Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

"ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਕਵੀ ਜੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਦਾਇਮੀ ਹੱਕ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਪਾਸ ਹੈ.

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ, ਦੀ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਲਾ ਨੰਬਰ ੬੪

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

ਯੋਗੀਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ

ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਰਾਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸਮੇਤ

ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਕਬਿੱਤ, ਦੋਹਰੇ ਤੇ ਬੈਂਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਕ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿ ਰਾਜ-ਚਾਤ੍ਰਿਕ

ਮੁਸੱਨਫ਼-ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ ਵ
ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦ੍ਰ ਆਦਿਕ.

ਜਿਸਨੂੰ

ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ,

ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ,

ਨੇ ਮੁਸੱਨਫ਼ ਪਾਸੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਖ੍ਰੀਦ ਕੇ

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਛਾਪ ਕੇ

ਅਗਸਤ] ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ. [੧੯੨੪

ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਭ ਹੱਕ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਹਫ਼ੂਜ਼ ਹਨ.

ਕਿਤਾਬ ਲੈਣ ਵੇਲੇ "ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ" ਤੇ ਕਵਿਰਾਜ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਦਾ ਨਾਮ ਵੇਖ ਲੈਣਾ, ਨਹੀਂ ਤੇ- ਧੋਖਾ ਖਾਓਗੇ!

ਸਤਵੀਂ ਵਾਰ ਸੋਧ ਕੇ ਵਧਾਯਾ ਹੈ ੨,੦੦੦] [ਭੇਟਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਮ ਨੋਟਸ

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਅਸਾਂ ਬੜੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕੇ ਖਰੀਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ. ਏਸ ਲਈ ਏਨਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਬਾਨ ਯਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਛਾਪ ਸੱਕਦਾ, ਜੇਹੜਾ ਛਾਪੇ ਯਾ ਛਪਵਾਏ ਵਾ ਵੇਚੇ ਗਾ, ਕਾਨੂਨੀ ਹਰਜੇ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇ ਗਾ. ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਸਾਥੋਂ ਮੰਗਵਾ ਲਵੇ :—

ਵਪਾਰੀ ਜੇ ਖਾਸ ਰਿਐਤ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣ.

ਪ੍ਰੇਮ ਪਟਾਰੀ ਰਚਿਤ ਬਾਬਾ ਬ੍ਰਿਜਬੱਲਭ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧)
ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਕਵੀ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧)
ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਕਵੀ ਵਾਲਾ, ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧)
ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ ਰਚਿਤ ਸਾਧੂ ਸਦਾਰਾਮ, ਗੁਰਮੁਖੀ ।) ਉਰਦੂ ।)
ਜਨਮਸਾਖੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ੩ ਰੁਪੈ ੮ ਆਨੇ-ਉਰਦੂ ਛਪੇ ਗੀ
ਜ਼ਫ਼ਰ ਨਾਮਾ ਸਟੀਕ ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗਜਾਨੀ ਵਾਲਾ, ਛੀ ਆਨੇ
ਜਪੁਜੀ ਸਟੀਕ ਉਰਦੂ ਭਾਈ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਲਾ, ਬਾਰਾਂ ਆਨੇ

ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,

ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ.
੨ ਅਗਸਤ ੧੯੨੦.

ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ.

ਬੱਰਕ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣੀ.

ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪਸਿੰਦ ਕਰਦੇ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ?

[੧] ਪੰਥ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸਾਡੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਅਜੇ ਤੋੜੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਛਾਪੀਆਂ.

[੨] ਸਾਡਾ ਗੁਦਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਯਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਿਰਖ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਤੇ ਰਿਐਤੀ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਛਾਪੇ ਦੀ ਛਪੀ ਹੋਈ (ਜੋ ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ) ਨਹੀਂ ਭੇਜਦੇ, ਏਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧੋਖੇ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ.

[੩] ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਛਾਪਾਖਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਯਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਨਵੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਨਵੇਂ ਟੇਪ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ. ਬੜੇ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਏਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ 'ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ' ਦੀ ਛਪਾਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਅਦੁੱਤੀ ਹੈ.

[੪] ਸੋ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਕਦਰ ਤੇ ਚੰਗੀ ਰਿਐਤੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤੇ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀਆਂ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਛਾਪਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ "ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ" ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਦਾ ਭੇਜੋ.

ਆਪ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਚਿੰਤਕ **ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,**

ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੁਲ੍ਹਾ, ਜਿੱਥੇ ਸੋਹਣਾ ਕੰਮ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਛਾਪਾ ਬੜਾ ਸੁੰਦਰ ਨਿਰਖ ਵਾਜਬੀ ਤੇ, ਗਾਹਕ ਵੇਖ ਕੇ ਬੜਾ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਕੰਮ ਮਿਲੇ ਇਕਰਾਰ ਸਿਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ, ਮਗਰ ੨ ਨ ਗਾਹਕ ਖੁਵਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਛਾਪਾ ਸੁੱਧ, ਸਫਾਈ ਦੀ ਹੋਏ ਵਰਤਨ, ਟੈਪ ਨਵਾਂ ਸੋਹਣਾ ਦਿੱਖਦਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਜਿੰਨੇ ਸਿੱਖ ਛਾਪੇਖਾਨੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਾ ਸ਼ੁਹਰਤਦਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਦੂਰ ਦੂਰ ਟਿਕਾਨਿਓਂ ਕੰਮ ਆਵੇ, ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ ਬੇਨੁਕਸ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਜੇਹੜੇ ਵਰ੍ਤ ਬੈਠੇ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਨੇ, ਬਹੁਤੀ ਸਿਫਤ ਭੀ ਝੂਠ ਟਪਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਕੰਮ ਭੇਜ ਦਿਓ, ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਸੀ, ਬਿਨਾ ਪਰਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਇਤਬਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਸੋਨਾ ਜਦੋਂ ਘਸਵੱਟੀਏ ਰਗੜੀਏ ਤਾਂ, ਰੰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਤਾਰੀਫ ਨਾ ਆਪ ਕਰਦੇ, ਸੱਚ ਝੂਠ ਦਾ ਨਹੀਂ ਨਿਤਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਬੜੇ ਬੜੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਦਾ ਸਤਕਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਕਈਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ! ਅਤੇ ਚੋਣਵਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਬੜੇ ਕੀਮਤੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਖਾਤਰ, ਪੁਸਤਕ ਛਾਪ ਕੇ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਅੱਗੇ ਲੱਗ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਟੈਹਲ ਚੁੱਕੀ, ਰਿਹਾ ਚਿੱਤ ਤੇ ਬਿੱਤ ਨਿਸਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵ ਕੀਤੀ, ਸਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜੰਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਈਆਂ, ਫ਼ੌਜੀ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸੁਖ ਅਪਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਨ ਦਿੱਤਾ, ਪ੍ਰੈਸ ਮੌਲ ਕੇ ਰਿਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਲਟਨਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੇ ਰਾਜਵਾੜਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਵਡੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਹਾਕਮਾਂ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ, ਕੰਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਹਾ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਛਪਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਘੱਲੇ, ਬੜਾ ਸੁੱਧ, ਸੁੰਦਰ, ਦਿੱਖਦਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਆਂਵਦੇ ਨੇ, ਨਾਮੀ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਨਵੀਆਂ ਵਧੀਆ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਟੈਪ ਆਦਕ, ਆਵੇ ਖਾਸ ਵਲਾਇਤੋਂ ਤਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲੇ ਮੋਟਰ ਕੰਮ ਖਾਤਰ, ਸਾਫ ਠੀਕ ਤੇ ਜਲਦ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ
ਪੁਸਤਕ ਆਪਣੇ ਭੀ ਸਦਾ ਰੈਹਣ ਛਪਦੇ, ਕੰਮ ਬਾਹਰ ਦਾ ਨਾਲ ਸਤਕਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਸਸਤਾ, ਸੁੱਧ, ਰਿਆਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਬੜਾ ਸਾਫ ਤੇ ਠੀਕ ਵਪਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਕੰਮ ਭੇਜਨੇ ਵਾਲਿਆਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ, ਹਰ ਇਕ ਬਾਤ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਸੁਖਕਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਕੰਮ ਭੇਜ ਵਧਾਉਣਾ ਹੌਸਲਾ ਜੀ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਰਹੇ ਸਤਕਾਰ ਹੁੰਦਾ
ਬਹੁਤੀ ਟੈਹਲ ਦੀ ਯੋਗਯਤਾ ਬਖ਼ਸ਼ਿਓ ਜੇ, ਦਾਸ ਰਹੇ ਤਯਾਰ ਬਰ ਤਯਾਰ ਹੁੰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਮ ਨੋਟਸ ਲਾਹੌਰ ੯ ਜਨਵਰੀ ੧੯੧੯

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਦਾਇਮੀ ਕਾਪੀ ਰਾਇਟ ਹਰੇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੜੀਆਂ ਤਕੜੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਖਰਚ ਕੇ ਅਸਾਂ ਹੁਣ ਖ੍ਰੀਦ ਲਿਆ ਹੋਯਾ ਹੈ. ਏਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੂਸਰਾ ਆਦਮੀ ਬਿਨਾ ਸਾਡੀ ਤਹਿਰੀਰੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਲ ਯਾਂ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਾਪਣ ਦਾ ਰਵਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰੈਸ ਛਾਪੇ ਗਾ ਤਾਂ ਓਸ ਉੱਪਰ ਤੇ ਛਪਵਾਣ ਵਾਲੇ ਉੱਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਰਜੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ੨ ਭਾਰ ਹੋਵੇ ਗਾ.

ਆਪ ਨੂੰ ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਸਾਥੋਂ ਮੰਗਾ ਲਵੋ.

"ਪ੍ਰਸੰਗ (ਮੁਕੰਮਲ) ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ" ਰਚਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਮੁੱਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ।।।)

"ਪ੍ਰਸੰਗ (ਮੁਕੰਮਲ) ਯੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਤੇ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸ਼ੁਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ" ਰਚਿਤ ਕਵੀ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਮੁੱਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ।।।)

ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ (ਸਾਧੂ ਸਦਾ ਰਾਮ ਜੀ) ਗੁਰਮੁਖੀ ≡) ਉਰਦੂ =)

ਜਨਮ ਸਾਖੀ "ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ" ੨।।)

ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਸਟੀਕ ਗਿਆਨੀ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਲਾ ।=)

ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਤਰਜਮਾ ਉਰਦੂ ਭਾਈ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਲਾ ।।।)

ਜੇ ਤੁਸੀ ਹੱਛੀਆਂ ੨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ. ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਇਨਾਮੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਆਪ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਵੋ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵੋ. ਵੱਡੀ ਸੂਚੀ ਪਤ੍ਰ ਮੁਫਤ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.

ਪਤਾ ☞ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ.

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ !

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਬੜੀ ਹੱਛੀ ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਸਭ ਮਸਾਲੇ ਅੱਵਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਛਪਾਈ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਏਸੇ ਲਈ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਛਪਾਈ ਨੇੜੇ ਦੂਰ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ. ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਨਵੇਂ ੨ ਟੈਪ ਢਾਲਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਹੈ ! ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ☞ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸ੍ਟ ਬੌਕਸ ੪੨, **ਲਾਹੌਰ.**

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ [ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ] ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ.

ਭਾਰਤ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਤੁਰਕ ਰਾਜ ਦੀ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸੌ ਬਰਸਾਂ ਦੀ ਲਤਾੜ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਤੇ ਤਕਲੀਫਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਜਾ, ਸੋ ਕਿਸੇ ਭੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ. ਏਸ ਦਾ ਧਨ, ਧਾਮ, ਧੀਰਜ, ਧਰਮ, ਬਲ, ਬੁੱਧੀ, ਉਤਸਾਹ ਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ, ਸਭ ਕੁਝ ਖੋਹ ਕੇ ਨਿਰੋਲ ਚਿੜੀ ਦਾ ਬੋਟ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਕਦਰ ਏਹ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ, ਦੂਜੇ ਵਲ ਪੁਰਾਤਨ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੇ ਉਤਸਾਹੀ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਜਾ ਪੂਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਭੀ ਲੁੱਟ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਭੜਕਦੀ ਜ੍ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਭਸਮ ਕਰ ਸੁੱਟੇ, ਜੋ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਓਹ ਤਾਂ ਏਸ ਤਰਾਂ ਗ਼ਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਜੋ ਸੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ ਓਹ ਬੰਦ ਦੇ ਬੰਦ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਤੋਂ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੂਲਚੇ ਲਿਟ੍ਰੇਚਰ ਨੂੰ ਜ਼ੁਲਮ ਨੇ ਹਵਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ.

ਸ੍ਰਕਾਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੰਤ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਈ ਪਰ ਏਹ ਡੂੰਘੇ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਾਟੇ ਪੂਰਨੇ ਸਹਿਲੇ ਨਹੀਂ, ਏਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉੱਚਾਵਸਥਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ.

ਏਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੀ' ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕਮਰ ਕੱਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਏਹ ਤਵਾਰੀਖੀ ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਹੋਰ ਭੀ ਕਈ ਮਨੋਹਰ ਕਵਿਤਾਂ ਸਮੇਂ ੨ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ.

ਦੇਸ ਦੀ ਅਧੋਗਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਮੁਸੰਨਫਾਂ ਦੀ ਬੇ ਕਦਰੀ ਭੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਚ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ, ਜੋ ਦੇਸ ਦੀ ਜਾਨ ਬਣਾ ਸਕਣ. 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੀ' ਨੇ ਕਈ ਬਰਸ ਹੋਏ ਏਹ ਦੋ ਪੁਸਤਕ–(੧) ਪ੍ਰਸੰਗ ਯੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਤੇ ਰਾਜ-ਰਾਜੇਸ਼੍ਵਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਦੇ ਤੇ (੨) ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਬੜੀ ਕਰੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਰਾਤਾਂ ਝਾਗ ੨ ਕੇ ਲਿਖੇ ਸੀ. ਏਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੱਖਜਾ ਦੇ ਹੀਰੇ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਜੁਵਾਹਰੀ ਹੀ ਰਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਨਜਾਣ ਕੱਚ ਜਾਣ ਕੇ ਸੁੱਟ ਛਡਦੇ ਸੇ, ਏਸ ਲਈ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹੱਛਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਾ ਹੋਯਾ. ਕਈ ਈਰਖੀਆਂ ਨੇ ਅਨੁਚਿਤ ਤੇ ਕਰੜੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਭੀ ਮਾਰੀਆਂ, ਪਰ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੀ' ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਡੋਲ ਸੀ ਤੇ ਔਖੇ ਸੌਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚਾੜੀ ਹੀ ਰਖਿਆ, ਸਬੱਬਨ ਅਗਸਤ ੧੯੧੮ ਵਿੱਚ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਜਦੋਂ ਅਵੇਸਲੀ ਵੇਖੀ ਤਾਂ ਦਾਸ ਨੇ ਏਹ ਦੋਵੇਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖ੍ਰੀਦ ਲਈਆਂ.

ਕਾਗ਼ਜ਼, ਸਿਆਹੀ, ਟੈਪ ਤੇ ਹੋਰ ਛਾਪਣ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਸਖਤ ਕਮੀ ਤੇ ਅਤਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਕਰੜੀ ਬਿੱਜ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਕ ਤੋੜਦੀ ਸੀ. ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਕੇ ਛਾਪਣ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਬਰਸ ਮੁੱਕਣ ਤੇ ਭੀ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਹੱਛਾ ਮਤਲਬ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਤੀਬਰ ਸੀ, ਸੋ ਹੁਣ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ.ਮਾਲ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਆਸ਼ਾ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਕੇ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਕਾਗ਼ਜ਼ ਤੇ ਛਪੇ.

ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਤੇ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਵੀ ਉਪਜ ਪੈਣ ਜੋ ਰਸਾਤਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ੨ ਆਚਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਲ ਬੁੱਧੀ ਤੇ ਲੇਖਣੀ ਦੀ ਸੱਤਯਾ ਨਾਲ ਬਲਿਸ਼੍ਟ ਕਰਕੇ ਕੌਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪੁਚਾ ਦੇਣ, ਏਹ ਸਾਡੀ ਓਸ ਕਰਤਾਰ ਦਾਤਾਰ ਪਾਸ ਸਨਿੱਮ੍ਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ.

੨੩ ਅਗਸਤ ੧੯੧੯. **ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ** ☛ **ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,**

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੩, **ਲਾਹੌਰ.**

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਵੀ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਜੀ ਮੁਸੰਨਫ ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਅਮਰਸਿੰਘ ਜੀ ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 'ਨਲ ਦਮਯੰਤੀ' ਤੇ 'ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ' ਦੇ ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਬਦੀਲੀ.

ਉੱਨੀ ਸੌ ਬਾਸਠ ਸੰਮਤ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਦਾਸ ਨੇ ਕਾਰ,
'ਨਲ ਦਮਯੰਤੀ' ਅਤੇ 'ਭਰਥਰੀ' ਦੋਨੋਂ ਕੀਤੇ ਗ੍ਰੰਥ ਤਿਆਰ.
ਪਬਲਿਕ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਬੜਾ ਸਤਕਾਰ,
ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਹਿਤ ਮੇਰਾ ਲੂੰ ਲੂੰ ਕਰਦਾ ਸੌ ਸੌ ਵਾਰ.
ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਐਡੀਸ਼ਨ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ,
ਛਪੇ, ਵਿਕੇ ਫਿਰ ਛਪ ਛਪ ਵਿਕੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਇਸੇ ਪਰਕਾਰ,
ਪਰ ਹੁਣ ਦਾਸ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਵਸ ਅਪਨਾ ਆਪ ਲਖੇ ਲਾਚਾਰ.
ਛਾਪਣ ਵੇਚਣ ਆਦਿਕ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਬੜਾ ਹੀ ਹੈ ਦੁਸ਼ਵਾਰ.
ਕਾਗਤ, ਸ਼ਾਹੀ, ਟਾਇਪ ਆਦਿਕ ਮੈਂਹਗੇ ਹੋਏ ਬੇ ਮਿਕਦਾਰ,
ਅਪਨਾ ਵਕਤ ਭੀ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਘਿਰੇ ਦਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰ.
ਤਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਯੋਗ ਜਾਪਿਆ ਸੌਂਪਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹਥ ਕਾਰ,
ਛਾਪੇ, ਵੇਚੇ, ਤਨ, ਧਨ ਲਾ ਕੇ ਹੱਛੀ ਤਰਾਂ ਕਰੇ ਪਰਚਾਰ,
ਇਸ ਮਤਲਬ ਦੇ ਯੋਗ ਆਦਮੀ, ਹਰ ਇਕ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ਿਨਹਾਰ,
ਪਰ ਮੇਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਖ਼ੁਦ ਕਰਤਾਰ.
ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਇਕ ਭਲੇ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਅਪਣੇ ਆਪ ਤਿਆਰ,
ਅਨ ਮੰਗੇ ਮੂੰਹ ਮੋਤੀ ਲੱਭੇ ਸੱਜਣ ਮੇਲੇ ਕੀਮਤ ਦਾਰ.
ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਉੱਘੇ ਹਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਖਾਸ,
"ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ" ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੈ ਖਾਸ ਖੂਬੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪਾਸ.
ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਹਨ ਕਦਰ-ਸ਼ਨਾਸ,
ਜੀ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਸ਼ੌਕ ਪੁਰਾਣਾ ਛਾਪ ਛਪਾਣਾ ਨਾਲ ਹੁਲਾਸ.
"ਸ਼ੁੱਧ ਛਪਾਈ ਸੁੰਦਰਤਾਈ ਦਾ ਭੀ ਰਖਦੇ ਡਾਢਾ ਪਾਸ,"
ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਮੈਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਦੋਨੋਂ ਪੁਸਤਕ ਕਰਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼.
ਛਾਪਣ, ਵੇਚਣ, ਲਾਭ ਉਠਾਵਣ, ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹੈ ਅਰਦਾਸ,
ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗਰ ਐਂਵ ਗੰਦਾਈ ਕਰਨ ਨ ਮੂਲੋਂ ਇਹ ਹੈ ਆਸ.
ਸ਼ੁੱਧ ਛਪਾਈ ਸਦਾ ਕਰਨਗੇ ਲਿਖੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼,
ਛਾਪਾ ਸੋਹਣਾ ਮੁੱਲ ਵਾਜਬੀ ਰੱਖਣਗੇ ਉਹ ਨਾਲ ਕਿਆਸ.
ਬਹੁਤੀ ਵਿਕਰੀ, ਬਹੁਤਾ ਫਾਇਦਾ, ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਰਹੇਗਾ ਪਾਸ,
ਬਹੁਤੇ ਸੱਜਣ ਪੜ੍ਹਨ ਸੁਣਨਗੇ ਬਹੁਤਾ ਸੁਖ ਮੰਨੇਗਾ ਦਾਸ.

(ਦਸਤਖਤ)
"ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਵੀ"
ਮੁਸੰਨਫ.
੧੩ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੯੧੯.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਯੋਗੀਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਤੇ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸ਼੍ਵਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਰਚਿਤ ਕਵੀ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਜਿਸਦਾ ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਮੰਗਲਾਚਰਣ

ਦੋਹਰਾ—ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਭ ਸਗਲ ਜਗਤ ਆਧਾਰ ।
ਪਾਲਕ ਘਾਲਕ ਪ੍ਰਾਣ ਦਾ ਤਿਸਕੋ ਸਦਾ ਜੁਹਾਰ ॥

ਛਪੈ ਛੰਦ—ਬਾਰੰਬਾਰ ਜੁਹਾਰ ਭਗਤ-ਵਤਸਲ ਕੋ ਮੇਰੀ ।
ਕਰਮ ਹੀਨ, ਕੁਲ ਹੀਨ, ਦੀਨ, ਸਰਨਾਗਤ ਤੇਰੀ ।
ਕਰੋ ਅੱਨੁਗ੍ਰਹ ਨਾਥ ! ਹਾਥ ਦੇ ਤਾਰੋ ਬੇੜੀ ।
ਭਵਸਾਗਰ ਤਰ ਜਾਇ ਨਾਮ ਜੋ ਲੇ ਇਕ ਵੇਰੀ ।
ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕੋ ਸਿਮਰ ਕੇ ਅਜਾਮੱਲ ਪਾਪੀ ਤਰੇ ।
ਤਿਉਂ ਕਰੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਇਸਦਾਸ ਪਰ ਨਮੋ ਨਮੋ ਹਰ ਹਰ ਹਰੇ॥

ਛਪੈ ਛੰਦ—ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਖਲ ਮੂੜ੍ਹ, ਪਿਤਾ ਤੁਮ ਕਰੁਣਾ ਸਾਗਰ !
ਖਿਨ ਖਿਨ ਭੂਲਨਹਾਰ ਨੀਚ ਮੈਂ ਜਗਤ ਉਜਾਗਰ !
ਤੁਮ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਮਹਾਨ! ਲਾਇ ਗਲ ਦੀਜੇ ਆਦਰ !
ਸਰਨ ਪੜੇ ਕੀ ਲਾਜ! ਰਾਖ ਹੇ ਗੁਣਨਿਧ ਨਾਗਰ !
ਹੈ ਬੜੀ ਬੜਾਈ ਆਪ ਮੇਂ-ਭੂਲ ਜਾਤ ਅਵਗੁਣ ਸਭੇ ।
ਜਬ ਸ਼ਰਨ ਆਇ ਰਖ ਲੇਤ ਹੋ ਬਿਰਦ ਬੜਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਭੋ !

ਕਰਾਂ ਬੰਦਨਾ ਓਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ, ਜੇਹੜਾ ਆਸਰਾ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹੈ
ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੂਪ ਅਡੋਲ ਮੂਰਤਿ, ਆਦਿ ਅੰਤ ਨਾ ਓਸ ਨਿਰਧਾਰ ਦਾ ਹੈ
ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਾਧੇ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਨਾਹੀਂ, ਰੂਪ ਰੰਗ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਾ ਧਾਰਦਾ ਹੈ
ਦਿਸ਼ਾ ਕਾਲ ਦੇ ਭੇਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਿੱਸੇ, ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰ ਚਮਕ ਮਾਰਦਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਤਾਰੇ ਤੇ ਅਕਾਸ਼ ਧਰਤੀ, ਕਲਾਧਾਰ ਬਿਨ ਥੰਮ ਖਲਾਰਦਾ ਹੈ
ਜੜਾਂ, ਚੇਤਨਾਂ, ਜਲਚਰਾਂ, ਬਨਚਰਾਂ ਦੀ, ਕਰੇ ਪਾਲਣਾ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਦਾ ਹੈ
ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਹੱਥੀਂ ਬਧੀ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰ, ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਸਿਰਜਣ ਹਾਰ ਦਾ ਹੈ
ਬ੍ਰਹਮਾ ਵੇਦ ਰਚ ਕੇ ਉਸਦਾ ਰਟਨ ਕਰਦਾ, ਸਦਾ ਨੇਤ ਹੀ ਨੇਤ ਪੁਕਾਰਦਾ ਹੈ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੇ ਧਾਰਿਆ ਰਾਮ ਮੰਤ੍ਰ, ਜੇਹੜਾ ਜਪੇ ਮੂੰਹੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਰਦਾ ਹੈ
ਕਰੇ ਪਾਲਣਾ ਨਿੱਕਿਆਂ ਮੋਟਿਆਂ ਦੀ, ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ ਪਹੁੰਚਾ ਨਾ ਹਾਰਦਾ ਹੈ
ਕਰੇ ਉਤਪਤੀ ਆਪ ਤੇ ਆਪ ਪਾਲੇ, ਰੁੱਦ੍ਰ ਰੂਪ ਧਰ ਆਪ ਸੰਘਾਰਦਾ ਹੈ
ਐਸੇ ਦਿਓ, ਅਦਿਓ, ਬ੍ਰਹਮੇਓ ਤਾਂਈ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੱਥ ਬੱਧੇ ਨਮਸ਼ਕਾਰਦਾ ਹੈ
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਦੂਜੀ ਗੁਰਾਂ ਸੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਚਰਨ ਪਕੜਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ ਤਰੀਏ
ਪੌੜੀ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਗਯਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖ ਦੇ ਕੇ, ਜਿਹਨੂੰ ਪਾਇ ਕੇ ਤਾਪ ਸੰਤਾਪ ਹਰੀਏ
ਓ ਬਸੀਠ ਦ੍ਰਗਾਹ ਦੇ ਬਣਨ ਆਪੇ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਭਜਨ ਕਰਤਾਰ ਕਰੀਏ
ਦੀਵਾ ਬਾਲ ਕੇ ਹੱਥ ਫੜਾਇ ਦੇਂਦੇ, ਚਾਨਣ ਪਾਏ ਨਾ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਇ ਮਰੀਏ
ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਪਰਤੱਖ ਨੇ ਮੁਕਤ ਦਾਤੇ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਨਤੀ ਪਾਇ ਠਰੀਏ
ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇਨ ਪਲਵਿਚ, ਫੇਰਕਾਲ ਜੰਜਾਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰੀਏ
ਹੁੰਦੇ ਆਨ ਸਹਾਇ ਹਰ ਬਿਪਤ ਅੰਦਰ, ਜਦੋਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਧਯਾਨ ਧਰੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੀਚ ਪਾਪੀ ਆਯਾ ਸ਼ਰਨ ਸਤਗੁਰ, ਦੇਕੇ ਨਾਮ ਏ ਸੁੰਵੜੇ ਧਾਮ ਭਰੀਏ

ਸਵੈਯਾ—ਪਾਪ, ਤ੍ਰਿਤਾਪ, ਸੰਤਾਪ ਵਿਖੇ ਮਨ ਧਾਰ ਸਰੂਪ ਕੁਰੂਪ ਭਿਆਨਕ
ਭੂਤ ਚੜੇ ਅਵਧੂਤ ਪੰਚ ਤਨ ਮਾਰ ਲੀਆ ਏ ਜੀਵ ਅਚਾਨਕ
ਰੋਕ ਰਹੇ ਪਰਮਾਰਥ ਤੋਂ ਨਿਤ ਆਪ ਬਨੋ ਗੁਰੂ ਆ ਸੁਖਦਾਨਕ
ਕਾਲ ਕਲੀ ਬਿਕਰਾਲ ਕੇ ਕਾਲ ਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ

ਉਸਤਤ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕੀ

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸੁੰਦ੍ਰ ਭੂਮੀ ਦਿਉਤਿਆਂ ਦੀ, ਸਰਬ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਪਰਵਾਨ ਸਾਰੇ
ਅੰਨ, ਧੰਨ, ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਅਕਲ, ਹਿਕਮਤ, ਖਤਮ ਏਸ ਤੇ ਕਵੀ ਸੁਨਾਨ ਸਾਰੇ
ਧਰਮ, ਕਰਮ ਤੇ ਦਯਾ ਦਰਿਯਾ ਦਿਲ ਦਾ, ਸਦਾ ਰਹਿਣ ਹੁੰਦੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਾਰੇ
ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਭਗਤ ਸੱਚੇ, ਜਾਏ ਏਸ ਦੇ ਹੈਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਸਾਰੇ
ਦੇਵੀ ਦੇਵਤੇ ਪਰਸ ਕੇ ਚਰਨ ਇਸ ਦੇ, ਕਰ ਗਏ ਧਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਰੇ
ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੈਸੇ ਭੀ ਔਤਾਰ ਹੋਏ, ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆਨ ਸਾਰੇ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੈਸੇ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ਪਰਗਟ, ਕਲੂ ਕਾਲ ਅੰਧੇਰ ਮਿਟਾਨ ਸਾਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੇਸ ਨਾ ਦੂਸਰਾ ਏਸ ਵਰਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਢੂੰਡ ਕੇ ਵੇਖ ਜਹਾਨ ਸਾਰੇ

ਸ਼ੋਭਾ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ ਦੀ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਸ ਜਿੰਨਤ ਨਸ਼ਾਨ ਅੰਦਰ, ਇਕ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ
ਗੁਵਾਲੀਯਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੋ ਰਾਜ ਧਾਨੀ* ਦੇਸ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਨ ਭਾਈ
ਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੇ ਵਿਰਦ ਜ਼ਬਾਨ ਭਾਈ
ਸ਼ੋਭਾ ਕਹੀ ਨਾ ਜਾਏ ਉਜੈਨ ਸੰਦੀ, ਇੰਦ੍ਰ ਦੇਖ ਹੋ ਜਾਏ ਹੈਰਾਨ ਭਾਈ
ਸੱਚੇ ਵਿੱਚ ਢਲਿਆ ਹੋਯਾ ਸਾਫ ਸੁੰਦਰ, ਸੋਹਣੇ ਹਟ ਬਜ਼ਾਰ ਦੁਕਾਨ ਭਾਈ
ਪੱਕੇ ਫਰਸ਼ ਬਜ਼ਾਰ ਘਰ ਬਾਰ ਸੋਹਣੇ, ਫੁੱਲਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸੁਹਾਨ ਭਾਈ
ਸੋਹਣੇ ਮੰਦਰਾਂ ਮਹਿਲ ਅਟਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਕੀਤਾ ਮਾਤ ਹੈਸੀ ਪਰਸਤਾਨ ਭਾਈ
ਹਥੀਂ ਵਿੱਸ਼ਕਰਮਾ ਆਕੇ ਘਾੜ ਘੜਿਆ, ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਦਾ ਖਰਚ ਸਾਮਾਨ ਭਾਈ
ਸਦਾ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ, ਦਯਾ ਧਰਮ ਹੁੰਦੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਭਾਈ
ਲੱਗੇ ਬਾਗ ਬਗੀਚੀਆਂ ਥਾਂਉ ਥਾਂਈ, ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਦੇ ਬਿਰਛ ਸੁਹਾਨ ਭਾਈ
ਉਚੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਕਲਸ ਚਮਕ ਮਾਰਨ, ਕਈ ਕੋਹਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਲੜਾਨ ਭਾਈ
ਤਾਲ ਹੌਜ਼ ਪਹਾੜੀਆਂ ਮੌਜ ਲਾਈ, ਪੰਛੀ ਗੀਤ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਗਾਨ ਭਾਈ
ਕੂਕਨ ਕੋਇਲਾਂ, ਕੁਮਰੀਆਂ ਲੈਨ ਝੂਟੇ, ਮੋਰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਪਾਇਲਾਂ ਪਾਨ ਭਾਈ
ਸ੍ਵਰਗਾ ਪੁਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬਣੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਮਹਿਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਥਕੇ ਜ਼ਬਾਨ ਭਾਈ
ਰਾਜ ਮਹਿਲ ਤੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੇ ਪੁੱਜ ਕਮਾਲ ਕੀਤੀ
ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਅਟਾਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂਦੀ, ਜੜਤ ਹੀਰਿਆਂ ਪੰਨਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ
ਛੱਤਾਂ ਚਮਕ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮਾਰਨ, ਚਾਂਦੀ ਸੁਵ੍ਰਨ ਰੰਗਤ ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਕੀਤੀ
ਸੰਗ ਮਰਮਰਾਂ ਚੂਨੀਆਂ ਸੰਗ ਯੂਸਫ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜ਼ਿਮੀ ਫਰਸ਼ੀ ਭਾਲ ਭਾਲ ਕੀਤੀ
ਕੋਟ ਵੇਖ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਚੋਟ ਲੱਗੇ, ਲੋਟ ਪੋਟ ਹੋ ਜਾਨ ਧਿਆਨ ਕਰ ਕੇ
ਐਸੀ ਸੋਹਣੀ ਡੌਲ ਦੀ ਘਾੜ ਘੜਿਆ, ਸਕੇ ਕਲਮ ਨਾ ਦੱਸ ਬਯਾਨ ਕਰ ਕੇ
ਭਰੇ ਤੋਪ, ਬੰਦੂਕ, ਤਲਵਾਰ ਤਰਕਸ਼, ਦਾਰੂ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਸਮਾਨ ਕਰ ਕੇ
ਪਰਬਤਸ਼ਰਮਖਾਵਨਉਸਦੀਵੇਖਸਖਤੀ ਚਾਤ੍ਰਕਜਾਂਵਦੇਅਕਲਹੈਰਾਨਕਰਕੇ
ਦਯਾ ਨਹਿਰ ਉਜੈਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸੰਦਾ, ਰਾਜਾ ਗੰਧਰਬ ਸੈਨ ਭੂਪਾਲ ਆਹਾ
ਅਗਨੀ ਕੁਲ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜ ਪੂਤ ਰਾਜਾ, ਧਾਰਾ ਨਾਥ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਲਾਲ ਆਹਾ
ਇੰਧਰ ਗੋਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ, ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਪਾਲ ਆਹਾ

*ਅਜ ਕਲ ਏਹ ਸ਼ਹਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਿੰਧੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਧਰਮ, ਅਦਲ, ਇਨਸਾਫ ਤੇ ਰਹਿਮ ਅੰਦ੍ਰ ਏ ਧਰਮੱਗਰਾਜਾ ਬੇਮਿਸਾਲਆਹਾ
ਰੱਯਤ ਪਾਲਦਾ ਮਾਪਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਾਰੀ, ਕਰਕੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਂਗ ਖਿਆਲ ਆਹਾ
ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ ਦੁੱਖ ਦਿੱਸੇ, ਆਵੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਗਾਲ ਆਹਾ
ਸਾਰੇਲੋਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹਰਹਾਲ ਦਿੱਸਨ, ਸ਼ੈਹਰ ਨਾਲ ਦੌਲਤਮਾਲਾਮਾਲਆਹਾ
ਖਿੜੇ ਮੁਖ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ, ਮੱਥੇ ਸ਼ਿਕਨ ਨਾ ਰੰਜੋ ਮਲਾਲ ਆਹਾ
ਕੋਈ ਮੰਗਦਾ ਫਕਰ ਨਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਅੱਡ ਤਲੀ ਨਾ ਕਰੇ ਸੁਵਾਲ ਆਹਾ
ਅੰਨ, ਧੰਨ, ਪੁੱਤਰ, ਦੁਧ, ਲੱਛਮੀ ਦਾ, ਕਿਤੇ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਦਿੱਸਦਾ ਕਾਲ ਆਹਾ
ਹੋਵੇ ਲੋੜ ਦੇ ਵਕਤ ਬਰਸਾਤ ਭਾਰੀ, ਬਾਰਾਂ ਮਾਹਾਂ ਦਾ ਰਹੇ ਸੁਕਾਲ ਆਹਾ
ਪੁਤ੍ਰਮਰਨਨਾਜਿਊਂਦਿਆਂਮਾਪਿਆਂਦੇ, ਰੈਂਹਦਾਕਾਲਭਗਵਾਨਦਯਾਲਆਹਾ
ਤੁਲੇ ਅਦਲ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਤੋਲ ਪੂਰੇ, ਸਿਤਮ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਰਵਾਲ ਆਹਾ
ਚੋਰ ਧਾੜਵੀ ਦਾ ਕਿਤੇ ਨਾਮ ਨਾ ਸੀ, ਖੁਲਾ ਪਿਆ ਜਹਾਨ ਦਾ ਮਾਲ ਆਹਾ
ਸ਼ੇਰ ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਇਕੋ ਘਾਟ ਬਣਿਆ, ਸਕੇ ਜਰਾ ਨਾ ਖੌਫ ਦਿਖਾਲ ਆਹਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਾਰ ਵਲਾਇਤੀਂ ਜੱਸ ਹੋਵੇ, ਐਸੀ ਖਲਕ ਦੀ ਕਰੇ ਸੰਭਾਲ ਆਹਾ
ਸੂਰ ਬੀਰ ਪ੍ਰਾਕਰਮੀ ਇੰਦ੍ਰ ਵਾਂਗੂ, ਰਾਜੇ ਦੇਸ ਦੇ ਮੰਨ ਦੇ ਆਨ ਪਯਾਰੇ
ਹਰੀ ਚੰਦ ਰਾਜੇ ਜੈਸਾ ਸੱਤਵਾਦੀ, ਰਾਜੇ ਕਰਨ ਵਾਂਗੂ ਦਯਾ ਵਾਨ ਪਯਾਰੇ
ਦਾਨੀ ਬਲੀ ਜੇਹਾ, ਜੋਧਾ ਭੀਮ ਵਰਗਾ, ਅਰਜਨਵਾਂਗਚਲਾਂਵਦਾਬਾਨਪਯਾਰੇ
ਰਾਜਨੀਤ ਦੀ ਨੀਤ ਤੇ ਸਦਾ ਚੱਲੇ, ਰਾਜੇ ਭੋਜ ਵਰਗਾ ਵਿੱਦਵਾਨ ਪਯਾਰੇ
ਧਰਮ ਕਰਮ ਅੰਦਰ ਜਨਕ ਰਾਜ ਜੈਸਾ, ਕਰਦਾ ਗਊ ਗਰੀਬ ਦਾ ਮਾਨ ਪਯਾਰੇ
ਸੀਤਲ ਚੰਦ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੁਭਾਉ ਠੰਢਾ, ਖਿੜਿਆ ਰਹੇ ਮੱਥਾ ਫੁਲਾਂ ਸਾਨ ਪਯਾਰੇ
ਕਰੇ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਖੌਫ ਖਾਵੇ, ਲੋੜ ਵੰਦ ਦਾ ਰੱਖਦਾ ਧਿਆਨ ਪਯਾਰੇ
ਰੱਯਤ ਵੱਸਦੀ ਰੱਬ ਦੇ ਖੌਫ ਵਾਲੀ, ਹੋਵੇ ਸੁਵਰਨ ਚਾਂਦੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਪਯਾਰੇ
ਸਦਾਵਰਤ ਛਬੀਲ ਸਰਾਂ ਕੇਈ, ਰਾਹੀ ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਂਵਦਾ ਆਨ ਪਯਾਰੇ
ਡਿੱਠੇ ਸੁਣੇ ਦਾ ਫਰਕ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਰਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਸਿਫਤ ਬਿਆਨ ਪਯਾਰੇ?
ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਦਯਾ ਗੰਧਰਬ ਉਤੇ, ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਾ ਰਹੀ ਭੰਡਾਰ ਅੰਦਰ
ਮੰਨਣ ਹੁਕਮ ਵਜ਼ੀਰ ਤਦਬੀਰ ਵਾਲੇ, ਸਭੇ ਨਿਮਕ ਹਲਾਲ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ
ਸੀਲਵੰਤ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਰਾਣੀਆਂ ਦੋ, ਸਦਾ ਆਗਿਆਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਅੰਦਰ
ਆਪੋ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਐਸਾ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ
ਰਾਣੀ ਵੱਡੀ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕੰਨਿਆ ਸੀ, ਮੈਨਾਵੰਤੜੀ ਨਾਮ ਰਖਾਉਂਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਐਪਰ ਪੁੱਤਰਾਂ ਬਾਝ ਅੰਧੇਰ ਜਾਪੇ, ਅੰਨ ਧੰਨ ਦਾ ਅੰਤ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਏ
ਪੁੱਤਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਜੱਗ ਤੇ ਨਾਮ ਰਹਿੰਦਾ, ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੜਾ ਬੂਟੜਾ ਛਾਉਂ ਦਾ ਏ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਸੰਤਾਨ ਭਗਵਾਨ ਰਚਿਆ, ਅੰਸਾਂ ਬਾਝ ਬੰਦਾ ਕੇੜ੍ਹੇ ਥਾਉਂ ਦਾ ਏ
ਲਖਤ-ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁੱਖ ਅੱਖੀਂ, ਠੰਡ ਵਿੱਚ ਕਲੇਜੜੇ ਪਾਂਵਦਾ ਏ
ਪੁੱਤਰ, ਇਸਤ੍ਰੀ, ਧਨ, ਸੰਤੋਖ-ਦਾਤੇ, ਰਾਜਨੀਤ ਏ ਸੁਰਗ ਸੁਨਾਂਵਦਾ ਏ
ਪੁੱਤਰ ਰਹਿਣ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਮੋਯਾਂ ਪਿੱਛੇ, ਬੂਟਾ ਜਿਹਦਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਪਾਣੀ ਸਿੰਜਿਆਂ ਪੁਤ੍ਰ ਦੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਪਿਤ੍ਰ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ ਦਿਵਾਂਵਦਾ ਏ
ਰਾਜਾ ਸਾਧ ਤੇ ਸੰਤ ਦੀ ਕਰੇ ਸੇਵਾ, ਡਾਬ੍ਹੂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਾਲ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵਾਂ, ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਧਯਾਂਵਦਾ ਏ

ਸ਼ਿਕਾਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ਰਾਜਾ ਗੰਧਰਬ ਸੈਣ ਦਾ

ਇਕ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਆਸ਼ਾ, ਪਾਹੜੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰਨੇ ਨੂੰ
ਜੇਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ, ਸ਼ੇਰ ਚਿੱਤਰੇ ਬਾਘ ਪ੍ਰਹਾਰਨੇ ਨੂੰ
ਰਾਜਾ ਚੱਲਿਆ ਬੰਨ੍ਹ ਹਥਯਾਰ ਪੰਜੇ, ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਕਲੇਸ਼ ਨਿਵਾਰਨੇ ਨੂੰ
ਨਾਲ ਮੰਤ੍ਰੀ, ਸੰਤ੍ਰੀ, ਨਫਰ ਲੀਤੇ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੇਵਾ ਕਾਰਨੇ ਨੂੰ
ਜੰਗਲ ਬੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਲੇ, ਸ਼ੇਰ, ਬਾਘ, ਬਘੇਲਿਆਂ ਮਾਰਦਾ ਏ
ਨਿਰਾ ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੇ ਭਲੇ ਖਾਤਰ, ਹੋਰ ਸ਼ੌਕ ਨਾ ਚਿੱਤ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦਾ ਏ
ਫੇਰ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਗਏ ਤੋਰ ਤਾਜ਼ੀ, ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਤੇ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਮੰਗਲ, ਵੱਸੇ ਸੰਤ ਇਕ ਰੂਪ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਏ
ਸਭੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਭੁੱਖ ਹਵਾ ਹੋਏ, ਸਾਂਈ ਲੋਕ ਦਾ ਜਦੋਂ ਦੀਦਾਰ ਕੀਤਾ
ਵਾਗਾਂ ਠੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਤਰੇ ਹੇਠ ਦੋਵੇਂ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਤੇ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਕੀਤਾ
ਚਰਨ ਪਰਸਿਆਂ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਆਈ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਅਸੀਸ ਬਿਠਾਇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਰਾਜੇ ਆਏ ਦਾ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਬੇਨਤੀ ਵਜ਼ੀਰ

ਕੋਈ ਘੜੀ ਬੀਤੀ ਸਤਿਸੰਗ ਅੰਦਰ, ਚਰਚਾ ਨਾਮ ਗਯਾਨ ਧਯਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਇਲਤਿਮਾਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਜਾਨ ਕੀਤੀ, ਸੰਤ ਸੱਚ ਸਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਿਆਂ ਦੂਰ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਵਨ, ਚਰਨ ਪਰਸਿਆਂ ਪਾਪ ਸਭ ਹਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਸੁੱਕੇ ਬਿਰਛ ਫਲ ਦਾਰ ਹੋ ਜਾਨ ਓਵੇਂ, ਡੇਰੇ ਸੰਤ ਦੇ ਹੇਠ ਜਦ ਆਨ ਹੁੰਦੇ
ਆਵਣ ਸੱਖਣੇ ਤੋਰਦੇ ਭਰੀ ਝੋਲੀ, ਲੋੜਵੰਦ ਉੱਤੇ ਦਯਾ ਵਾਨ ਹੁੰਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਂਦੇ ਆਂਵਦੇ ਹੱਸਦੇ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ, ਸੰਤ ਖਲਕ ਉਤੇ ਮੇਹਰਬਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਮਹਾਂਰਾਜ ਗੰਧਰਬ ਦੀ ਤਪੇ ਛਾਤੀ, ਰਹਿਨ ਸੋਖਤਾ ਨੈਨ ਪਰਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਰਾਜ ਕਾਜ ਸਭ ਆਪ ਦੀ ਬਖਸ਼ ਹੈ ਰੀ, ਐਪਰ ਸੁੱਖ ਨਾ ਬਿਨਾ ਸੰਤਾਨ ਹੁੰਦੇ
ਪੁੱਤਰ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਨੂਰ ਜੱਗ ਆਖੇ, ਪੁੱਤਰ ਬਾਝ ਨਾ ਮੁਕਤ ਪਰਾਨ, ਹੁੰਦੇ
ਕਰੋ ਮੇਹਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਉਤੇ ਦਾਨ ਬਖਸ਼ੋ, ਇਸ ਦਾਨ ਦੇ ਜੋੜ ਨਾ ਦਾਨ ਹੁੰਦੇ

ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਣਾ ਸਾਂਈ ਲੋਕ ਦਾ ਤੇ ਫਲ ਦੇਣਾ ਰਾਜੇ ਨੂੰ

ਹੋਇ ਸਾਧ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਭੂਪਾਲ ਉੱਤੇ, ਕਹਿੰਦਾ ਰਾਜਿਆ ਝਬ ਅਨੰਦ ਹੋਸੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਏ ਦੋ ਜਾ ਘਰੀਂ ਦੇਵੀਂ, ਇਕ ਇਕ ਫਰਜ਼ੰਦ ਦਿਲ ਬੰਦ ਹੋਸੀ
ਬੂਟਾ ਲੱਗਸੀ ਰਾਜਿਆ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਅੰਨਸਾ ਛੱਤ੍ਰ ਧਾਰੀ ਅਕਲਮੰਦ ਹੋਸੀ
ਜੋੜੀ ਰਾਮ ਲਛਮਣ ਜੈਸੀ ਰੱਬ ਦੇਸੀ, ਇਕ ਵਾਂਗ ਸੂਰਜ ਦੂਜਾ ਚੰਦ ਹੋਸੀ
ਹੋਸਨ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਸੰਤ ਸੇਵੀ, ਨਾਮ ਜਗਤ ਤੇ ਬੜਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋਸੀ
ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਸਨ ਲੋਕ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਏ ਜਹਾਨ ਖੁਰਸੰਦ ਹੋਸੀ
ਐਪਰ ਇਕ ਬੇਟਾ ਭੇਟਾ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਵੱਲੋਂ ਖੱਟਾ ਦੰਦ ਹੋਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੰਤ ਪੂਰਾ ਭਾਂਡਾ ਬਣੇ ਗਾ ਉਹ, ਬੰਧਨ ਜਗਤ ਦੇ ਤੋੜ ਨ੍ਰਿਬੰਧ ਹੋਸੀ

ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਰਾਜਾ ਗੰਧਰਬ ਸੈਣ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਨੂੰ
ਤੇ ਫਲ ਦੇਣੇ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ

ਰਾਜਾ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗ਼ਮੀ ਦੇ ਘੋਲ ਵੇਂਹਦਾ, ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪਰਤ ਆਯਾ
ਉਤਰ ਘੋੜਿਓਂ ਰੰਗ ਮਹੱਲ ਵੜਿਆ, ਵੱਲ ਰਾਣੀਆਂ ਭੱਜ ਕੇ ਤੁਰਤ ਆਯਾ
ਫਲ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹਾਲ ਸਾਰਾ, ਜੇਹੜਾ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਆਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੇਹਰ ਕਰਕੇ ਆਸਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸੂ, ਇਕ ਸਾਧ ਪੂਰਾ ਸਾਡੀ ਧਰਤ ਆਯਾ

ਯੁਵਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਭਾਗਸ਼ੀਲ ਜਨਮ

ਦੋਹਿਰਾ ਛੰਦ—ਮੁੱਦਤ ਸਿਰ ਪਟਰਾਣੀ ਉੱਤੇ ਮੇਹਰ ਕਰੀ ਕਰਤਾਰੇ,
ਸੋਹਣੀ ਘੜੀ ਨਛੱਤ੍ਰ ਚੰਗੇ ਲਗਨ ਮਹੂਰਤ ਸਾਰੇ,
ਚੰਦੋਂ ਸੋਹਣਾ ਬਾਲਕ ਹੋਯਾ ਸਾਰਾ ਦੁੱਖ ਮਿਟਾਯਾ,
ਦੇਣ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾਈਆਂ ਸਭੇ ਜੁੱਗੀਂ ਜੀਵੇ ਜਾਯਾ,
ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਯਾ ਸ਼ਗਨ ਮਨਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੂਣ ਸਵਾਈਆਂ,
ਚੰਦ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਜ ਰਾਜੇ ਦੇ ਘਰ ਹਸ ੨ ਕੈਹਨ ਲੁਕਾਈਆਂ,
ਗੋਲੀ ਨੇ ਆ ਖਬਰ ਸੁਣਾਈ ਵਿੱਚ ਕਚਹਿਰੀ ਰਾਜੇ,
ਸੁਣ ਕੇ ਖਬਰ ਲਾਲੀਆਂ ਭਖੀਆਂ ਵੱਜਨ ਲੱਗੇ ਵਾਜੇ,

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਨਜ਼ਰਾਂ, ਭੇਟਾਂ ਲੇ ਲੈ ਆਏ ਨੌਕਰ, ਚਾਕਰ ਸਾਰੇ,
ਜਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮੇਵਨ ਫੁੱਲੇ ਗਾਵਣ ਮੰਗਲਚਾਰੇ,
ਸ਼ਲਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ਦਿਆਨੇ ਹੋਏ ਧਨ ਦੀ ਨਹਿਰ ਵਗਾਈ,
ਖਿੱਲਤ ਦਿੱਤੇ ਮੁਨਸਬ ਦਾਰਾਂ ਲੰਗਰ ਦੇਗ ਲਗਾਈ,
ਕੈਦੀ ਛੱਡੇ ਜੇਹਲਖਾਨਿਓਂ ਦੇਂਦੇ ਜਾਨ ਅਸੀਸਾਂ,
ਬਾਲ ਅਮੁੱਲਾ ਲਾਲ ਰਾਜਿਆ ਜੀਵੇ ਲੱਖ ਬਰੀਸਾਂ,
ਦਿੱਤੇ ਦਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਤਾਂਈ ਉਮਾਂ ਮੀਂਹ ਵਸਾਯਾ,
ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ਕੰਗਾਲ ਦਾਨ ਲੈ ਮੂੰਹ ਮੰਗਜਾਸੋ ਪਾਯਾ,
ਨਾਈ, ਝੀਵਰ, ਡੂਮ, ਪਰੋਹਤ, ਲਾਗੀ, ਜੋਗੀ ਸਾਰੇ
ਲੈ ਲੈ ਬਖਸ਼ਾਂ ਦੇਇ ਅਸੀਸਾਂ ਅਪਣੇ ਘਰੀਂ ਸਿਧਾਰੇ

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਸ਼ੁਭ ਜਨਮ

ਦ੍ਵੈਯਾ ਛੰਦ—ਦੂਜੀ ਰਾਣੀ ਦੇ ਘਰ ਬਾਲਕ ਹੋਯਾ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬੀਤੇ
ਚਾਉ ਮਲਾਉ ਖੁਸ਼ੀ ਸ਼ਦਿਆਨੇ ਪਹਿਲੇ ਵਾਂਗੂ ਕੀਤੇ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੂਣ ਸਵਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰਾਮ ਰਲਾਈ ਜੋੜੀ
ਬੂਟਾ ਲਾਯਾ ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੇ ਜਾਂਦੀ ਕਿਸਮਤ ਮੋੜੀ
ਪੁੱਤਰਾਂ ਜੇਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਾਂ ਸਵਾਰੇ
ਚਾਨਣ ਕਰਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਧੇਰੇ ਏਹ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰੇ
ਲਾ ਦਰਬਾਰ ਸਦਾਏ ਪੰਡਤ ਜੋਤਸ਼ ਲਾਵਨ ਕਾਰਨ
ਬੜੇ ੨ ਵਿਦ੍ਵਾਨ ਜੋਤਸ਼ੀ ਬਹਿ ਕੇ ਲਗਨ ਵਿਚਾਰਨ
ਰਾਸਾਂ ਮੇਲ ਸਤਾਰੇ ਗਿਣ ਕੇ ਘੜੀ ਮਹੂਰਤ ਸਾਰੇ
ਲਗਨ ਕੁੰਡਲੀ ਜਨਮ ਕੁੰਡਲੀ ਰਚਦੇ ਗ੍ਰੈਹ ਅਨੁਸਾਰੇ॥

ਯੁਵਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਦੀ ਲਗਨ ਕੁੰਡਲੀ

ਦ੍ਵੈਯਾ ਛੰਦ—ਕਹਿੰਦੇ ਰਾਜਾ ! ਪੁੱਤਰ ਤੇਰਾ ਭਗਤ ਰਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ
ਭਾਗਵਾਨ ਪਰਤਾਪੀ ਹੋਸੀ ਬਚਨ ਨ ਜਾਣੀ ਕੂੜਾ
ਦੂਜੇ ਸੂਰਜ ਸੁਖ ਦਾ ਦਾਤਾ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ ਦਸਵੇਂ ਆਯਾ
ਮੰਗਲ-ਬੁਧ ਤਰੀਜੇ ਖਾਨੇ, ਸਿੰਘ ਲਗਨ ਦਾ ਸਾਯਾ
ਸ਼ੁੱਕਰ ਮੱਲ ਲਿਆ ਘਰ ਸਤਵਾਂ ਨਾਵਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਸਾਰੇ
ਦਸਵੇਂ ਸ਼ਨੀ ਨਾ ਦੁੱਖ ਪੁਚਾਵੇ ਦੂਜਾ ਚੰਦ ਕਨਾਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਐਪਰ ਰਾਹੂ ਵੈਰੇ ਖਾਨੇ ਠਾਨਾ ਪਾਯਾ ਆ ਕੇ
ਏ ਪਾਪੀ ਕੁਝ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ ਗਾ ਫੜਸੀ ਰਾਜ ਛੁਡਾ ਕੇ
ਅੱਠਣਵੇਤ ਜੁਵਾਨੀ ਦੇ ਵਿਚ ਠੇਸ ਨਾਰ ਤੋਂ ਲੱਗੇ
ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਅਕਾਜ ਸਮਝ ਕੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਉਠ ਵੱਗੇ
ਜੋਗੀ ਹੋਸੀ ਪਹੁੰਚਵਾਨ ਏ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਪਾਸੀ
ਪੂਰਾ ਭਾਂਡਾ ਐਸਾ ਹੋਸੀ ਧਨ ਧਨ ਖਲਕ ਅਲਾਸੀ
ਸਮਝਾਵਨ ਦਾ ਅਸਰ ਨ ਹੋਸੀ ਬਦੋਬਦੀ ਉਠ ਜਾਵੇ
ਅਗੇ ਉਹਦੀਆਂ ਉਹੋ ਜਾਣੇ ਜੋਤਸ਼ ਏਹ ਬਤਾਵੇ
ਭਰਥਰੀਹਰੀ ਨਾਮ ਰਖ ਇਸ ਦਾ ਵਿਦਯਾ ਸਰਬ ਪੜ੍ਹਾਓ
ਜੋ ਕਰਤਾਰ ਕਰੇ ਸੋ ਹੋਸੀ ਭਰਮ ਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਓ
ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵੇਦ ਲਿਖਾ ਬਤਲਾਵੂੰ ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਣਹਾਰ ਦਾ
ਉਹ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਮੋੜੇ ਖੁੰਕਿਓਂ ਮਾਣਿਕ ਕਰਦਾ

ਲਗਨ ਕੁੰਡਲੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ

ਦੈਯਾ ਛੰਦ—ਪੌਂ ਬਾਰਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਚਾਲ ਖਿਲਾਰੀ ਮਿੱਤਰ ਸਭ ਸਤਾਰੇ
ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਪਏ ਨੇ ਨਾਵੇਂ ਛੀਵੇਂ ਸ਼ਨੀ ਸੁਧਾਰੇ
ਜਰਮ ਬ੍ਰਹਸਪਤਿ, ਬੁਧ ਯਾਰਵੇਂ, ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਹੋਸੀ
ਸਾਯਾ ਮੇਖ ਲਗਨ ਦਾ ਆਯਾ ਸਾਰੇ ਧੋਣੇ ਧੋਸੀ
ਰਾਹੂ, ਕੇਤੂ, ਮੰਗਲ ਆਦਿਕ ਸੱਭ ਕਰੂਰ ਸਤਾਰੇ
ਐਸੀ ਥਾਂ ਆ ਪਏ ਜਿਥੇ ਹਨ ਸੁਖ ਦੇਵਨ ਗੇ ਸਾਰੇ
ਸ਼ੁੱਕਰ ਆਯਾ ਨਾਲ ਬੁੱਧ ਦੇ ਏਹ ਕਰੇ ਭਲਿਆਈ
ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸੁਦਾਰ ਹੋਇਗਾ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਨ ਰਾਈ
ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰ ਬੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਧਰਮਰਾਜ ਦਾ ਸਾਨੀ
ਨਾਵਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੁਲ ਦਾ ਕਰਸੀ ਤੁਰਸੀ ਜਗਤ ਕਹਾਨੀ
ਸ਼ੋਭਾ ਹੋਸੀ ਮੋਯਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਮਤ ਜਗ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ
ਬੀਜ ਧਰਮ ਦਾ ਬੀਜ ਜਾਇਗਾ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸਦੇ ਫੱਲੇ
ਖਾਨਦਾਨ ਦਾ ਦੀਵਾ ਹੋਸੀ ਦੋਹਾਂ ਕੁਲਾਂ ਉਧਾਰੂ
ਜੋ ਲੜ ਲਗਸੀ ਸੋਈ ਤਰਸੀ ਸਭ ਦੇ ਕਾਜ ਸਵਾਰੂ
ਕਿਸਮਤ ਇਸਦੀ ਡਾਢੀ ਉੱਚੀ ਤੋਟ ਨ ਹੋਸੀ ਕਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਨੀ, ਮਾਨੀ, ਧਰਮੀ, ਗਜਾਨੀ, ਮਿਲਸੀ ਸਭ ਵਡਿਆਈ
ਵਿੱਦਵਾਨ ਲਾਸਾਨੀ ਹੋਸੀ ਪੰਡਿਤ ਕਰਨ ਸਲਾਮਾਂ
ਆਦਲ, ਆਕਲ, ਸਾਹਿਬ ਹਸ਼ਮਤ, ਹਾਕਮ ਮੁਲਕ ਤਮਾਮਾਂ
ਕੁਛ ਗ਼ਮੀਆਂ ਕੁਛ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਸੁਣਕੇ ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਿਲ ਆਈਆਂ
ਐਪਰ ਗੱਲ ਨ ਰੱਖੀ ਦਿਲ ਤੇ ਗ਼ਮੀਆਂ ਤੁਰਤ ਭੁਲਾਈਆਂ
ਦੇ ਦੇ ਦਰਬ ਨਿਹਾਲ ਕਰਾਏ ਪੰਡਿਤ ਵਿਦਿਆ ਕੀਤੇ
ਬਦਰੇ ਵਾਰ ਬਾਲਕਾਂ ਉੱਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪਿਆਲੇ ਪੀਤੇ

ਬਾਲ ਲੀਲ੍ਹਾ—ਤੋਤਲੀ

ਦੋਨੋਂ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲਕ ਲੈ ਕੇ, ਦਾਈਆਂ ਲਾਡ ਲਡਾਵਨ-ਸ਼ੀਰ ਪਿਲਾਵਨ
ਰੇਸ਼ਮ ਡੋਰੇ ਪਾ ਪੰਘੂੜੇ, ਝੂਟੇ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਵਨ-ਲੋਰੀ ਗਾਵਨ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਕਹੁ ਹਰੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਹੁ, ਮਿੱਠੀ ਸੁਰੇ ਅਲਾਵਨ-ਕੰਨੀਂ ਪਾਵਨ
ਲਾਡ ਲਡਿੱਕੜੇ ਮਾਂਵਾਂ ਤਾਂਈ, ਹਸ ਹਸ ਮੁਖ ਦਿਖਾਵਨ-ਜੀ ਪਰਚਾਵਨ
ਦੂਜੇ ਬਰਸ ਸਰਸ ਹੋ ਮਾਂਵਾਂ, ਸਦਕੇ ਵਾਰੀ ਜਾਵਨ-ਚਿਤ ਹਰਖਾਵਨ
ਮੁਖੋਂ ਤੋਤਲੀ ਬਾਨੀ ਬੋਲਣ, ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਮੁਸ਼ਕਾਵਨ-ਚਿਤ ਚੁਰਾਵਨ
ਉਤਰ ਪੰਘੂੜਿਓਂ ਰਿੜਦੇ ਖਿੜਦੇ, ਗੋਦ ਮਾਤ ਦੀ ਆਵਨ-ਚੰਬੜ ਜਾਵਨ
ਪੈਰੀਂ ਪੌਂਟੇ, ਤੇੜ ਤੜਾਗੀ, ਛਨਨ ਛਨਨ ਛਨਕਾਵਨ-ਹਰਖ ਵਧਾਵਨ
ਬਰਸ ਤੀਸਰੇ ਤੁਰਨੇ ਸਿੱਖੇ, ਨੌਕਰ ਉਂਗਲੀ ਲਾਂਦੇ-ਨਾਲ ਲਿਜਾਂਦੇ
ਜਾ ਕਚਹਿਰੀ ਗੋਦ ਪਿਤਾ ਦੀ, ਛਾਤੀ ਠੰਢਕ ਪਾਂਦੇ-ਦੁੱਖ ਗਵਾਂਦੇ
ਬੋਲ ਅਮੋਲ ਕੋਲ ਜਿਉਂ ਬੋਲਣ, ਦਿਲ ਮੁਰਝਾਏ ਜਾਂਦੇ-ਸੁਣ ਖਿੜ ਜਾਂਦੇ
ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਕੋਟ ਅਕਲ ਦੇ, ਦਾਨੇ ਦੇਖ ਲਜਾਂਦੇ-ਹੋਵਨ ਬਾਂਦੇ

ਭੁਰਬਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਸੁਰਗਬਾਸ ਹੋਣਾ

ਖੇਲ ਇਲਾਹੀ ਅੰਤ ਨ ਪੈਂਦਾ, ਇਸ ਦੀ ਸਮਝ ਨ ਆਵੇ-ਕਿਵੇਂ ਰਚਾਵੇ ?
ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਥਲ ਪਲ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ, ਥਲ ਜਲ ਥਲ ਕਰਵਾਵੇ-ਪਲ ਨ ਲਾਵੇ
ਕਾਲ ਕਸਾਈ ਛੁਰਾ ਪਕੜ ਹਥ, ਰਾਜ ਮਹਲ ਵਲ ਆਵੇ-ਫੇਰਾ ਪਾਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਾਂ ਮਾਸੂਮ ਭਰਤ ਦੀ, ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵੇ-ਤਰਸ ਨ ਖਾਵੇ
ਚੱਲ ਕੁੜੇ ਪਰਦੇਸਨ ਜਿੰਦੜੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਐਡ ਪਸਾਰੇ-ਤੁੱਧ ਪਸਾਰੇ
ਜਗਤ ਸਰਾਂ ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨਾ, ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਜਗ ਸਾਰੇ-ਵਾਰੋ ਵਾਰੇ
ਕੱਚੀ ਪੱਕੀ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ, ਵੱਢੇ ਜਾਂ ਖਲਿਹਾਰੇ-ਰੱਖੇ ਮਾਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੋਈ ਸੁਘੜ ਸਿਆਣਾ, ਭਾਣਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚਾਰੇ-ਰੋਸ ਨ ਧਾਰੇ
ਤੁਰ ਗਈ ਮਾਂ ਮਸੂਮ ਬਾਲ ਦੀ, ਰੱਜ ਨ ਦੁੱਧ ਪਿਆਯਾ-ਨਾ ਸੁਖ ਪਾਯਾ
ਡਿੱਠੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨ ਲਾਲ ਬਾਲ ਦੀ,ਪਾਲ ਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਯਾ-ਨਾ ਪਰਨਾਯਾ
ਤਿਨਕਾ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਪਾ ਗਈ,ਮਾਊਂ ਮਹਿੱਟਰ ਜਾਯਾ-ਕਰ ਗਈ ਮਾਯਾ
ਪੋਤੜਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਲ ਛੁਡਾ ਕੇ, ਡੰਕਾ ਕਾਲ ਲਗਾਯਾ-ਕੂਚ ਕਰਾਯਾ
ਰਾਜੇ ਦੇ ਦਿਲ ਸ਼ੋਕ ਵਧੇਰਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਰਾਣੀ-ਅੱਜ ਸਿਧਾਣੀ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਗ਼ਮੀਆਂ, ਛੁੱਟਾ ਦਾਣਾ ਪਾਣੀ-ਬਾਝੋਂ ਰਾਣੀ
ਦਿੱਤੀ ਧੀਰ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰਾਂ, ਇਹ ਕਰਤੇ ਦੀ ਭਾਣੀ-ਕਿਨੈ ਮਿਟਾਣੀ ?
ਓੜਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ, ਸਾਰੀ ਤੁਰ ਤੁਰ ਜਾਣੀ-ਨਾ ਅਟਕਾਣੀ !
ਜਗਤ ਚਾਲ ਜੋ ਬਣੀ ਆਂਵਦੀ, ਉਸ ਦੀ ਰੱਯਤ ਸਾਰੀ-ਨਕਲ ਉਤਾਰੀ
ਦਸ ਦਿਨ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝ ਪੂੰਝਾ ਕੇ, ਸਭ ਨੇ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰੀ-ਰਾਣੀ ਪਯਾਰੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਭੁੱਲ ਜਾਇ ਲਖ ਵਾਰੀ, ਜਿਸਦੀ ਮਾਤ ਪਯਾਰੀ-ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰੀ
ਮਾਂਵਾਂ ਬਾਝ ਨ ਪਰਚਣ ਬਾਲਕ, ਦਿੱਸੇ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰੀ-ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ
ਮਾਂ ਮਤੇਈ ਸਕੀਓਂ ਪਿਆਰੀ, ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਗਾਵੇ-ਤੇ ਪਰਚਾਵੇ
ਨ ਕਰ ਚਿੰਤਾ ਜੀਵਨ ਜੋਗਿਆ, ਮਾਊਂ ਸਦੱਕੜੇ ਜਾਵੇ-ਨਾ ਲੈ ਹਾਵੇ
ਮੈਂ ਬੈਠੀ ਹਾਂ ਟਹਿਲ ਕਰਾਂ ਗੀ, ਮੰਗੀਂ ਜੋ ਦਿਲ ਆਵੇ-ਕਰ ਕੇ ਦਾਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਚਰਜ ਮਾਯਾ ਉਸ ਦੀ, ਐਸੀ ਮਾਯਾ ਪਾਵੇ-ਮਾਊਂ ਭੁੱਲਾਵੇ
ਚੌਥੇ ਬਰਸ ਪੈਰ ਜਦ ਪਾਯਾ, ਚੇਹਰੇ ਦਮਕ ਨਿਰਾਲੀ-ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ
ਸਜ ਧਜ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦੇ ਬਾਹਰ, ਹੰਸ ਮੋਰ ਦੀ ਚਾਲੀ-ਚਾਲ ਨਿਰਾਲੀ
ਕਾਮ ਦੇਉ ਮੋਹਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਵੇਖ ਸ਼ਕਲ ਮਤਵਾਲੀ-ਭੋਲੀ ਭਾਲੀ
ਦਿਲ ਦਰਯਾਇ ਮੁਖੋਂ ਮਿਠ ਬੋਲੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਆਇ ਸਵਾਲੀ-ਭਰਨ ਹਥਾਲੀ

ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਤੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਪਾਉਣਾ

ਵਰ੍ਹੇ ਪੰਜਵੇਂ ਭੂਪ ਨੇ ਸੋਚ ਕੀਤੀ, ਕਿਸੇ ਕਾਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਦੇਈਏ
ਵੇਹਲੇ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬੀਆਂ ਨੇ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਭੋਮਨਾ ਪਾ ਦੇਈਏ
ਇਲਮ ਸਿੱਖਯਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆਸੀ, ਅੱਛੇ ਸੁਘੜ ਉਸਤਾਦ ਬਿਠਾ ਦੇਈਏ
ਮਨ ਚਪਲ ਚੰਚਲਤਾਈ ਸਦਾ ਕਰਦਾ, ਰੱਸਾ ਪਾ ਕੇ ਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹਾ ਦੇਈਏ
ਰਹੇ ਟੱਪਦਾ ਵਾਂਗ ਵਛੇਰਿਆਂ ਦੇ, ਕੋਈ ਸਖਤ ਲਗਾਮ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਈਏ
ਚਾਬਕ ਸਵਾਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਰੱਖ ਕੋਈ, ਸਿੱਧੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਚਾਲ ਸਿਖਾ ਦੇਈਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਿਨਾ ਵਿੱਦਯਾ ਆਦਮੀ ਢੋਰ ਜੈਸਾ, ਏਹਨਾਂ ਆਦਮੀ ਜੂਨ ਬਣਾ ਦੇਈਏ
ਸੋਹਬਤ ਬਲੀ ਹੈ ਤੁਖਮ ਤਾਸੀਰ ਕੋਲੋਂ, ਬੈਠਕ ਭਲੇ ਦੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਗਾ ਦੇਈਏ
ਨਾਨਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਸੱਕਾ ਲੱਗੇ, ਮੁਲਕ ਧਾਰ ਦਾ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਆਹਾ
ਕਰੇ ਹਾਕਮੀ ਬੜੀ ਜਗੀਰ ਉੱਤੇ, ਬਾਪ ਦਾਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਜ਼ਤਦਾਰ ਆਹਾ
ਰਾਜਪੂਤ ਸੁਰਮੱਤ ਤੇ ਪੱਤ ਵਾਲਾ, ਬੜਾ ਸੂਰਮਾ ਹੌਸਲੇਦਾਰ ਆਹਾ
ਤੱਦੀ ਅੱਤ ਬਗੈਰ ਨਾ ਹੱਥ ਚੁੱਕੇ, ਕਰਦਾ ਸਤ ਦਾ ਸਦਾ ਵਿਹਾਰ ਆਹਾ
ਅੰਸ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਕ ਧੀ ਬਾਝੋਂ, ਬੜਾ ਏਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਆਹਾ
ਰੱਤ ਜਿਗਰ ਦੀ ਜਾਣਦਾ ਦੋਹਤਰੇ ਨੂੰ, ਏਹੋ ਆਸਰਾ ਅਤੇ ਅਧਾਰ ਆਹਾ
ਜਾਣੇ ਘੱਟ ਨਾ ਭਰਥਰੀ, ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ, ਦੋਹਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਇਕ ਸਾਰ ਆਹਾ
ਚੰਦਨ ਰੁੱਖ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੁਭਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਬਾਸਨਾ ਦਾਰ ਆਹਾ
ਰਾਜੇ ਸੱਦ ਕੇ ਧਾਰ ਸਰਦਾਰ ਤਾਂਈ, ਨਾਲ ਅਦਬ ਦੇ ਪਾਸ ਬਿਠਾਯਾ ਏ
ਬਾਬਾ! ਬਾਲਕੇ ਪਾਲਣੇ ਤੁਸਾਂ ਨੇ ਹੀ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਖ ਸੁਣਾਯਾ ਏ
ਪੁੱਤਰ ਆਪ ਦੇ ਨੇ ਤੁਸਾਂ ਮੱਤ ਦੇਣੀ, ਪੈਂਦਾ ਬੜਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਸਾਯਾ ਏ
ਅੰਨ ਧੰਨ ਉਸਤਾਦ ਸਭ ਹੈਨ ਹਾਜ਼ਰ, ਜੋ ਕੁਛ ਚਾਹੀਏ ਆਪ ਦੀ ਮਾਯਾ ਏ
ਚੰਗੇ ਰੱਖ ਉਸਤਾਦ ਦਾਨਾ ਵੱਡੇ, ਚਾਹੀਏ ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਮ ਪੜ੍ਹਾਯਾ ਏ
ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਹੱਥ ਤੇ ਮੱਤ ਦੱਸੋ, ਵਾਜਬ ਵੱਡਿਆਂ ਤੇ ਏਵੇਂ ਆਯਾ ਏ
ਅਗੋਂ ਧਾਰ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਪਯਾਰ ਕਰ ਕੇ, ਨਾਲ ਹਿੱਕ ਦੇ ਦੋਤਿਆਂ ਲਾਯਾ ਏ
ਮੈਨੂੰ ਏਹਨਾਂ ਥੋਂ ਚੰਗੜੀ ਚੀਜ਼ ਕੇਹੜੀ, ਕਿਹਾ ਓਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪਰਤਾਯਾ ਏ
ਅਤਾਲੀਕ ਉਸਤਾਦ ਦਾਨਾ ਰੱਖੇ, ਨਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਹਾਨ ਤੇ ਪਾਯਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਘੜੀ ਸੁਲੱਖਣੀ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਸ਼ਗਨ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਬਿਠਾਯਾ ਏ

ਦੋਹਰਾ—ਸ਼ੁਭ ਦਿਨੇ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ, ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਗਨ ਗਿਨਾਇ।
ਸ਼ਗਨ ਸ਼ਰੀਨੀ ਰੱਖ ਕੇ, ਪੜ੍ਹਨੇ ਦੀਏ ਬਿਠਾਇ॥

ਛੇਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਸਾਲ ਧਰ ਲਗਨ ਪਾਂਧਾ, ਪੈਂਤੀ ਪਾਇਕੇ ਇਲਮ ਸਿਖਾਨ ਲੱਗਾ
ਪੱਟੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪੋਚ ਕੇ ਧਰੀ ਅੱਗੇ, ਕਾਨੀ ਗਜ਼ਾਨ ਦੀ ਹੱਥ ਫੜਾਨ ਲੱਗਾ
ਬੁਧਕਾ ਬੁੱਧ, ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਭਰੇ ਡੋਬੂ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਹਰਫ ਲਿਖਾਨ ਲੱਗਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੰਠ ਕਰਾਨ ਨੂੰ ਗਜ਼ਾਨ ਪੈਂਤੀ, ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲ ਕੇ ਆਪ ਸੁਨਾਨ ਲੱਗਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਲ ਬੋਧਨੀ ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ

ੳ ਊੜਾ ਇਕ ਓਅੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਦਿਨ ਤੇ ਰਾਤ ਉਚਾਰ ਕਰੀਂ
ਤੂੰਹੀ ਤੂੰਹੀ ਦਾ ਵਾਕ ਅਲਾਵੀਂ ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰੀਂ
ਬਿਰਥਾ ਔਧ ਬੀਤਦੀ ਜਾਂਦੀ ਮਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਂ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਤੁਲਹਾ ਬਨਾ ਕੇ ਭਉ ਸਾਗਰ ਸੰਸਾਰ ਤਰੀਂ

ਅ ਐੜਾ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਿਨ ਝੂਠਾ ਜਗਤ ਪਸਾਰਾ ਹੈ
ਸੱਚੇ ਬਾਝ ਕੱਚ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਮਾਯਾ ਦਾ ਚਮਕਾਰਾ ਹੈ
ਜਲ ਤੋਂ ਉਪਜ ਬੁਦਬੁਦਾ ਹੋਵੇ ਜਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਆਰਾ ਹੈ
ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਜਗਤ ਦਿਸ ਆਵੇ ਓੜਕ ਇਕ ਓਅੰਕਾਰਾ ਹੈ

ੲ ਈੜੀ ਈਸ਼੍ਵਰ ਨਾਮ ਅਰਾਧੀਂ ਛਡ ਦੇ ਹੋਰ ਬਖੇੜੇ ਤੂੰ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ ਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋਣੀ ਝੂਠੇ ਝੇੜੇ ਛੇੜੇ ਤੂੰ
ਆਪਾ ਤਿਆਗ ਸ਼ਰਨ ਫੜ ਹਰਿ ਦੀ ਡੋਬ ਹੰਗਤਾ ਬੇੜੇ ਤੂੰ
ਭਜਨ ਕਰੇਂ ਤਦ ਫੇਰ ਨਾ ਪੈਸੇਂ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਗੇੜੇ ਤੂੰ

ਸ ਸੱਸਾ ਸਰਬ ਘਟਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਮੂਰਖ ਜਾਣਿਆ ਦੂਰੀ ਰੇ
ਵੇਖੇ ਸੁਣੇ ਸਭਸ ਦੀ ਬਿਰਥਾ ਜਲੀਂ ਥਲੀਂ ਭਰਪੂਰੀ ਰੇ
ਮਨੋਂ ਕਾਮਨਾ ਸਭ ਦੀ ਕਰਦਾ ਬਿਨ ਮੰਗੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਰੇ
ਅੰਦਰ ਰਿੜਕ ਵਟੋਲੀਂ ਮੱਖਣ ਹਾਜਰ ਸਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰੇ

ਹ ਹਾਹਾ ਹੱਕ ਪਰਾਏ ਤਾਂਈ ਬਿਖ ਦੇ ਵਾਂਗਰ ਜਾਨ ਮਨਾਂ !
ਪਰ ਤਨ, ਪਰ ਧਨ, ਵੇਖ ਭਟਕਣਾ ਬੁਰੀ ਚੰਦਰੀ ਬਾਨ ਮਨਾਂ !
ਲੋਭ ਮੂਲ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਨਰਕ ਮੂਲ ਅਭਿਮਾਨ ਮਨਾਂ !
ਜੋ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਭਾਗ ਮੱਥੇ ਤੇ ਆਪੇ ਮਿਲਸੀ ਆਨ ਮਨਾਂ !

ਕ ਕੱਕਾ ਕਰ ਲੈ ਨੇਕ ਕਮਾਈ ਏਹੀ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਆਵੇ ਗੀ
ਹੋਰ ਜਗਤ ਦੀ ਦੌਲਤ ਹੁਰਮਤ ਏਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਗੀ
ਜਿੰਦ ਨਿਮਾਣੀ ਜਮਾਂ ਸਤਾਣੀ ਬੱਧੀ ਚੋਟਾਂ ਖਾਵੇ ਗੀ
ਬਲਦੇ ਭਾਂਬੜ ਪਾਪਾਂ ਉੱਪਰ ਨੇਕੀ ਠੰਢਕ ਪਾਵੇ ਗੀ

ਖ ਖੱਖਾ ਖਰੀ ਵਿਹਾਝ ਵਿਹਾਝੀਂ ਖੋਟੀ ਤੇ ਭੁੱਲ ਜਾਵੀਂ ਨਾ
ਮਾਣਕ, ਹੀਰੇ, ਲਾਲ, ਤਿਆਗ ਕੇ ਖੇਪ ਕੱਚ ਦੀ ਪਾਵੀਂ ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੋਹ ਮਾਯਾ ਦੇ ਲਾਲਚ ਪੈ ਕੇ ਹਰ ਕਾ ਨਾਮ ਭੁਲਾਵੀਂ ਨਾ
ਨਫ਼ਾ ਕਮਾਵਨ ਨੂੰ ਚਲ ਆਯੋਂ ਮੂਲੋਂ ਮੂਲ ਗਵਾਵੀਂ ਨਾ

ਗ ਗੱਗਾ ਗਰਬ ਗ਼ਰੂਰ ਨ ਕਰੀਏ ਜੋਬਨ ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ ਦਾ
ਇਕ ਪਲ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਹ ਏਸ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਬੁਲਬੁਲਾ ਪਾਨੀ ਦਾ
ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਆ ਜਮਾਂ ਘੇਰਨਾ ਉਹ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਜਾਨੀ ਦਾ
ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਮਝੇ ਨਾਹੀਂ ਮੂਰਖ ਮਨ ਅਭਿਮਾਨੀ ਦਾ

ਘ ਘੱਘਾ ਘਲਸੀ ਕੋਈ ਨਾ ਪਿਛੋਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ ਜਾਨਾ ਹੈ
ਹੱਥੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕੰਮ ਆਵਣਾ ਫੇਰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੁਚਾਣਾ ਹੈ
ਜੋੜ ਜੋੜ ਮਰ ਗਏ ਦੌਲਤਾਂ ਪਿਛੋਂ ਲੋਕਾਂ ਖਾਣਾ ਹੈ
ਕਰ ਲੈ ਕੁਝ ਭਲਿਆਈ ਬੰਦੇ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਰ ਲੰਘਾਣਾ ਹੈ

ਙ ਙੰਙਾ ਙਲ ਵਿਚ ਫਾਹੀ ਪਾ ਜਦ ਜਮ ਲੈ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ
ਪਛੋਤਾਵੇਂ ਮਲ ਮਲ ਤਲੀਆਂ! ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਘੁਟ ਪਾਣੀ ਨੂੰ
ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਣ ਤ੍ਰੱਸੀਏ ਜਿੰਦੜੀ ਏਸ ਨਿਮਾਣੀ ਨੂੰ
ਵੇਲਾ ਈ ਕੁਝ ਕਰ ਲੈ ਹੁਣ ਵੀ ਰੋਸੇਂ ਅਉਧ ਵਿਹਾਣੀ ਨੂੰ

ਚ ਚੱਚਾ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਾਸਾ ਦੁਨੀਆਂ ਖੇਡ ਮਦਾਰੀ ਦੀ
ਕਾਹਨੂੰ ਲੱਭ ਸੁੰਢ ਦੀ ਗੰਢੀ ? ਕੱਢੀ ਹੱਟ ਪਸਾਰੀ ਦੀ
ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਖਾਂਦਾ ਸੌਂਦਾ ਭੁੱਲ ਨ ਭਗਤ ਮੁਰਾਰੀ ਦੀ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨ ਖੇਡ ਉਲਟ ਕੇ ਜਿੱਤੀ ਬਾਜੀ ਹਾਰੀ ਦੀ

ਛ ਛੱਛਾ ਛਲ ਵਲ ਛੋਡ ਸਭੇ ਏਹ ਕਰਤਬ ਕਰੀਂ ਦਨਾਵਾਂ ਦਾ
ਦਗ਼ੇ ਫਰੇਬੀਂ ਲੁੱਟੇਂ ਦੁਨੀਆਂ, ਘੁੱਟੇਂ ਗਲਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ
ਪੁੱਟੇ ਜੜ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਹੱਥੀਂ ਬੂਟਾ ਵੱਢੇਂ ਛਾਵਾਂ ਦਾ
ਪਾਪੀਂ ਜੁੜਿਆ ਕੰਮ ਨ ਆਸੀ "ਖਾਜਾ ਕੁਤਿਆਂ ਕਾਵਾਂ ਦਾ"

ਜ ਜੱਜਾ ਜੂਏ ਜਨਮ ਨਾ ਹਾਰੀਂ ਮਿਲਣਾ ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਹੀਂ
ਨਦੀ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਨਹੀਂ
ਸਤਸੰਗਤ ਤੇ ਭਜਨ ਹਰੀ ਦਾ ਤੀਜੀ ਗਲ ਦਰਕਾਰ ਨਹੀਂ
ਹਰ ਨੂੰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਸਾਸਾਂ ਦਾ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ

ਝ ਝੱਝਾ ਝਲਕੇ ਝਲਕ ਮਾਯਾ ਦੀ ਝੱਲੇ ਝਲਕ ਨ ਝੱਲਾ ਹੈ
ਅਕਲ ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਗਵਾ ਕੇ ਚਾਲਾ ਫੜੇਂ ਅਵੱਲਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਬੱਦਲ ਛਾਯਾ ਮਾਯਾ ਖਾਤਰ ਦਰ ਦਰ ਖਾਂਦਾ ਖੱਲਾ ਹੈ
ਮਾਣਕ ਸੁੱਚੇ ਨਾਮ ਹਰੀ ਦਾ ਭੁਰਦਾ ਕਦੇ ਨਾਂ ਪੱਲਾ ਹੈ

ਞ ਞੰਞਾ ਞਲਤ ਅਗਨ ਮੈਂ ਰਾਖੇ ਜੋ ਜਗ ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਹੈ
ਛੋੜ ਤਿਸੇ ਕਿਉਂ ਔਝੜ ਜਾਵੇਂ ਮਦਮਸਤੀ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਹੈ
ਹਰਦਮ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਟਨ ਕਰ ਚਾਰ ਕੂੰਟ ਬਖ਼ਯਾਤਾ ਹੈ
ਹੋਸੀ ਅੰਤ ਸਹਾਈ ਓਹੀ ਬਣ ਕੇ ਮਾਤਾ ਤਾਤਾ ਹੈ

ਟ ਟੈਂਕਾ ਟਲੇ ਨ ਕਰਮ ਰੇਖ ਜੋ ਬਿਧਨਾ ਨੇ ਲਿਖ ਰਾਖੀ ਹੈ
ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਟਕਣਾ ਛਡ ਦੇ ਮੂਰਖ! ਗੱਲ ਦਨਾਵਾਂ ਆਖੀ ਹੈ
ਜੋ ਦਿਨ ਪਿਆ ਗਵਾਵੇਂ ਬਿਰਥਾ, ਮਾਯਾ ਦਾ ਅਭਿਲਾਖੀ ਹੈ
ਸੋਈ ਖਰਚ ਕਰ ਹਰੀ ਭਜਨ ਵਿਚ ਜੋਈ ਸਰਬ ਦਾ ਸਾਖੀ ਹੈ

ਠ ਠੱਠਾ ਠੌਰ ਨ ਠੈਹਰਨ ਦੀ ਜਗ, ਰੈਨ ਬਸੇਰਾ ਪਾਂਧੀ ਦਾ
ਕੋਈ ਅਗੇਰੇ ਕੋਈ ਪਿਛੇਰੇ ਸਾਥ ਨਾ ਵਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਦਾ
ਚੰਚਲ ਮਿਰਗ ਅੰਗੂਰੀ ਚਰਦੇ, ਬਾਣ ਲਗੇ ਆ ਫਾਂਧੀ ਦਾ
ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਭਰੀਆਂ ਬੈਨੌਂ? ਪਤਾ ਨ ਖੇਡ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦਾ

ਡ ਡੱਡਾ ਡਾਂਵਾਂ ਡੋਲ ਨ ਹੋ ਮਨ ਪਕੜ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਡੋਰੀ ਤੂੰ
ਦੀਪਕ ਗਜਾਨ ਜਗਾ ਕੇ ਫੜ ਲੈ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਡੰਗੋਰੀ ਤੂੰ
ਮਨ ਬਾਲਕ ਜਿਉਂ ਚੰਚਲ ਨੂੰ ਦੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਲੋਰੀ ਤੂੰ
ਅੜੀਆਂ ਕਰਦੇ ਮੂਰਖ ਤਾਂਈ ਬਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੋੜੀਂ ਤੂੰ

ਢ ਢੱਢਾ ਢਲੀ ਜਵਾਨੀ ਆਯਾ ਵੇਲਾ ਬੁੱਢੇ ਵਾਰੇ ਦਾ
ਅੰਗ ਭੰਗ ਤੇ ਜੁੱਸਾ ਲਿੱਸਾ, ਮੋਇਆ ਮੱਚ ਕਰਾਰੇ ਦਾ
ਕਾਲ ਬਲੀ ਨੇ ਸੱਦ ਸੁਣਾਇਆ ਆਯਾ ਵਾਜ ਨੱਕਾਰੇ ਦਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲੇ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ਕੋਈ ਨਾ ਬਣੇ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ

ਣ ਣਾਣਾ ਨ ਕੁਛ ਭਲਾ ਕਮਾਯਾ ਅਪਣਾ ਆਪ ਬਨਾਯਾ ਕੀ?
ਔਖੀ ਵਾਟ ਜਮਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਤੋਸ਼ਾ ਪੀਹ ਪਕਾਯਾ ਕੀ?
ਜੋੜ ਜੋੜ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗਾਏ ਹਰਿ ਦੇ ਪਾਸੇ ਲਾਯਾ ਕੀ?
ਧਰੀ ਧਰਾਈ ਰਹਿ ਗਈ ਏਥੇ, ਮੂਰਖ ਦੇ ਹਥ ਆਯਾ ਕੀ?

ਤ ਤੱਤਾ ਤਜ ਹੰਕਾਰ ਮਨਾਂ! ਹੋ ਵਾਂਗ ਮਸੀਤੀ ਕੱਖਾਂ ਦੇ
ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਤੜ ਕੇ ਪਾਵੀਂ ਚਰਣ ਧੂੜ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉੱਚੀ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋ ਜਾ ਨੀਂਵਾਂ ਵਾਂਗਰ ਫਲਿਆਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ
ਨਿਵਿਆਂ ਮਿਲੇ ਉਚਾਈ ਉਸ ਦਰ ਕੱਖ ਵਿਕੇ ਦਰ ਲੱਖਾਂ ਦੇ

ਥ ਥੱਥਾ ਥਿੜਕ ਜਾਏਂ ਜੇ ਪੈਰੋਂ ਚੀਣਾ ਚੀਣਾ ਹੋਵੇਂ ਗਾ
ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਉਚੇਰਾ ਡੰਡਾ ਪਿਆ ਗਵਾ ਕੇ ਰੋਵੇਂ ਗਾ
ਮੁੜ ਕੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਸੀ ਫਿਰ ਫਿਰ ਧੋਣੇ ਧੋਵੇਂ ਗਾ
ਵੇਲਾ ਈ ਕੁਛ ਕਰ ਲੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਚੌਰਾਸੀ ਛੋਵੇਂ ਗਾ

ਦ ਦੱਦਾ ਦੁਖ ਸੁਖ ਇਕੋ ਸਮਝੀਂ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦਾ ਜਾਣੀ ਨਾ
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਗ਼ਮੀਆਂ ਤੋਰ ਜਿਸਮ ਦਾ ਛਾਂ ਤੇ ਧੁੱਪ ਪਛਾਣੀ ਨਾ
ਹੋ ਜਾ ਪਰੇ ਝਿੜਕ ਵਡਿਆਈਓਂ ਫੋਕਾ ਪਾਣੀ ਛਾਣੀ ਨਾ
ਝੱਲ ਗਏ ਜੋ ਝਾਲ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਪਏ ਜਮਾਂ ਦੀ ਘਾਣੀ ਨਾ

ਧ ਧੱਧਾ ਧੱਕਾ ਮਿਲੇ ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਢੱਠਾ ਹੈ
ਜੋ ਚਲ ਆਵੇ ਸੋ ਫਲ ਪਾਵੇ, ਤਖਤ ਬਖਸ਼ ਦਾ ਡਿੱਠਾ ਹੈ
ਸਟ ਦੇ ਸਿਰੋਂ ਪਾਪ ਦਾ ਰੱਠਾ, ਕਰ ਲੈ ਨਾਮ ਅਕੱਠਾ ਹੈ
ਰਾਮ ਰਾਮ ਦਾ ਸੀਤਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਪ ਕਰੇਂਦਾ ਮੱਠਾ ਹੈ

ਨ ਨੰਨਾ ਨਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਆਨ ਸਹਾਈ ਹੈ
ਫੂਕ ਨਿਕਲ ਜਦ ਗਈ ਜਿਸਮ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਭੁਲਾਈ ਹੈ
ਕਾਢੋ ਕਾਢੋ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ, ਕੇਹੀ ਗੰਦਗੀ ਪਾਈ ਹੈ?
ਪੁੱਤਰ, ਨਾਰਾਂ, ਸਾਕ, ਕਬੀਲੇ, ਡਰਦੇ ਸਮਝ ਬਲਾਈ ਹੈ

ਪ ਪੱਪਾ ਪੰਜੇ ਕੱਢ ਸਰੀਰੋਂ ਮਾਰ ਗਿਆਨ ਦੇ ਪੰਜੇ ਨੂੰ
ਪੰਜਾਂ ਦੀ ਲਾਹ ਗਲੋਂ ਪੰਜਾਲੀ ਹੋ ਜਾ ਇਕਲਵੰਜੇ ਨੂੰ
ਪੰਜਾਂ ਘੇਰਿਆ ਪੰਜ ਭੂਤ ਦੇ ਏਸ ਸਰੀਰ ਸ਼ਿਕੰਜੇ ਨੂੰ
ਪੰਜੇ ਨਾਲ ਦਬਾ ਲੈ ਪੰਜੇ, ਭਜ ਕੇ ਹਰਿ ਦੁਖ ਭੰਜੇ ਨੂੰ

ਫ ਫੱਫਾ ਫਿਰ ਫਿਰ ਰੋੜੇ ਪੈਂਦੇ ਫਿਰਦਾ ਗੇੜ ਚੌਰਾਸੀ ਦਾ
ਪੈਂਡਾ ਮੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਵੇ, ਫੇਰਾ ਜਿਵੇਂ ਖਰਾਸੀ ਦਾ
ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਅਮੋਲਕ ਵੇਲਾ ਕੱਟਨ ਜਮ ਦੀ ਫਾਸੀ ਦਾ
ਮੁੜ ਕੇ ਆਸੀ ਹੱਥ ਉਖੇਰਾ ਕਰ ਲੈ ਜਤਨ ਖਲਾਸੀ ਦਾ

ਬ ਬੱਬਾ ਬਾਲਕ, ਬ੍ਰਿਧ, ਜਵਾਨੀ, ਜਾਣੀਂ ਨਾ ਥਿਰ ਰੈਹਣੀ ਹੈ
ਕੋਟ ਵਰ੍ਹੇ ਭੀ ਜੀ ਕੇ ਆਖਰ ਚੋਟ ਕਾਲ ਦੀ ਸੈਹਣੀ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਮੈਹਲ, ਚੁਬਾਰੇ, ਊਚ ਉਸਾਰੇ, ਓੜਕ ਢੇਰੀ ਢੈਹਣੀ ਹੈ
ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਭਲਾਈ ਕੀਤੀ, ਏਹ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਕੈਹਣੀ ਹੈ
ਭ ਭੱਭਾ ਭੋਲੇ ਭੋਲਾ ਖਾਧਾ, ਭੁੱਲਾ ਅਸਲ ਟਿਕਾਣੇ ਨੂੰ
ਵਸਤ ਬਗਾਨੀ ਜਾਨ ਆਪਣੀ, ਬੱਧਾ ਆਕੀ ਠਾਣੇ ਨੂੰ
ਖੱਟਣ ਆਇਆ ਲੱਗਾ ਹੈ ਹੁਣ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਸੁਕਾਣੇ ਨੂੰ
ਕਰਨੀ ਕੁਝ ਭਲਿਆਈ ਸੀ, ਪਰ ਲੱਗਾ ਪਾਪ ਕਮਾਣੇ ਨੂੰ
ਮ ਮੰਮਾ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰੀਂ, ਇਹ ਚੰਚਲ ਵਾਂਗਰ ਪਾਰੇ ਦੇ
ਟਿਕਦਾ ਨਹੀਂ ਟਿਕਾਯਾ ਹੋਯਾ, ਉਡਦਾ ਵਾਂਗ ਸਲਾਰੇ ਦੇ
ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਨਾਮ ਛੋਡ ਵਿਚ ਡੁਬਦਾ ਸਾਗਰ ਖਾਰੇ ਦੇ
ਸਮਝਾਯਾਂ ਨਾ ਸਮਝ ਕਰੇ ਇਹ ਕਾਰੇ ਜੀਵ ਨਿਕਾਰੇ ਦੇ
ਯ ਯੱਯਾ ਯਾਦ ਕਰੇ ਹਰ ਹਰਦਮ ਇਕ ਇਕ ਸਾਸ ਅਮੋਲਾ ਹੈ
ਨਾ ਜਾਨੇਂ ਇਹ ਸ੍ਵਾਸ ਅੰਤ ਦਾ ਕੱਢੇ ਪੌਣ ਝਕੋਲਾ ਹੈ
ਬਿਨਾ ਸ੍ਵਾਸ ਦੇ ਵਸਦੀ ਨਗਰੀ ਦੇਹੀ ਸੁੰਞਾ ਖੋਲਾ ਹੈ
ਟੁੱਟੀ ਤਾਰ ਰਬਾਬ ਨਾ ਵੱਜੇ ਪਿਆ ਤੰਬੂਰਾ ਪੋਲਾ ਹੈ
ਰ ਰਾਰਾ ਰਾਹੇ ਜਾਂਦਿਆ ਰਾਹੀਆ ਰਾਹ ਕਰੀਂ ਕੁਝ ਰਾਹੀਆਂ ਦੇ
ਰਾਹੇ ਰਾਹੇ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂ ਫਸਨੈਂ ਵਿਚ ਫਾਹੀਆਂ ਦੇ
ਫਾਹੀ ਪਾਵੇਂ ਪਿਆ ਮੁਫਤ ਦੀ ਗਲੋਂ ਬਲਾਈਆਂ ਲਾਹੀਆਂ ਦੇ
ਤਿਲਕਨ ਬਾਜ਼ੀਓਂ ਤਿਲਕ ਅਗੇਰੇ ਫਸੀਂ ਨ ਵਾਂਗ ਸੁਦਾਈਆਂ ਦੇ
ਲ ਲੱਲਾ ਲਾਨਤ ਓਸ ਜੀਵ ਤੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਜੋ ਫਸਦਾ ਹੈ
ਜਾਣੇ ਜਗਤ ਮੁਸਾਫਰਖਾਨਾ ਫੇਰ ਪਿਆ ਵਿਚ ਧਸਦਾ ਹੈ
ਮਿੱਠੀ ਛੁਰੀ ਗਲਾ ਕਟਵਾਵੇ ਲੋਕਾਂ ਕੂੜੀ ਦਸਦਾ ਹੈ
ਦਾਨਾ ਸੋਈ ਸਿਆਣਾ ਕਹੀਏ ਜੋ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਨਸਦਾ ਹੈ
ਵ ਵਵਾ ਵਾਕਫ ਵਕਤ ਪਏ ਤੇ ਸਾਕ ਸੈਣ ਨਾ ਬਣਦੇ ਨੀ
ਮਤਲਬ ਕਾਰਨ ਸਾਂਗ ਉਤਾਰਨ ਮਾਰੇ ਲਾਲਚ ਧਨ ਦੇ ਨੀ
ਮਤਲਬ ਸਾਧ ਅਗੇਰੇ ਹੁੰਦੇ, ਛੋਂਹਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਤਨ ਦੇ ਨੀ
ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਹੁੰਦੀ ਦੇ ਇਹ ਸਾਕ ਕਬੀਲੇ ਜਣਦੇ ਨੀ
ੜ ੜਾੜਾ ੜੜਕੇ ਰੋੜ ਵਾਂਗ ਇਹ ਰੜਕ ਕਲੇਜੇ ਭਾਰੀ ਹੈ
ਖੜਕੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੌਤ ਨਕਾਰਾ ਧੜਕੇ ਜਾਨ ਵਿਚਾਰੀ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੰਜਾ ਡਾਹ ਕੇ ਐਸ਼ ਆਰਾਮ ਵਾਲਾ, ਤਲੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਫ਼ੱਸ ਗਿਆ
ਸੁੱਤਾ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਅੱਖ ਨਾ ਪੱਟਦਾ ਏ, ਐਸੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਕੱਸ ਗਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੱਕਿਆ ਖੇਤ ਉਜਾੜ ਕੀਤਾ, ਕਾਮ ਗੜ੍ਹਾ ਅਜ਼ਗੈਬ ਦਾ ਵੱਸ ਗਿਆ
ਹੋਣੀ ਸਿਰੇ ਤੇ ਆਖਦੀ ਰਾਜਿਆ ਵੇ! ਕਾਹਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਪੱਲਨਾਏਂ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਕਰ ਲੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਘੱਲਨਾਏਂ
ਜਿਹਾ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਦਮਸਤ ਹੋਵੇਂ, ਦੁੱਖੀਂ ਘਾਵ ਓਹੋ ਜਿਹਾ ਸੱਲਨਾਏਂ
ਹੁਕਮ ਹਾਸਲਾ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਹ ਤੇਥੋਂ, ਤੈਨੂੰ ਵਿੱਚ ਸੁਵਾਹ ਪਥੱਲਨਾਏਂ
ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਹੈ ਸਭ ਔਕਾਤ ਤੇਰੀ, ਮੇਰੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲਨਾਏਂ
ਬਰਬਰ ਸੁੰਞ ਉਜਾੜ ਵਿੱਚ ਦਿਆਂ ਵਾਸਾ, ਰੰਹਣ ਦਿਆਂਗੀ ਰੰਗ ਮਹੱਲ ਨਾਏਂ
ਕੰਨੀਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਤੇ ਬਗਲੀ ਹੱਥ ਹੋਸੀ, ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਸਾਧੀਂ ਰੱਲਨਾਏਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗਾਫ਼ਲਾ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਰੀਂ ਪਹਿਲੋਂ, ਗੋਸ਼ਾ ਅੰਤ ਉਜਾੜ ਜੇ ਮੱਲਨਾਏਂ
ਜੇਹੜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁਸਤ ਹੋ ਜਾਨ ਰਾਜੇ, ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਜੇਹੜਾ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਲਾਗੂ ਲੱਗਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਆਨ ਸਾਰੇ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ਵਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਖੇਤ ਵਾੜ ਦੇ ਬਿਨਾ ਨਾ ਰਹੇ ਕਾਇਮ, ਸਾਰਾ ਡੰਗਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਮਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਤਵਾਰੀਖ ਦੇ ਵਾਕ ਗਵਾਹ ਸਾਰੇ, ਜੇਹੜੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਮਸਤ ਭੂਪਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਤਾਰਾ ਅਸਤ ਦਾ ਮਲਕਦਾ ਫਲਕ ਉਤੇ, ਥੋੜੇ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਗੁੰਮ ਇਕਬਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਐਹਮਦ ਸ਼ਾਹ ਪੰਜਾਬ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤੀ, ਲੁੱਟ ਨਾਦਰੀ ਨਾਲ ਕੰਗਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਜਦੋਂ ਕਰੇ ਕਤਲਾਮ ਬੇਦਰਦ ਹੋ ਕੇ, ਦਿੱਲੀ ਜਿਹੇ ਸ਼ੈਹਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੰਦੜੇ ਕੰਮ ਦਾ ਫਲ ਮੰਦਾ, ਅਨੈਕਾਰ ਨਾ ਭਰਥਰੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ
ਇਸ ਵਕਤ ਨਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਹੋਂਵਦਾ ਜੇ, ਰਾਜ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਦਾ ਥੱਸ ਹੁੰਦਾ
ਹੁੰਦਾ ਭਰਥਰੀ ਕੈਦ ਪਰਾਇਆਂ ਦੇ, ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਵੱਸ ਹੁੰਦਾ
ਆਉਂਦਾ ਜ਼ਾਇਕਾ ਐਸ਼ ਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਦਾ, ਜਦੋਂ ਰਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰੱਸ ਹੁੰਦਾ
ਐਪਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਸੁਰਜੀਤ ਹੁੰਦੇ, ਕੀ ਮਜਾਲ ਜੋ ਕਿਤੇ ਆਪ ਜੱਸ ਹੁੰਦਾ?
ਇਸੇ ਗੱਲ ਤੇ ਲੋਕ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦੇ, ਅੱਜ ਤੀਕ ਜਹਾਨ ਤੇ ਜੱਸ ਹੁੰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੁੱਲਿਓਂ ਗਾਫਲਾ ਐਸ਼ ਤੇ ਕੀ? ਏਹ ਅਰਾਮ ਤਾਂ ਡੈਣ ਦਾ ਝੱਸ ਹੁੰਦਾ
ਬੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾ ਕੇ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਨੂੰ ਆਪ ਸੰਭਾਲਦਾ ਏ
ਪੰਡ ਸਿਰੇ ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ, ਡਾਢੀ ਅਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉਠਾਲਦਾ ਏ
ਆਪ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠ ਇਨਸਾਫ ਕਰਦਾ, ਸ਼ੇਰ ਬੱਕਰੀ ਘਾਟ ਪਿਆਲਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਰੇ ਵੀਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਥੰਮ ਸਿਰ ਤੇ, ਰਾਤਾਂ ਜਾਗਦਾ ਤੇ ਜੱਫਰ ਜਾਲਦਾ ਏ
ਖਾਹਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਸੰਦੀ, ਹੋਰ ਐਸ਼ ਅਰਾਮ ਨਾ ਭਾਲਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਤ ਨੂੰ ਐਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆਂ, ਅਰਸਾ ਗੁਜ਼ਰ ਗਿਆ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਏ

ਸਮਝਾਣਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ

ਕਹਿੰਦਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵੀਰ ਜੀ ਗੱਲ ਆਖਾਂ ਕਰਨਾ ਮੁਆਫ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਭਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਛੋਟਾ ਗੱਲ ਬੜੀ ਵੱਡੀ, ਕਰਨੀ ਅਪਨੇ ਆਪ ਵਿਚਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਧਰਮ ਛੱਤ੍ਰੀ ਦਾ ਰਈਅਤ ਪਾਲਨੀਏ, ਰਾਜ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਨਾ ਐਸੀ ਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਮੈਂ ਨਾ ਮਨਾ ਕਰਦਾ ਸੁਖ ਜੱਗ ਦੇ ਤੋਂ, ਐਪਰ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਕੁਛ ਮਿਕਦਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਤੁਸਾਂ ਰੱਬ ਨੇ ਖਲਕ ਦਾ ਰਾਜ ਦਿੱਤਾ, ਜ਼ਰਾ ਸੋਚਣੇ ਰਾਜ ਅਧਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
'ਰਾਜੇ ਹੋਣ ਮਾਪੇ' ਰਈਅਤ ਪੁੱਤ ਧੀਆਂ' ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਖਬਰਦਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਤਪੋਂ ਰਾਜ, ਰਾਜੋਂ ਲੋਕ ਨਰਕ ਆਖਣ, ਕੁਛ ਰੱਖਣਾ ਖੌਫ ਕਰਤਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਵਾਗ ਫੜੀ ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਪਿਤਾ ਵਾਲੀ, ਹੋਣਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਰਾਂ ਅਸਵਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਦੁਨੀਆਂ ਝੂਠ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੇ ਝੂਠ ਵੱਡੀ, ਪਰੇ ਸੁੱਟਣਾ ਇਨਾਂ ਦੁਰਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਜੇਹੜਾ ਮਨ ਨਾ ਮੰਨਦਾ ਆਖਿਆ ਏ, ਦੇਣੀ ਓਸ ਹਜ਼ਾਰ ਫਿਟਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਤੁਸੀ ਬੜੇ ਦਾਨੇ ਅਕਲਮੰਦ ਭਾਰੇ, ਨਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਰਯਾਦ ਦਾ ਪਯਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਾਵਣਾ ਰੋਜ਼ ਦਰਬਾਰ ਚਾਹੀਏ, ਦੁਖੀ ਪ੍ਰਜਾ ਦੀ ਸੁਣਨੀ ਪੁਕਾਰ ਚਾਹੀਏ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਜਦੋਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਨੇਹ ਪੈਂਦੇ, ਸਾਰਾ ਜੱਗ ਪੀਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਂਵਦਾ ਏ
ਤਾਪ ਚੜ੍ਹੇ ਤੇ ਬਕਬਕਾ ਮੂੰਹ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਰਬਤ ਘੋਲਿਆ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਂਵਦਾ ਏ
ਬਾਲ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਦਾ ਪਯਾਰ ਹੁੰਦਾ, ਇਲਮ ਹੁਨਰ ਤੋਂ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾਂਵਦਾ ਏ
ਚੋਰ, ਯਾਰ, ਜੁਆਰ, ਬਦਕਾਰ ਤਾਂਈ, ਜੇਹੜਾ ਮੱਤ ਦੇਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਂਵਦਾ ਏ
ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਬੁਰੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹੁੰਦੀ, ਐਪਰ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਸ਼ਰਮਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੂਏ ਦੇ ਝੱਸ ਦੀ ਹਾਰ ਮਿੱਠੀ, ਕੂੜਾ ਲੱਗਦਾ ਜੱਗ ਸਮਝਾਂਵਦਾ ਏ

ਗੁੱਸੇ ਹੋਣ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਆਖੇ ਭਰਥਰੀ ਵੱਡਿਆ ਅਕਲਮੰਦਾ! ਚਪੜ ਚਪੜ ਨਾ ਸਾਹਮਣੇ ਬੋਲ ਮੇਰੇ
ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਲ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦੋਂ, ਖਾ ਕੇ ਸੱਲ ਆਇਓਂ ਚਲ ਕੋਲ ਮੇਰੇ
ਚਾਰ ਰੋਜ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕੰਮ ਤੈਨੂੰ, ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜਕਾਯੋ ਈ ਢੋਲ ਮੇਰੇ
ਹੱਡ ਰੱਖ ਹੋਇਆ ਪੱਜ ਹੋਰ ਪਾਯਾ, ਬੈਠੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਫੋਲਣੇ ਫੋਲ ਮੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਕਰ ਕੰਮ ਚਲਾ ਨਾ ਸੱਕਦਾਏਂ ? ਸਾਫ ਸਾਹਮਣੇ ਗੱਲ ਫਰੋਲ ਮੇਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੋਟਿਆਂ ਅਦਬ ਲਿਹਾਜ਼ ਚਾਹੀਏ, ਪਾਂਧੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਫੱਕ ਤੂੰ ਬੋਲ ਮੇਰੇ

ਬੇਨਤੀ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਜੀਤ ਜੀ ਦੀ

ਮਹਾਰਾਜ ਮੈਂ ਅਦਬ ਦੇ ਨਾਲ ਆਖਾਂ, ਸੁਣਨੀ ਆਪ ਨੂੰ ਏਹ ਇਲਤਮਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਭਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ, ਮੇਰਾ ਭੁਲਾ ਨਾ ਸਮਝਣਾ ਖਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਮੈਂ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬੇ ਦਾਮ ਤੇ ਕੇਹੀ ਖਫਗੀ ? ਨਹੀਂ ਝਿਜਕ ਬਿਠਾਵਣਾ ਦਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਰਈਯਤ ਪਾਲਣੀ ਰਾਉ ਦਾ ਧਰਮ ਹੁੰਦਾ, ਕਰਨਾ ਫੋਲ ਕੇ ਦੁੱਖ ਪਰਗਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਕਰ ਆਰਾਮ ਹਰਾਮ ਤਮਾਮ ਰਾਜੇ, ਰਹਿਣਾ ਰਈਯਤਾਂ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਆਪ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਕਰਨਾ ਮੁਲਕ ਨਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਜੇਹੜੀ ਚੁੱਕ ਲੀਤੀ ਪੰਡ ਸਿਰੇ ਉੱਤੇ, ਓਹ ਨਾ ਸੁੱਟਣੀ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਤੁਸੀ ਦਾਨੇ ਹੋ ਜਾਣਦੇ ਸਭ ਗੱਲਾਂ, ਹਦੋਂ ਵਧ ਨਾ ਭੋਗ ਬਿਲਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਕਾਮ ਭੂਤਨਾ ਝਾੜੀਏ ਨਾਮ ਮੰਤ੍ਰ, ਦੇਣਾ ਹੋਣ ਨਾ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਵਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਨਾਰ ਵਾਂਗ ਅੰਗਿਆਰ ਦੇ ਸਾੜ ਸੁੱਟੇ, ਡਰਨਾ ਏਸ ਦੀ ਦੇਖ ਭੜਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਬੇਸ਼ਕ ਭੋਗ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਦਮੀ ਦਾ, ਐਪਰ ਸੁੰਘਣੀ ਫੁੱਲ ਦੀ ਬਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਇਹਨੂੰ ਸਮਝਣੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਫਾਸ ਚਾਹੀਏ, ਜਾਨ ਲੇਵਣੀ ਮਿੱਠੀ ਤ੍ਰੇਮਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਵਿਸ਼ੇ ਡੰਗਰਾਂ ਦਾ ਖਾਜ ਘਾਸ ਸਮਝੋ, ਸਦਾ ਲੱਭਣੀ ਨਾਮ ਮਿਠਾਸ ਚਾਹੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਲੇ ਦੀ ਪੱਲੜੇ ਰਾਸ ਚਾਹੀਏ, ਸਾਸ ਸਾਸ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਆਸ ਚਾਹੀਏ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਹੇ ਗ਼ੁਸਤਾਖ ਬੇਬਾਕ ਕਿਉਂ ਕਰੇਂ ਗੱਲਾਂ ? ਮੂਰਖ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿਧਰੋਂ ਵਾਹ ਮੇਰੇ
ਮੈਂ ਫਿਰਔਨ ਨਾਹੀਂ ਲਗੋਂ ਬਣਨ ਮੂਸਾ, ਦੱਸਣ ਫੋਲ ਕੇ ਲਗੋਂ ਗੁਨਾਹ ਮੇਰੇ
ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੁਧ ਕੰਮ ਚਾਹੀਏ, ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਨਾ ਰਾਹ ਤੂੰ ਜਾਹ ਮੇਰੇ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੁਖ ਯਾ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦੇ, ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਤੂੰ ਕੰਨ ਨਾ ਖਾਹ ਮੇਰੇ
ਦੇਖਾਂ ਕਿਧਰੋਂ ਇਹ ਸਾੜ ਸੁੱਟਦੀ ਏ ? ਭਾ ਪਈ ਹੈ ਕੇਹੜੀ ਭਾ ਮੇਰੇ
ਸੁਖ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਵਰਗਾ ਕਿਤੇ ਦੇਖਿਆ ਨਾ, ਸੁਖੀ ਲੰਘਦੇ ਪਏ ਨੇ ਸਾਹ ਮੇਰੇ
ਗੱਲਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਆਨ ਸੁਣਾਨ ਲੱਗੋਂ, ਬਣੇ ਐਸ਼ ਦੇ ਮਹਿਲ ਨਾ ਢਾਹ ਮੇਰੇ
ਐਵੇਂ ਲੋਕ ਭਰਮਾਂਵਦੇ ਤੁੱਧ ਨੂੰ ਨੇ, ਚਾਹੇਂ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤਬਾਹ ਮੇਰੇ
ਗਏ ਕਿਧਰੋਂ ਨਿਕਲ ਪ੍ਰਾਣ ਮੇਰੇ ? ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਵਿਆਹ ਮੇਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਿਆ ਆਰਾਮ ਦਾ ਭੱਸ ਸ਼ਾਇਦ, ਪਿੱਛੋਂ ਮਗਰ ਲੈਂਗੋਟੜੀ ਲਾਹ ਮੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਬੀਓ ਵਾਚ

ਸੀਲਵੰਤ ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਖਤ ਬੋਲ ਸੁਣ ਕੇ, ਨੀਵਾਂ ਹੋਇ ਕੇ ਵਕਤ ਲੰਘਾਇ ਗਿਆ
ਮਰਜ਼ ਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਲਾ ਦਵਾ ਹੋਇਆ, ਰੋਗ ਅੰਦਰੇ ਸਮਝਿਆ ਖਾਇ ਗਿਆ
ਹੋਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੋਲਣਾ ਠੀਕ ਨਾਹੀਂ, ਵੇਲਾ ਅਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਟਲਾਇ ਗਿਆ
ਸੋਚੀ ਫੇਰ ਮੌਕਾ ਪਾ ਕੇ ਆਖਸਾਂ ਮੈਂ, ਗੁੱਸਾ ਏਸ ਵੇਲੇ ਇਹਨੂੰ ਆਇ ਗਿਆ
ਫੇਰ ਫੇਰ ਕਈ ਵੇਰ ਕੈਹ ਫੇਰ ਥੱਕਾ, ਐਪਰ ਬੋਲ ਵਧਾਨ ਵਧਾਇ ਗਿਆ
ਮੱਤ ਦੇਂਦਿਆਂ ਭਰਥਰੀ ਕੂੜ ਮੰਨੇ, ਐਸਾ ਜ਼ਹਿਰ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਧਾਇ ਗਿਆ
ਕਲਾ ਪਜਾਰ ਦੀ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟਨ ਲੱਗੀ, ਗੋੜ੍ਹਾ ਅਕਲ ਦਾ ਬੰਦ ਨਿਵਾਇ ਗਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵੀਰ ਤੋਂ ਕਰੇ ਨਫਰਤ, ਪਰਦਾ ਭਰਤ ਦੀ ਅਕਲ ਤੇ ਛਾਇ ਗਿਆ

ਬਦਗੁਮਾਨ ਹੋਣਾ ਮਹਾਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਵਲੋਂ

ਜਿੱਥੇ ਘਾਸ ਦੇ ਢੇਰ ਤਿਆਰ ਹੋਵਣ, ਉੱਥੇ ਚਿਣਗ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਏ ਲੋੜ ਬਾਕੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜਿਆ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨੇ, ਉਥੇ ਕਾਟ ਨ ਕੱਟਦੇ ਜੋੜ ਬਾਕੀ
ਚਿੱਤ ਭਰਤ ਦਾ ਭੜਕਿਆ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ, ਭਰਮ ਮੁਫਤ ਦੇ ਪੈ ਗਏ ਹੋਰ ਬਾਕੀ
ਜਹਾਂ ਗੰਢ ਤਹਾਂ ਰਸਾ ਨਾ ਰਹੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਪੈਰੀ ਦੇਂਵਦੀ ਰਸਾ ਨਖੋੜ ਬਾਕੀ

ਦੋਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਚਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਤਾ

ਵਿੱਚ ਐਸ਼ ਦੇ ਮਸਤ ਅਲਮਸਤ ਰਾਜਾ, ਉੱਤੋਂ ਦੂਤੀਆਂ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਏ
ਜੀਊ ਭਰਤ ਦਾ ਵੀਰ ਤੋਂ ਖਫ਼ਾ ਅੱਗੇ, ਮੌਕਿਆ ਪਾ ਫਸਾਦ ਉਠਾਇਆ ਏ
ਜੇਕਰ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦਾ ਕੰਡਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ, ਕੰਮ ਅਸਾਂ ਦਾ ਬਨਾ ਬਣਾਇਆ ਏ
ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਦਿਲੇ ਵਿੱਚ ਫੱਕ ਪਾਈਏ, ਰਾਜਾ ਅੱਗੇ ਹੀ ਓਸ ਖਿਝਾਇਆ ਏ
ਪਾ ਕੇ ਵੈਰ ਨਖੇੜੀਏ ਵੀਰ ਦੋਵੇਂ, ਪਾਈਏ ਭਰਤ ਦੇ ਜੀਊ ਤੇ ਮਾਇਆ ਏ
ਦਿਲਾਂ ਪਾਟਿਆਂ ਕੰਮ ਸਭ ਰਾਸ ਹੋਸਨ, ਚਿਣਗ ਸੁੱਟ ਪਜਾਰ ਸੜਾਇਆ ਏ
ਏਹੋ ਬੰਨ ਮਨਸੂਬੜਾ ਦਿਲੇ ਅੰਦਰ, ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਤਾਂਈ ਸਿਖਾਇਆ ਏ
ਮੱਤ ਨਾਰ ਦੀ ਹੋਂਵਦੀ ਖੁਰੀ ਪਿਛੇ, ਪਿਛੇ ਆਪਣੇ ਓਸ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਏ
ਆਖੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਪਿਆ ਹੈ ਵੈਰ ਤੇਰੇ, ਜੇਹੜਾ ਤੁਧ ਨੇ ਝਿੜਕ ਸਮਝਾਇਆ ਏ
ਓਹ ਹੈ ਲੋਚਦਾ ਸਾਂਭ ਲਾਂ ਆਪ ਗੱਦੀ, ਚਾਹੇ ਭਰਤ ਦੀ ਜਾਨ ਮੁਕਾਇਆ ਏ
ਸਮਝ ਜਾਹ ਰਾਜਾ ਅਜੇ ਵੇਲੜਾ ਈ, ਵੈਰੀ ਮਾੜੀ ਮਾਊਂ ਦਾ ਜਾਇਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਾਟਿਆਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀਊਣ ਵਿਰਲੇ, ਇਨਾਂ ਹੋਰ ਲੰਗਾਰ ਲੁਹਾਇਆ ਏ

ਚੁਗਲੀ ਖਾਣੀ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੇ

ਕੈਂਹਦੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਰਾਜਿਆ ਸੁਰਤ ਕਰ ਲੈ, ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਨੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚੋਰ ਤੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇਹੜੇ ਪਲੇ ਨੇ ਝੂਠਿਆਂ ਟੁੱਕਰਾਂ ਦੇ, ਅੱਜ ਹੋ ਗਏ ਹੋਰ ਦੇ ਹੋਰ ਤੇਰੇ
ਤੇਰੀ ਮੇਹਰ ਪਚਾਇ ਨਾ ਸੱਕਿਆ ਏ, ਪਿਆ ਵੈਰ ਏਹ ਦੇਖ ਕੇ ਲੋਰ ਤੇਰੇ
ਲੋਕੀ ਵੇਖ ਕੇ ਜੀਂਵਦੇ ਵੱਡਿਆਂ ਨੂੰ, ਏਥੇ ਮਾਰਣੇ ਦੇ ਹੋਣ ਸ਼ੋਰ ਤੇਰੇ
ਰੱਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸੁਫੈਦ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ, ਭਾਈ ਗਏ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਤੋੜ ਤੇਰੇ
ਬਾਂਹਵਾਂ ਸੱਜੀਆਂ ਹੋਂਵਦੇ ਵੀਰ ਸੱਕੇ, ਨਾਲ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਕਾਹਦੇ ਜ਼ੋਰ ਤੇਰੇ
ਓੜਕ ਸੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦੇ, ਲਹੂ ਲੈਣ ਗੇ ਅੰਤ ਨਚੋੜ ਤੇਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੌਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਮਾਰਨੇ ਦਾ, ਏਹਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੱਡ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇਰੇ
ਲੋਕੀ ਆਖਦੇ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਸੱਕੇ, ਟਲੇ ਆਪਣਾ ਅੰਗ ਨਿਬਾਹੁਨੋਂ ਨਾ
ਮਾਤ੍ਰ ਲੱਖ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਕਰੇ ਉੱਤੋਂ, ਟਲਦਾ ਕਦੇ ਓਹ ਧ੍ਰੋਹ ਕਮਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਸੱਪਾਂ ਦੁੱਧ ਪਿਆਲ ਕੇ ਪਾਲ ਲਈਏ, ਟਲਦਾ ਕਦੇ ਓਹ ਡੰਗ ਚਲਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਕਾਂਉਂ ਵਿੱਚ ਹੰਸਾਂ ਮੋਤੀ ਚੁਗ ਆਵੇ, ਹਟੇ ਕਦੇ ਓਹ ਗੰਦ ਫੁਲਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਖਚਰੇ ਮਰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਭੁੱਲੀਏ ਨਾ, ਵੇਲਾ ਪਾ ਓਹ ਟਲੇ ਦੁਖਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਅਜੇ ਸਮਝ ਵੇਲਾ ਕਰ ਲੈ ਕੁਝ ਕਾਰੀ, ਮਤਾਂ ਫੇਰ ਪਿਛੋਂ ਪਛੋਤਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਏਸ ਰੰਗ ਨੇ ਰੰਗ ਲੈ ਹੋਰ ਆਂਦਾ, ਉਕੂ ਏਸ ਨੂੰ ਖੁੰਬ ਚੜ੍ਹਾਉਨੋਂ ਨਾ
ਪਲੇਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕਲਾ ਦਾ ਮੂਲ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਰਨੀਦੇਰ ਇਸਗਿਲਾਹਟਾਉਨੋਂ ਨਾ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਰੰਨਾਂ ਸਖਤ ਜ਼ਾਲਮ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੰਤ੍ਰ-ਏਹਨਾਂ ਪਾਸ ਹੈ ਸੀਤਿਆਂ ਪਾੜਨੇ ਦਾ
ਏਹਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸਬਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਪਾਸੋਂ, ਘਰ ਵਸਦਿਆਂ ਤਾਂਈ ਉਜਾੜਨੇ ਦਾ
ਗੱਲਾਂ ਲਾਨ ਐਸੀ ਸੋਖਤ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ, ਮੰਤ੍ਰ ਫੁਰੇ ਫੌਰਨ ਗੁੱਸਾ ਚਾੜ੍ਹਨੇ ਦਾ
ਬੇਈਮਾਨ ਕਰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ, ਸਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾਂਦੀਆਂ ਝਾੜਨੇ ਦਾ
ਪਾਵਣਵੈਰਸਿਰਵੱਢਵੇਂ ਵਿੱਚਭਾਈਆਂ, ਕਰਤਬਸਿੱਖਿਆਏਭਰਮਵਾੜਨੇਦਾ
ਪਏ ਵੱਸ ਜੇਹੜਾ ਹੁਸਿਆਰੀਆਂ ਦੇ, ਝੱਸ ਪਾਂਦੀਆਂ ਬਦੀ ਚਿਤਾਰਨੇ ਦਾ
ਤਾਰੇ ਤੋੜ ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਹੇਠ ਸੁੱਟਣ, ਲੱਗੇ ਪਤਾ ਨਾ ਇਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨੇ ਦਾ
ਖੱਟੇ ਮਿੱਠਿਆਂ ਲਾਂਦੀਆਂ ਫਿਰਨ ਸਾਰੇ, ਕਿਤੇ ਚਾੜਨੇ ਕਿਤੇ ਉਤਾਰਨੇ ਦਾ
ਖਸਮਾਂ ਤਾਂਈ ਨਚਾਂਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਤੇ, ਜਾਦੂ ਪਾਨ ਤੜਫਾਇਕੇ ਮਾਰਨੇ ਦਾ
ਜਿਵੇਂ ਕੇਂਹਦੀਆਂ ਤਿਵੇਂ ਕਰਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਮੌਕਿਆ ਦੇਣ ਨ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰਨੇ ਦਾ
ਲੋਕੀ ਵੱਲ ਜਾਨਣ ਡੰਗਰ ਚਾਰਣੇ ਦਾ, ਇਨਾਂ ਵੱਲ ਹੈ ਆਦਮੀ ਚਾਰਨੇ ਦਾ
ਮਾਯਾ ਪਾਇ ਕੇ ਮੋਹਿਆ ਜੱਗ ਏਨ੍ਹਾਂ, ਵੇਲਾ ਦੇਣ ਨਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨੇ ਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਵੇਦ ਪੰਜਵਾਂ ਇਨਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਏ, ਮਕਰ ਚਾਰ ਸੌ ਚਾਰ ਖਿਲਾਰਨੇ ਦਾ
ਧੰਨ ਇਲਮ ਤੇ ਧੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਏਨ੍ਹਾਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਰਨੇ ਵਾਰਨੇ ਦਾ

ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਅਰ ਬਨਬਾਸ ਦੇ ਦੇਣਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ

ਰੱਸੀ ਅਗੇ ਹੀ ਭਰਮ ਦੀ ਲਟਕਦੀ ਸੀ, ਜ਼ਰਾ ਪੈਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਸਾਯਾ ਏ
ਸੱਪ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਮਨੋਂ ਉੱਠ ਐਵੇਂ, ਝੂਠੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮਨਾਯਾ ਏ
ਨਾਰਾਂ ਆਪਨੀ ਐਸ਼ ਅਰਾਮ ਖਾਤਰ, ਕੰਡਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦਾ ਹੁਣ ਹਟਾਯਾ ਏ
ਦੂਤੀ ਲੋਚਦੇ ਮਿਲੇ ਫਸਾਦ ਕਰਨਾ, ਨਿਰਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦਾ ਖੌਫ ਛਾਯਾ ਏ
ਸੂਰਜ ਉੱਲੂਆਂ ਤਾਂਈ ਨਾ ਲੱਗੇ ਚੰਗਾ, ਚੋਰਾਂ ਚੰਦ ਨਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਾਯਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਤ ਦੀ ਅਕਲ ਤੇ ਪਿਆ ਪੜਦਾ, ਸੱਕਾ ਵੀਰ ਪਰਦੇਸ ਕਢਾਯਾ ਏ

ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਨੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ

ਕ੍ਰੋਧ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾੜਜਾ ਮਾਰ ਸ਼ੋਅਲਾ, ਸੁਣਕੇ ਗੱਲ ਰਾਜਾ ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਹੋਯਾ
ਮੂੰਹੋਂ ਝੱਗ ਛੁੱਟੀ ਲਰਜ਼ਾ ਜਿਸਮ ਖਾਧਾ, ਜੋਸ਼ ਖ਼ੂਨ ਅੰਦਰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਹੋਯਾ
ਸੱਦ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਤੈਥੋਂ ਭਾਈਆ ਭਲਾ ਕਮਾਲ ਹੋਯਾ
ਅਸਲੇ ਨੇਕ ਦਾ ਏਹੋ ਅਸੂਲ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਹੜਾ ਅੱਜ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਾਲ ਹੋਯਾ
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਤੇ ਕਰਨ ਹੁਣ ਵਾਰ ਲੱਗੋਂ, ਮੇਰਾ ਜੀਵਣਾ ਤੁਧ ਵਬਾਲ ਹੋਯਾ
ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਤੇਰੀ ਜਾਹ ਨਾਂਹੀ, ਤੈਨੂੰ ਰਾਜ ਤੇ ਬੈਹਨ ਦਾ ਖ਼ਯਾਲ ਹੋਯਾ
ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਲਾਇਤਾਂ ਭਾਲ ਭਾਈ, ਜੇ ਕਰ ਚਾਹੁੰਦਾਏਂ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਿੰਗ ਸਮਾ ਜਾ ਹੋਰਥੇ ਤੂੰ ! ਮੇਰਾ ਦੁਖੀ ਤੈਥੋਂ ਵਾਲ ਵਾਲ ਹੋਯਾ

ਜਵਾਬ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ

ਏਹ ਕੀ ਭਰਮ ਭਰਾ ਜੀ ਧਾਰਿਓ ਜੇ? ਕੁਝ ਸੋਚ ਕੇ ਗੱਲ ਉਚਾਰਿਓ ਜੇ
ਕੇਹਾ ਬੁਰਾ ਖ਼ਯਾਲ ਏਹ ਹੋਯਾ ਪੈਦਾ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੈਹਮ ਚਿਤਾਰਿਓ ਜੇ
ਬੇ ਕਸੂਰ ਭਰਾ ਨੂੰ ਲੀਕ ਲਾਓ, ਜ਼ਰਾ ਨਹੀਂ ਇਨਸਾਫ ਉਚਾਰਿਓ ਜੇ
ਤੁਸੀ ਬੈਠ ਕੇ ਤਖਤ ਇਨਸਾਫ ਉਤੇ, ਜ਼ਰਾ ਝੂਠ ਤੇ ਸੱਚ ਨਿਤਾਰਿਓ ਜੇ
ਜੇ ਕਰ ਕੁਝ ਗੁਨਾਹ ਤਕਸੀਰ ਦੇਖੋ, ਪੁੱਠਾ ਟੰਗ ਕੇ ਖੱਲ ਉਤਾਰਿਓ ਜੇ
ਭਾਵੇਂ ਦਾਰ ਤੇ ਦਾਸ ਨੂੰ ਚਾੜ੍ਹਿਓ ਜੇ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ੈਹਰ ਖਵਾ ਕੇ ਮਾਰਿਓ ਜੇ
ਐਪਰ ਵੀਰ ਜੀ ਬਿਨਾ ਤਕਸੀਰ ਤਾਂਈ, ਧੱਕਾ ਦੇ ਨਾ ਦਰੋਂ ਦੁਰਕਾਰਿਓ ਜੇ
ਜੇਕਰ ਉੱਦ ਆਖੋ ਜਾਵਾਂ ਲੱਖ ਵਾਰੀ, ਲਾ ਕੇ ਲੀਕ ਨਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਰਿਓ ਜੇ
ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਬਜਾਇ ਹੋ ਵੀਰ ਵੱਡੇ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਨ ਨਾ ਦਿਲੋਂ ਵਿਸਾਰਿਓ ਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਾਉਂ ਬਾਪ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ, ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਦਾ ਧਰਮ ਨ ਹਾਰਿਓ ਜੇ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖਾ ਚੁਗਲੀ, ਬੁਰੇ ਮੁਝ ਦੇ ਕਾਨ ਵੰਗਾਰਿਓ ਜੇ
ਦੂਤੀ ਕਰਨ ਅਨਹੋਈਆਂ ਨਿੱਤ ਗੱਲਾਂ, ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਕੇ ਦਿਲੇ ਵਿਚ ਧਾਰਿਓ ਜੇ
ਐਵੇਂ ਪਾਪ ਦਾ ਭਾਰ ਨਾ ਚੁੱਕਿਓ ਜੇ, ਨਾ ਬੇ ਦੋਸੜਾ ਖੂਨ ਗੁਜ਼ਾਰਿਓ ਜੇ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾਨ ਭੀ ਕਹੋ ਤਾਂ ਕਰਾਂ ਹਾਜ਼ਰ, ਐਪਰ ਸੋਚ ਕੇ ਹੱਥ ਉਲਾਰਿਓ ਜੇ
ਗਿਆ ਵਕਤ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਹੱਥ ਪਿਛੋਂ, ਆਖੇ ਲੱਗ ਨਾ ਕਿਸੇ ਧਿਕਾਰਿਓ ਜੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਬ ਮੋਤੀ ਦੀ ਨਾ ਮਾਰਿਓ ਜੇ, ਨਾ ਏਹ ਝੂਠ ਪਹਾੜ ਉਸਾਰਿਓ ਜੇ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਦਾ

ਹੋ ਜਾ ਦੂਰ ਹਰਾਮੀਆ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰੇਂ ਬਕਵਾਸ ਮੂਰਖ!
ਤੇਰੀ ਹੋਈ ਮਾਲੂਮ ਕਰਤੂਤ ਸਾਰੀ, ਮੁਆਫ ਹੋਣ ਦੀ ਰੱਖ ਨਾ ਆਸ ਮੂਰਖ!
ਓਹਲੇ ਹੋਇ ਕੇ ਕਰੇਂ ਬਗ਼ਾਵਤਾਂ ਤੂੰ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਣੇਂ ਆ ਦਾਸ ਮੂਰਖ!
ਅੰਦਰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਗੰਦਲਾਂ ਵਾਂਗ ਤੇਰਾ, ਉਤੋਂ ਆਂਵਦੀ ਨਜ਼ਰ ਮਿਠਾਸ ਮੂਰਖ!
ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਆਇਆ, ਨਾਹੀਂ ਕੀਤੀਓਈ ਕੁਛ ਕਿਆਸ ਮੂਰਖ!
ਸੱਚ ਆਖਦੇ ਇਕ ਵਲਾਇਤ ਅੰਦਰ, ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਦੋ ਵਾਰਸਾਂ ਵਾਸ ਮੂਰਖ!
ਤੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਾ ਬੋਲ ਬੁਲਾ ਬਹੁਤਾ, ਐਥੇ ਠੈਹਰ ਨਾ ਮੁਝ ਦੇ ਪਾਸ ਮੂਰਖ!
ਗਾਂਢੇ ਜੋੜ ਕੇ ਲੱਖ ਤੂੰ ਪਾ ਪੜਦਾ, ਟੁੱਟੇ ਕਦੇ ਨਾ ਆਂਵਦੇ ਰਾਸ ਮੂਰਖ!
ਤੇਰਾ ਜੁਰਮ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣੇ ਜੋਗ ਹੈਸੀ, ਐਪਰ ਫੇਰ ਭਰਾ ਦਾ ਪਾਸ ਮੂਰਖ!
ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਤੇਰੀ ਜਾਹ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਕੱਟ ਬਨਬਾਸ ਮੂਰਖ!

ਸਮਝਾਨਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਨੂੰ

ਕੋਲੋਂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਉੱਠ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ, ਐਸਾ ਭਰਮ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪਾਵੀਓ ਨਾ
ਬੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਧਰਮੱਗ ਪੂਰਾ, ਝੂਠੀ ਊਜ ਏਹ ਓਸ ਤੇ ਲਾਵੀਓ ਨਾ
ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਮੇਰਾ ਵਾਹ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ, ਤੁਸੀ ਜ਼ਰਾ ਖਿਆਲ ਲਿਆਵੀਓ ਨਾ
ਐਸਾ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਸੇਵਾ ਦਾਰ ਭਾਈ, ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕਢਾਵੀਓ ਨਾ
ਆਖੇ ਕਿਸੇ ਬਦਖ੍ਵਾਹ ਦੇ ਲੱਗ ਕੇ ਤੇ, ਇਹ ਅਮੁੱਲੜਾ ਲਾਲ ਗਵਾਵੀਓ ਨਾ
ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਝ ਕਲੰਕ ਲਾਈਓ, ਨਿਰੇ ਸੁਣਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤਿਆਵੀਓ ਨਾ
ਬਾਂਹਵਾਂ ਵੀਰ ਨਾ ਆਂਵਦੇ ਹੱਥ ਮੁੜ ਮੁੜ, ਹੱਥੋਂ ਵੀਰ ਧਰਮੱਗ ਵੰਜਾਵੀਓ ਨਾ
ਬਾਰ ਬਾਰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂ ਰਾਜਨ! ਏਸ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਆਵੀਓ ਨਾ
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਪਿਛੋਂ ਯਾਦ ਕਰਸੋ, ਮੇਰਾ ਆਖਣਾ ਦਿਲੋਂ ਭੁਲਾਵੀਓ ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਏਹੋ ਬੈਠਾ, ਵਸਦਾ ਦੇਸ ਉਜਾੜ ਕਰਾਵੀਓ ਨਾ
ਇਸ ਦੇ ਬਾਝ ਨਾ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਜ ਹੋਣਾ, ਏਸ ਟੈਹਲ ਤੋਂ ਵੀਰ ਹਟਾਵੀਓ ਨਾ
ਇਹ ਨੂੰ ਹਿੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਵੀਓ ਜੇ, ਵੀਰ ਜੰਗਲੀਂ ਬਨੀਂ ਰੁਲਾਵੀਓ ਨਾ
ਜਾਨ ਜਿੰਦ ਭਰਾਇਦੀ ਜਿੰਦ ਇਕੋ, ਜੀਉ ਏਸ ਦਾ ਝਿੜਕ ਕੇ ਢਾਵੀਓ ਨਾ
ਬੇ ਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਤੋਹਮਤਾਂ ਲਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਇਹ ਗੁਨਾਹ ਦਾ ਭਾਰ ਚੜ੍ਹਾਵੀਓ ਨਾ
ਦਾਮ ਦੂਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਤੇ, ਅੰਬ ਵੱਢ ਕੇ ਅੱਕ ਲਗਾਵੀਓ ਨਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਏਸ ਬਾਝੋਂ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੋਸੀ, ਜ਼ੈਹਰ ਆਪ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਖਾਵੀਓ ਨਾ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਤੂੰ ਦਾਨਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਰਧਾਨ ਮੇਰੇ, ਐਪਰ ਏਹ ਨਾ ਅਕਲ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇਰੀ
ਮੇਰੇ ਰੋਅਬ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਕਰੇਂ ਗੱਲਾਂ, ਸੁਰਤ ਗਈ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਵੱਲ ਤੇਰੀ
ਤੈਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਏਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਾਜਬ, ਏਸੇ ਗੱਲ ਅੰਦਰ ਚੰਗੀ ਭੱਲ ਤੇਰੀ
ਵਰਨਾ ਏਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਲੇਂ ਗਾ ਤੂੰ, ਯਾ ਉਤਾਰਸਾਂ ਟੰਗ ਕੇ ਖੱਲ ਤੇਰੀ
ਸ਼ਾਇਦ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਲਾਹ ਹੋਈ, ਢੁੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਾਰੜੀ ਕੱਲ ਤੇਰੀ
ਬੱਸ, ਹੋਰ ਨਾ ਬੋਲ ਨਾ ਬੈਠ ਏਥੇ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਗੱਲ ਨਾ ਸੱਕਦਾ ਝੱਲ ਤੇਰੀ
ਮੈਂ ਨਾ ਰੈਹਣ ਦੇਣਾ ਏਹ ਨੂੰ ਦੇਸ ਅੰਦਰ, ਏਥੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਸੱਕਦੀ ਚੱਲ ਤੇਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੋਰ ਦੀ ਕਰੇਂ ਹਮਾਇਤ ਆ ਕੇ, ਨੀਯਤ ਗਈ ਹੈ ਸ਼ਾਇਦ ਬਦੱਲ ਤੇਰੀ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਹਠ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਬਾਲ ਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕੁੱਲ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ
ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਦੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਨ ਨਿਭਾਨ ਤਿੰਨੋ, ਗੱਲ ਰਹੇ ਨਾ ਫੇਰ ਸਮਝਾਨ ਅੰਦਰ
ਚੁੱਪ ਰੈਹਣ ਤਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਲੰਘ ਜਾਵਨ, ਪੈਨ ਦੇਨ ਨਾ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ
ਐਪਰ ਚੜ੍ਹਨ ਹਵਾ ਦੇ ਜਦੋਂ ਘੋੜੇ, ਫੁੱਲਾਂ ਸੱਟ ਨਾ ਆਵੇ ਸੁਖਾਨ ਅੰਦਰ
ਰਾਜੇ ਭਰਤ ਦਾ ਜੀਉ ਬਦ ਜ਼ਨ ਹੋਯਾ, ਜਿਨ ਹੋਇ ਕੇ ਵੜ ਗਿਆ ਜਾਨ ਅੰਦਰ
ਕੇਹੜਾ ਮਾਂਦ੍ਰੀ ਕਰੇ ਇਲਾਜ ਆ ਕੇ? ਲਾਇਲਾਜ ਦੀ ਮਰਜ਼ ਖਫ਼ਕਾਨ ਅੰਦਰ
ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਦਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਖੜਾ ਅੱਗੇ, ਲੱਗਾ ਜੰਦਰਾ ਸਖਤ ਜ਼ਬਾਨ ਅੰਦਰ
ਰਾਜੇ ਆਖਿਆ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੈਹਲ ਦੇ ਨੂੰ, ਦੋਵੇਂ ਰਹਿਣ ਨਾ ਦਿਓ ਮਕਾਨ ਅੰਦਰ
ਅੱਜ ਓਹ ਬੇ ਇੱਜ਼ਤੀ ਭੂਪ ਕੀਤੀ, ਜੇਹੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੈਹਮ ਗੁਮਾਨ ਅੰਦਰ
ਗਏ ਘਰੀਂ ਪਰ ਪਵੇ ਆਰਾਮ ਕਿੱਥੋਂ? ਰਾਤ ਲੰਘ ਗਈ ਆਹੋ ਫ਼ਗਾਨ ਅੰਦਰ
ਭਾਵੇਂ ਜਾਨ ਫਿਦਾ ਸੀ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੋਂ, ਐ ਪਰ ਬੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਇਮਕਾਨ ਅੰਦਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਤਾ ਚੁੱਪ ਨਸੀਬ ਤੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਤੇ, ਆਇਆ ਭਰਤ ਦਾ ਰਾਜ ਖ਼ਿਆਨ ਅੰਦਰ
ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਨਾ ਵਾ ਤੱਤੀ, ਮੇਹਰ ਪਏ ਗੀ ਜੀਉ ਭਗਵਾਨ ਅੰਦਰ
ਐਪਰ ਰਾਜ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਵਸੀ ਏਹ, ਆਯਾ ਭਰਥਰੀ ਅੱਜ ਅਭਮਾਨ ਅੰਦਰ

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ

ਬਿਕ੍ਰਮ ਤੁਰਦਿਆਂ ਏਹ ਦੁਆ ਕੀਤੀ, ਐ ਕਰਤਾਰ ਮੇਰੇ-ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੋਵੇ
ਅੰਗ ਸੰਗ ਹਰ ਹਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੈਹਣਾ, ਮੇਰੇ ਹਾਲ ਤੇ ਮੇਹਰ ਦਾਤਾਰ ਹੋਵੇ
ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਉਜੈਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਉਤੇ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਏਹ ਦੂਰ ਦਿਆਰ ਹੋਵੇ
ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਦੇ ਹੋਣਾ ਸਹਾਈ ਹਰ ਦਮ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਇਸ ਦੀ ਵੱਸਨਹਾਰ ਹੋਵੇ
ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸਖਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂ, ਏਸ ਪਾਪ ਦਾ ਨਾ ਸਜ਼ਾਵਾਰ ਹੋਵੇ
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਦੁੱਖ ਹੋਵੇ, ਕਾਇਮ ਸਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇ
ਰੈਹਸੂ ਚੈਨ ਆਰਾਮ ਤਮਾਮ ਉਮਰਾ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਨਾ ਅਵਾਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ
ਰਹੇ ਮੁਲਕ ਉਜੈਨ ਸੁਖ ਚੈਨ ਅੰਦਰ, ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਹੀ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਹੋਵੇ
ਤੇਰੀ ਮੇਹਰ ਦਾ ਸਦਾ ਬਲਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਨੇੜੇ ਕਦੇ ਨਾ ਦੁੱਖ ਆਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਸ ਦੀ ਖਾਤ੍ਰ ਦੁੱਖ ਪਾ ਕੇ, ਕੋਈ ਦੁਖੀ ਨਾਹੀਂ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਹੋਵੇ

ਵਿਦਾ ਹੋਣਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਉਜੈਨ ਨਗਰ ਤੋਂ

ਤੜਕੇ ਨੂਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੜੇ ਹੀ, ਬਿਕ੍ਰਮ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਰਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਰੰਜ ਕੀਤਾ, ਓਹਦਾ ਰਾਮ ਦੇ ਵੱਲ ਧਯਾਨ ਹੋਯਾ
ਉਸ ਨੇ ਬਾਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਰਾਮਚੰਦ ਜੀ ਗਏ ਸਨ ਵੱਲ ਦੱਖਣ, ਪੰਚ ਬਟੀ ਦਾ ਵਾਸ ਸੀ ਆਨ ਹੋਯਾ
ਤੁਰਿਆ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਇਸਤਰਾਂ ਵੱਲ ਪੱਛਮ, ਗੰਗਾਤੀਰ ਤੇ ਜਾਇਇਸ਼ਨਾਨ ਹੋਯਾ
ਰਿਹਾ ਯਾਦ ਉਜੈਨ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਸਾਰੇ ਸਫਰ ਦਾ ਦੂਰ ਥੱਕਾਨ ਹੋਯਾ
ਉੱਚੇ ਮੇਹਲ ਅਟਾਰੀਆਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ, ਗੰਗਾਧਾਰ ਦੀ ਸਿਲਾ ਅਸਥਾਨ ਹੋਯਾ
ਲੱਖ ਫਿਕਰ ਸਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ, ਏਥੇ ਫਿਕਰ ਨਾ ਬਾਝ ਭਗਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਪਈਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਖੁਲੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ, ਮੁਲਕ ਫਿਰਨ ਦਾ ਫੇਰ ਸਾਮਾਨ ਹੋਯਾ
ਫਿਰ ਕੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀ, ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦਾ ਖੂਬ ਗਿਆਨ ਹੋਯਾ
ਗੁਣੀ ਗਯਾਨੀਆਂ ਚਾਤ੍ਰਾਂ ਸਜਾਣਿਆਂ ਦੀ, ਸੋਹਬਤ ਕਰਦ ਜਾਂ ਬੜਾ ਬੁਧਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਗਯਾਨ, ਧਯਾਨ, ਸਤਿਸੰਗ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਹਰੀ ਭਜਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਹੋਯਾ
ਓਹ ਅਰਾਮ ਹੁਣ ਏਸ ਨੂੰ ਖਾਮ ਦਿੱਸਨ, ਇਸ ਤਕਲੀਫ ਵਿੱਚ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਭਾਨ ਹੋਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਇਸ ਹਾਲ ਫਿਰ ਦੇਸ ਅੰਦਰ, ਵੱਲ ਦੇਸ ਆਸਾਮ ਦੇ ਜਾਨ ਹੋਯਾ
ਗੁੱਝੀ ਰਹੇ ਨਾ ਚਮਕ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੀ, ਰਾਜਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸ਼ਕਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਜ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ, ਬਿਕ੍ਰਮ ਓਸ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਯਾ

ਸ਼ੋਕ ਕਰਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਉਜੈਨ ਨੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੇ ਬਨਬਾਸ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਤੇ

ਹੋਯਾ ਸ਼ੈਹਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਉਜੈਨ ਓਧਰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਦਿਨ ਅਫਸ਼ਾਇ ਜਦ ਹਾਲ ਹੋਯਾ
ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਚੌਤਰਫ ਆਵੇ, ਰੋਂਦੇ ਲੋਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੜਤਾਲ ਹੋਯਾ
ਜਿਸ ਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਗਿਆ ਬਾਹਰ, ਉਸੇ ਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਜ਼ਵਾਲ ਹੋਯਾ
ਧਾੜੇ, ਚੋਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ ਰੋਸ਼ਨ, ਵਕਤ ਕੱਟਣਾ ਬੜਾ ਮਹਾਲ ਹੋਯਾ
ਜਿਨਾਂ ਫਿਤਨਿਆਂ ਕਲਾ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਉਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੱਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਯਾ
ਰਾਜਾ ਆਪ ਨਾ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਵੇ, ਐਹਲਕਾਰ ਅਮਲਾ ਮਾਲਾਮਾਲ ਹੋਯਾ
ਤੰਗ ਕਰਨ ਖਲਕਤ ਹੱਥ ਰੰਗਣੇ ਨੂੰ, ਐਸਾ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਕਾਲ ਕਰਾਲ ਹੋਯਾ
ਕੰਬੀ ਖਲਕ ਉਪੱਦਰਾਂ ਨਾਲ ਐਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਹਿੱਲਿਆ ਧੌਲ ਭੂੰਚਾਲ ਹੋਯਾ
ਬੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦੱਤ ਹੁਣ ਗਿਆ ਓਥੋਂ, ਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਥੋਂ ਨਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋਯਾ
ਭੈੜੇ ਖਲਕ ਦੇ ਸਮਝੀਏ ਭਾਗ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਗੁੰਮ ਜਿਹਦਾ ਬਿਕ੍ਰਮ ਜੈਸਾ ਲਾਲ ਹੋਯਾ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਬਿਕ੍ਰਮ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਸੀ, ਤਿਨਕਾ ਤੋੜਦੇ ਦੁੱਖ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਏ
ਐਪਰ ਵਿੱਚ ਉਜੈਨ ਦੇ ਓਸ ਪਿੱਛੇ, ਦੂਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਹੋਰ ਨਾ ਜੰਮਿਆ ਏ
ਜੇਹੜਾ ਆਨ ਕੇ ਰਾਜ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ, ਜੀਕਰ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੇ ਥੰਮ ਥੰਮਿਆ ਏ
ਮੰਦੇ ਹਾਲ ਖਲਕਤ ਹਾਲ ਹਾਲ ਕੂਕੇ, ਹੋਏ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਬਾਝ ਨਿਕੰਮਿਆ ਏ
ਐਸੇ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਇਕ ਹੋਰ ਹੋਣੀ, ਵਰਤ ਭਰਤ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਭੰਨਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੜਾਂ ਪਾਟੇ ਦਰਿਯਾ ਤਾਂਈ, ਕੌਤਕ ਨਾਰ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਬੰਨਿਆ ਏ

ਸੋਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਹਾਲ

ਸੋਮ ਨਾਮ ਪੰਡਤ ਵਿੱਦਵਾਨ ਭਾਰਾ, ਕਰਦਾ ਸ਼ਿਵਾਂ ਦੀ ਨਿੱਤ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਸੀ
ਹੈਸੀ ਬਾਲ-ਬੱਚੜ-ਦਾਰ, ਤੰਗ ਹੱਥੋਂ, ਰੈਂਹਦੀ ਧਨ ਦੀ ਓਸ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਨਾ ਸੀ
ਇਕ ਦਿਨ ਗੌਰਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਫਲ ਦਿੱਤਾ, ਕੀਤਾ ਓਸ ਨੂੰ ਦਰੋਂ ਨਿਰਾਸ ਨਾ ਸੀ
ਜੇਹੜਾ ਖਾਏ ਗਾ ਬ੍ਰਿਧ ਨਾ ਹੋਏ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਚੁੱਕ ਜਾਵਸੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸ਼ਾਸਨਾ ਸੀ

ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣਾ

ਸੋਮ ਸੋਚਿਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਲਖ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਇ ਕੇ ਹੋਰ ਭੀ ਮਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਅੱਗੇ ਅੰਨ ਦੀ ਤੋਟ ਨੇ ਬੋਟ ਕੀਤਾ, ਕਿਥੋਂ ਪੇਟ ਬੇ ਸ਼ਰਮ ਨੂੰ ਭਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਵੇ ਮੌਤ ਤਾਂ ਜਾਨ ਆਰਾਮ ਪਾਵੇ, ਬਹੁਤਾ ਜੀਉ ਕੇ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੰਨ ਤੇ ਧੰਨ ਭੰਡਾਰ ਮਿਲਸੀ, ਜਾ ਕੇ ਭਰਥਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਧਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ !

ਸੋਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ

ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਬਾਰ ਲੱਗਾ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਾਸ ਰਾਜੇ ਲੈ ਕੇ ਫਲ ਆਯਾ
(੭੭) ਫੁੱਲ, ਫੱਲ ਦੇ ਸਭ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੇ, ਜੇਹੜਾ ਸ਼ਿਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਥੋਂ ਚੱਲ ਆਯਾ
ਜੇਹੜਾ ਖਾਵਸੀ ਕਦੇ ਨ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਸੀ, ਜੀਉਣਾ ਓਸ ਦਾ ਸਦਾ ਅਟੱਲ ਆਯਾ
ਤੁਸੀ ਲੋਕ ਰਾਜੇ ਜੁਗਾਂ ਤੀਕ ਜੀਵੋ, ਸ਼ਿਵਾਂ ਘੱਲਿਆ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਵੱਲ ਆਯਾ
ਤੁਸੀ ਜੀਉ ਕੇ ਲੱਖ ਉਪਕਾਰ ਕਰਸੋ, ਸਾਡਾ ਜੀਵਣਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਗੱਲ ਆਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੱਛਣਾ ਲੱਛਮੀ ਦਿਓ ਮੈਨੂੰ ! ਟੱਬਰ ਭੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਥਰਥੱਲ ਆਯਾ

ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਣਾ ਮਹਾਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਫਲ ਲੈ ਕਰ ਕੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਲਿਆ ਰਾਜੇ, ਪੰਡਿਤ ਸੋਮ ਤਾਂਈ ਬਹੁਤ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ
ਸੋਚੀ ਸੋਚ ਏਹ ਫਲ ਮੈਂ ਆਪ ਖਾਵਾਂ, ਇਕੋ ਚਾਹੀਏ ਕਿਸੇ ਦਿਲ-ਜਾਨ ਦਿੱਤਾ
ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨਾਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਨੇ, ਵਾਰ ਮੁੱਝ ਤੋਂ ਨੈਨ ਪ੍ਰਾਨ ਦਿੱਤਾ
ਉਹ ਰਹੇ ਜਵਾਨ ਤਾਂ ਲੋੜ ਕਾਹਦੀ ? ਹੁਸਨ ਓਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਰੈਹਮਾਨ ਦਿੱਤਾ
ਭੋਗ ਭੋਗਸਾਂ ਓਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਦਮ, ਮੇਰੇ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਭਗਵਾਨ ਦਿੱਤਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਇਸ਼ਕ ਕੁੱਠੇ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਨੇ, ਫਲ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਨ ਦਿੱਤਾ

ਹੁਕਮ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਕੈਂਹਦਾ ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਲੈ ਏਹ ਫਲ ਖਾ ਲੈ, ਕਾਯਾਂ ਤੁਧ ਦੀ ਸਦਾ ਜਵਾਨ ਰਹੇ ਗੀ !
ਤੇਰੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਬੈਠਾ, ਤੈਨੂੰ ਦੇਖ ਰਾਜ਼ੀ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਰਹੇ ਗੀ !
ਮੇਰੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪਏ ਗੀ ਠੰਢ ਸੀਨੇ, ਖੁਲੀ ਹੁਸਨ ਦੀ ਸਦਾ ਦੁਕਾਨ ਰਹੇ ਗੀ !
ਮੇਰੇ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਸ਼ਿਵਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਏਹ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਰਹੇ ਗੀ !
ਤੂੰ ਅਪੱਛਰਾਂ ਲਾਇਕ ਏਹ ਫਲ ਤੇਰੇ, ਜੁੱਗਾਂ ਤੀਕ ਸੂਰਤ ਏਸੇ ਹਾਨ ਰਹੇ ਗੀ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁੱਖ ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਵੇਖਸੇਂ ਨਾ, ਸੂਰਤ ਚਮਕਦੀ ਮਾਹ ਕਿਨਆਨ ਰਹੇ ਗੀ !

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਖਾਓ ਤੁਸੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੋ ! ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਵੇਖ ਅਰਾਮ ਹੋਸੀ
ਆਪ ਜਾਨ ਜਹਾਨ ਤੇ ਜਾਨ ਮੇਰੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਏਸ ਤੋਂ ਖਲਕ ਤਮਾਮ ਹੋਸੀ
ਹੋਵੇ ਉਮਰ ਦਰਾਜ਼ ਹਜ਼ੂਰ ਸੰਦੀ, ਬੰਦੀ ਵੇਖ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬੇ ਦਾਮ ਹੋਸੀ
ਰਈਯਤ ਰਾਓ ਨੂੰ ਵੇਖ ਖੁਰਸ਼ੰਦ ਰੈਹਸੀ, ਅਮਨ ਚੈਨ ਅੰਦਰ ਸੁਬਹ ਸ਼ਾਮ ਹੋਸੀ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਨਾਰ ਪਾਪਣ ਨਹੀਂ ਲਾਇਕ ਇਸ ਦੇ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਏਹ ਫਲ ਹਰਾਮ ਹੋਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਕਰ ਆਪ ਨਾ ਹੋਏ ਮੈਂ ਕੰਮ ਕੇਹੜੇ? ਨਾਰ ਪਤੀ ਦੇ ਬਾਝ ਬਦਨਾਮ ਹੋਸੀ
ਜੁੱਗਾਂ ਤੀਕ ਜੀਵੋ ਕਰੋ ਅਦਲ ਬੈਹ ਕੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਏਸ ਗਲੇ ਖਾਸੋ ਆਮ ਹੋਸੀ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਇਸ ਮੇਹਰ ਸੰਦੀ, ਐਪਰ ਮੁੱਝ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਏਹ ਕਾਮ ਹੋਸੀ
ਖਾਓ ਆਪ ਮੈਂ ਜੀਵਸਾਂ ਦੀਦ ਕਰ ਕੇ, ਏਹੋ ਮੁੱਝ ਨੂੰ ਵਸਲ ਦਾ ਜਾਮ ਹੋਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁੱਖ ਨਾ ਆਨ ਗੇ ਮੂਲ ਨੇੜੇ, ਜਦੋਂ ਉਮਰ ਦਰਾਜ਼ ਗੁਲਫ਼ਾਮ ਹੋਸੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਜਾਵਾਂ ਦਿਲੋ ਜਾਨ ਉਤੋਂ, ਤੂੰ ਕਯੋਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਕਰੇਂ ਇਨਕਾਰ ਪਯਾਰੀ?
ਏਹ ਅਮਾਨ ਤੇਰੀ ਮਾਰਫਤ ਮੇਰੀ, ਆਈ ਸ਼ਿਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਲ ਪਯਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਮੈਂ ਸ੍ਰਦਾਰ ਬੇਸ਼ਕ ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ, ਤੂੰ ਪਰ ਸ਼ਾਹ ਖੂਬਾਂ ਦੀ ਸ੍ਰਦਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਮੈਂ ਬੇਸ਼ਕ ਹਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖਲਕਤਾਂ ਦਾ, ਐਪਰ ਤੁਧ ਦਾ ਹਾਂ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਤੇਰੀ ਨਾਜ਼ੋ ਅਦਾ ਤੇ ਨੇਕ ਖਸਲਤ, ਉਤੋਂ ਹੋ ਗਈ ਜਾਨ ਨਸਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਤੇਰੇ ਖਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਮੈਨੂੰ, ਜਾਨ ਹੋਵਸੀ ਵੇਖ ਸਰਸ਼ਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਬੇ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਹੋ ਖਾਹ ਏਹ ਪਰੀ ਪੈਕ੍ਰ, ਨਾ ਕਰ ਏਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਕਰਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਮੇਰੇ ਸੁਖ ਕਲੇਜੜੇ ਠੰਢ ਅੱਖੀਂ, ਪੈਸੀ ਵੇਖ ਕੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਤੇਰਾ ਜੋਬਨਾ ਰਹੇ ਗਾ ਸਦਾ ਕਾਇਮ, ਇਹੋ ਸ਼ਕਲ ਰੈਹਸੀ ਬਰ ਕ੍ਰਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਤੇ, ਹੋਸੀ ਸੁਖ ਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਇਹ ਤਾਂ ਫਲ ਹੈ ਗੱਲ ਨ ਕੁਝ ਇਸ ਦੀ, ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਨ ਤਯਾਰ ਪਯਾਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਖਾਹ ਐ ਜਾਨ ਮੇਰੀ, ਹੋਸੀ ਭਰਤ ਬਲਿਹਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ਪਯਾਰੀ

ਫਲ ਲੈ ਲੈਣਾ, ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੇ

ਬੋਲੀ ਫੇਰ ਰਾਣੀ ਮੇਰੇ ਜਾਨ ਜਾਨੀ, ਬੜੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਐ ਸ੍ਰਦਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਾਜ਼ਮ ਖੋਹ ਕੇ ਆਪ ਪਾਸੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਦਾ ਕਰਾਂ ਆਧਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਭੀ ਨਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ, ਜੇਕਰ ਫਲ ਹੁੰਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਐਪਰ ਕਰਾਂ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੁਝ ਜਾਏ? ਤੁਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਬਹੁਤ ਇਸਰਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਖਫਾ ਹੋਵਸੋ ਆਪ ਇਸ ਨਾਰ ਉਤੇ, ਜੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਸਾਂ ਬਾਰੰਬਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਭਾਵੇਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਫਲ ਖਾਣਾ, ਐਪਰ ਆਪ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਰਕਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਖੁਸ਼ੀ ਆਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਭਲਾ ਮੇਰਾ, ਖੁਸ਼ੀ ਏਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰਤਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਲੈ ਕੇ ਫਲ ਨੂੰ ਪਿੰਗਲਾਂ ਫੇਰ ਕਹਿਆ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ
ਬੰਦੀ ਨੀਚ ਨੂੰ ਮਰਤਬਾ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਤੇ, ਕਰਦੇ ਆਪ ਹੋ ਸਦਾ ਪਯਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੱਰਨਾ ਨਾਰ ਪਾਪਣ ਕੇਹੜੇਕੰਮਦੀ ਏ, ਚਾਤ੍ਰਕਵਾਂਗ ਭਾਰੀ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਸ੍ਵਾਮੀ

ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੇ ਚੋਰੀ ਆਪਣੇ ਯਾਰ ਮਹਾਵਤ ਦਰੋਗੇ ਨੂੰ ਫਲ ਦੇ ਦੇਣਾ

ਰਾਣੀ ਸੋਚਿਆ ਮਹਾਵਤ ਯਾਰ ਮੇਰਾ, ਓਹੋ ਦੀਨ ਈਮਾਨ ਤੇ ਜਾਨ ਮੇਰੀ
ਸਦਕੇ ਓਸ ਤੋਂ ਕਰਾਂ ਇਹ ਸੁਖ ਸਾਰੇ, ਉਸ ਦੇ ਹੁਸਨ ਤੇ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਮੇਰੀ
ਹਾਥੀ ਵਾਨ ਤੋਂ ਹੋਰ ਨ ਕੋਈ ਚੰਗਾ, ਜੋੜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਉਸ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਮੇਰੀ
ਰਾਜਾ ਲੱਖ ਨਾਰਾਂ ਉਤੇ ਫਿਰੇ ਡਿਗਦਾ, ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰੇ ਨਾਦਾਨ ਮੇਰੀ
ਇਹ ਅਮਾਨ ਹੈ ਓਸਦੀ ਦਿਆਂ ਓਹਨੂੰ, ਹੋਸੀ ਇਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਰਾਨ ਮੇਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਸੱਦਮਹਾਵਤਨੂੰ ਪਯਾਰਕਰਕੇ, ਕਹਿੰਦੀਖਾਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਫਲਤੂੰਜਾਨਮੇਰੀ

ਮਹਾਵਤ ਦਰੋਗੇ ਨੇ ਫਲ ਲੈ ਕੇ ਵੇਸ਼ਵਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਾ

ਹਾਥੀਵਾਨ ਦੀ ਯਾਰ ਇਕ ਵੇਸ਼ਵਾਸੀ, ਡਾਢਾਪਯਾਰ ਸੀ ਓਸਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਸੂਰਤ ਬਦ੍ਰ ਮੁਨੀਰਦੇਵਾਂਗ ਦਿਸਦੀ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰਦਾਸੀ ਸਨੇਸਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਸ਼ਮਾਂ ਹੁਸਨ ਦੀ ਜਲੇ ਪਤੰਗ ਸਾੜੇ, ਤੇਗਾਂ ਸਾਣ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਖਤੋ ਖਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਦਿਲ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਉਸਦੇ ਹੁਸਨ ਉਤੇ, ਰਾਣੀ ਸਮਝਦਾ ਖਾਕ ਪਾਮਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਪਾ ਕੇ ਚੀਜ਼ ਅਜੀਬ ਏਹ ਪਿੰਗਲਾਂ ਤੋਂ, ਆਯਾ ਜੀਉ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖਯਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਲੈ ਕੇ ਫਲ ਆਯਾ ਵੱਲ ਵੇਸ਼ਵਾ ਦੇ, ਜਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕੁੱਲ ਹਵਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਕਹਿੰਦਾ ਤੁਧ ਤੋਂ ਕੌਣ ਪਿਆਰੜਾਏ? ਖਾਣਾ ਤੁਧ ਦੇ ਲਈ ਹਲਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਾਨ ਜੇ ਸਦਾ ਜਵਾਨ ਰਹੇ ਗੀ, ਚਿੱਤ ਹੋਵਸੀ ਵੇਖ ਨਿਹਾਲ ਇਸ ਦਾ

ਵੇਸ਼ਵਾ ਦਾ ਓਹੋ ਫਲ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਪਾਸ ਲੈ ਜਾਣਾ

ਰੱਬ ਜਦੋਂ ਸਬੱਬ ਬਣਾਨ ਲੱਗੇ, ਇਕ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੱਲ ਹਜ਼ਾਰ ਨਿਕਲਨ
ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਰਾਣੀ ਕਦਤੋਂ ਪਾਪ ਕਰਦੀ, ਰੱਬਚਾਹਿਆ ਫੁੱਟਕੇਖਾਰ ਨਿਕਲਨ
ਫੈ ਫੋਇਆ ਭਰਤ ਦਾ ਜਨਮ ਸੌਰੇ, ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਆਜ਼ਾਰ ਨਿਕਲਨ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਐਬ ਸੁਆਬ ਹਿਸਾਬ ਹੋਣਾ, ਲੁਕੇ ਭੇਤ ਹੁਣ ਸਰੇ ਦਰਬਾਰ ਨਿਕਲਨ
ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਕੀਤੀ ਨਾਰ ਵੇਸ਼ਵਾ ਨੇ, ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਬੀਤੀ ਵਿੱਚ ਗੰਦਗੀ ਦੇ
ਜੇਕਰ ਫਲ ਖਾਧਾ ਉਮਰ ਹੋਰ ਹੋਸੀ, ਲੱਖਾਂ ਐਬ ਕਰਸਾਂ ਨਾਲ ਛੰਦਗੀ ਦੇ
ਪਾਪਾਂ ਪੰਡ ਅਗੇ ਭਾਰੀ ਬਹੁਤ ਹੋਈ, ਹੋਰ ਕਰਾਂ ਸਾਮਾਨ ਕਿਉਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ?
ਆਵੇ ਮੌਤ ਛੇਤੀ ਛੁੱਟਾਂ ਪਾਪ ਕਰਨੋਂ, ਖਤਮ ਹੋਣ ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਮੰਦਗੀ ਦੇ
ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹੈ ਮੇਹਰਬਾਨ ਮੇਰਾ, ਦੇਵਾਂ ਫਲ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਾਪ ਤੋਂ ਕੰਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਵਾਂ, ਬਾਕੀ ਉਮਰ ਲੰਘੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦਗੀ ਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅਗਲੇ ਰੋਜ਼ ਲਾ ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸਾਰਾ, ਲੈ ਕੇ ਫਲ ਨੂੰ ਵੇਸ਼ਵਾ ਨਾਰ ਆਈ
ਢੱਕੀ ਰਿੱਝਦੀ ਸੀ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਤਾਂ ਦੀ, ਪਾਜ ਖੋਲਨੇ ਸਰੇ ਦਰਬਾਰ ਆਈ
ਵਿੱਚ ਐਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਦ ਦੇ ਭਰਤ ਸੁੱਤਾ, ਠੋਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਕਰਨ ਬੇਦਾਰ ਆਈ
ਕਹਿੰਦੀ ਰਾਜਿਆ ਵੇ ਜੁਗਾਂ ਤੀਕ ਜੀਵੇਂ, ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਢੋਆ ਤੇਰੇ ਦੁਆਰ ਆਈ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਖਾ ਸਦਾ ਜਵਾਨ ਰਹੇਂ ਗਾ, ਕਮੀ ਕਦੇ ਨਾ ਵਿੱਚ ਬਲਕਾਰ ਆਈ
ਰਾਜਾ ਵੇਖ ਕੇ ਫਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋਯਾ, ਗੱਲ ਕੱਲ ਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਸਾਰ ਆਈ
ਨੀਚ ਜ਼ਾਤ ਏਹ ਵੇਸ਼ਵਾ ਹੱਥ ਇਸ ਦੇ, ਐਸੀ ਵਸਤ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿੱਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਈ
ਰੱਬ ਝੂਠ ਨਾ ਕਰੇ ਮੈਂ ਜਾਗਦਾ ਹਾਂ, ਏਹ ਤਾਂ ਚੀਜ਼ ਓਹੋ ਫੇਰ ਫਾਰ ਆਈ
ਐਪਰ ਗੱਲ ਏਹ ਬੜੇ ਅਸਚਰਜ ਦੀ ਏ, ਮੇਰੇ ਮੈਹਲ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਬਾਹਰ ਆਈ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਤਾਂਈ, ਮੈਹਲੀਂ ਚੋਰ ਲੱਗੇ ਨਾ ਵਿਚਾਰ ਆਈ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਵੇਸ਼ਵਾ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ

ਪੁੱਛੇ ਵੇਸ਼ਵਾ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਫਲ ਆਂਦਾ? ਸੱਚ ਦੱਸ ਸਾਰਾ ਰਾਜ਼ ਫੋਲ ਕੇ ਤੂੰ
ਐਸਾ ਲਾਲ ਅਮੁੱਲੜਾ ਹੱਥ ਲੱਗਾ, ਕਿਉਂ ਗਵਾਯੋਈ ਖਾਕ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਕੇ ਤੂੰ?
ਏਹ ਤਾਂ ਸ਼ਿਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਦਾ ਫਲ ਜਾਪੇ, ਕਿੱਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਆਂਦਾ ਜਾਦੂ ਘੋਲ ਕੇ ਤੂੰ?
ਕੋਈ ਜਪ ਕਿ ਤਪ ਕਿ ਛਿਲਾ ਕੀਤਾ, ਆਂਦਾ ਸ਼ਿਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਤੋਂ ਟੋਲ ਕੇ ਤੂੰ?
ਇਕੇ ਲੱਭਿਆ ਕਿਤੋਂ ਅਣਭੋਲ ਤੈਨੂੰ, ਦੱਸੀਂ ਝੂਠ ਨਾ ਦਿਲੇ ਤੋਂ ਡੋਲ ਕੇ ਤੂੰ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਧੜੋਂ ਸਿਰ ਜੁਦਾ ਕਰ ਦਿਆਂ ਫੌਰਨ, ਜੇ ਲੁਕਾ ਕੀਤਾ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਤੂੰ

ਜਵਾਬ ਵੇਸ਼ਵਾ

ਕਹਿੰਦੀ ਰਾਜਿਆ ਝੂਠ ਨਾ ਰਤੀ ਆਖਾਂ, ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਇਨਕਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਨਾ ਲੁਕਾ ਕਰਸਾਂ ਮੈਂ ਹਜ਼ੂਰ ਤੇਰੇ, ਯਾਦ ਏਸ ਦਾ ਨਹੀਂ ਇਸਰਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਹਾਥੀ ਵਾਨ ਤੇਰਾ ਮੈਨੂੰ ਪਯਾਰ ਕਰਦਾ, ਫਲ ਦੇ ਗਿਆ ਓਹ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਰਾਤੀ ਆਯਾ-ਦਿਨੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ, ਏਹਦਾ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਦਰਕਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਕੀਕਰ ਆਯਾ ਲਾਲ ਇਹ ਹੱਥ ਉਸ ਦੇ? ਏਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖਬਰ ਨਾ ਸਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੱਚ ਦੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ, ਜਾਨ ਬਖਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਚਾਹੇ ਮਾਰ ਮੈਨੂੰ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਮਹਾਵਤ ਦਰੋਗੇ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਪੁਛਣਾ

ਰਾਜੇ ਭਰਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕ੍ਰੋਧ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਪਿਆ ਰੋਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੁਰੱਸ ਛੇਤੀ
ਹਾਥੀ ਵਾਨ ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਸਦਾਇਆ ਸੂ, ਕਹਿੰਦਾ ਨਿਮਕ ਹਰਾਮੀਆ ਦੱਸ ਛੇਤੀ
ਦਿੱਤਾ ਯਾਰ ਨੂੰ ਤੂੰ ਫਲ ਲਿਆ ਜੇਹੜਾ, ਆਯਾ ਤੁਧ ਦੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੱਸ ਛੇਤੀ?

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਏਹ ਤਾਂ ਫਲ ਬੇ ਕੀਮਤਾ ਦੁਨੀ ਅੰਦਰ, ਕੇਹੜਾ ਦਾਮ ਤੇਰੇ ਪਿਆ ਫੱਸ ਛੇਤੀ
ਰਾਈ ਝੂਠ ਦੀ ਪਾਈ ਜੇ ਗੱਲ ਅੰਦਰ, ਜਾਨ ਹੁਣੇ ਕਰਸਾਂ ਤੇਰੀ ਬੱਸ ਛੇਤੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੇਗ਼ ਦਾ ਵਾਰ ਤਿਆਰ ਸਿਰ ਤੇ, ਮੈਥੋਂ ਜਾਏਂ ਗਾ ਤੂੰ ਕਿਥੇ ਨੱਸ ਛੇਤੀ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਵਤ ਦਰੋਗਾ

ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਹੋਏ ਇਕਬਾਲ ਦੂਣਾ, ਮੈਂ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਗੱਲ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਏ
ਕੇਹੜੇ ਫਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ, ਖਫਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਸ ਕਸੂਰ ਦੀ ਏ?
ਮੈਂ ਕੰਗਾਲ ਕੀ ਜਾਣਦਾ ਫਲ ਤਾਂਈ? ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦੀ ਬਾਤ ਫਤੂਰ ਦੀ ਏ!
ਖਬਰੇ ਕਿਸ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੂੰ ਫਲ ਮਿਲਗਾ, ਕੀਤਾ ਨਜ਼ਰ ਕਿਸ ਵੇਸ਼ਵਾ ਹੂਰ ਦੀ ਏ?
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭੁੱਲੇਖੜੇ ਦਾਸ ਤਾਂਈ, ਪਈ ਕੰਜਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਘੂਰਦੀ ਏ
ਸ਼ਾਇਦ ਅਕਲ ਗਵਾਇ ਕੇ ਹੋਈ ਝੱਲੀ, ਕਰੇ ਗੱਲ ਨਾ ਅਕਲ ਸ਼ਊਰ ਦੀ ਏ
ਖਬਰੇ ਕਿਸ ਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਪਕੜਿਆ ਸੂ? ਵੈਰਨ ਮੁਝ ਦੀ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਦੂਰ ਦੀ ਏ
ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਦੱਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਨਾਹੀਂ, ਤੋਹਮਤ ਝੂਠੜੀ ਨਾਰ ਮਗ਼ਰੂਰ ਦੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਸ ਨੂੰ ਲਾਓ ਨਾ ਮੁਫਤ ਊਜਾਂ, ਮੇਹਰ ਰਹੇ ਹਜ਼ੂਰ ਪੁਰ ਨੂਰ ਦੀ ਏ

ਹੁਕਮ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਉਰੇ ਆਓ ਰੇ ਜਲਦ ਜੱਲਾਦ ਲੋਕੋ! ਪਕੜੋ ਇਸ ਗੁਸਤਾਖ ਬੇ ਬਾਕ ਤਾਂਈ
ਪਕੜ ਵਾਲ ਗ਼ੋਤੇ ਦਿਓ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ, ਮਾਰੋ ਗਰਦਨੋਂ ਪਕੜ ਚਾਲਾਕ ਤਾਂਈ
ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਮਕਰ ਖਲਾਰ ਰਿਹਾ, ਆਵੇ ਸ਼ਰਮ ਨਾਂਹੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਤਾਂਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖੱਲ ਉਤਾਰ ਕੇ ਟੰਗ ਦਿਓ, ਤੀਰੀ ਲੇਖ ਕਰ ਦਿਓ ਨਾਪਾਕ ਤਾਂਈ

ਜਵਾਬ ਦਰੋਗਾ ਮਹਾਵਤ

ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਿਆ ਗੁੰਮ ਹਵਾਸ ਹੋਏ, ਕਹਿੰਦਾ ਭੂਪ ਜੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਗੁਨਾਹ ਮੇਰੇ
ਜੇਕਰ ਝੂਠ ਬੋਲਾਂ ਮੈਂ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਅਗੇ ਪਏ ਗੀ ਸਿਰੇ ਸੁਆਹ ਮੇਰੇ
ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਮੈਂ ਹਾਲ ਸੁਣਾ ਦਿਆਂ, ਨੱਕ ਕੰਨ ਪਿਛੋਂ ਦੇਣੇ ਲਾਹ ਮੇਰੇ
ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ ਨੇ ਬੁਰੇ ਕਰਵਾਏ ਕਰਤਬ, ਕੀਤੇ ਨਿਮਕ ਦੇ ਹੱਕ ਤਬਾਹ ਤੇਰੇ
ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ ਹੋ ਪਾਪ ਅਪਰਾਧ ਮੇਰੇ, ਮਾਈ ਬਾਪ ਤੇ ਪੁਸ਼ਤੋ-ਪਨਾਹ ਮੇਰੇ
ਮੈਥੋਂ ਹੋਈ ਤਕਸੀਰ ਇਹ ਬੜੀ ਵੱਡੀ, ਗਲ ਪੱਲੜਾ ਤੇ ਮੂੰਹ ਘਾਹ ਮੇਰੇ
ਛੋਟਾ ਮੂੰਹ ਤੇ ਗੱਲ ਹੈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ, ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਵਾਹ ਮੇਰੇ
ਫਲ ਘੱਲਿਆ ਏ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੇ, ਕਰਮ ਪੈ ਗਏ ਪੁੱਠੜੇ ਰਾਹ ਮੇਰੇ
ਮੈਂ ਨ ਰੱਖਿਆ ਸੌਂਪਿਆ ਵੇਸ਼ਵਾ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੇ ਖਾਵਣੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹ ਮੇਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਏਹ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਭਾਰਾ ਜਗਤ ਅੰਦਰ, ਚਿਤ੍ਰਵੇ ਲੈਹਣਗੇ ਵਿੱਚ ਦਰਗਾਹ ਮੇਰੇ
ਮੈਨੂੰ ਨਰਕ ਭੁਗਾ ਲੈ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ, ਸੂਲੀ ਚਾੜ੍ਹ ਪਾਵੀਂ ਗਲੇ ਫਾਹ ਮੇਰੇ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਗੁੱਸੇ ਹੋਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਤੇਲ ਪੈਂਦਾ ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਉੱਤੇ, ਰਾਜਾ ਤਿਵੇਂ ਸੁਣ ਕੇ ਕੈਹਰਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਜੱਗ ਹੁੰਦਾ, ਕੋਈ ਰੰਨ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾ ਜਹਾਨ ਹੋਯਾ
ਵਾਢ ਪਈ ਕਲੇਜੜੇ ਰੋਹ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਹੁਣੇ ਕਾਲ ਜਾਣੋ ਹਾਥੀਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਐਪਰ ਭਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਤ ਲੱਥੀ, ਅੰਦਰ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਪਸ਼ੇਮਾਨ ਹੋਯਾ
ਕਹਿੰਦਾ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾ ਅਗੋਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ, ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਕਿੱਥੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋਯਾ
ਖਾਧਾ ਲੂਣ ਹਰਾਮ ਤਮਾਮ ਕੀਤੋ, ਤੈਨੂੰ ਖੌਫ਼ ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਭਗਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਓਹਨੂੰ ਟੋਰ ਕੇ ਸਭਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ, ਸਿੱਧਾ ਮੈਹਲ ਦੇ ਵੱਲ ਰਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੜਕਣਾ ਦਿਲੋਂ ਵੈਰਾਗ ਭਾਂਬੜ, ਏਸੇ ਗੱਲ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਗਯਾਨ ਹੋਯਾ

ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰ ਹੋਣੀ

ਵੱਗੇ ਵਾ ਤਾਂ ਰਹੇ ਨਾ ਕਦੇ ਗੁੱਝੀ, ਡੂੰਹੇ ਖੁੱਡ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੀ ਜਾਂਵਦੀ ਏ
ਉਠੀ ਖਬਰ ਏਹ ਰਾਜ ਦ੍ਰਬਾਰ ਵਿਚੋਂ, ਮੈਹਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੀ ਉਡ ਕੇ ਆਂਵਦੀ ਏ
ਰਾਣੀ ਸੁਣੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਮੈਹਲ ਅੰਦਰ, ਓਹਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮਤਾ ਪਕਾਂਵਦੀ ਏ
ਪਿਛੇ ਪੱਕੀਆਂ ਆਈਆਂ ਕੋਲ ਮੇਰੇ, ਕੋਈ ਝੂਠ ਦੀ ਗੋਂਦ ਗੁੰਦਾਂਵਦੀ ਏ
ਹੁਣੇ ਪੁੱਛਣਾ ਆਨ ਕੇ ਭਰਥਰੀ ਨੇ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਜਵਾਬ ਬਨਾਂਵਦੀ ਏ
ਭਾਰੀ ਸਿਫਤ ਹੈ ਨਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਏਹੋ, ਝੂਠੋਂ ਸੱਚ ਬਣਾਇ ਵਿਖਾਂਵਦੀ ਏ
ਅੱਜ ਭਰਥਰੀ ਨਾਲ ਭੀ ਦਾਓ ਹੋਣਾ, ਵੇਖਾਂ ਕਿਹਾ ਕੁ ਜਾਲ ਵਿਛਾਂਵਦੀ ਏ
ਪਾਜ ਉੱਘੜੇ ਕਿ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਪੜਦਾ, ਹੋਸੀ ਸੋਈ ਜੋ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭਾਂਵਦੀ ਏ
ਨਾਰਾਂ ਮਕਰ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਪਹਾੜ ਸੁੱਟਣ, ਏਥੇ ਦੇਖੀਏ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਾਂਵਦੀ ਏ
ਮੰਤਰ ਵੇਖੀਏ ਫੁਰੇ ਕਿ ਪਏ ਪਤਲਾ, ਬੈਠੀ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਮਨਾਂਵਦੀ ਏ
ਇੱਜ਼ਤ ਪੀਰ ਉਸਤਾਦ ਸ਼ੈਤਾਨ ਰੱਖੇ, ਜ਼ਰਾ ਟੇਢੜੀ ਖੀਰ ਦਿਸ ਆਂਵਦੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰ ਦੇ ਦਾਮ ਵਿਚ ਫਸੇ ਜੇਹੜਾ, ਵੱਟਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਲਾਂਵਦੀ ਏ

ਸਵਾਲ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਓਸੇ ਗਜ਼ਬ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ, ਸ਼ਪਾ ਸ਼ਪ ਮੈਹਲਾਂ ਉੱਪਰ ਆਨ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਅੱਗੇ ਪਿੰਗਲਾਂ ਪਈ ਉਡੀਕਦੀ ਸੀ, ਕਲਮਾ ਕੁਫਰ ਦਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਬੂਹਾ ਖੜਕਿਆ ਕਾਲਜਾ ਧੜਕਿਆ ਏ, ਰਾਣੀ ਮੁੱਠ ਕਲੇਜੜਾ ਘੁੱਟ ਫੜਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚੜ੍ਹਦੇ ਸਾਰ ਜ਼ਬਾਨ ਫਰਮਾਨ ਕੀਤਾ, ਨਾਲੇ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਾਂ ਖ਼ੂਨ ਜੋਸ਼ ਭਰਿਆ
ਫਲ ਕੱਲ ਜੋ ਤੁਧ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਸੀ, ਕੁਲ ਖਾ ਲਿਆ ਸੀ ਯਾਕੇ ਰੱਖ ਛੜਿਆ?
ਜੇਕਰ ਹਈ ਤਾਂ ਕੱਢ ਵਿਖਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਅਗੋਂ ਇਫਤਰਾ ਪਿੰਗਲਾਂ ਖ਼ੂਬ ਘੜਿਆ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਹੋਏ ਇਕਬਾਲ ਦੂਣਾ, ਮੈਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਦਮਾਂ ਉਤੋਂ ਜਾਨ ਵਾਰੀ
ਤਬਾ ਤਲਖ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਜਾਪਦੀ ਏ, ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਦਿਓ ਬੈਠ ਸਾਰੀ
ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਓਹ ਫਲ ਹੈ ਕੱਲ ਵਾਲਾ, ਅੱਜ ਖਾਣ ਦੀ ਦਿਲੋਂ ਦਲੀਲ ਧਾਰੀ
ਮੈਂ ਹੈ ਸਾਂਭ ਕੇ ਵਿੱਚ ਸੰਦੂਕ ਧਰਿਆ, ਉਪਰ ਜੰਦਰੀ ਬੜੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਰੀ
ਤੁਸਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਅੱਜ ਹੈ ਫੇਰ ਆ ਕੇ, ਕੋਈ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਜੇ ਹੋਰ ਪਯਾਰੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਰਾਜੇ ਇੱਕ ਦੇ ਨਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਨਾਰੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਪੁੱਛੀ ਸੌ ਸੌ ਵਲ ਪਾਵੇਂ, ਕਿੱਥੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਚਲਾਕੀਆਂ ਦਾ?
ਲਤ੍ਰ ਲਤ੍ਰ ਕਿਉਂ ਕਰੇਂ ਬਕਵਾਸ ਅੱਗੋਂ? ਨਾਰਾਂ ਕਰਨ ਨ ਜੋਗ ਬੇਬਾਕੀਆਂ ਦਾ
ਪਾਣੀ ਪਰਾਂ ਤੇ ਪੈਣ ਨਾ ਦਿਓ ਹਰਗਿਜ਼, ਤੁਸਾਂ ਬੰਨਿਆ ਏ ਠਾਣਾ ਆਕੀਆਂ ਦਾ
ਨਾਲੇ ਚੋਰ ਹੋਣਾ ਨਾਲੇ ਚਤ੍ਰ ਬਣਨਾ, ਪਰਦਾ ਪਾਂਵਦੀ ਜੋੜ ਕੇ ਟਾਕੀਆਂ ਦਾ
ਤੁਸਾਂ ਚੰਚਲਾਂ ਠੱਗਿਆ ਜੱਗ ਸਾਰਾ, ਬੇੜਾ ਡੋਬਿਆ ਬੰਦਿਆਂ ਖਾਕੀਆਂ ਦਾ
ਉਤੋਂ ਬਗਲੀ ਆਂਦਰੋਂ ਬੁਰਾ ਅਸਲਾ, ਲੱਗੇ ਪਤਾ ਨਾ ਦਗ਼ੇ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਦਾ
ਭਲਾ ਦੱਸ ਖਾਂ ਕੱਢ ਸੰਦੂਕ ਵਿੱਚੋਂ, ਤੇਰਾ ਦੇਖੀਏ ਸੱਚ ਅਸ਼ਨਾਕੀਆਂ ਦਾ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨ ਦਗ਼ਾ ਛੱਡੋ! ਕੈਹਣਾ ਹੋਰ ਕੀ ਬੰਦਿਆਂ ਬਾਕੀਆਂ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਰਾਣੀ ਆਖਿਆ ਖਫਾ ਨਾ ਹੋ ਸੁਆਮੀ, ਮੈਂ ਦਿਖਾਨੀਆਂ ਫਲ ਲਿਆਇ ਕੇ ਤੇ
ਬਿੱਲੀ ਨਿੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿਤੇ ਸੁਬਹ ਵੇਲੇ, ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤੀਊੜੀਆਂ ਪਾਇ ਕੇ ਤੇ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੱਸਦੀ ਹੱਸਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਤੁਸੀ ਹੋਏ ਬੇ ਤਾਬ ਘਬਰਾਇ ਕੇ ਤੇ
ਤੁਸਾਂ ਆਪ ਹੱਥੀਂ ਜਦੋਂ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਲੈਣਾ ਕੀਹ ਲੁਕਾ ਛਪਾਇ ਕੇ ਤੇ?
ਏਹਦੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬੜੀ ਚਾਲਾਕ ਕੇਹੜੀ? ਸਾਫ ਸਾਫ ਜਦ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ ਕੇ ਤੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਸੀ ਮੁਢੋਂ ਮੇਹਰਬਾਨ ਮੇਰੇ, ਕੀ ਬਨਾਵਣਾ ਮਕਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਤੇ?

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਬੇ ਖਿੱਚ ਖੜਨੀ, ਏਹ ਚਾਲਾਕੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੈਂ
ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਓਹ ਫਲ ਲਿਆ ਕੇ ਤੇ, ਗੱਲਾਂ ਹੋਰ ਨਾ ਸੁਣਾਂ ਮੱਕਾਰੀਆਂ ਮੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਏਥੇ ਝੂਠ ਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹਨ, ਗੱਲਾਂ ਸੱਚੀਆਂ ਜਦੋਂ ਨਿਤਾਰੀਆਂ ਮੈਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਠਗਣੀਆਂ ਤੁਸੀ ਹਰਾਮ ਖੋਰਾਂ, ਸਭੇ ਪਰਖ ਕੇ ਵੇਖੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਮੈਂ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਰਾਣੀ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਉਠ ਗਈ ਅੰਦਰ, ਕੁੰਜੀ ਲਾ ਸੰਦੂਕ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਏ
ਕੱਢ ਰੇਤਲੀ ਰੇਖਤਾ ਖੂਬ ਕੀਤੀ, ਦਿਲੋਂ ਹੌਸਲਾ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਡੋਲਿਆ ਏ
ਜਾਣੋ ਹੁਣੇ ਸੀ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪ ਆਈ, ਰੱਖੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵਾਂਗ ਟਟੋਲਿਆ ਏ
ਵੇਖ ਭਾਲ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਈ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਰ ਤੁਫਾਨ ਆ ਤੋਲਿਆ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਨਾਲ ਲਾਡ ਦੇ ਆਖਦੀ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ, ਸਮਝ ਗਈ ਮਖੌਲ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਰੀ
ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਠੱਠਾ ਕਰਨਾ ਆਪ ਤਾਂਈ, ਮੇਰੀ ਚੀਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਕਰੋ ਕਾਰੀ
ਤੁਸੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਮੈਥੋਂ, ਕੀਤੀ ਮਸਖਰੀ ਆਪ ਨੇ ਸਮਝ ਨਾਰੀ
ਰਾਤੀ ਕੱਢ ਖੜਿਆ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਲ ਹਾਸੀ, ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਦੀ ਗਈ ਸੀ ਹੋਸ਼ ਮਾਰੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਵੇਖੋ! ਚਤੁਰ ਨਾਰੀ ਕੀਕਰ ਕਰੇ ਖੇਖਣ? ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਥੇ ਪਾਂਵਦੀ ਏ
ਕੇਹੇ ਚੋਚਲੇ ਪਈ ਪੰਘਾਰਦੀ ਏ? ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪਈ ਪਤਿਆਂਵਦੀ ਏ
ਕਦੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਰਾਤੀ ਫਲ ਤੇਰਾ? ਸਗੋਂ ਉਲਟੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਲਾਂਵਦੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੱਸ ਛੇਤੀ ਫਲ ਗਿਆ ਕਿੱਥੇ? ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੌਤ ਤੇਰੀ ਹੁਣੇ ਆਂਵਦੀ ਏ
ਆਪੇ ਦੇ-ਜੇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਚੁੱਕਣਾ ਸੀ, ਪੈਹਲਾਂ ਤੁਧ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ?
ਜੇਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਆਪ ਮੈਂ ਫਲ ਹੁੰਦਾ, ਘੜੀ ਘੜੀ ਫਿਰ ਆਨ ਪੁਛਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ?
ਰਾਜੇ ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਦੇ ਜਾਨ ਜਾਂਦੀ, ਥੋੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਝੂਠ ਬੁਲਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਰੰਨਾਂ ਡਾਢੀਆਂ ਦੀ ਤੇਰੇ ਦਾਮ ਵਿੱਚ ਭਰਥਰੀ ਆਂਵਦਾ ਕਿਉਂ?

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾ ਕੀ ਅੰਧੇਰ ਆਯਾ? ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਐਡੇ ਤੁਸੀ ਸਖਤ ਹੋ ਗਏ
ਹੋਈ ਕੀ ਗੁਨਾਹ ਤਕਸੀਰ ਮੈਥੋਂ? ਉਲਟੇ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਬਖਤ ਹੋ ਗਏ
ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਝਿੜਕ ਬਿਠਾਂਵਦੇ ਹੋ, ਕੇਹੇ ਆਪ ਦੇ ਬੋਲ ਕਰਖਤ ਹੋ ਗਏ?
ਅੱਗੇ ਕਦੇ ਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਧਾਰਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਖਫਾ ਯਕ ਲਖਤ ਹੋ ਗਏ
ਐਂਪਰਾ ਫਲ ਹੋਵੇ ਸਦ ਕੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਕੇਹੜੇ ਏਸ ਬਾਝੋਂ ਮੁੱਧੇ ਤਖਤ ਹੋ ਗਏ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਸੀ ਸਲਾਮਤੀ ਰਹੋ ਸਿਰ ਤੇ, ਫੇਰ ਕਾਸਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਵਕਤ ਹੋ ਗਏ?
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਤੁਸਾਂ ਫਲ ਆਂਦਾ, ਨਾ ਮੈਂ ਖਾਂਗੀ ਤਾਂ ਕੇਹੜੀ ਮਰਨ ਲੱਗੀ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਾ ਸੀ ਹੋਣੀ ਏਸ ਸੰਦਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖਾ ਛਡਦੀ ਓਦੋਂ ਧਰਨ ਲੱਗੀ
ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਂਦਾ ਏਨਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਤੇ, ਕੋਈ ਲੈ ਗਈ ਏ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੋਟੜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਖਤ ਪਾਯਾ, ਆਈ ਸ਼ਰਮ ਨਾ ਸੂ ਫਲ ਖੜਨ ਲੱਗੀ
ਸ਼ਾਲਾ ਨਾਸ ਹੋਵੇ ਹੈਂਸਿਆਰੜੀ ਦਾ, ਜੇਹੜਾ ਮੁਝ ਨੂੰ ਅੱਜ ਰੁਵਾਯਾ ਸੂ!
ਖਬਰੇ ਕੌਨ ਨਖਸਮੜਾ ਯਾਰ ਉਸ ਦਾ? ਜਿਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਫਲ ਚੁਰਾਯਾ ਸੂ!
ਝਾੜਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਮੁਝ ਬੇ ਦੋਸੜੀ ਨੂੰ, ਦੱਸ ਓਸ ਦੇ ਹੱਥ ਕੀ ਆਯਾ ਸੂ?
ਰੱਬਾ! ਸੁਖ ਨਾ ਪਾਏ ਜਹਾਨ ਉਤੇ, ਜਿਹਾ ਮੈਂਡੜਾ ਜੀਉ ਦੁਖਾਯਾ ਸੂ!
ਅੱਗੇ ਲਈ ਇਤਬਾਰ ਗਵਾਯਾ ਸੂ, ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਖਫਾ ਕਰਾਯਾ ਸੂ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਹੀ ਸੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੈਂ, ਅੱਜ ਲਾਨਤਾਂ ਤਬਕ ਪਵਾਯਾ ਸੂ!

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਤੇਰੇ ਨਖਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨ ਫਸਾਂ ਹੁਣ ਮੈਂ, ਗਿਆ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਝ ਸ਼ੈਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਵਲ ਪਾ ਘਸੀਟ ਕੇ ਗੱਲ ਖਿੱਚੇਂ, ਲਾਂਭੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸਲ ਕਹਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਦੇਖੋਂ ਨਾਰ, ਅਯੱਾਰ, ਮਕੱਾਰ ਕੈਸੀ-ਲਾਵੇ ਡਾਮ ਡੁਸਕਾਇ ਕੇ ਆਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਫੱਫੇਕੁਟਣੀਆਂ ਠਗਣੀਆਂ ਦਗ਼ੇਬਾਜ਼ਾਂ, ਗਯਾ ਸਮਝ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦੀਆਂ ਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਮਿੱਟੀ ਪਾਂਵਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਨਾਲ ਨਖਰੇ, ਕਰੇ ਮਕਰ ਬਨਾਇ ਕੇ ਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਫਲ਼ ਆਣ ਪਹੁੰਚਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਫਿਰ ਕੇ, ਜੇਹੜਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਹਾਥੀਵਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਢੱਕੀ ਰਹੀ ਨਾ ਗੱਲ ਸ਼ੈਤਾਨੀਆਂ ਦੀ, ਗਣਿਕਾ ਖੋਲ ਆਈ ਬੇਈਮਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਇਸ਼ਕ, ਮੁਸ਼ਕ, ਖਾਂਸੀ, ਖੂਨ, ਖੁਰਕ, ਆਤਸ਼, ਗੁੱਝੇ ਰੈਹਣ ਨ ਦੇਣ ਨਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਨਾ ਕਾਠ ਦੀ ਚੜ੍ਹੇ ਹਾਂਡੀ, ਪੱਥਰ ਤਰਨ ਨਾ ਕਦੇ ਭੀ ਪਾਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ਼ ਇਫਸ਼ਾਇ ਹੋ ਗਿਆ ਸਾਰਾ, ਲੀਤਾ ਪਰਖ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਰਾਨੀਆਂ ਨੂੰ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ ਰਾਤੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਏਥੋਂ ਔਤਰੀ ਕੱਢ ਲੈ ਗਈ ਕੋਈ
ਖਬਰੇ ਕੌਣ ਸੀ ਤੱਤੜੀ ਖਸਮ ਖਾਣੀ? ਜਿਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਨਾ ਰਹੀ ਕੋਈ
ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਦੂਤੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਦੇ, ਕਸਰ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੀ ਲਈ ਕੋਈ
ਮੈਨੂੰ ਕਸਮ ਹੈ ਆਪ ਦੇ ਪਿਆਰ ਸੰਦੀ, ਕੋਈ ਝੂਠੜੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਹੀ ਕੋਈ
ਮੈਂ ਸਾਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ, ਜਾਂਦੇ ਫਲ ਦੀ ਖਬਰ ਨਾ ਪਈ ਕੋਈ
ਹਾਥੀਵਾਨ ਖਬਰੇ ਕਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ? ਮੈਨੂੰ ਨਾਮ ਤਾਂ ਦੱਸਣਾ ਸਹੀ ਕੋਈ
ਕੇਹੜੀ ਨਾਰ ਬਦਕਾਰ ਨੇ ਘੱਲਿਆ ਏ, ਖਬਰੇ ਕੌਣ ਓਹ ਔਤਰੀ ਜਹੀ ਕੋਈ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਫਲ ਗਿਆਂ-ਨਹੀਂ ਧਰਮ ਜਾਂਦਾ, ਮੇਰੀ ਸੱਤਿਆ ਕੰਧ ਨ ਢਹੀ ਕੋਈ
ਗੱਲ ਅਸਲ ਦੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੋਵਨੀਏ, ਕਿਸੇ ਚੋਟੜੀ ਨੇ ਫਲ ਲਿਆ ਹੋਸੀ
ਓਹਦਾ ਯਾਰ ਹਾਥੀਵਾਨ ਹੋਵਣਾ ਹੈ, ਹੱਥ ਓਸ ਦੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਗਿਆ ਹੋਸੀ
ਜਦੋਂ ਪਕੜ ਹੋਈ ਖੁਲਾ ਭੇਦ ਸਾਰਾ, ਝੂਠ ਆਣ ਕੇ ਓਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋਸੀ
ਖੌਫ਼ ਜਾਨ ਦਾ ਹੋਰ ਨ ਗੱਲ ਆਹੁੜੀ, ਇਸ ਟਾਹਣ ਨੂੰ ਹੱਥ ਆ ਪਿਆ ਹੋਸੀ
ਉਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਟਲੇ ਬਲਾ ਮੈਥੋਂ, ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੋਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੰਬੜੀ ਊਜ ਬੇਦੋਸੜੀ ਨੂੰ, ਹੱਛਾ ਲਿਖਿਆ ਹੀ ਏਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਸੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਦੇਖੋ ਨਾਰ ਛਨਾਰ, ਚਾਲਾਕ ਕੇਡੀ ? ਕੇਹੀ ਰੇਤ ਦੀ ਕੰਧ ਉਸਾਰਦੀ ਏ
ਮੇਰੇ ਖੌਫ਼ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਭੁੱਲਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਝੂਠ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮਾਰਦੀ ਏ
ਸਭੋ ਕੁਛ ਸਬੂਤ ਭੀ ਗਿਆ ਫੜਿਆ, ਬੈਹਸ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜੇ ਨਾ ਹਾਰਦੀ ਏ
ਖੁਰਾ ਆਪਨਾ ਮੇਟਿਆ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ, ਉਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਗਜ਼ਬ ਉਲਾਰਦੀ ਏ
ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਸੂ ਸ਼ਰਮ ਔਂਦੀ, ਪਈ ਮਕਰ ਦੇ ਸਾਂਗ ਉਤਾਰਦੀ ਏ
ਅਸਾਂ ਚਾਰਿਆ ਜੱਗ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ, ਵੇਖੋ ਅਸਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਪਈ ਚਾਰਦੀ ਏ
ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਅਜੇ ਕਸੂਰ ਅਪਣਾ, ਪਿੱਛੇ ਖੁਰੀ ਦੇ ਅਕਲ ਇਸ ਨਾਰ ਦੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਓ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾ ਕਰਦੀ, ਨਖ਼ਰੇ ਨਾਲ ਪਖੰਡ ਖਿਲਾਰਦੀ ਏ
ਤੁਸੀ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਪੈਣ ਨ ਦਿਓ ਪਾਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ ਆਨ ਕੇ ਜਾਓ ਫੜੀਆਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੰਦਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਨੇ, ਤੁਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਨ ਰਹੋ ਕੜੀਆਂ
ਊਚ ਨੀਚ ਦੀ ਕਰੋ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਹੀਂ, ਅਸਮਤ ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਰਹੋ ਖੜੀਆਂ
ਲੱਜ ਸਹੁਰਿਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਧਰੋ ਛਿੱਕੇ, ਲੋਈ ਲਾਹ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੈਦਾਨ ਵੜੀਆਂ
ਬੜੇ ਬੜੇ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜੇਹੜੇ ਕਰਨ ਵਿਸਾਹ ਨ ਚਾਰ ਘੜੀਆਂ
ਤੁਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖੀਏ ਘੱਤ ਘੱਟਾ, ਤਿਲਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਾਇ ਕੇ ਸਿਰੇ ਜੜੀਆਂ
ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ ਨਾ ਹੋਯਾ ਤੁਰਤ ਘਾਇਲ ਜਿਹਨੂੰ ਨਾਗਨਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜਾ ਲੜੀਆਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਣੋ ਨ ਸੱਕੀਆਂ ਤੁਸੀ ਨਾਰਾਂ, ਬੇ-ਈਮਾਨ, ਅਯਾਰ, ਮੱਕਾਰ ਬੜੀਆਂ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਰਾਜਾ ਭਰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਇਲਾਜ ਕੋਈ, ਜਿੰਨ ਨਿਕਲੇ ਸ਼ੱਨ ਨਾ ਜਾਂਵਦਾ ਏ
ਪਿਆ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਬੇ ਝੱਕ ਹੋਏ, ਐਵੇਂ ਆਪ ਦਾ ਚਿੱਤ ਭਰਮਾਂਵਦਾ ਏ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਸਤੀ ਰਾਣੀ ਤੁਸੀ ਪਤੀ ਮੇਰੇ, ਮੈਨੂੰ ਰਾਮ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿਸ ਆਂਵਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਰ ਵਾਸਤੇ ਪਤੀ ਹੈ ਗਤੀ ਦਾਤਾ, ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਹੀ ਪਾਰ ਲੰਘਾਂਵਦਾ ਏ
ਤੁਸੀ ਭਰਮ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨਾ ਰਤੀ ਰਖੋ, ਭਰਮ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆ ਡਰਾਂਵਦਾ ਏ
ਏਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਰਖੋ ਮੈਂ ਹਾਂ ਧਰਮ ਬੱਧੀ,ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁੱਖ ਨਸਾਂਵਦਾ ਏ
ਇਕ ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਮੇਰੀ, ਬਿਨਾ ਆਪ ਨਾ ਬੂਟੜਾ ਛਾਂਵਦਾ ਏ
ਤੁਸੀ ਕਰੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪ ਬੈਹ ਕੇ, ਫੇਰ ਇਹ ਧੋਖਾ ਭਰਮ ਪਾਂਵਦਾ ਏ
ਬਿਨਾ ਡਿੱਠਿਆਂ ਸੁਣੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ,ਕੀਕੁਰ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਿਆ ਭਾਂਵਦਾ ਏ?
ਦਾਨਾ ਸੋਈ ਜੋ ਆਪ ਪਰਤਾ ਵੇਖੇ,ਡਿੱਠੇ ਬਾਝ ਨਾ ਕੋਈ ਪਤਿਆਂਵਦਾ ਏ
ਹੁੰਦੇ ਲੱਖ ਸੱਜਣ ਲੱਖ ਵੈਰ ਵਾਲੇ, ਪਿਆ ਝੂਠ ਦੀ ਮੁੱਠ ਚਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੱਚ ਜਾਣੋ ਜ਼ਾਲਮ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਨ,ਮੈਂ ਅਨਾਥ ਦੇ ਲਹੂ ਨਹਾਂਵਦਾ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਕਰ ਜਾ ਬੱਸ-ਹੁਣ ਦੱਸ ਨਾ ਹੋਰ ਨਖਰੇ,ਅਗੇ ਬੜਾ ਤੂਫਾਨ ਮਚਾਇਆ ਏ
ਤੁਸਾਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਦੂਰੋਂ,ਅੰਤ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਏ
ਮੂਰਖ ਭਰਥਰੀ ਸਮਝਿਆ ਚਾਲ ਨੂੰ ਨਾ,ਜੇਹੜਾ ਤੁਸਾਂਨੇ ਜਾਲ ਵਿਛਾਇਆ ਏ
ਰਿਹਾ ਮਸਤ ਮੈਂ ਢੋਲ ਦੇ ਖੋਲ ਉਤੇ,ਅੰਦਰ ਪੋਲ ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਦਿਸਾਇਆ ਏ
ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮੇਰੀ ਰਹੀ ਬੁੱਧ ਮਾਰੀ, ਹਰੀ ਨਾਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਧਿਆਇਆ ਏ
ਜੇਹੜੀ ਹੋਈ ਸੋ ਹੋਈ ਹੁਣ ਬੱਸ ਹੋਈ, ਇਸੇ ਗੱਲ ਨੇ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਏ
ਭੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਓਹ ਭੀ ਜੇਹੜਾ ਰਾਹ ਪਏ,ਵੇਤਾ ਅਜੇ ਭੀ ਅਗਾਂ ਦਾ ਆਇਆ ਏ
ਰੱਬ ਕਿਸ ਦਰਗਾਹ ਵਿੱਚ ਦੇਊ ਢੋਈ,ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਨਮ ਬੇਅਰਥ ਗਵਾਇਆ ਏ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵੈਰਾਗ ਉਪਜਣਾ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਜੀਕਰ ਗੇਂਦ ਨੂੰ ਉਤਾਂ ਉਛਾਲ ਦਈਏ,ਹੇਠ ਆਂਵਦੇ ਦਾ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ
ਮਰਨ ਲੱਗਿਆ ਅੱਖੀਆਂ ਖੋਲ ਦੇਂਦਾ.ਰੋਗੀ ਅਤ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ
ਜਦੋਂ ਕੜਕਵੀਂ ਧੁੱਪ ਤੇ ਲੋ ਚੱਲੇ, ਤਦੋਂ ਬੱਦਲਾਂ ਆਨ ਘਨਘੋਰ ਹੁੰਦਾ
ਸੰਨਪਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜਦ ਮਰਨ ਲੱਗੇ, ਗਰਮੀ ਪੇਟ ਦੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ
ਤਿਵੇਂ ਇਸ਼ਕ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਠੇਸ ਲੱਗੇ, ਤਤਕਾਲ ਬੈਰਾਗ ਦਾ ਮੋੜ ਹੁੰਦਾ
ਬਹੁਤੇ ਇਸ਼ਕ ਮਜਾਜ਼ੀਓਂ ਭੇਤ ਲੱਭਣ, ਸੱਚ ਨਾਲ ਮਹਬੂਬ ਦੇ ਜੋੜ ਹੁੰਦਾ
ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਦੇ ਮੋੜਾ ਚਿੱਤ ਖਾਧਾ,ਪੈਦਾ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਲੋਰ ਹੁੰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੇਦ ਨਾ ਨਾਰ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਜਾਏ,ਅਸਲੀ ਭੇਤ ਖੁਲ੍ਹਕੇ ਮਿਟਿਆ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਏਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣਾ

ਰਾਜੇ ਸੋਚਿਆ ਗੱਲ ਮਾਲੂਮ ਹੋ ਗਈ, ਪਏ ਹੋਰ ਵਧਾਨ ਵਧਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਪਾਜ ਖੁਲ੍ਹਜਾ ਜਗਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਝੂਠੀ, ਹੋਰ ਆਪਣਾ ਮਗਜ਼ ਖਪਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਜਾਕੇ ਭਜਨ ਕਰੀਏ ਮਿਲੇ ਰੱਬ ਸੱਚਾ, ਰੰਨਾਂ ਨਾਲ ਬੈਹਕੇ ਮੱਥਾ ਲਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਏਨ੍ਹਾਂ ਜਗਤ ਨਿਵਾਯਾ ਮਕਰ ਕਰ ਕੇ, ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਨ ਫਸਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਵਿਸ਼ੂਨਾਥ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਭਜਨ ਕਰੀਏ, ਵਿੱਚ ਐਸ਼ ਦੇ ਉਮ੍ਰ ਗਵਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਜੇਹੜੇ ਵਣਜ ਨੂੰ ਜਗਤ ਤੇ ਚੱਲ ਆਏ, ਘਾਟਾ ਓਸ ਬਪਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵੀਏ ਕਿਉਂ ?
ਘੁੰਮਣਘੇਰ ਅੰਧੇਰ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ, ਬੇੜਾ ਗਾਫਲੀ ਵਿੱਚ ਡੁਬਾਈਏ ਕਿਉਂ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੂਰਖਾ ਮਨਾਂ ਕਰ ਹੋਸ਼ ਹੁਣ ਭੀ, ਝੂਠੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਜੀਉ ਭ੍ਰਮਾਈਏ ਕ੍ਰਿਉਂ ?
ਜੇਕਰ ਏਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ, ਥਾਉਂ ਭਰਥਰੀ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਦਾ
ਬਿਨਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਰੋਹ ਚੜਿਆ, ਟੁਕੜੇ ਨਾਰ ਦੇ ਵੱਢ ਕੇ ਚਾਰ ਕਰਦਾ
ਹਾਥੀ ਵਾਨ ਨੂੰ ਸੱਦ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਮਾਰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰਦਾ
ਕੀਮੇ ਵਾਂਗ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲੋਥ ਉਸ ਦੀ, ਕਾਂਵਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਕਾਰ ਕਰਦਾ
ਰੰਨ ਟੰਗ ਕੇ ਚੌਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਨਾਰਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀ ਕੀ ਹੋਰ ਕਰਦਾ ? ਕਿ ਪੇਕਿ ਪੇਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਵਾਰ ਕਰਦਾ
ਐਪਰ ਨਹੀਂ ਏਥੇ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਸੀ, ਜੇਹੜਾ ਗੱਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਏ
ਦਿਲੋਂ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਅਕੀਲ ਡਾਢਾ, ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਅੰਜਾਨ ਹੋ ਜਾਂਵਦਾ ਏ
ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਬਣਾਨ ਨਾਲੋਂ, ਬੁਰਾ ਆਪਣੇ ਤਾਂਈ ਬਣਾਂਵਦਾ ਏ
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਣ ਨਾਲੋਂ, ਅਪਣੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਂਵਦਾ ਏ
ਗੰਦ ਛੇੜਿਆਂ ਛਿੱਟ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਂਦੀ, ਪਰੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹਟਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤਕਲੀਫ ਦਿੱਤੀ, ਆਪ ਰਾਜ ਤੇ ਚੂਲੀਆਂ ਪਾਂਵਦਾ ਏ
ਏਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਨਾਮ ਦਾਨਾਈ ਹੁੰਦਾ, ਦਾਨੇ ਸਿਰੇ ਨਾ ਆਂਵਦੇ ਗੱਲ ਦੇ ਨੇ
ਡਿੱਠੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਕੇ, ਨੀਵੀਂ ਅੱਖ ਕਰ ਅਗਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲਦੇ ਨੇ
ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਰਵਾ ਨਾ ਨੌਕਰਾਂ ਤੇ, ਠੰਢੇ ਹੋਇ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਢੱਲਦੇ ਨੇ
ਹੱਥ ਚੁੱਕਣਾ ਨਾਰ ਤੇ ਪਾਪ ਸਮਝਣ, ਆਏ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਜੀਊਰ ਕੇ ਠੱਲਦੇ ਨੇ
ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਅੰਧੇਰੀਆਂ ਦੁੱਖ ਦੇਵਣ, ਪਰਬਤ ਵਾਂਗ ਅਡੋਲ ਨਾ ਹੱਲਦੇ ਨੇ
ਪਰਦਾ ਪਾ ਕੇ ਢੱਕਦੇ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੇ, ਦਾਨੇ ਓਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਥੱਲਦੇ ਨੇ
ਨਾ ਵਧਾਨ ਵਧਾ ਕੇ ਦੁੱਖ ਦੇਵਣ, ਨਾ ਹੀ-ਆਪਣੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਸੱਲਦੇ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤਕਲੀਫ ਨਾਹੀਂ, ਦੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਝੱਲਦੇ ਨੇ
ਲੋਕੀ ਕੈਹਣਗੇ ਏਹਤਕਲੀਫ ਸੁਣਕੇ,ਸੋਹਣੀਭਰਥਰੀਨੇ ਕੇਹੜੀਕਾਰਕੀਤੀ?
ਕੇਹੜੇ ਦਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕਰੀਏ? ਭਾਈ ਕੱਢ-ਪਿਆਰੜੀ ਨਾਰ ਕੀਤੀ
ਫਰਜ਼ ਭੁੱਲਿਆ ਖਲਕ ਦਾ ਮਲਕ ਬਣਕੇ, ਕਦੇ ਲਾਏ ਦਰਬਾਰ ਨ ਸਾਰ ਕੀਤੀ
ਬਿਨਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਨੂੰ, ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਦੀ ਝਿੜਕ ਬੋਛਾੜ ਕੀਤੀ
ਆਖਾ ਰੰਨ ਦਾ ਮੰਨ ਕੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ, ਨਾਲ ਅਕਲ ਦੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਇਸ਼ਕਦੇ ਵਿੱਚ ਬਦਮਸਤ ਹੋਏ, ਨਾਲ ਹੋਰ ਰਈਯਤ ਅਵਾਜ਼ਾਰ ਕੀਤੀ
ਜ਼ਰਾ ਗ਼ੌਰ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਸ ਦੇ ਹਾਲ ਤੇ ਮਾਰਨੀ ਝਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਉਸ ਦੀ ਬੇ-ਬਸੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰ ਕੇ, ਫੇਰ ਆਖਣੀ ਓਸ ਨੂੰ ਬਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਨਾਰਾਂ ਨਾਗਣਾਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਡੰਗ ਮਾਰਣ? ਕਰਨੇ ਖੂਬ ਅੰਦਾਜ਼ ਹਾਲਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੰਬੜੇ ਨਾਰ ਅਫਾਤ ਹੋ ਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਭਾ ਦੀ ਦਿਨੇ ਹੀ ਰਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਜਿਸਨੂੰ ਸਦਾ ਦਾ ਰੋਗ ਇਹ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਕਰਨਾ ਓਸਨੂੰ ਆਤਮਾਘਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਜੇ ਅਰਧੰਗਹੀ ਹੋਈ ਅਧਰੰਗ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਓਸਦੀ ਖੇਡ ਵਿਰਮਾਤ ਚਾਹੀਏ
ਨਾਰਾਂ ਆਦਮੀ ਲਈ ਕਲੰਕ ਭਾਰਾ, ਨਾਰਾਂ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਅੰਬਰ-ਵੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਨਾਰਾਂ ਕੁਸ਼ਟ ਦੇ ਖੜੇ ਪਹਾੜ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹੂੰ ਚੰਬੜੇ ਆਣ ਚੁੜੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਘਾਇਲ ਕਰਨ ਹਥਿਆਰ ਬਗ਼ੈਰ ਦੁਨੀਆਂ, ਨੈਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਗੁਲੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਜੋਤ, ਸੱਤ ਤੇ ਸੱਤਿਆ ਖਿੱਚ ਲੈਂਦੀ, ਪੀੜ ਪੀੜ ਕੇ ਤਿਲਾਂ ਦੇ ਤੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਪੁੱਠਾ ਟੰਗ ਕੇ ਤਾਵੜੀ ਲਾਣ ਹੇਠੋਂ, ਬਾਜ਼ੀਗਰਾਂ ਦੀ ਪੁੱਠੜੀ ਖੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਕਰਨ ਤਬਾਹ ਬੇੜਾ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਮੇਲ ਵਾਂਗੂ
ਆਦਮ ਹਵਾ ਬਣਾ ਕੀ ਨਫਾ ਪਾਇਆ, ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਨੂੰ ਵਾਇਦਾ ਪਾਇਓ ਸੂ!
ਆਖੇ ਲੱਗ ਸ਼ੈਤਾਨ—ਖਵਾ ਦਾਣਾ, ਧੱਕੇ ਜੰਨਤੋਂ ਮਾਰ ਕਢਾਇਓ ਸੂ!
ਰਾਮਚੰਦ ਬਣਬਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਸੂ, ਜੁੱਧ ਰਾਵਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮਚਾਇਓ ਸੂ!
ਕਈ ਖੂਹਣੀਆਂ ਫੌਜ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੀ, ਮੱਥਾ ਕੈਰਵਾਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਲਾਇਓ ਸੂ!
ਵੈਰ ਸੱਕਿਆਂ ਭਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ, ਬੈਠ ਸਾਹਮਣੇ ਖੂਨ ਵਹਾਇਓ ਸੂ!
ਜਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿਸੂਪਾਲ ਦੇ ਭੇੜ ਲੱਗੇ, ਓਦੋਂ ਕਿਹਾ ਕੁ ਹਾਲ ਕਰਾਇਓ ਸੂ!
ਜਦੋਂ ਮੋਹਣੀ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਓ ਸੂ, ਮਹਾਂਦੇਵ ਦਾ ਜੀਉ ਭਰਮਾਇਓ ਸੂ!
ਮਹੀਂਵਾਲ ਦਾ ਪੱਟ ਚਿਰਵਾਇਓ ਸੂ, ਰਾਂਝੇ ਚਾਕ ਦੇ ਕੰਨ ਪੜਵਾਇਓ ਸੂ!
ਯੂਸਫ ਸੋਹਿਣਾ ਕੈਦ ਕਰਾਇਓ ਸੂ, ਸੁਲੇਮਾਨ ਤੋਂ ਭੱਠ ਝੁਕਾਇਓ ਸੂ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਸ਼ਾ ਮਾਰ ਫਰਿਹਾਦ ਕਟਾਇਓ ਸੂ, ਮਿਰਜ਼ਾ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠ ਮਰਵਾਇਓ ਸੂ!
ਸਾਲਿਬਾਹਨ ਦੀ ਅਕਲ ਤੇ ਪਾ ਪਰਦਾ, ਸੱਕੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਲਹੂ ਨੁਹਾਇਓ ਸੂ!
ਕਿਦੀ ਕਿਦੀ ਮੈਂ ਖੋਲ ਕੇ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ? ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨ ਭਲਾ ਕਮਾਇਓ ਸੂ!
ਅਲੋਕਾਰ ਨਾ ਭਰਥਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਬਣਬਾਸ ਦਿਵਾਇਓ ਸੂ!
ਸਬਜ਼ ਬਾਗ਼ ਦਿਖਾ ਭੁਲਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਲੱਖਾਂ ਚਾਤਰਾਂ ਚਣੇ ਚਬਾਇਓ ਸੂ!

ਪਛੋਤਾਉਣਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਪਛੋਤਾਂਵਦਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀਉ ਅੰਦਰ, ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕੋਈ ਕਮਾਯਾ ਮੈਂ!
ਲੱਖਾਂ ਪਾਪ ਕੀਤੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਭੁਲਾਯਾ ਮੈਂ!
ਏਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਉਸਤ੍ਰੀ ਤੇਜ਼ ਕੋਲੋਂ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਗਲਾ ਕਟਾਯਾ ਮੈਂ!
ਦੋ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਉਸ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ, ਜੇਹੜੀ ਨਾਰ ਤੇ ਜਿਸਮ ਸੰੜਾਯਾ ਮੈਂ!
ਮੇਰੀ ਬੁਧ ਮਾਰੀ ਭਜਿਆ ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ, ਲੰਘੀ ਉਮਰ ਸਾਰੀ ਨਾ ਸ਼ਰਮਾਯਾ ਮੈਂ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕਪਿਆਖਾਈ ਨਾਕੁਝਅਕਲਆਈ, ਮਾਯਾਤਾਰਪਾਈਦੁਖਉਠਾਯਾਮੈਂ
ਜੇਹੜੇ ਸ਼ਮਾ ਤੇ ਰਿਹਾ ਪਤੰਗ ਬਣਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾੜਿਆ ਏ
ਅੱਗੋਂ ਏਸ ਨੂੰ ਸਬਰ ਨਾ ਏਸ ਉੱਤੇ, ਸੀਨਾ ਹੋਰ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਚਾੜਿਆ ਏ
ਉਸਨਾਰਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਰ ਦਿਲਵਿਚ, ਪਿਆਰਕਰਨਨੂੰ ਭਰਥਰੀ ਤਾੜਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੈਫ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਕਾਮ ਉਤੇ, ਸਾਰੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਪਾੜਿਆ ਏ
ਲਾਨਤ ਲੱਖ ਹੈ ਪਿੰਗਲਾਂ ਚੰਚਲਾ ਤੇ! ਰਾਜਾ ਛੱਡ ਮਹਾਵਤ ਨੂੰ ਯਾਰ ਕੀਤਾ
ਉੱਚਾ ਮਰਤਬਾ ਆਪਣਾ ਭੁੱਲ ਕੇ ਤੇ, ਨੌਕਰ ਨੀਚ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ
ਲਾਨਤ ਫੇਰ ਦੂਜੀ ਹਾਥੀਵਾਨ ਉਤੇ! ਜਿਸ ਨੇ ਕੁਝ ਨਾ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਆਸ਼ਕ ਓਸ ਤੇ ਪਿੰਗਲਾਂ ਪਰੀ ਜੈਸੀ, ਫੇਰ ਖਾਨਗੀ ਤੇ ਜੀ ਨਸਾਰ ਕੀਤਾ
ਕਾਮਦੇਵ ਉਤੇ ਲਾਨਤ ਤੀਸਰੀ ਹੈ! ਜਿਸ ਨੇ ਸਭਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ
ਊਚ ਨੀਚ ਦੀ ਪਰਖ ਨਾ ਰੈਹਣ ਦੇਵੇ, ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਬੇ ਸਬਰ ਸੰਸਾਰ ਕੀਤਾ
ਲਾਨਤ ਚੌਥੜੀ ਭਰਥਰੀ ਮੂੜ੍ਹ ਉੱਤੇ! ਜਿਸਨੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਕਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ
ਰਿਹਾ ਉਤ ਨਾ ਕੱਢਿਆ ਭੂਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਲੱਭਾ ਚੋਰ ਨਾ ਭਜਨ ਕਰਤਾਰ ਕੀਤਾ
ਹਾਏਲੇਖਸੜਗਏਫਾਹੀਆਂਵਿੱਚਕੜਗਏਪਾਪਤਾਪਚੜਗਏਰਜਾਮਾਰਯਾਮੈਂ
ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਫਸਗਾ, ਰਸਾਂ ਨਾਲ ਰਸਗਾ, ਭੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਧਸਗਾ, ਨਾ ਵਿਚਾਰਿਆਮੈਂ!
ਜਾਣ ਬੁਝ ਮੋਯਾ, ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਪ ਹੋਯਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੋਯਾ, ਜਨਮ ਹਾਰਿਆ ਮੈਂ!
ਨਿੱਜ ਜੰਮਦੀ ਮਾਂਉਂ ਮੈਂ ਮੂੜ੍ਹ ਤਾਂਈ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਜੰਮਦੀ ਨੇ ਮਾਰ ਡਾਰਿਆ ਮੈਂ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਯਾ ਜੱਗ ਤੇ ਸਾਂ ਨੇਕੀ ਕਰਨ ਖਾਤਰ, ਸਗੋਂ ਆਇ ਕੇ ਗੰਦ ਖਲਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਪਾਪਕਰਨਖਾਤਰਦੁਖੀਸੜਨਖਾਤਰ, ਨਰਕਾਂਭਰਨਖਾਤਰਜਨਮਧਾਰਿਆਮੈਂ !
ਭਰੇ ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣਾ ਰਿਹਾ ਪਾਪੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਊਤ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਵੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਸਮਝਾਇ ਥੱਕਾ, ਵੈਰੀ ਓਸ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਚਿਤਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਪੁੱਠੀ ਪਈ ਕਿਸਮਤ ਸਗੋਂ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ, ਝਿੜਕ ਝੰਬ ਕੇ ਪਰੇ ਦੁਰਕਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਅੰਨ੍ਹਾ ਆਪ ਸਾਂ ਦੋਸ਼ ਭਰਾ ਤਾਈਂ, ਲਾ ਕੇ ਦੇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਕਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਤੇ ਆਣ ਕੇ ਪਿਆ ਪਰਦਾ, ਆਖੇ ਲੱਗ ਰੰਨਾਂ ਦੇ ਹੰਕਾਰਿਆ ਮੈਂ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਬੇ ਅਕਲ ਹੋਯਾ, ਸੋਟੇ ਮਾਰ ਕੇ ਨਾਰੀਆਂ ਚਾਰਿਆਮੈਂ !

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਨ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ

ਹਾਇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਵੀਰ ਮੈਂ ਬੜਾ ਪਾਪੀ ! ਬੇ ਕਸੂਰ ਤਾਈਂ ਲਾਈ ਲੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਤੂੰ ਸੈਂ ਲਛਮਣ ਵੀਰ ਪਰਤੱਖ ਮੇਰਾ, ਅੰਨ੍ਹੇ ਸਮਝਿਆ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ਰੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਪਾਪ ਦਰਗਾਹ ਨ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੇ, ਜੇਹੜਾ ਕੱਢਿਆ ਬਾਹਰ ਧਰੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਏਸ ਨਾਰ ਬਦਕਾਰ ਦੇ ਲੱਗ ਆਖੇ, ਖੋਟਾ ਅੰਦਰੋਂ ਸਮਝਿਆ ਠੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਮੈਨੂੰ ਵੇਲੜਾ ਹੱਥ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਏ, ਯਾਦ ਕਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ ਮਰਨ ਤੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਰਾਜ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੂੰ ਫਿਰੇਂ ਬਾਹਰ ਰੁਲਦਾ, ਖਬਰੇ ਮੰਗਣੀ ਪੈਂਦੀਏ ਭੀਖ ਤੈਨੂੰ
ਜੇ ਕਰ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਂ ਵੀਰਾ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ, ਲਾਵਾਂ ਗਲੇ ਮੈਂ ਮਾਰ ਕੇ ਚੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਆਖੀ ਸੱਚ ਸੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ, ਯਾਦ ਪਵਾਂ ਗਾ ਪਵੇ ਗੀ ਪ੍ਰੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਓਦੋਂ ਗੱਲ ਕੰਨਾਂ ਵੇਹੜੇ ਮਾਰ ਛੱਡੀ, ਦਿਲੋਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਰਫੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੀਚ ਦੇ ਬਖਸ਼ ਗੁਨਾਹ ਰੱਬਾ, ਬਖਸ਼ਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੌਫੀਕ ਤੈਨੂੰ
ਸੱਚ ਮੁਚ ਦਾ ਦੇਵਤਾ ਰੂਪ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਨੇਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਖਸਲਤਾਂ ਵਾਲਿਆ ਓਏ
ਤੇਰੀ ਕਦਰ ਨਾ ਹੋਈ ਬੇਕਦਰਿਆਂ ਤੋਂ, ਪਕੜ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਾਲਿਆ ਓਏ
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰ ਅਰਾਮ ਹੋਸੀ, ਤੂੰ ਸੀ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਜ ਸੰਭਾਲਿਆ ਓਏ
ਬਾਂਹਵਾਂ ਹੋਣ ਭਰਾ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ, ਦੁਖਾਂ ਸੁਖਾਂ ਸੰਦੇ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲਿਆ ਓਏ
ਮੈਂ ਬੇਸਮਝ ਨੇ ਸਮਝ ਨ ਕੁਝ ਕੀਤੀ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਲਾਲ ਗਵਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਲੱਖਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਵੀਰ ਨਾ ਹੱਥ ਆਵਣ, ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦਿਆਂ ਆਪ ਵੰਜਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਅੰਧੇਰ ਗੁਬਾਰ ਹੋਯਾ, ਮੇਰੀਆਂ ਪਗੜੀਆਂ ਦਿਆ ਰਖਵਾਲੜਾ ਓਏ
ਆਵੀਂ ਦਰਸ਼ ਦਖਾਵੀਂ ਨਿਮਾਨੜੇ ਨੂੰ, ਵਾਸਾ ਕਾਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਬਨਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਕੀਤੇ ਪਾਪ ਦੀ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ, ਪਿਛੇ ਦੁੱਖ ਬਖੇੜਾ ਪਾ ਲਿਆ ਓਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਰੇ ਫੁੱਲ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚੋਭ ਕੰਡੇ, ਤੈਨੂੰ ਜੰਗਲੀਂ ਬਨੀਂ ਰੁਲਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਵੀਰਾ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਏਹ ਅਪ੍ਰਾਧ ਮੇਰਾ, ਗੁੱਸਾ ਜੀਉ ਤੋਂ ਸਭ ਭੁਲਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਮੂਰਖ ਭਰਥਰੀ ਹੈ ਗੁਨਾਗਾਰ ਵੱਡਾ, ਭੁੱਲਾ ਨਾਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ਸਿਖਾਲਿਆ ਓਏ
ਰੱਖੀਂ ਗਿਲਾ ਨ ਜੀਉ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ, ਬਖਸ਼ਾਂ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਸੁੰਦਰਾ ਬਾਲਿਆ ਓਏ
ਆ ਕੇ ਸਾਂਭ ਲੈ ਉੱਜੜੀ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਰੱਜ ਕੇ ਰਾਜ ਕਮਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਦਰਕਾਰ ਏਹ ਤੁਧ ਬਾਝੋਂ, ਮੈਨੂੰ ਗ਼ਮਾਂ ਨੇ ਭੰਨ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਵੀਰਾ ਧਰਮੀਆ ਧਰਮ ਨ ਜਾਈਆ ਓਏ, ਪਾਲ ਅਦਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਪਾਲ ਜਾ ਓਏ
ਆ ਜਾ ਚਾਨਣਾ ਛਪ ਨਾ ਪਾ ਵਿੱਥਾਂ, ਕਾਹਨੂੰ ਭਰਤ ਤੋਂ ਚਿੱਤ ਚੁਰਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਘਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੁੰਦਿਆਂ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਕਾਹਨੂੰ ਹੋਰ ਥੇ ਦੁਖ ਉਠਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਜੇ ਮੈਂ ਝਿੜਕਿਆ ਸਿੱਖ ਸਿਖਾਲ ਕਰਕੇ, ਕਯੋਂ ਨਾ ਅੰਦਰੀਂ ਬੈਠ ਸਮਝਾਲਿਆ ਓਏ
ਅਗੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸਭ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਦੋਂ, ਕਯੋਂ ਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਲਾ ਲਿਆ ਓਏ
ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਨਾਰ ਬਦਕਾਰ ਦੇ ਜੋ, ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਉਠਾਂਵਦੇ ਦੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਬਾਂਹਵਾਂ ਭੰਨਦੇ ਆਪ ਜੋ ਭਾਈਆਂ ਦੀਆਂ, ਓਹ ਨਾ ਹੋਂਵਦੇ ਅਸਲ ਮਨੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਮਾਂਵਾਂ ਜਾਏ ਭਰਾ ਨਾ ਫੇਰ ਲੱਭਣ, ਜੰਮਣ ਫੇਰ ਨ ਮਾਉਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਜੇਹੜੇ ਭਾਈਆਂ ਦੇਂਵਦੇ ਦੁੱਖ ਵੀਰਾ! ਕਦੇ ਆਪ ਨਾ ਪਾਂਵਦੇ ਸੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਧੱਕੇ ਪੈਣ ਦਰਗਾਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ, ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਜੋ ਹੋਣ ਬੇ ਮੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਉਹਨਾਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮੈਂ ਭੀ, ਖਾਧੀ ਨਾਰ ਦੀ ਤੁੱਖਣਾ ਤੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਉਤੇ ਅੱਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਫਿਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਹੱਥੀਂ ਪੱਟ ਕੇ ਅੰਬ ਦਾ ਰੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਅੱਜ ਸਿੱਕਦਾ ਪਿਆ ਦੀਦਾਰ ਤਾਂਈ, ਆਵੇ ਨਜ਼ਰ ਓਹ ਚਾਨਣਾ ਮੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਤੇਰੇ ਡਿੱਠਿਆਂ ਪਏ ਆਰਾਮ ਸੀਨੇ, ਭੁੱਲ ਜਾਂਵਦੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਭੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਆਰਾਮ ਨਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ, ਛਾਤੀ ਅੰਦਰੋਂ ਰਹੀ ਹੈ ਧੁੱਖ ਵੀਰਾ!
ਤੇਰਾ ਭਰਥਰੀ ਵਾਂਜਿਆ ਚੱਲਿਆ ਏ, ਲਾ ਲੈ ਆਣ ਕੇ ਸ਼ੌਹ ਜੇ ਲੱਗਦਾ ਏ
ਓਹਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਂਵਦੀ ਤੁਧ ਬਾਝੋਂ, ਸੜਦਾ ਨਾਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਏ
ਜੇਹੜੇ ਜੱਗ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀਰ ਤਾਹਿਆ, ਹੱਛਾ ਲੱਗਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਜੱਗ ਦਾ ਏ
ਪਾ ਕੇ ਸਿਰੇ ਸੁਆਹ ਮਲੰਗ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਠ ਜੰਗਲਾਂ ਬਣਾਂ ਨੂੰ ਵੱਗਦਾ ਏ
ਜੇ ਮੈਂ ਭੁੱਲਿਆ ਚੁਕਿਆ ਜਾਣ ਦੇਵੀਂ, ਜਾਣੀਂ ਨਿਰਾ ਉਬਾਲ ਇਹ ਝੱਗ ਦਾ ਏ
ਮੈਥੋਂ ਹੋਈ ਪਰ ਤੂੰ ਨਾ ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ, ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾ ਤੱਗਦਾ ਏ
ਮੇਰਾ ਬੋਲਿਆ ਚਾਲਿਆ ਭੁੱਲ ਜਾਵੀਂ, ਇਹੋ ਹੋਂਵਦਾ ਫੇਅਲ ਧਰਮੱਗ ਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੈਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਸੱਚੜੇ ਰੱਬ ਦਾ ਈ, ਹੱਥੀਂ ਲੱਗ ਭਰਾ ਦੀ ਪੱਗ ਦਾ ਏ
ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦੀਦਾਰ ਦਿਖਾਲ ਦੇਂਦਾ, ਖੂਨ ਜੋਸ਼ ਮਾਰੇ ਰੱਗ ਰੱਗ ਦਾ ਏ
ਕਰੀਂ ਮੁਆਫ ਗੁਨਾਹ ਇਸ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾ, ਤੈਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਓਸ ਸਰਬੱਗ ਦਾ ਏ

ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨਾ ਭੁਕਤਬਣੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ—ਮਾਯਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜੀਵ ਕੀ ਕੀ ਦੁਖ ਝੱਲਦਾ ਹੈ—ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ॥

ਦੋਹਰਾ—ਵਕਤਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਨ੍ਰਿਪ, ਸ਼ਰੋਤਾ ਮਨ ਨੂੰ ਥਾਪ।
ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਤੋਂ ਠਾਕਦਾ, ਝੂਠੀ ਵਸਤ ਅਲਾਪ ॥

ਮਾਯਾ ਵਾਸਤੇ ਰਿਹਾ ਮੈਂ ਨਿੱਤ ਭੌਂਦਾ, ਕੱਚੇ ਕੱਚ ਤਾਈਂ ਲਾਲ ਜਾਨਿਆ ਮੈਂ!
ਔਖੀ ਘਾਟੀਆਂ ਲੰਘ ਪਰਦੇਸ ਫਿਰਜਾ, ਦੇਸ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਘੱਟਾ ਛਾਨਿਆ ਮੈਂ!
ਸਹੇ ਲੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਚੱਲੀ, ਜੰਗਲ ਬਣਾਂ ਅੰਦਰ ਤੰਬੂ ਤਾਨਿਆ ਮੈਂ!
ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਛਾਲੇ ਪੈਂਗਏ ਪੰਧ ਕਰਦੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਰਬ ਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਠਾਨਿਆ ਮੈਂ!
ਲੋਂਦਾ ਕਾਉਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਬੇਅਰਥ ਫਿਰਜਾ, ਲੋਭੀ ਧਨ ਸੰਦਾ ਏਸ ਤਨ ਖਾਤਰ
ਆਪ ਊਚ ਹੋ ਕੇ ਭੀ ਮੈਂ ਨੀਚ ਸੇਵਾ, ਕੀਤੀ ਛਡ ਅਭਿਮਾਨ ਇਸ ਧਨ ਖਾਤਰ
ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਮੱਥੇ ਟੇਕੇ ਮੂਰਖਾਂ ਨੂੰ, ਲੋਕ ਲਾਜ ਛੱਡੀ ਪਿਸਰਾਨ ਖਾਤਰ
ਜਦੋਂ ਝਿੜਕ ਦੁਰਕਾਰਦੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾ, ਅੱਖਾਂ ਨੀਰ ਭਰ ਲੈਣ ਰੋਵਨ ਖਾਤਰ
ਐਪਰ ਢੀਠ ਬਨ ਕੇ ਅੱਥਰੂ ਰੋਕ ਲੈਂਦਾ, ਪੈਂਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਹੀਂ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਨ ਖਾਤ੍ਰ
ਸਗੋਂ ਦੰਦੀਆਂ ਕੱਢ ਕੇ ਹੱਸ ਪੈਂਦਾ, ਐਸਾ ਨੀਚ ਹੋਇਆ ਨੀਚ ਮਨ ਖਾਤ੍ਰ
ਹਾ ਹਾ 'ਨੀਚ ਚਾਹੇ' 'ਨਰੋਂ ਢੋਰ ਕੀਤੇ', ਗੱਡੀ ਹੋਰ ਕੇਹੜੀ ਫਾਹੀ ਜਨ ਖਾਤਰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਵਾਂ ਪੈਰੀਂ ਜੀ ਸਲਾਮ ਤੈਨੂੰ, ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਹੁਣ ਹਰੀ ਭਜਨ ਖਾਤਰ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭਾਗ ਭਰੀਏ ਬਹੁਤਾ ਸਾੜ ਨਾ ਹੁਣ, ਤੇਰੇ ਲੱਗ ਪਿਛੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਰ ਥੱਕਾ
ਤੇਰੇ ਲਾਭ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੇ ਦੁੱਖ ਬਹੁਤੇ, ਮਾਯਾ ਢੂੰਡਦਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਥੱਕਾ
ਜਦੋਂ ਆਨ ਡੇਰਾ ਕੀਤੋ ਚਿੱਤ ਅੰਦਰ, ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਫਿਰਦਾ ਦ੍ਵਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਥੱਕਾ
ਸੁਣਿਆ ਵੱਡ ਵਡੇਰਿਆਂ ਸਾਂਭ ਦੱਬੀ, ਜ਼ਿਮੀ ਫੋਲ ਸੁੱਟੀ ਕਹੀਆਂ ਮਾਰ ਥੱਕਾ
ਪਈ ਪਰਬਤੀਂ ਦੱਸ ਸੁਵਰਨ ਨਿਕਲੇ, ਖੱਤੇ ਲਾ ਪਹਾੜ ਮੈਂ ਸਾੜ ਥੱਕਾ
ਫੇਰ ਸੁਣੀ ਰਸੈਣ ਸੁਰੈਣ ਕਰਦੀ, ਲੱਭਦਾ ਬੂਟੀਆਂ ਤਾਂਈ ਉਜਾੜ ਥੱਕਾ
ਲੋਕੀ ਕਹਿਣ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ, ਗੋਤੇ ਮਾਰਦਾ ਮੈਂ ਆਰ ਪਾਰ ਥੱਕਾ
ਸੁਣਿਆ ਭੂਪ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਦੇਣ ਦੌਲਤ, ਸਾਂਗ ਧਾਰ ਕਰ ਜਤਨ ਹਜ਼ਾਰ ਥੱਕਾ
ਨਕਲਾਂ ਭੰਡ ਬਣ ਕਰਾਂ ਬੇਸ਼ਰਮ ਹੋ ਕੇ, ਬਾਜ਼ੀਗਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਰਦਾ ਕਾਰ ਥੱਕਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਾਹ-ਮਲੀਨ ਅਧੀਨ ਹੋਯਾ, ਆਈ ਸ਼ਾਂਤ ਨਾ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਠਾਰ ਥੱਕਾ
ਫੇਰ ਬੈਠ ਇਕੰਤ ਕੁਮੰਤ ਸੋਧੇ, ਮਾਲਾਂ ਪੁਠੀਆਂ ਫੇਰਦਾ ਥੱਕ ਲੱਥਾ
ਸਿਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਹ ਕੇ ਛਿਲੇ ਲੱਖ ਕੱਟੇ, ਵੱਸ ਭੂਤ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਅੱਕ ਲਥਾ
ਧਨ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਦੇਸਨ, ਖੌਫ ਰੱਬ ਦੇ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਝੱਕ ਲੱਥਾ
ਬੀਤੀ ਉਮਰ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਭਟਕਦੇ ਦੀ, ਭਾਂਡਾ ਨਹੀਂ ਘੁਮਿਆਰ ਦੇ ਚੱਕ ਲੱਥਾ
ਕਿਤੋਂ ਖਾਣ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਹੱਥ ਆਵੇ, ਤੱਕਾਂ ਜੀਉ ਬਥੇਰੀਆਂ ਤੱਕ ਲੱਥਾ
ਸੋਇਨ ਚਿੜੀ ਪਰ ਕਿਤੋਂ ਨਾ ਹੱਥ ਆਈ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸ਼ਰਮ ਹਯਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੱਥਾ
ਕੀਤੋ ਲੱਜਿਆ ਹੀਨ ਨਿਲੱਜ ਚਾਹੇ! ਹੁਣ ਘੇਰਿਓ ਈ ਕੇਹੜੇ ਕਾਜ ਚਾਹੇ?
ਕਾਨੂੰ ਸਾੜਿਓ ਜੀਉ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਦੇ, ਪਿੱਛਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਦੇਹ ਤਿਆਗ ਚਾਹੇ
ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਥੇ ਜਾਹ ਫਸਾ ਮੁਰਗੀ, ਏਥੇ ਗਿਆ ਉੱਘੜ ਤੇਰਾ ਪਾਜ ਚਾਹੇ
ਕੀਤੋ ਬ੍ਰਹਮ ਤੋਂ ਜੀਉ ਨਿਮਾਨੜੇ ਨੂੰ, ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਅਕਾਜ ਚਾਹੇ
ਕੀ ਹੁਣ ਜੀਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿਰਜੀਵ ਕਰਸੇਂ ? ਕਹੀ ਮਰਜ਼ ਹੈਂ ਤੂੰ ਲਾਇਲਾਜ ਚਾਹੇ
ਤੇਰੀ ਕੀਹ ਸਲਾਹ ਹੈ ਸੱਚ ਆਖੀਂ, ਚਾਹੇ ਕੌਣ ਆਸ਼ਾ ਲਇਓ ਸਾਜ ਚਾਹੇ?
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਮੇਰੀ ਤੈਨੂੰ ਲਖ ਵਾਰੀ, ਰਖ ਅੰਤ ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਲਾਜ ਚਾਹੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਅਗਾ ਪਿੱਛਾ ਸੌਰ ਜਾਵੇ, ਕਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੁਕੰਦ ਮਹਾਰਾਜ ਚਾਹੇ
ਮਨਾਂ ਮੂਰਖਾ ਭਟਕਨਾ ਛੱਡ ਦੇਵੀਂ, ਸੋਈਓ ਮਿਲੇਗਾ ਜੋ ਧੁਰੋਂ ਲਿੱਖਿਆ ਏ
ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਲਿਖਆ ਰਾਜ ਆ ਨ ਮਿਲਸੀ, ਜੇਕਰ ਭੀਖ ਤਾਂ ਮਿਲੇਗੀ ਭਿੱਖਿਆ ਏ
ਤੇਰੇ ਕੀਤਿਆਂ ਨਾ ਵਾਧ ਘਾਟ ਹੋਣੀ, ਇਹੋ ਧਾਰ ਖਾਂ ਜੀਉ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਏ
ਮਾਯਾ ਨਾਲ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾ ਬੈਠਾ, ਇਹਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਏ ਬਿੱਖਿਆ ਏ
ਸੁਪਨੇ ਵਾਂਗ ਇਹ ਖੇਡ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ. ਆਈ ਜਾਗ ਤਾਂ ਕੱਖ ਨਾ ਦਿੱਖਿਆ ਏ
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਨਾਹੀਂ ਅਗੇ ਏਸ ਜਾਣਾ, ਜਾਣਾ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਤਤੱਖਿਆ ਏ
ਜਾਂਈ ਬਚ ਨਾ ਕੱਚ ਵਿਚ ਰੱਚ ਜਾਂਈ, ਮਾਯਾ ਜਾਲ ਇਹ ਝੂਠ ਦਾ ਬਿੱਛਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਧਾੜਵੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਦਾਮਨ, ਏਸ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਜਾਏਂਗਾ ਮੁੱਛਿਆ ਏ
ਭੋਗ ਇੰਦ੍ਰੀ ਦੇ ਕਦੇ ਮੁੱਕਦੇ ਨਾ, ਇਹਨਾਂ ਭੋਗਦਾ ਜਾਏਂਗਾ ਭੋਗਿਆ ਤੂੰ!
ਝੂਠੇ ਸੁੱਖਾਂ ਮਗਰ ਕਿਉਂ ਲੱਗ ਕੇ ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇ ਨਦੀ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਡੋਬਿਆ ਤੂੰ?
ਸੁਖ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨੇ ਜਗਤ ਵਾਲੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਮਸਤ ਏਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੂੰ?
ਭਾਰਾ ਪਾਪ ਦਾ ਭਾਰ ਹੈ ਸਿਰੇ ਉਤੇ, ਕੀਕਰ ਚੁਕਸੇਂ ਨਾ ਚੁਕਨ ਜੋਗਿਆ ਤੂੰ?
ਸੁਖ ਨਾਸ ਹੋਣੇ ਇਕ ਪਲਕ ਅੰਦਰ, ਖੋਭੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਜੀਉ ਨੂੰ ਖੋਭਿਆ ਤੂੰ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਗਤ ਦੇ ਸੁਖ ਤੇ ਲੋਭ ਝੂਠੇ, ਕੇਹੜੇ ਲੋਭ ਅੰਦਰ ਲੋਭੀ ਲੋਭਿਆ ਤੂੰ?
ਮੈਂ ਬੇਸਮਝ ਨੇ ਸਮਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕੀਤੀ, ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਮੌਹਰਾ ਮੈਂ ਤਾਂ ਖਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਧਨ ਅਨਿੱਤ ਹੋਵੇ, ਐਪਰ ਫੇਰ ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਸੀ
ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਸੀ ਖਬਰ ਏਹ ਵਿਸ਼ਾ ਮੰਦਾ, ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕੌਣ ਭ੍ਰਮਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਐਸਾ ਮੋਹ ਨਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆ ਮੇਰਾ, ਚਿੱਤ ਛੱਡਣੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚਾਂਹਵਦਾ ਸੀ
ਦੇਵੇ ਮਤ ਜੋ ਕਰਾਂ ਕੁਪੱਤ ਉਲਟਾ, ਸਾਯਾ ਪਿਆ ਇਸ ਬਦਲਾ ਛਾਂਵ ਦਾ ਸੀ
ਹਾਇ ਲੇਖ ਭੈੜੇ, ਹਥੀਂ ਪਾਪ ਵੇੜੇ, ਨੇੜੇ ਗੰਗ ਦੇ ਵੱਸ ਨਾ ਨਹਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਵੀਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਰੀ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਿੱਤ ਸਮਝਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਸਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਝਾਤੀ ਕਦੇ ਨਾ ਅੰਦਰੀਂ ਪਾਂਵਦਾ ਸੀ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਰਾਜਾ ਭਰਤ ਉਦਾਸ ਨਿਰਾਸ ਹੋਇਆ, ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋ ਰੋ ਪਛੋਤਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਦਿੱਸੇ ਵਾਂਗ ਉਜਾੜ ਸੰਸਾਰ ਸਾਰਾ, ਧਾਰ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਰੂਪ ਡਰਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਨਕਸ਼ਾ ਖਿਚ ਵੈਰਾਗ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਨਕਸ਼ ਨਕਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਆਂਵਦਾ ਸੀ
ਐਸਾ ਹੋਯਾ ਉਦਾਸ ਜਹਾਨ ਵੱਲੋਂ, ਘੜੀ ਟਿਕਣ ਤੇ ਜੀਉ ਨਾ ਚਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਜਗਤ ਵੱਸਦਾ ਰੱਸਦਾ ਓਸ ਅੱਖੀਂ, ਕਾਲੀ ਬੋਲੜੀ ਰਾਤ ਦਿਸਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰਦਾ ਖਲਾ ਪੁਕਾਰਦਾ ਏ, ਕੀਤਾ ਭਜਨ ਨਾ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂਵ ਦਾ ਸੀ
ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਸੋਚ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੋਤਿਆਂ ਜਾਂਵਦਾ ਸੀ
ਕੀਕਰ ਮਿਲੇ ਢੋਈ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ, ਲਾਯਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਥਾਂਵਦਾ ਸੀ

ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ

ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਭਰਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ, ਦਿਲੋਂ ਤਯਾਗ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਮਨਾਂ ਕਾਸ ਨੂੰ ਪਿਆ ਹੁਣ ਮਗਰ ਇਸ ਦੇ, ਤੋੜ ਸੁੱਟ ਹੁਣ ਮੋਹ ਦੇ ਫੰਧਿਆਂ ਨੂੰ
ਜਿੱਥੇ ਪਾਪ ਹੀ ਪਾਪ ਦੀ ਪੰਡ ਬੱਝੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਧਾਰਨਾਂ ਕਰਤਬਾਂ ਮੰਦਿਆਂ ਨੂੰ?
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਅੰਸ ਹੋਵੇ, ਛੱਡ ਛੱਡ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਗੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਜਿੱਥੇ ਸੁਖ ਨਾ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਪਵੇ ਚੈਨ ਨਾ ਕਦੇ ਤਪੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਓਥੇ ਠੈਹਰ ਕੇ ਹੋਰ ਬਨਾਵਣਾ ਕੀ? ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਚੱਲ ਮੈਹਲ ਵਸੰਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਉਤਰ ਮੈਹਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਵਗਿਆ ਏ, ਚੁਲੀ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤੇ ਪਾ ਤੁਰਿਆ
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਹੈ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਤੈਨੂੰ, ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਬੁਲਾ ਤੁਰਿਆ
ਜਿਵੇਂ ਸੱਖਮ-ਸੱਖਣਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਚਾਰੇ ਕੰਨੀਆਂ ਤਿਵੇਂ ਛੁਡਾ ਤੁਰਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾ ਸੀ ਨਾਲ ਆਂਦਾ ਕੁਝ ਆਉਣ ਲਗੇ, ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਨਾ ਕੁਝ ਬੰਨਾ ਤੁਰਿਆ
ਰਹੀ ਚਾਹ ਨਾ ਚਾਹਨਾ ਭੋਗ ਸੰਦੀ, ਕਜ਼ੀਏ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਭ ਮੁਕਾ ਤੁਰਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਆਰਾਮ ਆਸੀ, ਦਿਲੋਂ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਧਿਆ ਤੁਰਿਆ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਸਭ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਤੋਂ ਫੌਰਨ ਬਾਹਰ
ਆ ਜਾਣਾ, ਅਰ ਸੋਚ ਕਰਨਾ ਵਾਸਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਦੇ–ਕਿ ਕਿਉਂ ਅਜੇਹੇ
ਉੱਤਮ ਫਲ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਮਾਤ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ ?

ਆ ਕੇ ਨਗਰੀਓਂ ਬਾਹਰ ਏਹ ਸੋਚ ਸੋਚੀ, ਏਸ ਫਲ ਨੇ ਕੱਟਿਆ ਫੰਧ ਮੇਰਾ!
ਨਿਕਲ ਬਾਹਰ ਜੰਜਾਲ ਧੰਦਾਲ ਵਿਚੋਂ, ਜੀਆ ਹੋਵਸੀ ਬੜਾ ਅਨੰਦ ਮੇਰਾ
ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਕੇ ਢੁੱਕਿਆ 'ਫਲ' ਮੈਨੂੰ, ਧੋਇ ਛੱਡਿਆ ਗੰਦ ਤੇ ਮੰਦ ਮੇਰਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਮਰ-ਏਹ ਅਮਰ ਹੈ ਤਿਮਰ ਨਾਸ਼ਕ, ਖੁਸ਼ੀ ਏਸ ਉਤੇ ਬੰਦ ਬੰਦ ਮੇਰਾ
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦਰਕਾਰ ਨਾ ਫਲ ਮੇਰੇ. ਐਪਰ ਸੁੱਟਣਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਜੋਗ ਹੋਸੀ
ਜੇ ਕਰ ਦਿਆਂ ਗਾ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮੈਂ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਓਸ ਨੂੰ ਰੋਗ ਹੋਸੀ
ਪਿਆ ਸੜੇ ਗਾ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਅੱਗ ਅੰਦਰ, ਪਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਲ ਦੀ ਚੋਗ ਹੋਸੀ
ਦਿੱਤਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੋਸੀ. ਕਈਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸੋਗ ਹੋਸੀ
ਜੇਹੜਾ ਖਾਏ ਗਾ ਮਰੇ ਗਾ ਪਾਪ ਮੌਤੇ, ਜਨਮ ਭੋਗਦਾ ਭੋਗਦਾ ਭੋਗ ਹੋਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਾਇਕ ਨ ਏਸ ਦੇ ਕੋਈ ਏਥੇ, ਏਹਨੂੰ ਖਾਇ ਕੇ ਤਿਲਾਂ ਤੋਂ ਫੋਗ ਹੋਸੀ
ਏਸ ਵਾਸਤੇ ਦੇਵਤੇ ਸੁਘੜ ਹੁੰਦੇ, ਐਸੀ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਜਗਤ ਤੇ ਔਨ ਦੇਂਦੇ
ਦੁੱਧ ਸ਼ੇਰਨੀ ਪਚੇ ਸੁਰਨ ਭਾਂਡੇ, ਮਿੱਟੀ ਤੂੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪੌਨ ਦੇਂਦੇ
ਸਾਰੇ ਦੇਖ ਨਲਾਇਕ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਸੁਰਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬ੍ਰਿਛ ਉਗੌਣ ਦੇਂਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਉਂਦਾ ਹੱਥ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਜੇ, ਕਦੇ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਾ ਸੌਨ ਦੇਂਦੇ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ ਵੱਲ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ

ਮਹਾਂਦੇਵ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਹਿੰਦਾ, ਬਾਬਾ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਜੋਗ ਏਹ ਵਸਤ ਹੈ ਜੀ
ਸਾਂਭੋ ਏਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਗ਼ ਅੰਦਰ, ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਸੰਕਲਪ ਸੁਅਸਤ ਹੈ ਜੀ
ਦਿਆਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਬਾਝ ਏਹਨੂੰ, ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਐਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਮਸਤ ਹੈ ਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਉਮਰ ਬਹੁਤੀ ਹੋਸਣ ਪਾਪ ਬਹੁਤੇ, ਏ ਤਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਗ੍ਰਹਸਤ ਹੈ ਜੀ

ਰਾਜੇ ਦੇ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਦੀ ਖਬਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ

ਓਧਰ ਖਬਰ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ, ਰਾਣੀ ਆਦਮੀ ਤੁਰਤ ਦੁੜਾਇਆ ਏ
ਰਾਜਾ ਖਫਾ ਹੋਕੇ ਘਰੋਂ ਗਿਆ ਨਿੱਕਲ, ਖਬਰੇ ਜੀਉ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਆਇਆ ਏ
ਸ਼ਾਇਦ ਗਿਆ ਕਿਧਰ ਲਓ ਖਬਰ ਛੇਤੀ, ਜਾ ਕੇ ਚਾਹੀਏ ਜਲਦ ਸਮਝਾਇਆ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਪੁਕਾਰ ਦਰਬਾਰ ਉੱਠੀ, ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਦਾ ਵਾਕ ਅਲਾਇਆ ਏ
ਸਮਝ ਗਏ ਵਜ਼ੀਰ ਦੀਵਾਨ ਸਾਰੇ, ਏਹ ਸਿਆਪੜਾ ਫਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਏ
ਏਸ ਵੇਸ਼ਵਾ ਬੜਾ ਅੰਧੇਰ ਕੀਤਾ, ਬਿਨਾ ਸੋਚਿਆਂ ਆਨ ਫੜਾਇਆ ਏ
ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ ਮਲੂਮ ਹੈ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ, ਪਿਆ ਰਾਉ ਤੇ ਕ੍ਰੋਧ ਦਾ ਸਾਇਆ ਏ
ਸ਼ਾਇਦ ਏਸ ਤਰੰਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਤੋਂ ਜੀਉ ਉਠਾਇਆ ਏ
ਏਹੋ ਵੇਲੜਾ ਵਕਤ ਸੰਭਾਲਣੇ ਦਾ, ਗੁੱਸਾ ਚਾਹੀਏ ਜਲਦ ਮਿਟਾਇਆ ਏ
ਓੜਕ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਤਦਬੀਰ ਸੋਚੀ, ਏਹੋ ਬੈਠ ਕੇ ਮਤਾ ਪਕਾਇਆ ਏ
ਚਲੋ ਚੱਲ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਮਾਰੂਜ਼ ਕਰੀਏ, ਸੈਨਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮਗਰ ਨਸਾਇਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਹੋ ਹਾਜ਼ਰ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਏ

ਸੈਨਾਪਤੀ ਦਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ

ਸੈਨਾਪਤ ਸੁਰਮੱਤ ਤੇ ਮੱਤ ਵਾਲਾ, ਕੈਂਹਦਾ ਮੱਤ ਕਰ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲ ਰਾਜਾ!
ਤੁਸੀ ਦਾਨੇ, ਪ੍ਰਧਾਨੇ, ਸਜਾਣੇ ਡਾਢੇ, ਕੋਈ ਦਾਨਿਆਂ ਦਾ ਕਰੇ ਹਾਲ ਰਾਜਾ!
ਭਰਮਰਦਾਨੇ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾਹੀਂ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਹੋਵੇ ਜ਼ਿਲਹਾਲ ਰਾਜਾ!
ਸਿਰਫਨਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖਤੋਂ ਉਠ ਤੁਰਨਾ, ਕੇਹੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਫੜੀ ਚਾਲ ਰਾਜਾ?
ਜੇਕਰ ਇਕ ਰਾਣੀ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪਾਲੀ, ਹੋਰ ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕਾਲ ਰਾਜਾ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਲੱਖ ਹਾਜ਼ਰ, ਜ਼ਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰ ਖਯਾਲ ਰਾਜਾ!

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਬੱਸ ਬੱਸ ਭਾਈ ਅਗੇ ਢੇਰ ਹੋਈ, ਏਹਨਾਂ ਨਾਰੀਆਂ ਡੋਬਿਆ ਪੂਰ ਮੇਰਾ!
ਧਰਮ ਕਰਮ ਤੋਂ ਵਾਂਜ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ-ਏਹਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਦਾ ਨੂਰ ਮੇਰਾ!
ਨਾਰਾਂ, ਨਾਰ ਦੀਆਂ ਸਚਮੁਚ ਪੁਤਲੀਆਂ ਨੇ, ਭੁੱਜਾ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਤੰਦੂਰ ਮੇਰਾ!
ਜਥਾ ਕਾਲੀਆਂ ਤਥਾ ਹੀ ਧੌਲੀਆਂ ਨੇ, ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਇਹਨਾਂ ਦੂਰ ਦੂਰ ਮੇਰਾ!
ਮੈਨੂੰ ਰਾਜ ਤੇ ਭੋਗ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾਹੀਂ, ਚਿੱਤ ਹੋ ਗਿਆ ਬੜਾ ਮਸਰੂਰ ਮੇਰਾ!
ਤੇਰਾ ਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਂਵਦਾ ਏ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰੀਂ ਮੁਆਫ ਕਸੂਰ ਮੇਰਾ!

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਕੀ ਏਹ ਗੱਲ ਦਾਨਾਈ ਦੀ ਆਖੀਆ ਜੇ? ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸੰਸਾਰ ਪਛਾਨ ਨਾਂਹੀ
ਪੰਜੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਭੀ ਨਹੀਂ ਇਕ ਜੇਹੀਆਂ, ਸਾਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇਕੋ ਹਾਨ ਨਾਂਹੀ
ਅਕਲ, ਇਲਮ, ਨੇਕੀ, ਬਦੀ, ਐਬ, ਖੂਬੀ, ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਅੰਦਰ ਇਕਸਾਨ ਨਾਂਹੀ
ਬੱਧਾ ਧਰਮ ਦਾ ਜ਼ਿਮੀ ਅਸਮਾਨ ਖਲਾ, ਬਾਝ ਧਰਮ ਦੇ ਟਿਕੇ ਜਹਾਨ ਨਾਂਹੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲਖਾਂ ਜੀਵ ਧਰਮੀ ਭਰੇ ਸੱਤਿਆ ਦੇ, ਤੁਸੀ ਮਾਰਦੇ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਂਹੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਵਿਰਦ ਕੋਈ, ਨੇਕ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂਹੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਜੇ ਅਕਾਸ਼ ਦੇ ਫੁੱਲ ਗੰਧਰਬ ਨਗਰੀ, ਕੋਈ ਸੱਚ ਆਖੇ ਮੰਨ ਲਵਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਆਖੇ ਗਧੇ ਸਿਰ ਸਿੰਗ, ਬੇਸ਼ਕ ਮੰਨਾਂ, ਸੱਪ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਆਹੋ ਕਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਜੇਕਰ ਕਹੋ ਰੰਨਾਂ ਅੰਦਰ ਧਰਮ ਹੁੰਦਾ, ਕੰਨੀ ਹਥ ਧਰ ਕੇ ਪਰੇ ਰਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਪ ਕਰਾਣ ਨੂੰ ਜੱਗ ਆਈਆਂ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਪਤੀਜਕੇ ਬਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਨਰਕਾਂ ਭਰਨ ਦਾ ਚੁਕਿਆ ਇਨਾਂ ਠੇਕਾ, ਹੋਰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਇਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਝੂਠ ਬਾਕ਼ਾ! ਫਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੇਰ ਨਾ ਪਵਾਂ ਗਾ ਮੈਂ!

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਨਾਰਾਂ ਲੱਖ ਹਜ਼ਾਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਨੇ, ਝੂਠਾ ਇਹ ਨਾ ਬਚਨ ਸੁਹਾਂਵਦਾ ਏ
ਸੀਤਾ, ਦ੍ਰੋਪਤੀ* ਅਤੇ ਦਮਯੰਤ ਰਾਣੀ† ਜਗਤ ਅਜ ਤੀਕਰ ਜਸ ਗਾਂਵਦਾ ਏ
ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਸੁਲੋਚਨਾ ਹਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਰਦ ਥੀਂ ਰੋਣ ਨ ਆਂਵਦਾ ਏ
ਕੋਹੜੇ ਪਤੀ ਖਾਤਰ–ਰਾਤ ਰੋਕ ਰੱਖੀ, ਬ੍ਰਹਮਾ, ਬਿਸ਼ਨ, ਮਹੇਸ਼ ਛੁੜਾਂਵਦਾ ਏ
ਇਹ ਤਾਂ ਬੋਹਲ ਵਿਚੋਂ ਮੁੱਠ ਕੱਢ ਦਸੀ, ਲੱਖਾਂ ਕਹੋ ਤਾਂ ਦਾਸ ਗਿਨਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਕ ਮੁਫਤ ਦਾ ਜੀਉ ਵਿਚ ਪਿਆ ਡੁਬਕਾ, ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਤੋਂ ਪਿਆ ਭੁਮਾਂਵਦਾ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਰਦੇ ਪੱਟ ਦਸੇ, ਹੁਣ ਵੇਖ ਅੰਧੇਰ ਕੀ ਝੁੱਲ ਰਿਹਾ?
ਅੰਧ ਘੋਰ ਕਲਜੁਗ ਧਰਮ ਇਕ ਟੰਗਾ, ਭੋਲਾ ਭਰਥਰੀ ਨਾਰ ਤੇ ਭੁੱਲ ਰਿਹਾ!
ਸੀਤਾ ਵਾਲੜੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਰਹੇ ਭਾਈ, ਹੁਣ ਗ਼ੁਲਾਮ ਤੇ ਚਿਤ ਉੱਡਲ ਰਿਹਾ!
ਨਾਰ ਏਸ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾ ਨੇਕ ਦਿੱਸੇ, ਪਰਦਾ ਸਾਫ ਮੇਰੇ ਅਗੇ ਖੁੱਲ ਰਿਹਾ
ਬੇ ਵਫਾ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਪਰਖ ਲੀਤਾ, ਜਿਦ੍ਹੇ ਮਾਨ ਉਤੇ ਸਾਂ ਮੈਂ ਫੁੱਲ ਰਿਹਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਲੂ-ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਰਾਤ ਪਾਈ, ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਨਾਹੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਰਿਹਾ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਏਹ ਖਿਆਲ ਮਹਾਲ ਹੈ ਦੂਰ ਕਰਨਾ, ਕੀਕਰ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਜੀਉ ਵਿਚ ਆਸੀ?
ਜਗਤ ਆਰਸੀ ਦਾ ਰੂਪ ਆਖਦੇ ਨੇ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਨਾ ਝੂਠ ਲੁਕਾਯਾ ਸੀ
ਜੇਕਰ ਆਪਨਾ ਆਪ ਸਫਾ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਕਲ ਸ਼ੀਸ਼ਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਸਫਾ ਆਸੀ

* ਵੇਖੋ ਸੈਰੰਧਰੀ ਸਤਿ ਧਰਮ ਦਾ ਹਾਲ, ਬੜਾ ਹੀ ਸਿਖਿਆ ਪੂਰਤ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਕਰ ਦੇਵੇ ਗਾ ੧) † ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਰਚਨਾ ਅਦੁਤੀ ਕਵਿਤਾ ੧) ਪਤਾ ☞ ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇਹੀ ਨਿਯਤ ਤੇ ਤੇਹੀ ਮੁਰਾਦ ਮਿਲਦੀ, ਜਿਹਾ ਬੀਜ ਤਿਹਾ ਫਲ ਆ ਜਾਸੀ
ਅੱਕ ਬੀਜ ਆਖੇ ਕੋਈ ਅੰਬ ਖਾਵਾਂ, ਕੀਕਰ ਮੰਨੀਏ ਅੰਬ ਪਕਾ ਖਾਸੀ ?
ਜੇਕਰ ਪਾਪ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਮੁਕਤ ਮੰਗੇ, ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਹਯਾ ਆਸੀ
ਸਾਧੂ ਹੋਇ ਕੇ ਹਿਰਸ ਨਾ ਦਿਲੋਂ ਛਡੇ, ਉਸਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਰਾਹ ਆਸੀ ?
ਜਿਚਰ ਆਪਣਾ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਰੌਸ਼ਨ, ਚਾਤ੍ਰਕ ਨਜ਼ਰ ਜਹਾਨ ਸਜਾਹ ਆਸੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਰੋਟੀ ਰੋਟੀ ਜੇ ਆਖਯਾਂ ਰੱਜ ਜਾਈਏ, ਕੋਈ ਪੀਹ ਕੇ ਗੁੰਨ ਪਕਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਮੂੰਹੋਂ ਆਖਯਾਂ ਜੇ ਸਫਰ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ, ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਲੋਕ ਚਲਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਨਿਯਤ ਧਾਰਯਾਂ ਕਦੇ ਮੁਰਾਦ ਮਿਲਦੀ, ਕੋਈ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਮਨਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਨਿਰਾ ਮੰਨਯਾਂ ਜੇਕਦੇ ਮੁਕਤ ਮਿਲ ਪੈ, ਧਰਮਰਾਜ ਕਚੈਹਰੀਆਂ ਲਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਕੋਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦਿਨ ਬਣਾ ਦੇਂਦਾ, ਜਗਤ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਝਗੜਾ ਪਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਆਖਰ ਸੱਚ ਹੀ ਸੱਚ ਤੇ ਝੂਠ ਝੂਠਾ, ਬਿਨਾ ਸੱਚ ਸੱਚਾ ਨਜ਼ਰ ਆਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਕਲੂਕਾਲ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇਕ ਹੁੰਦੀ, ਐਡਾ ਅੰਧ ਅੰਧੇਰ ਫਿਰ ਛਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਧਰਮ ਨਾਸ਼ ਹੋਯਾ! ਬੁਧ ਹੀਨ ਹੋਈ! ਵਰਨਾ ਭਰਥਰੀ ਜਗਤ ਤਜਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਧਰਮ ਖੰਭ ਲਗਾ ਹਵਾ ਹੋਇਆ, ਵਰਨਾ ਜੀਉ ਮਹਾਵਤ ਤੇ ਜਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?
ਚਾਤ੍ਰਕ ਰਾਜ ਜਾਂਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ਆਲੀ, ਅਦਨੇ ਏਹ ਖਿਆਲ ਸਮਾਂਵਦਾ ਕਿਉਂ ?

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾ ਨਾਸ ਹੋਯਾ, ਬਧੇ ਧਰਮ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀ ਅਸਮਾਨ ਖੱਲੇ
ਜਿਸ ਦਿਨ ਧਰਮ ਮੁੱਕਾ ਦੁਨੀਆਂ ਮੁੱਕ ਜਾਸੀ, ਜਿਚਰ ਧਰਮ ਹੈ ਤਿਚਰ ਨਾ ਧੋਲ ਹੱਲੇ
ਕਲੂ ਕਾਲ ਭੀ ਧਰਮ ਦੇ ਆਸਰੇ ਹੈ, ਧਰਮ ਬਿਨਾ ਨਾ ਜਗਤ ਦੀ ਕਾਰ ਚੱਲੇ
ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਭੀ ਚਾਨਣੇ ਬਾਝ ਨਾਹੀਂ, ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਦਾ ਫਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਲੇ
ਧਰਮ ਅੰਸ ਹੈ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ, ਧਰਮ ਬਾਝ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਕੌਣ ਠੱਲੇ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਨਾ ਨੱਚ ਖਲੋਂਵਦੇ ਨੇ, ਬੱਧਾ ਹੋਯਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਚ ਪੱਲੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਧਰਮ ਹੋਵਸੀ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ
ਐਪਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪਾਪ ਦੀ ਪੰਡ ਬੱਝੀ, ਪਾਪੀ ਬਣੇ ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਰ ਕਰਦਾ
ਠੱਗ ਬੂਟੀਆਂ ਜਾਇ ਉਲੰਘ ਜੇਹੜਾ, ਕਰਮ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਕਰਦਾ
ਬੁਰੀ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੇਹੀ ਕੋਈ, ਤੋਬਾ ਤੋਬ ਪੁਕਾਰ ਸੰਸਾਰ ਕਰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਡੰਗੇ ਨਾਰ ਦੇ ਦਾ ਟੂਣਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ, ਡੰਗੇ ਸੱਪ ਦਾ ਮੰਤ੍ਰ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਗੰਦਲਾਂਜ਼ਹਿਰਦੀਆਂਖੰਡਭਰੀਆਂਮੂਰਖਸ਼ਕਲਨੂੰਦੇਖਏਤਬਾਰਕਰਦਾ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਨਿਰਾਨਾਰਨੂੰਹੀਬੁਰਾਭਲਾਕਹਿਣਾ, ਇਹਭੀਨਹੀਂਇਨਸਾਫਦੀਗੱਲ ਰਾਜਾ!
ਜੇਕਰ ਦਸ ਕਿਸੇ ਵਿਚਖੂਬੀਆਂ ਨੇ,ਇਕ ਐਬ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਏ ਝੱਲ ਰਾਜਾ!
ਬੂਟਾ ਖਿੜੇ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਫੁੱਲ ਦੇਵੇ, ਕੋਈ ਝੁੱਕੇ ਨਾ ਕੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਰਾਜਾ!
ਜੇਕਰ ਧਰਮ ਸੰਸਾਰਤੋਂ ਉੱਡ ਗਿਆ,ਮਰਦਾਂ ਖੱਟਲੀਤੀ ਕੇਹੜੀ ਭੱਲ ਰਾਜਾ?
ਇਕੋ ਜੇਹੀ ਹੈ ਗੱਲ ਏ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ,ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਲ ਰਾਜਾ!
ਮਰਦਗਿਲਾਕਰਦੇਇਕਵੱਲਚਾਤ੍ਰਿਕ,ਰੰਨਾਂਕਰਨਸ਼ਿਕਵਾਉਧਰਰੱਲ ਰਾਜਾ!

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਰੰਨਾਂ ਡਾਰੀਆਂ ਚੰਚਲ ਹਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਟੂਣੇ ਪਾ ਮਰਦਾਂ ਤਾਂਈ ਮੋਂਹਦੀਆਂ ਨੇ
ਮਾਰਣਨਿਗਾਹਦੇਤੀਰਰਾਹਜਾਂਦਿਆਂਨੂੰ,ਦਿਲੋਂਸਬਰਕਰਾਰਨੂੰਖੋਂਹਦੀਆਂ ਨੇ
ਘਰੀਂ ਮਰਦ ਜਾ ਜਦੋਂ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ, ਖੀਸੇ ਬੈਠ ਨਵੇਕਲੇ ਟੋਂਹਦੀਆਂ ਨੇ
ਸੌਹਰੇ-ਸੱਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਗ ਲੱਗੇ, ਕੱਲੇ ਬੈਠ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਛੋਂਹਦੀਆਂ ਨੇ
ਮਾਪੇ ਛੱਡ-ਤੁਰ ਚਲ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ! ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਏਹ ਭੁੱਖਣਾ ਤੋਂਹਦੀਆਂ ਨੇ
ਮਰਦ ਹੱਥ ਤਲੀਆਂ ਹੇਠ ਧਰਨ ਡਰਦੇ,ਨੌਕਰ ਵਾਂਗ ਪੁਕਾਰ ਖੁਸ਼ ਹੋਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਮੰਜੇ ਬੈਠ ਪੀਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹਨ,ਖਸਮ ਢੱਗਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜੋਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲ ਜੇ ਜ਼ਰਾ ਹੋਵੇ,ਨਖਰੇ ਨਾਲ ਡੁਸਕੂ ਡੁਸਕੂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਜੇ ਕਰ ਨਾਰ ਕਰਤਾਰ ਨਾ ਨਾਲ ਰਚਦਾ,ਇਸ ਦੇ ਬਾਝ ਸੀ ਕੁੱਲ ਸੰਸਾਰ ਕੋਝਾ
ਛੜੇ ਤਰਸਦੇ ਟਿੱਕੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨੂੰ, ਦਿਸੇ ਰੰਨ ਦੇ ਬਾਝ ਘਰ ਬਾਰ ਕੋਝਾ
ਫਲਾਂ, ਪੱਤ੍ਰਾਂ ਬਾਝ ਦਰਖ਼ਤ ਹੋਵੇ, ਕਿਹਾ ਦਿੱਸਦਾ ਬਾਗ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਝਾ?
ਜੋੜਾ ਮਰਦ ਔਰਤ ਦਾ ਕਰਤਾਰ ਰਚਿਆ, ਬਾਝ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਦੀਨ ਦਾਰ ਕੋਝਾ
ਕੱਲਾ ਹਰਨ ਨਾ ਸ਼ੋਭਦਾ ਚੋਗ ਚੁਗਦਾ,ਪੰਛੀ ਫਿਰੇ ਭੁੱਲਾ ਬਾਝ ਡਾਰ ਕੋਝਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਸ਼ੂ,ਪੰਛੀ,ਮਰਦ,ਜੀਵ,ਜੰਤੂ-ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਦਿਸੇ ਬਾਝ ਨਾਰ ਕੋਝਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਨਾਰਾਂ ਸਬਕ ਸ਼ੈਤਾਨ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਨੇ,ਪਿਛੋਂ ਖਸਮ ਨੂੰ ਆਪ ਪੜ੍ਹਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੀ ਡੋਬ ਕੇ ਨਾਉਕਾ ਨੂੰ, ਜਿੱਲਨ ਪਾਪ ਦੀ ਵਿਚ ਫਸਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਖਈ ਰੋਗ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮੁਕਾਂਦੀਆਂ ਨੇ,ਖੰਘ ਤਾਪ ਦੇ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇ ਕੇ ਮੂੰਹ ਲਗਾਮ ਸਵਾਰ ਹੋਵਣ, ਅੱਡੀ ਮਾਰ ਕੇ ਖੂਬ ਨਸਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਦੋਂ ਅੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਾਨ ਅੱਖਾਂ, ਜੋ ਕੁਛ ਚਾਂਹਦੀਆਂ ਸੋਈ ਮਨਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਭਲਾ ਲੋਕ ਜੇ ਕਰੇ ਇਨਕਾਰ ਅੱਗੋਂ, ਦਾਹੜੀ ਪੁੱਟ ਕੇ ਹੱਥ ਫੜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਿਨਾਂ ਪਾਲ ਪੜ੍ਹਾਇ ਵਿਆਹਿਆ ਸੀ, ਇਕ ਪਲਕ ਵਿਚ ਵੱਖ ਕਰਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਉੱਲੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਉਜਾੜ ਭਾਵੇ, ਨਾਰਾਂ ਤਿਵੇਂ ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਚਾਂਹਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਨਾਰਾਂ ਸੇਵਕੀ ਵਿੱਚ ਪਰਧਾਨ ਸਾਰੇ, ਸਦਾ ਮਰਦ ਦੀ ਟੈਹਲ ਕਮਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਗ਼ਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਧੰਧੇ, ਦੋਵੇਂ ਵਕਤ ਅਨਾਜ ਪਕਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਆਏ ਪਤੀ ਦੀ ਕਰਨ ਸਤਕਾਰ ਸੇਵਾ, ਮੁੱਠੀ ਚਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਝਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਥੱਕ ਹੁੱਟ ਕੇ ਆਣ ਅਰਾਮ ਕਰਦਾ, ਪੱਖਾ ਝੱਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਖਵਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਛੜੇ ਰੁਲਣ ਤੰਦੂਰ ਤੇ ਘਰਾਂ ਬਾਝੋਂ, ਜਿੰਦਾਂ ਰੈਹਣ ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਮਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਚੱਕੀ ਪੀਂਹਦੀਆਂ ਦੁੱਧ ਜਮਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਹਥੀਂ ਝਾੜ ਕੇ ਪਲੰਘ ਵਿਛਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੇ ਵਿਚ ਹਮਰਾਹ ਹੋਵਣ, ਮੈਲਾ ਮੂਤ ਸੁੱਟਣ ਵਾਂਗ ਬਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਦੁੱਖ ਪੀੜ ਵੇਲੇ ਸਭੇ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰੀਆਂ ਸਾਥ ਨਿਭਾਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਜਗਤ ਮਤਲਬੀ ਯਾਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਾਰੇ, ਮਤਲਬ ਵਾਸਤੇ ਟੈਹਲ ਕਮਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਜਦੋਂ ਤੀਕ ਮਤਲਬ ਰਹੇ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ, ਤਦੋਂ ਤੀਕ ਹੀ ਵਾਰਨੇ ਜਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਗੈਹਣੇ, ਕੱਪੜੇ, ਭੋਗ ਤੇ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਏਹਨਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਪੈਰ ਟਕਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਲੱਤ ਮਾਰ ਢੂੰਗੇ ਉੱਤੇ ਪਰੇ ਹੋਵਣ, ਜਾ ਕੇ ਹੋਰ ਥੇ ਰੰਗ ਮਚਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਰਸਾ ਪੀੜ ਕੇ ਕਢਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਗੰਨੇ, ਪੱਛੀ ਵਾਂਗ ਕਰ ਕੇ ਸੁੱਟ ਪਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਅਰਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਫੋਗ ਨੂੰ ਦੇਣ ਧੱਕਾ, ਚਿੰਤਾ ਵਾਂਗ ਅੰਦਰ, ਅੰਦਰ ਖਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਅੰਬਰ-ਵੇਲ ਰੁੱਖਾਂ, ਜ਼ਿਮੀ ਵਾਂਗ ਕੱਲਰ, ਤਿਵੇਂ ਮਰਦ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਨ ਰੰਨਾਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੁਖ ਦੇ ਵਕਤ ਗ਼ੁਲਾਮ ਦਿੱਸਣ, ਦੁਖ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਨ ਰੰਨਾਂ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਰਾਜਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਰਤਨ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ, ਨਾਰਾਂ ਪਾਂਵਦੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਵਾਲੜੇ ਨੀ
ਕੱਢੇ ਰਿੜਕ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਰਤਨ ਚੌਦਾਂ, ਹੋਏ ਦੇਖ ਕੇ ਦੈਂਤ ਮਤਵਾਲੜੇ ਨੀ
ਕੀਤੀ ਲੱਛਮੀ ਆਪ ਪਸੰਦ ਹਰਿ ਨੇ, ਦੇਖ ਨੈਨ ਮਤਵਾਲੜੇ ਕਾਲੜੇ ਨੀ
ਜਾ ਕੇ ਦੇਖ ਅਪੱਛਰਾਂ ਇੰਦ੍ਰ ਅਗੇ, ਜਿਉਂ ਪਰਵਾਰਨਾਂ ਚੰਦ ਉਦਾਲੜੇ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮਰਦ ਮੋਹਣੀ ਰੂਪ ਤੇ ਜਾਏ ਮੋਹਿਆ, ਚੇਹਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਲੜੇ ਭਾਲੜੇ ਨੀ
ਏਹ ਨਿਆਮਤਾਂ ਕੌਣ ਤਿਆਗਦਾਏ? ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਭੀ ਕੱਢ ਹਵਾਲੜੇ ਨੀ
ਮੁਖ ਚੰਦ ਮਨਿੰਦ ਜਦ ਪਏ ਨਜ਼ਰੇ, ਠੰਢੇ ਹੋਂਵਦੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਛਾਲੜੇ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸ੍ਵਾਦ ਕੀ ਜਗਤ ਤੇ ਆਯਾਂ ਦਾ? ਜੇਕਰ ਸ੍ਵਾਦ ਨ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਭਾਲੜੇ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਕੀ ਸੁਨਾਉਨਾਏਂ ਖੂਬੀਆਂ ਗੰਦ ਦੀਆਂ? ਖੱਲ ਕਾਗਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਢੱਕੀਆਂ ਨੇ
ਛਿਲਕਾ ਲਾਹ ਪਿਆਜ਼ ਦੇ ਵਾਂਗ ਉਤੋਂ, ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਨਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੱਕੀਆਂ ਨੇ
ਮਿੱਝ, ਮਾਸ, ਲਹੂ, ਪਾਕ, ਸੀਂਢ, ਥੁੱਕਾਂ, ਗੋਹੇ, ਮੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੰਦਰੋਂ ਐਬ ਜੇ ਫੋਲ ਦੇਖੇਂ, ਅੱਖਾਂ ਰੈਂਹਦੀਆਂ ਹੱਕੀਆਂ ਬੱਕੀਆਂ ਨੇ
ਪੰਡ ਝੂਠ ਦੀ, ਜੂਠ ਜਹਾਨ ਸੰਦੀ, ਊਠ ਵਾਂਗ ਮੂੰਹ ਚੁੱਕ ਅੜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਦੋਂ ਜਾਇ ਸਿਆਪੜੇ ਰੋਣ ਪਿੱਟਣ, ਥੁੱਕ ਸੀਂਢ ਦੇ ਢੇਰ ਲਗਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਮੈਲ, ਗੰਦਗੀ, ਪੰਡ ਦਲਿੱਦ੍ਰਾਂ ਦੀ, ਗੰਦ ਮੰਦ ਵਿੱਚ ਜੀਉ ਪਰਚਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਮਿੱਟੀ ਚੀਕਣੀ, ਚੇਪੜੇ ਚੁਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ, ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਸ੍ਵਾਦ ਦੇ ਖਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਕੰਧਾਂ ਲਾਹ ਕੇ ਲੇ ਮੁਕਾ ਦੇਵਣ, ਖਬਰੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਚਾਂਦੀਆਂ ਨੇ?
ਝਾਟਾ ਵਾਂਗ ਚੁੜੇਲ ਖਿੰਡਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਜੂਆਂ ਨਾਲ ਕਲੋਲ ਮਚਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਨੇਫਾ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਚੜ੍ਹਨ ਸ਼ਿਕਾਰ ਧੁੱਪੇ, ਕਈ ਪਛਤਲਾਂ ਨਹਵੀਂ ਮੁਕਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਆਟਾ ਗੁੰਨਦਿਆਂ ਨਲੀ ਵਗ ਹੇਠ ਆਵੇ, ਸੁੜਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਤਾਂਹ ਚੜ੍ਹਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਭਾਵੇਂ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕੱਪੜਾ ਹੋਵੇ ਉਤੇ, ਸੀਂਢ ਪੂੰਝ ਕੇ ਆਬ ਗਵਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜੂਠ ਮੀਠ ਦੀ ਰਤਾ ਪਰਵਾਹ ਨਾਹੀਂ, ਸੁਚੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਗਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਨ ਤਾਂ ਹੋਣ ਸੁਚੇਤ ਕਾਹਣ, ਘੜਾ ਅਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਉੜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਓਹੋ ਗੰਦਗੀ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪਕੜ ਭੋਛਣ, ਕੰਮ ਆਸਣਾਂ ਵਾਂਗ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਜਦੋਂ ਬਾਲ ਹੱਗੇ ਮੂਤੇ ਵਿੱਚ ਚੌਕੇ, ਬਾਟੀ ਮਾਰ ਮੂਧੀ ਢੱਕਨ ਪਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਵਿਚੇ ਗੰਦਗੀ ਪਈ ਤਰੱਕਦੀ ਏ, ਵਿਚੇ ਬੈਠੀਆਂ ਅੰਨ ਪਕਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਇਹ ਬੇ ਧਰਮਨਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪਾ ਭੂਲੀ, ਨਾਲ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮ ਵੰਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੀਤ ਪਲੀਤ ਦੀ ਕਰਨ ਸੋਈ, ਮੱਤਾਂ ਜਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਨਾਰਾਂ ਬਾਝ ਕੀ ਮਰਦ ਸਵਾਰ ਸੱਕਣ? ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀਦਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਮਰਦ ਖੱਟ ਕਮਾ ਕੇ ਡੰਗ ਤੋਰਨ, ਪੈਦਾ ਜਗਤ ਤੇ ਕਰਨ ਸੰਸਾਰ ਨਾਰਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੋਪੜ ਚੱਕ ਨਾਰੇਲ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਫੇਰ ਚੁੱਕਿਆ ਗਰਭ ਦਾ ਭਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਕੁੱਖ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਮਾਹ ਦੇ ਲਹੂ ਸਿੰਜਣ, ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ ਕਰਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਨਾਰਾਂ
ਗੂੰਹ ਮੂਤ ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲੇਟਣ, ਕਰਨ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਤਪਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਪੁੱਤ੍ਰ ਲਾਲ ਅਨਮੁੱਲੜੇ ਕਰਨ ਪੈਦਾ, ਸੁਖ ਉਲਾਦ ਦੇ ਵੇਣ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਜਤੀ, ਸਤੀ, ਜੋਧੇ, ਭਗਤ, ਰਿਖੀ, ਰਾਜੇ, ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਵਲੀ ਔਤਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਮਰਦ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਨਾ, ਜੇਹੜੇ ਕਰਨ ਅਨੇਕ ਉਪਕਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਜਾਣੇ ਦੁੱਖ ਪਰਸੂਤ ਦੇ ਸੈਂਢ ਕੀਕਰ? ਜੇਹੜੀ ਚੁੱਕ ਰੱਖੀ ਡਾਢੀ ਕਾਰ ਨਾਰਾਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਰਦ ਨੂੰ ਪਏ ਵਿਅੰਮ ਜੇਕਰ, ਫੇਰ ਜਾਣੀਏ ਕਹੇ ਬੁਰਿਆਰ ਨਾਰਾਂ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਨਾਰਾਂ ਭੁੱਖੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਖੇਹ ਖਾਵਣ, ਕਾਮਦੇਵ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾੜੀਆਂ ਨੇ
ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਸਤੇ ਚੀਰ ਦਰਿਆ ਲੰਘਣ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਨੱਕਵਢਦੀਆਂਅਗਲਜਾਂਪਿਛਲਜਾਂਦਾਜਦੋਂਕਾਮਦੀਆਂਚੜ੍ਹਨਖੁਮਾਰੀਆਂਨੇ
ਸਮਾ ਗਰਕਨੇ ਤੇ ਆਯਾ ਘੋਰ ਕਲਜੁਗ, ਪੁੱਤ੍ਰ ਜੰਮਦੀਆਂ ਫਿਰਨ ਕੁਆਰੀਆਂ ਨੇ
ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਮੁਰੀਦ ਦੀ ਦੀਦ ਨਾਹੀਂ, ਸਦਾ ਖੁਲੀਆਂ ਕਰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਮੋਤੀ ਆਬ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੋਲ ਦੇਵਣ, ਮਾਨ ਮੱਤੀਆਂ ਭਰਨ ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਜੇਕਰ ਮੱਤ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਔਤ ਚੁੱਕਣ, ਡੁੱਬਣ ਤਾਲ ਤੇ ਖਾਨ ਕਟਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਪਣੇ ਭੁੱਸ ਨੂੰ ਦੁਖ ਝੱਲਣ, ਏਹ ਸ੍ਵਾਦ ਦੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਸੈਨਾਪਤੀ

ਪਹੀਏ ਗ੍ਰਹਸਤ ਦੇ ਮਰਦ ਤੇ ਨਾਰ ਦੋਵੇਂ, ਮਰਦ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਰਾਜਾ!
ਗੱਡੀ ਤਦੇ ਗ੍ਰਹਸਤ ਦੀ ਠੀਕ ਚੱਲੇ, ਰਲ ਕੇ ਜਾਣ ਮੁਸਾਫਰੀ ਚੀਰ ਰਾਜਾ!
ਇਕ ਟੰਗ ਦੇ ਭਾਰ ਨਾ ਤੁਰੇ ਕੋਈ, ਬਾਝ ਧਨੁਖ ਨਾ ਚੱਲਦੇ ਤੀਰ ਰਾਜਾ!
ਰੰਨ ਮਰੇ ਤਾਂ ਝੁੱਗੜਾ ਚੌੜ ਹੋਵੇ, ਬੂਹੇ ਆਨ ਨਾ ਵੜੇ ਫਕੀਰ ਰਾਜਾ!
ਸੱਤ ਬਰਕਤਾਂ ਲੈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ, ਨਾਰ ਮਿਲੇ ਨਾ ਬਾਝ ਤਕਦੀਰ ਰਾਜਾ!
ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਵੇ, ਸੋਚੇ ਅਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਤਦਬੀਰ ਰਾਜਾ!
ਸਾਂਝੀ ਵਾਲ ਹੋਵੇ ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਅੰਦਰ, ਨਾਰ ਮਰਦ ਦਾ ਅਰਧ ਸਰੀਰ ਰਾਜਾ!
ਬਿਨਾ ਇਸਤ੍ਰੀ ਧਰਮ ਨ ਕਰਮ ਫਲਦੇ, ਪੁੱਤਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਪੌਂਚਦਾ ਨੀਰ ਰਾਜਾ!
ਸੇਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਮਰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਰਦੇ, ਪਤੀ ਬਾਝ ਨ ਧਰਦੀਆਂ ਧੀਰ ਰਾਜਾ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿਖਾ ਚੜ ਜਾਣ ਤੇ ਖੇਲ ਜਾਵਣ, ਕੀਹ ਨੂੰ ਨਾਰ ਵਰਗਾ ਦੁੱਖ ਪੀੜ ਰਾਜਾ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਰ ਬਾਰ ਕੀ ਨਾਰ ਦਾ ਰਾਗ ਛੋਹਿਆ? ਏਹਨਾਂ ਜੱਗ ਨੂੰ ਠੱਗ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ
ਸ਼੍ਰਿੰਗੀ ਰਿਖੀ ਦੇ ਤਪ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਕੇ, ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮੁਖ ਸਜਾਹ ਕੀਤਾ
ਇੰਦ੍ਰ ਸਹਿਸ ਭਗੀਆ, ਚੰਦ ਕੁਸ਼ਟ ਲਾਯਾ, ਧੋਖਾ ਦੇ ਭਸਮੰਤ੍ਰ ਸੁਆਹ ਕੀਤਾ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਮੋਹਣੀ ਪਿਛੇ ਫਿਰੇ ਭੌਂਦਾ, ਰਾਹੂ ਕੇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਰਾਹ ਕੀਤਾ
ਰਾਮਚੰਦ ਰੁਲਾਯਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ, ਰਾਵਣ ਜਿਹੇ ਦੀ ਲੰਕ ਦਾ ਦਾਹ ਕੀਤਾ
ਆਦਮ ਹੱਵਾ ਬਲਾ ਕੀਹ ਨਵਾ ਪਾਯਾ? ਬਾਹਰ ਜੰਨਤੋਂ ਕਨਕ ਖਵਾ ਕੀਤਾ
ਕੈਰੋਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਖੂਹਣੀਆਂ ਗ਼ਰਕ ਹੋਈਆਂ, ਜੁੱਧ ਨਾਰ ਦੀ ਖਾਰ ਨੇ ਡਾਹ ਕੀਤਾ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਦੇਵ ਸਿਸੁਪਾਲ ਦਾ ਕਾਲ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਰੁਕਮਣੀ ਨਾਲ ਵਜਾਹ ਕੀਤਾ
ਸੋਖਤ ਲਾ ਕੇ ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਮਾਰਣ, ਚਿੱਟਾ ਖੂਨ ਨੂੰ ਵਾਂਗ ਕਪਾਹ ਕੀਤਾ
ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਵਿਛੋੜਿਆ ਨਾਰ ਪਾਪਣ, ਜ਼ਰਾ ਓਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਹ ਕੀਤਾ
ਏਹ ਤਾਂ ਕੁਸ਼ਨਾਂ ਕੋਹੜ ਦੇ ਰੋਗ ਵਾਂਗੂ, ਕੁਸ਼ੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਾਹ ਕੀਤਾ
ਮੇਰਾ ਵੱਢਿਆ ਰੂਹ ਨਾ ਜਾਏ ਏਧਰ, ਐਸਾ ਜੀਉ ਮੇਰੇ ਤਾਈਂ ਢਾਹ ਕੀਤਾ
ਦਿਨ ਲੈਂਹਦਿਓਂ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹੇ ਬੇਸ਼ਕ, ਐਪਰ ਭਰਥਰੀ ਬੋਲ ਨਿਬਾਹ ਕੀਤਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਾਹ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਾ ਖਾਹ ਸਿਰ ਨੂੰ, ਕਾਹਨੂੰ ਰੇੜਕਾ ਖਾਹਮੁਖਾਹ ਕੀਤਾ?

ਚਲਾ ਜਾਣਾ ਸੈਨਾਪਤੀ ਦਾ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਆਉਣਾ

ਸੈਨਾਪਤੀ ਤੇ ਭਰਥਰੀ ਝਗੜਦੇ ਨੂੰ, ਉਤੋਂ ਵਕਤ ਦੁਪੈਹਰ ਦਾ ਆਇ ਗਿਆ
ਦਾਲ ਗਲੀ ਨਾ ਓਸਦੀ ਭੂਪ ਅੱਗੇ, ਸਾਰਾ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇ ਗਿਆ
ਸੁਣ ਕੇ ਰੰਜ ਦੇ ਵਾਕ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਦੇ, ਜ਼ਰਾ ਜੀਉ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮਾਇ ਗਿਆ
ਦਿਲੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਪਦੀ ਗੱਲ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਤੇ ਸਮਝਾਨ ਦਾ ਵਕਤ ਵਿਹਾਇ ਗਿਆ
ਰਾਜੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਕਰ ਲਿਆ ਸਖਤ ਡਾਢਾ, ਭਰਮ ਓਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਇ ਗਿਆ
ਇਸ ਬੈਹਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੀ ਤੂਲ ਦੇਣਾ, ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਸਮਾ ਟਲਾਇ ਗਿਆ
ਉਹਨੂੰ ਭੌਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਨਿਰਾਸ ਪਿਛੇ, ਬੱਦਲ ਗ਼ਮਾਂ ਦਾ ਖਲਕ ਤੇ ਛਾਇ ਗਿਆ
ਹਾਏ ਹਾਇ ਏਹ ਕੈਹਰ ਕੀ ਹੋਣ ਲੱਗਾ? ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਕੰਡ ਵਲਾਇ ਗਿਆ
ਸਾਡਾ ਹਾਲ ਕੀ ਹੋਵਸੀ ਏਸ ਬਾਝੋਂ? ਜੇਕਰ ਸੱਚ ਜੁਦਾਈਆਂ ਪਾਇ ਗਿਆ
ਫੇਰ ਸੋਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੁਧਵਾਨ ਸੋਚੀ, ਸੈਨਾਪਤੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਮਝਾਇ ਗਿਆ
ਮੈਂ ਭੀ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂ ਤਦਬੀਰ ਕੋਈ, ਸ਼ਾਇਦ ਰੈਹਮ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਖਾਇ ਗਿਆ
ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੀਤੀ ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਦੇ ਪਾਸ ਆਇ ਗਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾਨਾ ਬੜਾ ਦੀਵਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਸੀ, ਕੈਂਹਦਾ ਇਹ ਕੀ ਲਗੇਓ ਕਰਨ ਰਾਜਾ?
ਕਾਹਨੂੰ ਛੱਤ੍ਰੀ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਤੇ, ਰਾਜ ਛੱਡ ਸਾਧੀਂ ਲੱਗੋਂ ਵੜਨ ਰਾਜਾ?
ਧਰਮ ਆਪਣੋਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਸਾਂਭਨ, ਕੌਣ ਅੱਗ ਪਰਾਈਏ ਸੜਨ ਰਾਜਾ?
ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਰਮ ਹੈ ਵੇਦ ਅਧੈਨ ਕਰਨਾ, ਰੱਯਤ ਪਾਲਣੀ ਛੱਤ੍ਰੀ ਬਰਨ ਰਾਜਾ!
ਗੱਦੀ ਬੈਠ ਕੇ ਅਦਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਸ਼ੇਰ ਬੱਕਰੀ ਕਦੇ ਨਾ ਲੜਨ ਰਾਜਾ!
ਕਰਨੀ ਗਊ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆਏ, ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਧਾਰ ਕੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਹਰਨ ਰਾਜਾ!
ਕਰਨੀ ਗਊ ਸੇਵਾ, ਖੇਤੀ ਵਣਜ ਕਰਨਾ, ਵੈਸ਼ ਏਸ ਨੂੰ ਪਾਲ ਕੇ ਤਰਨ ਰਾਜਾ!
ਤੀਨ ਬਰਨ ਦੀ ਟਹਿਲ ਕਮਾਵਣੀਏ, ਸ਼ੂਦਰ ਵਾਸਤੇ ਧਰਮ ਉਚਰਨ ਰਾਜਾ!
ਜੇਹੜਾ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਪਤਿਤ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਸ਼ਰਨ ਰਾਜਾ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਨੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਤੇ, ਲੱਗੇ ਮੌਤ ਕੇਹੜੀ ਤੁਸੀ ਮਰਨ ਰਾਜਾ?

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਮਨੂ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀਆਂ ਲਈ ਮ੍ਰਯਾਦ ਰੱਖੀ, ਮੁਨੀ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਾਹ ਹੋਵੇ
ਜੇਹੜਾ ਛੱਡ ਧੰਦਾਲ ਅਲੱਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੂ ਦੀ ਕਦੋਂ ਪਰਵਾਹ ਹੋਵੇ?
ਉਸ ਦੇ ਮਨੂ ਭੀ ਵਾਰਨੇ ਜਾਂਵਦਾਏ, ਲਾਂਭੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੀ ਪੰਡ ਜੋ ਲਾਹ ਹੋਵੇ
ਜ਼ਾਤ ਬਰਨ ਦੇ ਭੇਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਭਗਤੀ, ਜੇਹੜਾ ਚਰਣ ਪਕੜੇ ਸੋਈਓ ਸ਼ਾਹ ਹੋਵੇ
ਉਥੇ ਜਾਤ ਕੁਜਾਤ ਨਾ ਪੁੱਛ ਹੁੰਦੀ, ਰਾਜੇ ਰੰਕ ਦਾ ਦਿਨ ਇਕੋ ਰਾਹ ਹੋਵੇ
ਕੀਤੀ ਪਏ ਪਰਵਾਨ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਕਰਨੀ ਬਾਝ ਨਾ ਪੁੱਛ ਦਰਗਾਹ ਹੋਵੇ
ਉਸ ਦਰਵਾਜ਼ਿਓਂ ਕਿਸੇ ਨ ਮਿਲੇ ਧੱਕਾ, ਡੱਕਾ ਨਹੀਂ - ਜਾਏ ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਹ ਹੋਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਦਾ ਨ੍ਰਿਬੰਧ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਜੇਹੜਾ ਫ਼ਕਰ ਸਭ ਢੇਰੀਆਂ ਢਾਹ ਹੋਵੇ

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਧਰਮ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰੱਯਤ ਪਾਲਣੀਏ, ਚੰਗਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਧਰਮ ਵਿਸਾਰਨਾ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਮੋਤੀਆਂ ਦੱਬਣਾ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ, ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜਨਾ ਹੈ
ਹੋਛਾ ਮਰਦ ਸੁਖਣੋਂ, ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਜੂਏ ਅੰਦਰ ਹਾਰਨਾ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਨਾਰ ਨਾ ਪਤੀ ਦੀ ਪਤ ਲਾਹਵੇ, ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਬੇਦੋਸਿਆਂ ਮਾਰਨਾ ਹੈ
ਨੌਕਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੋਲਦਾ ਨਹੀਂ ਚੰਗਾ, ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਪੰਘੂੜਿਆਂ ਚਾੜਨਾ ਹੈ
ਕਰਨਾ ਧ੍ਰੋਹ ਨਾ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਸੀਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾੜਨਾ ਹੈ
ਦੋ ਸਿਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਭੰਗ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਰਾਹੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੁਲਜਾਰਨਾ ਹੈ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁੱਧ ਅੰਦਰ ਕਾਂਜੀ ਨਹੀਂ ਚੰਗੀ, ਬੁਰਾ ਨਾਰ ਤੇ ਹੱਥ ਉਲਾਰਨਾ ਹੈ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਭੈੜੀ ਠੱਗ ਬਾਜ਼ੀ, ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਯਾਰੀ, ਦਗਾ ਨਾਲ ਕਮਾਵਨਾ ਯਾਰ ਭੈੜਾ
ਭੈੜਾ ਨਾਰ ਪਰਾਈ ਦਾ ਤੱਕਨਾ ਹੈ, ਕਰ ਕੇ ਪਾਪ ਹੋਣਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਭੈੜਾ
ਭੈੜਾ ਜੂਆ, ਜ਼ਨਾਹੀ ਤੇ ਜ਼ਾਮਨੀ ਏ, ਤੇ ਕੁਸੱਤ ਦਾ ਵਣਜ ਬਪਾਰ ਭੈੜਾ
ਕਾਲ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਬਾਂਹ ਛੱਡ ਦੇਵੇ, ਸਾਮੀ ਮਰੇ ਭੁੱਖੀ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਭੈੜਾ
ਭੈੜਾ ਭਲੀ ਸਲਾਹ ਵਿਚ ਲੱਤ ਮਾਰਨ, ਮੁੱਕਰ ਜਾਵਣਾ ਕਰ ਇਕਰਾਰ ਭੈੜਾ
ਨੇਕ ਰਾਹ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਣਾ, ਹੋਛੇ ਯਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਭੈੜਾ
ਚੁਗਲੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਰਨ ਭੈੜੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਵਣਾ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਭੈੜਾ
ਭੈੜੀ ਨੀਯਤ ਕਰਨੀ ਧਨ ਓਪਰੇ ਤੇ, ਲੈਣਾ ਧਰੀ ਅਮਾਨ ਦਾ ਮਾਰ ਭੈੜਾ
ਭੈੜਾ ਨਹੀਂ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰਨਾ, ਪੈਣਾ ਓਸ ਨ ਸ਼ਰਨ ਕਰਤਾਰ ਭੈੜਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਥਰੀ ਐਬ ਨਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਤੇਰਾ ਓਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸਰਾਰ ਭੈੜਾ

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਆਸ਼੍ਰਮ ਸੁੱਖਾਂ ਖਾਣ ਕੈਂਹਦੇ, ਬੁਰਾ ਏਸ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ ਵੈਰ ਰਾਜਾ!
ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਅਰ ਜੱਗ ਤੇ ਹੋਮ ਹੁੰਦੇ, ਬੂਹੇ ਆਨ ਫਕੀਰ ਲਏ ਖੈਰ ਰਾਜਾ!
ਮਾਈਬਾਪ ਏਹ ਨੰਗਿਆਂ ਭੁਖਿਆਂ ਦਾ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਵਗਦੀ ਨੈਹਰ ਰਾਜਾ!
ਰਾਹ ਰੱਬ ਦੇ ਮਣਸਦੇ ਪੂਜਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਆਂਵਦੀ ਲੈਹਰ ਰਾਜਾ!
ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਸੰਘਣੀ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਉਂ ਵਰਗਾ, ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਆ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਠੈਹਰ ਰਾਜਾ!
ਸੁਆਦ ਸਾਰੀ ਫਕੀਰੀ ਦਾ ਆਂਵਦਾ ਏ, ਜੇ ਸਤਸੰਗ ਕਰੀਏ ਇਕ ਪੈਹਰ ਰਾਜਾ!
ਛੱਡ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਸੁਹੇਨ ਨੂੰ ਵੜੇ ਬੰਜਰ, ਕਰਨ ਏਹ ਕੀ ਲਗਿਓਂ ਕੈਹਰ ਰਾਜਾ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਵਿਚ ਲੱਖ ਭਲ ਜਾਈਆਂ ਨੇ, ਧਰਮ ਕਰਮ ਨਾ ਏਸ ਬਗੈਰ ਰਾਜਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਫਕਰ ਆਸ਼੍ਰਮ ਦੀ ਕੋਣ ਰੀਸ ਕਰਦਾ? ਚੁੰਮੇ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਭੀ ਏਸ ਦੇ ਪੈਰ ਆ ਕੇ
ਜਦੋਂ ਜਗਤ ਦੀ ਅੱਗ ਦਾ ਹੋਵੇ ਸੜਿਆ, ਏਥੇ ਹੋ ਸੀਤਲ ਜਾਂਦਾ ਠੈਹਰ ਆ ਕੇ
ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਨ ਓਸਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਸੱਕਣ, ਜੇਹੜਾ ਰਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇ ਪੈਹਰ ਆ ਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤੁੱਛ ਜਾਪਣ, ਜਦੋਂ ਏਸ ਪਾਸੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਬੈਹਰ ਆ ਕੇ
ਕੇਹੜਾ ਹੀਰਿਆਂ ਮੋਤੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਤੇ, ਮਣਕੇ ਘੁੱਕਿਆਂ ਤੇ ਚਿੱਤ ਲਾਂਵਦਾ ਏ?
ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਲਾਲ ਲੱਖ ਮੁੱਲਾ, ਕਦੋਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਵਟਾਂਵਦਾ ਏ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਖੀਰ ਖੰਡ ਪਰੋਸ ਕੇ ਧਰੀ ਹੋਵੇ, ਸਾਗ ਵੱਲ ਜੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਂਵਦਾ ਏ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੈਰ ਖਿਸਕਾ ਅਲੱਗ ਹੋਏ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇਹੜਾ ਫਾਹੀਆਂ ਪਾਂਵਦਾ ਏ?

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜਿਹਾ ਅਨੰਦ ਨਾ ਹੋਰਥੇ ਹੈ, ਜਿਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇਵੇ ਸੋਈ ਮਾਨਦਾ ਏ
ਪੁੱਤਰ-ਪੋਤਰੇ ਬਾਗ਼ ਪਰਵਾਰ ਹੋਵੇ, ਏਹ ਨਸੀਬ ਪੂਰੇ ਭਾਗਵਾਨ ਦਾ ਏ
ਹੋਵੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਆਗਿਆਕਾਰ ਮਿੱਠੀ, ਪੁੱਤਰ ਬਾਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਾਨਦਾ ਏ
ਧਨ ਆਪਣਾ, ਜੀਉ ਸੰਤੋਖ ਹੋਵੇ, ਛਾਰ ਸ੍ਵਰਗ ਏਹ ਨੀਤ ਬਖਾਨਦਾ ਏ
ਦੁਖ-ਸੁਖ, ਸ਼ਾਦੀ-ਗ਼ਮੀ, ਹਰਖ-ਸੋਗਾਂ, ਦੇਖ ਦੇਖ ਕੇ ਰੱਬ ਪਛਾਨਦਾ ਏ
ਜਦੋਂ ਦੁਖ ਆਵਨ ਰੱਬ ਯਾਦ ਪੈਂਦਾ, ਸੁਖ ਪੈਣ ਤਾਂ ਸ਼ੁਕਰ ਨੂੰ ਠਾਨਦਾ ਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖ ਤੇ ਸੁਖ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤੇ, ਚੇਤਾ ਪਏ ਨਾ ਕਦੇ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਨਾ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਲਾਂਭੇ, ਭੁੱਲਾ ਜੰਗਲੀਂ ਖੇਹ ਕਿਉਂ ਛਾਨਦਾ ਏ?

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸੁਖ ਤਲਾਸ਼ ਕਰੀਏ, ਨਿਰਾ ਦਿੱਸਦਾ ਢੋਲ ਦਾ ਪੋਲ ਭਾਈ
ਕੋਈ ਸੁਖੀ ਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਡਿੱਠਾ, ਐਵੇਂ ਪਿਆ ਨਾ ਫੋਲਣੇ ਫੋਲ ਭਾਈ
ਕੋਈ ਅੰਨ ਬਾਝੋਂ ਕੋਈ ਧੰਨ ਬਾਝੋਂ, ਕੋਈ ਰੰਨ ਖਾਤਰ ਕਰੇ ਘੋਲ ਭਾਈ
ਕੋਈ ਤੰਗ ਆਯਾ ਹੱਥੋਂ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ, ਕੋਈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਯਾਰ ਨੂੰ ਟੋਲ ਭਾਈ
ਕੋਈ ਘਰਦਿਆਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਸਾੜਿਆਏ, ਪੀਂਦਾ ਫਿਰੇ ਹਫੀਮ ਨੂੰ ਘੋਲ ਭਾਈ
ਫਾਹੇ ਲੈਣ ਕਈ ਖੂਹੀਂ ਛਾਲ ਮਾਰਨ, ਕਿਸੇ ਲੱਗੀ ਹੈ ਊਜ ਅਨਭੋਲ ਭਾਈ
ਆਤਮਘਾਤ ਦਾ ਚੁੱਕਦੇ ਭਾਰ ਸਿਰ ਤੇ, ਤਿਆਗ ਜਾਂਵਦੇ ਜਾਨ ਅਨਮੋਲ ਭਾਈ
ਕਿਸੇ ਨਾਰ ਬਦਕਾਰ ਦਾ ਖਾਰ ਚੁੱਭਾ, ਕਈ ਲਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰੋਲ ਭਾਈ
ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਲੱਗਾ ਉਸਤਤ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ, ਚੰਗੇ ਲੱਗਣ ਨਾ ਹੋਰ ਕਲੋਲ ਭਾਈ
ਜਿਹਨੂੰ ਪੁੱਛੀਏ ਦੁਖੀ ਹੈ ਸੋਈ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕੇਹੜੇ ਸੁਖਾਂ ਬਦਲੇ ਹਾਰਾਂ ਬੋਲ ਭਾਈ

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਜੇਕਰ ਮਿਤ ਮ੍ਰਯਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਕੋਈ, ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਜਿਹਾ ਨਾ ਕਿਤੇ ਅਨੰਦ ਰਾਜਾ
ਸੁਬਾ ਉੱਠਕੇ ਸ਼ੌਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ, ਕਰਨਾ ਭਜਨ ਚਾਹੀਏ ਨੰਦ ਨੰਦ ਰਾਜਾ
ਚਿੱਤ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਾਵੀਂ, ਕਰ ਲੈ ਧਰਮ ਦੀ ਕਾਰ ਪਸੰਦ ਰਾਜਾ
ਭਾਈ ਬੰਦ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦਰਦ ਵੰਡੀਂ, ਦਿਲੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੀਂ ਗੰਦ ਮੰਦ ਰਾਜਾ
ਅਠੇ ਪੈਹਰ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ, ਮੱਥਾ ਰਹੇ ਖਿੜਿਆ ਵਾਂਗ ਚੰਦ ਰਾਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਿੱਤ ਯਾਰ ਵੱਲੇ, ਹੱਥ ਕਾਰ ਵੱਲੇ, ਰੱਖੀਂ ਜੀਉ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਦ ਰਾਜਾ
ਦਿਲੋਂ ਵੈਰ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁੱਝੇ, ਸਾਰੇ ਜੀਉ ਜਾਣੀ ਭਾਈ ਬੰਦ ਰਾਜਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਇਸਤਰਾਂ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦਾ ਸੁਵਾਦ ਆਵੇ, ਪੈਣ ਜਮਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਨ ਫੰਦ ਰਾਜਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਐਬ ਫੋਲ ਕੇ ਦੇਖ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਨਾ, ਢੱਕਨ ਏਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਦੇ ਢੱਕਿਆ ਏ
ਚਿੱਟੇ ਕੱਲਰੀਂ ਜਿਵੇਂ ਦਰਿਯਾ ਦਿੱਸੇ, ਕੋਈ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਲੱਭ ਨਾ ਸੱਕਿਆ ਏ
ਤਿਲਾਂ ਫੋਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤੇਲ ਹੁੰਦਾ, ਅੱਕ ਅੰਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਪੱਕਿਆ ਏ
ਦੁੱਖਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਕਿੱਥੇ? ਪਵੇ ਠੰਢ ਕਿਉਂ ਅੱਗ ਦੇ ਫੱਕਿਆ ਏ?
ਕਦੋਂ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਰਸ ਆਵੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਰ ਪਰਾਈ ਨੂੰ ਤੱਕਿਆ ਏ
ਕਾਉਂ ਵਾਂਗ ਲੌਂਦਾ ਫਿਰੇ ਚਾਰ ਢੱਕੀਂ, ਕੁੱਤੇ ਵਾਂਗ ਜਿਸ ਨੇ ਚੁਲਾ ਲੱਕਿਆ ਏ
ਕੀਕਰ ਪਾਵਸੀ ਸੁਖ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ? ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਪ ਦੀ ਪੰਡ ਨੂੰ ਚੱਕਿਆ ਏ
ਨਾਸਵਾਨ ਝੂਠੇ ਸੁਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਦੇ ਭਰਥਰੀ ਰਹੇ ਨਾ ਡੱਕਿਆ ਏ
ਦੁਨੀਆਂ ਕੂੜ ਤੇ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਫਜ਼ੂਲ ਭਾਈ, ਕਾਹਨੂੰ ਪਿੱਟਣਾ ਝੂਠ ਸਿਆਪਿਆਂ ਨੂੰ?
ਸੁਪਨੇ ਵਾਂਗ ਭੁਲਾਵੜੀ ਪਏ ਬੰਦੇ, ਝੂਠੇ ਨਾਲ ਚੰਬੋੜਦਾ ਛਾਪਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੁਖ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਤੁੱਛ ਨੇ ਫਕਰ ਅੱਗੇ, ਕੌਣ ਮੇਲ ਸੱਕੇ ਏਹਨਾਂ ਥਾਪਿਆਂ ਨੂੰ
ਸੂਰਜ ਫਕ੍ਰ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਸੁਖ ਦੀਵੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਦਰ ਕੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਵਿਚ ਖਾਪਿਆਂ ਨੂੰ
ਕਦਰ ਜੌਹਰੀ ਲਾਲ ਦੀ ਜਾਨ ਸੱਕੇ, ਕਦਰ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕਰੇ ਗੁਣਵਾਨ ਕੋਈ
ਕਦਰ ਛਾਉਂ ਦੀ ਪਏ ਜਦ ਤੁਰੇ ਧੁੱਪੇ, ਸੁਖਾਂ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਦੁਖ ਵਾਨ ਕੋਈ
ਕਦਰ ਸੇਹਤ ਦੀ ਪਏ ਬੀਮਾਰ ਹੋਯਾਂ, ਕਦਰ ਨੇਕੀਆਂ ਦੀ ਕਦਰਵਾਨ ਕੋਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਦਰ ਬੇਕਦਰਿਆਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਾ ਗਯਾਨਵਾਨ ਕੋਈ

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸਚ ਮੁਚ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਫਜ਼ੂਲ ਸੀ ਜੇ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਕਾਸ ਨੂੰ ਮਗ਼ਜ਼ ਖਪਾਂਵਦਾ ਤਾਂ?
ਸਾਡੇ ਵਡ ਵਡੇਰੜੇ ਅਕਲ ਕਰਦੇ, ਦੁਨੀਆ ਵਧਣ ਦਾ ਸਮਾ ਨ ਆਂਵਦਾ ਤਾਂ
ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਯਾਦੋ, ਪਾਂਡੋ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਕੀਤਾ, ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਨ ਸਮਝਾਂਵਦਾ ਤਾਂ
ਨਾਰਦ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਤੋਂ ਵਰਜਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਮਿਲ ਜਾ ਕੋਈ ਓਸ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਂਵਦਾ ਤਾਂ
ਘੜੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵਧ ਨਾ ਟਿਕਨ ਪਾਵੇ, ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨਾ ਪਰੇ ਹਟਾਂਵਦਾ ਤਾਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਜੇ ਜਾਣਦਾ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮੰਦਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਨਾਂਵਦਾ ਤਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਨਾਰਦ ਵਾਲੜੀ ਗੱਲ ਹੀ ਪਕੜ ਲੈ ਖਾਂ, ਸਦਾ ਸ਼ੈਹਦ ਤੇ ਔਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਨੇ
ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਡਿੱਗਦੇ ਲੋਕ ਆ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੋਹੀਆਂ ਸੱਖੀਆਂ ਨੇ
ਨਾਰਦ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਰੇ ਮੁਕਤੀ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਟੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ
'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਵਿਗੜਦਾ ਦੇਖ ਪ੍ਰਪੰਚ ਅਪਣਾ, ਘੜੀ ਅੰਠੇ ਹਰ ਨੇ ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਰੱਖੀਆਂ ਨੇ
ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਜੇਹੜੀ ਆਖੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ, ਦੱਸ ਭਜਨ ਤੋਂ ਕਿਨੇ ਹਟਾਯਾ ਏ ?
ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤ ਤੋਂ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤੀ, ਚੌਥੀ ਉਮਰ ਸੰਨਿਆਸ ਬਨਾਯਾ ਏ
ਅਲੋਕਾਰ ਨਾ ਭਰਥਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, ਚਲਿਆ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਆਯਾ ਏ
ਗੋਸ਼ਾ ਅੰਤ ਉਜਾੜ ਜੋ ਮੱਲਣਾ ਏ, 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਕਾਸ ਨੂੰ ਜੀਉ ਫਸਾਯਾ ਏ ?

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਰਾਜਾ ਬੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕੌਣ ਬੰਦ ਕਰਦਾ, ਬੰਦਾ ਬੰਦਗੀ ਬਿਨਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ ਏ ?
ਭਜਨ ਹਰੀ ਦਾ ਦਾਨ ਤੇ ਸਾਧ ਸੇਵਾ, ਅੱਗਾ ਏਹੋ ਹੀ ਜਾਇ ਕੇ ਥੰਮਦਾ ਏ
ਤੁਸਾਂ ਭਜਨ ਕਰਨਾ ਨ ਕੁਝ ਭੁੱਖ ਮਰਨਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਪਿਆ ਸੁਕਾਵਣਾ ਚੰਮਦਾ ਏ?
'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਦੂਰ ਨਾ ਰੱਬ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦਾ ਏ
ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਜਾਗਦੀ ਜੋਤਿ ਦਿੱਸੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਟੋਲਨਾ ਏ ?
ਜੇਕਰ ਗਯਾਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਖੇਂ, ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨਾ ਓਹਲਨਾ ਏ
ਮੌਤ ਆਪਣੀ ਕਰੇਂ ਜੇ ਜੀਉ ਬਾਵੇਂ, ਪਵੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਾ ਡੋਲਨਾ ਏ ?
ਮਿਰਗ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰੇ ਕਸਤੂਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਪੇਟ ਆਪਣਾ ਯਾਦ ਨਾ ਫੋਲਨਾ ਏ
ਕੁੱਛੜ ਬਾਲ ਢੰਡੋਰੜਾ ਜੱਗ ਦੇਵੇ, ਐਸੀ ਪੈ ਗਈ ਜੀਵ ਨੂੰ ਭੋਲਨਾ ਏ
'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਲੱਭਣਾ ਅੰਦਰੋਂ ਰਾਮ ਚਾਹੀਏ, ਦੁੱਧ ਰਿੜਕ ਮੱਖਣ ਚਾਹੀਏ ਰੋਲਨਾ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਖੇਭੇ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮ ਕਿੱਥੇ, ਆਵੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਯਾਦ ਭਗਵਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਬਲਦੀ ਅਗਨ ਦੇ ਭਾਂਬੜੀ ਠੰਢ ਕਿੱਥੇ, ਨਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਰੱਛਾਂ ਬਾਝ ਮਰੀਂਵਦੇ ਮੱਛ ਕਿੱਥੇ, ਲਗਨ ਲੱਗਿਆਂ ਬਾਝ ਗਿਆਨ ਕਿੱਥੇ?
ਬੈਠੇ ਬਿਨਾ ਇਕੰਤ ਦੇ ਭਜਨ ਕਿੱਥੇ, ਨੀਯਤ ਬਿਨਾ ਮੁਰਾਦ ਦਾ ਪਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਮਿਲੇ ਨਿਕਲਨਾ ਨਾਵਿੱਚੋਂ ਜਿੱਲਨਾਂ ਦਯੋਂ ਭਲਾ ਭਜਨ ਵੱਲ ਜਾਵੇ ਧਯਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਦੇ ਭੋਗ ਅਨੰਦ ਅੰਦਰ, ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਭਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਜਲਾਂ ਬਾਝ ਮਛਲੀ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਕਿੱਥੇ, ਯਾਦ ਮੌਤ ਦੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਕਿੱਥੇ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰੋਟੀ ਖਾਧਿਆਂ ਬਿਨਾ ਅਧਾਰ ਕਿੱਥੇ, ਐਥੇ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਾਜ ਸਮਾਨ ਕਿੱਥੇ ?
ਘੇਰੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਘਿਰੇ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਤੋਂ, ਚੱਲਣ ਗਿਆਨ ਦੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਕਿੱਥੇ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਸ ਹੋਵੇ ਭੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦਾ, ਪਵੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਲ ਜ਼ੀਬਾਨ ਕਿੱਥੇ?

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਰਾਜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਆਤਮਾ ਸ਼ੁੱਧ ਚਾਹੀਏ, ਲਿੰਬ ਪੋਚ ਸਰੀਰ ਦਿਖਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਜੇਕਰ ਅੰਦਰੋਂ ਚਿੱਤ ਸਫਾ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਰਗੜ ਕੇ ਘਰੜ ਮੁਨਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਕੰਨੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਾਜ਼ ਆਵੇ, ਫੇਰ ਪਾੜ ਕੇ ਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਸਿਰ ਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਸੁਦਾ ਜੇ ਛਤ੍ਰ ਝੂਲੇ, ਫੇਰ ਜਟਾਂ ਵਧਾ ਬਨਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਮੁਖ ਉੱਜਲਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਨਾਲ ਨੇਕੀ, ਭਸਮ ਫੇਰ ਕੇ ਫੇਰ ਛਪਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਜੱਤ ਸੱਤ ਦਾ ਜਦੋਂ ਲੰਗੋਟ ਬੱਝੇ, ਰੱਸਾ ਵੱਟ ਕੇ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਚਾਨਣ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਏ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਣ, ਫੇਰ ਬਾਲ ਮਸਾਲ ਲਭਾਵਨਾ ਕੀ ?
ਘਰੀਂ ਬੈਠਿਆਂ ਹੋਏ ਜੇ ਮੁਕਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਜੰਗਲ ਬੈਠ ਫਿਰ ਧੂਣੀਆਂ ਤਾਵਨਾ ਕੀ?

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ

ਘਰੀਂ ਬੈਠਿਆਂ ਜੇ ਕਦੇ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ, ਰਿਖੀ ਮੁਨੀ ਜਾ ਕੇ ਘਾਲਾਂ ਘਾਲਦੇ ਕਿਉਂ ?
ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੰਨਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਉਮਰਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਾਲਦੇ ਕਿਉਂ ?
ਜੇਕਰ ਹਸਦਿਆਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਭਜਨ ਹੁੰਦਾ ਦੁਨੀਆ ਛੱਡ ਐਡੇ ਜੱਫਰ ਜਾਲਦੇ ਕਿਉਂ
ਐਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਆਂਵਦਾ ਯਾਦ ਸਾਈਂ, ਸਾਧੂ ਪਰਬਤਾਂ ਕੰਦਰਾਂ ਭਾਲਦੇ ਕਿਉਂ ?
ਤਕੀਏ, ਲੇਫ, ਨਿਹਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ, ਹੁੰਦੀ ਮੁਕਤ ਤਾਂ ਧੂਣੀਆਂ ਬਾਲਦੇ ਕਿਉਂ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮ ਜੇ ਰਾਮ ਮਿਲਦਾ, ਨਰਕ ਕੁੰਡ ਭਰਦੇ ਫੇਰ ਕਾਲਦੇ ਕਿਉਂ ?

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਜੇਕਰ ਅੰਦਰੋਂ ਚਿੱਤ ਨਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਵੇ, ਸਾਧ ਬਣ ਗਿਆਂ ਹੋਵੇ ਨਾ ਪਾਰ ਰਾਜਾ !
ਜੇਕਰ ਭਾਲ ਉਜਾੜ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਿੱਧੀ, ਉੱਲੂ ਪਾਂਵਦੇ ਮੁਕਤ ਦੁਆਰ ਰਾਜਾ !
ਹਾਥੀ ਲਿੱਬੜੇ, ਗਧਾ ਸੁਆਹ ਲੇਟੇ, ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਿਸ ਦਰਕਾਰ ਰਾਜਾ ?
ਬਿੰਦ ਸਾਂਭ ਖੁਸਰੇ ਕਦੋਂ ਭਗਤ ਬਣ ਗਏ, ਬਗਲੇ ਬੈਠਦੇ ਨੇ ਧਯਾਨ ਧਾਰ ਰਾਜਾ?
ਬ੍ਰਿਛ ਮੌਨ ਧਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਖੜੇ ਰੈਂਹਦੇ, ਸਦਾ ਇਕ ਸੇ ਟੰਗ ਦੇ ਭਾਰ ਰਾਜਾ !
ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਫਿਰਦੇ ਸਦਾ ਰੈਹਣ ਬਾਂਦਰ, ਕਰਦੇ ਸਰਪ ਨੇ ਪੌਣ ਆਹਾਰ ਰਾਜਾ !
ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾ ਕਦੇ ਮਿਲਦਾ, ਕੋਈ ਕਰੇ ਖਾਂ ਭੇਖ ਹਜ਼ਾਰ ਰਾਜਾ !
ਸਿੱਪੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਮੁਖ ਖੋਹਲੇ, ਮੋਤੀ ਬਣੇ ਜਲ ਪੈਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਰਾਜਾ !

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੱਲਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰੀਨ ਕੀ ਹੋਵਣੀ ਏ, ਫੁੱਲ ਲੱਗਣਾ ਕੀ ਨਾਲ ਖਾਰ ਰਾਜਾ?
ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ-ਏ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਾਹੀਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੱਚ ਆਖੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਰਾਜਾ।

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨਾ ਨਾ ਮੁਕਤ ਏ ਸੱਚ ਬਿਲਕੁਲ, ਤਦੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਘਾਲਣੀ ਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਿਆ ਨਾ, ਓਸ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਭੀ ਧ੍ਰਿੱਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਸਭ ਕੁਝ ਅੰਦਰੇ ਹੈ, ਮੈਂ ਭੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਐਪਰ ਲੱਭਣਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਵੱਜੇ ਜੰਦਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੁੰਜੀ ਲਾਇ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਬਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦਾ ਜੀਵ ਤੇ ਪਿਆ ਪਰਦਾ, ਦੇਣਾ ਏਸ ਦਾ ਘੁੰਡ ਉਤਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾ ਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਜਾ ਕੇ ਲੱਭਣਾ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰ ਚਾਹੀਏ
ਖੁੱਲਣ ਅੱਖੀਆਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਦਿੱਸੇ, ਕਰਨਾ ਦੂਰ ਅਗਜਾਨ ਅੰਧਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਗੱਤ ਗੁਰੂ ਬਾਝੋਂ, ਪੱਤ ਬਾਝ ਸ਼ਾਹਾਂ, ਕਰਨੀ ਏਸ ਤੇ ਜ਼ਰਾ ਵਿਚਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਗਜਾਨ ਗੁਰੂ ਬਾਝੋਂ, ਮੁਕਤ ਗਜਾਨ ਬਾਝੋਂ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਮਿੱਤ ਦੀ ਸਾਰ ਚਾਹੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਆਵੇ, ਢੂੰਡ ਗੁਰੂ ਹੋਣਾ ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਚਾਹੀਏ

ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸਚ ਮੁਚ ਰਾਜਾ ਜੇ ਫਕੀਰ ਹੋਣਾ, ਥੋੜੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਫਕਰ-ਗ੍ਰਹਿਸਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਥ ਢੇਰ ਪੈਣੀ, ਲੀਕ ਵੱਜਸੀ ਜ਼ਰ੍ਹਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਅਜੇ ਉਮਰ ਕੇਹੜੀ ਜੋਗ ਸਾਧਨੇ ਦੀ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਹੋਰ ਗ੍ਰਹਸਤ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਫੇਰ ਯਾਦ ਆਸਨ ਸੁਖ ਘਰਾਂ ਵਾਲੇ, ਰੱਜ ਹੱਜ ਬਹਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਦੇਣ ਲੈਣ ਦੀ ਅਜੇ ਉਮੰਗ ਬਾਕੀ, ਆ ਕੇ ਜਗਤ ਤੇ ਕੁਝ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਤੋਂ ਬਾਦ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਹੁੰਦਾ, ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਵਾਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਪਿਛੋਂ ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ, ਸੰਨਿਆਸ ਕਰਨਾ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਸੁੰਞਾ ਦੇਸ ਨਿਖਸਮੜਾ ਸੱਟ ਨਾਹੀਂ, ਕੋਈ ਆਪ ਵਿੱਚੋਂ ਯਾਦਗਾਰ ਕਰ ਲੈ
ਵਾਲੀ ਤਖਤ ਦਾ ਗੱਦੀਆਂ ਸਾਂਭ ਬੈਠੂ, ਜੱਗ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਇਆਂ ਤੇ ਗਿਆਂ ਫਿਰ ਕਿਨ ਔਣਾ, ਮੌਜ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਦਿਨ ਚਾਰ ਕਰ ਲੈ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਕੋਈ ਰੱਜ ਨਾ ਸੱਕਿਆ ਨਾਲ ਭੋਗਾਂ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਲੱਖ ਵਰਿਹਾਂ ਭੋਗ ਭੋਗ ਵੇਖੇ
ਅਕਲਮੰਦ ਇਸ਼ਾਰਿਓਂ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ, ਲੱਗੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਰੋਗ ਵੇਖੇ
ਬੁੱਢੇ ਹੋਇ ਕੇ ਭਜਨ ਕੀਹ ਹੋਵਣਾ ਹੈ? ਪਿਛੋਂ ਤਰਸਦੇ ਭਜਨ ਨੂੰ ਲੋਗ ਵੇਖੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਮਾ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਫੇਰ ਨਾ ਹੱਥ ਆਵੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਘੜੀ ਤੇ ਮੋਹਤ ਨਾ ਜੋਗ ਵੇਖੇ
ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੇ ਖੂਹਾ ਪੱਟਣਾ ਕੀ? ਵਿੱਚ ਹਿਰਸ ਦੇ ਜਾਨ ਨੂੰ ਟੰਗ ਜਾਏ
ਸੋਈ ਘੜੀ ਸੁਲੱਖਣੀ ਗਿਣੀਦੀਏ, ਜੇੜ੍ਹੀ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਵਿੱਚ ਲੰਘ ਜਾਏ
ਇੱਕ ਦੰਮ ਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਹ ਏਥੇ, ਖਬਰੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸੱਪ ਆ ਡੰਗ ਜਾਏ
ਉਮਰ ਜੀਵ ਦੀ ਬੁਲ ਬੁਲਾ ਨੀਰ ਅੰਦਰ, ਲੱਗੇ ਦਾ ਤਾਂ ਮੁਕ ਏਹ ਕੰਗ ਜਾਏ
ਲੱਦੀ ਜਾਂਵਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੋਕ ਸਾਰੇ, ਦਾਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਛੱਡ ਕੁਸੰਗ ਜਾਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸ੍ਵਾਸ ਦਾ ਕੁਝ ਭਰਵਾਸ ਨਾਹੀਂ, ਖਰਚੀ ਬੰਨ ਪੱਲੇ ਜੇਹੜੀ ਸੰਗ ਜਾਏ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਆਯਾ ਤੀਸਰਾ ਪੈਹਰ ਸਮਝਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਹੋਈ ਬੈਹਸ ਦੀ ਬੰਦ ਕਿਤਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਗਿਆ ਪਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੀ ਠਿੱਠ ਹੋ ਕੇ, ਅਗੋਂ ਔਹੜਿਆ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਖਲਕਤ ਪਰਤਦੀ ਵੇਖ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ, ਫਿਕਰ ਗ਼ਮ ਦਾ ਹੱਦੋ ਹਿਸਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਆਈਆਂ ਪੇਸ਼ ਜੁਦਾਈਆਂ ਓਹ ਦਿੱਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਕਦੇ ਖਯਾਲ ਤੇ ਖਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਚਿੰਤਾ ਰੋਗ ਵਿਜੋਗ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੱਗਾ, ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਰਹੀ ਤਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਏਹ ਕੀ ਹੋਣ ਅੰਧੇਰ ਲੱਗਾ? ਡਿੱਠਾ ਕਦੇ ਏਹ ਅਸਾਂ ਅਜ਼ਾਬ ਨਾ ਸੀ
ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਓਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ
ਜਾ ਕੇ ਕਰੋ ਤਦਬੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਦਾਨੇ, ਰਾਜੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਧਕ ਬਾਰ ਕੀਤਾ
ਅੱਗੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਨਿਆ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਕੇ, ਓਸ ਜ਼ਰਾ ਭੀ ਨਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੱਲਿਆ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ, ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਤੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦਾ ਆਉਣਾ

ਕੈਂਹਦਾ ਆਣ ਵਜ਼ੀਰ ਤਦਬੀਰ ਵਾਲਾ, ਰਾਜਾ ਅੰਦਰੋਂ ਜਾਗ ਜੇ ਜਾਗਣਾ ਈ!
ਹੋਣਾ ਸਾਧ ਸੁਆਹ ਸਿਰ ਪਾਇਕੇ ਕੀ? ਸਾਧ-ਆਪਣਾ ਆਪ ਜੇ ਸਾਧਣਾ ਈ!
ਢੱਕੀ ਰੈਹਣ ਦੇ ਗੱਲ ਫਕੀਰੀਆਂ ਦੀ, ਘਰ ਬੈਠ ਜੇ ਰਾਮ ਅਰਾਧਣਾ ਈ!
ਫਕਰ ਹੋਯਾਂ ਭੀ ਹਿਰਸ ਨ ਹੋਈ ਮੱਠੀ, ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੰਗਲੀਂ ਭਾਗਣਾ ਈ?
ਉਤੋਂ ਤਯਾਗ ਦਾ ਕੀ ਸੁਵਾਦ ਹੋਯਾ, ਜੇਕਰ ਅੰਦਰੋਂ ਲੋਭ ਨਾ ਤਜਾਗਣਾ ਈ?
ਓਥੇ ਜਾਇ ਭੀ ਚਿੱਤ ਨਾ ਜਿੱਤ ਸੱਕੇਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲੱਬਯਾ ਰੋਗ ਫਿਰ ਲਾਗਣਾ ਈ!
ਸੜੇ ਜੱਗ ਤੋਂ ਨਫਸ ਨੂੰ ਜਾਨ ਮਾਰਨ, ਨਫਸ ਫੇਰ ਭੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਵਦਾ ਨਾ
ਅੱਗ ਹਿਰਸ ਦੀ ਗਏ ਬੁਝਾਣ ਕਾਰਨ, ਸ੍ਵਾਦ ਫੇਰ ਭੀ ਸ਼ਾਂਤ ਦਾ ਆਂਵਦਾ ਨਾ
ਮਲੀ ਸੁਆਹ ਦੁਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਏ ਵਾਂਜੇ, ਪੂਰੀ ਫੇਰ ਭੀ ਰੱਬ ਤਾਂ ਪਾਂਵਦਾ ਨਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੁਨੀਆਂਬੁਰੀਮਾਯਾਛਲਨੀਦੱਸਲੋਕਾਂ ਚਾਤ੍ਰਿਕਆਪਫਿਰਦਿਲੋਂਭੁਲਾਂਵਦਾਨਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਜੇਹੜੇ ਸੰਤ ਭਗਵੰਤ ਦਾ ਭੇਦ ਪਾਵਣ, ਮਾਯਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਰਦੇ ਧਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਚੁਕ ਜਾਏ ਕਨੌਡ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤੀਆਂ ਦੀ, ਖਾਹਸ਼ਮੰਦ ਬਿਨ ਇਕ ਕਰਤਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਬਿਨਾ ਗਯਾਨ, ਧਯਾਨ ਤੇ ਬੰਦਗੀ ਦੇ, ਸੁੱਝੀ ਤੀਸਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਜਿਵੇਂ ਥੁੱਕ ਕੇ ਕੋਈ ਨਾ ਚੱਟਦਾ ਏ, ਤਿਵੇਂ ਵੇਖਦੇ ਵੱਲ ਸੰਸਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਜਾਨਣ ਵਿਖ ਸੰਸਾਰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ, ਫਲਾਹਾਰ ਦੇ ਬਾਝ ਅਧਾਰ ਨਾਹੀਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੂੜ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਭੋਗ ਕੂੜਾ, ਮਨੋਂ ਤਯਾਗ ਕੇ ਕਰਨ ਪਯਾਰ ਨਾਹੀਂ

ਜਵਾਬ ਮੰਤ੍ਰੀ

ਬੰਦੇਹਿਰਸਦੇ ਅੱਜ ਫਕੀਰਹੋਗਏ, ਅਗੇ ਗ੍ਰਿਹਿਸਤੀਆਂਦੇ ਤਰਲੇ ਕਰਨ ਰਾਜਾ!
ਪਰਖ ਅੰਨ-ਕੁਅੰਨ ਦੀ ਕਰਨ ਨਾਹੀਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਮਿਲੇ ਲੈਕੇ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਰਾਜਾ!
ਦੁਨੀਆਂ ਸਮਝ ਹਰਾਮ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ, ਪਾਣੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੇਰ ਆ ਭਰਨ ਰਾਜਾ!
ਧੱਕੇ ਦੇਂਦਿਆਂ ਪਰੇ ਨਾ ਹੋਣ ਅੱਗੋਂ, ਧਰਨਾ ਮਾਰ ਕੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਅੜਨ ਰਾਜਾ!
ਅੱਠੇ ਪੈਹਰ ਮੰਗਤ ਵਾਧਾ ਫਿਰੇ ਭੌਂਦਾ, ਕਦੇ ਬੈਠ ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਫੜਨ ਰਾਜਾ!
ਜੇਹੜਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ, ਲੈਣਦਾਰ ਵਾਂਗੂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਰਾਜਾ!
ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ ਭਾਂਡਾ, ਜੇਹੜਾ ਪਏ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਰਾਜਾ!
ਜੇਕਰ ਹਾਲ ਮੰਦਾ ਹੋਣਾ ਅੰਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਸਾਧੀਂ ਚਾਹੀਏ ਵੜਨ ਰਾਜਾ!

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਸਾਧ ਨੂੰ ਕਮੀ ਨਾਹੀਂ, ਮਾਯਾ ਗਿਰਦ ਭੁਵਾਟੀਆਂ ਲਏ ਭਾਈ
ਗ੍ਰਿਹਿਸਤੀ ਤਰਸਦੇ ਸਾਧ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ, ਕਾਰਨ ਖੈਰ ਝੋਲੀ ਅੱਡ ਰਹੇ ਭਾਈ
ਅਪਣੀ ਗਰਜ਼ ਨੂੰ ਆਨ ਕੇ ਕਰਨ ਮਿੰਨਤਾਂ, ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇ ਨ ਕਹੇ ਭਾਈ
ਅੱਗੇ ਧਰਨ ਨਿਆਮਤਾਂ ਲਾ ਛੱਤੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਪੈਰੀਂ ਰੋਂਹਦੇ ਪਏ ਭਾਈ
ਸਾਧੂ ਕੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਜਾ ਕੇ, ਪਿੱਛਾ ਫੇਰ ਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੱਡਦੇ ਨੇ
ਕਈ ਮੰਗਦੇ ਜਾਇ ਉਲਾਦ ਓਥੋਂ, ਕੋਈ ਸੁਖਾਂ ਖਾਤਰ ਝੋਲੀ ਅੱਡਦੇ ਨੇ
ਕੋਈ ਅੰਨ ਮੰਗੇ, ਕੋਈ ਧੰਨ ਮੰਗੇ, ਕਈ ਰੰਨ ਖਾਤਰ ਤਰਲੇ ਕੱਢਦੇ ਨੇ
ਸਾਂਈ ਲੋਕ ਤੇ ਤਪਾਂ ਵਿਚ ਭੰਗ ਪਾਵਣ, ਦੂਰਦੂਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਢੱਧਦੇ ਨੇ
ਸਾਧੂ ਮੰਗਦੇ ਭੀਖ ਇਕ ਰਮਜ਼ ਖਾਤਰ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਦਾ
ਮਾਣ ਭੰਗਤਾ ਹੋਏ ਜਹਾਨ ਵੱਲੋਂ, ਫੇਰ ਸੁਆਦ ਆਵੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਪਣੇ ਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੇ ਦੂਰ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਬੋਝ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਵੇ ਝੱਸ ਹਰਿ ਜੱਸ ਅਲਾਪਣੇ ਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਨੋਂ ਜਦ ਮਾਨ ਹੋ ਦੂਰ ਜਾਵੇ, ਆਵੇ ਰਸ ਫਿਰ ਧੂਣੀਆਂ ਤਾਪਣੇ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਮੰਤ੍ਰੀ

ਰਾਜਾ! ਮੰਨੀਏ ਗੱਲ ਏਹ ਸੱਚ ਤੇਰੀ, ਜੇਕਰ ਟੁੱਕ ਹੀ ਮੰਗ ਕੇ ਖੜਨ ਸਾਧੂ
ਐਪਰ ਕਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਧੇਰ ਡਾਢਾ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੇ ਮਰਨ ਸਾਧੂ
ਦੌਲਤ ਜੋੜ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀਆਂ ਦੇਣ ਸੂਦੀ, ਬਜਾਜ ਟਕੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੜਨ ਸਾਧੂ
ਬਾਗ਼ਮਿਲਖਜਗੀਰਾਂਦੇਬਣੇਮਾਲਕ ਨਾਲਗ੍ਰਿਹਸਤੀਆਂਦੇਉਠ੨ ਲੜਨਸਾਧੂ
ਕਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖੁਵਾਰ ਹੁੰਦੇ, ਬਦਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕਚੈਹਰੀਏ ਚੜ੍ਹਨ ਸਾਧੂ
ਇਕ ਨਾਰ ਨੂੰ ਸੈਂਹਕਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕੀ, ਦੋ ਦੋ ਸਾਂਭ ਕੇ ਕਾਮ ਨਾ ਜਰਨ ਸਾਧੂ
ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਤੇ ਉੱਪਰੋਂ ਹੋਰ ਦਿੱਸਣ, ਖੇਖਣ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਕਰਨ ਸਾਧੂ
ਵਿਚੋਂ ਕੰਮ ਸ਼ੈਤਾਨ ਤੇ ਸ਼ਕਲ ਮੋਮਨ, ਕੇਰਨ ਅਥਰੂਆਂ ਨੂੰ ਫਰਨ ਫਰਨ ਸਾਧੂ
ਤੱਮਾ ਗਈ ਨਾ ਜ਼ਰਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ, ਜ਼ੋਰੂ, ਕੋਹੜੇ ਨੱਕ ਤੇ ਸਾਧਗੀ ਫੜਨ ਸਾਧੂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੰਸ ਦਾ ਬੋਲ ਨਾ ਬੋਲ ਸੱਕਣ, ਕਾਂਵਾਂ ਵਿਚ ਆਕੇ ਮੁੜ ੨ ਵੜਨ ਸਾਧੂ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਹਿਰਦਾ ਸਾਫ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਆਦਮੀ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਫੇਰ ਲਿਬਾਸ ਹੋਵੇ
ਧੋਬੀ ਛੱਟਦਾ ਕਪੜੇ ਮੈਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਚਿੱਟਾ ਕਪੜਾ ਕਦੇ ਨਾ ਨਾਸ ਹੋਵੇ
ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਦਾ ਵਾਸ ਹੋਵੇ, ਇਮਤਿਹਾਨ ਸਫਾਈ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਵੇ
ਫੇਰ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਭਾਵੇਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀਆਂ ਵਾਸ ਹੋਵੇ
ਕਮਲ ਜਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੀ ਰਹੇ ਸੁੱਕਾ, ਸੰਗ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਪੋਂਹਵਦਾ ਏ
ਸਾਧੂ ਸਦਾ ਅਸੰਗ, ਅਥਾਹ ਹੁੰਦੇ, ਪਾਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਛੋਂਹਵਦਾ ਏ
ਜੇੜ੍ਹਾਭਜਨਭਗਵਾਨਵਿਚਮਸਤਹੋਵੇ,ਰੂਪਨਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਉਸਮੋਂਹਵਦਾ ਏ
ਭਾਂਡੇ ਭਰੇ ਨਾ ਛੁਲਕਦੇ ਕਦੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਜਗਤ ਉਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਾ ਖੋਂਹਵਦਾ ਏ
ਪਰ ਸ੍ਵਾਰਥੇ ਹੇਤ ਸਰੀਰ ਧਰਿਆ, ਸਾਧੂ ਭਲਾ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਆਨ ਕਰਦੇ
ਲੰਗਰ ਲਾਇ ਕੇ ਵਿੱਚ ਅਖਾੜਿਆਂ ਦੇ, ਲੋੜਵੰਦ ਗਰੀਬ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਦੇ
ਬੰਨ੍ਹ ਸਿਰੇ ਤੇ ਪੰਡ ਨਾ ਚੁੱਕ ਖੜਦੇ, ਜੁੱਤੀ ਜਗਤ ਦੀ ਜਗਤ ਦੇ ਸਿਰ ਜੜਦੇ
ਰਵਾਦਾਰ ਨਾ ਆਪ ਇਕ ਤਿਲ ਭਰਦੇ, ਸਾਰਾ ਵੰਡ ਖੁਲਾਂਵਦੇ ਨਾਮ ਹਰ ਦੇ
ਔਖੇ ਹੋਇ ਕੇ ਆਪ ਆਰਾਮ ਦੇਂਦੇ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਨੂੰ ਬਣਨ ਆ ਮੁਫਤ ਬਰਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੇਖ ਲੈ ਜਾਇ ਕੇ ਕੁੰਭ ਉੱਤੇ, ਕੀਕਰ ਲਾ ਭੰਡਾਰ ਵਰਤਾ ਧਰਦੇ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਮੰਤ੍ਰੀ

ਪਰ ਸੁਆਰਥੀ ਭੀ ਭਲੇ ਦਸਿਓ ਜੇ! ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਾਧ ਹੁੰਦੇ
ਜੇਕਰ ਭਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਚਾਹ ਹੁੰਦੀ, ਜਗਤ ਛੱਡ ਨਾ ਕਦੇ ਆਬਾਦ ਹੁੰਦੇ
ਪੇਟ ਆਪਣਾ ਭਰਨ ਨੂੰ ਫਕਰ ਹੁੰਦੇ, ਭਲੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾ ਤਾਹਦ ਹੁੰਦੇ
ਕੱਲੇ ਲਵਾਂ ਗੇ ਮੌਜ ਬੈਕੁੰਠ ਵਾਲੀ, ਨਿਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਾਹਦ ਹੁੰਦੇ
ਜਾ ਕੇ ਤੀਰਥੀਂ ਸ਼ਾਹੀਆਂ ਕੱਢ ਬੈਂਹਦੇ, ਦੂਰ ਮਾਨ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸੁਵਾਦ ਹੁੰਦੇ
ਮਮਤਾ ਮੋਈ-ਨਾ ਨਫਸ ਹੀ ਵੱਸ ਹੋਯਾ, ਹੋ ਕੇ ਸਾਧ-ਨਾ ਦੂਰ ਉਪਾਧ ਹੁੰਦੇ
ਜੇਹੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣ, ਜਗਤ ਵਾਸਤੇ ਓਹ ਬਿਆਧ ਹੁੰਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇਕੀਆਂ ਰੈਹਣੀਆਂ ਯਾਦ ਪਿਛੋਂ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਯਾਦ ਹੁੰਦੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਪਰਉਪਕਾਰ ਸੰਤਾਂ ਵਰਗਾ ਕੌਣ ਕਰਦਾ? ਸਾਗਰ ਜਗਤ ਦੇ ਸੰਤ ਮਲਾਹ ਸੱਚੇ
ਨਦੀ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ ਫਿਰ ਕੇ ਦੇਣ ਵੱਤਰ, ਤੋਰਨ ਜਗਤ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਸੱਚੇ
ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ, ਸਾਰੇ ਭਾਰ ਕਰਦੇ ਦੂਰ ਲਾਹ ਸੱਚੇ
ਦੁਨੀਆਂ ਕੜੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇ ਜ਼ੰਜੀਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ-ਵੱਢਦੇ ਫਾਹ ਸੱਚੇ
ਗੰਗਾ, ਗਯਾ, ਗੁਦਾਵਰੀ, ਗੋਮਤੀ ਤੇ, ਜਗਨ ਨਾਥ ਲੋਕਾਈਆਂ ਜਾਣ ਚੱਲ ਕੇ
ਓਥੇ ਜਾਂਵਦੇ ਮੁਕਤ ਤੇ ਭੁਗਤ ਕਾਰਨ, ਮੁਰਦਾ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਗਤੀ ਨੂੰ ਪਾਨ ਚੱਲ ਕੇ
ਤੀਰਥ ਨਾਥ ਜੰਗਮ ਸੰਤ ਕਹੀਦੇ ਨੇ, ਆਪ ਮੁਕਤ ਦਿਵਾਨ ਨੂੰ ਆਨ ਚੱਲ ਕੇ
ਜੇਹੜੇ ਸ਼ੂਮ ਦਲਿੱਦ੍ਰੀ ਹੋਣ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਸੰਤ ਥੰਨ੍ਹ ਕੇ ਖੀਰ ਖਵਾਨ ਚੱਲ ਕੇ
ਬ੍ਰਿਛ ਵਾਂਗ ਸਹਾਰ ਕੇ ਧੁੱਪ ਗਰਮੀ, ਛਾਉਂ ਕਰਨ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਤਪਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਮਿੱਠੇ ਬਚਨ ਕਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ, ਛਾਤੀ ਠੰਢ ਪਾਵਣ ਆ ਕੇ ਖਪਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਨਿਤ ਫਿਕਰ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ, ਰਖ ਲੈਨ ਕੁਮੌਤ ਤੋਂ ਝਪਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰਨ ਸਫਾਰਸ਼ਾਂ ਰੱਬ ਅਗੇ, ਕਦੇ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਨਾਮ ਜਪਦਿਆਂ ਨੂੰ

ਜਵਾਬ ਮੰਤ੍ਰੀ

ਬੱਧੇ ਹਿਰਸ ਦੇ ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ ਫਿਰਦੇ, ਦਿਲੋਂ ਗਈ ਨਾ ਲਾਲਸਾ ਮਾਨ ਵਾਲੀ
ਲੱਗੀ ਲਗਨ ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੰਤ ਬਣੀਏ, ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਨਾ ਚੇਲਿਓਂ ਰਹੇ ਖਾਲੀ
ਲੱਖਾਂ ਦੰਭ, ਪਖੰਡ ਦਿਖਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਕਰਮਾਤ ਸੰਦੀ ਉੱਘੀ ਕਰਨ ਲਾਲੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਾਧੂਆਂ ਦਗੇ ਕੀਤੇ, ਚੰਗੇ ਚੰਗਿਆਂ ਦੀ ਨਾਲ ਜਿਲਦ ਗਾਲੀ
ਹਿਰਸ ਕਰਨ ਨਾ ਦੇ ਆਰਾਮ ਟਿਕ ਕੇ, ਸਾਧ ਕਾਉਂ ਵਾਂਗੂ ਸਦਾ ਫਿਰਨ ਲੌਂਦੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਰ, ਭੇਟ ਉਗਰਾਹੁੰਦੇ ਘਰੀਂ ਜਾ ਜਾ, ਗਗਨ ਵਾਂਗ ਨਾ ਲੈਨ ਆਰਾਮ ਭੌਂਦੇ
ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗੀ ਰਹੇ ਧਨ ਦੀ, ਹੋਸ਼ੇ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਦੀ ਭਰ ਨੀਂਦ ਸੌਂਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਰਾਂ ਭਰਿਆਂ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਭੀ, ਬੇਨਸੀਬ ਓਹ ਸੱਖਣੇ ਪਰਤ ਔਂਦੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਸੰਤ ਰੂਪ ਪਾਰਸ ਅਸਲੀ ਹੋਂਵਦੇ ਨੇ, ਜੇਹੜਾ ਨਾਲ ਛੋਹਵੇ ਸੋਨਾ ਹੋਂਵਦਾ ਏ
ਚੰਦਨ ਬ੍ਰਿਛ ਦਾ ਧਾਰ ਸੁਭਾਉ ਸਾਧੂ, ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਜੰਡ ਖੁਸ਼ਬੋਂਵਦਾ ਏ
ਲੈ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਦਾਤ ਅਗੋਂ, ਨੰਗੇ ਭੁਖਿਆਂ ਤਾਈਂ ਵਰਤੋਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁਖੀ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਧੋਣੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਆਨ ਕੇ ਧੋਂਵਦਾ ਏ
ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਕਰਤਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ, ਜਗਹ ਜਗਹ ਤੇ ਧਰਮ ਬਿਸਥਾਰ ਕਰਦੇ
ਵੰਡ ਖਾਂਵਦੇ ਦਾਤ ਅਨਮੁੱਲੜੀ ਨੂੰ, ਸ਼ੂਮਾਂ ਵਾਂਗ ਨਾ ਸਾਂਭ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ
ਮੋਹ ਨਿੰਦ੍ਰਾ ਵਿਚ ਮਦਹੋਸ਼ ਹੋਯਾਂ, ਠੋਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਣ ਬੇਦਾਰ ਕਰਦੇ
ਪੈਹਰੇਦਾਰ ਬਣ ਸੰਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਕਰਦੇ, ਪੰਜ ਵਿਸ਼ੇ ਜੋ ਚੋਰ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਦੇ
ਦੇਣ ਅੱਖੀਆਂ ਖੋਹਲ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਨਾਮ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਕਰਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕ੍ਰਿਤਘਨ ਜੀਵ ਉਪਕਾਰ ਭੁੱਲਣ, ਸਗੋਂ ਤਾਨਿਆਂ ਦੀ ਅਗੋਂ ਮਾਰ ਕਰਦੇ

ਜਵਾਬ ਮੰਤ੍ਰੀ

ਕਿਸੇ ਸਾਧ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਬ੍ਰਹਮਗਜਾਨ ਦਾ ਕੇਹਾ ਸੁਵਾਦ ਹੁੰਦਾ?
ਜਿਹਾ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਦਿੱਸੇ, ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਰ ਬੇ ਯਾਦ ਹੁੰਦਾ
ਕੀਕਰ ਮੰਨੀਏ ਬਿਨਾ ਪਰਤਾਵਿਆਂ ਦੇ, ਕੋਈ ਦੇਖਿਆਂ ਬਿਨਾ ਨਾ ਸ਼ਾਹਦ ਹੁੰਦਾ
ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਦੇ ਬਿਨਾ ਨਾ ਹੋਏ ਧੂੰਆਂ, ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਬਿਨਾ ਉਲਾਦ ਹੁੰਦਾ
ਬਿਨਾ ਬੱਦਲਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਦਾ, ਅਤੇ ਮੈਹਲ ਨਾ ਬਿਨਾ ਬੁਨਿਯਾਦ ਹੁੰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੇਤ ਨਾ ਭੰਨਿਆ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ, ਆਹ ਆਨੰਦ ਪਾਵੇ ਜੇਹੜਾ ਸਾਧ ਹੁੰਦਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ

ਅਗੇ ਅੰਨਿਆਂ ਦੇ ਰੋ ਕੇ ਦੱਸਣਾ ਕੀ, ਅਤੇ ਬੋਲਿਆਂ ਰਾਗ ਸੁਨਾਵਣਾ ਕੀ?
ਪੀੜ ਜਣਨ ਦੀ ਸਿੰਢ ਨੇ ਸਮਝਣੀ ਕੀ, ਨਮਦਾ ਬੁੱਧ ਨੂੰ ਅਕਲ ਦਾ ਆਵਣਾ ਕੀ?
ਮਗਜ਼ ਮਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਤਰ ਧਰੀਏ, ਸ੍ਵਾਦ ਓਸ ਨੇ ਸੁੰਘ ਕੇ ਪਾਵਣਾ ਕੀ?
ਹੋਵੇ ਨਾਰ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਸੁਖ ਜਾਣੇ, ਕਿਸੇ ਹੀਂਜੜੇ ਸੁਖ ਸਲਾਹਵਣਾ ਕੀ?
ਹੰਸ ਜਾਣਦੇ ਮੋਤੀਆਂ ਚੋਗ ਚੁਗਣੀ, ਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਵਾਦ ਦੇ ਖਾਵਣਾ ਕੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਸ਼ਨਾ ਫੁੱਲ ਦੀ ਭੌਰ ਜਾਣੇ, ਭੂੰਡ ਸੁੰਘ ਕੇ ਲੁਤਫ ਉਠਾਵਣਾ ਕੀ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦ ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਖੋਜ ਲੱਭਾ, ਲੱਗੀ ਮੋਹਰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੇ ਗੁੱਟ ਹੋਏ
ਦੱਸਣ ਗੋਚਰੀ ਗੱਲ ਨਾ ਰਹੀ ਕੋਈ, ਐਸੇ ਮਸਤ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਹੋਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਮਨਸੂਰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਖੋਹਲੀ, ਸ਼ਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਕੂਟੇ ਪੁੱਟ ਹੋਏ
ਸੋਈ ਸਮਝਦਾ ਏਸ ਆਨੰਦ ਤਾਂਈ, ਜੇਹੜੇ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜੁੱਟ ਹੋਏ
ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ-ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਮਜ਼ਾ ਕਾਹਦਾ? ਜੇਹੜੇ ਖੱਖੜੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਫੁੱਟ ਹੋਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗਲੀ ਦਿਲਦਾਰ ਦੀ ਵੜੇ ਜੇਹੜੇ, ਲਾਂਭੇ ਭੋਗ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁੱਟ ਹੋਏ
ਭਾਈ ਕਾਸ ਨੂੰ ਪਏ ਸਤਾਓ ਮੈਨੂੰ, ਮੈਲੀ ਅੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਤੱਕਦੇ ਹੋ?
ਮੈਂ ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਜਾਣ ਕੇ ਬਣੋਂ ਮਚਲੇ, ਮਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਨੱਕ ਦੇ ਹੋ!
ਨੱਕ ਵੱਢਿਆਂ ਕਹੋ ਸੁਰਗ ਮਿਲਦਾ, ਤੁਸੀ ਆਪਣੀ ਢੱਕ ਨੂੰ ਢੱਕਦੇ ਹੋ!
ਜੇ ਕਰ ਆਪ ਤਿਆਗ ਨਾ ਸਕਦੇ ਹੋ! ਮੈਨੂੰ ਕਾਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਤੋਂ ਡੱਕਦੇ ਹੋ?
ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਕਰੋ ਨਿੰਦਾ, ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਕੇ ਜ਼ੈਹਰ ਨੂੰ ਫੱਕਦੇ ਹੋ!
ਸ਼ਾਇਦ ਹਸਦ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾੜਿਓ ਜੇ! ਮੈਨੂੰ ਸੁਖੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਨਾ ਸੱਕਦੇ ਹੋ!
ਜਾਓ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰੋ ਅਰਾਮ ਬੈਹ ਕੇ, ਝੇੜੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਕਰੋ ਨਾਹੱਕ ਦੇ ਹੋ?
ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤੁਸੀ ਨਾ ਥੱਕਦੇ ਹੋ, ਤੇ ਅਕਾਂਦਿਆਂ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਅੱਕਦੇ ਹੋ!
ਧੱਕੇ ਧੁਰੋਂ ਖਵਾਣ ਦੀ ਚਾਹ ਸ਼ਾਇਦ, ਤਾਂਹੀਏਂ ਨਰਕ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਧੱਕਦੇ ਹੋ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਂਵਦਾ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲੋ, ਲੋਕ ਲਾਜ ਤੋਂ ਕਾਸ ਨੂੰ ਝੱਕਦੇ ਹੋ?

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਪਈ ਸੰਧਯਾ ਝਗੜਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਤੇ ਭੂਪ ਨਾ ਆਇਆ ਏ
ਹੋਯਾ ਅਸਰ ਨਾ ਕੁਝ ਸਮਝਾਵਨੇ ਦਾ, ਸਾਰਾ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਏ
ਓੜਕ ਜੋੜ ਕੇ ਹੱਥ ਏਹ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ, ਹੋਵੇ ਸਦਾ ਇਕਬਾਲ ਸਵਾਇਆ ਏ
ਚੱਲੋ ਰਾਤ ਤਾਂ ਕਰੋ ਅਰਾਮ ਚੱਲ ਕੇ, ਹੋਈ ਸ਼ਾਮ ਅੰਧੇਰੜਾ ਛਾਇਆ ਏ
ਫੇਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵਸੀ ਸੁਬਾ ਵੇਲੇ, ਜੀਉ ਆਪ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘਬਰਾਇਆ ਏ
ਰਾਤ ਸੋਚਣਾ ਏਸ ਨੂੰ ਫੇਰ ਬੈਹ ਕੇ, ਜੋ ਖਿਆਲ ਬੇਫਾਇਦਾ ਪਾਇਆ ਏ
ਅੱਗੋਂ ਭੂਪ ਨਾ ਗੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ, ਜ਼ੈਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸੀਸ ਫਿਰਾਇਆ ਏ
ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਨੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਨਾਲ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਰਾਇਆ ਏ
ਹੋਈ ਮੁਲਤਵੀ ਗੱਲ ਸਵੇਰ ਉੱਤੇ, ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਆਨੰਦ ਮਨਾਇਆ ਏ
ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਵੇ ਵਿਚਾਰ ਕੋਈ, ਜੇਹੜਾ ਭੂਪ ਨੂੰ ਭਰਮ ਸਮਾਇਆ ਏ
ਹੋਵੇ ਦੂਰ-ਠੰਢੀ ਪਵੇ ਗੱਲ ਰਾਤੀ, ਹਾਲੀ ਰੰਜ ਨੇ ਜੀਉ ਤਪਾਇਆ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਇਕ ਇਕੱਲੜੇ ਮੈਹਲ ਅੰਦਰ, ਆਸਣ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੂਪ ਨੇ ਲਾਇਆ ਏ

ਸੋਚ ਕਰਨੀ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਰਾਤੀ ਸੌਣ ਨੂੰ ਲੇਟ ਤਾਂ ਗਿਆ ਰਾਜਾ, ਐਪਰ ਦੁਖੀ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਦਾ ਆਵਣਾ ਕੀ?
ਜੇਹੜਾ ਜ਼ਖਮ ਕਾਰੀ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ, ਮਲ੍ਹਮ ਓਸ ਤੇ ਨੀਂਦ ਨੇ ਲਾਵਣਾ ਕੀ?
ਸੌਂਦੇ ਸੋ ਜੋ ਸੁਖ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੇ, ਦੁੱਖਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਚੈਨ ਪਾਵਣਾ ਕੀ?
ਵੱਜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਚੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲੇ, ਓਹਨਾਂ ਰਾਗ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਗਾਵਣਾ ਕੀ?
ਖੁਦੀ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਏ ਬੇ ਖੁਦ ਜੇਹੜੇ, ਓਹਨਾਂ ਸੁੱਝਦਾ ਪੀਵਣਾ ਖਾਵਣਾ ਕੀ?
ਵੜੇ ਮਰਦ ਮੈਦਾਨ ਤਲਵਾਰ ਫੜ ਕੇ, ਡਰ ਕੇ ਜਾਨ ਤੋਂ ਮੁਖ ਫਿਰਾਵਣਾ ਕੀ?
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਕ ਦੀਦਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਦੀਏ, ਓਹਨਾਂ ਹੋਰ ਥੇ ਜੀਉ ਪਰਚਾਵਣਾ ਕੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਿੱਚ ਸਰਾਂਇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੇ, ਫਿਕਰ ਛੱਡ ਕੇ ਵਕਤ ਲੰਘਾਵਣਾ ਕੀ?
ਭੂਪ ਜਾਗਦੇ ਜਾਗਦੇ ਸੋਚ ਕੀਤੀ, ਮਨਾਂ ਏਸ ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਭੁੱਲਣਾ ਕੀ ?
ਜੇਹੜੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਇਓਂ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਝੂਠੇ ਲਾਲਚੀਂ ਲੱਗ ਉਡੱਲਣਾ ਕੀ?
ਪਾ ਕੇ ਲਾਲ ਬੇ ਕੀਮਤਾ ਜਨਮ ਮਾਨਸ, ਵਿੱਚ ਖੁਦੀ ਤਕੱਬਰਾਂ ਰੁਲਣਾ ਕੀ?
ਏਸ ਵਕਤ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਗਵਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭੁੱਲਣਾ ਕੀ?
ਜਿਨ੍ਹੂੰ ਹਿਰਸ ਦੀ ਚਾਟ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਤੇ ਭੇਦ ਮਾਹਿਬੂਬ ਦਾ ਖੁੱਲਣਾ ਕੀ?
ਜੇਹੜੇ ਕੱਖ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਹੋਣ ਹੋਲੇ, ਓਹਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਤੱਕੜੀ ਤੁੱਲਣਾ ਕੀ?
ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਤੈਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦੇਂਵਦੇ ਨੇ, ਤੂੰ ਪਰ ਹਿਰਸ ਝੂਠੀ ਉਤੇ ਡੁੱਲਣਾ ਕੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਡੋਲ ਜਾਂਦੇ ਮਾਯਾ ਦੇਖ ਕੱਚੇ, ਸੱਚੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਹਿੱਲਣਾ ਜੁੱਲਣਾ ਕੀ ?

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਹੀ ਉਜੈਨ ਨਗਰ ਤੋਂ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ

ਚੌਥਾ ਰਾਤ ਦਾ ਪੈਹਰ ਪਰਭਾਤ ਵੇਲਾ, ਵਾਹਵਾ ਮਿੱਠੜੀ ਨੀਂਦ ਲਿਆਂਵਦਾ ਏ
ਪੱਖਾ ਝੁੱਲਦਾ ਬਾਦੇ ਸੁਬਾ ਵਾਲਾ, ਤਲੀਆਂ ਝੱਸ ਕੇ ਖਲਕ ਸੁਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਛੀ ਕੇ ਘੁੱਪ ਅੰਧੇਰੜਾ ਰਾਤ ਵਾਲਾ, ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਉਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਕੇ ਸੌਣ ਬੇ ਫਿਕਰ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਨਾਂ ਹਰੀ ਦਾ ਭਜਨ ਨਾ ਭਾਂਵਦਾ ਏ
ਏਸ ਵਕਤ ਜਾਗੇ ਕੋਈ ਲਗਨ ਵਾਲਾ, ਤਾਰੇ ਗਿਣਦਿਆਂ ਰਾਤ ਲੰਘਾਂਵਦਾ ਏ
ਰਾਤ ਭਰਥਰੀ ਗਿਣਤੀਆਂ ਗਿਣਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਜੀਉ ਵਿੱਚ ਖਯਾਲ ਏਹ ਆਂਵਦਾ ਏ
ਮਨਾਂ ਰੱਬ ਸਬੱਬ ਬਣਾਇਆ ਏਹ, ਸੋਹਣਾ ਵਕਤ ਏਹ ਤਾਰਿਆਂ ਛਾਂਵਦਾ ਏ
ਸ਼ੈਹਰ-ਸ਼ੈਹਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੁੱਤਾ, ਤੈਨੂੰ ਵੇਖ ਨਾ ਕੋਈ ਹਟਾਂਵਦਾ ਏ
ਛੱਡ ਖਯਾਲ ਜੰਜਾਲ ਦਾ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾ, ਕਰ ਲੈ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਾਂਵ ਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਏਹਨਾਂ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਿਆ ਹੋਯਾ, ਕੌਣ ਵਕਤ ਹਿਸਾਬ ਛੁਡਾਂਵਦਾ ਏ?
ਜੇ ਕਰ ਰਿਹੋਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਹੋਸੀ, ਕੋਈ ਰੋਂਵਦਾ ਕੋਈ ਕੁਰਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਏਹੋ ਧਾਰ ਖਿਆਲ ਸੰਭਾਲ ਦਾਮਨ, ਵੱਲ ਜੰਗਲਾਂ ਕਦਮ ਉਠਾਂਵਦਾ ਏ
ਅਗੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਗਿਆ ਬਨਬਾਸ ਲੈ ਕੇ, ਅੱਜ ਭਰਥਰੀ ਬਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਵਦਾ ਏ
ਕਿਸੇ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਰਵਾਨ ਹੁੰਦੇ, ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਂਵਦਾ ਏ
ਤਾਇਰ ਛੁਟ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਦਿਲ ਸ਼ਾਦ ਹੋਵੇ, ਤਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਗੀਤ ਅਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਨੂੰ ਛੱਡ ਤੁਰਿਆ, ਰੱਸਾ ਮੋਹ ਦਾ ਝੱਬ ਤੁੜਾਂਵਦਾ ਏ
ਲਾ ਕੇ ਦਾਗ਼ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਬਾਹਰ ਹੋਯਾ, ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਪਯਾਰ ਭੁਲਾਂਵਦਾ ਏ
ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਸਦਾ ਕਰਨ ਉਜਾੜ ਲੱਗਾ, ਤੁਰਣ ਲਗਿਆਂ ਤਰਸ ਨਾ ਖਾਂਵਦਾ ਏ
ਐਸ਼ ਇਸ਼ਰਤਾਂ ਦਿਲੋਂ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਤੇ, ਸਾਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸਮਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਾਗਿਆ ਭਾਗ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਲਾਂਵਦਾ ਏ

ਬੇ ਚੈਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ ਦਾ

ਚੜ੍ਹਯਾ ਦਿਨ ਨਾ ਭਰਥਰੀ ਨਜ਼ਰ ਆਯਾ, ਸਾਰੇ ਸ਼ੈਹਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੁਕਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਮੈਹਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਰਲਾਟ ਦੀ ਵਾਜ ਆਵੇ, ਘਰ੨ ਵਿੱਚ ਏਹੋ ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਰੋਵਨ ਸਭ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਖਲੇ, ਮੂਧੀ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਕਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਕੇਹਾ ਉਲਟਿਆ ਏਹ ਸ਼ਤਰੰਜ ਪਾਸਾ? ਸਾਡੇ ਭਾ ਨਸੀਬ ਦੀ ਹਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਵੇਖ ਸੁੱਤਿਆਂ ਗਫਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ, ਕੇਹੜੀ ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਧਾੜ ਪੈ ਗਈ?
ਸਾਡੇ ਸੌਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਸੀਬ ਸੁੱਤੇ-ਸੁੱਤੇ ਸੁੱਤਿਆਂ, ਰੱਬ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਰੋਵਨ ਰਾਣੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿਰਲਾਪ ਡਾਢਾ ਰੱਬਾ ਏਹ ਕੀ ਕੈਹਰ ਕਹਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮ੍ਰਿਗ ਮਤਵਾਲ ਝੇਬਾੜ ਸਾਡੀ, ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਏਹ ਹਰਨੀ ਆਂਡਾਰ ਪੈ ਗਈ

ਸਮਝਾਉਣਾ ਪਿੰਗਲਾਂ ਪਟਰਾਣੀ ਦਾ ਦੂਜੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ

ਅਨੀ ਕਰੋ ਨਾ ਤੁਸੀ ਵਿਰਲਾਪ ਭੈਣੋ! ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਕ੍ਰੋਧ ਨੂੰ ਧਾਰਿਆ ਏ
ਗੁੱਸਾ ਕੱਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਧਾਰ ਕੇ ਤੇ, ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕਦਮ ਉਲਾਰਿਆ ਏ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਗੁੱਸਿਆਂ ਦੀ, ਚਾਹੀਦੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਖਲ੍ਹਾਰਿਆ ਏ
ਜਦੋਂ ਠੰਢੜਾ ਹੋਵਸੀ ਚਲਾ ਆਸੀ, ਤੁਸਾਂ ਕਾਮ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਹਾਰਿਆ ਏ?
ਰਾਜਾ ਭੁੱਲ ਕੀਕਰ ਸਕੇ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਮ ਦੇ ਤੀਰ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੋ! ਏਹ ਪਖੰਡ ਦਾ ਖੇਲ ਖਿਲਾਰਿਆ ਏ

———

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਾਹੋ ਦਾਹ ਇਕ ਸਾਹ ਬਿਨ ਰਾਹ ਖੇਹੜੇ, ਆਸਾਂ ਲਾਹ ਸਭੇ ਇਕੋ ਰਾਹ ਫੜਿਆ
ਪੰਛੀ ਨਿਕਲਦਾ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕੈਦ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿੱਧਾ ਆਹਲਣੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆਨ ਵੜਿਆ
ਕਰਮ ਰੇਖ ਨੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮੇਖ ਮਾਰੀ, ਦੁੱਖਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਖੜਿਆ
ਜਾਗੇ ਭਾਗ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗੇ ਦੁੱਖ ਕਜ਼ੀਏ, ਤਿਆਗੀ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਅਗੇ ਰਾਹ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਮਾਰ ਮਨਜ਼ਲਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਬੱਧਾ, ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦਰਵਾਜ਼ੜੇ ਆਨ ਵੜਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਧੰਧਾਲ ਸਾਰੇ, ਇਕੋ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਿਆ

ਉਸਤਤ ਟਿੱਲਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਟਿੱਲਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਵਾਲਾ, ਮਹਿਮਾ ਮੂੰਹੋਂ ਨਾ ਕੁਝ ਉਚਾਰ ਹੋਵੇ
ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਬੂਟੀਆਂ ਨਾਲ ਹਰਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਗ਼ ਦੀ ਖਿੜੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਹੋਵੇ
ਤਾੜ, ਚੀਲ, ਨਰੇਲ, ਦੇਉਦਾਰ, ਸਰੂਆਂ-ਉੱਚੇ ਵੇਖ ਕੇ ਨਜ਼ਰ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹੋਵੇ
ਚੰਦਨ ਬ੍ਰਿਛ ਸੁਹਾਵਣੇ ਘਣੇ ਲੱਗੇ, ਲੈ ਲੈ ਬਾਸ ਜੰਗਲ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਹੋਵੇ
ਠੰਢੀ ਠਾਰ ਹਵਾ ਖ਼ੁਸ਼ਬੂ ਭਿੰਨੀ, ਜੋ ਮਲਿਆਗਰੀ ਭੀ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹੋਵੇ
ਪੰਛੀ ਗਾਂਵਦੇ ਗੀਤ ਭਗਵੰਤ ਵਾਲੇ, ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਦੀ ਸਦਾ ਬਹਾਰ ਹੋਵੇ
ਪਰਬਤ ਸੋਹਣਾ ਬਹੁਤ ਕੈਲਾਸ਼ ਨਾਲੋਂ, ਚੋਟੀ ਵੇਖ ਹਿਮੰਚਲ ਨਸਾਰ ਹੋਵੇ
ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ ਗੰਗਾ ਵਾਂਗ ਵਗਣ ਕੂਲਾਂ, ਝਰਨੇ ਝਰਨ ਦਾ ਖੂਬ ਖੜਕਾਰ ਹੋਵੇ
ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਮੰਗਲ ਬਣਿਆ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀ ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਹੋਵੇ
ਜਾਣੋ ਅਸਲ ਬੈਕੁੰਠ ਅਸਥਾਨ ਏਹੋ, ਖੁਲ੍ਹਾ ਸਾਧੂਆਂ ਕਾਨ ਦੁਆਰ ਹੋਵੇ
ਜੇਹੜਾ ਜਾਇ ਇਕੇ ਚੜ੍ਹੇ ਇਸ ਗਿਆਨ ਟਿੱਲੇ, ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਆਸ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋਵੇ
ਉੱਚੇ ਭਾਗ ਵਾਲੇ ਉੱਚੀ ਚੜਨ ਪੌੜੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸਮਤਾਂ ਨਾਲ ਦੀਦਾਰ ਹੋਵੇ
ਭਾਗੀ ਭਰੇ ਟਿੱਲੇ ਉਤੇ ਨਾਥ ਵੱਸੇ, ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਅਨਾਥਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਵੱਸੇ
ਉੱਚੀ ਜ਼ਾਤ ਜੋਗੀ ਉੱਚਾ ਵੇਖ ਟਿੱਲਾ, ਛੱਡ ਜਗਤ ਦਾ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਵੱਸੇ
ਜਾਗੇ ਜਿਨਾਂ ਦੇ ਭਾਗ-ਉਹ ਬਣੇ ਭਾਗੀ, ਜਾਗੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਜਿਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰ ਵੱਸੇ
ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਆਏ ਛੱਡ ਦੁਨੀਆਂ, ਲੈਣ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਵੱਸੇ
ਜਿਨਾਂ ਦੁੱਖ ਜਾਤੇ ਭੋਗ ਰੋਗ ਮਾਇਆ, ਸੋਈ ਝੂਠੜਾ ਛੱਡ ਸੰਸਾਰ ਵੱਸੇ
ਲੱਗੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਬਾਣ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਏ, ਬੰਦ ਅੱਖ ਹੋਈ ਮੋਨ ਧਾਰ ਵੱਸੇ
ਛੱਡ ਖੁਦੀ ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਵੱਸੇ, ਤੂੰ ਹੀ! ਤੂੰ ਹੀ! ਦਾ ਵਾਕ ਉਚਾਰ ਵੱਸੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਇ ਕੇ ਠੰਢੜੇ ਠਾਰ ਵੱਸੇ, ਸੱਚੇ ਰੱਬ ਸੰਦੇ ਤਲਬਗਾਰ ਵੱਸੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਸਤਤ ਗੁਰੂ ਜਤੋਂ ਦੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਨਾਥ ਗੁਰੂ ਜਤੋਂ ਦੀ ਸੰਤ ਪੂਰਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਠੰਢ ਪਾਵੇ ਦੁੱਖਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ
ਸਾਧ ਮੰਡਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਸੋਹੇ, ਜਿਵੇਂ ਚੰਦ ਸਰਦਾਰ ਹੈ ਤਾਰਿਆਂ ਤੇ
ਚਿੱਤ ਡੋਲਨਾ ਰਹਿਤ ਅਡੋਲ ਹੋਯਾ, ਲੈਹਰੇ ਲਏ ਬੈਕੁੰਠ ਹੁਲਾਰਿਆਂ ਤੇ
ਰੂਪ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਨਿਰਮਲ ਨੀਰ ਵਾਂਗੂ, ਵੱਸੇ ਆਤਮਾ ਊਚ ਚੁਬਾਰਿਆਂ ਤੇ
ਜੈਸਾ ਏਸ ਚੁਬਾਰੜੇ ਸੁੱਖ ਡਿੱਠਾ, ਐਸਾ ਹੋਰ ਨਾ ਬਲਖ਼ ਬੁਖ਼ਾਰਿਆਂ ਤੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਚੰਦਸੀਤਲਸੀਤਲਕਰੇਖਲਕਤ,ਅਮ੍ਰਿਤਛਿੜਕਦਾਦੁੱਖਦੇਸਾੜਜਾਂਤੇ

ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਜਾਣਾ

ਜੇਹੜਾ ਮੁਖ ਸੀ ਵਾਂਗ ਗੁਲਾਬ ਖਿੜਿਆ,ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਵਸਾਰ ਦੇ ਪੀਲੜਾ ਏ
ਮੱਖਣ ਦੁੱਧ ਮਲਾਈਆਂ ਜਿਸਮ ਪਲਿਆ,ਹੋਯਾ ਸੁੱਕ ਤੇ ਹੁੱਟ ਕੇ ਤੀਲੜਾ ਏ
ਵਾਲ ਅਤਰ ਭਿੰਨੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਰੁਲ ਗਏ,ਗੋਰਾ ਰੰਗ ਕੀਤਾ ਧੁੱਪਾਂ ਨੀਲੜਾ ਏ
ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਛਾਲੇ ਪਾਏ ਕੰਡਿਆਂ ਨੇ, ਹੋਯਾ ਪੈਂਡਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰੀਲੜਾ ਏ
ਵਾਲੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਦੇਸ ਵਲਾਇਤਾਂ ਦਾ, ਅੱਜ ਦਿੱਸਦਾ ਬਾਝ ਵਸੀਲੜਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਸ ਉਮੈਦ ਦਾ ਲੱਕ ਬੱਧਾ,ਟਿੱਲੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਤਾੜਦਾ ਹੀਲੜਾ ਏ
ਜਿਵੇਂ ਗੁੰਗਿਆਂ ਬੋਲਨਾ ਹੋਵੇ ਮੁਸ਼ਕਲ,ਅਤੇ ਪਿੰਗਲੇ ਚੜ੍ਹਨ ਪਹਾੜ ਔਖਾ
ਤਿਵੇਂ ਚੜ੍ਹਨ ਪਹਾੜ ਪਹਾੜ ਦਿੱਸੇ, ਅਤੇ ਪਾਵਣਾ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰ ਔਖਾ
ਕਰਕੇ ਹੌਸਲਾ ਚੜ੍ਹੇ ਪਰ ਜਿਸਮ ਨਾਜ਼ਕ ਫੜ ਫੜ ਚੜ੍ਹਨ ਬੂਟੇ ਖ਼ਾਰਦਾਰ ਔਖਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੜ੍ਹੇ ਸੋ ਚੂਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਨੂੰ,ਬਿਨਾ ਲਗਨ ਦੇ ਪਾਵਣਾ ਯਾਰ ਔਖਾ
ਜੇਹੜਾ ਦੁਖ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਏ ਸੁਖ ਕਰ ਕੇ,ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਭੀ ਹੋਣ ਆਸਾਨ ਆ ਕੇ
ਜਿਨਾਂ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ਲੇ ਪੈਰ ਪਾਯਾ, ਦੁਖ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖ ਡਰਾਨ ਆ ਕੇ
ਕਦੇ ਹੌਸਲਾ ਹਾਰ ਕੇ ਅੱਕਦੇ ਨਾ, ਪਵੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਜਦੋਂ ਧਿਆਨ ਆ ਕੇ
ਟਿੱਲੇ ਚੜ੍ਹੇ-ਪਾਏ ਗੁਰੂ ਭਰਥਰੀ ਨੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਰਨ ਤੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਨ ਆ ਕੇ

ਬੇਨਤੀ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦੀ

ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਟੇਕ ਮੱਥਾ, ਸੀਸ ਫੇਰ ਉਤਾਂਹ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਏ
ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਇ ਕਹਿੰਦਾ,ਰਖੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾਸ ਮਰ ਮੁੱਕਿਆ ਏ
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਸੂਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ, ਤੁਸਾਂ ਮੂਲ ਕਰਣਾ ਗੁਰੂ ਢੁੱਕਿਆ ਏ
ਦੁਖਾਂ ਘੇਰ ਕੇ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਧਾ, ਚਾਕੂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਫੇਰ ਕੇ ਟੁੱਕਿਆ ਏ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਪੁੱਤ ਗੰਧਰਬ ਧਰਮਾਤਮਾ ਦਾ,ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਨ ਜਗਤ ਤੇ ਲੁੱਕਿਆ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਿੱਜ ਜੰਮਿਆ-ਪਾਪ ਦਾ ਭਾਂਡੜਾ ਮੈਂ, ਭਰਤ ਤਈਂ ਦੁਰਕਾਰ ਨਾ ਥੁੱਕਿਆ ਜੇ
ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਤੇ ਪਿਆ ਅਗਯਾਨ ਪਰਦਾ, ਏਹਨੂੰ ਚੁਕਨੋਂ ਮੂਲ ਨ ਉੱਕਿਆ ਜੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦੇਖ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ, ਮੇਰਾ ਖ਼ੂਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੁੱਕਿਆ ਜੇ

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਧੰਨ ਭਾਗ ਸਾਡੇ ਆਯੋਂ ਆਪ ਚਲ ਕੇ, ਦੇਖ ਹੋਈ ਹੈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਅਪਾਰ ਰਾਜਨ!
ਕੁੱਲੀ ਹੋਈ ਅਬਾਦ ਫਕੀਰ ਸੰਦੀ, ਤੇਰਾ ਪਾਇ ਕੇ ਅਜ ਦੀਦਾਰ ਰਾਜਨ!
ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗ ਜੋ ਮੰਗਣਾ ਮੌਜ ਤੇਰੀ, ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦ੍ਵਾਰ ਰਾਜਨ!
ਨਾ ਉਦਾਸ ਹੋ ਆਸ ਜੋ ਧਾਰ ਆਯੋਂ, ਪੂਰੀ ਕਰੇ ਗਾ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ਰਾਜਨ!
ਧਨ, ਲੱਛਮੀ, ਭੋਗ ਸੰਸਾਰ ਵਾਲੇ-ਪੁੱਤਰ, ਪੋਤਰੇ, ਬਾਗ਼, ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਜਨ!
ਕੇਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਭੁੱਖ ਹੈ ਤੁਧ ਤਾਈਂ, ਕੌਣ ਵਸਤ ਦੀ ਤੋਟ ਭੰਡਾਰ ਰਾਜਨ?
ਕਿਸੇ ਆ ਗ਼ਨੀਮ ਨੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ, ਕੋਈ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ ਹਾਰ ਰਾਜਨ?
ਕਿਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੋਲ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ, ਵਗਨ ਅੱਥਰੂ ਕਿਉਂ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰਾਜਨ?
ਕਿਸੇ ਨਾਰ ਦੇ ਪਯਾਰ ਜੇ ਗਿਓਂ ਮੁੱਠਾ, ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਾਂ ਅਪਛਰਾਂ ਨਾਰ ਰਾਜਨ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੰਗ ਮੁਰਾਦ ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਹੋ ਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਇਨਕਾਰ ਰਾਜਨ!

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਮੈਨੂੰ ਲੋੜ ਨਾ ਝੂਠਿਆਂ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਭੋਗ ਕੇ ਵੇਖ ਲਏ ਭੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਇਕੰਤ ਲੈ ਜੋਗ ਬੈਠੇ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਭਰਮਾਂਵਦੇ ਫੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਜੇਕਰ ਤੁੱਠੇ ਹੋ ਕਰੋ ਅਰੋਗ ਮੈਨੂੰ, ਦਇਆ ਧਾਰ ਕੇ ਬਖਸ਼ਿਓ ਜੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਵਿਛੜ ਸੱਚ ਤੋਂ ਕੱਚ ਵਿਚ ਜੀਉ ਫਸਿਆ, ਕਰੋ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਸੰਜੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਜੇਹੜੇ ਦੱਸ ਕੇ ਭੋਗ ਭਰਮਾਂਵਦੇ ਹੋ, ਇਨਾਂ ਭੋਗਿਆਂ ਮੁਕਤ ਨਾ ਹੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਨਾਗਾਂ ਨਾਰ! ਤੇ ਭੋਗ ਅੰਗਯਾਰ ਵਰਗੇ! ਵਿਸ਼ਾ ਕੂੜ ਨਿਆਮਤਾਂ ਰੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਜਗਤ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਰਹੇ ਰੋਂਦਾ, ਕਦੇ ਲਹੇ ਨਾ ਜੀਉ ਦਾ ਸੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!
ਆਯਾਂ ਸੰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਆਵੇ, ਬਿਨਾ ਜੋਗ ਨਾ ਹਟਣ ਵਿਜੋਗ ਗੁਰ ਜੀ
ਓੜਕ ਨਰਕ ਵਾਹੀਆਂ ਪੈ ਕੇ ਫਸਨ ਪੰਛੀ, ਜੇਹੜੇ ਰਹੇ ਚੁਗਦੇ ਮਿੱਠੀ ਚੋਗ ਗੁਰ ਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਹ ਦਾ ਰੋਗ-ਅਸਾਧ ਲੱਗਾ, ਏਹਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਕਰੋ ਅਰੋਗ ਗੁਰ ਜੀ!

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਰਾਜਾ ਸੱਚ ਆਖੇਂ ਇਕੇ ਕਰੇਂ ਠੱਠਾ, ਸਾਰੀ ਖੋਹਲ ਕੇ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਮੈਨੂੰ?
ਕਿਤੇ ਰੁੱਸ ਕੇ ਘਰੋਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਆਯਾ, ਕਿਸੇ ਕੱਢਿਆ ਘਰੋਂ ਅਕਾ ਤੈਨੂੰ?

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਕਿਸੇ ਗਾਲ ਕੱਢੀ, ਇਕੇ ਹੁਕਮ ਮੋੜੇ, ਅਕਲ ਉੱਡ ਕੇ ਪਿਆ ਘਬਰਾ ਤੈਨੂੰ?
ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਣੀਆਂ ਨੇ ਬੋਲੀ ਮਾਰ ਕੋਈ, ਦਿੱਤਾ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਪਾ ਤੈਨੂੰ?
ਹਥ ਤੰਗ ਹੋਯਾ, ਕੋਈ ਜੰਗ ਹੋਯਾ, ਕਿਸੇ ਸੰਗ ਹੋਯਾ ਵੈਰ ਭਾ ਤੈਨੂੰ?
ਰਾਹ ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਾਂ ਟਿੱਲੇ ਆਨ ਚੜ੍ਹਿਓਂ, ਵੇਖ ਹੋਰਨਾਂ ਆ ਗਿਆ ਚਾ ਤੈਨੂੰ?
ਇਕੇ ਭੰਗ ਪੀਤੀ ਗਈ ਹੋਸ਼ ਮਾਰੀ, ਹੋਯਾ ਧੁੱਪ ਦੇ ਨਾਲ ਸਫਰਾ ਤੈਨੂੰ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜਿਆਂ ਜੋਗ ਦਾ ਚਾ ਕਿੱਥੋਂ, ਕੀਕਰ ਹੋ ਗਿਆ ਏਹ ਸੁਦਾ ਤੈਨੂੰ?

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਕੋਈ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਕਰੇ ਠੱਠਾ! ਤੁਸੀ ਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਕਰੋ ਕਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਆਯਾ ਰੁੱਸ ਜਹਾਨ ਦੀ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਨਾਂ ਡੋਬੀਆਂ ਨੇਕੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਮੰਦਾ ਬੋਲ ਵੱਜਾ-ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਵਾਲਾ, ਪਿਛੇ ਜਿਨਾਂ ਮੱਤਾਂ ਗਈਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਤੰਗ ਮੁਕਤ ਵਲੋਂ, ਜੰਗ ਨਾਲ ਮਨ ਦੇ, ਵੈਰ ਭਾਉ ਹੋਯਾ-ਜਗਤ ਚਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਰਸਤਾ ਭੁੱਲ ਜਾ ਨਰਕ ਦੀ ਸੜਕ ਵਾਲਾ, ਭੜਕ ਭਜਨ ਦੀ ਨੇ ਜਿੰਦਾਂ ਠਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਚੜ੍ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਭੰਗ ਮਖਮੂਰ ਹੋਯਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਅੱਗ ਨੇ ਗਰਮੀਆਂ ਚਾੜ੍ਹੀਆਂ ਜੀ
ਮੈਨੂੰ ਜਗਤ ਦੇ ਭੋਗ ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ, ਪਈਆਂ ਭਾਰੀਆਂ ਆਨ ਖ੍ਵਾਰੀਆਂ ਜੀ
ਦੱਸਾਂ ਸੱਚ ਨਾ ਲੁਕ ਲੁਕਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਭਰਤ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਨਾਰੀਆਂ ਜੀ

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਛੱਡ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਫਕੀਰ ਹੋਵੇ, ਰਾਜਾ ਝੂਠੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨੀ ਕਦੋਂ ਤਲਵਾਰ ਜਾ ਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਤੱਤੀਆਂ ਤਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਪੁੱਤਰ ਜੱਟ ਦੇ ਕਦੋਂ ਅਤਾਰ ਬਣਨਾ, ਓਹ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਕੜਨੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਨੇ?
ਕਦੇ ਕੁੱਕੜੀਆਂ ਤਰਨ ਨਾ ਸਾਗਰਾਂ ਨੂੰ, ਦੌਲਤ ਜੋੜਨੀ ਕਦੋਂ ਜੁਵਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਕੀ ਪਰਖਣੇ ਲਾਲ ਹੀਰੇ, ਜਾਨਣ ਬੀਜ ਅਨਾਜ ਕਿਆਰੀਆਂ ਨੇ?
ਕੀਕਰ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਘਾਸ ਦਾ ਪਵੇ ਚਸਕਾ, ਮਾਸ ਛੱਡਣਾ ਨਾ ਮਾਸਾਹਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਬੋਲੀ ਹੰਸ ਦੀ ਕਾਗ ਨਾ ਸਿੱਖ ਸੱਕੇ, ਤੇ ਕਸਾਈਆਂ ਦਯਾ ਨਾ ਧਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਜਾਨਣ ਗੱਧੇ ਕੀ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਬੋਲਣੇ ਨੂੰ, ਓਹ ਤਾਂ ਜਾਨਦੇ ਖਾਣ ਚਵਾੜੀਆਂ ਨੇ?
ਜਿਨਾਂ ਚਾਟ ਲੱਗੀ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗਣੇ ਦੀ, ਉਨਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਜਿਨਾਂ ਰਾਜ ਮਾਣੇ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਗੱਲਾਂ ਖਲਕ ਦੀਆਂ ਕਦੋਂ ਸਹਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਕਦੋਂ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਡੇਰਾ, ਜਿਨਾਂ ਡਿੱਠੀਆਂ ਮੈਹਲ ਅਟਾਰੀਆਂ ਨੇ?
ਇਥੇ ਫੱਕਣੀ ਸੁਆਹ ਤੇ ਨਗਨ ਰੈਹਣਾ, ਓਥੇ ਬਾਦਲੇ ਜ਼ਰੀ ਕਨਾਰੀਆਂ ਨੇ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਗਦਾਈ ਰਾਜਨ? ਵਿੱਥਾਂ ਦੋਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਅੰਦਰ ਭਾਰੀਆਂ ਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਸ਼ ਦੀ ਕੁਝ ਦਵਾ ਕਰ ਤੂੰ, ਭਲੀਆਂ ਹੋਰ ਬਤੇਰੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਓਸ ਮਾਹਬੂਬ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਲੱਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਘਰ ਬਾਰ ਔਖਾ
ਵੱਜ ਤੀਰ ਕਲੇਜਿਓਂ ਪਾਰ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਪਕੜਨਾ ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਔਖਾ
ਜਾਨ ਵੇਚ ਕੇ ਹੋ ਗਏ ਮੁਫਤ ਬਰਦੇ, ਅਗੋਂ ਬੋਲ ਕੇ ਕਰਨ ਤਕਰਾਰ ਔਖਾ
ਲੋਈ ਲਾਹ ਕੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੁੱਟੀ, ਬਣਨਾ ਫੇਰ ਉਸਦਾ ਪਰਦਾ ਦਾਰ ਔਖਾ
ਜੋਹੜੇ ਆਣ ਕੇ ਸੰਤ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪੈ ਗਏ, ਉਨਾਂ ਜਾਗਣਾ ਮੋਹ ਸੰਸਾਰ ਔਖਾ
ਜਾਨ ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖ ਮੈਦਾਨ ਵੜ ਗਏ, ਫੇਰ ਮਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਤਲਵਾਰ ਔਖਾ
ਤਲਬਗਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਦੇ ਬਣੇ ਜੇਹੜੇ, ਬਣਨਾ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਫੇਰ ਖਰੀਦਾਰ ਔਖਾ
ਨਸ਼ੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਚੜੇ ਅਗੰਮ ਵੱਲੋਂ, ਫੇਰ ਲੱਥਣਾ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਾਰ ਔਖਾ
ਹੋਵੇ ਚੇਡਿਆ ਪੀਰ ਉਸਤਾਦ ਦਾ ਜੋ, ਉਸਨੂੰ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਖਾਵਣਾ ਹਾਰ ਔਖਾ
ਜਿਸ ਨੇ ਤ੍ਰਿਯਾ ਚਰਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਵਾਚ ਡਿੱਠਾ, ਠੱਗ ਸੱਕਦੀ ਓਸ ਨੂੰ ਨਾਰ ਔਖਾ
ਲਾਹ ਪੰਡ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੀ ਪਰੇ ਸੁੱਟੀ, ਫੇਰ ਚੁੱਕਣਾ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰ ਔਖਾ
ਰੱਜ ਰੱਜ ਕੇ ਭੋਗ ਨੂੰ ਭੋਗ ਡਿੱਠਾ, ਫੇਰ ਜਾਗਣਾ ਰੋਗ ਦਾ ਪਿਆਰ ਔਖਾ
ਲੱਥੀ ਸੰਗ-ਮਲੰਗ, ਨਿਸ਼ੰਗ ਹੋਏ, ਟੰਗ ਹੇਠ ਦੀ ਲੰਘਣਾ ਪਾਰ ਔਖਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਫੇਰ ਫਾਸਣਾ ਵਿੱਚ ਆਸਾਰ ਔਖਾ
ਸੰਤ-ਰੂਪ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਹੋਣ ਸੱਚੇ, ਭੇਦ ਜਾਣਦੇ ਓਸ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਨੀ
ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਦੀ ਰੱਛਿਆ ਕਰਨ ਹਾਰੇ, ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਪੀੜ ਵਿਚਾਰਦੇ ਨੀ
ਜੇਹੜਾ ਸ਼ਰਨ ਆਵੇ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ, ਹਰਨ ਦੁਖ-ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਠਾਰਦੇ ਨੀ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਚਾੜ ਖਲਕਤ, ਬਦੋ ਬਦੀ ਭੀ ਪਾਰ ਉਤਾਰਦੇ ਨੀ
ਜਗਤ ਸਿੰਧ ਦੇ-ਸੰਤ ਮਲਾਹ ਸੱਚੇ, ਦੁੱਖ ਕੱਟਣੇ ਹਾਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਨੀ
ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤਾਨ ਜੇਹੜੇ, ਸੋਟਾ ਖਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦਾ ਮਾਰਦੇ ਨੀ
ਜਾਗ ਜਾਗ ਮੁਸਾਫਰਾ ਵੇਲੜਾਈ, ਤੜਕੇ ਪੈਹਰ ਦੇ ਉੱਠ ਪੁਕਾਰਦੇ ਨੀ
ਰਾਖੀ ਚੋਰ ਚਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਨ ਹਾਰੇ, ਪੈਹਰੇ ਦਾਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਲਲਕਾਰਦੇ ਨੀ
ਸੀਨਾਸਰਦ ਕਰਦੇ ਦੂਰ ਦਰਦ ਕਰਦੇ, ਸਿੱਧਾ ਨਰਦ ਕਰਦੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਧਾਰਦੇ ਨੀ
ਜੂਏ ਜਗਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਰਬੰਸ ਹਰਿਆ, ਵਿਗੜੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਫੇਰ ਸਵਾਰਦੇ ਨੀ
ਫਸੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੀ ਅੱਗ ਸੜਦੇ, ਬੂਹੇ ਵਾੜ ਦੇ ਸੁਰਗ ਦੁਆਰ ਦੇ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਝੂਠੀ ਰਾਸ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਬੈਠੇ, ਓਹਨਾਂ ਫਾਸ ਤੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਤਾਰਦੇ ਨੀ
ਪਾਕ ਸਾਫ ਕਰਦੇ ਕੁੰਦਨ ਵਾਂਗ ਧੋ ਕੇ, ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਮੈਲ ਉਤਾਰਦੇ ਨੀ
ਦੇਗ ਵਰਤਦੀ ਨਾਮ ਦੀ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ, ਮਾਲਕ ਸੰਤ ਅਨਟੁੱਟ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਨੀ
ਸੰਤ ਅੰਤ ਦੇ ਵੇਲਿਓਂ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ, ਸਿੱਧੇ ਵਿਚ ਬੈਕੁੰਠ ਖਲ੍ਹਾਰਦੇ ਨੀ
ਜਿਵੇਂ ਲੱਖ ਤਾਰੇ ਤਿਵੇਂ ਕਰੋ ਕਾਰੇ, ਢੱਕੋ ਐਬ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਦੇ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਫਕਰ ਹੋਵਣਾ ਨਹੀਂ ਆਸਾਨ ਬੇਟਾ, ਜ਼ਰਾ ਆਪਣਾ ਵਿੱਤ ਪੈਹਚਾਨ ਬੇਟਾ!
ਤੂੰ ਹੈਂ ਰਾਜ ਪੁੱਤਰ ਤੈਨੂੰ ਜੋਗ ਔਖਾ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਘਰੇ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਖਾਣ ਬੇਟਾ!
ਤੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹੀਏ ਐਸ਼ ਇਸ਼ਰਤ, ਅਤੇ ਰੈਹਣ ਨੂੰ ਮੈਹਲ ਮਕਾਨ ਬੇਟਾ!
ਏਥੇ ਟੁੱਕ ਸੁੱਕੇ, ਓਹ ਭੀ ਨਾਲ ਕਿਸਮਤ, ਰੈਹਣ ਬੈਹਣ ਨੂੰ ਸੁੰਞ ਮਸਾਨ ਬੇਟਾ!
ਜੀਉਂਦੀ ਜਿੰਦ ਮਰਣਾ-ਸਾਧ ਹੋਵਣਾ ਹੈ, ਛੱਡ ਛੱਡਣੀ ਲਾਭ ਤੇ ਹਾਨ ਬੇਟਾ!
ਸੁਖ ਚੈਨ ਆਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਹੀਂ, ਦੁੱਖ ਭੁੱਖ ਦੇ ਨਿੱਤ ਸਤਾਨ ਬੇਟਾ!
ਸੁਖ ਵੇਚ ਕੇ ਦੁੱਖ ਖਰੀਦ ਲੈਣੇ, ਤਿਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪੇਡ ਖਿਡਾਨ ਬੇਟਾ!
ਉੱਤੋਂ ਦਿੱਸਦੀ ਬੜੀ ਆਸਾਨ ਬੇਟਾ, ਵਿਚੋਂ ਦੁਖ ਤਕਲੀਫ ਦੀ ਖਾਨ ਬੇਟਾ!
ਸੁੱਕੀ ਲੱਕੜੀ ਚੱਬਣੀ ਬੜੀ ਔਖੀ, ਪਾਣੀ ਲਾਜ਼ਮੇ ਬਾਝ ਲੰਘਾਨ ਬੇਟਾ!
ਕੌੜ ਨਿੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਏਸ ਅਗੇ, ਹਠੀ ਤਪੀ ਭੀ ਦੇਖ ਡਰ ਪਾਨ ਬੇਟਾ!
ਭੁਖ, ਤ੍ਰੇਹ ਤੇ ਨੀਂਦ ਹਰਾਨ ਹੋਵਣ, ਨੈਣ ਨੀਰ ਦੀ ਝੜੀ ਲਗਾਨ ਬੇਟਾ!
ਪਿੰਜਰ-ਪ੍ਰਿੰਜਰੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਸੁਕ ਹੋਵੇ, ਹੁੱਟ ਜਾਂਵਦੇ ਨੈਨ ਪਰਾਨ ਬੇਟਾ!
ਜਦੋਂ ਝੋਲੜੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਦਾ ਚੜ੍ਹੀਏ, ਤਾਨੇ ਲੋਗ ਹਜ਼ਾਰ ਸੁਨਾਨ ਬੇਟਾ!
ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਉਜਾੜ ਪਹਾੜ ਦਿੱਸਣ, ਪਏ ਭੂਤ ਪਰੇਤ ਡਰਾਨ ਬੇਟਾ!
ਤੇਰੀ ਉਮਰ ਬਾਲੀ ਔਖੀ ਜਾਊ ਜਾਲੀ, ਪਾਲੀ ਬਿਨਾ ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਲਗਾਨ ਬੇਟਾ!
ਦੇਹੀ ਅਤਰ ਅੰਬੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲੀ, ਔਖਾ ਹੋਊ ਬਿਭੂਤ ਰਮਾਨ ਬੇਟਾ!
ਜ਼ਰੀ ਬਾਦਲੇ ਮਖ਼ਮਲਾਂ ਅਤਲਸਾਂ ਨੂੰ, ਛਡ ਨੰਗ ਧੜੰਗ ਹੋ ਜਾਨ ਬੇਟਾ!
ਪਲੰਘ ਰੇਸ਼ਮੀ ਸੇਜ ਸਿਰਹਾਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਛਡ ਰੋੜ ਦੀ ਸੇਜ ਵਿਛਾਨ ਬੇਟਾ!
ਅਸੀ ਆਪ ਤਾਂ ਜਗਤ ਤੋਂ ਗਏ ਵਾਂਜੇ, ਕਰੀਏ ਕਾਸ ਨੂੰ ਤੁਧ ਹੈਰਾਨ ਬੇਟਾ!
ਏਹ ਤਾਂ ਕੰਮ ਹੈ ਜਗਤ ਤੋਂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਦਾ, ਔਖਾ ਰਾਜਿਆਂ ਜੋਗ ਕਮਾਨ ਬੇਟਾ!
ਤੈਨੂੰ ਚਾ ਕੀ ਕੁਦਿਆ ਸਾਧਗੀ ਦਾ? ਜਾ ਕੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਨੂੰ ਮਾਨ ਬੇਟਾ!
ਤੁਸਾਂ ਆਪ ਖਰਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ, ਏਥੇ ਮੰਗਣਾ ਪਏ ਗਾ ਦਾਨ ਬੇਟਾ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਸਫ ਪੁਜ ਕੇ ਏਹ ਕਮੀਨਿਆਂ ਦਾ, ਕਦੋਂ ਮੰਗ ਸੱਕਣ ਖਾਨ ਦਾਨ ਬੇਟਾ ?
ਮੇਹਣੇ ਜੱਗ ਦੇ ਸਹੇ ਨਾ ਜਾਨ ਤੈਥੋਂ, ਔਖਾ ਛੱਡਣਾ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਬੇਟਾ !
ਟੁੱਕਰ ਵਾਸਤੇ ਤਰਸਦੇ ਮਰਨ ਸਾਧੂ, ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਨਾਲ ਸੁਆਦ ਨਾ ਪਾਨ ਬੇਟਾ !
ਇੱਕ ਦੇਣ ਬੁਰਕੀ ਸੌ ਸੌ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ, ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਪਰੇ ਹਟਾਨ ਬੇਟਾ !
ਸੋਚ ਦੇਖ ਖਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਉ ਅੰਦਰ, ਕਿੰਨੇ ਦੁਖ ਕੱਠੇ ਹੋਏ ਆਨ ਬੇਟਾ !
ਤੂੰ ਕੀ ਲੱਭਣਾਏਂ ਏਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚੋਂ, ਘਰੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਭਜੋ ਭਗਵਾਨ ਬੇਟਾ !
ਆਖੇ ਲੱਗ ਤੇ ਸਮਝ ਏਹ ਹਈ ਵੇਲਾ, ਪੈਸੀ ਫੇਰ ਪਿਛੋਂ ਪਛੋਤਾਨ ਬੇਟਾ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੋਚ ਕੇ ਕਰਨ ਦਾਨਾ ਬੰਦੇ, ਕਰ ਕੇ ਸੋਚਦੇ ਲੋਕ ਨਾਦਾਨ ਬੇਟਾ !

ਜਵਾਬ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਕੈਂਹਦਾ ਭਰਥਰੀ ਸਮਝਦਾ ਸਭ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਤੁਸਾਂ ਸੱਚ ਬਾਬਾ !
ਮੈਂ ਭੀ ਸੋਚ ਕੇ ਹੀ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸਾਂ, ਹੀਰੇ ਵਣਜਨੇ ਛਡ ਕੇ ਕੱਚ ਬਾਬਾ !
ਜੇਹੜੇ ਭੋਗ ਦੇ ਵਿਚ ਬਦਮਸਤ ਹੋਏ, ਨਰਕ ਅੱਗ ਤੋਂ ਨਾ ਸਕਨ ਬੱਚ ਬਾਬਾ !
ਧੌਣੋਂ ਪਕੜ ਕੇ ਦੂਤ ਧਰ ਲੈਣ ਅਗੇ, ਜੇਹੜੇ ਰਹੇ ਨੇ ਭੋਗ ਵਿਚ ਰੱਚ ਬਾਬਾ !
ਅੰਤ ਮੁਕਤ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਹੈ, ਕੂੜੇ ਸੁਖਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣੀ ਪੱਤ ਬਾਬਾ !
ਜਿਨ੍ਹੂ ਜਾਗ ਆਵੇ ਵਿਸ਼ੇ ਫੰਧ ਵਿਚੋਂ, ਕਦੋਂ ਪਰਚਦਾ ਏਸ ਕੁਪੱਤ ਬਾਬਾ !
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਜਗਤ ਹਰਾਮ ਹੋਯਾ, ਓਹ ਅਰਾਮ-ਬਿਨ ਰਾਮ ਅਸੱਤ ਬਾਬਾ !
ਭੱਠ ਪਿਆ ਸੋਨਾ ਜੇਹੜਾ ਕੰਨ ਪਾੜੇ, ਭੁਲੇ ਰੱਬ ਤਾਂ ਫਿੱਟ ਜਗੱਤ ਬਾਬਾ !
ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਮਤ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਬੈਠਾਂ, ਜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਵੱਤ ਬਾਬਾ ?
ਏਹਨਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਸਾਂ ਲੱਖ ਵਾਰੀ-ਓਹਨਾਂ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਲੱਤ ਬਾਬਾ !
ਸੱਥਰ ਯਾਰ ਦਾ ਭਲਾ ਤੇ ਸੇਜ ਮੰਦੀ, ਜਿਥੇ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਫੱਤ ਫੱਤ ਬਾਬਾ !
ਜੰਗਲ-ਬਾਗ਼ ਬਹਾਰ ਤੋਂ ਲਖ ਚੰਗੇ, ਜਿਥੇ ਹੋਂਵਦੀ ਹਰੀ ਭਗੱਤ ਬਾਬਾ !
ਲੰਬੂ ਲਾਇ ਕੇ ਮੈਹਲ ਨਾ ਸਾੜਨੇ ਨੇ, ਅਸੀ ਲਭਣਾ ਸੱਤ ਦਾ ਤੱਤ ਬਾਬਾ !
ਓੜਕ ਕੰਮ ਆਸੀ ਹੱਥੀਂ ਬੀਜਿਆਈ, ਦਿਤੀ ਏਹੋ ਸਿਆਣਿਆਂ ਮੱਤ ਬਾਬਾ !
ਬਿਨਾ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਨਾ ਪਤ ਬਾਬਾ, ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਾਝ ਨਾ ਗੱਤ ਬਾਬਾ !
ਆਯਾ ਆਸ ਕਰ ਕੇ ਨਾ ਨਿਰਾਸ ਕਰਨਾ, ਦਿਓ ਮੁੰਦਰਾਂ ਕੰਨਵਿਚ ਘੱਤ ਬਾਬਾ !
ਆਵੇ ਨਜ਼ਰ ਸੰਸਾਰ-ਸੰਸਾਰ ਵਾਂਗੂ, ਮੇਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁੱਕਦੀ ਰੱਤ ਬਾਬਾ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੱਤ ਨਾ ਆਵਣਾ ਏਸ ਦੁਨੀਆਂ, ਹਰੀ ਭਜਨ ਦਾ ਏਹੋ ਵਕੱਤ ਬਾਬਾ !

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਖੇਡ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜੋਗ ਸਮਝ ਬੈਠੋਂ, ਏਥੇ ਉਮਰ ਦੇ ਵਾਇਦੇ ਪੈਣ ਬਾਲੇ!
ਮੱਖਣ ਨਹੀਂ ਕੜੀਆਂ ਉਤੇ ਪਿਆ ਧਰਜਾ, ਚੁਕ ਮੁਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਨ ਬਾਲੇ!
ਏਥੇ ਨਹੀਂ ਵੈਰਾਟ ਦੀ ਖਾਣ ਦੱਬੀ–ਏਥੇ ਨੰਗ ਤੇ ਭੁੱਖ ਹੀ ਹੈਨ ਬਾਲੇ!
ਜਦੋਂ ਦੁੱਖ ਫਕੀਰੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ, ਯਾਦ ਪੈਣ ਗੇ ਸਾਕ ਤੇ ਸੈਨ ਬਾਲੇ!
ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਾ ਅਤੇ ਤਤਿੱਖਿਆ ਦੇ, ਇਕ ਘੜੀ ਨਾ ਮਿਲੇ ਗਾ ਚੈਨ ਬਾਲੇ!
ਠੇਡੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਜਾਵਸੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ, ਫੜਨੀ ਬਾਂਹ ਨਾਹੀਂ ਭਾਈ ਭੈਨ ਬਾਲੇ!
ਬਾਜ਼ੀ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਧੜਾਂ ਦੀ ਲੱਗ ਜਾਣੀ, ਯਾਰ ਨਾਲ ਲੜ ਗਏ ਜਦੋਂ ਨੈਨ ਬਾਲੇ!
ਭੁੱਲ ਜਾਵਣੇ ਸੁਖ ਆਰਾਮ ਸਾਰੇ, ਸਭੇ ਆਸ ਦੀ ਢੇਰੀਆਂ ਢੈਨ ਬਾਲੇ!
ਸਭੇ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਯਾਰ ਤੋਂ ਵਾਰ ਕੇ ਤੇ, ਰਾਜ਼ੀ ਓਸ ਰਜ਼ਾ ਤੇ ਰੈਹਨ ਬਾਲੇ!
ਬਿਨਾ ਸਿੱਕ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਕੋਈ, ਸਿੱਕ ਰੱਖਣੀ ਨਾ ਦੇਨ ਲੈਨ ਬਾਲੇ!
ਰੈਹਣਾ ਆਪ ਅਡੋਲ ਨਿਰਚਾਹ ਹਰਦਮ, ਵੈਹਨ ਨਦੀ ਦੇ ਕੁਦ੍ਰਤੀ ਵੈਹਨ ਬਾਲੇ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਦੇਖੀਆਂ ਸੋਨ ਚਿੜੀਆਂ, ਕਦੋਂ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਦੇ ਬੈਹਨ ਬਾਲੇ!

ਜਵਾਬ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਨ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਫੜੀ ਆਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੁਖ ਕੀ ਰੈਹ ਗਈ ਹੋਰ ਬਾਕੀ?
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਸੀਤਲ, ਓਥੇ ਰਹੇ ਕੀ ਅਗਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਬਾਕੀ?
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਦੀ ਮੇਹਰ ਦਾ ਲਿਆ ਤਕਿਆ, ਓਨਾਂ ਰੈਹ ਗਏ ਨਾ ਪਾਪ ਘੋਰ ਬਾਕੀ
ਕੀਤਾ ਸੀਸ ਤਸਲੀਮ ਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੀਂਵਾਂ, ਓਥੇ ਰਿਹਾ ਕੀ ਹੰਗਤਾ ਸ਼ੋਰ ਬਾਕੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਾਰ ਬੱਝੀ, ਰਿਹਾ ਹੋਰ ਕੀ ਚਾਹੜਨਾ ਲੋਰ ਬਾਕੀ?
ਜੇਹੜੇ ਜੀਉਂਦੀ ਜਿੰਦ ਫਨਾਹ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੌਫ ਕੀ ਮੜ੍ਹੀ ਤੇ ਗੋਰ ਬਾਕੀ?
ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਦਾ ਲਾਲ ਅਮੋਲ ਲੱਭਾ, ਰਹੀ ਹੋਰ ਕਿਸ ਦਰਬ ਦੀ ਥੋੜ ਬਾਕੀ?
ਤੁਰੇ ਰਾਹ ਮਹਿਬੂਬ ਦੇ ਵੱਲ ਜੇਹੜੇ, ਝੂਠੇ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਰਹੀ ਕੀਹ ਲੋੜ ਬਾਕੀ?
ਧਰ ਕੇ ਜਾਨ ਤਲੀ ਉਤੇ ਗਲੀ ਆਏ, ਖੌਫ ਮੌਤ ਦਾ ਦੇਨ ਨਾ ਛੋੜ ਬਾਕੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖੇਡ ਤੇ ਖੌਫ ਦੁੱਖੋਂ, ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਰਹੇ ਨਾ ਜੋੜ ਬਾਕੀ

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਦਾ

ਇਸ ਸਾਧਗੀ ਦੀ ਕਠਨ ਸਾਧਨਾ ਹੈ, ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿਖ਼ਰ ਖਜੂਰ ਬੇਟਾ!
ਜੇਹੜਾ ਚੜੇ ਸੋ ਚੁਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਨੂੰ, ਡਿੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਚਕਨਾ ਚੂਰ ਬੇਟਾ!
ਕਈ ਹੌਸਲਾ ਧਾਰ ਕੇ ਜਾ ਚੜਦੇ, ਕਦਮ ਰੱਖਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਊਰ ਬੇਟਾ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਈ ਬੋੜਦਿਲੀਏ ਜੀਉ ਛੱਡ ਬੈਂਹਦੇ, ਜਾ ਕੇ ਪਰਤ ਪੈਂਦੇ ਬੋੜੀ ਦੂਰ ਬੇਟਾ!
ਕਈ ਮੁੱਢ ਹੀ ਦੇਖ ਕੇ ਕੰਬ ਜਾਵਨ, ਲੱਕ ਟੁਟ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਘੂਰ ਬੇਟਾ!
ਜੇਹੜੇ ਚੜ੍ਹੇ ਸੋ ਵੜਦੇ ਦਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਂਵਦੇ ਖਾਸ ਹਜ਼ੂਰ ਬੇਟਾ!
ਜੇਹੜੇ ਸਫਰ ਦੇ ਡਰੋਂ ਹੀ ਪਰਤ ਆਏ, ਉਨਾਂ ਦੇਖਿਆ ਨਾ ਸੱਚਾ ਨੂਰ ਬੇਟਾ!
ਨਾ ਉਹ ਪੱਕ ਸਕੇ-ਨਾ ਉਹ ਰਹੇ ਕੱਚੇ, ਦਾਧੜ ਹੋ ਗਏ ਵਿੱਚ ਤੰਦੂਰ ਬੇਟਾ!
ਹੰਸ ਬਣੇ ਨਾ ਕਾਉਂ ਦੀ ਬਾਣ ਭੁੱਲੀ, ਅਕਲ ਹੋਸ਼ ਸਭ ਹੋਇ ਕਾਫੂਰ ਬੇਟਾ!
ਕੀੜੇ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਮੁੜ ਭਾਬੜ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ, ਭੁੱਜ ਹੋਂਵਦੇ ਵਾਂਗ ਮਨੂਰ ਬੇਟਾ!
ਛੱਡ ਰਾਹ ਖੁਦਾਈ ਗਦਾਈ ਫੜਦੇ, ਸਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਫਸਦੇ ਕੂੜ ਬੇਟਾ!
ਕੱਢੀ ਕਬਰ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਸਭ ਕੋਈ, ਪੀਵੇ ਨੀਰ ਨਾ ਝੋਲ ਕੇ ਬੂਰ ਬੇਟਾ!
ਬਾਣੇ ਫਕਰ ਨੂੰ ਜਾ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ, ਵਿੱਚ ਜਗਤ ਦੇ ਪਾਉਣ ਫਤੂਰ ਬੇਟਾ!
ਲੋਕ ਇਕ ਦਾ ਵੇਖ ਕਸੂਰ ਕੋਈ, ਸਾਰੇ ਭੇਖ ਦਾ ਗਿਣਨ ਕਸੂਰ ਬੇਟਾ!
ਇਕ ਛਿੱਟ ਜੇ ਦੁਧ ਵਿਚ ਪਏ ਕਾਂਜੀ, ਸਾਰਾ ਫਿੱਟਦਾ ਦੁਧ ਜ਼ਰੂਰ ਬੇਟਾ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਫੇਰ ਜੇ ਭੇਖ ਨੂੰ ਲੀਕ ਲਾਨੀ, ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਕਰੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਬੇਟਾ!

ਜਵਾਬ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਜੇਹੜੇ ਰੰਗ ਮਜੀਠ ਦੇ ਗਏ ਰੰਗੇ, ਓਹਨਾਂ ਫੇਰ ਕਸੁੰਭੜਾ ਲਾਵਨਾ ਕੀ?
ਛੱਡ ਦੁਖ ਸਿਆਪੜੇ ਜੱਗ ਵਾਲੇ, ਫੇਰ ਗਲੇ ਜੰਜਾਲ ਨੂੰ ਪਾਵਨਾ ਕੀ?
ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵੇਖੀਆਂ ਖੇਡ ਖੇਡਾਂ, ਖਾਧੇ ਹੋਇ ਤੇ ਫੇਰ ਮੈਂ ਖਾਵਨਾ ਕੀ?
ਅਗੇ ਘੱਟ ਨਾਂਹੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਨੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਵਨਾ ਕੀ?
ਵੱਜਾ ਤੀਰ ਕਲੇਜੜੇ ਛੇਕ ਹੋਯਾ, ਓਥੇ ਮਰਹਮ ਨੇ ਜ਼ਖਮ ਹਟਾਵਨਾ ਕੀ?
ਜਿੱਥੇ ਗਏ ਦਾ ਕਦਰ ਨਾ ਮੂਲ ਹੋਵੇ, ਵੱਲ ਵੱਲ ਕੇ ਝਾਤੀਆਂ ਪਾਵਨਾ ਕੀ?
ਜਿੱਸ ਨਾਉ ਨੂੰ ਵੰਝ ਨਾ ਹੋਇ ਚੱਪਾ, ਉੱਤੇ ਓਸ ਦੇ ਕਦਮ ਟਿਕਾਵਨਾ ਕੀ?
ਜੇਹੜੀ ਮੈਂਹਦੜੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੰਗ ਹੋਵੇ, ਘੋਲ ਓਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਗਾਵਨਾ ਕੀ?
ਜਿਨਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਗਤ ਦਾ ਸੁਖ ਸੁਪਨਾ, ਓਹਨਾਂ ਫੇਰ ਪਿਛੋਂ ਪਛੋਤਾਵਨਾ ਕੀ?
ਅੰਮ੍ਰਤ ਰਸਾ ਜੋ ਚੱਖ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋਏ, ਸ਼ੱਕਰ ਗੁੜਾਂ ਤੇ ਚਿੱਤ ਭਰਮਾਵਨਾ ਕੀ?
ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਦੀ ਸੰਪਦਾ ਥੁੱਕ ਸੁੱਟੀ, ਤੁੱਛ ਸੁਖਾਂ ਤੇ ਜੀਉ ਡੁਲਾਵਨਾ ਕੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਵਿਆ ਕੰਤ ਭਗਵੰਤ ਜਿਸ ਨੇ, ਓਸ ਨਾਰ ਨੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਰਾਵਨਾ ਕੀ?

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ

ਬੇਟਾ ਧੰਨ ਤੂੰ ਹੈਂ-ਤੇਰਾ ਧੰਨ ਜਿਗਰਾ, ਮਾਈ ਬਾਪ ਤੇਰਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਪੂਤਾ!

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਆਇਓਂ ਤੋੜ ਕੇ ਫਾਹੀਆਂ ਜੱਗ ਵੱਲੋਂ, ਕੀਤੋ ਮਿੱਠੜਾ ਹਰੀ ਭਜਨ ਪੂਤਾ !
ਤਿਨਕਾ ਤੋੜਦੇ ਰਤਾ ਨਾ ਦੇਰ ਲਾਈਓ, ਕੀਤੋ ਵਾਂਗ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸਾਫ ਮਨ ਪੂਤਾ !
ਐਸ਼ ਅਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਸੁਆਹ ਪਾ ਕੇ, ਚਾਹਿਓ ਖੇਹ ਰੁਲਾਵਨਾ ਤੰਨ ਪੂਤਾ !
ਆਈ ਜਾਗ-ਸੁਤੇ ਭੋਗ ਨੀਂਦ ਅੰਦਰ, ਗਏ ਤੀਰ ਵੈਰਾਗ ਦੇ ਵਿੰਨ੍ਹ ਪੂਤਾ !
ਫਸੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਖੋਭਿਆਂ ਦੇ, ਕੀਤੋ ਆਪਣਾ ਆਪ ਚੈਤੰਨ ਪੂਤਾ !
ਸੁੱਤੇ ਉਠ ਕੇ ਖੇਪ ਸੰਭਾਲ ਲਈਓ, ਪੰਜੇ ਚੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਸਨ ਸੰਨ੍ਹ ਪੂਤਾ !
ਸੰਭਲ ਗਿਓਂ ਨਾ ਖੁੰਝਿਓਂ ਵੇਲੜੇ ਨੂੰ, ਪਾਯੋ ਪਾਪ ਦੀ ਨਦੀ ਨੂੰ ਬੰਨ ਪੂਤਾ !
ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੈਹਣੀਏ ਦੇਣੀਏ ਨੇ, ਦਿੱਤਾ ਗਯਾਨ ਤੈਨੂੰ ਬਣ ਕੇ ਰੈਨ ਪੂਤਾ !
ਭਲੇ ਭਾਗ ਜਿਨਾਂ-ਸੰਤ ਸ਼ਰਨ ਫੜਦੇ, ਜਨਮ ਜਨਮ ਦੀ ਮੈਲ ਧੋਵੰਨ ਪੂਤਾ !
ਇਕੋ ਜਾਵਣਾ ਨਾਲ ਭਗਵੰਤ ਸਿਮਰਨ, ਧਰੇ ਰੈਹਣ ਗੇ ਅੰਨ ਤੇ ਧੰਨ ਪੂਤਾ !
ਇਕ ਪਰਖ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਹੋਰ ਬਾਕੀ, ਜੇਹੜੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਆਖਨਾ ਮੰਨ ਪੂਤਾ !
ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਹੋਇਓਂ, ਜੋਗ ਦਿਆਂ ਗਾ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪੂਤਾ !
ਜਿਵੇਂ ਸ਼ੇਰਨੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਟਿਕੇ ਔਖਾ, ਤਿਵੇਂ ਜੋਗ ਦੀ ਕਾਰ ਕਠਨ ਪੂਤਾ !
ਮੋਢੇ ਪਾ ਬਗਲੀ ਮਲ ਸੁਆਹ ਮੂੰਹ ਤੇ, ਮੰਗ ਪਿੰਨ ਲਿਆਵਨਾ ਅੰਨ ਪੂਤਾ !
ਜਾ ਕੇ ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਤਾਈਂ ਮਾਊਂ ਆਖੀਂ, ਸਾਬਤ ਹੋ ਕੇ ਕਰੀਂ ਬਚਨ ਪੂਤਾ !
ਰਹੇ ਵਿਤਕਰਾ ਮੂਲ ਨਾ ਚਿੱਤ ਅੰਦਰ, ਮਾਊਂ ਭੈਣ ਸਮਝੀਂ ਵੇਖ ਜ਼ਨ ਪੂਤਾ !
ਤਦੋਂ ਜੋਗ ਦੇ ਲਾਇਕ ਤੂੰ ਠੀਕ ਹੋਸੇਂ ! ਲਵੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੋਂ ਅੰਨ ਪਿੰਨ ਪੂਤਾ !
ਓਹ ਭੀ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਪਾ ਖੈਰ ਦੇਵੇ, ਤੂੰ ਭੀ ਵੇਖ ਨਾ ਫਟਕਨਾ ਕੰਨ ਪੂਤਾ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਰ ਦਾ ਮੋਹ ਜੇ ਜਾਲ ਆਯਾ, ਏਸ ਪਾਪ ਦਾ ਲੱਗਸੀ ਡੰਨ ਪੂਤਾ !

ਜਵਾਬ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਮੂੰਹੋਂ ਬੋਲ ਕੇ ਸੁਖਨ ਨਾ ਮਰਦ ਫਿਰਦੇ, ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੌਫ ਨਾ ਮੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਜੇਹੜੇ ਥਾਂ ਛਡੇ ਲੈਣਾ ਨਾਊਂ ਕੇਹਾ ? ਐਪਰ ਆਪ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਬੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਏਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੈ ਬੜੀ ਆਸਾਨ ਜੇਹੀ, ਮੰਗੋ ਸੀਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਅਦੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਜੇ ਕਰ ਕਹੋ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ, ਇਕ ਰੱਤੀ ਨਾ ਹੋਵਸੀ ਸੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਕੋਈ ਸੁੱਟ ਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਥੁੱਕ ਚੱਟੇ, ਮਾਊਂ ਆਖਿਆਂ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਇਕ ਵਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿੱਸ ਜਾਤਾ, ਫੇਰ ਮਾਰ ਕੀ ਸੱਕਦਾ ਚੂਲ ਮੈਨੂੰ ?
ਚੁਟਕੀ ਧੂੜ ਬਿਭੂਤ ਅਸੀਸ ਦੇ ਕੇ, ਹੋਵੇ ਆਗਿਆ ਜ਼ਰਾ ਹਸੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਦਿਓ ਫੜਾ ਝੋਲੀ, ਤੋਰੋ ਸੋਧ ਕੇ ਵਿਧੀ ਅਨਕੂਲ ਮੈਨੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਕਰ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤੀ ਆਨ ਪਹੁੰਚਾ, ਫੇਰ ਵਾੜਨਾ ਗਯਾਨ ਸਕੂਲ ਮੈਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰੋ ਕਿਰਪਾ-ਜਾਂ ਕੇ ਝਬ ਆਵਾਂ, ਭਾਵੇ ਹੋਰ ਨਾ ਤੂਲ ਫਜ਼ੂਲ ਮੈਨੂੰ

ਭੇਜਨਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ ਦੇ ਰਣਿਵਾਸ ਵਿਚ

ਹੱਥੀਂ ਤੋਰਿਆ ਗੁਰੂ ਅਸੀਸ ਦੇ ਕੇ, ਤੇਰਾ ਹੋਵੇ ਸੰਪੂਰਨਾ ਜੋਗ ਬੱਚਾ !
ਰੱਖੀਂ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਚੇਤੇ,ਕੋਈ ਲੱਗ ਨਾ ਸਕੇ ਗਾ ਰੋਗ ਬੱਚਾ !
ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਭੈਣ ਮਾਈ,ਲੈਣੀ ਪੰਛੀਆਂ ਵਾਲੜੀ ਚੋਗ ਬੱਚਾ !
ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਧਰਨ ਗੇ ਹੱਥ ਸਿਰ ਤੇ,ਤੇਰਾ ਚਿੱਤ ਨਾ ਡੋਲਨਾ ਹੋਗ ਬੱਚਾ !
ਜਾਈਂ ਝੱਬ ਤੇ ਝੱਬ ਹੀ ਪਰਤ ਆਈਂ,ਕਿਤੇ ਵੇਖ ਨਾ ਰੀਝਨਾ ਭੋਗ ਬੱਚਾ !
ਅਤਰ ਜਾਨਣਾ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਭੋਗ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਫੋਗ ਬੱਚਾ !
ਤੇਰੀ ਬੁੱਧ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਰੱਬ ਪਾਇਆ, ਦੂਰ ਹੋਣ ਗੇ ਸਾਰੜੇ ਸੋਗ ਬੱਚਾ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਦਾ,ਜਿਸਦੇ ਹੋਂਵਦੇ ਭਲੇ ਸੰਜੋਗ ਬੱਚਾ !

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਵੇਖ ਕੁਦਰਤਾਂ ਦੀ ਰੰਗਾ ਰੰਗ ਰੰਗਤ,ਦੰਗ ਹੋਂਵਦਾ ਚਿੱਤ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਏ
ਸਾਈਂ ਖੇਲ ਬੇਅੰਤ ਬਣਾ ਰੱਖੇ, ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੰਗਤਾਂ ਠਾਨਦਾ ਏ
ਕਰੇ ਉਤਲਿਆਂ ਹੇਠ ਤੇ ਹੇਠ ਉਤੇ, ਫਰਕ ਪਾਂਵਦਾ ਜ਼ਿਮੀ ਅਸਮਾਨ ਦਾ ਏ
ਸੁੱਕੇ ਥਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਰਿਯਾ ਵਗਦੇ,ਵਗਦੀ ਨਦੀ ਦੇ ਰੇਤ ਨੂੰ ਛਾਨਦਾ ਏ
ਜਿਥੇ ਹਾਸ ਤਮਾਸ਼ੜੇ ਸਦਾ ਹੁੰਦੇ, ਕੁਦਰਤ ਕਰੇ ਉਹ ਥਾਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਣ ਸਿਆਪੜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਦੀ,ਪਾਸਾ ਪਰਤਦਾ ਜਦੋਂ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਏ
ਰਾਜੇ ਹੇਠ ਗਿਰਾਇ ਕੇ ਗੱਦੀਆਂ ਤੋਂ, ਕਾਸਾ ਹੱਥ ਦੇ ਭੀਖ ਮੰਗਾਂਵਦਾ ਏ
ਫਕਰ ਟੁਕਰੋਂ ਤੰਗ ਮਲੰਗ ਜੇਹੜੇ, ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਤਾਂ ਤਖਤ ਬਿਠਾਂਵਦਾ ਏ
ਵਸਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਬਹਾਰ ਅੰਦਰ, ਚਾਨ-ਚੱਕ ਸਿਆਪੜੇ ਪਾਂਵਦਾ ਏ
ਗ਼ਮੀ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਂਵਦਾ ਏ, ਕਿਤੇ ਉੱਜੜੇ ਥੇਹ ਵਸਾਂਵਦਾ ਏ
ਗਰਦਸ਼ ਚਰਖ ਦੀ ਟਿਕੇ ਨਾ ਇਕ ਜਾਗਾ, ਜਗਤ ਆਪਣੇ ਵਾਂਗ ਭਵਾਂਵਦਾ ਏ
ਟਿੰਡਾਂ ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਥਕਾਂਵਦਾ ਏ, ਕਰਦਾ ਸੱਖਣੇ ਕਦੇ ਭਰਾਂਵਦਾ ਏ
ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਹੋਇਆ ਚਰਖ ਪੁੱਠਾ,ਰਾਜ ਛਡ ਫਕੀਰ ਹੋ ਜਾਂਵਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਹੀ ਰੱਬ ਦੇ ਭੇਦ ਜਾਣੇ,ਸਮਝ ਜੀਵ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਏ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਨੇ ਓਥੇ ਫਕਰ ਬਣ ਝੋਲੜੀ ਅੱਡਨੀ ਹੈ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਅੱਜ ਫਕੀਰ ਬਣ ਕੇ, ਮੰਗਣ ਚਲਿਆ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਮੁੜਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਖਤ ਤੋਂ ਉਠਕੇ ਸੀ, ਆਯਾ ਅੱਜ ਫਕੀਰ ਦੇ ਭੇਸ ਮੁੜਕੇ
ਗਿਆ ਪੈਹਨਕੇ ਜ਼ਰੀ ਤੇ ਬਾਦਲੇ ਸੀ, ਆਯਾ ਅੱਜ ਹੀ ਮੈਲੜੇ ਵੇਸ ਮੁੜਕੇ
ਜਿਨਾਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਭੋਗਦਾ ਸੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਹੇ ਗਾ ਮਾਤ ਆਦੇਸ ਮੁੜਕੇ
ਫਰਕ ਪਿਆ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਮਾਨ ਵਾਲਾ, ਕਿਥੇ ਓਹ ਗੱਲਾਂ ਕਿਥੇ ਏਹ ਗੱਲਾਂ ?
ਹੋਣੀਪਲਟਿਆਤਖਤਇਕਵਾਰਗੀਹੀ, ਪੁੱਠੀਨਦੀਦੀਆਂਲੱਗੀਆਂਪੈਨਛੱਲਾਂ
ਓਥੇ ਫਕਰ ਬਨ ਝੋਲੜੀ ਅੱਡਨੀ ਹੈ, ਜੇਹੜੇ ਮੈਹਲ ਤੇ ਬੱਧੀਆਂ ਆਪ ਢੱਲਾਂ
ਕੈਹਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ-ਲੰਬੂ ਫੜਨ ਲੱਗਾ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਫੂਕਸੀ ਲਾਇਕੇ ਅੱਗ ਝੱਲਾਂ

ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਮਸਤਾਨੜੇ ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਨੀ

ਯੋਗੀਰਾਜਅਪਨੇਧਯਾਨਜਾਏਤੁਰਯਾ ਅਖੀਂਨੀਵੀਆਂਮਸਤਮਸਤਾਨੀਆਂਜੀ
ਵਾਹਵਾ ਝੂਲਦਾ ਸੰਘਣੇ ਰੁੱਖ ਵਾਂਗੂ, ਖਾ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਰਾਗ ਦੀਆਂ ਕਾਨੀਆਂ ਜੀ
ਰਸਤੇਵਿਚਮੁਟਿਆਰਾਂਦੇਚਾਰਰਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂਕਰਦੀਆਂਜਾਨਜ਼ਨਾਨੀਆਂਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੇਖ ਕੇ ਮਲੀ ਸੁਆਹ ਮੂੰਹ ਤੇ, ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਕਹਾਨੀਆਂ ਜੀ

ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਨਾਨੀ

ਸਾਂਈਲੋਕ ਮਸਤਾਨੜਾ ਸੰਤ ਅੜੀਓ, ਏਹਦੀਲਟਕ ਤੇ ਮਟਕਨਿਰਾਲੜੀਨੀ
ਖਬਰੇ ਨਵਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਢਹੇ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਅਜੇ ਜ਼ੁਲਫ ਵੀ ਏਸ ਦੀ ਕਾਲੜੀ ਨੀ
ਮਲੀ ਖੇਹ ਵਿਚੋਂ ਪਈ ਦੇਹ ਲਿਸ਼ਕੇ, ਸੋਹਣੀ ਦੁੱਧ ਮਲਾਈਆਂ ਪਾਲੜੀ ਨੀ
ਮੱਸ ਭਿੰਨੜਾ ਛੈਲ ਜਵਾਨ ਬਾਂਕਾ, ਰਾਖ ਵਿੱਚ ਭੀ ਭੱਖਦੀ ਲਾਲੜੀ ਨੀ
ਖਬਰੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਰੁੱਸ ਫਕੀਰ ਹੋਯਾ ? ਅੜੀਓ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਸਵਾਲੜੀ ਨੀ
ਪੁਤ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਸਰਦਾਰ ਦਾ ਹੈ, ਐਰ ਗੈਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਏਹ ਚਾਲੜੀ ਨੀ
ਕਦੇ ਰੋਂਵਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਹੱਸ ਪੈਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਚੀਜ਼ ਗਵਾਇ ਕੇ ਭਾਲੜੀ ਨੀ
ਏਹਦੀ ਟੋਰ ਮਟਕੰਦੜੀ ਮੋਰ ਵਾਂਗੂ, ਹੋਕਰ ਮਾਰਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵਾਲੜੀ ਨੀ

ਦੂਸਰੀ ਜ਼ਨਾਨੀ

ਰਾਹੇ ਰਾਹ ਜਾਂਦਾ ਵਾਹੋ ਦਾਹ ਨੱਸਾ, ਕਿਤੇ ਅੱਗ ਦੀ ਢਾਂਡੜੀ ਬਾਲੜੀ ਨੀ
ਦਿੱਸੇ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਤੀਰ ਖਾ ਕੇ, ਘਾਲ ਛੱਡਦਾ ਮੀਰੀਆਂ ਘਾਲੜੀ ਨੀ
ਨੀਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਹੈ ਲੱਜ ਹਯਾ ਵਾਲੀ, ਛੇੜਨ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦੇ ਨਾ ਗਾਲੜੀ ਨੀ
ਸਰਬ-ਸ਼ੁਕਰ ਦਾ ਆਪ ਸਰੂਪ ਚਾਤ੍ਰਕ, ਟੱਡੇ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹਬਾਲੜੀ ਨੀ

ਤੀਸਰੀ ਜ਼ਨਾਨੀ

ਅੜੀਓ ਛੇੜ ਨਾ ਸਾਧ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰੀਓ, ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਿੱਸਦਾ ਭਾਂਡੜਾ ਨੀ
ਸੁਣਿਆ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਫਕੀਰ ਹੋਯਾ, ਨਜ਼ਰ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਓਹੋ ਆਂਦੜਾ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੱਡ ਦੇਸ ਵਲਾਇਤਾਂ ਸੁਧ ਮੱਲੀ, ਮੈਹਲ ਮਾੜੀਆਂ ਸੁਖ ਨਾ ਭਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਨਿਹੁੰ ਨਾਲ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਲਾਯਾ ਸੂ,ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋ ਗਿਆ ਵਾਂਦੜਾ ਨੀ

ਚੌਥੀ ਜ਼ਨਾਨੀ

ਹਾਏ ਹਾਏ ਇਸ ਦੇਹ ਤੇ ਖੇਹ ਮਲੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਐਡੜੇ ਵਖਤ ਕਮਾਂਦੜਾ ਨੀ?
ਏਹਦੀ ਉਮਰ ਸੀ ਹੱਸਨੇ ਖੇਡਨੇ ਦੀ, ਬੁੱਢਾ ਹੋਇ ਬਿਭੂਤ ਰਮਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਅਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜੱਗ ਦਾ ਆਣ ਕੇ ਕੀ? ਕੁਝ ਦੇਖ ਕੇ ਤਾਂ ਰੋਗ ਲਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਕੁੰਦਨ ਦੇਹ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਸੂ ਦਾਗ਼ ਭੈੜੇ, ਕੋਈ ਏਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਾਂਦੜਾ ਨੀ

ਪੰਜਵੀਂ ਜ਼ਨਾਨੀ

ਘਰ ਸੋਹਣੀ ਨਾਰ ਮੁਟਿਆਰ ਹੋਸੀ,ਦੁੱਖ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹਿਆ ਨਾ ਜਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਰੋਂਦੀ ਮਰੇਗੀ ਚੰਦਰੀ ਮਗਰ ਲੱਗੀ, ਕੀਤੇ ਕੌਲ ਤਾਂ ਤੋੜ ਨਿਭਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਕੀਕਰ ਜੀਊਂਦੇ ਕੰਤ ਹੋ ਬਹੂ ਰੰਡੀ? ਸੁਣ ਕੇ ਧੂਹ ਕਲੇਜੜਾ ਖਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਦੇਂਦਾ ਫਾਹ ਉਸਨੂੰ ਕਸ਼ੀਏ ਲਾਹ ਜਾਂਦਾ,ਹਿਜਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਿੰਦ ਮੁਕਾਂਦੜਾਨੀ

ਚੌਥੀ ਜ਼ਨਾਨੀ ਦੁਬਾਰਾ

ਅੜੀਓ ਜਾਓ ਨੀ ਕੋਈ ਸਮਝਾਓ ਏਹਨੂੰ, ਭਲਾ ਅਜੇ ਭੀ ਗੱਲ ਮਨਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਮੈਨੂੰ ਰੋਣ ਆਵੇ ਦੇਖ ਉਮਰ ਬਾਲੀ, ਵਾਲੀ ਏਹੋ ਸੀ ਦੇਸ ਅਸਾਂਦੜਾ ਨੀ
ਅਜੇ ਕੰਨ ਸਬੂਤ ਸੂ ਪਰਤ ਆਵੇ,ਡੁਲ੍ਹੇ ਬੇਰ ਦਾ ਵਿਗੜ ਕੀ ਜਾਂਦੜਾ ਨੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਭੋਗੇ,ਕਾਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰੱਤ ਸੁਕਾਂਦੜਾ ਨੀ?

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣਾ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਪਰਵਾਹ ਦਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੀ? ਓਹਦੀ ਤਬਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਚੈਨ ਆਯਾ
ਜਾਏ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਨਿਸਚਿੰਤ ਤੁਰਿਆ, ਮੈਹਲ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਖੈਰ ਲੈਨ ਆਯਾ
ਸਫਰ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੜਾ ਕੱਟ ਕੇ ਤੇ, ਕਾਂਇਆਂ ਪਲਟ ਕੇ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਆਯਾ
ਰਵਾਂਰਵੀਂ ਮੈਹਲ ਵੱਲ ਰਵਾਂ ਹੋਇਆਂ,ਆਪਣੇ ਧੌਲਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠ ਐਨ ਆਯਾ
ਜ਼ਰਾ ਡੁਲਿਆ ਨਹੀਂ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ,ਯਾਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਖਿਆ ਬੈਨ ਆਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਸੁਖ ਚੈਨ ਆਯਾ, ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਊਂ ਕੈਹਨ ਆਯਾ

ਜ਼ਿਮੀ ਗ਼ਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ ਗੀ ਓਸ ਵੇਲੇ, ਜਦੋਂ ਭਰਥਰੀ ਕਹੇ ਗਾ ਵਾਕ ਐਸਾ
ਕਿਸੇ ਰੰਨ ਨੂੰ ਮਾਊਂ ਨਾ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਨਵਾਂ ਬਣੇ ਗਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਸਾਕ ਐਸਾ
ਹਾਇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਧੌਲ ਚੁਕਸੀ, ਜਦੋਂ ਭਰਥਰੀ ਹੋਸੀ ਬੇਬਾਕ ਐਸਾ
ਹੋਸੀ ਪੁੱਜ ਕੇ ਏਹ ਅੰਧੇਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਤੇ ਭੁਚਾਲ ਆਸੀ ਦੇਸਾਂ ਤੀਕ ਐਸਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਸੱਦਾ ਕਰਨਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਪਰ

ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੇ ਆਦੇਸ ਆਦੇਸ ਰਾਜਾ, ਵੱਸੇ ਦੇਸ ਖੇੜਾ ਪਾਓ ਖੈਰ ਮਾਈ !
ਰਹੇ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ-ਮਾਨ ਤਾਨ ਬਨਜਾ, ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਮੌਲਾ ਲੈਹਰ ਬੈਹਰ ਮਾਈ!
ਦਿਓ ਖੈਰ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਝੱਬ ਜਾਵੇ, ਫਕਰ ਬਹੁਤ ਨਾ ਸਕਦੇ ਠੈਹਰ ਮਾਈ!
ਮਿਲੇ ਖੈਰ ਦਰਵਾਜ਼ਿਓ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ, ਬਖਸ਼ਸ਼ ਨੈਹਰ ਉਜੈਨ ਦਾ ਸ਼ੈਹਰ ਮਾਈ!

ਗੋਲੀ ਦਾ ਖੈਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ

ਗੋਲੀ ਲਿਆਂਵਦੀ ਭਿੱਛਿਆ ਪਾ ਝੋਲੀ, ਬੋਲੀ ਲਓ ਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਓ ਸਾਂਈ !
ਤੁਸੀ ਪਲ ਅਰਾਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇਂਦੇ, ਸੁਤੇ ਬੈਠਿਆਂ ਆਨ ਅਕਾਓ ਸਾਂਈ
ਕੰਮ ਕਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਘਰ ਬਾਹਰ ਅੰਦਰ, ਤੁਸੀ ਵੇਹਲੜੇ ਆਨ ਉਠਾਓ ਸਾਂਈ
ਕਰੋ ਮੇਹਰ ਦਲੀਜ਼ ਨਾ ਰੋਕ ਰੱਖੋ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਰਥੇ ਅਲਖ ਜਗਾਓ ਸਾਂਈ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ

ਸਾਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਦਾਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਾਹੀਂ-ਅਸਾਂ ਰਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਖੈਰ ਮਾਈ!
ਆਖ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਖੈਰ ਪਾਵੇ, ਅਸੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਐਰ ਗੈਰ ਮਾਈ!
ਹੇਠ ਆਂਵਦੀ ਦੀ ਮੇਂਹਦੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਹਦੀ, ਆਵੇ ਪਾਸ ਸੰਤਾਂ ਤੁਰ ਕੇ ਪੈਰ ਮਾਈ!
ਸਾਡਾ ਜੋਗ ਸੰਪੂਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਓਸਦੇ ਖੈਰ ਬਗੈਰ ਮਾਈ !

ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ

ਵੇ ਤੂੰ ਕੌਣ ਮੁਸ਼ਟੰਡੜਾ ਰੁੰਡੜਾਏਂ ? ਤੈਨੂੰ ਆਂਵਦਾ ਖੈਰ ਪਸੰਦ ਨਾਹੀਂ
ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਾਹ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਜਾ, ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਜਹਾਨ ਦਾ ਭੰਡ ਨਾਹੀਂ
ਓਹਦੇ ਖੈਰ ਬਾਝੋਂ ਭਲਾ ਜੀਵਨਾਏਂ ਤੂੰ! ਪਰੇ ਹਟ ਭਨਾਵੇਂ ਗਾ ਦੰਦ ਨਾਹੀਂ
ਜਾਤ ਕਿਰਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਤੀਰ ਜੱਫੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਤੂੰ ਭੀ ਅਕਲਮੰਦ ਨਾਹੀਂ
ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਉਸਤਾਦ ਨਾ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਓ ਚਾੜ੍ਹ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਚੰਡਿਆ ਵੇ!
ਅਜੇ ਕੱਚਰਾ ਗਦਾ ਕੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗੋਂ ? ਤੇਰੇ ਜਿਹਾਂ ਫਕੀਰੀ ਨੂੰ ਭੰਡਿਆ ਵੇ!
ਸਿੱਖ ਅਕਲ ਫਕੀਰੀ ਦੀ ਅਜੇ ਜਾ ਕੇ, ਐਵੇਂ ਜਾਏਂਗਾ ਇਸ ਤ੍ਰਾਂ ਫੰਡਿਆ ਵੇ!
ਰਾਜ ਮੰਦਰੀਂ ਕਰੇਂ ਮਖੌਲ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਪਰੇ ਜਾ ਉਚੱਕਿਆ ਲੰਡਿਆ ਵੇ !

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ

ਮਾਈ ਆਖ ਜੋ ਜੀਉ ਤੇ ਆਂਵਦਾਈ, ਅਸਾਂ ਆਜਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਾਹੀਂ
ਗਾਲਾਂ ਹੋਰ ਦੇ ਕੇ ਚਾਰ ਰੱਜ ਲੈ ਤੂੰ, ਅਸਾਂ ਦੇਵਨਾ ਤੁਧ ਨੂੰ ਹੋੜ ਨਾਹੀਂ
ਐਪਰ ਫਕਰ ਤੇ ਚਾਹੀਏ ਮੇਹਰ ਕਰਨੀ, ਸਖਤ ਬੋਲ ਕੇ ਜੀਉ ਨੂੰ ਤੋੜ ਨਾਹੀਂ
ਜੇਹੜੇ ਜਗਤ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਗਏ, ਪੱਥਰ ਮਾਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਹੋਰ ਨਾਹੀਂ
ਐਸੇ ਵੈਸੇ ਨਾ ਅਸਾਂ ਤੋਂ ਡਰੇਂ ਕਾਹਨੂੰ? ਰਾਜ ਪੂਤ ਹਾਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾਹੀਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਨੂੰ ਖੈਰ ਪਵਾ ਦੇ ਪਿੰਗਲਾਂ ਤੋਂ, ਨਾ ਮੁਰਾਦ ਦਰਵਾਜ਼ਿਓਂ ਮੋੜ ਨਾਹੀਂ
ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਦਾ ਏਹ ਸੀ ਅਸਾਂ ਤਾਂਈ, ਵਰਨਾ ਖੈਰ ਦੀ ਭੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਾਹੀਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੋਗ ਸੰਪੂਰਨਾ ਤਦੋਂ ਹੋਸੀ, ਐਵੇਂ ਜੋਗ ਦੀ ਚੱਲਣੀ ਤੋਰ ਨਾਹੀਂ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਕੰਨ ਲਾ ਸੁਣੇ ਅੰਦਰ-ਸੁਣਦੇ ਸਾਰ ਕਲੇਜੜਾ ਧੜਕਿਆ ਏ
ਮੱਥਾ ਠਿਨਕਜਾ, ਗੁੰਮ ਹਵਾਸ ਹੋਏ, ਬਾਹਰ ਢੋਲ ਦਾ ਢੋਲ ਜਦ ਖੜਕਿਆ ਏ
ਹੋਵਣ ਸਗਨ ਕੁਸਗਨ ਤੇ ਲਗਨ ਪੁੱਠੇ, ਅਗਨ ਬਾਝ ਅੰਦਰ ਭਾਂਬੜ ਭੜਕਜਾ ਏ
ਜਾਪੇ ਬੋਲ ਬੇ ਕਿਸਮਤੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾ, ਮੇਰੇ ਰੋੜ ਸੀਨੇ ਅੰਦਰ ਰੜਕਿਆ ਏ
ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਤਾਂ ਝੁੱਗੜਾ ਚੌੜ ਹੋਇਆ, ਭਾਵੇਂ ਝੂਠ ਦਾ ਸੱਚ ਬਨਾਯਾ ਸੂ
ਜੇਹੜੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਮਸਖਰੀ ਸਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਬੋਲ ਨਿਬਾਹ ਵਖਾਯਾ ਸੂ
ਹਾਏ ਹਾਏ ਰੱਬਾ ਏਹ ਕੀ ਕੈਹਰ ਹੋਯਾ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਪਾਯਾ ਸੂ
ਮੈਂ ਕੀ ਜਾਣਦੀ ਸਾਂ ਝੂਠੋਂ ਸੱਚ ਹੋਣਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਭੇਸ ਵਟਾਯਾ ਸੂ
ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਨੂੰ ਵੱਗ ਕੀਹ ਗਈ ਲੋਕੋ, ਸਾਰਾ ਸੁਖ ਆਰਾਮ ਗਵਾਯਾ ਸੂ
ਮੇਰੀ ਕੰਤ ਬਾਝੋਂ ਕੀਕਰ ਸਰੇ ਗੀ ਨੀ, ਭਲਾ ਏਹ ਕੀਹ ਮਤਾ ਮਤਾਯਾ ਸੂ
ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਔਖੀ ਪੱਲੇ ਹੋਣੜੇ ਨੇ, ਬਿਨਾ ਸੋਚਿਆਂ ਜੋਗ ਕਮਾਯਾ ਸੂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਐਬ ਕੀਤਾ-ਭਲਾ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਦੁਖਾਯਾ ਸੂ
ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਰੋਂਦੜੀ ਮਰੇ ਗੀ ਨੀ, ਹਾਇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਤਰਸ ਨ ਆਯਾ ਸੂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁੱਖ ਦੀ ਸੂਲ ਨੂੰ ਬੀਜ ਕੇ ਤੇ, ਪਾਣੀ ਸਿੰਜ ਕੇ ਆਪ ਵਧਾਯਾ ਸੂ

ਅੰਦਰੋਂ ਬੋਲਣਾ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ ਤੇ ਆਪ ਖੈਰ ਪਾਣ ਲਈ ਹੇਠ ਉਤਰਨਾ

ਅਨੀ ਗੋਲੀਏ ਬਾਹਰ ਕੀ ਹੋਵੇ ਝਗੜਾ, ਨਾਲ ਸੰਤ ਦੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਵੈਰ ਚਾਇਓ?
ਅੜੀਓ ਤੋਰਿਓ ਏਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕੁਛ ਮੰਗਦਾਏ ਸੋਈ ਖੈਰ ਪਾਇਓ
ਪਰੇ ਹਟ ਨਖਸਮੀਏਂ ਲੜੇਂ ਕਾਹਨੂੰ? ਕੇਹਾ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੰਕਾਰ ਆਇਓ
ਹੋਣਾ ਬਾਂਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਗੁਸਤਾਖ ਲਾਜ਼ਮ, ਦਿੱਤਾ ਰੱਬ ਤਾਂ ਜੀਊਰ ਕੇ ਆਨ ਖਾਇਓ
ਸੰਤ ਛੇੜਿਆਂ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਵਿਗੜੇ, ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਕੇ ਸਾਧ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾਇਓ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੰਗਦਾ ਖੈਰ ਜੇ ਮੁਝ ਪਾਸੋਂ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਦੇਂਵਦੀ ਤੁਸੀ ਆ ਉਰੇ ਜਾਇਓ
ਛਾਤੀ ਧੜਕਦੀ ਅੰਦਰੋਂ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੀ, ਰੱਬਾ ਸੁਖ ਰੱਖੀਂ ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਤੇਰੀ
ਅੱਜ ਸ਼ਗਨ ਨਾ ਚੰਗੜੇ ਹੋਣ ਮੈਨੂੰ, ਵੱਢੀ ਜਾਏ ਨਾ ਆਸ ਦੀ ਬੇਰ ਮੇਰੀ
ਜੇ ਕਰ ਭਰਥਰੀ ਹੋਯਾ ਤਾਂ ਉਮਰ ਪੁੱਗੀ, ਅਗੇ ਓਸਦੇ ਮਰਾਂ ਗੀ ਹੋਇ ਢੇਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਪਤੰਗ ਦੇ ਜਾਨ ਦੇਸਾਂ, ਜਾਨ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਦੇਰੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਰਾ—ਛਾਤੀ ਧੜਕੇ ਅੰਦਰੋਂ, ਸ਼ੱਗਨ ਕੁਸ਼ੱਗਨੀ ਪਾ।
ਬਾਹਰ ਆਈ ਮੰਦਰੋਂ, ਮੋਤੀ ਥਾਲ ਭਰਾ॥

ਕਬਿੱਤ—ਬੂਹੇ ਅਗੇ ਆਈ ਰਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਈ ਥਾਲ, ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀਸ ਨੂੰ ਨਿਵਾਇ ਕੇ। ਲੋ ਮਹਾਰਾਜ-ਖਫਾ ਹੋਵੇ ਨਾ ਅਕਾਜ ਤੁਸੀ, ਨਾਮ ਦੇ ਜਹਾਜ, ਦੇਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪਾਇ ਕੇ। ਦਾਸੀਆਂ ਨਰਾਸੀਆਂ ਨਾ ਮੋੜਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰ, ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਉ ਤੇ ਲਿਆਇ ਕੇ। ਗੋਲੀ ਬੜਬੋਲੀ ਬੋਲੀ ਕੁਝ ਜੇ ਕਠੋਰ ਬੋਲੀ, ਝੋਲੀ ਮੇਰੀ ਪਾਓ ਮੈਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਾਂ ਆਇ ਕੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਬੋਲੇ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ, ਨੀਵੇਂ ਕਰ ਕੇ ਨੈਨ।
ਸਾਧੂ ਕੀ ਉਸ ਹੋਵਨਾ, ਜਿਨ ਨ ਸਹਾਰੇ ਬੈਨ?

ਕਬਿੱਤ—ਸਾਧ ਜੇ ਗ੍ਰਿਸਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ, ਓਸ ਫਿਰ ਸਿੱਧੀਆਂ ਤੇ ਰਿੱਧੀਆਂ ਕੀ ਪਾਵਣਾ? ਸ਼ਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਸ ਰਹੀਂ ਦੋਸ ਏਸ ਗੋਲੜੀ ਦਾ ਬੋਲੜੀ ਕਬੋਲੜੀ, ਕੀ ਸਾਧ ਦਾ ਗਵਾਵਣਾ? ਅੰਨ ਦੇ ਕੇ ਟੋਰ, ਨਹੀਂ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸਾਨੂੰ, ਮੋੜ ਘੱਲ ਥਾਲ ਮੈਨੂੰ ਚੋਰ ਨਾ ਬਨਾਵਣਾ। ਦਾਨਿਆਂ ਦੀ ਭਿੱਛਿਆ ਦੀ ਇੱਛਿਆ ਫਕੀਰ ਤਾਂਈ, ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਏਹ ਸਿੱਛਿਆ ਕਿ ਭੋਜਨ ਲਿਆਵਣਾ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਬੋਲ ਪਛਾਤਾ ਦੇਖਿਆ, ਪਤੀ ਸੰਜਾਤਾ ਨਾਰ।
ਹੀਰਾ ਖਾਕ ਲਪੇਟਿਆ, ਮਾਤਾ ਰਿਹਾ ਉਚਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਦੇਖਿਆ ਉਭਾਰ ਹੋਈਆਂ ਚਾਰ ਅੱਖਾਂ ਨਾਰ ਨਾਲ, ਬੋਲ ਨੂੰ ਪਛਾਨ ਰਾਣੀ ਡਿੱਗੀ ਗ਼ਸ਼ ਖਾਇ ਕੇ। ਹੋ ਗਈ ਬੇ ਹੋਸ਼, ਫਰਾਮੋਸ਼ ਤੇ ਖਮੋਸ਼ ਫੇਰ, ਹੋਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਆਖੇ ਵੇ ਕੀ ਵੈਰ ਲੀਤੋ ਆਇ ਕੇ? ਹਾਇ ਹਾਇ ਹਾਇ ਏਹ ਕੀ ਕੈਹਰ ਕਮਾਏ ਰਿਹੋਂ, ਬੋਲ ਕੀ ਅਲਾਏ ਰਿਹੋਂ ਲੱਜਿਆ ਗਵਾਇ ਕੇ? ਨਾਰ ਨੂੰ ਬਨਾਈ ਮਾਈ, ਛੱਡਿਆ ਧਰਮ ਤਾਂਈ, ਦੇਣੀਆਂ ਤੂੰ ਦੇਵੇਂ ਗਾ ਏਹ ਕੇਹੜੇ ਜੁਗ ਜਾਇ ਕੇ? ਜ਼ਬਾਨ ਤੂੰ ਸੰਭਾਲ, ਕਰ ਗੱਲ ਹੋਸ਼ ਨਾਲ, ਏਹ ਕੀ ਪਾਪ ਦੀ ਮਸਾਲ ਬਾਲ ਸਾੜਿਆ ਸਰੀਰ ਵੇ? ਮੈਂ ਹਾਂ ਤੇਰੀ ਨਾਰ-ਜ਼ਰਾ ਸੋਚ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿੱਧਰ ਬੁੱਧ ਗਈ ਹਾਰ, ਕਾਰ ਕੀਤੀਓ ਹਕੀਰ ਵੇ। ਚਾਕ ਬਣ ਭੋਗਿਆ ਤੇ ਸਾਕ ਅੱਜ ਹੋਰ ਕੱਢ, ਵਾਕ ਏਹ ਅਵੱਲੜੇ ਨਾ ਬੋਲ ਮਾਰ ਤੀਰ ਵੇ। ਖੌਫ ਕਰ ਰੱਬ ਦਾ ਏਹ ਆਖਿਆ ਨਾ ਫੱਬਦਾ, ਕੀ ਏਸ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਦਾ ਨਾ ਦੁਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜ ਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਖੇਲ।
ਆਤਮ ਸਦਾ ਅਲੇਪ ਹੈ, ਕਰ ਕਰ ਵੇਖੇ ਖੇਲ॥

ਕਬਿੱਤ—ਕੌਣ ਕਿਦਾ ਸਾਕ ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਕਿਦਾ ਨਾਲ ਮੇਰੇ? ਮਾਈ ਬਾਪ ਭੈਣ ਭਾਈ ਝੂਠੇ ਸਭ ਜਾਣੀਏ। ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਛੱਲ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪੈਹਰ ਰੱਲ ਤੁਰੇ, ਵਖ ਵਖ ਹੋਣ ਇਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਰਾਣੀਏ। ਫਕਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਿਨਾ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾ ਹੋਰ ਨਾਲ, ਝੂਠੜੇ ਜਹਾਨ ਵਿੱਚ ਤੰਬੂ ਕਾਹਨੂੰ ਤਾਣੀਏ? ਆਏ ਸੀ ਅਕੱਲੜੇ ਅਕੱਲੜੇ ਹੀ ਜਾਵਣਾ ਹੈ ਬੈਠ ਕੇ ਅਕੱਲੇ ਓਸ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਛਾਣੀਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਸ਼ਰਮ, ਧਰਮ ਸਭ ਉਠ ਗਈ, ਮਰਦ ਹੋਏ ਨਿਰਮੋਹ।
ਲੜ ਛੁਟਕਾਵੇਂ ਨਾਰ ਤੋਂ, ਕਿਹਾ ਕਮਾਵੇਂ ਧ੍ਰੋਹ?

ਕਬਿੱਤ—ਸੱਚ ਆਂਹਦੇ ਲੋਕ ਦਗੇ ਬਾਜ਼ ਏਹ ਮਰਦ ਹੋਣ, ਲਾਇ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ ਫੇਰ ਸੱਕਦੇ ਨਿਭਾਇ ਨਾ। ਓਪਰਾ ਬੇਗਾਨਾ ਅੱਜ ਹੋ ਗਿਆ ਜਹਾਨੋਂ ਬਾਹਰਾ ਹੱਥ ਧਰ ਕੰਨ ਤੇ ਤੂੰ ਪਰੇ ਪਰੇ ਜਾਇ ਨਾ। ਨਾਰ ਮੈਂ-ਭਤਾਰ ਤੂੰ, ਹਜ਼ਾਰ ਵੇਰ ਮੁੱਕਰੀਂ ਖਾਂ, ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਝੂਠ ਮੂਲ ਪਾਇ ਨਾ। ਠੱਗਿਆ ਜਹਾਨ ਹੁਣ ਲੱਗਿਆ ਫਕੀਰ ਹੋਣ, ਰੱਬ ਦੀ ਅਵੱਗਿਆ ਤੂੰ ਦਿਲੋਂ ਡਰ ਖਾਇ ਨਾ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਨਾਰੀ ਕਿਸ ਦੀ ਨਾਰ ਹੈ, ਨਾਰ ਰੂਪ ਅੰਗਿਆਰ।
ਧਰਮ, ਕਰਮ ਸਭ ਸਾੜਦੀ, ਜੋ ਛੋਹੇ ਇਕ ਵਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਨਾਰੀਆਂ ਪਲੀਤ, ਕੀ ਪ੍ਰੀਤ ਏਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਰੇ, ਗੰਦ ਦੀ ਪਟਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਆਰੀਆਂ ਨੇ ਕੱਟਣੇ ਨੂੰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਢੱਟਨੇ ਨੂੰ ਵੈਰਨਾਂ ਕਸਾਇਨਾਂ ਏਹ ਪਾਪਣਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀਆਂ। ਅੰਗ ਜੇਹੜੇ ਲੋਣ ਸੋ ਪਤੰਗ ਵਾਂਗ ਸਾੜ ਦੇਣ ਡੰਗ ਦੇ ਚਲਾਵਨੇ ਨੂੰ ਨਾਗਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰੀਆਂ। ਨਾਰ ਦਾ ਪਯਾਰ ਕਰੇ ਅਗਿਓਂ ਖਵਾਰ, ਏਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੈਂ ਨਾਰੀਆਂ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਮਰਦ ਸਦਾ ਹਨ ਮਤਲਬੀ, ਚਸਕੇ ਖੋਰੇ ਭੌਰ।
ਤਰਸ ਨ ਖਾਵਣ ਨਾਰ ਤੇ, ਸਦਾ ਵਟਾਂਦੇ ਠੌਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਆਦਮੀ ਨੇ ਯਾਰ ਸਦਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਾਧਨਾ ਦੇ, ਦਗੇ ਬਾਜ਼ ਪੁੱਜ ਕੇ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾ ਕੇ ਪਾਲਦੇ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾ ਮੀਤ, ਉੱਤੋਂ ਦੱਸ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ, ਦਗੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰੀਤ ਧਾਰ ਹੋਰ ਜਗਾ ਭਾਲਦੇ। ਡੂਮਣੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਰਸਾ ਫੁੱਲ ਦਾ ਨਿਕਾਲ, ਫੇਰ ਭੁੱਲਦੇ ਪ੍ਰੀਤ, ਰੀਤ ਝੁੱਡੂਆਂ ਦਿਖਾਲਦੇ। ਸਰੇ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਤਦੋਂ ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖਦੇ ਨੇ, ਮਤਲਬ ਬਾਝ ਲੱਤ ਮਾਰ ਕੇ ਨਿਕਾਲਦੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਨਾਰੀ ਕਰੇ ਵਫ਼ਾ ਨਾ, ਸਿਦਕ ਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ।
ਚੰਚਲ, ਚਪਲਾ, ਚਤਰ ਨਿਤ, ਚੋਭੇ ਦੁਖ ਦੇ ਸੂਲ॥

ਕਬਿੱਤ—ਦਗ਼ੇ ਬਾਜ਼ ਨਾਰੀਆਂ, ਹੰਕਾਰੀਆਂ ਰੈਹਣ ਨਿੱਤ, ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅਟਾਰੀਆਂ ਕਟਾਰੀਆਂ ਚਲਾਂਦੀਆਂ। ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਨੈਨਾਂ ਦੀ ਕਟਾਰ ਮਾਰ, ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਸਭ ਦਿੱਲ ਤੋਂ ਗੁਆਂਦੀਆਂ। ਕਰ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਖਮੋਸ਼ ਪਰੇ ਨੱਸ ਜਾਣ, ਫੱਟ ਕੇ ਜਵਾਨ ਨਾ ਧਿਆਨ ਫੇਰ ਪਾਂਦੀਆਂ। ਹੱਸਦੀਆਂ, ਖੱਸਦੀਆਂ, ਧੱਸਦੀਆਂ ਸਾਂਗ ਵਾਂਗ, ਨੱਸਦੀਆਂ ਫੇਰ ਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਭਾਂਦੀਆਂ।

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਪੁਰਖ ਪੂਰੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਨ, ਜੁੱਤੀ ਜਾਨਣ ਨਾਰ।
ਮਿੱਟੀ ਵਾਂਗਰ ਕੁੱਟਦੇ, ਮਾਰਨ ਲਾਹ ਪੰਜਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਪੈਰ ਦਾ ਪੰਜਾਰ ਜਾਨ ਨਾਰ ਧਿਤਕਾਰ ਦੇਣ, ਭਰੇ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਵਿਚਾਰਦੇ। ਟੈਹਲ ਕਮਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਬਾਂਦੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨਿੱਤ, ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਓਹਨਾਂ ਨਿੱਤ ਦੁਰਕਾਰਦੇ। ਹੋਇ ਕੇ ਨਿਲੱਜ, ਕੱਜ ਰੱਖਦੀਆਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ, ਲੱਜਿਆ ਤੋਂ ਹੀਨ ਫੇਰ ਜੁੱਤੀਆਂ ਉਲਾਰਦੇ। ਵਿੱਚ ਮੰਝ ਧਾਰ ਨਾ ਉਰਾਰ ਪਾਰ ਮਾਰਦੇ ਨੇ, ਵੈਰੀ ਭਾਰੇ ਨਾਰ ਦੇ ਫਸਾਇ ਕੇ ਤੇ ਮਾਰਦੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਖੁਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਹੈ, ਉਲਟੇ ਪਾਣੀ ਜਾਣ।
ਚੰਡੀ ਵਾਂਗਰ ਸੜਦੀਆਂ, ਵਸਦੀਂ ਮਾਰਾਂ ਖਾਣ॥

ਕਬਿੱਤ—ਲੱਛਣਾਂ ਤੇ ਖਾਨ ਮਾਰ, ਵੱਜਦੇ ਪੰਜਾਰ ਨਿੱਤ, ਡੰਡਿਆਂ ਬਗੈਰ ਕਦੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਾ ਸੂਤ ਨੀ। ਹਾਕਨੀ ਤੇ ਡਾਕਨੀ ਚੁੜੇਲ ਸਾਰੇ ਜੱਗ ਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੇਤਨੀ ਪਿਸ਼ਾਚਨੀ ਕਿ ਉਤਨੀ ਯਾ ਭੂਤਨੀ। ਅਕਲ ਜਹਾਨ ਦੀ ਨਾ ਕਹੇ ਤਾਂਈ ਮਾਨਦੀ, ਗੁਮਾਨ ਦੀ ਇਹ ਪੁਤਲੀ ਹੈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘਤੂਤ ਨੀ। ਡੰਡਿਆਂ ਬਗੈਰ ਏਹਦੀ ਪੀਠ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ ਹੈ, ਢੀਠ ਹੈ ਜਹਾਨ ਦੀ ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਹੈ ਉਤਨੀ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਧੀਆਂ ਪਰਾਈਆਂ ਜਾਈਆਂ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਗਊਆਂ ਵਾਂਗਰ ਬੰਨ ਕੇ, ਮਾਪੇ ਦੇਂਦੇ ਟੋਰ ॥

ਕਬਿੱਤ–ਆਦਮੀ ਨ ਹੋਣ ਜੇਹੜੇ ਨਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਨੇ, ਜਾਈਆਂ ਪ੍ਰਾਈਆਂ ਤੇ ਹੱਥ ਕੀ ਉਲਾਰਨਾ ? ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ ਸਾਕ ਸੈਨ ਭੁੱਲ ਗਏ ਭਾਈ ਭੈਣ, ਕੰਤ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਲੈਨ ਓਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਾਰਨਾ ? ਕੰਤ ਦੇ ਵਸੀਲੜੇ, ਕਬੀਲੜੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜ਼ਿਮੀ ਵਾਂਗ ਉਸ ਤਾਂਈ ਕੁੱਟ ਕੀ ਸਵਾਰਨਾ ? ਗਊਆਂ ਵਾਂਗ ਨਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਹੰਕਾਰਨਾ ਕੀ ? ਧੁਰੋਂ ਦੀਆਂ ਹਾਰੀਆਂ ਤੇ ਅੰਤ ਜਾ ਕੇ ਹਾਰਨਾ ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਧੀਆਂ ਪਰਾਈਆਂ ਆਣ ਕੇ, ਸਾਂਭ ਬੈਹਨ ਘਰ ਬਾਰ।
ਮਾਲਕ ਬਣ ਕੇ ਕਢਵੀਆਂ, ਸਹੁਰੇ ਮਾਰ ਪੰਜਾਰ ॥

ਕਬਿੱਤ–ਝੂਠੀਆਂ ਫਰੇਬਨਾਂ ਨੇ ਮੀਸਨੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਇਹ, ਚੰਚਲਾਂ ਹਮੇਸ਼ ਰਾਹ ਪੁੱਠੜੇ ਹੀ ਜਾਣ ਨੀ। ਤੇਰੀਆਂ-ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ, ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਇਹ ਹੋਰ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਟੇ ਲੈਣ ਲੱਜ ਨੂੰ ਗਵਾਨ ਨੀ। ਬਿੱਲੀਆਂ ਤੋਂ ਖੌਫ ਖਾਨ-ਨਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਜਾਨ, ਲੱਖ ਥਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾਣ-ਪੁੱਜ ਕੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੀ। ਇਕ ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ-ਅਧੀਨ ਕਦੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਤੀਨ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੇਈਮਾਨ ਨੀ ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਮਰਦ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਮ ਰੱਖ, ਵੇਚਣ ਸਸਤੇ ਭਾ।
ਅੱਗੇ ਲੱਗਣ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ, ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਗਵਾ ॥

ਕਬਿੱਤ–ਸੱਚ ਦੀ ਨਾ ਗੱਲ ਕਰੇਂ ਝੂਠ ਪੰਡ ਸੀਸ ਧਰੇਂ, ਕੌਣ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠਕਾਂ ਤੇ ਰਾਤੀ ਖੇਹ ਖਾਣ ਵੇ ? ਪਰੀ ਜਿਹੀ ਨਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਘਰ ਬਾਰ ਤਜ, ਜਾਇ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਭਚਾਰ ਨੂੰ ਕਮਾਨ ਵੇ। ਧਰਮ ਕਰਮ ਛੱਡ, ਤਲੀ ਉਤੇ ਦਿਲ ਰਖ, ਹੱਡ ਚੰਮ ਵੇਖ ਹੱਥ ਓਸ ਦੇ ਫੜਾਨ ਵੇ। ਭੋਗੀ, ਭੂੰਡ-ਮੇਲ ਤੇ ਜਾ ਬੈਠਦੇ ਨੇ ਗੰਦ ਉਤੇ, ਕੇਹੜੇ ਨੱਕ ਨਾਲ ਪਏ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਚਲਾਨ ਵੇ ?

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਨਾਰੀ-ਆਰੀ ਧਰਮ ਦੀ, ਧੀਰਜ ਲਵੇ ਚੁਰਾ।
ਮਰਦਾਂ ਕਰੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਿੱਤ, ਨੈਣਾਂ ਬਾਨ ਚਲਾ ॥

ਕਬਿੱਤ-ਨਾਰ ਦੀ ਤੁਫੈਲ ਮੈਲ ਫੈਲ ਰਹੀ ਜੱਗ ਵਿੱਚ, ਨਾਰੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਜੱਗ ਸੁਖੀ ਵੱਸਦਾ। ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਖਾਰੀਆਂ, ਪਟਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿੱਸ ਦੀਆਂ, ਫਾਹੀਆਂ ਖਿਲਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਜੱਗ ਫੱਸਦਾ। ਰੱਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਏਸ ਜਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਰੱਖ ਲਵੇ, ਆਦਮੀ ਵਬਾਲ ਜਾਣ ਦੂਰ ਦੂਰ ਨੱਸਦਾ। ਬੁੱਧ ਜਾਵੇ ਹਾਰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਿਦ੍ਹੀ ਨਾਰ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ, ਮਾਰ ਮਾਰ ਕਾਲ ਓਹਨੂੰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰੱਸਦਾ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਪੁਰਖ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਪਾਲਦੇ, ਰੱਖਣੇ ਦਾਰ ਸੁਭਾਇ।
ਪੈਹਲੇ ਲਾਵਨ ਚਾਹ ਕਰ, ਫੇਰ ਨਾ ਕਰਨ ਨਿਭਾਇ॥

ਕਬਿੱਤ–ਕੇਹੜੀ ਕਰਤੂਤ ਨਾਲ ਕੌਲ ਇਕਰਾਰ ਕਰ, ਭਰੇ ਪਰੇ ਵਿੱਚ ਆਂਦਾ ਰਾਜਿਆ ਵਿਆਹ ਕੇ? ਬੋਲ ਨ ਨਿਭਾਵਨਾ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਕਿਉਂ ਕਰਾਵਨਾ ਸੀ ਜਾਈਆਂ ਪਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਵਿਸਾਹ ਕੇ? ਖਾਰਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ ਗਵਾਹ ਕਰ, ਨਾਰੀਆਂ ਵਿਆਹ ਕਾਨੂੰ ਕੱਢਨਾਏਂ ਤਾਹ ਕੇ? ਝੂਠਜਾ, ਪਖੰਡੀਆ ਤੈਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਵਣਾ ਕੀ, ਚੱਲਿਓਂ ਬਿਦੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭੱਠ ਵਿੱਚ ਡਾਹ ਕੇ?

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਪੁਰਖ ਨਾਰ ਇਕਰਾਰ ਏਹ, ਰਹੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਨਾਰ।
ਪਤੀ ਕਰੇ ਉਸ ਪਾਲਣਾ, ਸਹਿਤ ਮਾਨ ਸਤਕਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ–ਰਾਜ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸਭ ਛੱਡ ਗਿਆ ਰਾਣੀਏ ਨੀ, ਚੁੱਕ ਨਾ ਲੈ ਚੱਲਿਆ ਮੈਂ ਮੈਹਲ ਤੇ ਮੁਨਾਰਿਆਂ। ਮਾਣ ਤੂੰ ਅਨੰਦ ਨਿੱਤ ਮੌਜ ਤੇ ਬਹਾਰ ਕਰ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਸਾਂਭ ਸਨੇ ਧਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰਿਆਂ। ਪਾਲਨਾ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਬਤੇਰੜਾ ਏਹ ਰਾਜ ਭਾਗ, ਏਹੋ ਕੁਝ ਹਾਰਿਆ ਸੀ ਬੋਲ ਉਤੇ ਖਾਰਿਆਂ। ਸੱਖਣੇ ਹੀ ਆਏ ਅਤੇ ਸੱਖਣੇ ਸਿਧਾਰ ਗਏ, ਸੀਸ ਤੇ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਮੈਂ ਮੰਦਰ ਸਵਾਰਿਆ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਨਾਰੀ ਦਾ ਪਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ, ਪਤਿ ਹੀ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ।
ਕੰਤ ਵਿਹੂਣੀ ਨਾਰ ਦਾ, ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨ ਸੰਸਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ–ਪਤੀ ਦੇ ਬਗੈਰ ਸੁਖ ਭੱਠ ਨੇ ਜਹਾਨ ਦੇ ਤੇ, ਪਤੀ ਨਾਲ ਮੰਗਨੀ ਭੀ ਭੀਖ ਪਰਵਾਨ ਵੇ। ਪਤੀ ਬਿਨਾ ਪਤ ਕਿਥੇ, ਜਤ ਸਤ ਰਖੇ ਕੌਣ, ਨਾਰ ਨੂੰ ਭਤਾਰ ਬਿਨਾ ਜੱਗ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਵੇ? ਸਾੜਨਾ ਨਾ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਬਾਝ, ਸਭ ਨੇ ਅਕਾਜ-ਬਿਨਾ ਪਤੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵੇ। ਪਤੀ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਜਹਾਨ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਖੁਲੜੀਆਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਤੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਵੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਮੇਲ ਵਿਛੋੜਾ ਲਿਖਿਆ, ਧੁਰ ਦਰਗਾਹੋਂ ਜੋ।
ਕੌਣ ਮਿਟਾਵੇ ਰਾਣੀਏ? ਜੋ ਹੋਣਾ ਸੋ ਹੋ॥

ਕਬਿੱਤ–ਭਾਗ ਬਿਨਾ ਭੋਗ ਤੇ ਸੰਜੋਗ ਨਾ ਰੈਹਨ ਕਦੇ, ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੂੰ ਮੇਟ ਕੌਣ ਸੱਕਦਾ? ਬੀਜਿਆ ਹੀ ਵੱਢਣਾ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਪਾਵਣਾ ਹੈ, ਅੱਕ ਨਾਲ ਰਾਣੀਏ ਨਾ ਅੰਬ ਕਦੇ ਪੱਕਦਾ। ਏਸ ਹੱਥ ਕਰ-ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਦੇਵੇ ਕਰ ਜੁਗ, ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਗੱਤ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਆਨ ਡੱਕਦਾ। ਰੱਬ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਨਾ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ, ਭਾਗ ਵੱਸ ਹੋਏ ਜੀਵ ਭੌਂਦਿਆਂ ਨਾ ਥੱਕਦਾ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਦੁਖ ਵਿਛੋੜਾ ਕਠਿਨ ਹੈ, ਪਾਵੇ ਨਾ ਕਰਤਾਰ।
ਵੱਢੀ ਬਣ ਦੀ ਲੱਕੜੀ, ਨਿਸ ਦਿਨ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਮੇਸ ਫੇਰ ਪੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲਾ ਹੀ ਸਮੇਟ ਖਿੱਚ ਮਾਰ ਖਾਂ ਕਟਾਰ ਵੇ। ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਪੱਟ ਭੁੱਗਾ ਚੌੜ ਕਰ, ਕਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਚੱਲਿਆ ਏ ਨਾਰ ਵੇ। ਮੌਹਰਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਜਾਈਂ, ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਹਾੜ ਕਾਨੂੰ ਚੱਲਿਆ ਉਸਾਰ ਵੇ? ਨਿੱਤ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਨਾ ਸਹਾਰ ਕੋਈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾਰ-ਬੇ ਭਤਾਰ-ਧ੍ਰਿਗ ਜੀਵਨਾ ਸੰਸਾਰ ਵੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਦੁਖ ਸੁਖ ਹਰਿ ਕੀ ਆਗਯਾ, ਧਰ ਸੰਤੋਖ ਸਹਾਰ।
ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਸੋ ਮਿਲ ਰਹੇ, ਦੇਨ ਹਾਰ ਕਰਤਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ-ਰਾਜ ਤੇ ਬਹਾਵੇ, ਚਾਹੇ ਭਿੱਖਿਆ ਮੰਗਾਵੇ, ਭਾਗ ਪੁੱਠਿਆਂ ਟੰਗਾਵੇ ਚਾਹੇ ਡੋਬੇ ਚਾਹੇ ਤਾਰਦਾ। ਵਿਛੜੇ ਮਿਲਾਵਣਾ, ਜੁਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਾਵਣਾ ਤੇ ਸੁਖ ਦੁਖ ਲਾਵਣਾ, ਏਹ ਵੱਸ ਕਰਤਾਰ ਦਾ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਭੋਗ ਸੋਈ ਭੋਗ ਲਿਆ, ਲਿਖਿਆ ਵਿਜੋਗ, ਨ ਸੰਜੋਗ ਹੋਵੇ ਨਾਰ ਦਾ। ਰੱਖ ਕੇ ਸੰਤੋਖ ਦੁੱਖ ਦੇਵੀਏ ਨਾ ਹੋਰ ਤਾਂਈ, ਵੱਸ ਓਸ ਰੱਬ ਦੇ ਜੋ ਰੱਖਦਾ ਤੇ ਮਾਰਦਾ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਦੁੱਖ ਫਕੀਰੀ ਦੇ ਘਣੇ, ਤੇਰਾ ਸੋਹਲ ਸਰੀਰ।
ਓਹ ਝੂਲੇ ਓਹ ਪੱਛੀਏ, ਕੇਲੇ ਪਾਸ ਕਰੀਰ॥

ਕਬਿੱਤ-ਮੰਨ ਮੇਰੀ ਗੱਲ, ਉਠ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਚੱਲ, ਨਾ ਕਲੇਸ਼ ਪਿਆ ਝੱਲ, ਤੈਨੂੰ ਪੁੱਜਣਾ ਨਾ ਜੋਗ ਵੇ। ਭਸਮ ਰਮਾਵਣਾ ਤੇ ਧੂਣੀਆਂ ਤਪਾਵਣਾ ਹੈ, ਜੀਊ ਮਰ ਜਾਵਣਾ ਲਗਾਵਣਾ ਇਹ ਰੋਗ ਵੇ। ਕੰਚਨ ਸਰੀਰ-ਰੁਲੂ ਹੋਇ ਕੇ ਫਕੀਰ ਕੰਨ ਸੁੱਟਣ ਗੇ ਚੀਰ, ਦੁੱਖ ਪੀੜ ਬੜੀ ਹੋਗ ਵੇ। ਆਖਾਂ ਹੱਥ ਜੋੜ, ਕਿਹਾ ਨਾਰ ਦਾ ਨਾ ਮੋੜ, ਲੱਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋੜ, ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਵੇ॥

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਮੇਹਨਤ ਬਿਨ ਮਜ਼ਦੂਰੀਆਂ, ਦੁੱਧਾਂ ਬਾਝ ਨ ਖੀਰ।
ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਮੁਕਤੀ ਕਹਾਂ,ਕਿਉਂ ਨ ਬਣਾਂ ਫਕੀਰ?

ਕਬਿੱਤ–ਦੁਖ ਬਿਨਾ ਸੁਖ ਤੇ ਅਨਾਜ ਬਿਨਾ ਭੁਖ, ਅਤੇ ਸਿੰਜਿਆਂ ਬਗੈਰ ਕਦੇ ਫਲਦੇ ਨਾ ਰੁੱਖ ਨੀ। ਸਾਧਨਾ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਸਾਧਿਆ ਨਾ ਆਤਮਾ ਨੂੰ, ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਬਿਨਾ ਮਿਟਦੇ ਨਾ ਦੁੱਖ ਨੀ। ਆਨ-ਜਾਣ, ਗਿਆਨ ਬਿਨ, ਮੁੱਕਦਾ ਨਾ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ,ਲੱਖ ਭਾਵੇਂ ਤਾਣ ਪਏ ਲਾਣ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਨੀ। ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਫੇਰ ਲੱਭਣਾ ਨ ਬਾਰ ਬਾਰ, ਭਜਿਆਂ ਮੁਰਾਰ ਮਿਲੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਰਿ ਹਰ ਦਮ ਸਿਮਰ,ਮੌਤ ਨ ਮਨੋਂ ਭੁਲਾ।
ਚਾਹੇ ਕਲਗੀ ਸਿਰੇ ਧਰ, ਚਾਹੇ ਭਸਮ ਰਮਾ॥

ਕਬਿੱਤ–ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ ਭੇਸ ਧਾਰ ਫਿਰੇਂ ਗਾ ਤੂੰ ਦੇਸ ਦੇਸ, ਏਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇ ਭਗਵਾਨ ਵੇ? ਸਿੱਧੀਆਂ ਤੇ ਨਿੱਧੀਆਂ ਬਨਾਵਣਾ ਕੀ ਲੱਭ ਕੇ ਤੇ ਆਪ ਜਿਦ੍ਹੇ ਪਾਸ ਹੋਵੇ ਸਭ ਸਮਿਆਨ ਵੇ? ਨਾਰੀਆਂ ਅਪੱਛਰਾਂ ਤੇ ਰਾਜ ਹੈ ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ,ਹੋਰ ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਧਿਆਨ ਵੇ? ਇਤਨੀ ਹੀ ਦੇਰ ਏਹ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਹੰਢਾ ਰਾਜਾ,ਸਿਦਕ ਬਗੈਰ ਕਦੋਂ ਰੱਜਿਆ ਜਹਾਨ ਵੇ?

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ--ਜਗਤ ਪਦਾਰਥ ਥਿਰ ਨਹੀਂ,ਢਲ ਪਰਛਾਵੇਂ ਜਾਨ।
ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਪਨਾ ਹੋਂਵਦੇ, ਨਾਲ ਨ ਸਾਥ ਨਿਭਾਨ॥

ਕਬਿੱਤ-ਨਾਸਮਾਨ ਜੱਗ ਦੇ ਨੇ ਸੁਖ ਸਾਰੇ ਨਾਸਮਾਨ, ਸਮਾ ਜਦੋਂ ਪੁੱਗਦਾ ਏਹ ਹੋਂਵਦੇ ਬਿਨਾਸ ਨੀ। ਕੱਚ ਉੱਤੇ ਭੁੱਲਣਾ ਤੇ ਸੱਚ ਤੋਂ ਉਡੱਲਣਾ, ਇਹ ਮੂਰਖਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰਖੇ ਜੀਵਨੇ ਦੀ ਆਸ ਨੀ। ਮੁਕਨਾ ਜੇ ਅੰਤ ਕਾਹਨੂੰ ਉਕਨਾਏ ਚਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤਨਾ ਜਨਮ ਜਪ ਰਾਮ ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਨੀ। ਵਿਸ਼ੇ ਰੂਪ ਵਿੱਸ ਦਾ ਸ੍ਵਾਦ ਗਿਆ ਭੁੱਲ ਸਾਨੂੰ,ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਿੱਤੀ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਸੁਰਗ ਨਰਕ ਪਤਾਲ ਭੀ, ਅੰਤ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਨ।
ਕਾਇਮ ਦਾਇਮ ਰਹੇ ਗਾ, ਓਹ ਸਾਚਾ ਭਗਵਾਨ॥

ਕਬਿੱਤ-ਨਾਸਮਾਨ ਸਭ ਬਿਨਾ ਓਸ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀਏ ਦੇ, ਪੁੱਗਿਆਂ ਮਿਆਦ ਮਿਲੇ ਸਭ ਨੂੰ ਗਿਤਾਇ ਵੇ। ਨਰਕ, ਸੁਰਗ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ, ਸ਼ਿਵ ਲੋਕ, ਕਰਮਾਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਾ ਫਲ ਭੋਗ ਦੇਂਵਦੇ ਕਢਾਇ ਵੇ। ਉਮਰਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗ ਬ੍ਰਹਮਾ ਆਪ ਨਾ ਰੈਹਨ ਪਾਵੇ, ਕੁੱਲ ਹੀ ਜਹਾਨ ਜੇਹੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਨਾਇ ਵੇ। ਓਸ ਭਗਵਾਨ ਬਿਨਾ ਨਾਸਮਾਨ ਸਭ ਗੱਲਾਂ, ਨਾਸਮਾਨ ਉਤੇ ਰਿਹੋਂ ਜੀਓ ਭਰਮਾਇ ਵੇ ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਆਤਮ ਅਬਿਨਾਸ਼ੀ ਸਦਾ, ਪਰਮਾਤਮ ਦਾ ਅੰਗ।
ਨਾਸ ਨ ਹੋਵਨ ਕਦੇ ਭੀ, ਰਲੀਏ ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਸੰਗ ॥

ਕਬਿੱਤ—ਨਾਸ ਹੋਵਨ ਲੋਕ, ਪ੍ਰਲੋਕ, ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸਭ, ਨਾਸ ਹੋਣ ਦੇਵਤੇ ਨਾ ਆਤਮਾ ਦਾ ਨਾਸ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਜੋਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਲੱਭਿਆਂ ਬ੍ਰਹਮ, ਹੁੰਦਾ ਬ੍ਰਹਮ ਮੇਂ ਨਿਵਾਸ ਹੈ। ਸਾਗਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਬੂੰਦ ਜਾ ਸਮਾਂਵਦੀਏ, ਜੋਤ ਵਿਚ ਜੋਤ ਮਿਲ ਕਟ ਜਾਂਦੀ ਫਾਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਠਿਆ ਸਮਾਇ ਜਾਏ ਉਸ ਵਿੱਚ, ਫੇਰ ਕੋਈ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਢੁਕਦਾਂ ਨਾ ਪਾਸ ਹੈ ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਖੇਲ ਰਚਾਇਆ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ, ਅਪਨੀ ਜੋਤ ਖਿਲਾਰ।
ਸਰਬ ਜੋਤ ਦਾ ਰੂਪ ਬਣ, ਹਰ ਹਰ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ॥

ਕਬਿੱਤ—ਅੰਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪਸਰੀ ਜੋ ਜੱਗ ਵਿਚ, ਇਕ ਦੂਏ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੀ ਦੁਖਾਵਨਾ? ਦੁਖੀ ਕਰ ਨਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਰਨਾ ਕੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ, ਦੁਖ ਦੇ ਕੇ ਸੁਖ ਕਦੋਂ ਰਾਜਿਆ ਤੈਂ ਪਾਵਨਾ? ਜੋਤ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਓਤ ਪੋਤ ਪਸਰੀ ਹੈ, ਆਤਮਾ ਤਪਾਇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਪਾਵਨਾ। ਹਰ ਰੰਗ ਵਿਚ-ਰੰਗ ਦੇਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ, ਘਰ ਘਰ ਆਤਮਾ ਤਾਂ ਜੰਗਲੀਂ ਕੀ ਜਾਵਨਾ?

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਬਿਨ ਖੋਜੇ ਹਰਿ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਵਸੇ ਸਭਨ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।
ਜੋ ਖੋਜੇ ਸੋ ਪਾਂਵਦਾ, ਨਾ ਖੋਜੇ ਸੋ ਨਾਂਹਿ ॥

ਕਬਿੱਤ—ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਘਿਉ ਸਦਾ ਵੱਸਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਰਾਣੀ, ਰਿੜਕਿਆਂ ਬਗੈਰ ਪਰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਂਵਦਾ। ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਚੱਪੇ ਚੱਪੇ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾ ਖੂਹਾ ਪੱਟਿਆਂ ਦੇ ਪਜਾਸ ਨਾ ਬੁਝਾਂਵਦਾ। ਲੱਭਿਆਂ ਬਗੈਰ ਹੋਵੇ ਪਾਸ ਚੀਜ਼ ਪਈ ਹੋਈ, ਖੁਲ੍ਹਿਆਂ ਕਪਾਟ ਭੇਦ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪਾਂਵਦਾ। ਭਾਗ ਜਿਹਦੇ ਜਾਗਦੇ, ਓਹ ਰੱਬ ਵੱਲ ਲਾਗਦੇ, ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਤਿਆਗਦੇ-ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਮ ਲਾਂਵਦਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਕੰਤ ਦਰਸ ਭਗਵੰਤ ਹੈ, ਸੰਤ ਰੂਪ ਬਨ ਕੰਤ।

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਕੁਟੀਆ ਬੈਠ ਬਨਾਇ ਕੇ, ਭਜਨ ਕਰੀਂ ਏਕੰਤ॥

ਕਬਿੱਤ–ਕੰਨ ਨੂੰ ਪੜਾਓ, ਚਾਓ ਲਾਹ ਲੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਾਜਾ! ਜੋਗ ਭੀ ਕਮਾਓ ਪਰ ਬਾਹਰ ਨਾ ਜਾਹ ਵੇ। ਮੰਗ ਪਿੰਨ ਖਾਵਣੇ ਤੋਂ ਲਾਜ ਲੱਗੇ ਛੱਤਰੀ ਨੂੰ, ਅਪਨੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਅੰਨ ਪਿਆ ਖਾਹਵੇ। ਕੁਟੀਆ ਪਵਾਨੀਆਂ ਤੇ ਧੂਨੀਆਂ ਤਪਾਨੀਆਂ, ਨਵੇਕਲਾ ਬਠਾਨੀਆਂ, ਤੂੰ ਸਾਧਨਾਂ ਨਬਾਹ ਵੇ। ਟਹਿਲ ਕਮਾਵਾਂ ਗੀ, ਬੇਅੰਤ ਸੁਖ ਪਾਵਾਂ ਗੀ, ਮੈਂ ਸੀਸ ਤੇ ਚੜਾਵਾਂ, ਤੇਰੀ ਪੈਰ ਦੀ ਸੁਆਹ ਵੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਸੋਨੇ-ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਨਾਰੀ ਸਾਧੂ ਮੇਲ।
ਬ੍ਰਿਛਾ ਕੈਸੇ ਫਲ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਪਰ ਅੰਬਰ ਵੇਲ॥

ਕਬਿੱਤ–ਲਾਜ ਲੱਗੇ ਭੇਖ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰੇ ਗਾ ਵਿਸਾਹ ਕੋਈ, ਨੱਕ ਵੱਢ ਲੋਗ ਖੁਰਾਸਾਨ ਨੂੰ ਪੁਚਾਨ ਨੀ। ਧਾਰਿਆਂ ਸੂ ਜੋਗ, ਭੁੱਖ ਭੋਗ ਦੀ ਨਾ ਦੂਰ ਹੋਈ, ਆਨ ਬੈਠਾ ਰੰਨ ਕੋਲ ਫੇਰ ਖੇਹ ਖਾਨ ਨੀ। ਭੋਗ ਨਾ ਸੀ ਛੱਡਨੇ, ਤਾਂ ਕੰਨ ਕਾਹਨੂੰ ਵੱਢਨੇ ਸੀ, ਤਾਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਅਕਾਨ ਨੀ। ਸ਼ਾਕਰ ਤੇ ਸਾਬਰ, ਨਾ ਨਾਬਰ ਹੋ ਰਜ਼ਾ ਵੱਲੋਂ, ਸੋਈ ਬਿਧ ਰਹੋ ਜਿਤ ਰੱਖੇ ਭਗਵਾਨ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ–ਪਤੀ ਬਿਹੂਨੇ ਮਹਿਲ ਸਭ, ਦਿੱਸਣ ਵਾਂਗ ਉਜਾੜ।
ਨਾਲ ਪੀਆ ਦੇ ਵਸਦਿਆਂ, ਸੋਈ ਉਜਾੜ ਬਹਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ–ਮੰਨ ਕੇ ਰਜ਼ਾਇ ਤੁਰ ਚੱਲਨੀਆਂ ਨਾਲ ਤੇਰੇ, ਆਪ ਬਨ ਸਾਧ ਮੈਨੂੰ ਸਾਧਨੀ ਬਨਾਇ ਵੇ। ਹਾਰ ਤੇ ਸਿੰਗਾਰ ਦਰਕਾਰ ਕਿਸ ਨਾਰ ਦੇ ਨੇ? ਪਤੀ ਦੇ ਬਿਹੀਨ ਮੀਨ ਪਾਣੀਓਂ ਸਿਵਾਇ ਵੇ। ਰੱਖ ਮੈਨੂੰ ਪਾਸ, ਤੇਰੇ ਦੇਖਣੇ ਦੀ ਆਸ, ਮੈਨੂੰ ਰੰਗ ਕੇ ਤੇ ਗੇਰੂਏ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਵਾਇ ਵੇ। ਟੈਹਲ ਕਮਾਵਾਂ ਤੇਰੀ ਧੂਨੀਆਂ ਤਪਾਵਾਂ ਗੀ ਮੈਂ, ਮੰਗ ਕੇ ਲਿਆਵਾਂ ਤੇ ਖੁਆਵਾਂ ਗੀ ਪਕਾਇ ਵੇ॥

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ–ਮਨੋਂ ਤਿਆਗੀ ਵਸਤ ਦਾ, ਕਰਨਾ ਅੰਗੀਕਾਰ।
ਮਹੁਰੇ ਵਾਂਗਰ ਖਾਵਣਾ, ਲਾਨਤ ਪਏ ਹਜ਼ਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ–ਵਾਇਦੇ ਜੇ ਪਾਣੇ ਹੁੰਦੇ, ਏਹੋ ਸਾਧ ਹੋਇ ਕੇ ਤੇ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕਿਉਂ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਨਾ ਕਮਾਂਵਦਾ? ਲੀਕ ਤੇ ਕਲੀਕ ਨਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇ ਰੱਖਣੀ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਸਿਰ ਖੇਹ ਕਾਹਨੂੰ ਪਾਂਵਦਾ? ਜੋਗ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ, ਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਿਹਾ ਓਹੋ ਵਾਇਦਾ, ਏ ਕਾਇਦਾ ਨਾ ਸਾਧਗੀ ਦਾ ਰਾਸ ਕਦੇ ਆਂਵਦਾ? ਬੈਠ ਘਰ ਭਾਗਨੇ ਤੂੰ ਦੁੱਖ ਕਾਹਨੂੰ ਝਾਗਨੇ ਨੇ, ਸੋਹਲ ਸਰੀਰ ਤੈਨੂੰ ਮੈਹਲ ਸੁਹਾਂਵਦਾ

ਦੁਬਾਰਾ ਕਬਿੱਤ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੇਰ ਹੋਈ ਢੇਰ-ਮੈਂ ਸਵੇਰ ਦਾ ਦੁਆਰ ਖਲਾ, ਪਾਓ ਮੈਨੂੰ ਖੈਰ ਮਾਈ ਹੋਰ ਨਾ ਖਲਾਰ ਨੀ। ਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਮੰਗਸੀ ਜਵਾਬ ਜਦੋਂ ਤੰਗ ਹੋ ਕੇ, ਆਖਸਾਂ ਕੀ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਡੱਕਿਆ ਸੀ ਨਾਰ ਨੀ? ਜੋਗ ਏਹ ਸੰਪੂਰਨਾ-ਹੋ ਜਾਏ ਭਾਗ-ਵਾਨ ਮਾਈ! ਰਾਜ ਭਾਗ ਮਾਣ ਦੇਊ ਸੁਖ ਕਰਤਾਰ ਨੀ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਤੈਨੂੰ ਜੋਗ ਤਦੋਂ ਦੇਵਸਾਂ ਮੈਂ, ਪਿੰਗਲਾਂ ਜੇ ਖੈਰ ਦੇਵੇ ਹੱਥ ਨੂੰ ਉਲਾਰ ਨੀ॥

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਜੈਸੇ ਮਛਲੀ ਜਲ ਬਿਨਾ, ਸੁਖੀ ਨ ਹੋਵੇ ਮੂਲ।
ਤੈਸੇ ਪਤਿ ਬਿਨ ਨਾਰ ਨੂੰ-ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਹਨ ਸੂਲ॥

ਕਬਿੱਤ—ਦੇਂਵਦਾ ਅਸੀਸ ਕੇਹੜੇ ਮੁਖ ਨਾਲ ਰਾਜਿਆ ਤੂੰ, ਆਰੀ ਨਾਲ ਫੇਰ ਵਢੇਂ ਸੁਖਾਂ ਵਾਲੀ ਬੇਰ ਵੇ? ਮੰਨ ਇਕ ਗੱਲ ਚੱਲ ਖੇਡ ਦੇਖ ਭਾਗ ਵਾਲੀ ਪਾਸੇ ਉਤੇ ਬੈਠ ਜ਼ਰਾ ਡਲਾਂ ਤਾਂਈ ਗੇਰ ਵੇ। ਜਿੱਤੀ ਜੇ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਬਰਾਜੀਂ ਘਰ ਆਪਣੇ ਤੂੰ, ਹਰੇ ਜੇ ਨਸੀਬ ਕਰੀਂ ਇੱਛਿਆ ਜੋ ਫੇਰ ਵੇ। ਆਖ ਕੇ ਤੈਂ ਮਾਈ-ਹੈ ਵਗਾਈ ਸਾਂਗ ਕਾਲਜੇ ਤੇ, ਇਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਸੁਖ ਦੇਖਿਆ ਮੈਂ ਢੇਰ ਵੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਸੋ ਕਰਨੀ ਕਰਤਾਰ ਨੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ।
ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਪਾਸਾ ਭਲਾ, ਦੇਖੋ ਮਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ॥

ਕਬਿੱਤ—ਮੰਨਿਆ ਸਵਾਲ ਦਿੱਤਾ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਲ ਰਾਜੇ, ਦੀਨਨ ਦਯਾਲ ਤਾਂਈ ਮਨ ਮੇਂ ਧਿਆਇ ਕੇ। ਲਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸਾਂ ਰੱਖਣੀਏ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ, ਦ੍ਰੋਪਤਾ ਦੀ ਲਾਜ ਜਿਵੇਂ ਰੱਖੀ ਆਪ ਆਇ ਕੇ। ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾਇ ਪਾਸਾ ਪਿਆ ਸਿੱਧੇ ਦਾਇ ਜਿੱਤ ਜੋਗੀੜਾ ਗਿਆ ਫੇਰ ਆਖਿਆ ਸੁਨਾਇ ਕੇ। ਰੱਬ ਨੇ ਮੇਹਰ ਕੀਤੀ ਬਾਜ਼ੀ ਤੈਥੋਂ ਜਿੱਤ ਲੀਤੀ, ਪਾਲ ਕੇ ਸੁਖਨ ਪਾਓ ਭਿੱਛਯਾ ਲਿਆਇ ਕੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਦੋਹਰਾ—ਭਾਗ ਹੀਨ ਕਿਸਮਤ ਸੜੀ, ਕੋਈ ਨਾ ਚੱਲੇ ਚਾਲ।
ਜੀਵਨ ਅੱਜ ਨਿਖੁੱਟਿਆ, ਆਯਾ ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਲ॥

ਕਬਿੱਤ—ਸੜੇ ਮੇਰੇ ਲੇਖ, ਰੇਖ ਪੁੱਠੀ ਵਗੀ ਬਿਧਨਾ ਦੀ, ਕਰਾਂ ਕੀ ਇਲਾਜ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਂਵਦੀ। ਜਾਣਦੀ ਏਹ ਕਾਰਨੇ, ਤਾਂ ਬੋਲ ਕਾਹਨੂੰ ਹਾਰਨੇ ਸੀ, ਆਖਿਆ ਸੁਖਨ, ਜੇ ਨਾ ਪਾਲਾਂ ਲੱਜ ਆਂਵਦੀ। ਜਾਓ ਨੀ ਲਿਆਓ ਦਾਨ ਭਿੱਛਜਾ ਦਾ ਦਾਨ ਕਰਾਂ, ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਜੋਗੀਏ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨ ਦੁਖਾਂਵਦੀ। ਲਓ ਮਹਾ ਰਾਜ ਤੇਰਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇ ਕਾਜ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਨ ਜਾਏ ਸਾਡੜੀ ਤੁਸਾਡਾ ਭਲਾ ਚਾਂਵਦੀ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਦੋਹਰਾ—ਸੁਖੀ ਵਸੇਂ ਪਟਰਾਣੀਏ, ਹੋਵੇਂ ਠੰਢੀ ਠਾਰ।
ਜਿਉਂ ਸੁਖ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤਿਓ, ਮੇਹਰ ਕਰੂ ਕਰਤਾਰ

ਕਬਿੱਤ—ਦੇ ਕੇ ਅਸੀਸ ਪੈਰ ਸੀਸ ਉਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤੇ, ਨੱਸਿਆ ਭਰਤ ਜਿਵੇਂ ਰੋਲ ਸੜੇ ਨਗਰੋਂ। ਲੈ ਕੇ ਬਘਿਆੜ ਜਿਵੇਂ ਬੱਕਰੀ ਨੂੰ ਨੱਸਦਾ ਹੈ, ਚੋਰ ਜਿਵੇਂ ਭੱਜਦਾ ਹੈ ਵਾਹਰ ਪਵੇ ਮਗਰੋਂ। ਕੰਮ ਏਨਾ ਸਾਧਣਾ, ਜ਼ਰੂਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਸੋ, ਸਾਧ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਬੋਲ ਚਲ ਪਿਆ ਡਗਰੋਂ। ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ਪੌਣ ਨਾਲ ਮੁਖ ਹੋਯਾ ਲਾਲੋ ਲਾਲ, ਭਿੱਛਿਆ ਦਾ ਫੁੱਲ ਤੋੜ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੇ ਲੰਗਰੋਂ।

ਬੇ ਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ

ਦੋਹਰਾ—ਪੱਥਰ ਵਾਂਗਰ ਸਖਤ ਦਿਲ, ਜੋਗੀ ਕਿਸ ਦੇ ਮੀਤ?
ਏਹ ਕੰਵਲ ਵਿਚ ਨੀਰ ਦੇ, ਰੱਖਣ ਨਾਂਹਿ ਪਰੀਤ॥

ਕਬਿੱਤ—ਭਿੱਛਿਆ ਨ ਪਾਈ ਅਜੇ ਹੋ ਗਿਆ ਹਵਾਈ ਰਾਜਾ, ਆਈ ਚੁੰਧਜਾਈ ਰਾਣੀ ਡਿੱਗਦੀ ਚੁਫਾਲ ਹੈ। ਅੱਖੀਆਂ ਦੀ ਤਾਰ, ਵਿੱਚ ਓਸ ਦਿਲਦਾਰ ਦੇ ਹੈ, ਰੱਤ ਦੀ ਫੁਹਾਰ ਚੱਲੇ, ਕੂਕੇ ਹਾਲ ਹਾਲ ਹੈ। ਫੜਿਓ ਨੀ ਫੜਿਓ ਨਾ ਜਾਨਦਿਓ ਜੋਗੀਏ ਨੂੰ, ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਮੇਰਾ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੋਗੀਆ ਠਹਿਰ ਜ਼ਰਾ ਜਾਈਂ ਤੂੰ ਪੇਹਰ ਬਿੰਦ, ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਕਾਲ ਹੈ॥

ਦੋਹਰਾ—ਲੱਗੀ ਚੋਟ ਪਰੇਮ ਦੀ, ਅਗਨ ਗਈ ਤਨ ਸਾੜ।
ਅੱਖੀਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰ॥

ਕਬਿੱਤ-ਆਵਿਓ ਨੀ ਆਵਿਓ ਲਿਆਵਿਓ ਮਨਾਇਕੇ ਤੇ, ਪਾਵਿਓ ਜੇ ਵਾਸਤਾ ਕਰਾਵਜੋ ਜੇ ਕਾਰੀਆਂ। ਜਾਨ ਮੇਰੀ ਚਲੀ ਨੀ, ਨਾ ਪੀੜ ਜਾਏ ਝੱਲੀ ਮੈਥੋਂ, ਮਾਰ ਗਿਆ ਖਿੱਚਕੇ ਵਿਯੋਗ ਦੀ ਕਟਾਰੀਆਂ। ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਜਾਨ ਮੇਰੀ, ਸੁੱਕਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਨਾ ਤਰਾਨ ਸੁੱਧਾਂ ਭੁੱਲ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ। ਚੰਦ ਓਹ ਚਕੋਰਨੀ ਮੈਂ ਬੱਦਲ ਓਹ ਮੋਰਨੀ ਮੈਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੇ ਬਾਝ ਜਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਹਰਾ—ਸਰਪਾ ਮਣੀ ਗਵਾਇ ਕੇ, ਜੀ ਨ ਸਕੇ ਇਕ ਬਿੰਦ।
ਤਿਉਂ ਕੁਰਲਾਵੇ ਪਿੰਗਲਾਂ, ਫੜੀ ਉਦਾਸੀ ਜਿੰਦ॥

ਕਬਿੱਤ—ਆਖਦੀ ਏਹ ਉਠ ਕੇ ਨੀ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਮੁੱਠ ਕੇ, ਓਹ ਕਾਹਨੂੰ ਗਿਆ ਰੁੱਠ ਕੇ ਮੈਂ ਓਸ ਦੀ ਗੁਲਾਮ ਨੀ। ਓਸ ਬਿਨਾ ਜੀਵਨਾ ਨਾ ਤੱਤੜੀ ਦਾ ਥੀਵਨਾ ਤੇ ਅੰਨ ਜਲ ਪੀਵਨਾ ਹੈ ਮੁੱਝ ਤੇ ਹਰਾਮ ਨੀ। ਏਸੇ ਥਾਉਂ ਮਰਾਂ ਗੀ, ਨਾ ਪੈਰ ਅੰਦ੍ਰ ਧਰਾਂ ਗੀ, ਨ ਮੌਤ ਕੋਲੋਂ ਡਰਾਂਗੀ ਬਗੈਰ ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਨੀ। ਬਾਰਾਂਮਾਹ ਬਨਾ-ਨੀਆਂ ਨੀ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਨਾਨੀਆਂ ਤੇ ਫੇਰ ਤੁਰ ਜਾਨੀਆਂ ਧਜਾਇ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨੀ॥

ਬਾਰਾਂ ਮਾਹ ਛੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਾਨੀ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੀ

ਚੇਤ੍ਰ ਦੋਹਰਾ { ਚੇਤ ਖੇਤ ਬਿਨ ਮਾਲਕਾਂ, ਹੋਯਾ ਸੁੰਵ ਮਸਾਨ।
ਬਾਝ ਪੀਆ ਮਤਵਾਲੜੇ, ਸੁੰਞੇ ਮੈਹਲ ਡਰਾਨ॥

ਛੰਦ—ਚੇਤ ਮਹੀਨੇ ਚੜ੍ਹੇ, ਦੁਖੀ ਤਨ ਸੜੇ, ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖੜੇ, ਭਰਥਰੀ ਪਜਾਰਾ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਘਰਬਾਰ ਡਰਾਵੇ ਸਾਰਾ। ਪੀਆ ਗਏ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਜੋਗ ਦੇ ਭੇਸ, ਲਗੀ ਤਨ ਠੇਸ, ਚਲੇ ਨਹੀਂ ਚਾਰਾ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਮਨਾਓ ਜਾਏ ਕਰੋ ਕੋਈ ਕਾਰਾ। ਪੀਆ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਚੈਨ, ਬਰਸਦੇ ਨੈਨ, ਨਾ ਵਰਜੇ ਰੈਹਨ, ਵਗੇ ਜਲ ਧਾਰਾ-ਸਖੀ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੂਲਾਂ ਪੈਣ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਹਾਰਾ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ, ਪੀਆ ਇਕ ਵਾਰ, ਦਿਓ ਦੀਦਾਰ, ਕਰੋ ਨਾ ਵਿਸਾਰਾ-ਸਖੀ ਬਿਨ ਪੀਆ ਦੇ ਭੌਰ ਉਦਾਸ ਨਾ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰਾ॥

ਵਿਸਾਖ ਦੋਹਰਾ { ਵਿਸਾਖ ਵਸੇਂਦੀ ਖਲਕ ਸਭ, ਮੇਰੇ ਭਾ ਉਜਾੜ।
ਜਿਨਕੇ ਕੰਤ ਵਿਸਾਪੁਰੀ, ਕਿਉਂ ਕਰ ਫੜਨ ਕਰਾਰ?

ਛੰਦ—ਚੜ੍ਹੇ ਵਿਸਾਖੀ ਮਾਂਹ, ਪੀਆ ਘਰ ਨਾਂਹ, ਕੌਣ ਮੇਰੀ ਬਾਂਹ, ਫੜੇ ਗਾ ਆ ਕੇ-ਸਖੀ ਕੌਣ ਕਰੇ ਗਾ ਪਿਆਰ ਕੰਠ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ। ਖਲਕਤ ਕਰੇ ਅਨੰਦ, ਹੋਏ ਖੁਰਸੰਦ, ਖਿੜੇ ਜਿਉਂ ਚੰਦ, ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਾਕੇ-ਸਖੀ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਬਿਨ ਕੰਤ ਰਹੀ ਅੱਜ ਫਾਕੇ। ਨਾਰਾਂ ਕਰਨ ਸਿੰਗਾਰ, ਪਟੀਆਂ ਸਵਾਰ, ਭੂਖਨਾਂ ਧਾਰ, ਤੇ ਧੜੀ ਗੁੰਦਾ ਕੇ-ਸਖੀ ਹੋ ਗਈ ਕੰਤ ਬਿਹੀਨ ਪਤੀ ਨੂੰ ਗਵਾ ਕੇ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਨ ਭਰਤਾਰ, ਕੂੜ ਸੰਸਾਰ, ਡਸੇ ਘਰ ਬਾਰ, ਏਹ ਡੰਗ ਚਲਾ ਕੇ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਾਂ ਕੀ ਲਾ ਕੇ?

ਜੇਠ ਦੋਹਰਾ { ਜੇਠ ਜਲਾਯਾ ਭੱਠ ਜਿਉਂ, ਹੱਡਾਂ ਬਾਲਣ ਬਾਲ।
ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਤੀ ਦੇ, ਜੀਵਣ ਹੋਯਾ ਮੁਹਾਲ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੰਦ—ਜੇਠ ਚੜ੍ਹੇ ਜਲ ਰਹੀ, ਖਬਰ ਨਾ ਲਈ, ਪੀਆ ਨਿਰਦਈ, ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਹਾੜੇ-ਸਖੀ ਜੇਠ ਕਹਿਰ ਦੀ ਧੁੱਪ ਏਹ ਤਨ ਮਨ ਸਾੜੇ। ਹੋਇ ਰਹੀ ਗ਼ਮ ਗੀਨ, ਬਿਨਾ ਜਲ ਮੀਨ, ਤੜਫਦੀ ਦੀਨ, ਪੁਕਾਰ ਪੁਕਾਰੇ-ਸਖੀ ਸੀਤਲ ਜਲ ਕੋਈ ਦਰਸ ਪੀਆ ਛਣਕਾਰੇ। ਪੀਆ ਲਵੇ ਆ ਸਾਰ, ਵਸੇ ਘਰ ਬਾਰ, ਹੋਵਾਂ ਬਲਿਹਾਰ, ਮੇਰਾ ਤਨ ਠਾਰੇ-ਸਖੀ ਪੀਆ ਬਿਨਾ ਜਲ ਰਹੀ ਭਖਨ ਭਠਿਆਰੇ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਰਸੇ ਨੀਰ, ਨਾ ਆਵੇ ਧੀਰ, ਹੋਈ ਦਿਲਗੀਰ, ਬਿਨਾ ਉਸ ਪਿਆਰੇ-ਸਖੀ ਪਾਏ ਵਿਛੋੜੇ ਤੀਰ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਕੇ ਮਾਰੇ॥

ਹਾੜ ਦੋਹਰਾ
ਹਾੜ ਹਨੇਰੀ ਝੁਲ ਰਹੀ, ਪਤਿ ਬਿਨ ਚੈਨ ਨ ਆਇ।
ਕਿਸਮਤ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਗਈ, ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਇ॥

ਛੰਦ—ਹਾੜ ਹਾਉਕੇ ਭਰਾਂ, ਪੀਆ ਬਿਨ ਮਰਾਂ, ਜਤਨ ਕੀ ਕਰਾਂ, ਫੇਰ ਮੁੜ ਆਵੇ-ਸਖੀ ਬਖਸ਼ੇ ਸਭ ਗੁਨਾਹ ਬਹੁੜ ਗਲ ਲਾਵੇ। ਹਾੜੇ ਕਰ ਰਹੀ ਢੇਰ, ਰਹੋ ਇਕ ਵੇਰ, ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਫੇਰ, ਪੀਆ ਮੁੜ ਜਾਵੇ-ਸਖੀ ਬਿਨ ਪੀਆ ਦਿਲ ਬੇ ਚੈਨ ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇ। ਕੰਤ ਵਿਹੂਣੀ ਖੜੀ, ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਵਿਚ ਸੜੀ, ਉਦਾਸੀ ਚੜ੍ਹੀ, ਲਏ ਜਿੰਦ ਹਾਵੇ-ਸਖੀ ਆਣ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਰ ਪੀਆ ਤੜਪਾਵੇ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਨ ਦਿਲਦਾਰ, ਹੋਈ ਦੁਖਿਆਰ, ਬਿਨਾ ਦੀਦਾਰ, ਜਾਨ ਗ਼ਮ ਖਾਵੇ-ਸਖੀ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਪੀੜ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਕਲਪਾਵੇ॥

ਸਾਵਣ ਦੋਹਰਾ
ਸਾਵਣ ਬਰਸੇ ਮੇਘਲਾ, ਕਾਲੀ ਘਟਾਂ ਚੜ੍ਹਾਇ।
ਬਾਝ ਦਰਸ ਉਸ ਪੀਆ ਦੇ, ਤਪਤ ਨ ਦਿਲ ਦੀ ਜਾਇ॥

ਛੰਦ—ਚੜ੍ਹੇ ਮਹੀਨੇ ਸੌਣ, ਘਟਾਂ ਚੜ੍ਹ ਔਣ, ਬੂੰਦ ਬਰਸੌਣ, ਸ਼ਾਂਤ ਵਰਤਾਵਨ-ਸਖੀ ਹਰੀ ਹਰੀ ਹਰਿਔਲ ਲਗਾਈ ਸਾਵਨ। ਦੇਖ ਘਟਾਂ ਘਨਘੋਰ, ਬੋਲਦੇ ਮੋਰ, ਮਚਾਵਨ ਸ਼ੋਰ, ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਵਨ-ਸਖੀ ਸਖੀਆਂ ਸਾਂਵੇਂ ਖੇਡਨ ਬਾਗੀਂ ਜਾਵਨ। ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਮੈਂ ਸੜਾਂ, ਸਰਦ ਦਮ ਭਰਾਂ, ਪੀਆ ਬਿਨ ਮਰਾਂ, ਹਾਉਕੇ ਆਵਨ-ਸਖੀ ਬਾਝ ਪੀਆ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਾਵਨ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਨ ਭਰਤਾਰ, ਨਹੀਂ ਦਰਕਾਰ, ਏਹ ਮੌਜ ਬਹਾਰ, ਸਿੰਗਾਰ ਲਗਾਵਨ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਜਿਨਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ ਚੈਨ ਕਿਉਂ ਪਾਵਨ?

ਭਾਦੋਂ ਦੋਹਰਾ
ਭਾਦੋਂ ਭਰ ਭਰ ਵੱਸਦੇ, ਨੈਨਾਂ ਝੜੀਆਂ ਲਾਇ।
ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਭਰ ਗਏ, ਨੈਨਾਂ ਦਾ ਜਲ ਪਾਇ॥

ਛੰਦ—ਭਾਦੋਂ ਭਰ ਗਏ ਨੈਨ, ਡੁਲੇ ਡੁਲ ਪੈਨ, ਲੈਣ ਨਾ ਚੈਨ, ਰੈਨ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਦਿਨ ਵਰਦੇ-ਸਖੀ ਬਾਝ ਪੀਆ ਝੜ ਲਾਏ ਜਲੋਂ ਜਲ ਕਰਦੇ । ਬਾਝ ਪਿਆਰੇ ਨਾਹ, ਨਿਕਲੇ ਆਹ, ਤੇ ਠੰਢੇ ਸਾਹ, ਪ੍ਰਾਨ ਪਏ ਭਰਦੇ-ਸਖੀ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ਦਿਲਦਾਰ ਪੀਆ ਦੇ ਮਰਦੇ। ਜਿੰਦ ਜਾਏ ਵਿਚ ਹੂਲ, ਉਠੇ ਤਨ ਸੂਲ, ਚੈਨ ਨਹੀਂ ਮੂਲ, ਬਾਝ ਭਰਤਰਿ ਦੇ-ਸਖੀ ਬਰਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਨ ਪੀਆ ਦੇ ਦਰ ਦੇ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਰ ਗਏ ਮੀਤ, ਤੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤ, ਜੋਗੀਆਂ ਰੀਤ, ਤਰਸ ਨਹੀਂ ਧਰਦੇ-ਸਖੀ ਦਿਲ ਦਾ ਸਬਰ ਕਰਾਰ ਨਾਲ ਫੜ ਖੜਦੇ ॥

ਅੱਸੂ ਦੋਹਰਾ
ਅੱਸੂ ਆਸਾ ਲਗ ਰਹੀ, ਪੀਆ ਦਰਸ ਦੀ ਚਾਹ।
ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਜਿੰਦੜੀ, ਪਏ ਨਾ ਜਮ ਦੇ ਰਾਹ॥

ਛੰਦ—ਚੜ੍ਹਦੇ ਅੱਸੂ ਆਸ, ਪੀਆ ਦੇ ਪਾਸ, ਹੋਵੇ ਕਦ ਵਾਸ, ਫਿਰੇ ਕਦ ਪਾਸਾ-ਸਖੀ ਔਂਸੀਆਂ ਪਾਵਾਂ ਨਿੱਤ ਲਗੀ ਤਨ ਆਸਾ। ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਦੜੀ ਪਿਆਸ, ਅਟਕ ਰਹੇ ਸਵਾਸ, ਕਰਨ ਅਰਦਾਸ, ਨਾ ਹੋਵਨ ਨਾਸਾ-ਸਖੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ ਫੇਰ ਪਏ ਜਮ ਫਾਸਾ। ਖੜੀ ਉਡਾਵਾਂ ਕਾਂਗ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ, ਵਜੀ ਤਨ ਸਾਂਗ, ਲਗ ਰਹੀ ਪਿਆਸਾ-ਸਖੀ ਚਿਤ ਲੋਚੇ ਚਰਨਾਰ-ਬਿੰਦ ਵਿਚ ਵਾਸਾ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੇਖਾਂ ਰਾਹ, ਭੜਕ ਰਹੀ ਭਾਹ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਚਾਹ, ਲਬਾਂ ਪਰ ਆਸਾ-ਸਖੀ ਦਮ ਦਮ ਤਰਸਨ ਦਰਸ ਰਖੀ ਭਰਵਾਸਾ ॥

ਕੱਤਕ ਦੋਹਰਾ
ਕੱਤਕ ਕੀਤਾ ਪਾਇਆ, ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੋਸ।
ਜੋ ਬੀਜੇ ਸੋ ਵੱਢੀਏ, ਕਿਹਾ ਪੀਆ ਤੇ ਰੋਸ ?

ਛੰਦ—ਕੱਤਕ ਕਿਸਮਤ ਬੁਰੀ, ਵਜੀ ਤਨ ਛੁਰੀ, ਲਿਖੀ ਨਾ ਮੁੜੀ, ਰਹੀ ਦੁਖ ਦੇ ਕੇ-ਸਖੀ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲ ਤੱਤੀ ਨੂੰ ਸੇਕੇ। ਲਗੀ ਚਾਂਦਨੀ ਚੰਦ ਕੋਈ ਆਨੰਦ, ਖਿੜੇ ਮੰਦ ਮੰਦ, ਪਿਆਰਾ ਵੇਖੇ-ਸਖੀ ਬਿਨ ਪੀਆ ਮੈਂ ਬੇ ਹਾਲ ਕਰਾਂ ਨਿਤ ਲੇਖੇ। ਸਖੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਨ, ਪੀਆ ਗਲ ਲਾਨ, ਦਿਲੋਂ ਭੁਲ ਜਾਨ, ਸਾਹੁਰੇ ਪੇਕੇ-ਸਖੀ ਮੈਂ ਮਛਲੀ ਬਿਨ ਨੀਰ ਤੜਪ ਰਹੀ ਰੇਤੇ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰਮਾਂ ਦੋਸ, ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਰੋਸ, ਰਹਾਂ ਖਾਮੋਸ਼, ਪੀਆ ਦੇ ਰੇਖੇ-ਸਖੀ ਵਰਜੇ ਰੈਹਨ ਨਾ ਨੈਨ ਮਰਾਂ ਬਿਨ ਦੇਖੇ ॥

ਮੱਘਰ ਦੋਹਰਾ
ਮੱਘਰ ਮੈਂ ਮਰ ਗਈ ਨੀ, ਕਰਿਓ ਕੋਈ ਉਪਾਇ।
ਦਿਲ ਪੈਹਲੂ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਜੋਗੀ ਲਿਆ ਚੁਰਾਇ॥

ਛੰਦ—ਮੱਘਰ ਮਨ ਨਹੀਂ ਧੀਰ, ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੀ ਪੀੜ, ਰਹੀ ਤਨ ਚੀਰ, ਜਾਨ ਵਿਚ ਮੁਠੀ-ਸਖੀ ਦੇਖ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨ ਗਈ ਮੈਂ ਮੁੱਠੀ। ਰੰਗ ਹੋ ਗਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਜ਼ਰਦ, ਕਲੇਜੇ ਦਰਦ, ਚੁਭ ਗਈ ਕਰਦ, ਨਰਦ ਪਈ ਪੁੱਠੀ-ਸਖੀ ਨੈਨੀ ਨੈਨ ਮਿਲਾ ਗਈ ਮੈਂ ਕੁੱਠੀ। ਪੀਆ ਲਿਆਓ ਫੇਰ, ਸਹੇ ਦੁਖ ਢੇਰ, ਅੰਤ ਦੀ ਵੇਰ, ਜਾਏ ਨਾ ਰੁੱਠੀ-ਸਖੀ ਇਕ ਪਲ ਦੇਵੇ ਦਰਸ ਛੋੜ ਗਮਰੁੱਠੀ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਈ ਬੇਹਾਲ, ਹਾਲ ਨੀ ਹਾਲ, ਲਿਆਓ ਲਾਲ, ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਨੇ ਲੁੱਠੀ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਬਿਨਾ ਮਰ ਰਹੀ ਪੀੜ ਤਨ ਉੱਠੀ॥

ਪੋਹ ਦੋਹਰਾ { ਪੋਹ ਪਾਲੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ, ਕੰਤ ਰਹੀਆਂ ਗਲ ਲਾਇ।
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਸੁਹਾਗਨਾਂ, ਦੁਖੜੇ ਮੇਰੇ ਭਾਇ॥

ਛੰਦ–ਪੋਹ ਪਾਲੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ, ਰਿਹਾ ਤਨ ਖੋਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਡੋਰ, ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸਾਰੀ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਸਾਰ ਮੈਂ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰੀ। ਸਖੀਆਂ ਲਾ ਗਲ ਕੰਤ, ਬੈਠ ਏਕੰਤ, ਕਰਨ ਦੁਖ ਅੰਤ, ਤੇ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰੀ-ਸਖੀ ਬਿਨਾ ਕੰਤ ਦੁਖ ਜਰਾਂ ਦੁਹਾਗਨ ਨਾਰੀ। ਓਹਲੇ ਹੋ ਗਿਆ ਚੰਦ, ਤੇ ਬਾਲ ਮੁਕੰਦ, ਪਿਆ ਦੁਖ ਫੰਧ, ਰੈਨ ਅੰਧਿਆਰੀ-ਸਖੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਚਿੱਤ ਪਰਚਾਇ ਵਸਾਂ ਘਰ ਬਾਰੀ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੈਹਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾ ਉਸ ਮਿੱਤ, ਪਏ ਤਨ ਖਿੱਚ, ਹੋਵਾਂ ਦੁਖਿਆਰੀ-ਸਖੀ ਚਕਵੀ ਸੂਰਜ ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਤ ਹਤਿਆਰੀ॥

ਮਾਘ ਦੋਹਰਾ { ਮਾਘ ਮਰਮ ਜੇ ਜਾਨਦੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੇ ਦੁਖ ਹੋਇ।
ਚੜ੍ਹਕੇ ਹੋਕਾ ਦੇਂਵਦੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਕਰਿਓ ਕੋਇ॥

ਛੰਦ–ਮਾਂਘ ਲਗੀ ਮਨ ਤਾਂਘ, ਕਲੇਜੇ ਸਾਂਗ, ਸੋਦਾਇਨ ਵਾਂਗ, ਰਾਤ ਦਿਨ ਰੋਵਾਂ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਵਿਹੂਣੀ ਨੀਰ ਹੰਝੂ ਮੁਖ ਧੋਵਾਂ। ਪਲੰਘ ਸਿਰਹਾਣੇ ਕਸੇ, ਪੀਆ ਬਨ ਵਸੇ, ਨਾਗ ਬਨ ਡਸੇ, ਪਰੇ ਹਟ ਸੋਵਾਂ-ਸਖੀ ਤਾਰੇ ਗਿਨ ਗਿਨ ਰਾਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਖਲੋਵਾਂ। ਡਰ ਡਰ ਕੰਬੇ ਜੀਆ, ਬਾਝ ਉਸ ਪੀਆ, ਤੜਫਦਾ ਹੀਆ, ਨਾ ਧੀਰ ਧਰੋਵਾਂ-ਸਖੀ ਦੁਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਸ ਸੁਖੀ ਕਿਉਂ ਹੋਵਾਂ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰ ਵਿਰਲਾਪ, ਪੀਆ ਦਾ ਜਾਪ, ਰਹੀ ਆਲਾਪ, ਰੈਨ ਦਿਨ ਖੋਵਾਂ-ਸਖੀ ਹੰਝੂ ਮੋਤੀ ਮਾਲ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਪਰੋਵਾਂ॥

ਫੱਗਨ ਦੋਹਰਾ { ਫੱਗਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਾਰਵਾਂ, ਆਯਾ ਨਾ ਘਰ ਲਾਲ।
ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰੋਂਦਿਆਂ, ਬੀਤ ਗਿਆ ਇਹ ਸਾਲ॥

ਛੰਦ–ਫੱਗਨ ਰਹੀ ਉਡੀਕ, ਅੰਤ ਦਿਨ ਤੀਕ, ਲਗੇ ਨਾ ਲੀਕ, ਪੀਆ ਬਿਨ ਮਰਸਾਂ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਵਿਹੂਣੀ ਹੋਇ ਧੀਰ ਕਿਉਂ ਧਰਸਾਂ? ਮੌਤ ਬੇ ਦਰਦਨ ਖੜੀ, ਬੰਨ ਕੇ ਅੜੀ, ਜੀਉਣ ਦੀ ਲੜੀ, ਤੋੜ ਕੇ ਠਰਸਾਂ-ਸਖੀ ਕੰਤ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਘਿਨਾ ਕਿਸ ਕਾਰ ਜਾਇ ਕੀ ਕਰਸਾਂ। ਬੀਤ ਗਿਆ ਇਹ ਸਾਲ, ਨਾ ਆਇਆ ਲਾਲ, ਆ ਗਿਆ ਕਾਲ, ਦਰਸ ਨੂੰ ਤਰਸਾਂ-ਸਖੀ ਨੈਨਾਂ ਝੜੀ ਲਗਾਈ ਛਮਾਛਮ ਬਰਸਾਂ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਈ ਬੇਹੋਸ਼, ਜਿੰਦ ਖਾਮੋਸ਼, ਨਾਲ ਸੰਤੋਸ਼, ਪਈ ਦੁੱਖ ਜਰਸਾਂ-ਸਖੀ ਕੰਤ ਨਾ ਦੇਣਾ ਦੋਸ਼ ਕਰਮ ਫਲ ਭਰਸਾਂ॥

ਗਸ਼ ਖਾ ਜਾਣਾ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਦੂਸਰੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ

ਧੁੰਮੀ ਖਬਰ ਰਣਿਵਾਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ, ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਦਰਸ ਦਿਖਾਇ ਗਿਆ
ਜ਼ਖਮ ਹਿਜਰ ਦੇ ਸਖਤ ਦੀ ਮਰ੍ਹਮ ਲੱਗੀ, ਨਾਲ ਨੈਹਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਦੁਖਾਇ ਗਿਆ
ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਦਾ ਇਹ ਉਡੀਕ ਸਾਡਾ, ਰਾਹ ਤਕਦਿਆਂ ਵਕਤ ਵਿਹਾਇ ਗਿਆ
ਓਹ ਪਰਤ ਰਹਿਆ ਖਿਲਾ ਦੀਦਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗੱਲਾਂ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਅਲਾਇ ਗਿਆ
ਪ੍ਰੀਤ ਤੋੜ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸੈ ਗੋਪੀਆਂ ਤੋਂ, ਸ਼ਾਮ ਕੁਬਜਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਆਇ ਗਿਆ
ਅਸੀ ਜੀਉ ਪਰਚਾਂਦੀਆਂ ਥੱਕੀਆਂ ਸਾਂ, ਸੁੱਤੀ ਕਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਫੇਰ ਜਗਾਇ ਗਿਆ
ਖੈਰ ਮੰਗਿਆ ਆਣ ਕੇ ਪਿੰਗਲਾਂ ਤੋਂ, ਮਾਉਂ ਆਖ ਕੇ ਸਾਕ ਵਟਾਇ ਗਿਆ
ਓਹ ਬਤੇਰੜਾ ਜ਼ੋਰ ਕਰ ਰਹੀ ਤੱਤੀ, ਮੰਨੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕੰਨੀ ਛੁਡਾਇ ਗਿਆ
ਓ ਧਰੋਹੀ ਨਿਰਮੋਹੀ ਨੇ ਕੋਹੀ ਰਾਣੀ, ਦੋਹੀ ਰੱਬ ਦੀ ਨੀ ਸੱਥਰ ਲਾਇ ਗਿਆ
ਅਸੀ ਕਾਂਗ ਉਡਾਂਦੀਆਂ ਥੱਕੀਆਂ ਸਾਂ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਦਗ਼ਾ ਕਮਾਇ ਗਿਆ
ਘਰੀਂ ਲਿਆ ਪਰਾਹੁਣਿਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਪਾਇ ਗਿਆ
ਜਾਂਦਾ ਮਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਪਾਰ ਜਾਂਦਾ, ਘੁੰਮਣ ਘੇਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡੁਬਾਇ ਗਿਆ
ਨਾ ਉਰਾਰ ਰਹੀਆਂ ਨਾ ਹੁਣ ਪਾਰ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ਹੁ ਦਰਯਾ ਵਿਚ ਸੱਟ ਕੇ ਧਾਇ ਗਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਿੰਨ ਸੈ ਰਾਣੀਆਂ ਜੀਉਣ ਕੀਕਣ, ਗਿੱਲੀ ਲੱਕੜੀ ਵਾਂਗ ਧੁਖਾਇ ਗਿਆ
ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਕੁਰਲਾਣ ਦੀ ਵਾਜ ਆਵੇ, ਮੈਂਹਲੀ ਸ਼ੋਕ ਦਾ ਸਭ ਸਮਾਨ ਹੋਯਾ
ਚੀਕਾਂ ਮਾਰ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਣ ਸਭੇ, ਬਾਝ ਕੰਤ ਉਜਾੜ ਜਹਾਨ ਹੋਯਾ
ਗੋਲੀਆਂ ਬਾਂਦੀਆਂ ਟਹਿਲਨਾਂ ਕਰਨ ਹਾੜੇ, ਮੱਥੇ ਰੰਗ ਕੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋਯਾ
ਸੂਲ ਦੁੱਖ ਦੇ ਮੂਲ ਨਾ ਟਿਕਨ ਦੇਵਨ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਝੁੱਗੜਾ ਅੱਜ ਵੈਰਾਨ ਹੋਯਾ

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਸ਼ਾਮ ਦੇਵੀ ਦਾ

ਰਾਣੀ ਸ਼ਾਮਦੇਈ ਕੂਕਦੀ ਰਾਜਿਆ ਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੰਦ ਸੈਂ ਵੇ!
ਦੇਕੇ ਚਾਨਣਾ-ਚਾਨਣਾ ਚੰਦ ਵਰਗਾ, ਕਰਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਡਾ ਬੰਦ ਬੰਦ ਸੈਂ ਵੇ!
ਸਾਨੂੰ ਦਰਸ ਪਿਆਸੀਆਂ ਜਾਨ ਕਦੀਆਂ, ਆ ਖੜਾ ਕਰਦਾ ਤੂੰ ਆਨੰਦ ਸੈਂ ਵੇ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਸੀ ਸਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਗੋਪੀਆਂ ਵੇ, ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਤੂੰ ਨੰਦ ਨੰਦ ਸੈਂ ਵੇ!

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਣੀ ਦੇਖਣੇ! ਬੱਚਿਆਂ ਖਾਣੀਏ ਨੀ, ਤੇਰੀ ਸਖਤੀਆਂ ਦੀ ਅਜ ਅੱਤ ਹੋਈ
ਪਤੀ ਭੇਸ ਵਟਾ ਪਰਦੇਸ ਟੁਰ ਗਏ, ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇਹ ਕੈਹਰ ਦੀ ਸੱਟ ਹੋਈ
ਰੱਬਾ! ਦੁੱਖ ਨਾ ਪੈਣ ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਨੂੰ, ਸਾਡੇ ਸੁਖ ਸੰਦੇ ਬੂਟੇ ਪੱਟ ਹੋਈ
ਬਾਝ ਪਤੀ ਦੇ ਭੱਠ ਇਹ ਮੈਹਲ ਮਾੜੀ, ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਚੌੜ ਚਪੱਟ ਹੋਈ
ਓਹ ਫਕੀਰੀਆਂ ਭੋਗਦਾ ਦੁਖੀ ਹੋਸੀ, ਇਧਰ ਅਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਘੱਟ ਹੋਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੌਤ ਚੰਗੀ ਏਸ ਹਿਜਰ ਨਾਲੋਂ, ਫਾਹੀ ਖਾ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਫੱਟ ਹੋਈ
ਆ ਜਾ ਰਾਵਲਾ ਬਾਵਲਾ ਬਣੇਂ ਕਾਹਨੂੰ, ਹੋ ਉਤਾਵਲਾ ਜੋਗ ਕਿਉਂ ਫੜਨ ਲੱਗੋਂ
ਤੂੰ ਮੈਂ ਨਾਥ ਅਨਾਥ ਸਾਂ ਅਸੀ ਸਭੇ, ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਘਾਤ ਕਿਉਂ ਕਰਨ ਲੱਗੋਂ
ਛੁਰੀ ਫੇਰ ਨ ਵਾਂਗ ਕਸਾਈਆਂ ਦੇ, ਕੇਹੜੀ ਮਾਰਫਤ ਦਾ ਸਬਕ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗੋਂ
ਸਾਡੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਬੂਟੜੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਤੇ, ਆਪ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਸੇਜ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗੋਂ
ਕਰਕੇ ਚੌੜ ਘਰਬਾਰ ਹੁਣ ਰੌੜ ਮੱਲੀ, ਉੱਜੜ ਗਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡ ਲੀਵ ਫੜਨ ਲੱਗੋਂ
ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਸੈਂ ਆਪ ਤੇ ਅਸੀ ਸੱਭੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ ਧੂਨੀਆਂ ਸੜਨ ਲੱਗੋਂ
ਚੇਹਰਾ ਫੁੱਲ ਜੇਹਾ ਪਲਿਆ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦਾ, ਕਾਨ੍ਹੂੰ ਮੌਤ ਅਨਚਾਈ ਏ ਮਰਨ ਲੱਗੋਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਿਭੇਗਾ ਕਿਸਤਰਾਂ ਜੋਗ ਤੈਥੋਂ, ਕਿਉਂ ਸੁਲਾਕ ਏਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜਨ ਲੱਗੋਂ
ਜੇਹੜੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੁਖਾਂਵਦੇ ਨੇ, ਯਾਦ ਰੱਖ ਓਹ ਸੁਖ ਨਾ ਪਾਂਵਦੇ ਨੇ
ਜਿਨਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਸੇਕਿਆ ਤਾਉ ਦੇ ਕੇ, ਠੰਢੀ ਛਾਉਂ ਨਾ ਕਦੇ ਹੰਢਾਂਵਦੇ ਨੇ
ਸਾਡੀ ਆਹ ਦਰਗਾਹ ਦੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਲੂੰਬੇ ਉੱਠ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਂਵਦੇ ਨੇ
ਕੀਕਰ ਦੇਣ ਗੇ ਕਰਨ ਅਰਾਮ ਤੈਨੂੰ? ਜੇਹੜੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੁਖਾਂਵਦੇ ਨੇ
ਆਲੀਜਾਹ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਅਦਲ ਹੋਣਾ, ਦੇਂਦੇ ਦੁੱਖ ਸੋ ਦੁੱਖ ਉਠਾਂਵਦੇ ਨੇ
ਦਾਮਨ ਘੁੱਟ ਕੇ ਫੜਾਂ ਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਤੇਰਾ, ਦੇਖਾਂ ਕੌਣ ਫੇਰ ਆਨ ਛੁਡਾਂਵਦੇ ਨੇ?
ਅਸੀ ਮਛਲੀਆਂ ਤੜਫੀਏ ਵਿੱਚ ਰੇਤੇ, ਤੈਨੂੰ ਜੋਗ ਕਮਾਵਣੇ ਭਾਂਵਦੇ ਨੇ?
ਦਯਾ ਬਾਝ ਨਾ ਮਿਲੇ ਭਗਵੰਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਦਯਾ ਧਰਮ ਦਾ ਮੂਲ ਸੁਨਾਂਵਦੇ ਨੇ

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਅਨੰਗ ਸੈਨਾ ਦਾ

ਹਾੜੇ ਕਰੇ ਮੁਟਿਆਰ-ਅਨੰਗ ਸੈਨਾ, ਕਹਿੰਦੀ ਰਾਜਿਆ ਧ੍ਰੋਹ ਕਮਾਇ ਗਿਓਂ
ਅਸਾਂ ਰੱਜ ਜਹਾਨ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦੁੱਖੜੇ ਪਾਇ ਗਿਓਂ
ਘੇਰਾ ਘੱਤ ਕੇ ਚੰਦ ਜਿਉਂ ਬੈਠਦਾ ਸੈਂ, ਪਾ ਨਕਾਬ ਕਿਉਂ ਮੁਖ ਛਪਾਇ ਗਿਓਂ
ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਵੈਰ ਕਮਾਇ ਗਿਓਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਗ਼ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਲਾਇ ਗਿਓਂ
ਕਾਵਾਂ ਵਾਰੀ ਜਾਵਾਂ ਤੇਰੇ ਗੀਤ ਗਾਵਾਂ, ਚੂਰੀ ਕੁੱਟ ਪਾਵਾਂ ਜੇ ਕਰ ਕਿਹਾ ਮੰਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜ਼ਰਾ ਉੱਡ ਕੇ ਦੱਸ ਬਨੇਰੜੇ ਤੋਂ, ਆਵੇ ਭਰਥਰੀ ਕਦੋਂ ਉਜੈਨ ਵੰਨੇ ?
ਤੇਰੇ ਜੀਉ ਸਲਾਮ ਵੇ ਜੁੱਗ ਜੀਵੇਂ, ਮੇਰਾ ਘਿੰਨ ਸਨੇਹੁੜਾ ਮੀਤ ਕੰਨੇ
ਆਖੀਂ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਬੇ ਤਾਬ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਲਓ ਸਾਰ ਛੇਤੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਨ ਬੰਨੇ
ਤੁਸੀ ਆਪ ਤਾਂ ਮੁਖ ਭਵਾ ਗਏ, ਸਾਡੀ ਲਏ ਗਾ ਸਾਰ ਹੁਣ ਕੌਣ ਆ ਕੇ ?
ਜੇ ਕਰ ਅੰਤ ਇਹੋ ਦੁੱਖ ਪਾਵਣਾ ਸੀ, ਮਾਰ ਜਾਂਵਦੇ ਆਪ ਕਟਾਰ ਆ ਕੇ
ਬਿਨਾ ਕੰਤ ਦੇ ਜੀਵਣਾ ਕੰਮ ਕੇਹੜੇ, ਅਸਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕੀ ਸੰਸਾਰ ਆ ਕੇ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੌਣ ਦਿਲਦਾਰੀਆਂ ਆਣ ਕਰਸੀ, ਕਰੇ ਨਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਆ ਕੇ
ਆਵੀਂ ਜੋਗੀਆ ਫੇਰ ਇਕ ਵਾਰ ਮੁੜ ਕੇ, ਤੇਰੇ ਵਾਰਨੇ ਚੌਖਨੇ ਹੁੰਨੀਆਂ ਵੇ !
ਕਾਹਨੂੰ ਹਿਜਰ ਦੀ ਢਾਂਡੜੀ ਬਾਲੀਓ ਈ, ਕੀਤਾ ਸੇਕ ਨੇ ਕੱਚਿਆਂ ਭੁੰਨੀਆਂ ਵੇ
ਕੋਈ ਸੁਖ ਵਿਖਾਇ ਕੇ ਦੁੱਖ ਦੇਂਦੋਂ, ਅਜੇ ਕੇਹੜੀਆਂ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਪੁੰਨੀਆਂ ਵੇ ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਰਦ ਬੇਦਰਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਵੇ, ਦੇਖ ਲਾਂਭਿਓਂ ਖਲਕਤਾਂ ਰੁੰਨੀਆਂ ਵੇ

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਅਨੋਖਾਂ ਰਾਣੀ ਦਾ

ਸਿਰੋਂ ਪੱਟ ਕੇ ਵਾਲ ਅਨੋਖ ਰਾਣੀ, ਪਿੱਟ ਪਿੱਟ ਕੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋਈ
ਹਾਏ ਕੰਤ ਬਗੈਰ ਮੈਂ ਕੰਮ ਕਿਸ ਦੀ ? ਜਿਵੇਂ ਬਾਝ ਤਲਵਾਰ ਮਿਆਨ ਹੋਈ
ਸਾਯਾ ਉਠਿਆ ਸਿਰੋਂ ਹੁਮਾਇ ਵਾਲਾ, ਕਿਸਮਤ ਪਾਪਨਾਂ ਦੀ ਮੰਦੀ ਆਨ ਹੋਈ
ਰੱਬਾ ਕੇਹੜਿਆਂ ਜੁੱਗਾਂ ਦੇ ਲਏ ਬਦਲੇ? ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਤੜਫੰਦੜੀ ਜਾਨ ਹੋਈ
ਅਨੀ ਗੋਲੀਏ ! ਦੌੜ ਖਾਂ ਭਾਗ ਭਰੀਏ, ਕਿਤੇ ਲੱਭ ਖਾਂ ਮੈਂਡੜਾ ਮੀਤ ਜੋਗੀ
ਭੈਣੇ ਕਰੀਂ ਹਸਾਨ ਏਹ ਝੱਬ ਜਾਵੀਂ, ਤੋੜੀ ਜਾਂਵਦਾ ਦਿਲੋਂ ਪ੍ਰੀਤ ਜੋਗੀ
ਆਯਾ ਤਰਸ ਨਾ ਮੁਝ ਨਿਮਾਨੜੀ ਤੇ, ਕਿਹਾ ਹੋਯਾ ਨਿਰਮੋਹ ਅਤੀਤ ਜੋਗੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਮੈਂ ਜਾਨ ਤੈਥੋਂ, ਜੇਕਰ ਲੱਭ ਲਿਆਵੇਂ ਕਿਸੇ ਰੀਤ ਜੋਗੀ
ਆਖੀਂ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਬਾਝ ਹਰਾਮ ਜੀਉਣਾ, ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਅਨੋਖੜੀ ਮਰਨ ਲੱਗੀ
ਰੱਤੀ ਰੱਤ ਨਾ ਰਹੀ ਸੂ ਵਿੱਚ ਜੁੱਸੇ, ਬਾਝੋਂ ਮੀਤ ਆਤਮਘਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗੀ
ਕੀਤੀ ਹਿਜਰ ਨੇ ਭੁੰਨ ਕਬਾਬ ਵਾਂਗੂ, ਚਿਖਾ ਬਾਲ ਕੇ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੜਨ ਲੱਗੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਲ ਲੈ ਤੁਰੇ ਵਿਜੋਗਨੀ ਨੂੰ, ਬਨਕੇ ਜੋਗਨੀ ਬਨਾਂ ਵਿਚ ਵੜਨ ਲੱਗੀ
ਪੈਂਦੀ ਭਿਣਕ ਜੇ ਜੋਗੀੜੇ ਆਂਵਦੇ ਦੀ, ਖਾਂਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਖਿੱਚ ਕਟਾਰੜੀ ਮੈਂ
ਪੱਲਾ ਪਕੜਦੀ ਘੁੱਟ ਕੇ ਰਾਵਲੇ ਦਾ, ਜਾਂਦੀ ਨਾਲ ਤੁਰ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰੜੀ ਮੈਂ
ਪਾ ਕੇ ਅਲਫੀਆਂ ਸੇਲੀਆਂ ਹੋ ਜੋਗਨ, ਓਹਦੀ ਟਹਿਲ ਕਮਾਂਵਦੀ ਸਾਰੜੀ ਮੈਂ
ਸੀਤਾ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਝੱਲਦੀ ਦੁੱਖ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਨਾਲ ਪਤੀ ਦੇ ਸੌਂਹਵਦੀ ਨਾਰੜੀ ਮੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਪਦਮਾਂਖਸ਼ੀ ਦਾ

ਰਾਣੀ ਪਦਮ ਆਖੇ ਅੱਖਾਂ ਤਾਰ ਲਾਈ, ਆਖੇ ਜੋਗੀਆ ਪੁੱਜ ਕੇ ਵੈਰ ਲੀਤੋ
ਮੱਛੀ ਪਾਣੀਓਂ ਬਾਝ ਤੜਫਾਏ ਮਾਹੀ, ਏਹ ਕੀ ਨਾਲ ਬੇ ਦੋਸੜੀ ਕੈਹਰ ਕੀਤੋ
ਆ ਕੇ ਖਬਰ ਨ ਕੀਤੀਓ ਨੱਸ ਤੁਰਿਓਂ, ਪਾਣੀ ਘੁਟ ਭੀ ਘੜੀ ਨ ਠੈਹਰ ਪੀਤੋ
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਤੜਫੇ ਹਿਜਰ ਵਿੱਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਮੌਤ ਆਵਸੀ ਘੜੀ ਕਿ ਪੈਹਰ ਮੀਤੋ
ਅਨੀ ਭਾਗ ਭਰੀਏ, ਬੀਬੀ ਭੈਣ ਵਾਏ ! ਮੇਰਾ ਇਕ ਪੈਗ਼ਾਮ ਪੁਚਾ ਵਾਏ !
ਮੇਰੇ ਦਰਸ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਹੇ ਨੈਨ ਪਾਪੀ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਦਰਸ ਕਰਾ ਵਾਏ !
ਯਾ ਤੂੰ ਬਨੀਂ ਕੋਤਲ ਕਰ ਕੇ ਚਾਲ ਤਿੱਖੀ, ਉਪਰ ਜੋਗੀੜਾ ਲਿਆ ਚੜ੍ਹਾ ਵਾਏ !
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਗੁਲਾਮ ਬੇ ਦਾਮ ਹੋਸਾਂ, ਜੇ ਕਰ ਮੀਤ ਨੂੰ ਦਏਂ ਮਿਲਾ ਵਾਏ !
ਆਖੇ ਸ਼ਾਮ ਜੀ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰੋ ਕਾਰੀ, ਬਾਝ ਤੁਸਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਮਰਾਨ ਹੋਈ
ਭੁੱਲਾਂ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਵਾਸਤਾ ਮੰਨ ਤੁਰਿਓ, ਮੈਹਲਾਂ ਵਸਦਿਆਂ ਤੇ ਚੁਪਚਾਨ ਹੋਈ
ਦੀਵਾ ਚੁੱਕ ਲੈ ਗਏ ਹੋ ਚਾਨਣੇ ਦਾ, ਚਾਨਣ ਬਾਝ ਅੰਧੇਰ ਮਸਾਂਦ ਹੋਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਹਿਜਰਵਿਚਜਾਨਲੈਰਹੀਤਰਲੇ, ਜੀਉਂਦੀਜਿੰਦਗੀਮੋਯਾਂਭਰਾਂਦਹੋਈ
ਸ਼ਾਮਾਂ ਆਣ ਕੇ ਦੇਖ ਕੀ ਹਾਲ ਮੇਰਾ? ਜ਼ਰਦੀ ਛਾ ਗਈ ਉਡਕੇ ਲਾਲੜੀ ਵੇ
ਆ ਕੇ ਦੇਹ ਦਿਲਬਰੀ ਪਾ ਜਿੰਦ ਮੁੜਕੇ, ਤੇਰੀ ਵਿਲਕਦੀ ਪਈ ਗੁਆਲੜੀ ਵੇ
ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਬਨ ਬਨ ਉਜਾੜ ਦਿੱਸੇ, ਬਿਨਾ ਸ਼ਾਮ ਅੰਧੇਰੜੀ ਕਾਲੜੀ ਵੇ
ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਰਾਧਕਾਂ ਨਾਰ ਤਾਂਈ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੁਬਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾ ਭਾਲੜੀ ਵੇ

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਭਾਨਮਤੀ ਦਾ

ਭਾਨਮਤੀ ਰਾਣੀ ਸਤੀ ਪਤੀ ਪਯਾਰੀ, ਕਹਿੰਦੀ ਗਤੀ ਕੀ ਕੀਤੀਉ ਮੇਰੜੀ ਵੇ
ਮੇਰਾ ਆਸ ਦਾ ਬੂਟੜਾ ਕੌਣ ਹੋਸੀ ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਤੋਂ ਤੇਰੜੀ ਤੇਰੜੀ ਵੇ
ਪੌੜੀ ਚਾਹੜ ਕੇ ਹੇਠ ਗਿਰਾਇਓਈ, ਢਾਹ ਸੁਟੀਊ ਆਸ ਦੀ ਢੇਰੜੀ ਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੜਫਦੀ ਵਿਲਕਦੀ ਸੁੱਟ ਤੁਰਿਓਂ, ਕੇਹੜੀਗੱਲਉਤੋਂਅੱਖ ਫੇਰੜੀ ਵੇ
ਸ਼ਾਮਾਂ ਆਓ ਖਾਂ ਰਾਸ ਮਚਾਈਏ ਵੇ, ਕਿਹੀ ਚੰਨ ਦੀ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਹੈ ਵੇ
ਸਖੀਆਂ ਕੂਕਦੀਆਂ ਫਿਰਨ ਤੂੰ ਜਾ ਛਪਿਓਂ, ਉਤੋਂ ਹੋਂਵਦੀ ਪਈ ਪ੍ਰਭਾਤ ਹੈ ਵੇ
ਤੇਰੀ ਬੰਸਰੀ ਮੋਹਿਆ ਗੁਵਾਲਨਾਂ ਨੂੰ, ਡਿੱਠੇ ਬਾਝ ਨਾ ਆਂਵਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੈ ਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲ ਜਾਂ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ, ਮੋਹਨ ਬਾਝ ਇਹ ਜੱਗ ਅਫਾਤ ਹੈ ਵੇ
ਆਂਵੀ ਝੱਬ ਜਸੋਦਾਂ ਦਿਆ ਜਾਇਆ ਵੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੇ ਮਾਰਨੈਂ ਤੀਰ ਸੀਨੇ
ਸਾਥੋਂ ਹੋਰ ਨਾ ਤਾਬ ਸਹਾਰਨੇ ਦੀ, ਉੱਠੀ ਪੀੜ ਇਹ ਜਾਂਵਦੀ ਚੀਰ ਸੀਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਤ ਚਕਵੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹੀ ਪਾਈ, ਬਿਨਾ ਡਿੱਠਿਆਂ ਪਏ ਨਾ ਧੀਰ ਸੀਨੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਗਲੇ ਲਾ ਆਣ ਕੇ ਗੋਪੀਆਂ ਨੂੰ, ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਨਾ ਪਏ ਖ਼ੁਲੀਰ ਸੀਨੇ

ਦੋਹਰਾ—ਕਰ ਪਰ ਕਰ ਕਰਨਾ ਭਲਾ, ਕਰ ਤਰਿ ਕਰ ਨ ਸੁਹਾਇ।
ਕਰ ਊਚੇ ਕਰ ਬਿਨ ਕਰਾਂ, ਕਰ ਤਰਿ ਕਰਨ ਨ ਜਾਇ॥

ਕੁੰਡਲੀਆ—ਰਾਜਾ ਹੋ ਕੇ ਮੰਗਸੇਂ ਕੁਲ ਨੂੰ ਲਗਸੀ ਲੀਕ।
ਆਪ ਕਰੇ ਨਿੱਤ ਦਾਨ ਜੋ ਲੈਣਾ ਦਾਨ ਨ ਠੀਕ।
ਲੈਣਾ ਦਾਨ ਨ ਠੀਕ ਮੰਗਣੀ ਭਿੱਛਿਆ ਦਰ ਦਰ।
ਤਲੀਆਂ ਔਡ ਨਿਲੱਜ ਖਾਨ ਜਾ ਝਿੜਕਾਂ ਘਰ ਘਰ।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਹਾਂ ਪੁਕਾਰ ਅਜੇ ਭੀ ਘਰ ਨੂੰ ਆ ਜਾ।
ਤੇਰੇ ਲਈ ਨ ਜੋਗ ਮੰਗਨਾ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜਾ॥ ੧॥

ਕੁੰਡਲੀਆ—ਸਾਂਈ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਵੇ ਤੇਰੇ ਸਦਕੇ ਜਾਵੇ ਨਾਰ।
ਤਰਸ ਨ ਆਵੇ ਜ਼ਾਲਮਾ ਮੇਰੀ ਸੁਨ ੨ ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ।
ਸੁਨ ੨ ਹਾਲ ਪੁਕਾਰ ਪੀਆ ਕਿਉਂ ਲੜ ਛੁਟਕਾਵੇਂ?
ਹੂਲਾਂ ਸੂਲਾਂ ਪੈਣ ਆਣ ਕੇ ਝਾਤ ਨ ਪਾਵੇਂ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲੈ ਚੱਲ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਤੁਰ ਨ ਜਾਈਂ।
ਬਿਰ੍ਹੋਂ ਜਰੀ ਨ ਜਾਇ ਮਰਾਂ ਬਿਨ ਸਿਰ ਦੇ ਸਾਂਈ॥੨॥

ਕੁੰਡਲੀਆ—ਕਾਲੀ ਕੋਇਲ ਕੂਕਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗਏ ਵਿਛੋੜ।
ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਵਟਾਇਆ ਬਿਰ੍ਹੋਂ ਲਈ ਨਿਚੋੜ।
ਬਿਰ੍ਹੋਂ ਲਈ ਨਿਚੋੜ ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਹੋਈ ਦੀਵਾਨੀ।
ਕਿਉਂ ਕਰ ਪਾਵਾਂ ਚੈਨ ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਿਲਜਾਨੀ।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਪੁਕਾਰ ਕਰਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਦਿਖਾਲੀ।
ਹੋਈਆਂ ਵਿਚ ਵਿਜੋਗ ਜੋਗੀ ਦੀ ਕੋਇਲ ਕਾਲੀ॥੩॥

ਕੁੰਡਲੀਆ—ਬੁਲ ਬੁਲ ਰੀ ਸੁਨ ਬਾਵਰੀ ਗੁਲ ਗੁਲ ਕਰੇਂ ਪੁਕਾਰ।
ਮਿਲ ਮਿਲ ਰਲ ਆ ਬੈਠੀਏ ਰੋਈਏ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ।
ਰੋਈਏ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਆਪਣੇ ਅਪਣੇ ਦੁਖੜੇ।
ਤੂੰ ਗੁਲ ਨੂੰ ਕਰ ਯਾਦ ਮੈਂ ਤਰਸਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੁਖੜੇ।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਰਦ ਵੰਡਾ ਮਰਾਂ ਨਾ ਕੱਲੀ ਰੁਲ ਰੁਲ।
ਮਿਲ ੨ ਪਾਈਏ ਵੈਣ ਪਜਾਰੀ ਗੁਲ ਦੀ ਬੁਲ ਬੁਲ॥੪

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੁੰਡਲੀਆ—ਕਾਲਾ ਕਾਗਾ ਕਾਲਿਆ ਮੇਰਾ ਚੁਣ ੨ ਖਾਈਂ ਮਾਸ।
ਨੈਨ ਨਿਮਾਣੇ ਤਰਸਦੇ ਪੀਆ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ।
ਪੀਆ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਮਾਸ ਸਭ ਬੇਸ਼ਕ ਖਾ ਲੈ।
ਪਾਪੀ ਨੈਨ ਨ ਛੇੜ ਪੀਆ ਦਾ ਦਰਸ ਕਰਾ ਲੈ।
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਰਸ ਕਰਾਇ ਕਰੀਂ ਫਿਰ ਨੈਨ ਨਵਾਲਾ।
ਤਰਸਨ ਨਾ ਦੀਦਾਰ ਕਾਲਿਆ ਕਾਗਾ ਕਾਲਾ॥੫॥

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਚੰਦਰ ਕਲਾ ਦਾ (ਵਜ਼ਨ—ਜੋਗੀਆ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ)

ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਈ ਬੇ ਤਾਬ, ਚੰਦਰ ਕਲਾ ਸੁੰਦਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ।
ਹੋਈ ਮਾਹੀ ਬੇ ਆਬ, ਖਾ ਕੇ ਗਸ਼ਾਂ ਧਰਤ ਤੇ ਡਿੱਗਦੀ।
ਤੁਰ ਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਜਵਾਬ, ਸਾਡੇ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਆਸਰਾ।
ਪਾ ਕੇ ਕਰੜੇ ਅਜ਼ਾਬ, ਮੱਲੀ ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾ ਝੌਂਪੜੀ।
ਰਮਤੇ ਬਣੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ!
ਸਾਧਾ ਸੁਣ ਜਾ ਪੁਕਾਰ, ਕਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੂੰ ਕਰ ਚਲਿਓਂ?
ਸੱਠ ਤਿੰਨ ਸੈ ਤੇ ਨਾਰ, ਮਰ ਜਾਵਸੀ ਰਾਜਿਆ ਵਿਲਕਦੀ।
ਕੌਣ ਲਏ ਸਾਡੀ ਸਾਰ? ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਭਰਥਰੀ ਜੋਗੀਆ।
ਕਰਕੇ ਕੌਲ ਇਕਰਾਰ, ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਦਿੱਲੋਂ ਤੋੜੀਆਂ।
ਸੁਣਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ!
ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਚੱਲ ਨਾਲ, ਜੇ ਤੇਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੋਈ ਜੋਗ ਦੀ।
ਪ੍ਰੀਤ ਲੱਗੀ ਨੂੰ ਪਾਲ, ਸਦਕੇ ਗਈ ਤੇਰੇ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ।
ਕਰਕੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਂ ਵਾਲ, ਅਲਫੀ ਤੇ ਭਗਵਾ ਰੰਗਾ ਪਾ ਲਵਾਂ।
ਹੋਸੀ ਤੇਰਾ ਜਮਾਲ, ਦੁੱਖੜੇ ਸਭੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਗੇ।
ਮਾਨੋਂ ਕਿਹਾ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ!
ਸਾਡਾ ਹੋਸੀ ਕੀ ਹਾਲ, ਬਾਲੀ ਉਮਰ ਰਾਜਿਆ ਨਾਰ ਦੀ?
ਗੋਦੀ ਖੇਲੇ ਨਾ ਬਾਲ, ਦੁੱਧ ਨਾ ਅਜੇ ਹੈ ਥਣੀਂ ਸਿੰਮਿਆ।
ਜੀਉਣਾ ਹੋਸੀ ਮੁਹਾਲ-ਬਾਝੋਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਆ ਸਾਂਈਆਂ।
ਭਾਂਬੜ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬਾਲ, ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ਚੰਦਰੀ ਸਾੜੀਓ।
ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ!
ਕੀਕਰ ਹੋਸੀ ਉਧਾਰ, ਜਾਈਆਂ ਪਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਿਆਂ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਿਉਂ ਨ ਤਜਿਆ ਸੰਸਾਰ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਲਿਆਂਦਾ ਡੋਲੜੇ ਚਾੜ੍ਹਕੇ ?
ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਲ ਦੁਆਰ, ਲਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਨਾਲ ਚੰਦ੍ਰਕਲਾ ।
ਪਾ ਕੇ ਦੁੱਖੜੇ ਹਜ਼ਾਰ, ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਫਕੀਰੀ ਫੜੀ ਰਾਜਿਆ ?
ਸਮਝੇਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !
ਰੱਬਾ ਹੋਇ ਨਾ ਭਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਏਹੋ ਪੱਟੀਆਂ ।
ਸਾਡੀ ਪੈਸੂ ਗੀ ਆਹ, ਜਿਸ ਨੇ ਤਪਾਇਆ ਸਾਡਾ ਆਤਮਾ ।
ਬੇੜਾ ਹੋਸੂ ਤੱਬਾਹ, ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਹੋਵਸੂ ਛੁੱਟੜਾਂ ।
ਪਾਈ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੁਆਹ, ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕਰਾਂ ਡੱਕਰੇ ।
ਆਓ ਘਰੀਂ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !
ਸ਼ਾਹਾ ਸੁਰਤੀ ਸੰਭਾਲ, ਫੜਕੇ ਗਦਾਈਆਂ ਜੁਦਾਈਆਂ ਨਾ ਪਾ ।
ਕੋਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਬਾਲ, ਗੱਦੀ ਤੇਰੀ ਤੇ ਜੇਹੜਾ ਬੈਠਦਾ ।
ਕਰਦਾ ਓਹ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ, ਲੈਂਦਾ ਖਬਰ-ਸਾਨੂੰ ਮਾਂ ਆਖਦਾ ।
ਹੁੰਦਾ ਮੰਦਾ ਨਾ ਹਾਲ, ਪਰਜਾ ਤੇ ਨਗਰੀ ਦਾ ਵੇ ਜ਼ਾਲਮਾ ।
ਮੁੜੀਓ ਪਿਛੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !
ਮੇਰੀ ਪੁੱਜੀ ਨਾ ਆਸ, ਰਮਤੇ ਬਣੇ-ਦੇਸ ਕਿਉਂ ਛਡ ਚਲੇ ?
ਸਿਰ ਤੇ ਸੌਹਰਾ ਨ ਸਾਸ, ਦੇਵਨ ਜੇਹੜੇ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਬਰੀ ।
ਬੇਟੀ ਬੇਟਾ ਨਾ ਪਾਸ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਉਮਰ ਕੱਟੀਏ !
ਪਾ ਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਫਾਸ, ਕੀਤਾ ਨਿਮਾਣੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ।
ਕਰੀਓ ਮੇਹਰ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !
ਕੰਤਾ ! ਧਾਰੀਂ ਨਾ ਜੋਗ, ਤੇਰੀ ਅਵਸਥਾ ਅਜੇ ਭੋਗ ਦੀ ।
ਇਹ ਅਵੱਲਾ ਹੈ ਰੋਗ, ਤੂੰ ਕੀਹ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਏਸ ਨੂੰ ?
ਤੇਰੀ ਕਾਯਾਂ ਅਰੋਗ, ਦੁੱਧਾਂ ਮਲਾਈਆਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਪਲੀ ।
ਪਾ ਕੇ ਨਾ ਜਾ ਵਿਜੋਗ, ਫੜ ਕੇ ਫਕੀਰੀ ਦੁਖੀ ਹੋਵਸੇਂ ।
ਸੰਭਲ ਜਾ ਅਜੇ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !
ਤੇਰਾ ਕੋਮਲ ਸਰੀਰ, ਗਰਮੀ ਧੁੱਪਾਂ ਜਾਸਨ ਨਾ ਸਹੀਆਂ ।
ਕੰਤਾ ! ਹੋ ਕੇ ਫਕੀਰ, ਦਰ ਦਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਪਵਨ ਮੰਗਣੇ ।
ਕਾਯਾਂ ਹੋਸੀ ਜ਼ਹੀਰ, ਭੁੱਖਾਂ ਪਿਆਸਾਂ ਦੇ ਹੋਟੇ ਤੇਰੀ ।
ਅੱਖੋਂ ਛੁੱਟੇ ਗਾ ਨੀਰ, ਕੰਡੇ ਚੁੱਭੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਫੁੱਲ ਨੂੰ ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਸੇਂ ਦੁਖੀ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !

ਕੀਤੀ ਕੁਝ ਨਾ ਵਿਚਾਰ ! ਫੜ੍ਹਦੇ ਫਕੀਰੀ ਮੇਰੇ ਕੰਤ ਨੇ।
ਕੀਤੀ ਚੰਗੀ ਨਾ ਕਾਰ, ਸੋਚੇ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾ ਸ਼ਾਹ ਨੇ।
ਕੰਤਾ ! ਸੁਣ ਲੈ ਪੁਕਾਰ, ਕੂਕਾਂ ਪੁਕਾਰਾਂ ਕਰਾਂ ਬਾਹੁੜੀ।
ਖਾ ਕੇ ਮਰਸਾਂ ਕਟਾਰ, ਸਹਿ ਨਾ ਸਕਾਂ ਹਿਜਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ।

ਮੁੜ ਆ ਘਰੀਂ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !

ਤੂੰ ਸੈਂ ਖਿੜਿਆ ਗੁਲਾਬ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਸੀ ਬੁਲਬੁਲਾਂ।
ਤੂੰ ਸੈਂ ਚੰਦਰ ਮਹਿਤਾਬ, ਕਵੀਆਂ ਅਸੀ ਸਾਂ ਤੇਰੇ ਆਸਰੇ।
ਸੀਨਾ ਹੋਇਆ ਕਬਾਬ, ਖਾਲੀ ਪਏ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੰਡਝੇ।
ਪਾ ਕੇ ਛਪਿਓਂ ਨਕਾਬ, ਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਦੇਵੇਂ ਮੇਰੇ ਮੋਹਨਾ।

ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !

ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਹੈ ਉਜਾੜ, ਗੋਕਲ ਪੁਰੀ ਜਾ ਬਸੇ ਸ਼ਾਮ ਜੀ।
ਸਾਰੀ ਉੱਜੜੀ ਬਹਾਰ, ਬਨ ਬਨ ਫਿਰਨ ਕੱਲੀਆਂ ਗੋਪੀਆਂ।
ਸੁੰਞੀ ਮਥਰਾ ਦੀ ਬਾਰ, ਮੁਰਲੀ-ਮਨੋਹਰ ਦੀ ਮੁਰਲੀ ਬਿਨਾ।
ਦੀਜੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੁਰਾਰ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਿਆਸਾ ਪੁਕਾਰੇ ਖਲਾ।

ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਰਾਜਾ ਜੀ ਭਰਥਰੀ !

ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਨਾ ਰਾਣੀ ਰਤੀ ਦਾ—ਡ੍ਰੋਉਢ ਛੰਦ

ਰਤੀ ਸਤੀ ਬਿਨ ਪਤੀ ਪੁਕਾਰੇ, ਨਾਲੇ ਕਰਦੀ ਹਾੜੇ-ਢਾਹੀਂ ਮਾਰੇ
ਸਾਰੇ ਪਿਆਰ ਵਿਸਾਰੇ ਸਾਡੇ, ਸੁੱਟ ਸਮੁੰਦਰ ਖਾਰੇ-ਆਪ ਸਿਧਾਰੇ
ਸੱਥਰ ਜੋਗੀ ਕਰ ਗਿਆ ਜੋਗੀ, ਸੋਗੀ ਮੈਹਲ ਚੁਬਾਰੇ-ਕਰ ਗਿਆ ਸਾਰੇ
ਚੰਦ ਮੁਕੰਦ ਲੁਕਾ ਮੁਖ ਲੀਤਾ, ਸੁੰਞੇ ਸਾਰੇ ਤਾਰੇ-ਮਾਰਨ ਨਾਹਰੇ
ਮਾਹੀ ਵਾਂਗ ਨਾ ਮਾਰੀਂ ਮਾਹੀ, ਫਾਹੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਂਦੋਂ-ਨਾ ਤੜਫਾਂਦੋਂ
ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਕਿਸ ਕੰਮ ਇਕੱਲੀ, ਕੱਲਾ ਨਾ ਤੁਰ ਜਾਂਦੋਂ-ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੋਂ
ਲਾਂਦੋਂ ਚਰਨੀ ਪਾਂਦੋਂ ਠੰਢਕ, ਨਾ ਇਹ ਭੇਸ ਵਟਾਂਦੋਂ-ਕਜ਼ੀਏ ਪਾਂਦੋਂ
ਬਾਨਪ੍ਰਸਤ ਕਮਾਂਦੇ ਲੋਕੀ, ਓਸੇ ਤਰਾਂ ਕਮਾਂਦੋਂ-ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਂਦੋਂ
ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਮਾਰ ਬਣ ਡਸਦੇ, ਨਾਗਨ ਵਾਂਗਨ ਲੜੀਆਂ-ਮੋਤੀ ਲੜੀਆਂ
ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਵਨ ਗਾਲੀਆਂ ਤਾਨੇ, ਗੱਲਾਂ ਲਾਵਨ ਸੜੀਆਂ-ਮੱਥਾ ਸੜੀਆਂ
ਕੰਗਨ ਅੰਗਨ ਬੈਹਨ ਨ ਦੇਂਦਾ, ਕੜੀਆਂ ਵਾਂਗਰ ਕੜੀਆਂ-ਕੈਦਨ ਕੜੀਆਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੱਲਾ ਛਲ ਵਲ ਨਾਲ ਛਲੇਂਦਾ, ਛਾਪਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅੜੀਆਂ-ਹੱਥੀਂ ਅੜੀਆਂ
ਤੋੜੇ ਪੌਂਚੀ ਤੋੜ ਨਾ ਪੌਂਹਚੀ, ਮੋੜ ਪਿਛਾਹਾਂ ਖੜੀਆਂ-ਪੌੜੀ ਚੜੀਆਂ
ਟਿੱਕਾ ਟਿਕਨ ਨਾ ਦੇਂਦਾ ਪਾਪੀ, ਦਾਊਨੀ ਚੂਨੀ ਜੜੀਆਂ-ਪਾਵਨ ਜੜੀਆਂ
ਲੇਖ ਅੜਿੰਦੀ ਬਿੰਦੀ ਬੇਦੀ, ਬਾਂਕਾਂ ਕਾਤਲ ਖੜੀਆਂ-ਛੁਰੀਆਂ ਫੜੀਆਂ
ਮਛਲੀ ਤੜਪਾਵੇ ਜਿਉਂ ਮਛਲੀ, ਨੈਨ ਡੁਲਨ ਜਯੋਂ ਘੜੀਆਂ-ਸਾਵਨ ਝੜੀਆਂ
ਆਰੀ ਵਾਂਗਰ ਚੀਰ ਆਰਸੀ, ਕੱਢੇ ਜਾਨ ਹਠੀਲੀ-ਮੈਂ ਦੁਖ ਝੀਲੀ
ਜੁਗਨੀ ਨਾਮ ਅਰਾਮ ਨਾ ਦੇਂਦੀ, ਸੂਰਤ ਬਾਝ ਰਸੀਲੀ-ਮਸਤ ਨਸ਼ੀਲੀ
ਤੀਲੀ ਸਾਂਗ ਨੁਕੀਲੀ ਚੋਭੇ, ਕੀਤੀ ਨੀਲੀ ਪੀਲੀ-ਰੱਤ ਰੰਗੀਲੀ
ਚਾਮਕਲੀ ਨਾ ਕਰੇ ਵਕੀਲੀ, ਨਾਗਨ ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ-ਕਿਸੇ ਨਾ ਕੀਲੀ

ਗ਼ਜ਼ਲ—ਕਹੂੰ ਕਿਆ ਤੁਝ ਕੋ ਐ ਬਾਦਿ ਬਹਾਰ—ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੇ

ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ। ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੁਖ ਘਟਾ ਚੜ੍ਹ ਆਈ ਬਰਸ ਰਹੇ ਦੋ ਨੈਨ, ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ ? ਬਲ ਬਲ ਆਹੀਂ ਵਲ ਵਲ ਨਿਕਲਨ ਚਲ ਚਲ ਆਵਨ ਵੈਨ, ਤਨ ਮਨ ਤੜਪਨ ਹਿਜਰ ਤਪਾਈ ਸੁਲਗ ਰਹੇ ਦਿਨ ਰੈਨ, ਇਹ ਪਾਪੀ ਵਰਜੇ ਨਹੀਂ ਰੈਹਨ, ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ ? ਸਿਰ ਚਕਰਾਏ ਦਿਲ ਧੜਕਾਏ ਸੂਲਾਂ ਹੂਲਾਂ ਪੈਨ। ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਸਤਾਨੀ ਹੋਈ ਨਿਮਾਨੀ ਚੈਨ ਨਾ ਦੇਂਦੇ ਲੈਨ, ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਦੀਆਂ ਨਾਲੇ ਵੈਹਨ, ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ ? ਪੀਆ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨ ਰੰਗੀਲੇ ਮਿੱਠੜੇ ਮਿੱਠੜੇ ਬੈਨ। ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰੇ ਨੈਨ ਲੜਾਏ ਸੈਨ, ਜਦੋਂ ਆ ਯਾਦ ਤੱਤੀ ਨੂੰ ਪੈਨ, ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ ? ਬਿਜਲੀ ਕੜਕੇ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਵਾਲੀ ਦੇਂਦੀ ਮੂਲ ਨਾ ਵੈਹਨ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੜਪੇ ਦਰਸ ਪੀਆ ਬਿਨ ਦੁੱਖੜੇ ਜਾਨ ਨਾ ਸੈਹਨ, ਉਮੈਦਾਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਜਿਸ ਚੈਨ, ਸਖੀ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੈਸੇ ਚੈਨ ? ॥

ਅੰਤਮ ਸੁਵਾਸਾਂ ਵੇਲੇ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਉਣੀ ਅਰ ਬੇ ਕਰਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੱਸਣੀ

ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਹੋਸ਼ ਆਈ, ਅੱਖਾਂ ਪਰਤ ਕੇ ਫੇਰ ਬੇ ਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ
ਜਿੰਦ ਹਾਉਕੇ ਲਏ ਦਿਲਦਾਰ ਬਾਝੋਂ, ਹਾਇ ਆਖ ਕੇ ਫੇਰ ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ
ਕੈਂਹਦੀ ਕਾਵਲਾ ਛੱਡ ਨ ਸੈਹਕਦੀ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਬਾਵਲੀ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ
ਕਾਤਲ ਹਿਜਰ ਦੀ ਫੇਰ ਤਲਵਾਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਗਿਆ ਨੱਸ ਮੈਂ ਪਈ ਮਦਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੌਤ ਕਸਾਇਨ ਆਨ ਖਲੋਤੀ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਕਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਕੁਝ ਹੱਥੋਂ ਤਿਲ ਫੁਲ ਸਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਬਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਪਨਾ ਭਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਵਿੱਚ ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਜ਼ਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਪਾਪ ਕਮਾਣੇ ਖੜੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਲੈ ਗਠੜੀ ਸਿਰ ਧਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਤੇ ਹੱਥੀਂ ਫੇੜੇ ਵਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਉਸ ਦਰ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣੀ ਸਚੋ ਸੱਚ ਨਿਤਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਤੇ ਜਮ ਦੇ ਮਾਰੇ ਮਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਸਾਂਈ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਸਨ ਏਥੇ ਕਰਨੀ ਭਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਤੇ ਲਿਖੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਫੜ ਲੈ ਤੂੰ। ਕੰਤੇ ਨਾਲ ਕਰੇਂ ਚਤੁਰਾਈ ਓਥੇ ਪਾਜ ਉਘੜ ਲੈ ਤੂੰ,ਉਸ ਆਦਲ ਕੋਲੋਂ ਡਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਪੁੰਨਾਂ ਪਾਪਾਂ ਆਨ ਖਲੋਣਾ ਧਰਮ ਤੱਕੜੀ ਚੜ੍ਹ ਲੈ ਤੂੰ, ਤੇ ਪੂਰੀ ਤੋਲ ਉਤਰ ਲੈ ਤੂੰ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇਕੀ ਪਾਰ ਕਰੇ ਜੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਤਰ ਲੈ ਤੂੰ, ਕਰ ਹਰੀ ਭਜਨ ਦੁਖ ਹਰ ਲੈ ਤੂੰ ॥

ਜਵਾਬ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਨਾ ਅੜੀਏ ਕੁਝ ਤਰਸ ਕਰੀਂ ਏਹ ਖੰਜਰ ਅਜੇ ਚਲਾਵੀਂ ਨਾ, ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਲਿਜਾਵੀਂ ਨਾ। ਡਿੱਠਾ ਨਾ ਕੁਝ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਵਾਇਦੇ ਪਾਵੀਂ ਨਾ, ਤੇ ਜਮ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਿਖਾਵੀਂ ਨਾ। ਪੀਆ ਵਿਲਕਦੀ ਸੱਟ ਗਿਆ ਉਸ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤਰਸਾਵੀਂ ਨਾ,ਬਿਨ ਡਿੱਠੇ ਜਿੰਦ ਕਢਾਵੀਂ ਨਾ। ਜੀਉੜਾ ਮੇਰਾ ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਦਾ ਦੁਖੀਆ ਹੋਰ ਦੁਖਾਵੀਂ ਨਾ, ਤੂੰ ਡਾਇਣ ਬਣ ਕੇ ਖਾਵੀਂ ਨਾ। ਨਾ ਕੋਈ ਨੇਕੀ ਆ ਕੇ ਕੀਤੀ ਓਥੇ ਲੀਕਾਂ ਲਾਵੀਂ ਨਾ,ਦਰ-ਗਾਹੇ ਘੱਟਾ ਪਾਵੀਂ ਨਾ। ਹਾੜਾ ਨੀ ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਜਾਵਾਂ ਤੱਕੜ ਚਾੜ੍ਹ ਤੁਲਾਵੀਂ ਨਾ,ਮੈਂ ਉਤਰ ਸਕਾਂ ਗੀ ਸਾਂਵੀਂ ਨਾ। ਨਾ ਕੁਝ ਭਜਨ ਹਰੀ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਮ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਵੀਂ ਨਾ, ਤੇ ਡੰਡੇ ਮਾਰ ਕਢਾਵੀਂ ਨਾ। ਮੰਨ ਵਾਸਤਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾ ਤੂੰ ਅਜੇ ਕੋਈ ਦਿਨ ਆਵੀਂ ਨਾ, ਤੇ ਧੋਖਾ ਦਗ਼ਾ ਕਮਾਵੀਂ ਨਾ ॥

ਜਵਾਬ ਮੌਤ

ਇਕ ਪਲ ਠੈਹਰਨ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਜਦੋਂ ਲੈ ਆਵਾਂ ਨੀ, ਨਾ ਘੜੀ ਬਿੰਦ ਅਟਕਾਵਾਂ ਨੀ। ਖਾਂਦੇ ਪੀਂਦੇ ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਫੜ ਫੜ ਬੰਨ੍ਹ ਚਲਾਵਾਂ ਨੀ,ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਵਿਤਕਰਾ ਪਾਵਾਂ ਨੀ। ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਏਹ ਕਾਰ ਸਪੁਰਦੇ ਸੰਮਨ ਜਦੋਂ ਲਿਆਵਾਂ ਨੀ, ਫੜ ਹਾਜ਼ਰ ਤੁਰਤ ਕਰਾਵਾਂ ਨੀ। ਹਾਕਮ ਸੱਚਾ ਕਰੇ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਜਾਵਾਂ ਨੀ,ਜੋ ਮੰਗਦਾ ਤੁਰਤ ਫੜਾਵਾਂ ਨੀ।

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੇਸ਼ ਨਾ ਮੇਰੀ ਰਤੀ ਚਲੇ ਕੀਕਰ ਜਿੰਦ ਬਚਾਵਾਂ ਨੀ, ਮੈਂ ਘਟਦੀ ਕਿਵੇਂ ਵਧਾਵਾਂ ਨੀ? ਇਕ ਇਕ ਦਮ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਰ ਕਢਾਵਾਂ ਨੀ, ਤੇ ਤੇਰੀ ਜਿੰਦ ਛੁਡਾਵਾਂ ਨੀ? ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜੀਉਣਾ ਲੋੜੇ ਤਰਸ ਕਿਧੇ ਤੋਂ ਖਾਵਾਂ ਨੀ, ਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਜਾਵਾਂ ਨੀ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਿਖੀਆਂ ਮੱਥੇ ਧੁਰ ਦੀਆਂ ਕੀਕਰ ਵਾਧ ਘਟਾਵਾਂ ਨੀ, ਨਾ ਹਿੰਮਤ ਰੇਖ ਮਿਟਾਵਾਂ ਨੀ॥

ਜਵਾਬ ਪਿੰਗਲਾਂ

ਬਾਬਲ ਮੇਰੇ ਚਰਖਾ ਦਿੱਤਾ ਘੜਿਆ ਘਨੜ ਅਮੋਲੇ ਨੀ, ਮਨ ਮੋਹਣਾ ਵਾਂਗ ਮਮੋਲੇ ਨੀ। ਘੂੰ ਘੂੰ ਕਰਦਾ ਘੁੰਗਰੂ ਵਾਂਗੂ ਸੋਹੰ ਸੋਹੰ ਬੋਲੇ ਨੀ, ਨਿੱਤ ਕਢਦਾ ਵਾਜ ਅਮੋਲੇ ਨੀ। ਝਾੜ ਪੂੰਝ ਮੈਂ ਡਾਹ ਨਾ ਬੈਠੀ ਸੁੱਟਿਆ ਕੋਠੀ ਓਹਲੇ ਨੀ, ਮੈਂ ਕੂੜੇ ਵਾਂਗਰ ਖੋਲੇ ਨੀ। ਕਦਰ ਨਾ ਜਾਤੀ ਬਾਣੇ ਦੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਈ ਵਿੱਚ ਭੋਲੇ ਨੀ, ਨਿੱਤ ਰਹੀ ਗਾਂਵਦੀ ਢੋਲੇ ਨੀ। ਡਾਹ ਚਰਖਾ ਨਾ ਤੰਦ ਉਲਾਰੀ ਸੁਆਸ ਬੇ ਅਰਥੇ ਰੋਲੇ ਨੀ, ਨਿੱਤ ਕਰਦੀ ਟਾਲ ਮਟੋਲੇ ਨੀ। ਬੈੜ ਚਾਹੜ ਨਾ ਕੱਸੀ ਮਾਹਲ ਤ੍ਰਕਲੇ ਲਾਏ ਨਾ ਢੋਲੇ ਨੀ, ਨਾ ਚਰਮੁਖ ਦੇ ਦੁੱਖ ਫੋਲੇ ਨੀ। ਨਾ ਕੱਤਿਆ ਨਾ ਦਾਜ ਬਣਾਯਾ ਸੀਤੇ ਨਾ ਕੁਝ ਚੋਲੇ ਨੀ, ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ ਅਨਮੋਲੇ ਨੀ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੱਲ ਵਲੱਲੀ ਦਾ ਹੁਣ ਅੰਦਰਲਾ ਦਿਲ ਡੋਲੇ ਨੀ, ਮੈਂ ਕੀਕਰ ਚੜ੍ਹਸਾਂ ਡੋਲੇ ਨੀ?

ਜਵਾਬ ਮੌਤ

ਬੰਦੇ ਕਰਨ ਫਰੇਬ ਸਾਂਈ ਨਾਲ ਡਰਦੇ ਹਰ ਹਰ ਕਰਦੇ ਨੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਨਾ ਮੈਥੋਂ ਡਰਦੇ ਨੀ। ਅੱਜ ਕਰਾਂ ਗੇ ਕੱਲ ਕਰਾਂ ਗੇ ਹੱਥੋਂ ਨਾ ਕੁਝ ਸਰਦੇ ਨੀ, ਨਿੱਤ ਰੈਹਨ ਦਲੀਲਾਂ ਘੜਦੇ ਨੀ। ਖ੍ਵਾਜੇ ਜੇਡੀ ਉਮਰ ਸਮਝਦੇ ਪੈਰ ਕੁਹਾੜਾ ਜੜਦੇ ਨੀ, ਸਭ ਜਾਨ ਬੁਝ ਕੇ ਮਰਦੇ ਨੀ। ਇਕ ਦਮ ਦਾ ਭਰਵਾਸਾ ਨਾਹੀਂ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਦਮ ਭਰਦੇ ਨੀ, ਏਹ ਔਝੜ ਜਾ ਜਾ ਵੜਦੇ ਨੀ। ਜਨਮ ਅਮੋਲਕ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹਾਂ ਜੂਏ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਰਦੇ ਨੀ, ਫਿਰ ਪਿਛੋਂ ਹਾਉਕੇ ਭਰਦੇ ਨੀ। ਹਾਇ ਜੇ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਮਰ ਜਾਣਾ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮ ਉਚਰਦੇ ਨੀ, ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਹਥੋਂ ਕੁਝ ਝੜਦੇ ਨੀ। ਮੂਰਖ ਬੰਦੇ ਪੰਡਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਬੰਨ੍ਹ ਪਾਪ ਦੀਆਂ ਸਿਰ ਧਰਦੇ ਨੀ, ਨਾ ਹਰੀ ਸਿਮਰ ਕੇ ਤਰਦੇ ਨੀ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਵੇ ਪਿਛੋਂ ਕੀਹ ਜਦ ਆਏ ਜਮਾਂ ਦੇ ਬਰਦੇ ਨੀ, ਹਥ-ਕੜੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਖੜਦੇ ਨੀ॥

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਾਇ ਹਾਇ ਕੀ ਕਰੇਂ ਕੁੜੇ ਤੂੰ ਆਖਾ ਮੇਰਾ ਮੋੜੀਂ ਨਾ, ਏਹ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬੋਂ ਤੋੜੀਂ ਨਾ। ਡਾਢਾ ਪਿਆਰ ਪਿਆ ਜਿੰਦ ਦੇਹ ਦਾ ਮਿਲਜਾ ਅਜੇ ਵਿਛੋੜੀਂ ਨਾ, ਕਰ ਖੇਹੂ ਖੇਹੂ ਰੋੜੀਂ ਨਾ। ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਪਈ ਰਹੇ ਗੀ ਭਾਂਡਾ ਇਸਦਾ ਫੋੜੀਂ ਨਾ, ਤੇ ਮੁੰਢੀ ਕਰਕੇ ਛੋੜੀਂ ਨਾ। ਭੌਰ ਨਿਮਾਣੇ ਪਾਪ ਨਾ ਕੀਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਚਮੋੜੀਂ ਨਾ, ਬੇ ਦੋਸਾਂ ਨੂੰ ਨ ਨਚੋੜੀਂ ਨਾ। ਮੈਂ ਪਾਪਣ ਨੇ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜੀਂ ਨਾ, ਸੰਗ ਲੋਹੇ ਲੱਕੜ ਬੋੜੀਂ ਨਾ। ਰੱਜ ਨਾ ਪੇਕੇ ਦੇਖ ਲਏ ਤੂੰ ਸਾਹੁਰਿਆਂ ਵੱਲ ਤੋਰੀਂ ਨਾ, ਫਲ ਜਿੰਦ ਨਿਮਾਣੀ ਝੋਰੀਂ ਨਾ। ਕੱਤ ਤੁੰਬ ਨਾ ਦਾਜ ਬਣਾਯਾ ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ ਤੋਰੀਂ ਨਾ, ਤੂੰ ਗਿੱਟੀ ਅਜੇ ਮਰੋੜੀਂ ਨਾ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਨਾ ਲਾਯਾ ਕੰਤੇ ਪਾਸ ਖਲੋਰੀਂ ਨਾ, ਸ਼ਰਮਿੰਦੀ ਕਰ ਕੇ ਮੋੜੀਂ ਨਾ॥

ਪਸਚਾਤਾਪ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ

ਫਿੱਟ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਈ ਦਾ ਨਾ ਭਜਿਆ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ਦਾ, ਉਸ ਸਾਂਵਲੜੇ ਗਿਰਧਾਰੀ ਦਾ। ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ ਆਈ ਸਾਂ ਲੈ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਸਿਧਾਰੀ ਦਾ, ਕੁਝ ਲਿਆ ਨਾ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ ਦਾ। ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫੇਰਾ ਅੜੀਓ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਦੁਖਿਆਰੀ ਦਾ, ਨਾ ਸੁੱਖ ਲਿਆ ਫੁਲਵਾੜੀ ਦਾ। ਸਤਿਸੰਗਤ ਤੇ ਭਜਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਝੇਰਾ ਉਮਰ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ, ਦੁਰਫਿੱਟੇ ਔਗਨਹਾਰੀ ਦਾ। ਯਾਦ ਰੇਹਨ ਕੋਈ ਅਮਲਾਂ ਵਾਲੇ ਲੈ ਨਾ ਨਾਂ ਦੁਖਿਆਰੀ ਦਾ, ਕੀ ਰੋਣਾ ਪਾਪਣ ਨਾਰੀ ਦਾ। ਨਾਮ ਸਾਂਈ ਦੇ ਆਖੋ ਅੜੀਓ ਫਜ਼ਲ ਹੋਵੇ ਕਰਤਾਰੀ ਦਾ, ਨਾ ਲੇਖਾ ਗਿਣੇ ਨਿਕਾਰੀ ਦਾ। ਹੌਲਾ ਹੋਵੇ ਭਾਰ ਮੇਰਾ ਇਸ ਸਿਰ ਤੇ ਚਾਈ ਖ੍ਵਾਰੀ ਦਾ, ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਗਠੜੀ ਭਾਰੀ ਦਾ। ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇਕ ਕਮਾਈਆਂ ਬਾਝੋਂ ਖੌਫ ਜਮਾਂ ਦੀ ਆਰੀ ਦਾ, ਸਿਰ ਰੱਪਾਂ ਨਾਲ ਉਤਾਰੀ ਦਾ॥

ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਅਗੇ
ਬਿਸ਼ਨਪਦ—ਬਤਰਜ਼ "ਚੋਰ ਮੇਰੋ ਦੇ ਛਡ ਗਿਰਧਾਰੀ"

ਪ੍ਰਭੁ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਮੁਰਾਰੀ ਸ਼ਰਨ ਮੈਂ ਥਾਰੀ, ਸ਼ਰਨ ਮੋਹਿ ਰਖ ਲੈ ਗਿਰਧਾਰੀ। ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਬਿਨ ਭਜਨ ਦੇ ਉਮਰਾ ਲਈ ਲੰਘਾ, ਤੁਮ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਮਹਾਨ ਹੋ ਬਖਸ਼ੀਓ ਹੋਇ ਸਹਾਇ। ਅਹਿਲਿਆ ਸਿਲਾ ਜਿਵੇਂ ਤਾਰੀ, ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਪਈ ਬਿਪਤ ਟਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਜਿਉਂ ਕਰ ਗਨਕਾ ਤਾਰੀਉ ਤਾਰੇ ਸਧਨਾ ਸੈਨ, ਅਜਾਮਲ ਪਾਪੀ ਤਰੇ ਅੰਤ ਜਪੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨਾਰੈਣ, ਤਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪਾਪਣ ਹਤਿਆਰੀ, ਉਠਾਈ ਪਾਪ ਦੀ ਖਾਰੀ। ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਸ਼ਰਨ ਪੜੇ ਕੀ ਲਾਜ ਕੋ ਤੁਮ ਹੋ ਰਾਖਨਹਾਰ, ਦਯਾ ਦਾਨ ਬਖਸ਼ੋ ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਦੁਖਿਆਰ। ਗੁਜ਼ਰ ਗਈ ਪਾਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ, ਨਾ ਇਕ ਛਿਨ ਯਾਦ ਕਰਤਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਹਮ ਗਰੀਬ ਮਸਕੀਨੀਆਂ ਤੁਮਹੀ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼, ਜੇ ਕਰ ਪੂਤ ਕਪੂਤ ਹੋਂ ਬਹੁੜ ਪਿਤਾ ਕੋ ਲਾਜ, ਆਪ ਦੀ ਪੁਤ੍ਰੀ ਮੈਂ ਪਿਆਰੀ, ਨਾ ਕਰਨਾ ਮੋਹਿ ਧਿਤਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਮਾਰ ਚਪੇੜਾਂ ਪੂਤ ਕੋ ਫੇਰ ਪਿਤਾ ਗਲ ਲਾਇ, ਤਿਉਂ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੋ ਅਨੁਗ੍ਰਹ ਭਵਸਾਗਰ ਤਰ ਜਾਇ, ਪਿਤਾ ਤੇਰੀ ਲੀਲਾ ਹੈ ਨਿਆਰੀ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀ ਨਦੀ ਰਹੇ ਜਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਮਾਯਾ ਫੰਧਨ ਫਸ ਰਹੀ ਭਜਿਆ ਨਹੀਂ ਮੁਰਾਰ, ਅੰਧ ਹੋਈ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਕੂੜ ਕਪਟ ਸੰਸਾਰ, ਅਕਲ ਸਭ ਗਈ ਮੇਰੀ ਮਾਰੀ, ਮੈਂ ਬਦੀਆਂ ਕਰ ਬੜੀ ਹਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। ਬਦੀਆਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਹਨ ਲੱਗੇ ਵਾਂਗਰ ਘਾਸ, ਨਰਕਾਂ ਭੀ ਡਰ ਪਰੇ ਹੋ ਦੇਣ ਨਾ ਪਾਪਨ ਵਾਸ, ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਚੰਗਾਰੀ, ਜਲਾਵੇ ਪਾਪ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ। "ਲੇਖੈ ਕਤਹੂੰ ਨ ਛੂਟੀਐ ਖਿਨ ਖਿਨ ਭੂਲਨਹਾਰ ॥ ਬਖਸ਼ਨ ਹਾਰਾ ਬਖਸਿ ਲੈ ਨਾਨਕ ਪਾਰਿ ਉਤਾਰਿ" ॥ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀ ਆਸ ਸਦਾ ਧਾਰੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਰਕਾਰੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਮੈਂ ਪਾਪਨ ਹਾਂ ਭਾਰੀ ॥

ਕਾਲ ਵੱਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ–ਡੇਉੜ ਛੰਦ

ਨਿਕਲੀ ਪੌਣ ਸਰੀਰੋਂ ਬਾਹਰ, ਪੰਛੀ ਕਰੇ ਤਿਆਰੀ-ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ
ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰਲਾਈ ਮਿੱਟੀ, ਕਲਾ ਹੋ ਗਈ ਨਜਾਰੀ-ਖੇਡ ਵਿਗਾੜੀ
ਤਿਨਕਾ ਤੋੜ ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲਾ, ਮੁੜਕੇ ਝਾਤ ਨ ਮਾਰੀ-ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰ ਗਏ ਕੂਚ ਮੁਸਾਫਰ, ਸੁੰਵੇ ਮੈਹਲ ਅਟਾਰੀ-ਵਾਂਗ ਉਜਾੜੀ
ਉੱਡ ਗਿਆ ਮਿਠਬੋਲਾ ਪੰਛੀ, ਪਿੰਜਰਾ ਕਰ ਕੇ ਖਾਲੀ-ਬੈਠਾ ਡਾਲੀ
ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੁਣ, ਜਾ ਰਲਿਆ ਵਿਚ ਪਾਲੀ-ਜਾਨ ਸੁਖਾਲੀ
ਲਾਹ ਪੁਸ਼ਾਕ ਪੁਰਾਣੀ ਨੂੰ ਹੁਣ, ਨਵੀਂ ਹੋਰ ਥੇ ਭਾਲੀ-ਠੌਰ ਸੰਭਾਲੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਟੁੱਟਾ ਨੇਹੁ ਪੁਰਾਣਾ, ਦੇਹੀ ਰੰਡ ਬਹਾਲੀ-ਪ੍ਰੀਤ ਨ ਪਾਲੀ
ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਮਚਿਆ, ਕਾਲ ਹੋ ਗਈ ਰਾਣੀ-ਤੁਰੀ ਕਹਾਣੀ
ਮੌਤ ਬੇਦਰਦਨ ਝੱਪ ਲਈ ਇਸ, ਡਾਇਨ ਖਸਮਾਂ ਖਾਣੀ-ਖਾਧੀ ਰਾਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਸੁੰਞੇ ਕਰ ਕੇ ਮੈਹਲ ਚੁਬਾਰੇ, ਤੁਰ ਗਈ ਜਿੰਦ ਨਿਮਾਣੀ-ਹੋਏ ਨਿਤਾਣੀ
ਹੈ ਹੈ ਧੀਏ ਮੋਰਨੀਏਂ ਸਭ, ਪਿੱਟਣ ਦੇਣ ਅਲਾਹਣੀ-ਗਈ ਸੁਆਣੀ
ਸ਼ੋਕ ਵਰਤਿਆ ਨਗਰੀ ਨੂੰ, ਹੜਤਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸਾਰੇ-ਬੂਹੇ ਮਾਰੇ
ਮੈਲੇ ਵੇਸ ਲੁਕਾਈ ਫਿਰਦੀ, ਭੁੱਲੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰੇ-ਮਾਰਨ ਨਾਹਰੇ
ਸੁੰਞੀ ਹੋਈ ਦੇਸ ਵਲਾਇਤ, ਕੌਣ ਰਾਜ ਸੰਭਾਲੇ-ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੌਤ ਕਸਾਇਣ ਦੇ ਇਹ, ਮੁੱਢੋਂ ਪੁੱਠੇ ਕਾਰੇ-ਸੜਿਆਂ ਸਾੜੇ
ਧੁੰਮਾਂ ਪਈਆਂ ਚਾਰ ਵਲਾਇਤ, ਤਖਤੋਂ ਡਿੱਗੀ ਨਾਰੀ-ਹੋਸ਼ ਵਿਸਾਰੀ
ਪਤੀ ਵਿਜੋਗ ਸਹਾਰ ਨ ਸੱਕੀ, ਜਾਨ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵਾਰੀ-ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ
ਲੱਗਾ ਧਥੱਕਾ ਪਤੀ ਵਿਛੋੜਾ, ਓਵੇਂ ਜਿੰਦ ਸਿਧਾਰੀ-ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਸਰਥ ਵਾਂਗ ਨਿਭਾਯਾ, ਸਿਦਕ ਬੇ ਸਿਦਕਨ ਨਾਰੀ-ਨਾਲ ਭਤਾਰੀ
ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਸਕਾਰ ਸਿਵੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਖ ਤੇ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੀ-ਹੇ ਗਿਰਧਾਰੀ!
ਸ਼ਰਨ ਪਾਲ ਹੋ ਦਜਾਲ ਤੁਸੀ ਕਰ, ਮੇਹਰ ਸਿਲਾ ਜਿਉਂ ਤਾਰੀ-ਕਿਰਪਾ ਧਾਰੀ
ਬਖਸ਼ੋ ਦੀਨ ਗਰੀਬ ਅਨਾਥਾਂ, ਆ ਪਏ ਸ਼ਰਨ ਤੁਮਹਾਰੀ-ਰਖੋ ਮੁਰਾਰੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭੁਲਣਹਾਰ ਸਦਾ ਹਮ, ਆਪ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀ-ਲਿਓ ਉਬਾਰੀ

ਹਾਲ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਦੇਹ ਏਸ ਕਹਾਨੜੀ ਦਾ, ਹੋਰ ਤੂਲ ਫਜ਼ੂਲ ਖਿਆਲ ਹੋਈ
ਦੁਨੀਆਂਵਿੱਚ ਜੰਮਣਮਰਨਾ ਚਲਾਆਯਾ,ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਾ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ
ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਹੋਈ ਨਾਲ ਭਰਥਰੀ ਦੇ,ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋਗ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੇਖ ਚੱਲ ਹਾਲ ਮਸਤਾਨੜੇ ਦਾ,ਜਿਸ ਦੀ ਧੁੰਮ ਅਕਾਸ਼ ਪਾਤਾਲ ਹੋਈ
ਵਾਹੁ ਦਾਹ ਨੱਠਾ ਰਾਜਾ ਖੈਰ ਲੈ ਕੇ, ਨਾਲ ਚਾਉ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਾਸ ਆਯਾ
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਆਦੇਸ ਬੁਲਾ ਮੂੰਹੋਂ, ਸੀਸ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਯਾ
ਰੱਖੀ ਭਿੱਛਿਆ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਬ ਸੇਤੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੇ ਖੈਰ ਆਪ ਪਾਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਪਦੀ ਮੇਹਰ ਬਚਾਇ ਲੀਤਾ,ਨਹੀਂ ਠੱਗਿਆ ਜਾਂਵਦਾ ਵਿੱਚ ਮਾਯਾ

ਜਵਾਬ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਕਾ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਓਏ ਬੱਚਿਆ ਸਿਦਕ ਤੇਰਾ, ਤੇਰੀ ਸੱਤਿਆ ਵਧੇ ਗੀ ਫਲ ਤੈਨੂੰ
ਇਸ ਪਰਖ ਪਰਖਾਇ ਕੇ ਲਾਜ ਰੱਖੀ, ਮਿਲਸੀ ਰਾਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲ ਤੈਨੂੰ
ਸੋਨੇ ਵਾਂਗ ਸੁਲਾਕਿਓਂ ਗਿਓਂ ਬੱਚਾ, ਹੁਣ ਮਿਲੇ ਗਾ ਜੋਗ ਦਾ ਬੱਲ ਤੈਨੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਾਰੀਆਂ ਲਏਂ ਬੇ ਧੜਕ ਹੋ ਕੇ, ਡੋਬੂ ਨਹੀਂ ਸਮੁੰਦ ਦੀ ਛੱਲ ਤੈਨੂੰ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਪਰ ਬੱਚਿਆ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਆਖਾਂ, ਇਸ ਜੋਗ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਨੀ ਫੇਰ ਬੇਟਾ
ਅਜੇ ਵੇਲੜਾਈ ਪਿਛਾਂ ਪਰਤ ਜਾਵੀਂ, ਪਛੋਤਾਵਸੇਂ ਗਾ ਪਿਆ ਫੇਰ ਬੇਟਾ
ਜੋਗ ਸਾਧਨਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਜਾਊ ਤੈਥੋਂ, ਇਹ ਹੈ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੜੀ ਖੇਰ ਬੇਟਾ
ਪਾਟ ਚੀਟ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਸ ਹੋਵਨ, ਪਿਛੋਂ ਕਿਸਮਤਾਂ ਥੀਂ ਮਿਲੇ ਬੇਰ ਬੇਟਾ
ਤਾੜੀ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹਾਲ ਸਾਰਾ, ਖਾਧੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਮੌਤ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬੇਟਾ
ਜੇਹੜਾ ਖਾਰ ਸੀ ਖਟਕਦਾ ਵਿੱਚ ਸੀਨੇ, ਅੱਜ ਹੋ ਗਿਆ ਖਾਕ ਦਾ ਢੇਰ ਬੇਟਾ
ਜਾ ਕੇ ਸਾਂਭ ਲੈ ਰਾਜ ਤੇ ਸਿਮਰ ਹਰਿ ਨੂੰ, ਜੋਗ ਵੱਲ ਨਾ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰੇਰ ਬੇਟਾ
ਜੇਕਰ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮ ਦੇ ਰਾਮ ਲੱਭੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਗੇੜੀਏ ਜੋਗ ਦੇ ਗੇੜ ਬੇਟਾ
ਤੇਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਗਿਆ ਏਹ ਆਤਮਾ ਹੈ, ਕਰੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹੋ ਕੇ ਦਲੇਰ ਬੇਟਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੇਖ ਭਬਕਾਰ ਨੂੰ ਖੌਫ ਖਾਸੇਂ, ਨਾ ਜਗਾ ਇਸ ਸੁੱਤੜੇ ਸ਼ੇਰ ਬੇਟਾ

ਜਵਾਬ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਦਾ

ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਕੇ ਤੁਸੀ ਮਖੌਲ ਕਰਦੇ, ਫਬੇ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਖੌਲ ਸਾਂਈ
ਕਰੇ ਨਾਲ ਜ਼ਬਾਨ ਇਕਰਾਰ ਜੇ ਕਰ, ਤਿਵੇਂ ਪਾਲਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕੌਲ ਸਾਂਈ
ਮੇਰਾ ਝੁੱਗੜਾ ਚੌੜ ਬਰਬਾਦ ਕਰਕੇ, ਢੱਸਣ ਲੱਗੇ ਹੋ ਸ਼ੇਰ ਦਾ ਹੌਲ ਸਾਂਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਆਯਾ ਜੇਹੜੇ ਰਾਜ ਤਾਂਈ, ਮੁੜਕੇ ਕਰਾਂ ਨਾ ਓਸ ਤੇ ਬੋਲ ਸਾਂਈ
ਕਰੋ ਮੇਹਰ ਤੇ ਸੀਸ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖੋ, ਲੋਹਾ ਤਰੇ ਬੇੜੀ ਨਾਲ ਲੱਗ ਸਾਂਈ
ਤੁਸੀ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰੋਂ ਹੋ ਬਣੇ ਵਾਗੀ, ਅਤੇ ਵੱਗ ਦੇ ਵਾਂਗ ਇਹ ਜੱਗ ਸਾਂਈ
ਛੋਲੀ ਧੱਕਨੀ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਨਾ, ਬੱਧੀ ਪਾਲਨਾ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਸਾਂਈ
ਬੂਟਾ ਛਾਉਂ ਦਾ ਤੁਸੀ ਆਰਾਮ ਦਿਓ, ਜੇਹੜਾ ਸੜੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅੱਗ ਸਾਂਈ
ਅਸੀ ਜੀਵ ਅਲਪੱਗ ਹਾਂ ਸ਼ਰਨ ਆਏ, ਤੁਸੀ ਤਾਰਣੇ ਹਾਰ ਸਰਬੱਗ ਸਾਂਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੈਹਰੇਦਾਰ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਿਸਤੀਆਂ ਦੇ, ਜੇਹੜੇ ਲਏ ਨੇ ਕਾਮ ਨੇ ਠੱਗ ਸਾਂਈ

ਜੋਗ ਦੇਣਾ ਜਲੰਧ੍ਰੀ ਨਾਥ ਨੇ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਨੂੰ

ਗੁਰੂ ਹੋਇ ਨਿਹਾਲ ਬਹਾਲਿਆਏ, ਆਸਵੈਦ ਦਾ ਬਚਨ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ
ਕੱਢ ਉਸਤ੍ਰਾ ਤੇਜ਼ ਤਲਵਾਰ ਵਰਗਾ, ਜੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਆਨ ਸਾਮਾਨ ਕੀਤਾ
ਨਾਲ ਦੁਧ ਮਲਾਈਆਂ ਵਾਲ ਪਾਲੇ, ਫੇਰ ਉਸਤ੍ਰਾ ਘਰਕ ਮੈਦਾਨ ਕੀਤਾ
ਤੇਜ਼ ਉਸਤ੍ਰਾ ਫੇਰ ਕੇ ਕੰਨ ਚੀਰੇ, ਪਾ ਮੁਧਾਰਚੋ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਕੀਤਾ
ਹਾਇ ਹਾਇ ਲੋਕੋ ਵੇਖੋ ਕੈਹਰ ਹੋਯਾ, ਏਸ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੁਫਾਨ ਕੀਤਾ
ਆਯਾ ਤਰਸ ਨਾ ਉਸਤ੍ਰਾ ਫੇਰਦੇ ਨੂੰ, ਕੋਹ ਕੇ ਬੱਕਰੇ ਵਾਂਗ ਬੇਜਾਨ ਕੀਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਓਹਦਾ ਜਿਸਮ ਓਹਦੇ ਹੱਥ ਗਏ ਰੰਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ
ਕਤਰੇ ਡਿੱਗਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤਰਸ ਆਯਾ, ਜ਼ਿਮੀ ਨਾਲ ਭੁੰਚਾਲ ਕੰਬਾਨ ਕੀਤਾ
ਠੀਪੇ ਕਾਠ ਦੇ ਕੱਢ ਕੇ ਕੰਨ ਪਾਏ, ਮੋਹਰ ਛਾਪ ਦਾ ਜ਼ਾਹਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ
ਆਉਣ ਜਾਣ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਸੂ, ਐਸਾ ਏਸ ਕਲੰਕ ਦਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ
ਕੰਚਨ ਦੇਹ ਤੇ ਖੇਹ ਦਾ ਬੁੱਕ ਪਾਯਾ, ਭੂਪ ਰੂਪ ਅਵਧੂਤ ਦਾ ਆਨ ਕੀਤਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਗਤ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਰਾਜਾ, ਉਧਰ ਵੱਸਦਾ ਸ਼ੈਹਰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਕਿਸਮਤ ਪਲਟ ਕੇ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਹੋ ਗਈ, ਰਾਜੇ ਧਾਰਿਆ ਭੇਸ ਸਵਾਲੜੀ ਦਾ
ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਾਂ ਤੇ ਆਪ ਖ਼ੈਰਾਤ ਹੁੰਦੀ, ਹੁੰਦਾ ਜੱਸ ਸੀ ਦੇਸ ਦੇ ਵਾਲੜੀ ਦਾ
ਅੱਜ ਓਹ ਮੁਹਤਾਜ ਹੈ ਟੁੱਕਰਾਂ ਦਾ, ਡਿੱਗਾ ਬੇਟ ਜ਼ਿਮੀਨ ਤੇ ਲਾਲੜੀ ਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਖ਼ਤ ਉਲਟੇ ਕੀਤਾ ਤਖ਼ਤ ਉਲਟਾ, ਅਰਸ਼ੋਂ ਫ਼ਰਸ਼ ਤੇ ਪਿਆ ਫਲ ਡਾਲੜੀ ਦਾ
ਜੇਹੜੇ ਸੀਸ ਉਤੇ ਮੋਰ ਮੁਕਟ ਸੋਂਹਦਾ, ਉਸ ਸੀਸ ਤੇ ਭਸਮ ਚੜ੍ਹਾਈ ਗਈ
ਜਿਨੀਂ ਕੰਨੀਂ ਸਨ ਮੋਤੀਆ ਭਰੇ ਗੁੱਛੇ, ਓਥੇ ਕਾਠ ਦੀ ਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਈ ਗਈ
ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀਆਂ ਬਣੇ ਤਗ਼ਾਰਾ ਲਾਹ ਕੇ, ਰੱਸਾ ਵੱਟ ਕੇ ਮੁੰਜ ਬੰਧਾਈ ਗਈ
ਅਤਲਸ ਮਖ਼ਮਲਾਂ ਬਾਦਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਤੇ, ਦੇਹੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਢਕਾਈ ਗਈ
ਰੋਜ਼ ਮਾਲਸ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਾਨ ਜਿੱਥੇ, ਭਰ ਭਰ ਬੁੱਕ ਬਿਭੂਤ ਰਮਾਈ ਗਈ
ਸਰਦ ਖਾਨਿਆਂ ਛੱਡ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ, ਧੂਨੀ ਅੱਗ ਦੀ ਬਾਲ ਕੇ ਤਾਈ ਗਈ
ਲੱਖਾਂ ਜੀਆਂ ਖਵਾਇ ਕੇ ਆਪ ਖਾਂਦਾ, ਅੱਜ ਗੈਰ ਤੋਂ ਭੀਖ ਮੰਗਾਈ ਗਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੈਹਲ ਤੇ ਮਾੜੀਆਂ ਛੁੱਟ ਗਈਆਂ, ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਤਾੜੀ ਲਾਈ ਗਈ
ਵਾਹਵਾ ਕੁਦਰਤੇ ਖੇਲ ਅਜੀਬ ਤੇਰੇ, ਢੰਗ ਤੁਧ ਦੇ ਸਦਾ ਨਿਆਰੜੇ ਨੀ
ਕਿਤੇ ਸ਼ਾਹ ਬਨਾਏਂ ਗਦਾ ਤਾਂਈ, ਕਿਤੇ ਵੱਸਦੇ ਮੈਹਲ ਉਜਾੜਦੇ ਨੀ
ਫੁੱਲਾਂ ਰੰਗ ਵਟਾਇ ਕੇ ਖਾਰ ਕਰ ਦੇਂ, ਜ਼ਿਮੀ ਸੁੱਟ ਦੇਂ ਅਰਸ਼ ਤੋਂ ਤਾਰੜੇ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੰਗ ਹੈ ਵੇਖਨੀ ਰੰਗ ਦੁਨੀਆਂ, ਤੇਰੇ ਹੋਣੀਏ ਵਾਰਨੇ ਵਾਰੜੇ ਨੀ
ਏਸੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਅਰਸ਼ ਫਿਰਿਆ, ਗਰਦਸ਼ ਚਰਖ਼ ਭੀ ਏਸ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ
ਹੋਰ ਸਿੰਗ ਨਾ ਹੋਣ ਸਿਰ ਗਰਦਸ਼ਾਂ ਦੇ, ਏਹੋ ਜੇਹੇ ਵੇਲੇ ਖਾਸੋ ਆਮ ਕਹਿੰਦੇ
ਵਸਦੇ ਉੱਜੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈਰਾਨ ਤਮਾਮ ਰਹਿੰਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਣੀ ਦੇ ਕਾਰਨੇ ਕੌਣ ਜਾਣੇ? ਦਾਨੇ ਸੋਚ ਕੇ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਬਹਿੰਦੇ
ਜੇਕਰ ਹੋਣੀਏ ਹੋਵਣਾ ਏਹੋ ਸਾਈ, ਪੈਹਲੋਂ ਕਾਸ ਨੂੰ ਸੁਖ ਵਿਖਾਇਓ ਨੀ?

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਪਿਛੋਂ ਦੇਵਣਾ ਦੁੱਖ ਜੇ ਏਹੋ ਹੈਸੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਝਸ ਆਰਾਮ ਦੇ ਪਾਇਓ ਨੀ?
ਰੈਹਨ ਦੇਂਦੀਓਂ ਭਰਥਰੀ ਕੁਆਰ ਸ਼ਾਹੀ, ਐਨੇ ਕਾਸਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਇਓ ਨੀ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਤ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਤਾਂ ਪਈ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਕਈ ਹੋਰ ਕਿਉਂ ਨਾਲ ਦੁਖਾਇਓ ਨੀ?
ਐਪਰ ਬਹਿੰਦੀਓਂ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਜੇ ਕਰ, ਪੂਰੀ ਤੁੱਧ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਮੁਰਾਦ ਹੁੰਦੀ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਠਾਨ ਸਲਾਹ ਇਹ ਕਰ ਚੁੱਕੀ, ਵੇਖਾਂ ਤਿੰਨ ਸੈ ਨਾਰ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੀ
ਪਵੇ ਵਖਤ ਪਰਾਈਆਂ ਜਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਵੇਖਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਤ ਫਰਯਾਦ ਹੁੰਦੀ
ਤੂੰ ਬੇਰੈਹਮ ਜਲਾਦ ਦੇ ਵਾਂਗ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਦੇਖ ਉੱਜੜੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦ ਹੁੰਦੀ

ਵੈਰਾਗ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਦਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼—ਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਆਤਮਾ ਦੀ ਵਲੋਂ (ਬਾਰਾਂਮਾਹ)

ਦੋਹਰਾ—ਚੇਤ ਚਿਤਾਰੀਂ ਮਰਨ ਚਿਤ, ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਨਾ ਖੋ।
ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭ ਹੈ, ਬਾਰੰਬਾਰ ਨਾ ਹੋ ॥

ਚੇਤ੍ਰ ਚਿਤ ਵਿਚ ਮਰਨ ਚਿਤਾਰੀਂ ਰਾਮ ਨਾਮ ਨਾ ਕਦੇ ਵਿਸਾਰੀਂ
ਝੂਠੇ ਨਾ ਪਰਪੰਚ ਖਿਲਾਰੀਂ ਜਿੱਤ ਲਈਂ ਨਾ ਬਾਜ਼ੀ ਹਾਰੀਂ
ਪੈ ਠਾਕਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨਾ ਨੀ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿਤਾਰੀਂ ਮਰਨਾ ਨੀ
ਮੌਤ ਬੇਦਰਦਨ ਬੰਨ੍ਹ ਚਲਾਸੀ ਜਮ ਗਣ ਗਲ ਵਿਚ ਫਾਹੀ ਪਾਸੀ
ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਨਾ ਆਨ ਛੁਡਾਸੀ ਤਲੀਆਂ ਮਲ ਮਲ ਪਛੋਤਾਸੀ
ਓਦੋਂ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਸਰਨਾ ਨੀ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿਤਾਰੀਂ ਮਰਨਾ ਨੀ
ਤੁਰ ਤੁਰ ਜਾਂਦੇ ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ ਲਾ ਲਾ ਬੈਠੇ ਆਕੀ ਠਾਣੇ
ਕਾਲ ਬਲੀ ਨੇ ਕਰੇ ਨਿਮਾਣੇ ਪਏ ਰੈਹਣ ਗੇ ਦਰਬ ਖਜਾਨੇ
ਹੁਣ ਕਰ ਲੈ ਜੋ ਕਰਨਾ ਨੀ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿਤਾਰੀਂ ਮਰਨਾ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਰ ਗਏ ਸ਼ਾਹ ਸਕੰਦਰ ਉੱਚੇ ਮਹਿਲ ਅਟਾਰੀ ਮੰਦਰ
ਦੇਸ ਵਲਾਇਤ ਹੁਕਮਾਂ ਅੰਦਰ ਬੱਧੇ ਬਾਂਦਰ ਵਾਂਗ ਕਲੰਦਰ
ਜਮ ਦਾ ਲੇਖਾ ਭਰਨਾ ਨੀ ਚਿਤ ਚੇਤ ਚਿਤਾਰੀਂ ਮਰਨਾ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਵਿਸਾਖ ਵਿਸਾਰ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ, ਸ੍ਵਾਸ ਸ੍ਵਾਸ ਧਿਆਇ।
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਭਜਨ ਬਿਨ, ਜਨਮ ਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਇ॥

ਚੜ੍ਹੇ ਵਿਸਾਖ ਵਿਸਾਰ ਨਾ ਸਾਂਈ ਹੀਰਾ ਜਨਮ ਨਾ ਬ੍ਰਿਥਾ ਗਵਾਈਂ
ਹਾਰ ਪਰੋ ਕੇ ਗਲ ਵਿਚ ਪਾਈਂ ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਨਾਹੀਂ
ਜਿੱਤੀ ਖੇਡ ਨਾ ਹਾਰੀਂ ਨੀ ਵਿਸਾਖ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਸਾਰੀਂ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰ ਹਰ ਨਾਮ ਅਮੋਲਕ ਗੈਹਣਾ   ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਜਿਸ ਸਾਥੀ ਰੈਹਣਾ
ਝੂਠਾ ਗੈਹਣਾ ਏਥੇ ਢੈਹਣਾ   ਫੜ ਕੇ ਮੁੱਠ ਕਲੇਜਾ ਬੈਹਣਾ
ਵੱਜੀ ਜਦੋਂ ਕਟਾਰੀ ਨੀ   ਵਿਸਾਖ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਸਾਰੀਂ ਨੀ
ਕੂੜੇ ਦਮ ਦਾ ਕੀਹ ਭਰਵਾਸਾ?   ਉਮਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਤਾਸਾ
ਪਲ ਵਿਚ ਤੋਲਾ ਪਲ ਵਿਚ ਮਾਸਾ   ਮੂੰਹ ਦਾ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਗ੍ਰਾਸਾ
ਕਰ ਲੈ ਕੁਝ ਤਿਆਰੀ ਨੀ   ਵਿਸਾਖ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਸਾਰੀਂ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਬਣਾ ਲੈ   ਭਰ ਕੇ ਖੇਪ ਭਜਨ ਦੀ ਪਾ ਲੈ
ਅਗੇ ਦਾ ਕੁਝ ਦਾਜ ਰੰਗਾ ਲੈ   ਸੁੱਚੇ ਜ਼ੇਵਰ ਅੰਗ ਲਗਾ ਲੈ
ਪਾ ਲੈ ਪਤੀ ਮੁਰਾਰੀ ਨੀ   ਵਿਸਾਖ ਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਸਾਰੀਂ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਕੂੜ ਹੈ, ਨਾ ਕਰ ਕੂੜਾ ਮਾਨ।
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ, ਢਲ ਪਰਛਾਵੇਂ ਜਾਨ॥

ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ   ਅੱਖੀਂ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ ਜਾਂਦੀ
ਬਾਲਕ ਤੋਂ ਚਾ ਬ੍ਰਿਧ ਬਨਾਂਦੀ   ਗੁੱਝੀ ਵਾਂਗਰ ਘੁਣ ਦੇ ਖਾਂਦੀ
ਕਿਉਂ ਹੋਵੇਂ ਅਭਿਮਾਨੀ ਨੀ   ਏਹ ਝੂਠੀ ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਨੀ
ਬਾਲਕ ਉਮਰ ਖੇਡ ਵਿਚ ਜਾਵੇ   ਆਈ ਜਵਾਨੀ ਕਾਮ ਸਤਾਵੇ
ਕਜ਼ੀਏ ਗਲ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਪਾਵੇ   ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਕੇ ਪਛੋਤਾਵੇ
ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਜਦ ਫਾਨੀ ਨੀ   ਏਹ ਝੂਠੀ ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਨੀ
ਸੌਂ ਸੌਂ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਗਵਾਈ   ਦਿਨ ਨੂੰ ਧੰਧੀਂ ਜਾਨ ਫਸਾਈ
ਵੇਹਲ ਨ ਮਿਲਦੀ ਵਿਚ ਕਮਾਈ   ਆਣ ਜਮਾਂ ਨੇ ਫਾਹੀ ਪਾਈ
ਹੱਥ ਨਾ ਆਈ ਵਿਹਾਨੀ ਨੀ   ਏਹ ਝੂਠੀ ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਜੇ ਨਾ ਮੂਰਖ ਸੋਚੇ   ਰੱਬ ਭੁਲਾਵੇ ਦੇ ਦੇ ਪੋਚੇ
ਹਰੀ ਰਸਾ ਨਾ ਪੀਣਾ ਲੋਚੇ   ਕਾਲ ਗ੍ਰਾਹੀ ਵਾਂਗਰ ਬੋਚੇ
ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਏ ਸਤਾਨੀ ਨੀ   ਏਹ ਝੂਠੀ ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਹਾੜ ਹਰੀ ਭਜ ਜਿੰਦੜੀਏ, ਹਰ ਬਿਨ ਕੋਈ ਨ ਠੌਰ।
ਸਭ ਲਾਗੂ ਹਨ ਸੁਖਾਂ ਦੇ, ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਤੌਰ॥

ਹਾੜ ਹਨੇਰਾ ਅੱਖੀਂ ਆਇਆ   ਹਰ ਹਰ ਨਾਮ ਮਨੋਂ ਵਿਸਰਾਯਾ
ਜੋੜ ਜੋੜ ਛੱਡ ਜਾਸੇਂ ਮਾਇਆ   ਕੂੜਾ ਹੱਡੀਂ ਰੋਗ ਲਗਾਇਆ
ਕੇਹੜੀ ਗੱਲੇ ਭੁੱਲੀ ਨੀ   ਚਲ ਹਾੜ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲੀ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੁੱਤਰ ਧੀਆਂ ਸਾਕ ਕਬੀਲੇ ਦੌਲਤ ਦੇ ਇਹ ਸਭ ਵਸੀਲੇ
ਮਤਲਬ ਕਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹੀਲੇ ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਹੋ ਸਾਵੇ ਪੀਲੇ
ਦੇਨਿ ਤਿਲਾਂ ਦੀ ਚੁਲੀ ਨੀ ਚਲ ਹਾੜ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲੀ ਨੀ
ਕਹਿੰਦੇ ਦੱਸ ਜਾਹ ਰਖੀ ਰਖਾਈ ਸੈਨਤ ਨਾਲ ਬੁਝਾਰਤ ਪਾਈ
ਸਮਝ ਉਲਟੀਆਂ ਘੜੀ ਟਲਾਈ ਦੌਲਤ ਕਾਰਨ ਬਨਣ ਸੁਦਾਈ
ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਯਤ ਡੁਲੀ ਨੀ ਚਲ ਹਾੜ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੱਥੀਂ ਬੂਟੇ ਲਾ ਲੈ ਅਪਨੇ ਬੀਜੇ ਦਾ ਫਲ ਖਾ ਲੈ
ਕੀਤੇ ਦਾ ਮੁੜ ਬਦਲਾ ਪਾ ਲੈ ਵੇਲਾ ਈ ਕੁਝ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾ ਲੈ
ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਅਮੁੱਲੀ ਨੀ ਚਲ ਹਾੜ ਹਨੇਰੀ ਝੁੱਲੀ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਸਾਵਣ ਫੇਰ ਨ ਆਵਣਾ, ਮਨ ਵਿਚ ਕਰੀਂ ਵਿਚਾਰ।
ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਲੰਘਾਵਣਾ, ਏਹ ਮੂਰਖ ਦੀ ਕਾਰ॥

ਸਾਵਨ ਆਵਨ ਫੇਰ ਨ ਅੜੀਏ ਸਮਝ ਕਰੇਂ ਕੁਝ ਅੱਲੜ ਕੁੜੀਏ
ਨੌ ਸ਼ਹੁ ਦੇ ਪਰਤਾਪੋਂ ਡਰੀਏ ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ ਤੁਰਨ ਦਾ ਕਰੀਏ
ਚੂੜਾ ਬੀੜਾ ਲਾਵਨ ਨੀ ਚਲ ਸਾਵਣ ਫੇਰ ਨ ਆਵਨ ਨੀ
ਵੇਲ ਪਿੰਦਾ ਕੇ ਗੋਹੜੇ ਕਰ ਲੈ ਵੱਟ ਪੂਣੀਆਂ ਛੋਪੇ ਧਰ ਲੈ
ਡਾਹ ਚਰਖਾ ਕੋਈ ਛਿੱਕੂ ਭਰ ਲੈ ਖੇਡਾਂ ਵਲੋਂ ਮਨ ਨੂੰ ਹਰ ਲੈ
ਖੇਡਾਂ ਕੰਮ ਗਵਾਵਣ ਨੀ ਚਲ ਸਾਵਣ ਫੇਰ ਨ ਆਵਨ ਨੀ
ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟਨ ਲੈਣ ਹੁਲਾਰੇ ਚੱਲਣ ਦੇ ਸਭ ਫਿਕਰ ਵਿਸਾਰੇ
ਪੇਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਇਹੋ ਦਿਹਾੜੇ ਖੇਡ ਉਜਾੜੇ
ਤੈਂ ਜੇਹੀਆਂ ਸ਼ਰਮਾਵਨ ਨੀ ਚਲ ਸਾਵਣ ਫੇਰ ਨ ਆਵਨ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੇਖ ਲੈ ਅਪਨੇ ਜਹੀਆਂ ਵਾਰੋ ਵਾਰੀ ਰਾਹੇ ਪਈਆਂ
ਕੰਤ ਮਨਾਇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝ ਜਹਾਨੋਂ ਗਈਆਂ
ਨੌ ਸ਼ਹੁ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਵਨ ਨੀ ਚਲ ਸਾਵਣ ਫੇਰ ਨ ਆਵਨ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਭਾਦੋਂ ਭਰਮਾਂ ਭੁਲੀਏ, ਮੋਹ ਨਿੰਦਰਾ ਤੋਂ ਜਾਗ।
ਮਾਇਆ ਪਾ ਕੇ ਲੁੱਟਦੇ, ਚੋਰ ਰਹੇ ਘਰ ਲਾਗ॥

ਭਾਦੋਂ ਭੁੱਲੀਏ ਜਾਗ ਸੁਮਤੇ ਨਾ ਫਸ ਮੋਹ ਨਿੰਦਰਾ ਦੇ ਫਸਤੇ
ਨੀਂਦ ਚਲਾਂਦੀ ਜਮ ਦੇ ਰਸਤੇ ਲੁੱਟੀਆਂ ਜਾਨ ਨੀਂਦ ਦੇ ਚਸਕੇ
ਪਿਛੋਂ ਬਹਿ ਕੇ ਰੋ ਕੁੜੇ ਉਠ ਤੜਕੇ ਚੱਕੀ ਝੋ ਕੁੜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕਾਲ ਕੁੱਕੜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਰੌਲਾ ਭਰ ਲੈ ਅਮਲਾਂ ਵਾਲਾ ਤੌਲਾ
ਮੂੰਹੋਂ ਉਚਾਰੇ ਮੌਲਾ ਮੌਲਾ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮਾਰੀਂ ਪੌਲਾ
ਝੱਬ ਸੁਖਾਲੀ ਹੋ ਕੁੜੇ ਉਠ ਤੜਕੇ ਚੱਕੀ ਝੋ ਕੁੜੇ
ਜਾਗ ਸਵੇਲੇ ਪੀਹ ਪਕਾਈਂ ਅਗੇ ਜੋਗਾ ਅੰਨ ਬਨਾਈਂ
ਲੋਕਾਂ ਦੇਖ ਨਾ ਜੀ ਤਰਸਾਈਂ ਤੋਸ਼ੇ ਬਾਝੋਂ ਉਠ ਨਾ ਜਾਈਂ
ਛੇਤੀ ਆਟਾ ਗੋ ਕੁੜੇ ਉਠ ਤੜਕੇ ਚੱਕੀ ਝੋ ਕੁੜੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰ ਮੁਤਾਣੇ ਕੜਕਨ ਰੋੜ ਵਾਂਗ ਏਹ ਦਾਣੇ
ਪੀ ਪੀ ਪ੍ਰੀਪ੍ਰੂੰ ਕਰੇਂ ਤਾਂ ਜਾਣੇ ਫੇਰ ਸੁਆਦ ਭਜਨ ਦਾ ਮਾਣੇ
ਸਾਰੇ ਧੋਣੇ ਧੋ ਕੁੜੇ ਉਠ ਤੜਕੇ ਚੱਕੀ ਝੋ ਕੁੜੇ

ਦੋਹਰਾ—ਅੱਸੂ ਆਸਾਂ ਲੰਮੀਆਂ, ਕੂੜੇ ਦਾਵੇ ਛੱਡ ।
ਮਨ ਹਰਿਆਰੇ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਵਿਚ ਗੱਡ ॥

ਅੱਸੂ ਆਸਾ ਛਡ ਦੇ ਝੂਠੀ ਮਾਯਾ ਦੇ ਮਦ ਫਿਰਨੀਏਂ ਲੂਠੀ
ਝੂਠ ਜਗਤ ਦੀ ਦੌਲਤ ਝੂਠੀ ਪੀ ਲੈ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮਦ ਨੂਠੀ
ਪਏ ਨਾ ਜਮ ਦੀ ਫਾਸੀ ਨੀ ਚਲ ਅਸੂ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਨੀ
ਉੱਚੇ ਉੱਚੇ ਮੈਹਲ ਮੁਨਾਰੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ ਜ਼ਰੀਂ ਸਵਾਰੇ
ਧਨ ਦੌਲਤ ਦੇ ਭਰੇ ਭੰਡਾਰੇ ਧਰੇ ਰਹਿਣ ਗੇ ਏਥੇ ਸਾਰੇ
ਪੰਛੀ ਫੜੇ ਉਦਾਸੀ ਨੀ ਚਲ ਅਸੂ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਨੀ
ਖਾ ਲੈ ਹਰੀ ਨਾਮ ਦਾ ਮੇਵਾ ਜੋ ਹੈ ਸਰਬ ਦੇਵ ਕਾ ਦੇਵਾ
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਕਰ ਲੈ ਸੇਵਾ ਮਾਇਆ ਦਾ ਛਲ ਰੂਪ ਭੁਲੇਵਾ
ਭਜਨ ਤੇਰੇ ਕੰਮ ਆਸੀ ਨੀ ਚਲ ਅਸੂ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾ ਲੈ ਭਗਤੀ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਬਨਾ ਲੈ
ਮੋਤੀ ਲੜੀ ਪਰੋ ਗਲ ਪਾ ਲੈ ਨੇ ਸ਼ਹੁ ਪਿਆਰਾ ਅੰਗ ਲਗਾ ਲੈ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੁਖ ਰਾਸੀ ਨੀ ਚਲ ਅਸੂ ਆਸ ਨਿਰਾਸੀ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਕੱਤਕ ਕਾਗਾ ਕਾਲਿਆ, ਕਿਉਂ ਰਹਿਓਂ ਬਿਲਲਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਨੂੰ ਛੋੜ ਕੇ, ਵਿਸ਼ਟੇ ਵੱਲ ਨਾ ਜਾ ॥

ਕੱਤਕ ਕਾਗ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਲੌਂਦਾ ਦੇਸ ਦਿਸੰਤਰ ਫਿਰਦਾ ਭੌਂਦਾ
ਕਰਮਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਮਿਲੇ ਪੌਂਦਾ ਕਯੋਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਨ ਹਰੀ ਦੀ ਔਂਦਾ
ਹਰ ਚਰਨੀ ਚਿੱਤ ਲਾਗਾ ਰੇ ਸੁਣ ਕੱਤਕ ਕਾਲਿਆ ਕਾਗਾ ਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਟੇ ਵਿਚ ਧਸ ਕੇ ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਵਾਵੇਂ ਫਸ ਕੇ
ਹਰੀ ਭਜਨ ਤੋਂ ਦੂਰੋਂ ਨਸ ਕੇ ਵੱਜੇ ਜਿਵੇਂ ਗੁਲੇਲਾ ਕਸ ਕੇ
ਸੋਇਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਗਾ ਰੇ ਸੁਣ ਕੱਤਕ ਕਾਲਿਆ ਕਾਗਾ ਰੇ
ਕੂੜਾ ਪਿਆ ਫਰੋਲੇਂ ਕੂੜਾ ਰਤਨ ਨ ਦਿਸਦਾ ਹੋਇਓਂ ਮੂੜਾ
ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਝੂਟੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪੰਘੂੜਾ ਰੰਗ ਮਜੀਠੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਏ ਗੂੜ੍ਹਾ
ਹਰ ਚਰਨੀ ਚਿੱਤ ਲਾਗਾ ਰੇ ਸੁਣ ਕੱਤਕ ਕਾਲਿਆ ਕਾਗਾ ਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਝੂਠੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕਿਸ ਮੁਕਤੀ ਪਾਈ
ਸੰਤ ਸਿਰੇ ਤੇ ਦੇਣ ਦੁਹਾਈ ਗਾਫਲ ਸੁਣ ਸੁਣ ਮਾਰ ਘੁਸਾਈ
ਜਾਏਂ ਜਨਮ ਨੂੰ ਠਾਗਾ ਰੇ ਸੁਣ ਕੱਤਕ ਕਾਲਿਆਂ ਕਾਗਾ ਰੇ

ਦੋਹਰਾ—ਮੱਘਰ ਮਨ ਨੂੰ ਵੱਸ ਕਰ, ਖੁਦੀ ਤਕੱਬਰ ਛੋੜ।
ਤੋੜ ਤਕੱਬਰ ਡੋਰ ਨੂੰ, ਹਰੀ ਚਰਣ ਮਨ ਜੋੜ ॥

ਮੱਘਰ ਮਮਤਾ ਛੱਡ ਦੇਹ ਮਨ ਦੀ ਖਾਕ ਸਮਝ ਕੇ ਢੇਰੀ ਧਨ ਦੀ
ਕੀਮਤ ਪੈਣੀ ਹਰੀ ਭਜਨ ਦੀ ਨਿਕਲੇ ਫੂਕ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਨ ਦੀ
ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਕੁਝ ਹੈ ਨਾ ਨੀ ਕਹੋ ਮੱਘਰ ਮੈਂ ਨਾ ਮੈਨਾਂ ਨੀ
ਮੈਂ ਮੇਰੀ ਦੀ ਢਾਹ ਦੇਹ ਢੇਰੀ ਮੁਖੋਂ ਉਚਾਰੇਂ ਤੇਰੀ ਛੇਰੀ
ਹੋ ਜਾ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਕੀ ਚੇਰੀ ਟੱਪ ਨਾ ਅੱਲ੍ਹੜ ਵਾਂਗ ਵਛੇਰੀ
ਓੜਕ ਢੰਗਾ ਪੈਣਾ ਨੀ ਕਹੋ ਮੱਘਰ ਮੈਂ ਨਾ ਮੈਨਾਂ ਨੀ
ਖੁਦੀ ਤਕੱਬਰ ਝੂਠੇ ਦਾਵੇ ਕਾਰੂੰ ਤੇ ਫਰਊਨ ਸਦਾਵੇ
ਰਾਵਣ ਕਾਲ ਬੰਧਾਯਾ ਪਾਵੇ ਓੜਕ ਨੂੰ ਨਾ ਕੋਈ ਛੁਡਾਵੇ
ਲੱਖ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸੈਨਾਂ ਨੀ ਕਹੋ ਮੱਘਰ ਮੈਂ ਨਾ ਮੈਨਾਂ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸ਼ਰਣ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪੈ ਜਾ ਏਸ ਜਨਮ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਜਾ
ਢੇਰੀ ਹੋ ਕੇ ਚਰਨੀ ਢੈ ਜਾ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਨਿਵਾਣੀ ਵੈਹ ਜਾ
ਕਿਸੇ ਨਾ ਬਾਕੀ ਰੈਹਣਾ ਨੀ ਕਹੋ ਮੱਘਰ ਮੈਂ ਨਾ ਮੈਨਾਂ ਨੀ

ਦੋਹਰਾ—ਪੋਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਭਜ ਮਨਾ, ਪਰੇ ਨ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ।
ਹਰ ਹਰ ਹਰਦਮ ਯਾਦ ਰਖ, ਵਿਗੜੇ ਆਵਨ ਰਾਸ॥

ਪੋਹ ਪੰਛੀ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ਵੜਿਆ ਮੈਂ ਮੈਂ ਸਬਕ ਕਦੋਂ ਦਾ ਪੜ੍ਹਿਆ
ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਅੜਿਆ ਮਨ ਨੂੰ ਨਾਗ ਹੰਗਤਾ ਲੜਿਆ
ਜਨਮ ਬ੍ਰਿਥਾ ਕਿਉਂ ਖੋਤਾ ਰੇ ਕਹੋ ਹਰ ਦਮ ਤੂੰ ਤੂੰ ਤੋਤਾ ਰੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਮੈਂ ਦੀ ਜਦ ਢੇਰੀ ਢਾਸੇਂ   ਵਸਲ ਪੀਆ ਦਾ ਤਦ ਹੀ ਪਾਸੇਂ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਟੁਕ ਟੁਕ ਕੇ ਖਾਸੇਂ   ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰਸ ਫੇਰ ਭੁਲਾਸੇਂ
ਹਰ ਹਰ ਹਾਰ ਪਰੋਤਾ ਰੇ   ਕਹੋ ਤੂੰ ਤੂੰ ਹਰਦਮ ਤੋਤਾ ਰੇ
ਦੁਨੀਆਂ ਸਮਝੇਂ ਮਿੱਠੀ ਚੂਰੀ   ਕਰਨੈਂ ਆਕੜ ਤੇ ਮਗ਼ਰੂਰੀ
ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੌਲਤ ਕੂੜੀ   ਓੜਕ ਧਰੀ ਰਹੇ ਜਿਉਂ ਰੂੜੀ
ਨਰਕੀਂ ਮਿਲਦਾ ਗੋਤਾ ਰੇ   ਕਹੋ ਤੂੰ ਤੂੰ ਹਰਦਮ ਤੋਤਾ ਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਜ ਲੈ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰੀ   ਪਿੰਜਰੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਹੈ ਸਾਰੀ
ਉਡਿਓਂ ਜਦ ਤੂੰ ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ   ਨਾਮ ਨਿਭਾਵੇ ਗਾ ਤਦ ਯਾਰੀ
ਸਿਰ ਪਰ ਕਾਲ ਖਲੋਤਾ ਰੇ   ਕਹੋ ਤੂੰ ਤੂੰ ਹਰਦਮ ਤੋਤਾ ਰੇ

ਦੋਹਰਾ—ਮਾਘ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਇਹ, ਮਿਲੇ ਨ ਬਾਰੰਬਾਰ ।
ਜਿਉਂ ਬਨ ਫਲ ਪੱਕਾ ਭੋਂ ਗਿਰੇ, ਫੇਰ ਨ ਲਗਦਾ ਡਾਰ॥

ਮਾਘ ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹੀ ਉੱਚੀ   ਚੌਰਾਸੀ ਲੱਖ ਜੂਨ ਸਮੁੱਚੀ
ਹੰਸਾਂ ਵਾਂਗ ਅਮੋਲਕ ਸੁੱਚੀ   ਬਿਨਾ ਭਜਨ ਮਤ ਜਾਏ ਵਿਗੁੱਚੀ
ਉੱਤਮ ਮਾਣਸ ਵੰਸਾ ਰੇ   ਨਿੱਤ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਹੋ ਹੰਸਾ ਰੇ
ਨਦੀ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲਾ   ਕਰਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਗਾ ਵੇਲਾ
ਭਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾ ਸੁਹੇਲਾ   ਬੰਨ੍ਹ ਲੈ ਪੱਲੇ ਪੈਸਾ ਧੇਲਾ
ਰਹੇ ਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਸੰਸਾ ਰੇ   ਨਿੱਤ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਹੋ ਹੰਸਾ ਰੇ
ਮੁੜ ਮੁੜ ਮਿਲੇ ਨ ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ   ਭਜਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਏਹੀ
ਹਰ ਨੂੰ ਕਰ ਲੈ ਸਾਕ ਸਨੇਹੀ   ਚੌਰਾਸੀ ਦੀ ਫਾਸ ਕਟੇਹੀ
ਮਿਲਸੀ ਪਦ ਅਵਤੰਸਾ ਰੇ   ਨਿੱਤ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਹੋ ਹੰਸਾ ਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੋਗੀ ਵਾਲੀ ਫੇਰੀ   ਜਾਏ ਨਾ ਬਿਰਥਾ ਉਮਰਾ ਤੇਰੀ
ਛੱਡ ਦੇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ   ਮੌਤ ਜਦੋਂ ਆ ਜਿੰਦੜੀ ਘੇਰੀ
ਪੜੇ ਨਾ ਜਮ ਦੀ ਫੰਸਾ ਰੇ   ਨਿੱਤ ਰਾਮ ਨਾਮ ਕਹੋ ਹੰਸਾ ਰੇ

ਦੋਹਰਾ—ਫੱਗਣ ਫੁਲੇ ਬਗੀਚਿਓਂ, ਤੋੜੇ ਮੌਤ ਅਘਾਤ ।
ਕੀ ਭਰਵਾਸਾ ਸਾਸ ਦਾ ? ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਾਗਾਤ ॥

ਫੱਗਣ ਫੁੱਲ ਬਗੀਚੇ ਖਿੜਦੇ   ਦੇ ਮਹਿਕਾਰ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰਦੇ
ਖਾ ਗਰਮੀ ਹੋ ਪਤ ਪਤ ਝੜਦੇ   ਵੇਖ ਸਿਆਣੇ ਹਸਰਤ ਕਰਦੇ
ਹੈ ਹੈ ਦੇ ਕੇ ਦਾਗ ਗਿਆ   ਸੁਣ ਫੱਗਣ ਫੁੱਲਾ ਬਾਗ ਦਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੂੰ ਭੀ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਫੁਲਵਾੜੀ   ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਓਂ ਦਿਨ ਚਾਰੀ
ਕਰ ਲੈ ਮਨ ਕੁਝ ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ   ਯਾਦ ਕਰੇ ਕੋਈ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰੀ
ਮਾਲਕ ਭਰੇ ਸੁਹਾਗ ਦਿਆ   ਸੁਣ ਫੱਗਣ ਫੁੱਲਾ ਬਾਗ ਦਿਆ
ਗੁਲਚੀਂਨ ਕਾਲ ਚਲਾ ਕੇ ਖੰਜਰ   ਤੋੜ ਲਏ ਗਾ ਵਾਂਗੂ ਮੁੰਜਰ
ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖਲਕ ਦਿਲ ਅੰਦਰ   ਹਸਰਤ ਪਵੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪਿੰਜਰ
ਬਲਦਾ ਬੁੱਝ ਚਰਾਗ਼ ਗਿਆ   ਸੁਣ ਫੱਗਣ ਫੁੱਲਾ ਬਾਗ਼ ਦਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੇ ਤੂੰ ਰਿਹੋਂ ਗ਼ਰੂਰਤ   ਬਾਝੋਂ ਸੀਰਤ ਕਿਸ ਕੰਮ ਸੂਰਤ
ਬਿਨ ਖੁਸ਼ਬੋਈਓਂ ਬਿਰਥਾ ਰੰਗਤ   ਫਿੱਟ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਪੀਤੇ ਹੰਗਤ
ਸੁੰਢਾ ਸੁੰਦ ਵਿਹਾਝ ਗਿਆ   ਸੁਣ ਫੱਗਣ ਫੁੱਲਾ ਬਾਗ਼ ਦਿਆ

ਦੂਸਰਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਦਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਅਨਿਸਥਿਰਤਾ ਪਰ—ਬਾਰਾਂ ਮਾਹ—ਬਤਰਜ਼ ਕਾਫੀਆਂ

ਚੇਤ—ਚੇਤ ਹਰੀ ਨੂੰ ਚੇਤ ਮਨਾਂ, ਦਿਨ ਬਿਰਥੇ ਲੰਘਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੀ
ਘੜੀ ਘੜੀ ਘੜਿਆਲ ਸੁਨਾਵੇ, ਪਲ ਪਲ ਸੁਆਸ ਘਟਾਂਦੇ ਨੀ
ਕਬਰਾਂ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਵੇਖੇਂ, ਹੋ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਵਾਂਦੇ ਨੀ
ਰਾਣੇ ਰੰਕ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ, ਫਰਕ ਸਰਹਾਂਦ ਨਾ ਪਾਂਦੇ ਨੀ
ਸ਼ਾਹ ਸਿਕੰਦਰ ਕਬਰਾਂ ਅੰਦਰ, ਬੱਧੇ ਮਾਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਨੀ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਬਾਝੋਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਿਉਂ ਕੁਰਲਾਂਦੇ ਨੀ
ਵਿਸਾਖ—ਵਿਸਾਖ ਵਿਸਾਰ ਨ ਸਾਂਈ ਜਿੰਦੇ, ਉਸ ਬਿਨ ਖਰੀ ਨਿਮਾਣੀ ਨੀ
ਬਾਝ ਪੀਆ ਦੇ ਛੁੱਟੜ ਥੀਸੇਂ, ਜਗ ਵਿਚ ਤੁਰੂ ਕਹਾਣੀ ਨੀ
ਸਾਈਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾ ਜੋੜੀ, ਬਿਰਥਾ ਉਮਰ ਵਿਹਾਣੀ ਨੀ
ਦੇਸ ਪੀਆ ਦਾ ਦੂਰ ਦੁਰੇਡਾ, ਮਨਜ਼ਲ ਤੋੜ ਪੁਚਾਣੀ ਨੀ
ਉੱਠ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲੈ ਅੜੀਏ, ਮੁੱਕਾ ਦਾਨਾ ਪਾਣੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੰਤ ਮਨਾ ਕੇ ਅੜੀਏ, ਹਰਦਮ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਣੀ ਨੀ
ਜੇਠ—ਜੇਠ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨੀ, ਹੋ ਕੇ ਫਿਰੇਂ ਨਾ ਮੱਤੀ ਨੀ
ਹੱਡ ਚੰਮ ਦੇ ਪਿੰਜਰ ਉੱਤੇ, ਭੁੱਲ ਨਾ ਬਹਿਣਾ ਰੱਤੀ ਨੀ
ਬਾਲਕ ਉਮਰਾ ਖੇਡ ਗਵਾਈ, ਨਾਲ ਅਵੈਲਾਂ ਵੱਤੀ ਨੀ
ਵਿੱਚ ਜਵਾਨੀ ਅੰਧੀ ਹੋ ਕੇ, ਕਾਮ ਫਾਸ ਗਲ ਘੱਤੀ ਨੀ
ਬ੍ਰਿਧ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਬਣੇ ਨਾ ਲਾਗੂ, ਹੋਵੇਂ ਠੰਢੀ ਤੱਤੀ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਿੱਛੋਂ ਪਛੋਤਾਏਂ, ਚਰਖੇ ਤੰਦ ਨਾ ਕੱਤੀ ਨੀ
ਹਾੜ–ਹਾੜ ਹਰੀ ਬਿਨ ਝੂਠ ਪਸਾਰੇ, ਝੂਠੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ ਨੀ
ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਤਾਸੇ ਵਾਂਗਰ, ਕੀ ਮੁਨਿਆਦ ਨਿਕਾਰੀ ਨੀ
ਜਗਤ ਮੁਸਾਫਰ ਖਾਨੇ ਅੰਦਰ, ਘੇਸ ਕੁਵੇਹੀ ਮਾਰੀ ਨੀ
ਉੱਠ ਮੁਸਾਫਰ ਜਿੰਦੜੀਏ ਚਲ, ਕਰ ਲੈ ਤੁਰਨ ਤਿਆਰੀ ਨੀ
ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰੇਂ, ਲੁਟ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਸਾਰੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੈ ਜਾ ਸ਼ਰਨ ਹਰੀ ਦੀ, ਜਪ ਲੈ ਨਾਮ ਮੁਰਾਰੀ ਨੀ
ਸਾਵਣ–ਸਾਵਨ ਪੀਂਘਾਂ ਪਾਵਨ ਨੀ, ਨਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਾਰੇ ਲਾਵਣ ਨੀ
ਜਿਨਾਂ ਕੰਤ ਪਿਆਰਾ ਲੱਭਾ, ਮੈਹਲੀਂ ਖਾਣ ਹੰਡਾਵਣ ਨੀ
ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਰਨ ਬਹਾਰਾਂ, ਮੂੰਹ ਮੰਗਿਆ ਫਲ ਪਾਵਣ ਨੀ
ਕੱਤ ਤੁੰਬ ਲੈ ਗਈਆਂ ਸਾਹੁਰੇ, ਝਿੜਕਾਂ ਫੇਰ ਨਾ ਖਾਵਣ ਨੀ
ਸੱਸ ਨਿਣਾਨਾਂ ਮਾਰਨ ਤਾਨੇ, ਬਿਨ ਦਾਜੋਂ ਜੋ ਜਾਵਣ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰ ਲੈ ਭਜਨ ਹਰੀ ਦਾ, ਚੁੱਕੇ ਆਵਨ ਜਾਵਣ ਨੀ
ਭਾਦ੍ਰੋਂ–ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਭਰੇ ਸਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ, ਬੇ ਕਿਸਮਤ ਕਿਉਂ ਜਾਨੀਏਂ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਮੁੱਲੀ, ਲਗਦੀ ਨਹੀਂ ਦੁਆਨੀਏਂ
ਪੰਡਾਂ ਪਾਪ ਦੀਆਂ ਚੁਕ ਲਈਆਂ, ਹੀਰਾ ਨਾਮ ਨਾ ਚਾਨੀਏਂ
ਬਾਵਰੀਏ ਮਸਤਾਨੜੀਏ, ਕਿਉਂ ਝੱਲੀ ਹੋਈ ਦੀਵਾਨੀਏਂ
ਪੰਛੀ ਨਿਕਲ ਪਿੰਜਰਿਓਂ ਉਡੂ, ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸੈਲਾਨੀਏਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੱਲੇ ਬੱਧੀ ਪੂੰਜੀ, ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਆਨੀਏਂ
ਅੱਸੂ–ਅੱਸੂ ਆਸਾ ਛੱਡ ਕੂੜੇ, ਚਲ ਹੋ ਭਸਮ ਦੀ ਢੇਰੀ ਤੂੰ
ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਅਤੇ ਬਖੀਲੀ, ਬਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਲੇਰੀ ਤੂੰ
ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਸਿਰ ਗਠੜੀ ਚਾਈ, ਹੋਮੈਂ ਖਰੀ ਉਖੇਰੀ ਤੂੰ
ਕਾਲ ਕਸਾਈ ਪਾ ਗਲ ਫਾਹੀ, ਛੁੱਰੀ ਗਜ਼ਬ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੂੰ
ਨਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਨਾ ਢੋਈ, ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਘੇਰੀ ਤੂੰ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੈ ਜਾ ਰਸਤੇ ਨੀ, ਏਹ ਛੱਡ ਦੇਹ ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਤੂੰ
ਕੱਤਕ–ਕੱਤਕ ਕਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਮਾਰੇ, ਪੰਛੀ ਮਾਰ ਗੁਲੇਲੀ ਨੀ
ਖਾ ਖਾ ਮੋਟੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੈਂ, ਕਾਲ ਛੁਰੀ ਦੀ ਛੇਲੀ ਨੀ
ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਤੇ ਭਜਨ ਨ ਕੀਤਾ, ਸੱਚੀ ਖੇਲ ਨਾ ਖੇਲੀ ਨੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਛੱਡ ਸਿਧਾਉਨਾ ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ, ਮਾੜੀ ਮੈਹਲ ਹਵੇਲੀ ਨੀ
ਝੂਠੇ ਜਗਤ ਕੁਟੰਬੀ ਸਾਰੇ, ਭਾਈ ਭੈਣ ਸਹੇਲੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਵਾਹਰੂ ਬਣਨਾ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਇਕ ਹੇਲੀ ਨੀ
ਮੱਘਰ–ਮੱਘਰ ਮਰਨੋਂ ਪੈਹਲੇ ਮਰ ਜਾ, ਛਡਦੇ ਖੁਦੀ ਤਕੱਬਰਾਂ ਨੀ
ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਗੁਮਾਨਣੀਆਂ ਨੇ, ਭਰੀਆਂ ਸਿੜੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਨੀ
ਰਾਜ ਕਰੇਂਦੀਆਂ ਡਿਗੀਆਂ ਤਖਤੋਂ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਲਈਆਂ ਖਬ੍ਰਾਂ ਨੀ
ਬੜੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਸ਼ਾਹ ਮਲੂਕਾਂ, ਲਾਵਨ ਜ਼ੋਰਾਂ ਜ਼ਬਰਾਂ ਨੀ
ਪੂਰੀ ਪਈ ਨਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ, ਬਾਝ ਸੰਤੋਖ ਬੇ ਸਬਰਾਂ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਚਤੁਰਾਈ ਅੜੀਏ, ਕਾਲ ਚਲਾਸੀ ਤਬਰਾਂ ਨੀ
ਪੋਹ–ਪੋਹ ਪਾਲਾ ਏਹ ਪਿਆ ਰਹੇ ਮੈਂ, ਮਾਇਆ ਕਰਾਂ ਇਕੱਠੀ ਨੀ
ਹੀਰਾ ਨਾਮ ਜੇ ਗਲ ਨਾ ਪਾਇਆ, ਪਈ ਸਿਆਨਪ ਭੱਠੀ ਨੀ
ਜੋੜ ਜੋੜ ਕੇ ਉਮਰ ਲੰਘਾਈ, ਹਿਰਸ ਨਾ ਹੋਈ ਮੱਠੀ ਨੀ
ਕਦੇ ਨ ਆਖਾ ਯਾਦ ਪਿਆਰਾ, ਫੜ ਲਈ ਚਾਲ ਅਪੁੱਠੀ ਨੀ
ਬੇ ਕਦਰੀ ਕੁਛ ਕਦਰ ਨਾ ਪਾਇਆ, ਤੱਤੀ ਭੈੜ ਭੜੱਥੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮਰ ਗਈ ਬਾਝ ਵਸਾਲੋਂ, ਕੰਧ ਉਮੈਦਾਂ ਢੱਠੀ ਨੀ
ਮਾਘ–ਮਾਘ ਸਾਂਗ ਵਿਚ ਸੀਨੇ ਰੜਕੇ, ਤੁਰੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਦੇਸਨ ਨੀ
ਹੈ ਹੈ ਕੁਝ ਨਾ ਬੱਧਾ ਪੱਲੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਨ ਹਮੇਸ਼ਨ ਨੀ
ਘੱਲਿਓ ਜੇ ਕੋਈ ਪਿਛੋਂ ਪਾਣੀ, ਗਈ ਪਿਆਸੀ ਵੇਸਨ ਨੀ
ਆਈ ਸੀ ਕੁਝ ਨਫਾ ਕਮਾਣੇ, ਪੇੜਾ ਲਿਆ ਪਲੇਥਨ ਨੀ
ਡੰਡੇ ਮਾਰ ਕਰਣ ਹੁਣ ਸਿੱਧੀ, ਇੱਜ਼ਤ ਵੱਲ ਨਾ ਵੇਖਨ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਖਤ ਪਿਆਦੇ ਜਮ ਦੇ, ਸਾਰੀ ਪੱਟੀ ਮੇਸਨ ਨੀ
ਫੱਗਣ–ਫੱਗਣ ਫੁੱਲ ਟੁਟਾ ਅੱਜ ਡਾਲੋਂ, ਭੁਰਿਆ ਪੱਤ ਪੁਰਾਣਾ ਨੀ
ਮਲ ਮਲ ਹੱਥ ਗਈ ਤੁਰ ਜਿੰਦੜੀ, ਭੁੱਲਾ ਪੀਣਾ ਖਾਣਾ ਨੀ
ਅੰਤ ਸਹਾਈ ਨਾਮ ਹੋਵਣਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਜਾਣਾ ਨੀ
ਤੱਕੜ ਚਾਹੜ ਤੁਲੇ ਗਾ ਲੇਖਾ, ਨੇਕੀ ਪਾਰ ਲੰਘਾਣਾ ਨੀ
ਪੂਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ, ਭੇਦ ਪੀਆ ਦਾ ਪਾਣਾ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਮਿਲਣਾ, ਕਿਆ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਰਾਣਾ ਨੀ

———

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਐਤਵਾਰ ਚਿਤਾਰ ਓਹ ਵਕਤ ਬੰਦੇ, ਜ਼ਰਾ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਗਰਭ ਜੂਨ ਅੰਦਰ ਤੈਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਰੱਤ ਮਾਸ ਦਾ ਬੁੱਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ
ਪੁੱਠਾ ਟੰਗਿਆ ਗੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਓਂ ਤਰਲਾ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰਕੇ
ਕਸਮਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਅੱਗੇ, ਵਰਨ ਦੇਵਤੇ ਨੂੰ ਜ਼ਾਮਨਦਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਲੱਗੀ ਵਾ ਜਹਾਨ ਦੀ ਰੋਣ ਲੱਗੋਂ, ਕੀਤੇ ਕੌਲ ਨੂੰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਓਹ ਖਾਣ ਬੱਧੇ, ਜੇਹੜੇ ਭੁੱਲਦੇ ਕੌਲ ਇਕਰਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਸੋਮਵਾਰ ਲਡਿੱਕੜਾ ਲਾਲ ਬਣ ਕੇ, ਗੋਦੀ ਮਾਊਂ ਤੇ ਬਾਪ ਦੀ ਬਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਨੱਚ ਟੱਪ ਕਲੋਲ ਵਿਖਾਣ ਲੱਗੋਂ, ਗੱਲਾਂ ਨਿਕੀਆਂ ਨਿਕੀਆਂ ਕਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਭੈਣਾਂ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾ ਕੇ, ਰਾਜ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੂੰ ਰਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਮੋਹ ਨਿੰਦਰਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੌਣ ਲੱਗੋਂ, ਆਪੇ ਦੁੱਖ ਸਹੇੜ ਕੇ ਸਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰ ਉੱਕਾ, ਪੁਠੀ ਨਦੀ ਦੇ ਵਹਿਨ ਵਿਚ ਵਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੋਸ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ, ਨਾਲ ਖਿੰਘਰਾਂ ਜਾਨ ਕੇ ਖਹਿਨ ਲੱਗੋਂ
ਮੰਗਲਵਾਰ ਖਿਡਾਰ ਬਣ ਫਿਰੇਂ ਭੁੱਲਾ, ਨਾਲ ਬਾਲਕਾਂ ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ ਪਾਯਾ
ਖੇਡ ਖੇਡਣੀ ਭੁੱਲ ਗਈ ਨਾਮ ਵਾਲੀ, ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਦਾ ਜਾਲ ਖਿਲਾਰ ਪਾਯਾ
ਪੜ੍ਹੇਂ ਮਕਤਬੀਂ ਅਲਫ, ਬੇ, ਜੀਮ, ਦਾਲਾਂ, ਕਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਾ ਏਕੰਕਾਰ ਪਾਯਾ
ਜੇਹੜਾ ਪਾਲਦਾ ਪੋਸਦਾ ਖਲਕ ਤਾਂਈ, ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਦੇ ਦੀਦਾਰ ਪਾਯਾ
ਚਾਰ ਰੋਜ਼ ਪਰਾਹੁਣੇ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ, ਝੂਠਾ ਪਜਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਪਾਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਾਤਰੀ ਕੰਮ ਦਰਕਾਰ ਕੇਹੜੇ, ਜੇਕਰ ਅਸਲ ਨਾ ਯਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਪਾਯਾ
ਬੁਧਵਾਰ ਬਣ ੨ ਬੁਧਵਾਨ ਡਾਢਾ, ਪਾ ਕੇ ਫਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਸਤਾਨ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਰੰਨਾਂ ਡਾਢੀਆਂ ਦਾ ਤਾਬੇਦਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਲੋਕੀ ਲੱਭਦੇ ਰਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ, ਝੂਠੇ ਰਸਾਂ ਦਾ ਤੂੰ ਖਰੀਦਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਹੋਏ ਬਾਖਤਾ ਹੋਸ਼ ਹਵਾਸ ਤੇਰੇ, ਜਦੋਂ ਕਾਮ ਦੇ ਤੀਰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਸੰਤ ਦੇਣ ਦੁਹਾਈਆਂ ਖਲੇ ਸਿਰ ਤੇ, ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਮਚਲਾ ਘੇਸ ਮਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੂਰਖਾ ਮਨਾਂ ਬੇਐਬ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਕਿਉਂ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਬਣਿਓਂ
ਵੀਰ ਵਾਰ ਪਰਵਾਰ ਘਰਬਾਰ ਅੰਦਰ, ਪੁੱਤਰ ਪੋਤਰੇ ਦੇਖ ਆਨੰਦ ਹੋਵੇਂ
ਮਾਯਾ ਜੋੜ ਕੇ ਢੇਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਠੱਗ ਕੇ ਬੜਾ ਖੁਰਸੰਦ ਹੋਵੇਂ
ਲੱਗੀ ਲਾਲਸਾ ਮਾਨ ਵਡਿਆਈਆਂ ਦੀ, ਰਾਜ਼ੀ ਬੜਾ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਫੰਧ ਹੋਵੇਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਦੋਂ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਕੋਈ ਆਣ ਮੰਗੇ, ਸੁੰਗੜ ਵਾਂਗ ਕੰਡੈਲੇ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਵੇਂ
ਵੇਲੇ ਦੇਣ ਦੇ ਬਣੇਂ ਅੰਜਾਨ ਬੰਦੇ, ਐਪਰ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਅਕਲਮੰਦ ਹੋਵੇਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਉਮਰ ਦਾ ਰੈਹ ਗਿਆ ਇਕ ਹਿੱਸਾ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਪੈਵੰਦ ਹੋਵੇਂ
ਸ਼ੁੱਕਰ ਵਾਰ ਬਲਕਾਰ ਦਾ ਨਾਸ ਹੋਇਆ, ਝੜੇ ਦੰਦ ਤੇ ਬੱਗੜੇ ਵਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਭੁਗੜੀ ਵਾਂਗ ਸਰੀਰ ਦਾ ਚੰਮ ਹੋਯਾ, ਉਠਣ ਬੈਠਣ ਤੇ ਤੁਰਨ ਮੁਹਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਕੰਨੀਂ ਸੁਣੇ ਨਾ ਅੱਖੀਓਂ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਰੋਜ਼ ਜਿੰਦਗੀ ਕੱਟਣ ਵਬਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪਾਪ ਕਮਾਂਵਦਾ ਸੈਂ, ਓਹ ਹੁਣ ਟੈਹਲ ਤੋਂ ਤੰਗ ਕਮਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਬਾਬਾ ਮਰੇ ਤਾਂ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਰਹੀਏ, ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਸੀ ਕੰਗਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਜੇ ਭਗਵਾਨ ਨਾ ਯਾਦ ਆਵੇ, ਪ੍ਰਾਣ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਕਾਲ ਹੋ ਗਏ
ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਆ ਕਾਲ ਦਾ ਢੋਲ ਵੱਜਾ, ਸੱਦਾ ਆ ਗਿਆ ਓਸ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚੋਂ
ਸਿੱਕਾਂ ਸਿੱਕਦੀ ਜਿੰਦ ਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ, ਢਾਹਕੇ ਢੇਰੀਆਂ ਨਿਕਲ ਗਏ ਸਾਹ ਵਿਚੋਂ
ਪਛੋਤਾਂਵਦਾ ਹਾਇ ਜੇ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ, ਹੱਥੀਂ ਦੇਂਵਦਾ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚੋਂ
ਮਾਯਾ ਧਰੀ ਦੀ ਧਰੀ ਰੈਹ ਗਈ ਏਥੇ, ਨਾ ਛੁਡਾਂਵਦੀ ਜਮਾਂ ਦੇ ਫਾਹ ਵਿਚੋਂ
ਤਲੀਆਂ ਮਲਦਿਆਂ ਜਿੰਦ ਪੈ ਗਈ ਰਾਹੇ, ਬੂਟੇ ਨਿੱਖੜੇ ਨਦੀ ਦੇ ਵਾਹ ਵਿਚੋਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਸ਼ ਕਰੇਂਦਿਆਂ ਭਲਾ ਕਰ ਲੈ, ਲਾਲ ਲੱਭ ਲੈ ਏਸ ਸਵਾਹ ਵਿਚੋਂ

ਸਾਧਨਾ ਕਰਨਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਤੋਂ, ਰਾਜਾ ਸਾਧਨਾ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਹੋਯਾ
ਨੀਂਦ੍ਰ ਭੁੱਖ ਪਯਾਸ ਦੀ ਆਸ ਛੱਡੀ, ਮਸਤੀ ਜੋਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਸਤਾਨ ਹੋਯਾ
ਸਾਰੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਮੈਹਲ ਚੁਬਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਸਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਦੇ ਆਨ ਹੋਯਾ
ਮੁੱਦਤ ਫੇਰ ਤਤਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲੰਘੀ, ਐਪਰ ਰਤਾ ਭੀ ਨਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਯਾ
ਧਾਰ ਸਿਦਕ ਸਬੂਰੀਆਂ ਮੇਹਰ ਆਸਾ, ਬੀਜ ਬੀਜ ਕੇ ਵਾਂਗ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਹੋਯਾ
ਆਸ ਛੱਡ ਸਾਰੀ ਝੂਠੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ, ਇਕੋ ਰਾਮ ਉੱਤੇ ਮਾਨ ਤਾਨ ਹੋਯਾ
ਪਿਆ ਸ਼ਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੱਚੜੇ ਦੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਯਾ
ਸਾਧ ਸਾਧ ਕੇ ਸਾਧਨਾ ਜੋਗ ਵਾਲੀ, ਫੇਰ ਆਤਮਾਂ ਗਯਾਨ ਦਾ ਗਯਾਨ ਹੋਯਾ
ਗਏ ਖੁਲ੍ਹ ਕਪਾਟ ਨਿਹਾਲ ਹੋਇਆ, ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧਯਾਨ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਾਫ ਹੋਯਾ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਬਾਤਨ, ਤੀਰਥ ਕਰਨ ਨੂੰ ਫੇਰ ਰਵਾਨ ਹੋਯਾ

ਅਸੀਸ ਦੇਣਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਜੀ ਦਾ

ਕਹਿੰਦਾ ਨਾਥ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਬੱਚਿਆ ਓਏ! ਅੰਗ ਸੰਗ ਤੇਰੇ ਸਦਾ ਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਤੇਰੀ ਆਸ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਆਪ ਸ਼ਿਵਜੀ, ਸਦਾ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਅਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਜਾ ਕੇ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਬੇਟਾ, ਤੀਰਥ ਕੀਤਿਆਂ ਚਿੱਤ ਉਪਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇ ਗੀ ਆਤਮਾ ਦੀ, ਬਿਨਾ ਰਾਮ ਨਾ ਹੋਰ ਕੁਛ ਕਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਜੀਆ ਜੁੜੇ ਗਾ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਿਆਲ ਨਾ ਖਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦਿਆ ਪੂਰਿਆ ਭਾਂਡਿਆ ਓਏ, ਤੇਰਾ ਸ੍ਵਰਗ ਬੈਕੁੰਠ ਗ਼ੁਲਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਦਰਸ਼ਨ ਖਾਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇਨ ਤੈਨੂੰ, ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਹਿਰਦਾ ਸੁਬਾ ਸ਼ਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਤਮਾ ਮਿਲੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ, ਤੇ ਜਹਾਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆ! ਨਾਮ ਰਹੇ ਗਾ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਚੱਲੇ ਤੀਰਥੀਂ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਜੋਗੀ, ਲੈ ਕੇ ਥਾਪਣਾ ਤੁਰਤ ਤਿਆਰ ਹੋਯਾ
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਚਰਨ ਉਤੇ, ਮੁਖੋਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਜਸ ਉਚਾਰ ਹੋਯਾ
ਕਹਿੰਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਰਾਂ ਕੀ ਸ਼ੁਕ੍ਰੀਆ ਮੈਂ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜੇੜ੍ਹਾ ਏਹ ਉਪਕਾਰ ਹੋਯਾ
ਮੈਂ ਸਾਂ ਵਾਂਗ ਮਨੂਰ ਦੇ ਸਖਤ ਪੱਥਰ, ਚਰਨੀ ਆਪ ਦੀ ਲੱਗ ਉਧਾਰ ਹੋਯਾ
ਗੋਤੇ ਖਾਂਵਦਾ ਸਾਂ ਵਿਚ ਸਾਗਰਾਂ ਦੇ, ਮੇਹਰ ਆਪ ਦੀ ਥੀਂ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਯਾ
ਲਾਯਾ ਰੱਬ ਸਬੱਬ ਮੈਂ ਸ਼ਰਨ ਪਕੜੀ, ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋਯਾ
ਟੁਟਾ ਮੋਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਦਿਲੇ ਵਿਚੋਂ, ਵਿਸ਼ੇ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਯਾ
ਦਿੱਤਾ ਆਪ ਦਾ ਕਰਾਂ ਅਦਾ ਕੀਕਰ? ਮੇਰਾ ਨਾਸ ਸਭ ਜ਼ੋਰ ਬਲਕਾਰ ਹੋਯਾ
ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਨਾ ਭੇਟ ਜੋ ਧਰਾਂ ਅੱਗੇ, ਮੇਰਾ ਜਾਨ ਤੇ ਮਾਲ ਨਿਸਾਰ ਹੋਯਾ
ਬਖਸ਼ਨ ਹਾਰ ਹੋ ਤੁਸੀ ਦਾਤਾਰ ਸੱਚੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਸ਼ੁਕਰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਯਾ

ਆਉਣਾ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ ਦਾ ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਗਾਲ ਧਾਰਾ ਵਿਚ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਉਤਰ ਟਿੱਲਿਓਂ ਮਨਜ਼ਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ, ਪਹੁੰਚਾ ਆਨ ਕੇ ਦੇਸ ਬੰਗਾਲ ੜੇ ਜੀ
ਧਾਰਾ ਨਗਰ ਦੇ ਜਦੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਆਯਾ, ਕਲਸ਼ ਦਿੱਸਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਾਲੜੇ ਜੀ
ਨਜ਼ਰ ਖਿੱਚਦੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਰਾਹੀਆਂ ਦੀ, ਉੱਚੇ ਮੈਹਲ ਭੀ ਦਿੱਸਦੇ ਨਾਲੜੇ ਜੀ
ਏਹੋ ਮੁਲਕ ਤੇ ਸ਼ੈਹਰ ਸੀ ਭੈਣ ਵਾਲਾ, ਪਦਮ ਸੈਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚਾਲੜੇ ਜੀ
ਆਈ ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਭੈਣ ਯਾਦ ਦਿਲ ਵਿਚ, ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਲੜੇ ਜੀ
ਮੋਹ ਅੰਦਰਾਂ ਨਿਕਲਿਆ ਅੱਖੀਆਂ ਥੀਂ, ਮਾਰੇ ਖ਼ੂਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਛਾਲੜੇ ਜੀ
ਆਈ ਮੌਜ ਫਕੀਰ ਦੀ ਚਲੋ ਨਗਰੀ, ਵੇਖ ਆਵੀਏ ਭੈਣ ਦੇ ਹਾਲੜੇ ਜੀ
ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਨੂੰ ਸੈਹਕਦਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸਾਂ, ਏਹੋ ਭੈਣ ਹੀ ਮੁਖ ਵਿਖਾਲੜੇ ਜੀ
ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰ ਸ਼ਨ ਦੇਖ ਲਈਏ, ਕਰੀਏ ਰੱਬ ਦੇ ਫੇਰ ਹਵਾਲੜੇ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਕਰ ਸੁਣੇ ਗੀ ਆਨ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ, ਰੋਂਦੀ ਦੁੱਖ ਨ ਹਿਜਰ ਦੇ ਜਾਲੜੇ ਜੀ
ਮਤਾਂ ਫੇਰ ਹੋ ਬਾਵਲੀ ਚੜ੍ਹੇ ਲੱਭਣ, ਪਈ ਜੰਗਲੀਂ ਬਨੀਂ ਨਾ ਭਾਲੜੇ ਜੀ
ਭੈਣਾਂ ਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ, ਠੰਢੇ ਹੋਣ ਗੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਛਾਲੜੇ ਜੀ
ਮਨਸਾ ਮਿਲਨ ਦੀ ਧਾਰ ਕੇ ਜੀਉ ਅੰਦਰ, ਕਦਮ ਸ਼ੈਹਰ ਦੇ ਵੱਲ ਉਠਾਲੜੇ ਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਧੌਲਰਾਂ ਹੇਠ ਸਦਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਗਰਾ ਮੁੱਠ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੜੇ ਜੀ

ਸਦਾ ਕਰਨੀ ਜੋਗੀ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਨੇ

ਮੂੰਹੋਂ ਕਹੇ ਅਲੱਖ ਅਲੱਖ ਜੋਗੀ, ਸਦਾ ਜੀਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਲਾਲ ਹੋਵਨ
ਵੱਸੇ ਨਗਰ ਖੇੜਾ ਗੁਰੂ ਮੇਹਰ ਰੱਖੇ, ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਦੇ ਦਰੋਂ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵਨ
ਰਾਜਾ, ਰਾਣੀਆਂ, ਗੋਲੀਆਂ ਸੁਖੀ ਵੱਸਨ, ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਪਾਮਾਲ ਹੋਵਨ
ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹੇ ਦਰਵਾਜ਼ੜਾ ਬਖਸ਼ਸ਼ਾਂ ਦਾ, ਅਤੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਖੇਡਦੇ ਬਾਲ ਹੋਵਨ
ਆਵੇ ਤੋਟ ਨਾ ਕਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਲੈ ਕੇ ਖੈਰ ਨਿਹਾਲ ਕੰਗਾਲ ਹੋਵਨ
ਦੇਣਾ ਦਰਸ ਪਰਦੇਸੜੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕੇ ਨੂੰ, ਪੂਰੇ ਫਕਰ ਦੇ ਝੱਬ ਸਵਾਲ ਹੋਵਨ
ਬਾਹਰੋਂ ਸਦਾ ਦਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਈ ਅੰਦਰ, ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਤੇ
ਜਾਹ ਨੀ ਬਾਂਦੀਏ ਖੈਰ ਪਾ ਮੰਗਤੇ ਨੂੰ, ਬਹੁਤਾ ਤੰਗ ਨਾ ਕਰੀਂ ਖਲਾਰ ਕੇ ਤੇ
ਭਰ ਕੇ ਥਾਲ ਅਨਾਜ ਦਾ ਬਾਹਰ ਆਈ, ਕਰਦੀ ਅਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਉਲਾਰ ਕੇ ਤੇ
ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਸੂ, ਮੁਖੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਉਚਾਰ ਕੇ ਤੇ
ਹੋ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਅਸੀਸ ਇਹ ਦੇਹੁ ਬਾਬਾ, ਗੋਦੀ ਬਾਲ ਖੇਡੇ ਜਨਮ ਧਾਰ ਕੇ ਤੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੁਸੀ ਫਕੀਰ ਹੋ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲੇ, ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀਨਾ ਠਾਰ ਕੇ ਤੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਲੈਹਰ ਬੈਹਰ ਹੋਵੇ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਵੇ, ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗੀ ਮੁਰਾਦ ਭਗਵਾਨ ਦੇਵੇ
ਸਣੇ ਰਾਣੀਆਂ ਜੀਉਂਦੀ ਰਹੇ ਬਾਂਦੀ, ਰੱਬ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਦੇਵੇ
ਸਾਨੂੰ ਇੱਛਾ ਮੈਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੀ ਏ, ਜਾ ਕੇ ਆਖ ਉਸਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਆਨ ਦੇਵੇ
ਆਵੇ ਆਪ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਲਏ ਫਕਰ ਪਾਸੋਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸ ਦਾ ਦਾਨ ਦੇਵੇ

ਜਵਾਬ ਬਾਂਦੀ

ਤੁਸਾਂ ਖੈਰ ਲੈਣਾ ਯਾ ਕੋਈ ਵੈਰ ਲੈਣਾ, ਅਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਅਵਾਜ਼ਾਰ ਬਾਵਾ!
ਤੁਸੀ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੈਹਲ ਕਿਸਦਾ? ਫਟਕੇ ਚਿੜੀ ਨਾ ਜਿਸਦੇ ਦ੍ਵਾਰ ਬਾਵਾ!
ਪੈਹਰੇਦਾਰ ਦੁਆਰ ਤੇ ਰੈਹਨ ਖਲੇ, ਨੰਗੀ ਪਕੜ ਕੇ ਸਦਾ ਤਲਵਾਰ ਬਾਵਾ!
ਪਦਮਸੈਨ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ, ਬਾਹਰ ਆਵਣਾ ਬੜਾ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਬਾਵਾ!

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਜੋਬਨ ਰੂਪ ਮੱਤੀ, ਕੀਕਰ ਬਾਹਰ ਆਵੇ ਪਰਦੇਦਾਰ ਬਾਵਾ!
ਪੰਛੀ ਡਿੱਗਦੇ ਦੇਖ ਕੇ ਰੂਪ ਉਸ ਦਾ, ਪਦਮ ਸੈਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਨਸ਼ਾਰ ਬਾਵਾ!
ਹੁਣੇ ਸੁਣੇ ਜੇ ਗੱਲ ਓਹ ਇਸਤਰਾਂ ਦੀ, ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਹੋਵੇ ਗੁੱਸਾ ਧਾਰ ਬਾਵਾ!
ਤੀਰੀ ਲੇਖ ਕਰਾ ਦਏ ਮੰਗਤੇ ਦਾ, ਟੁੱਕੜੇ ਮੁੜ ਦੇ ਕਰੇ ਹਜ਼ਾਰ ਬਾਵਾ!
ਐਸੀ ਗੱਲ ਦਾ ਫੇਰ ਨਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ, ਲੈ ਕੇ ਭਿੱਛਿਆ ਜਾਓ ਸਿਧਾਰ ਬਾਵਾ!
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਾਧ ਨੂੰ ਲਗਨ ਕੀ ਦੇਖਣੇ ਦੀ, ਮਾਊਂ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਏ ਨਾਰ ਬਾਵਾ!

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਚੇਲੇ ਅਸੀ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਐਸਾ ਵੈਹਮ ਕਿਉਂ ਪਾਯੋ ਜੀਉ ਅੰਦਰ? ਕਰੇਂ ਫਕਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਮਲ ਕੇ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇਖੀਊ ਇਕ ਰਾਣੀ, ਰਹੀਓਂ ਫਕਰ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਤਰਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਅਸੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਫਕੀਰ ਹੋਏ, ਕਰ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਵਿਆਹ ਬਾਂਦੀ
ਮੁਖ ਮੋੜਿਆ ਝੂਠੀਆਂ ਰਗ਼ਬਤਾਂ ਤੋਂ, ਗਲੋਂ ਸਭ ਪੰਜਾਲੀਆਂ ਲਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਜੇ ਕਰ ਭੁੱਖ ਹੁੰਦੀ ਨਾਰਾਂ ਦੇਖਣੇ ਦੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਪਾਂਵਦੇ ਸਿਰੇ ਸੁਆਹ ਬਾਂਦੀ?
ਪਦਮ ਸੈਨ ਕੀ ਮਾਰਨਾ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਜੇਹੜੇ ਤੁਰੇ ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਰਾਹ ਬਾਂਦੀ?
ਮੋਯਾ ਮਨ ਸਰੀਰ ਭੀ ਨਾਲ ਮੋਯਾ, ਜੀਉਂਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਮੋਯਾਂ ਦੀ ਵਾਹ ਬਾਂਦੀ?
ਜੇਹੜੇ ਮਰਨ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਹੀ, ਰੰਗੇ ਜਾਂਵਦੇ ਵਿੱਚ ਦਰਗਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਏਧਰ ਮਰੇ ਤੇ ਓਧਰੋਂ ਸਦਾ ਜੀਵਨ, ਰੱਖਣ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਜੇਹੜਾ ਮਾਰਦਾ ਫਕਰ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਉਹਨੂੰ ਆਪ ਭੀ ਲੱਗਦੀ ਢਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਜੇਹੜਾ ਸਾੜਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਉ ਦੇ ਕੇ, ਲੱਗੇ ਓਸ ਨੂੰ ਉਲਟ ਕੇ ਭਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਆਖ ਸੁਆਮਣੀ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਦਰਸ ਦੇਵੇ, ਛੱਬ ਦੌੜ ਕੇ ਮੈਹਲ ਨੂੰ ਜਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਫਕਰ ਵਾਸਤੇ ਮਾਊਂ ਤੇ ਭੈਣ ਸਭੇ, ਪਰਦਾ ਫਕਰ ਤੋਂ ਕਰਨ ਮਨਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਫਕਰ ਦਰਸ ਨੂੰ ਆਯਾ ਚੱਲ ਦੂਰੋਂ, ਪੱਥਰ ਪਈ ਨਾ ਅਗਿਓਂ ਡਾਹ ਬਾਂਦੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਖ ਬੇ ਧੜਕ ਹੋ ਜਾਹ ਅੰਦਰ, ਕੋਈ ਖੌਫ ਨਾ ਜੀਉ ਵਿਚ ਖਾਹ ਬਾਂਦੀ

ਜਵਾਬ ਬਾਂਦੀ

ਤੂੰ ਅਤੀਤ ਫਕੀਰ ਬੇ ਗ਼ਰਜ਼ ਜੇ ਕਰ, ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਮਲੀ ਜੇ ਖਾਕ ਜੋਗੀ
ਮਤਲਬ ਪਿਆ ਕੀ ਤੁੱਧ ਦਾ ਨਾਲ ਸਾਡੇ, ਛੱਡੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਨਾ ਝਾਕ ਜੋਗੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਏ ਬੇਦਖਲ ਜੇ ਕਰ, ਕਾਹਨੂੰ ਤੱਕਦੇ ਮੁਫਤ ਦੇ ਤਾਕ ਜੋਗੀ
ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜੇ ਕਰ ਜਗਤ ਵੱਲੋਂ, ਕਾਹਨੂੰ ਆਣ ਖੜਕਾਂਵਦੇ ਤਾਕ ਜੋਗੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਵਿਆਹ ਛੱਡੀ, ਦਿਲੋਂ ਅਜੇ ਨਾ ਗਿਆ ਤਪਾਕ ਜੋਗੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਅਜੇ ਹਿਰਸ ਬਾਕੀ, ਸੱਦ ਮਾਰ ਬੁਲਾਂਵਦਾ ਹਾਕ ਜੋਗੀ
ਬਣ ਕੇ ਹੁਸਨ ਪ੍ਰਸਤ ਤੂੰ ਫਿਰੇਂ ਭੌਂਦਾ, ਹੋ ਕੇ ਬੜਾ ਗੁਸਤਾਕ ਬੇਬਾਕ ਜੋਗੀ
ਕਾਹਨੂੰ ਆਨ ਕੇ ਖਲਾ ਦਵਾਰਿਆਂ ਤੇ, ਕਿਸ ਨੇ ਸੱਦਿਆ ਘੱਲ ਕੇ ਡਾਕ ਜੋਗੀ
ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਨਹੀਂ ਪਰਾਈਆਂ ਤੇ, ਜੇਹੜੇ ਹੋਣ ਬੰਦੇ ਨੇਕ ਪਾਕ ਜੋਗੀ
ਸਾਧੂ ਅਸਲ ਦੇ ਸਾਧਦੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ, ਨੀਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਤੇ ਮਿੱਠੜੇ ਵਾਕ ਜੋਗੀ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਂਵਦਾ ਨਜ਼ਰ ਮਲੰਗ ਮੈਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਰੰਨ ਦਾ ਫੱਟਿਆ ਚਾਕ ਜੋਗੀ
ਘਰੀਂ ਆਣ ਕੇ ਛੇੜਦਾ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਹੈਂ ਬੜਾ ਮੱਕਾਰ ਚਲਾਕ ਜੋਗੀ
ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਤੂੰ ਆਖਨੈਂ ਗੱਲ ਏਹੋ, ਕੇਹੜਾ ਏਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਸਾਕ ਜੋਗੀ
ਕੇਹੜਾ ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਕੰਮ ਤੇਰਾ, ਐਵੇਂ ਲੱਗਨਾਏਂ ਪਿਆ ਢਾਕ ਜੋਗੀ
ਓਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜ ਕੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੀਦ ਬਾਜ਼ੀ, ਦਿੱਤਾ ਜਗਤ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਲਾਕ ਜੋਗੀ?
ਲੇਖੇ ਨਵੇਂ ਕਿਉਂ ਚਾਤ੍ਰਿਕਾ ਤੋਰਨਾਏਂ, ਕਰ ਕੇ ਕੁੱਲ ਹਿਸਾਬ ਬੇਬਾਕ ਜੋਗੀ?

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀ ਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਹ ਕੇ ਆਯਾ ਮਿਲਣ ਖਾਤਰ, ਤੇਰਾ ਕੰਬ ਕਿਉਂ ਗਿਆ ਸਰੀਰ ਬਾਂਦੀ?
ਮੰਗੀ ਭਿੱਛਯਾ ਨ ਮੈਹਲ ਮਾੜੀਆਂ ਦੀ, ਤੈਨੂੰ ਪਈ ਕਿਉਂ ਮੁਫਤ ਦੀ ਪੀੜ ਬਾਂਦੀ
ਤੈਨੂੰ ਆਖਿਆ ਦੇਹ ਪੈਗਾਮ ਜਾ ਕੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਮੰਗਦਾ ਬਾਹਰ ਫਕੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਬਹੁਤੀ ਲੋੜ ਕੀ ਬੈਹਸ ਮੁਬਾਹਸੇ ਦੀ, ਜਾ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀਓਂ ਨਾਲ ਖਲ੍ਹੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਸਦੇ ਆਏ ਤੇ ਘਲਿੱਆਂ ਉਠ ਜਾਣਾ, ਨੌਕਰ ਬਣਨ ਨ ਮੁਨਕਰ ਨਕੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਸਿੱਡਾ ਬੰਨ੍ਹ ਖਲੋਤੀਓਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ, ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਤਕਸੀਰ ਬਾਂਦੀ?
ਨਾ ਮੈਂ ਚਾਕ-ਨਾ ਸ਼ਾਕ ਹੈ ਦੇਖਣੇ ਦੀ, ਨਾ ਬੇ ਬਾਕ ਹੋ ਮਾਰਿਆ ਤੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਸੋਈ ਸਾਕ ਹੈ ਸਾਂਝੜਾ ਖੂਨ ਸਾਡਾ, ਓਹ ਹੈ ਭੈਣ ਮੈਂ ਓਸ ਦਾ ਵੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਜਾਈ ਮਾਉਂ ਦੀ ਮੈਨਾਂ ਹਮਸ਼ੀਰ ਮੇਰੀ, ਇਕੋ ਛਾਤੀਓਂ ਚੁੰਘਯਾ ਸ਼ੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਏਥੋਂ ਲੰਘਯਾ ਜਾਗਯਾ ਮੋਹ ਦਿਲ ਵਿੱਚ, ਅੱਖੋਂ ਵੱਗਯਾ ਪਯਾਰ ਦਾ ਨੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਉੱਠੀ ਚਾਹ ਅਥਾਹ ਦੇ ਜੀਵ ਅੰਦਰ, ਮੁੜ ਕੇ ਆਵਣਾ ਨਾਲ ਤਕਦੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਨਦੀ ਨਾਮ ਸੰਜੋਗ ਦਾ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਭੈਣ ਦਾ ਕਰਾਂ ਅਖੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਇਕੋ ਆਂਦਰਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪਲੇ ਕੱਠੇ, ਜ਼ਰਾ ਦੇਖਣੀ ਅਸਾਂ ਤਸਵੀਰ ਬਾਂਦੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੌੜ ਪਹੁੰਚਾ ਪੈਗਾਮ ਜਾ ਕੇ, ਜਾਵੇ ਫੇਰ ਫਕੀਰ ਦਲਗੀਰ ਬਾਂਦੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਬਾਂਦੀ

ਨਵਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਫੰਧ ਖਿਲਾਰਿਓ ਈ, ਕਰੇਂ ਕਾਸ ਨੂੰ ਪਿਆ ਪਖੰਡ ਸਾਧਾ ?
ਤੇਰੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾਲ ਨ ਗਲੇ ਐਥੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦੀ ਪਾਈਓ ਡੰਡ ਸਾਧਾ ?
ਓਹ ਤਾਂ ਰਾਣੀ ਹੈ ਦੇਸ ਬੰਗਾਲੜੇ ਦੀ, ਕੇਹੜੇ ਰਾਜ ਦਾ ਕਰੇਂ ਘੁਮੰਡ ਸਾਧਾ ?
ਆਇਓਂ ਵੀਰ ਬਣਨੇ ਮੈਨਾਵੰਤੜੀ ਦਾ, ਰੋਡ ਭੋਡ ਬਨਾਇ ਕੇ ਟਿੰਡ ਸਾਧਾ
ਕਾਹਨੂੰ ਕਰੇਂ ਬਦਨਾਮ ਨਿਮਾਨੜੀ ਨੂੰ, ਪਿਆ ਮੁਫਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਭੰਡ ਸਾਧਾ
ਓਹ ਹੈ ਰਾਜ ਰਾਣੀ ਤੂੰ ਕੰਗਾਲ ਸ਼ੋਹਦਾ, ਚੰਦਨ ਨਾਲ ਰਲੇ ਕੀਕਰ ਜੰਡ ਸਾਧਾ
ਜੱਫੇ ਮਾਰ ਨਾ ਪਿਆ ਸ਼ਤੀਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਗਾਂਢੇ ਸਾਂਵਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਗੰਢ ਸਾਧਾ
ਓਹਨੂੰ ਭੈਣ ਬਣਾਨ ਦੀ ਲਾਫ ਮਾਰੇਂ, ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਪ ਦੀ ਪੰਡ ਸਾਧਾ
ਓਹਦੇ ਵੀਰ ਬਲਬੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਾਲੇ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਨੇ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਸਾਧਾ
ਇਕ ਭਰਥਰੀ ਦੂਸਰਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਕਰ ਰਹੇ ਰਾਜ ਅਖੰਡ ਸਾਧਾ
ਇਕ ਉਜੈਨ ਤੇ ਵੱਡਾ ਆਸਾਮ ਅੰਦਰ, ਬੈਠੇ ਸਾਂਭ ਕੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਖੰਡ ਸਾਧਾ
ਤੀਜਾ ਹੋਰ ਭਰਾ ਨਾ ਓਸਦਾ ਹੈ, ਕੀਕਰ ਮੰਨੀਏ ਅਸੀ ਏਹ ਫੰਧ ਸਾਧਾ ?
ਓਹ ਨੇ ਰਾਜ ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜ ਵੱਡੇ, ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਉੱਜੜੇ ਲੰਡ ਸਾਧਾ
ਦਰ ਦਰ ਮੰਗਦੇ ਭਿੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਫਿਰਦੇ, ਖਾਂਦੇ ਆਪ ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡ ਸਾਧਾ
ਲੈ ਕੇ ਖੈਰ ਤੂੰ ਜਾਹ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਜਾ, ਨਾ ਦਿਖਾਲ ਏਹ ਪਟ ਤੇ ਡੰਡ ਸਾਧਾ
ਕੋਈ ਸੁਣੇ ਗਾ ਕਰੇ ਗਾ ਬੁਰੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਕਿਤੇ ਜਾਈਂ ਨਾ ਖਾਇ ਕੇ ਫੰਡ ਸਾਧਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਐਵੇਂ ਵਾਧੀਆਂ ਘਾਟੀਆਂ ਕਰੇਂ ਕਾਹਨੂੰ? ਮੇਰਾ ਜਾਹ ਪਹੁੰਚਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਗੋਲੀ
ਖਾਹਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਰੱਖਦਾ ਭਿੱਛਿਆ ਦੀ, ਕਹਿਣਾ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਣਾਮ ਗੋਲੀ
ਆਖ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਫਕੀਰ ਹੋਇਆ, ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਆਰਾਮ ਹਰਾਮ ਗੋਲੀ
ਓਹੋ ਭਰਥਰੀ ਹਾਂ ਜਿਹਦੀ ਭੈਣ ਮੈਨਾਂ, ਜਿਹਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਖਲਕ ਤਮਾਮ ਗੋਲੀ
ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਹੈ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਰਾਜਾ, ਕਰੇ ਹਾਕਮੀ ਵਿੱਚ ਆਸਾਮ ਗੋਲੀ
ਜੇ ਕਰ ਨਹੀਂ ਪਤੀਜਦੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲੇ, ਮੇਰਾ ਦੱਸ ਦੇ ਜਾਇ ਕੇ ਨਾਮ ਗੋਲੀ
ਕੀਤਾ ਵਕਤ ਖਰਾਬ ਤੂੰ ਢੇਰ ਸਾਰਾ, ਉਤੋਂ ਪੈਂਦੀ ਏ ਸਾਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਗੋਲੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਫਕਰ ਨ ਠੈਹਰਦੇ ਇਕ ਜਾਗ੍ਹਾ, ਘੜੀ ਆਂਪਲਾਂ ਦਾ ਕਰਨ ਕਜਾਮ ਗੋਲੀ

ਗੋਲੀ ਦਾ ਸੁਣ ਕਰ ਬੇ ਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਜਦੋਂ ਸੁਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਏਹ ਗੋਲੜੀ ਨੇ, ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਫਕੀਰ ਹੋਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਰ ਥਰ ਕੰਬ ਕੇ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ, ਮਿੱਟੀ ਵਾਂਗ ਬੇ ਜਾਨ ਸਰੀਰ ਹੋਯਾ
ਨੀਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਨਾਲੇ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਨੀਰ ਹੋਯਾ
ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਪਈ ਸੋਚੀਂ, ਸਚ ਮੁਚ ਜੇ ਮੈਨਾਂ ਦਾ ਵੀਰ ਹੋਯਾ
ਤਾਂ ਤਾਂ ਕੈਹਰ ਹੋਯਾ ਮੈਨਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਾ, ਵਿੰਨ੍ਹ ਪਾਰ ਕਲੇਜਿਓਂ ਤੀਰ ਹੋਯਾ
ਦੱਸੇ ਪਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਸੱਚੀਆਂ ਇਹ, ਮੇਰਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਜੀਉ ਦਿਲਗੀਰ ਹੋਯਾ
ਕੇਹੜੇ ਮੁਖ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਾ ਆਖਾਂ, ਤੇਰਾ ਵੀਰ ਫਕੀਰ ਜ਼ਹੀਰ ਹੋਯਾ
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਅਮਾਨ ਦਿਸਦੀ, ਖ਼ੂਨ ਦਿੱਸਦਾ ਨਾਲ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਹੋਯਾ
ਏਹ ਸੋਚਦੀ ਟੁਰ ਗਈ ਮੋਹਲ ਅੰਦਰ, ਚੇਹਰਾ ਗ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗ਼ਮਗੀਰ ਹੋਯਾ
ਜਾ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੈਨਾਂ ਦੇ ਗਸ਼ ਖਾਧੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਸਰੀਰ ਤਸਵੀਰ ਹੋਯਾ

ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਛਣਾ

ਰਾਣੀ ਆਖਿਆ ਲਖਲਖਾ ਪਕੜੀਓ ਨੀ, ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ਪਈ ਬੇ ਜਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਛੱਬ ਦੌੜ ਸੁੰਘਾਇਆ ਲਖਲਖਾ ਜਾਂ, ਆਈ ਜਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਜਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਰਾਣੀ ਪੁੱਛਦੀ ਵਰਤਿਆ ਤੁਧ ਤੇ ਕੀ? ਦਿਸੇਂ ਬੜੀ ਗ਼ਮਗੀਨ ਹੈਰਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਗਈ ਸੈਂ ਭਿੱਛਿਆ ਪਾਵਣੇ ਨੂੰ, ਐਪਰ ਥਾਲ ਹੈ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਕੀਹ ਤੂੰ ਸਾਧ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖੌਫ ਖਾਧਾ? ਤੇਰੇ ਕੰਬਦੇ ਹੈਨ ਪ੍ਰਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਯਾ ਕੇ ਦੇਖਕੇ ਮਸਤ ਮਸਤਾਨੜੇ ਨੂੰ, ਤੇਰਾ ਡੋਲਿਆ ਦੀਨ ਈਮਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਕੋਈ ਸੇਹਰ ਜਾਦੂ ਕੀਤਾ ਰਾਵਲੇ ਨੇ, ਮੰਤ੍ਰ ਫੂਕ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਬਾਨ ਬਾਂਦੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਣੀ ਕੀ ਅੱਜ ਏਹ ਨਾਲ ਤੇਰੇ? ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਕਰ ਹਾਲ ਬਿਆਨ ਬਾਂਦੀ

ਜਵਾਬ ਬਾਂਦੀ

ਔਖੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਰਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਕਰ? ਮੇਰੀ ਜਾਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਦੁੱਖਾਂ ਘੇਰਿਆ ਮਾਰਿਆ ਰੜੇ ਸਾਨੂੰ, ਦੁੱਖ ਸਦਾ ਦੇ ਪਏ ਦਰ ਪੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਆਖਾਂ ਗੱਲ ਪਰ ਬਖਸ਼ ਦੇਹ ਜਾਨ ਮੇਰੀ, ਟੈਹਲ ਵਾਲੜੀ ਜਾਨ ਹਮੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਲਡਿੱਕੜਾ ਮਾਉਂ ਜਾਯਾ, ਕਰ ਕੇ ਮੈਲੜੇ ਵੇਸ ਦਰਵੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਕਹਿੰਦਾ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਮੈਂ ਵੀਰ ਉਸਦਾ, ਆਯਾ ਧਾਰ ਫਕੀਰ ਦਾ ਭੇਸ ਰਾਣੀ
ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦ ਨਿਕਲੀ, ਹੋਯਾ ਜੀਉ ਨੂੰ ਬੜਾ ਕਲੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਹਾਇ ਹਾਇ ਕਿਉਂ ਭਸਮ ਰਮਾਈਆ ਸੂ? ਧੂਲੀ ਪਾ ਉਜੈਨ ਦੇ ਦੇਸ ਰਾਣੀ
ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਦੀਦਾਰ ਨੂੰ ਭੈਣ ਸੰਦੇ, ਆਖੇ ਭੈਣ ਦੇ ਜਿਹਾ ਨਾ ਖੇਸ਼ ਰਾਣੀ
ਦੂਰੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਆਇਆ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ, ਲੱਗਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੇਸ਼ ਰਾਣੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੱਲ ਕੇ ਪੁਛੋ ਸਮਝਾਓ ਉਸ ਨੂੰ, ਕੇਹੜੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਖਾ ਗਿਆ ਠੇਸ ਰਾਣੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ

ਤੇਰੀ ਹੋਸ਼ ਟਿਕਾਨੜੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਇਦ, ਕੀਤੇ ਝੂਠ ਦਾ ਖੜਾ ਪਹਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਖਾ ਕੇ ਘੇਰਨੀ ਡਿੱਗੀਓਂ ਜ਼ਿਮੀ ਉਤੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਗਈ ਦਿਮਾਗ਼ ਤੋਂ ਪਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਤੇਰੀ ਖੱਲੜੀ ਖੌਫ ਨਾ ਜ਼ਰਾ ਖਾਵੇ, ਕੋਈ ਲੌਂਦੀਏ ਸਿਰੇ ਦੀ ਨਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਤੇਰੀ ਲੇਖ ਕਰਵਾਨੀਆਂ ਹੁਣੇ ਤੈਨੂੰ, ਮਸਤ ਹਾਥੀਆਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਤੇਰੀ ਜੀਭ ਕਟਵਾਇ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਸਾਂ, ਲਾ ਮੁਆਤੜਾ ਸਿਰੇ ਨੂੰ ਸਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਹੋ ਬੇ ਬਾਕ ਇਹ ਵਾਕ ਕੀ ਆਖਜਾਈ, ਮੁੜਕੇ ਆਖ ਫਿਰ ਹਲਕ ਉਘਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਸਿਰ ਤੇ ਜਿਸਮ ਅਲੱਗ ਨ ਹੁਣੇ ਤੜਫਨ, ਜੇਹੜਾ ਬੋਲ ਨੀਏਂ ਤਾੜ ਤਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਕਹੇਂ ਫਕੀਰ ਹੋਇਆ, ਤੇਰੀ ਦੇਵਸਾਂ ਖੱਲ ਉਖਾੜ ਬਾਂਦੀ
ਜੇ ਕਰ ਭਰਥਰੀ ਆਂਵਦਾ ਮਿਲਨ ਖਾਤਰ, ਹੁੰਦੇ ਲੱਖ ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਨਾਲ ਸਭ ਅਮੀਰ ਵਜ਼ੀਰ ਹੁੰਦੇ, ਬੇ ਸ਼ੁਮਾਰ ਜ਼ਰ ਦਾਰ ਭੰਡਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਕੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖਲਾਰਦਾ ਲਾਂਉ ਲਸ਼ਕਰ, ਹੁੰਦਾ ਫੌਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਲੱਖ ਕ੍ਰੋੜ ਨਿਆਮਤ, ਕਰਦਾ ਪੇਸ਼ ਓਹ ਔਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਉਸ ਦੇ ਔਣ ਦੀ ਧੂਮ ਅਕਾਸ਼ ਜਾਂਦੀ, ਨੌਬਤ ਵੱਜਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਤੈਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਝੂਠ ਦਾ ਪਿਆ ਕੀਕਰ? ਜੀ ਏਹ ਚਾਹੁੰਦਾਏ ਦਿਆਂ ਮਾਰ ਬਾਂਦੀ
ਪੁੱਠੀ ਖੱਲ ਉਤਰਾਇ ਕੇ ਟੰਗ ਦਿਆਂ, ਬਾਕੀ ਹੋਣ ਫਿਰ ਦੇਖ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਬਾਂਦੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬੜੀ ਗੁਸਤਾਖ ਤੂੰ ਨਾਰ ਡਿੱਠੀ, ਤੇਰਾ ਨਹੀਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਇਤਬਾਰ ਬਾਂਦੀ

ਜਵਾਬ ਗੋਲੀ

ਰਾਣੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਏ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ, ਫੇਰ ਝੂਠ ਤੇ ਸੱਚ ਨਿਤਾਰ ਲੈਣਾ
ਜੇ ਕਰ ਝੂਠ ਹੋਇ ਦੇਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ, ਪੁੱਠੀ ਖੱਲ ਟੰਗਵਾ ਉਤਾਰ ਲੈਣਾ
ਕੰਗਣ ਹੱਥ ਨੂੰ ਆਰਸੀ ਕੀ ਆਖੇ ? ਹੁਣੇ ਪਰਖ ਕੇ ਫੇਰ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣਾ
ਮੇਰੀ ਕੀ ਮਜਾਲ ਸੀ ਝੂਠ ਕਹਿੰਦੀ ? ਅੱਖੀਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕਰ ਇਤਬਾਰ ਲੈਣਾ
ਭਾਵੇਂ ਬੈਠ ਝਰੋਖੜੇ ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ, ਚਿਖਾਂ ਤਾਣ ਕੇ ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰ ਲੈਣਾ
ਜੇ ਕਰ ਸਾਧ ਹੋਯਾ ਓਹੋ ਵੀਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਅੰਦਰ ਸੱਦ ਕੇ ਫੇਰ ਖਲ੍ਹਾਰ ਲੈਣਾ
ਰਾਂਣੀ ਭੋਲੀਏ ਭੋਲੀਏ ਭੁੱਲ ਨਾਹੀਂ, ਬਾਹਰ ਖੜਾ ਓਹੋ ਤੇਰਾ ਵੀਰ ਅੜੀਏ
ਓਹ ਸਵਾਰ ਪਿਆਦੜੇ ਛੱਡ ਆਯਾ, ਨੰਗਾ ਜਿਸਮ ਤੇ ਤੇੜ ਸੂ ਲੀਰ ਅੜੀਏ
ਲਾਂਉ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਝੂਲਦੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ, ਆਯਾ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵਹੀਰ ਅੜੀਏ

ਤਨ ਤਨਹਾ ਅੱਲਾ ਦਾ ਫਕੀਰ ਪੂਰਾ, ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੀਵਾਨ ਵਜ਼ੀਰ ਅੜੀਏ
ਨ ਓਹ ਰਾਜ ਨ ਤਾਜ ਨ ਤਖਤ ਰਿਹਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਸਤ ਮਲੰਗ ਫਕੀਰ ਅੜੀਏ
ਨਾ ਸਿਪਾਹੀ ਨਾ ਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਠਾਠ ਬਾਕੀ, ਹੈ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਹੀਰ ਅੜੀਏ
ਜਾ ਕੇ ਦੇਖ ਤਾਂ ਸਹੀ ਮਲੂਮ ਕਰ ਕੇ, ਕੀਤਾ ਪੁੱਟ ਫਕੀਰ ਤਕਦੀਰ ਅੜੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਦੇ ਖੇਲ ਨਿਆਰੜੇ ਨੀ, ਸ਼ਾਹ ਗਦਾ-ਗਦਾ ਅਮੀਰ ਅੜੀਏ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਆਤਮਾ ਫੜਕਿਆ ਏ, ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਲਜਾ ਧੜਕਿਆਏ
ਰਾਹ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਆਣ ਲੱਭਾ, ਰੋੜ ਦੁੱਖ ਦਾ ਆਨ ਕੇ ਰੜਕਿਆ ਏ
ਗੋਲੀ ਗੱਲ ਆਖੇ ਏਧਰ ਗਸ਼ ਆਵਨ, ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਉਤੇ ਤੇਲ ਭੜਕਿਆ ਏ
ਪਾ ਕੇ ਰੰਜ ਮਲਾਲ ਨਿਢਾਲ ਹੋਈ, ਬਾਹਰ ਢੋਲ ਜੁਦਾਈ ਦਾ ਖੜਕਿਆ ਏ
ਛਮਾ ਛਮ ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਝੜੀ ਲੱਗੀ, ਸਾਵਣ ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਛਿੜਕਿਆ ਏ
ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਕੀਤਿਆਂ ਸੁਖ ਹੁੰਦਾ, ਐਥੇ ਹੋਰ ਦੂਨਾ ਦੁੱਖ ਟਰਕਿਆ ਏ
ਆਈ ਬਾਹਰ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਰਾਣੀ, ਬੱਦਲ ਪਿਆਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਕਰ ਕੜਕਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਦੇ ਉਠਣ ਲੂੰਬੇ, ਸੀਨਾ ਕਾਹੜਨੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਗੜ੍ਹਕਿਆ ਏ
ਆਈ ਸਾਮਣੇ ਵੀਰ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਈ ਨਿਢਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਥਿੜਕੇ ਪੈਰ ਤੇ ਗੁੰਮ ਹਵਾਸ ਹੋ ਗਏ, ਸਣੇ ਸਖੀਆਂ ਹੋਈ ਬੇ ਹਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਵੀਰ ਵੇਖ ਤਸਵੀਰ ਜਿਉਂ ਹੋਈ ਖਾਇਫ, ਅੱਖਾਂ ਢੱਕਦੀ ਬੁੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਹਾਏ ਹਾਏ ਇਹ ਕੈਹਰ ਕੀ ਵਰਤਿਆਏ? ਪਈ ਕੂਕਦੀਏ ਹਾਲ ਹਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਸ਼ਕਲ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਵਲੇ ਰਾਵਲੇ ਦੀ, ਚੰਬੜ ਵੀਰ ਨੂੰ ਲਿਆ ਸੰਭਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਗਲੇ ਲਾਇ ਕੇ ਹੋਈ ਬੇ ਤਾਬ ਐਸੀ, ਭੁੱਲੀ ਆਪਣਾ ਸਭ ਖਿਆਲ ਮੈਨਾਂ
ਮਿੱਟੀ ਵਾਂਗ ਬੇ ਜਾਨ ਬੇ ਜਾਨ ਹੋਈ, ਨੀਂਮ ਜਾਨ ਬੇ ਤਾਬ ਕਮਾਲ ਮੈਨਾਂ
ਕਰਨ ਸਖੀਆਂ ਸਭ ਵਿਰਲਾਪ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਹੋਈ ਅੱਜ ਕਮਾਲ ਕੰਗਾਲ ਮੈਨਾਂ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਮਹਾਰਾਣੀਏਂ ਕਰੇਂ ਵਿਰਲਾਪ ਕਾਹਨੂੰ? ਨਹੀਂ ਰੋਵਣਾ ਕੁਝ ਬਨਾਏ ਭੈਣਾ
ਕਰਮ ਰੇਖ ਜੋ ਲਿਖੀ ਦਰਗਾਹ ਵੱਲੋਂ, ਕੌਣ ਮੇਖ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਭੈਣਾ
ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਭੁਗਾਂਵਦੇ ਕਰਮ ਸਭ ਨੂੰ, ਕਿਤੇ ਤਾਰਦਾ ਕਿਤੇ ਡੁਬਾਏ ਭੈਣਾ
ਜੋ ਕੁਝ ਬੀਜਦਾ ਸੋਈ ਕੁਝ ਆਨ ਮਿਲਦਾ, ਨ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਦਕਰਾ ਪਾਏ ਭੈਣਾ
ਥੋੜੇ ਦੇਖ ਕੇ ਭੋਗ ਫਿਰ ਜੋਗ ਲੈਣਾ, ਇਹੋ ਲਿਖਿਆ ਖਾਸ ਦਰਗਾਹੇ ਭੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਕਿਉਂ ਚੰਬੜੇਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ? ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕਲੇਸ਼ ਮਿਟਾਏ ਭੈਣਾ
ਕਰ ਕੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਭਗਵਾਨ ਸਿਮਰੋ, ਕਰਸੀ ਰਾਮ ਦਾ ਨਾਮ ਸਹਾਏ ਭੈਣਾ
ਮੇਰਾ ਜਿਸਮ ਖਰਾਬ ਸੁਵਾਹ ਲੱਗੀ, ਨਾਲ ਲੱਗਿਆਂ ਆਬ ਗਵਾਏ ਭੈਣਾ
ਜ਼ਰੀ ਮਖਮਲਾਂ ਅਤਲਸਾਂ ਗੋਟਿਆਂ ਤੇ, ਪੈ ਕੇ ਧੂੜ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਏ ਭੈਣਾ
ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਣਾ ਚਾਹੀਏ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੱਲ ਕੇ ਆਏ ਭੈਣਾ
ਜੇਹੜਾ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗ਼ਮੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਯਾ, ਸੁਣ ਕੇ ਰੰਜ ਉਹ ਕਦੋਂ ਮਨਾਏ ਭੈਣਾ
ਹੋਏ ਸਖਤ ਮਨੂਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜੇਹੜੇ, ਕੀਕਰ ਓਸ ਨੂੰ ਰੋਣਾ ਭੁਲਾਏ ਭੈਣਾ
ਤੇਰੇ ਰੋਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਾਪ ਮੈਨੂੰ, ਰੋਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਾਇਦਾ ਕਾਏ ਭੈਣਾ
ਮੈਂ ਹੈ ਜਾਵਣਾ ਤੀਰਥਾਂ ਵੱਲ ਛੇਤੀ, ਡੇਰੇ ਹੋਰ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਲਵਾਏ ਭੈਣਾ
ਆਵੇ ਸੰਤ ਤਾਂ ਰੋਣ ਨਾ ਬੈਠ ਜਾਈਏ, ਚਾਹੀਏ ਮੰਨਣੀ ਰੱਬ ਰਜ਼ਾਏ ਭੈਣਾ
ਰਮਤੇ ਚਾਤ੍ਰਿਕੇ ਨੂੰ ਮਿਲੀਂ ਹੱਸ ਕੇ ਤੇ, ਸੁਖ ਪਾਵਸੇਂ ਦੂਣ ਸਵਾਏ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਰੱਬਾ ਬਾਹੁੜੀ ਵੇ ਏਹ ਕੀ ਖੇਲ ਬਣਿਆ ? ਮਾਰੀ ਗਈ ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੀ ਮੱਤ ਲੋਕੋ
ਕੌਤਕ ਦੇਖ ਮੈਂ ਰਹੀ ਹਾਂ ਸੱਚ ਮੁਚੀ, ਇਕੇ ਚੜ੍ਹੀ ਦਿਮਾਗ਼ ਦੀ ਰੱਤ ਲੋਕੋ
ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਖਬਰੇ ਸੁਪਨਾ ਵੇਖਦੀ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਭਾਸਦਾ ਨਹੀਂ ਏਹ ਸੱਤ ਲੋਕੋ
ਯਾ ਮੈਂ ਬਾਵਰੀ ਝੱਲੜੀ ਅਕਲ ਮਾਰੀ, ਐਵੇਂ ਰੋਲੜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਘੱਤ ਲੋਕੋ
ਕੀ ਏਹ ਵੀਰ ਮੇਰਾ ਓਹੋ ਭਰਥਰੀ ਹੈ ? ਜਿਸਦੀ ਲੋਕ ਦੋਹਾਂ ਅੰਦਰ ਪੱਤ ਲੋਕੋ
ਓਸੇ ਪਿਤਾ ਗੰਧਰਬ ਦੀ ਅੰਸ ਭਾਈ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੋ ਵਿੱਚ ਸੁਰਮੱਤ ਲੋਕੋ
ਓਹੋ ਮਾਉਂ ਦਾ ਜੰਮਿਆ ਲਾਡਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੀਰ ਹੈ ਬਿਕ੍ਰਮਾਦੱਤ ਲੋਕੋ
ਨਹੀਂ-ਕਦੇ ਨਾਹੀਂ-ਮੈਂ ਨਾ ਸੱਚ ਮੰਨਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ ਸਮਝਾਈਓ ਵੱਤ ਲੋਕੋ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਆਈ ਘੇਰਨੀ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਵੇਂਹਦੀਆਂ ਸੱਤ ਕੁਸੱਤ ਲੋਕੋ
ਮੇਰਾ ਭਰਥਰੀ ਵੀਰ ਕਿਉਂ ਫਕਰ ਹੁੰਦਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਰਾਜ ਤੇ ਮਾਰਦਾ ਲੱਤ ਲੋਕੋ ?
ਓਹ ਖੈਰਾਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਖਾਂਵਦਾ ਸੀ, ਕਰਦਾ ਰਾਮ ਦੀ ਸਦਾ ਭਗੱਤ ਲੋਕੋ
ਕੀਕਰ ਕਰਾਂ ਯਕੀਨ ਮੈਂ ਹਾਏ ਲੋਕੋ ? ਓਹੋ ਵੀਰ ਛਡ ਗਿਆ ਜਗੱਤ ਲੋਕੋ
ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸੀ ਓਸ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਕਾਹਦੀ ? ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ ਸੱਤ ਅਸੱਤ ਲੋਕੋ
ਰਈਯਤ ਪਾਲਦਾ ਸੀ ਅਦਲ ਤੋਲਦਾ ਸੀ, ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਰੱਖਦਾ ਜੱਤ ਲੋਕੋ
ਕੇਹੜੀ ਲੋੜ ਪਿਛੇ ਹੋਣਾ ਫਕਰ ਸਾਸੂ ? ਛੱਡ ਆਪਣਾ ਆਪ ਅਪਣੱਤ ਲੋਕੋ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਸ਼ ਦੀ ਕਰੀਂ ਦਵਾ ਕੋਈ, ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹੀ ਸਕੱਤ ਲੋਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਭੈਣ ਭੋਲੀਏ ਕੀਰਨੇ ਕਰੇਂ ਕਾਹਨੂੰ? ਸੁਖ ਸਦਾ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਛਾਯਾ ਬ੍ਰਿਛ ਦੀ ਵਾਂਗ ਨਾ ਟਿਕੇ ਮਾਯਾ, ਆਯਾ ਗਿਆ ਕਰ ਛੱਡਦੇ ਕੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਰਾਤੀ ਗੱਦੀਓਂ ਉੱਠ ਕੇ ਸੌਣ ਰਾਜੇ, ਦਿਨੇ ਹੋਰ ਆ ਜਾਂਵਦੇ ਬੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਗਾਲ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵਨ, ਪਲੀਂ ਮੰਗਤੇ ਹੋਣ ਸੁਖ ਚੈਨ ਵਾਲੇ
ਲੱਗੇ ਦੇਰ ਨਾ ਪਲਟਦੇ ਪਾਸਿਆਂ ਨੂੰ, ਏਹ ਨੇ ਵੈਹਨ ਦਰਿਯਾ ਦੇ ਵੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਹੋਣ ਕੀਰ ਅਮੀਰ-ਅਮੀਰ ਕੀਰੋਂ, ਏਹ ਦਰਖਤ ਕਿਨਾਰੜੇ ਢੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਪਾਣੀ ਬੱਧਿਆ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਜਾਂਵਦਾ ਨਾ, ਚਰਖ ਚੱਲਦੇ ਸਦਾ ਦਿਨ ਰੈਨ ਵਾਲੇ
ਓਹੋ ਵੀਰ ਫਕੀਰ ਮੈਂ ਭਰਥਰੀ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਰੇਂ ਵਿਰਲਾਪ ਉਜੈਨ ਵਾਲੇ
ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਨਾ ਖ਼ਾਬ ਏਹ ਦੇਖਨੀ ਹੈਂ, ਏਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਨੇ ਪੈਨ ਵਾਲੇ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਜਾਗਦੀ ਐਪਰ ਮਕਸੂਮ ਸੁੱਤੇ, ਬੂਟੇ ਪੱਟਦੀ ਪਈ ਸੁਰੈਨ ਵਾਲੇ
ਤੈਨੂੰ ਦੁੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਬੇ ਹੱਦ ਹੋਇਆ, ਸੋਮੇ ਫੁੱਟ ਕੇ ਨਿਕਲੇ ਨੈਨ ਵਾਲੇ
ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਂਵਦਾ ਕਿਉਂ? ਦੁੱਖ ਪੈਨ ਗੇ ਕਦੇ ਨਾ ਸੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਤੂੰ ਸੰਤੋਖ ਕਰ ਭੈਣ ਜੀ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾ, ਏਹ ਨਾ ਚੰਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨੇ ਲੈਹਨ ਵਾਲੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਲੇ ਗੀ ਭਾਹ ਹਮੇਸ਼ ਸੀਨੇ, ਸਾਕ ਚੰਦਰੇ ਵੀਰ ਤੇ ਭੈਣ ਵਾਲੇ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਕਾਹਨੂੰ ਵੀਰ ਵੇ ਮਲੀ ਸੁਆਹ ਪਿੰਡੇ, ਕਾਹਦੀ ਆਈਓ ਜੀਉ ਤਰੰਗ ਵੀਰਾ?
ਸਦਕੇ ਭੈਣ ਕੀਤੀ ਜੀਵਨ ਜੋਗਿਆ ਵੇ, ਸੱਚੋ ਸੱਚ ਸੁਨਾ ਨਾ ਸੰਗ ਵੀਰਾ!
ਕੇੜ੍ਹੀ ਭੀੜ ਆ ਬਣੀ ਮੈਂ ਘੋਲ ਘੱਤੀ, ਕੋਈ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੈ ਗਿਆ ਭੰਗ ਵੀਰਾ?
ਆਈ ਤੋਟ ਭੰਡਾਰਿਆਂ ਖੁਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੀਤਾ ਕਿਸੇ ਗਨੀਮ ਨੇ ਤੰਗ ਵੀਰਾ?
ਕੇਹੜਾ ਆਨ ਕੇ ਦੁੱਖ ਸੀ ਪਿਆ ਤੈਨੂੰ, ਕਾਹਨੂੰ ਬਨਗਿਓਂ ਮਸਤ ਮਲੰਗ ਵੀਰਾ
ਏਧਰ ਭੇਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੈਗ਼ਾਮ ਮੈਨੂੰ, ਜੇਹੜੀ ਲੋੜ ਸੀ ਘੱਲਦੋਂ ਮੰਗ ਵੀਰਾ
ਭਾਜੜ ਪਈ ਕਿਉਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵੱਲ ਤੇਰੀ? ਕਿਸੇ ਬਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਜੰਗ ਵੀਰਾ
ਤੂੰ ਤਾਂ ਛੱਤਰੀ ਪੁਤ ਰਾਜਪੂਤ ਦਾ ਸੈਂ, ਇੰਦ੍ਰ ਜੀਤ ਤੇਰੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਵੀਰਾ
ਕਾਇਰ ਕਾਸਨੂੰ ਹੋਇ ਕੇ ਨੱਸ ਤੁਰਿਓਂ? ਤੂੰ ਸੀ ਰੱਖਣਾ ਕਲਾ ਦਾ ਲੰਗ ਵੀਰਾ
ਪਹੁੰਚਾ ਦੁੱਖ ਕੀ ਚਾਨਣਾ ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ? ਤੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪੀਲੜਾ ਰੰਗ ਵੀਰਾ
ਹੋਈ ਕੋਈ ਗੁਸਤਾਖ਼ ਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ, ਜ਼ੈਹਰਨ ਨਾਗਨੀ ਮਾਰਿਆ ਡੰਗ ਵੀਰਾ
ਹੁਣੇ ਚੂਸ ਲਾਂ ਖੂਨ ਉਸ ਤੱਤੜੀ ਦਾ, ਕਰ ਕੇ ਡੱਕਰੇ ਦਿਆਂ ਸੂ ਟੰਗ ਵੀਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੋਵੇ ਕੌਣ ਹਰਾਮੜੀ ਕੈਹਣ ਵਾਲੀ, ਮੇਰਾ ਵੀਰ ਨਾਹੀਂ ਕੋਈ ਨੰਗ ਵੀਰਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸ ਹਵਾਲ ਸਾਰਾ, ਕੋਈ ਕਰਾਂ ਅਰਾਮ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀਰਾ*

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਨਾ ਕਰ ਰੁਦਨ ਅੰਮਾਂ ਜਾਈ ਭੈਣ ਮੇਰੀ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਲਾਯੋਈ ਭਰਮ ਭੈਣਾ
ਕਿਉਂ ਬੇ ਚੈਨ ਹੋ ਨੈਨ ਸੁਜਾਵਨੀਏਂ, ਪਾ ਕੇ ਵੈਨ ਕਿਉਂ ਹੁੰਨੀਏਂ ਗਰਮ ਭੈਣਾ
ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਚੋਭਿਆ ਮੂਲ ਕੋਈ, ਨਾ ਗੁਸਤਾਖ ਹੋਈ ਕੋਈ ਹਰਮ ਭੈਣਾ
ਨਾ ਕੋਈ ਜੰਗ ਹੋਯਾ ਨਾ ਮੈਂ ਤੰਗ ਹੋਯਾ, ਨਾ ਮੈਂ ਨੱਠਿਆ ਲਾਹਕੇ ਸ਼ਰਮ ਭੈਣਾ
ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਾ ਸੀ ਕੋਈ ਗ਼ਮੀ ਨਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੁੱਖ ਦਾ ਵਰਮ ਭੈਣਾ
ਏਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੱਥ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਹੈ, ਜੀਆਂ ਜੋਗ ਭੁਗਾਂਵਦਾ ਕਰਮ ਭੈਣਾ
ਓਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਜੀ ਵਿਚਾਰ ਪਾਈ, ਏਹ ਦੁਰਲੱਭ ਮਨੁਖ ਦਾ ਜਰਮ ਭੈਣਾ
ਪਾਪ ਕਰਦਿਆਂ ਸਖਤ ਮਨੂਰ ਹਿਰਦਾ, ਕੀਤਾ ਓਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਰਮ ਭੈਣਾ
ਕਾਹਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਹੋਯੋਂ, ਏਹ ਨਾ ਰੈਹਣ ਗੇ ਹੱਡ ਤੇ ਚਰਮ ਭੈਣਾ
ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਗੀ ਨੇਕ ਕੁਛ ਕਾਰ ਕੀਤੀ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੀਚ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਮਰਮ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਤੂੰ ਤਾਂ ਵੀਰ ਵੇ ਵਡਾ ਦਾਨਾ ਸਾਂਏਂ, ਤੇਰੀ ਅਕਲ ਕਿਉਂ ਗਈ ਹੈ ਮਾਰੜੀ ਵੇ?
ਧੋਖਾ ਖਾ ਗਿਓਂ ਚੰਦ ਵੇ ਇਸ ਗੱਲੇ, ਬੈਹ ਕੇ ਗੱਲ ਨਾ ਸੋਚੀਓ ਸਾਰੜੀ ਵੇ
ਰਾਜ ਕਾਜ ਦਾ ਕੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ, ਕੇਹੜੀ ਖਲਕ ਦੀ ਕੀਤੀਓ ਕਾਰੜੀ ਵੇ?
ਪਿੱਛੇ ਤੁਧ ਦੇ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲਸੀ ਗਾ? ਓਹਦੇ ਭਾ ਦੀ ਪਈ ਖਵਾਰੜੀ ਵੇ
ਤੇਰੀ ਭਾਰਜਾ ਤਿਨ ਸੌ ਸੱਠ ਵੀਰਾ, ਕੌਣ ਕਰੇ ਗਾ ਆਨ ਦਿਲਦਾਰੜੀ ਵੇ
ਓਹ ਸੀ ਹਰੀ ਕਚਾਹ ਕਿਆਰੜੀ ਵੇ, ਫੇਰ ਸੁੱਟੀਓ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਆਰੜੀ ਵੇ
ਪਾਪਨ ਭੈਣ ਸਾਂ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰੜੀ ਵੇ, ਕਾਲੀ ਬੋਲੜੀ ਰੈਨ ਅੰਧਾਰੜੀ ਵੇ
ਤੇਰੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਵੇ, ਵੈਣ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿੰਦ ਭੀ ਹਾਰੜੀ ਵੇ
ਤੈਨੂੰ ਤਰਸ ਨਾ ਆਯਾ ਕਿਸੇ ਉਤੇ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਗਿਰੀਆਜ਼ਾਰੜੀ ਵੇ
ਸਾਥੋਂ ਕੇਹੀ ਹੋਈ ਗੁਨਾਹਗਾਰੜੀ ਵੇ? ਜਿਸਦੀ ਦੇਂ ਸਜ਼ਾ ਏਹ ਭਾਰੜੀ ਵੇ
ਉੱਜੜ ਜਾਏ ਗੀ ਵੀਰ ਵੇ ਰਾਜਧਾਨੀ, ਜੇਹੜੀ ਨਿਯਤ ਤੂੰ ਜੋਗ ਦੀ ਧਾਰੜੀ ਵੇ
ਪੁੱਠੀ ਕਾਸ ਨੂੰ ਖੇਡ ਖਿਲਾਰੜੀ ਵੇ? ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਾਹ ਮਦਾਰ ਮਦਾਰੜੀ ਵੇ
ਭੈਣ ਘੋਲ ਘੱਤੀ ਜਿੰਦ ਵਾਰੜੀ ਵੇ, ਬਣ ਕੇ ਬੈਠ ਸਰਕਾਰ ਦਰਬਾਰੜੀ ਵੇ
ਏਹ ਸਮੇਟ ਕੇ ਖੇਡ ਖਿਲਾਰੜੀ ਵੇ, ਉੱਜੜ ਗਿਆਂ ਦੀ ਛੱਡ ਦੇ ਯਾਰੜੀ ਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਥੋਂ ਨਹੀਂ ਗੁਨਾਹ ਕਸੂਰ ਹੋਇਆ, ਕਾਹਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰੇਂ ਫਰਾਰੜੀ ਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੋੜ ਨਾ ਨੀਂਹ ਸੰਸਾਰ ਵਲੋਂ, ਰੋਂਦੀ ਮਰੇਗੀ ਭੈਣ ਹਤਿਆਰੜੀ ਵੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਵੱਸ ਭਾਗ ਦੇ ਭੋਗ ਤੇ ਜੋਗ ਭੈਣਾ, ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂ ਦੇਸ ਦਾ ਵਾਲੜੀ ਨੀ
ਭਾਗ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮਲੀ ਸੁਆਹ ਪਿੰਡੇ, ਦਰ ਦਰ ਮੰਗਦਾ ਫਿਰਾਂ ਸੁਆਲੜੀ ਨੀ
ਚੱਲੇ ਕਦੋਂ ਤਦਬੀਰ ਤਕਦੀਰ ਅੱਗੇ, ਝੂਠੇ ਹੋਰ ਪੁਲਾਉ ਖਿਆਲੜੀ ਨੀ
ਜਿਚਰ ਲਿਖੀ ਸੀ ਸੀਸ ਤੇ ਰਾਜ ਗੱਦੀ, ਉਚਰ ਮੌਜ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੀ ਭਾਲੜੀ ਨੀ
ਜਦੋਂ ਜੋਗ ਦੇ ਆਣ ਸੰਜੋਗ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਓਦੋਂ ਜੋਗ ਦੀ ਕਾਰ ਸੰਭਾਲੜੀ ਨੀ
ਨਾ ਏਹ ਵੱਸ ਤੇਰੇ ਨਾ ਏਹ ਵੱਸ ਮੇਰੇ, ਹੱਥ ਸਭ ਹੈ ਉਸ ਬਨਮਾਲੜੀ ਨੀ
ਨੱਕ ਨੱਥ ਹੈ ਖਸਮ ਦੇ ਹੱਥ ਸਾਡੀ-ਓਹੋ ਮਾਲੜੀ, ਵਾਲੜੀ, ਪਾਲੜੀ ਨੀ
ਰੱਖੇ ਜਿਵੇਂ ਰਜ਼ਾ ਤੇ ਰਹਿਣ ਰਾਜ਼ੀ, ਏਹੋ ਮੱਤ ਹੈ ਗੁਰਾਂ ਸਿਖਾਲੜੀ ਨੀ
ਨਾ ਉਦਾਸ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਰੱਖ ਤਕਵਾ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਰੇਗਾ ਸਭ ਸੁਖਾਲੜੀ ਨੀ
ਓਹਨੂੰ ਫਿਕਰ ਹੈ ਸਭ ਦਾ ਆਪ ਸਾਰਾ, ਕੇਹੜਾ ਓਸਦੀ ਮੇਹਰ ਤੋਂ ਖਾਲੜੀ ਨੀ
ਜਦੋਂ ਦੰਦ ਨਾ ਸਨ ਤਦੋਂ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ, ਹੋਏ ਦੰਦ ਤਾਂ ਰਿਜ਼ਕ ਖਵਾਲੜੀ ਨੀ
ਓਹਦੀ ਅੰਸ ਦੁਨੀਆਂ ਮਾਈ ਬਾਪ ਸਭ ਦਾ ਪਲ ੨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਰੇ ਰਖਵਾਲੜੀ ਨੀ
ਬੰਦਾ ਬਣੇ ਅਧੀਰ ਨਾ ਧੀਰ ਧਰਦਾ, ਪਿਆ ਔਂਤਦਾ ਫਿਰੇ ਹਬਾਲੜੀ ਨੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਬੇਸਬਰ ਨਾ ਬਣੋ ਲੋਕੋ, ਰੱਬ ਦੇਵਸੀ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲੜੀ ਨੀ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਕੀਕਰ ਹੋ ਗਿਆ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਵੀਰਾ, ਵੱਜੇ ਕਿਧਰੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਬਾਨ ਵੀਰਾ?
ਕੇਹੜੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰੇ ਤੈਨੂੰ ਮੱਤ ਦਿੱਤੀ, ਧਾਯਾ ਰੱਬ ਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਵੀਰਾ?
ਕੇਹੜੇ ਹੈਂ ਪਿਆਰੇ ਤੈਨੂੰ ਸਬਕ ਦਿੱਤਾ, ਚਾਦਰ ਲਈ ਫਕੀਰੀ ਦੀ ਤਾਨ ਵੀਰਾ?
ਤੂੰ ਜਵਾਨ ਏਹ ਉਮਰ ਹੈਵਾਨ ਹੁੰਦੀ, ਕੀਕਰ ਜਿੱਤਿਆ ਨਫਸ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵੀਰਾ?
ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸੱਠ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੁੱਧਾ, ਕੀਕਰ ਛੁੱਟਿਆ ਪੀਨ ਤੇ ਖਾਨ ਵੀਰਾ?
ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਅਵੱਲੜਾ ਰੋਗ ਲਾਯਾ, ਛੱਡੇ ਐਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਵੀਰਾ
ਤੇਰਾ ਜੀਉ ਨਿਰਮੋਹ ਤੇ ਸਖਤ ਹੋਯਾ, ਕੱਸੀ ਕੈਹਰ ਦੀ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਵੀਰਾ
ਲੋਕੀ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਕੇ ਜੰਗਲ ਜਾਂਵਦੇ ਸਨ, ਤੂੰ ਜਾ ਮੱਲਿਆ ਉਮਰ ਜਵਾਨ ਵੀਰਾ
ਨਵੀਂ ਤੋਰ ਕੀ ਤੋਰੀਓਈ ਸਿਤਮ ਕਰਕੇ, ਅਜੇ ਉਮਰ ਸੀ ਬਾਲ ਨਾਦਾਨ ਵੀਰਾ
ਚੋਲਾ ਨਰਮ ਸਰੀਰ ਸੀ ਪੱਤ ਵਰਗਾ, ਚੇਹਰਾ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵੀਰਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਕਰ ਖੇਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੁਲਾਇਓਈ, ਕੀਤਾ ਜਾਨ ਦਾ ਜਾਣ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀਰਾ
ਬਣਿਓਂ ਜਾਇ ਕੇ ਬਾਲਕਾ ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ, ਤੇਰਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਜੇ ਕੀ ਹਾਨ ਵੀਰਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਭੈਣਾ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸਦਾ ਮਿੱਠੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਧੀਏ ਤਦੋਂ ਹੀ ਫੱਲਦੀ ਏ
ਐਥੇ ਨਹੀਂ ਇਤਬਾਰ ਕੁਛ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ, ਮੌਤ ਨਿੱਤ ਸਨੇਹੁੜੇ ਘੱਲਦੀ ਏ
ਬਾਲ ਬ੍ਰਿਧ ਜਵਾਨ ਨੂੰ ਸੱਦ ਲੈਂਦੀ, ਖ਼ਬਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਇਕ ਪੱਲ ਦੀ ਏ
ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਪਿਆਦੜੇ ਘੱਲਦੀ ਏ, ਫੁਰਸਤ ਦੇ ਨਾ ਕਰਨ ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਏ
ਜੇਹੜੇ ਜਾਗਦੇ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਹੋਸ਼ ਕਰ ਕੇ, ਫਾਹੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੱਲਦੀ ਏ
ਪਈਆਂ ਰੈਹਨ ਨਿਆਮਤਾਂ ਸਭ ਏਥੇ, ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਚੱਲਦੀ ਏ
ਮਾਯਾ ਮੋਹ ਦਾ ਜਾਲ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਤੇ, ਸੁੱਤੇ ਪਇਆਂ ਨੂੰ ਨੇਕੀਓਂ ਛੱਲਦੀ ਏ
ਜਦੋਂ ਜਾਣ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਕੇ, ਮਾਰ ਜਮਾਂ ਦੀ ਜਿੰਦੜੀ ਝੱਲਦੀ ਏ
ਪਛੋਤਾਂਵਦੀ ਵਕਤ ਵਿਹਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਪਈ ਹੱਥ ਅਫਸੋਸ ਦੇ ਮੱਲਦੀ ਏ
ਨੇਕੀ ਰਹੇ ਗੀ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਦਾ ਕਾਇਮ, ਖਾਕ ਖਾਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰੱਲਦੀ ਏ
ਬਾਲੀ ਉਮਰ ਧ੍ਰੂਹ ਨੂੰ ਬਾਣ ਲੱਗੇ, ਨਿਕਲ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜੀ ਸਾਬਰੀ ਏ
ਕੀਤੀ ਭਗਤ ਨ੍ਰਿਬਾਨ-ਵਿਸ਼ਾਮ ਪਾਯਾ, ਅੱਜ ਕਰੇ ਨਾ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰੀ ਏ
ਅਜੈ ਪਾਲ ਰਾਜਾ-ਧ੍ਰੁਧ ਰਿਖੀ ਹੋਯਾ, ਬਾਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਅਕਾਬਰੀ ਏ
ਦੱਤਾਤ੍ਰੇ ਨੇ ਛੋਟੜੀ ਉਮਰ ਅੰਦਰ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਨਾਬਰੀ ਏ
ਮਹਾਰਾਜ ਸੁਕਦੇਵ, ਵਿਆਸ ਵਾਲੀ, ਤੇ ਭਗੀਰਥੀ ਭਗਤ ਉਜਾਗਰੀ ਏ
ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਜਤੇਂਦ੍ਰੀ ਨਾਥ ਪੂਰਾ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਉਠਾਈ ਸੀ ਛਾਬੜੀ ਏ
ਅਗੇ ਕਈ ਜਵਾਨ ਮਸਤਾਨ ਹੋਏ, ਕੀਤੀ ਨਵੀਂ ਨਾ ਭਰਤ ਨੇ ਚਾਬਰੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਫਕੀਰ ਹੁੰਦੇ, ਭੋਲੀ ਭੈਣ ਕਿਉਂ ਦੇਖ ਕੇ ਘਾਬਰੀ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਬਾਲੀ ਉਮਰ ਜੋ ਹੋ ਗਏ ਸੰਤ ਪੂਰੇ, ਫੜੀਆਂ ਤੁਧ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨ ਚਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਨਾਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸੱਠ ਵਿਆਹ ਕੇ ਤੇ, ਪਿਛੋਂ ਰੰਡੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਹਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਤੈਨੂੰ ਤਰਸ ਨਾ ਆਯਾ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਤੇ, ਧਾਰ ਆਦਤਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਸੇਹਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜੰਞ ਲੈ ਸਾਥ ਚੜ੍ਹਿਓਂ, ਧੀਆਂ ਹੋਰ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਨਾ ਲੀਆਂ ਵੇ
ਖੇਤੀ ਬੀਜ ਕੇ ਫੇਰ ਨਾ ਸਿੰਜਿਓਈ, ਫਲਨ ਬਾਝ ਹੀ ਧੁੱਪ ਸੁਕਾ ਲੀਆਂ ਵੇ
ਨ ਜਵਾਨ ਹੋਈਆਂ ਨ ਜਹਾਨ ਡਿੱਠਾ, ਪਾ ਕੁਠਾਲੜੀ ਹਿਜਰ ਦੀ ਢਾਲੀਆਂ ਵੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਥਣੀਂ ਦੁੱਧ ਨਾ ਸਿੰਮਿਆ ਅਜੇ ਵੀਰਾ, ਦੁੱਖਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਨ ਦਿਖਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਗੋਦੀ ਹਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਨਿਮਾਣੀਆਂ ਦੀ, ਉੱਤੋਂ ਪਤੀ ਜੁਦਾਈਆਂ ਪਾ ਲੀਆਂ ਵੇ
ਤੂੰ ਹੀ ਸੋਚ ਖਾਂ ਵੀਰ ਵੇ ਗ਼ੌਰ ਕਰ ਕੇ, ਕੀਕਰ ਜੀਵਸਨ ਸੁੰਦ੍ਰਾਂ ਬਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਹਰੀਆਂ ਸਰੂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਰਿਹ ਡਾਲੀਆਂ ਵੇ, ਸ਼ਕਲਾਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਛੈਲੀਆਂ ਭਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਕੀਕਰ ਕਰਨ ਗੁਜ਼ਰਾਨ ਦਿਲਜਾਨ ਬਾਝੋਂ ਕੀਕੂੰ ਬਾਗ਼ ਫਲਦੇ ਬਿਨਾ ਮਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਜੇ ਕੁਵਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ, ਉਮਰਾਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਕੱਟ ਸੁਖਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਗੋਦੀ ਬਾਲ ਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਖੇਡਦਾ ਜਾਂ, ਹਰੀਆਂ ਫਲਦੇ ਮਾਨ ਤੇ ਡਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਤੇਰੀ ਅੰਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਖਿਡਾਇ ਕੇ ਤੇ, ਚੜੀਆਂ ਰੈਂਹਦੀਆਂ ਮੁਖ ਤੇ ਲਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਜਾਂ ਤੂੰ ਕੋਲ ਹੁੰਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਮਾਨ ਭਾਰਾ, ਕਰਦੋਂ ਬਾਗ਼ਦੀਆਂ ਆਪ ਰਖਵਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਕਰ ਬੰਦ ਨਿਭਾਗਣਾਂ ਦੇ, ਥਾਵਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਭਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਕੋੜ੍ਹੀ ਹਿਰਸ ਤੇ ਜੀਉਣ ਦੇ ਜੁਗ ਜੀਵੇਂ, ਜਿੰਦਾਂ ਹਿਜਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੇ ਜਾਲੀਆਂ ਵੇ
ਕੂੰਜਾਂ ਵਾਂਗ ਕੁਰਲਾਂਦੀਆਂ ਮਰਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੀਆਂ ਗਾਲੀਆਂ ਵੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ

ਜੇਹੜੇ ਰੱਬ ਨੇ ਖਲਕ ਉਤਪੱਤ ਕੀਤੀ, ਓਹੋ ਕਰੇ ਸਭ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਭੈਣਾ
ਓਹੋ ਸਬਰ ਜੇ ਬਖਸ਼ਦਾ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਤਾਂਹੀ ਰੈਹਨ ਹਰ ਹਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਭੈਣਾ
ਓਹੋ ਪਾਲਦਾ ਪੋਸਦਾ ਖਬਰ ਲੈਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਕੀ ਮਜਾਲ ਭੈਣਾ
ਕੌਣ ਜੰਮਿਆ ਕਰੇ ਬਰਾਬਰੀ ਜੇ? ਏਹ ਭਗਵੰਤ ਦੀ ਦਾਤ ਹੈ ਬਾਲ ਭੈਣਾ
ਗ਼ਨੀ ਸੈਹਕਦੇ ਮਰ ਗਏ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ, ਤੇ ਅਨ ਮੰਗਿਆ ਲੈਨ ਕੰਗਾਲ ਭੈਣਾ
ਲੱਖਾਂ ਰੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ ਜੀਵਨ, ਰੱਖ ਆਸਰਾ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਭੈਣਾ
ਕਰਨ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ, ਗੰਦਾ ਕਰਨ ਨਾ ਕਦੇ ਖਯਾਲ ਭੈਣਾ
ਰੱਬ ਜਿਧੇ ਤੇ ਆਨ ਕੇ ਦਿਨ ਪਾਵੇ, ਹਿੰਮਤ ਝਾਲ ਦੀ ਦੇਂਵਦਾ ਨਾਲ ਭੈਣਾ
ਕਰਨ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਨਾ ਜਾਣ ਰੱਖਣ, ਜੱਫਰ ਲੈਂਦੀਆ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਜਾਲ ਭੈਣਾ
ਜਿਦਰ ਸੁਖ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਲਿਖੇ ਮੱਥੇ, ਓਨੇ ਸੁਖ ਦੇ ਲੰਘ ਗਏ ਸਾਲ ਭੈਣਾ
ਜਦੋਂ ਪਿਆ ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ ਗੁਣਾ ਪੁੱਠਾ, ਪੁੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ ਰਾਜ ਇਕਬਾਲ ਭੈਣਾ
ਚਲੇ ਨਾਲ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਿਸਦੀ, ਕੌਣ ਲਿਖੀ ਨੂੰ ਸੱਕਦਾ ਟਾਲ ਭੈਣਾ?
ਮੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖਿਆ ਦੁੱਖ ਜੇਹੜਾ, ਰਹੇ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਤ੍ਰੈ ਕਾਲ ਭੈਣਾ!
ਮੈਨੂੰ ਲਗਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਆਪ ਲਾਈ, ਕੱਟ ਸੁੱਟਿਆ ਮੋਹ ਦਾ ਜਾਲ ਭੈਣਾ
ਏਸ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਨੂੰ ਮਿਥਾਂ ਵਬਾਲ ਭੈਣਾ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀਆਂ ਗਿਨਾਂ ਜੰਜਾਲ ਭੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰੱਬ ਦੀ ਰਹੋ ਰਜ਼ਾ ਰਾਜ਼ੀ, ਕਰ ਕੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਢਾਲ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਵੀਰਾ ਜਾਣ ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਿਆਂ ਤੈਨੂੰ, ਮੇਰੇ ਆਲਿਆ ਭੋਲਿਆ ਭਾਲਿਆ ਵੇ
ਤੇਰਾ ਗਯਾਨ ਅਸਾਡੜੇ ਕੰਮ ਨਾਹੀਂ, ਗੱਲੀਂ ਲਾਇਕੇ ਚਾਹੁੰਨਾਏਂ ਟਾਲਿਆ ਵੇ
ਭਲਾ ਦੱਸ ਖਾਂ ਗੱਲ ਇਕ ਹੋਰ ਸਦਕੇ, ਕਿਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਉਂ ਬਹਾਲਿਆ ਵੇ
ਕੌਣ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਅਦਲ ਕਰਸੀ, ਕਿਸਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਚਲਾ ਲਿਆ ਵੇ
ਪਰਜਾ ਸਾਂਭ ਕੇ ਬਹੇ ਗਾ ਕੌਣ ਵੀਰਾ, ਸਾਇਆ ਜਿਨਾਂਦੇ ਸਿਰੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ ਵੇ
ਕੌਣ ਸੁਣੇਗਾ ਦਾਦ ਫਰਿਯਾਦ ਉਸਦੀ, ਦੱਸੀਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਰੱਯਤਾਂ ਵਾਲਿਆ ਵੇ
ਕੌਣ ਮੁਆਮਲਾ ਬਾਜ ਖਰਾਜ ਲੈਸੀ, ਕੀਤਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹਦੇ ਹਵਾਲਿਆ ਵੇ
ਕੌਣ ਲੜੇ ਗਾ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ ਜਾ ਕੇ? ਜਦੋਂ ਵੈਰੀਆਂ ਮੁਖ ਦਿਖਾਲਿਆ ਵੇ
ਉੱਜੜ ਜਾਵਸੀ ਰਾਜ ਬਗੈਰ ਰਾਜੇ, ਤੇਰੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਦਾ ਸੀ ਪਾਲਿਆ ਵੇ
ਖਾਸੀ ਠੋਕਰਾਂ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖ਼ਲਕਤ, ਕੌਣ ਆਨ ਕੇ ਚੁਪ ਕਰਾ ਲਿਆ ਵੇ
ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੋਜਾਏਗੀ ਜਲਦ ਫਾਨੀ ਇਸ ਸੁਲਤਾਨੀ ਨੂੰ ਆਪ ਕਜੋਂ ਗਾਲਿਆ ਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਲੁਟਾਇਓਈ ਭੰਗ ਭਾੜੇ, ਅੰਬ ਵੱਢ ਕੇ ਅੱਕ ਸੰਭਾਲਿਆ ਵੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਲਾਵਾਂ ਅੱਗ ਮੈਂ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਤਾਂਈ, ਭੈਣਾ ਆਪ ਹੀ ਗਿਆ ਸਾਂ ਲੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਪੰਜ ਯਾਰ ਉਜਾੜਵੀਂ ਪਏ ਟੱਕਰ, ਧਰਮ ਕਰਮ ਵਲੋਂ ਪੱਟ ਸੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਮੇਰੇ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਸੰਪਦਾ ਲੁੱਟ ਖਾਧੀ, ਆਨ ਅੰਨ ਤੇ ਧੰਨ ਨਿਖੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤ ਗਈ ਉਮਰ ਸਾਰੀ, ਐਸਾ ਨਫਸ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਵੇਖਾਂ ਰਾਜ ਕਿ ਆਪਣਾ ਆਪ ਦੇਖਾਂ? ਜੇਹੜਾ ਡਾਲੀਓਂ ਫੁੱਲ ਹਾਂ ਟੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਪੈਹਰਾ ਦੇਇਗਾ ਕੌਣ ਦਰਗਾਹ ਅੰਦਰ? ਜਦੋਂ ਜਮਾਂ ਨੇ ਸੰਘੀਓਂ ਘੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਪਿਛੋਂ ਹੱਥ ਅਫਸੋਸ ਦੇ ਪਿਆ ਮਲਸਾਂ, ਜਦੋਂ ਤੀਰ ਅਜ਼ਗੈਬ ਦਾ ਛੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਅਕਾਜ ਦਿੱਸਣ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਜੁੱਟਿਆ ਮੈਂ
ਚਾਹੀਏ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸਵਾਰ ਲੈਣਾ, ਕਰਕੇ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਕਰਤਾਰ ਭੈਣਾ
ਜਗਤ ਮਤਲਬੀ ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਦਾ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਯਾਰ ਭੈਣਾ
ਖਾਕ ਛਾਣਦਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕਾਲ ਹੋਸਾਂ, ਮਾਯਾ ਡੈਣ ਦੇ ਲਾ ਅੰਬਾਰ ਭੈਣਾ
ਮੇਰੇ ਕੰਮ ਨਾ ਆਵਨੀ ਅੰਤ ਵੇਲੇ, ਬੇੜਾ ਕਰੇ ਗੀ ਮੂਲ ਨਾ ਪਾਰ ਭੈਣਾ
ਮੇਰੇ ਵਡੇ ਵਡੇਰੜੇ ਸਭ ਮੋਏ, ਹੁੰਦੇ ਮੋਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੁਆਰ ਭੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਮਾਇਆ ਦਏ ਨਾ ਕੁਝ ਸਵਾਰ ਭੈਣਾ, ਛੈਲ ਚੰਚਲਾ ਮੰਚਲਾ ਨਾਰ ਭੈਣਾ
ਅੰਤ ਆਵਣਾ ਕੰਮ ਭਲਿਆਈਆਂ ਨੇ, ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਭੈਣਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖਲਕ ਦੇ ਨਹੀਂ ਮਕਸੂਮ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਓਹ ਵੀ ਲਏ ਗਾ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਸਾਰ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰ ਚੰਦਾ, ਭੈਣ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਬਣੇ ਦਲੇਰ ਵੀਰਾ
ਅਸੀ ਗਊਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਡਰਾਕਲਾਂ ਹਾਂ, ਤੇ ਜੁਦਾਈਆਂ ਤੇਰੀਆਂ ਸ਼ੇਰ ਵੀਰਾ
ਹੁਣੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਾਸ ਪਰਵਾਜ਼ ਕਰਸਨ, ਤੇਰੇ ਨਿਕਲਨੇ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਦੇਰ ਵੀਰਾ
ਮੈਥੋਂ ਨਹੀਂ ਗੁਨਾਹ ਤਕਸੀਰ ਹੋਈ, ਕਿਉਂ ਵਿਖਾਨਾਏਂ ਚਰਖ ਦੇ ਫੇਰ ਵੀਰਾ
ਮੈਂ ਇਕੱਲੜੀ ਭੈਣ ਸਾਂ ਇੱਕ ਤੇਰੀ, ਕੋਈ ਪੰਜ ਨਾ ਸੱਤ ਨਾ ਢੇਰ ਵੀਰਾ
ਤੈਨੂੰ ਤਰਸ ਨਾ ਆਂਵਦਾ ਕੋਰਿਆ ਵੇ, ਪੈਂਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਘੇਰ ਵੀਰਾ
ਜਿਸਦਾ ਵੀਰ ਜਵਾਨ ਫਕੀਰ ਹੋਵੇ, ਕੀਕਰ ਜੀਂਵਦੀ ਰਹੇ ਗੀ ਫੇਰ ਵੀਰਾ
ਉਸ ਤੱਤੜੀ ਨੂੰ ਪਵੇ ਠੰਢ ਕਿਥੋਂ ? ਛਾਤੀ ਜਿਹਦੀ ਤੇ ਅੱਗ ਦਾ ਢੇਰ ਵੀਰਾ
ਜੇਕਰ ਜੀਉਂਦੀ ਰਹੀ ਨਿਲੱਜ ਤੱਤੀ, ਕੇਹੜੇ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਲੱਭਸੀ ਬੇਰ ਵੀਰਾ
ਮਰ ਜਾਵਸੀ ਰੋਂਦੜੀ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ, ਵੈਣ ਪਾਂਵਦੀ ਸੰਝ ਸਵੇਰ ਵੀਰਾ
ਗਿੱਲੀ ਲੱਕੜੀ ਧੁਖੇ ਨਾ ਸੜੇ ਬੁੱਝੇ, ਜਾਨ ਗ਼ਮਾਂ ਦੀ ਹੋਂਵਦੀ ਜ਼ੇਰ ਵੀਰਾ
ਪਾਪਣ ਭੈਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਜਾ ਜੀਉਂਦੀ ਨਾ, ਉਦ੍ਹ ਮਾਰ ਜਾਹ ਫੇਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਵੀਰਾ
ਮੈਨੂੰ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਉਜਾੜ ਦਿੱਸੇ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਸੀ ਉੱਚ ਸੁਮੇਰ ਵੀਰਾ
ਸਾਧੂ ਹੋਇ ਕੇ ਖਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਦਿੱਤਾ ਡਾਇ ਇਹ ਜਾਂਦੜੀ ਵੇਰ ਵੀਰਾ
ਤੇਰੇ ਵੇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਗ ਲੱਗੇ, ਨੌਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਮਾਸ ਉਚੇੜ ਵੀਰਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੁਣੇ ਕਟਾਰੜੀ ਖਾ ਮਰਸਾਂ, ਮੁੱਕ ਜਾਵਸੀ ਮੇਰ ਤੇ ਤੇਰ ਵੀਰਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ [“ਆਪਾ” ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ]

ਪਿਆ ਵਖਤ ਕੀ ਤੁਧ ਨੂੰ ਮਾਉਂ ਜਾਈ ? ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਰੇ ਗੀ ਘਾਤ ਆਪਾ
ਕਾਹਨੂੰ ਰੋਇ ਕੇ ਨੀਰ ਵਹਾਵਨੀਏਂ ? ਰੱਖੇ ਤੁਧ ਨੂੰ ਰੱਬ ਹਯਾਤ ਆਪਾ
ਦਿਤੇ ਸੁਖ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸਭ ਤੈਨੂੰ, ਕੀਤੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਪਾਕ ਜ਼ਾਤ ਆਪਾ
ਰਾਜ ਕਾਜ ਭੰਡਾਰ ਤੇ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਪਈ ਮਾਣ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਆਪਾ
ਧਾਰਾ ਨਗਰ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਦੇਸ ਤੇਰਾ, ਸੁਖੀ ਵੱਸਦਾ ਰੱਬ ਦੀ ਦਾਤ ਆਪਾ
ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਾ ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਹੈ, ਹਾਜ਼ਰ ਖਲਕਤਾਂ ਦੀ ਕਾਇਨਾਤ ਆਪਾ
ਬੋਹੜੇ ਚਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋਸੀ, ਗੋਦੀ ਖੇਲਸੀ ਸੋਹਣਾ ਤਾਤ ਆਪਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫੇਰ ਕੇਹੜੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਵੇਂ ? ਏਹ ਸੰਜੋਗ ਨੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਆਪਾ
ਕਿਸਮਤ ਮੇਲ ਵਿਛੋੜਦੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਸੰਝ ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਤ ਆਪਾ
ਕੋਈ ਰਹੇ ਨਾ ਕਦੀ ਹਮੇਸ਼ ਕੱਠਾ, ਕੋਈ ਮੂਲ ਨਾ ਪੁੱਛਦਾ ਵਾਤ ਆਪਾ
ਉਡਕ ਜਾਵਣਾ ਸਭ ਨੇ ਕੱਲਿਆਂ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਪਏਗੀ ਮੌਤ ਅਫਾਤ ਆਪਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਟੁਰ ਗਏ ਵੱਡ ਵਡੇਰੜੇ ਜੋ, ਜ਼ਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਖਾਂ ਝਾਤ ਆਪਾ
ਮੋਹ ਰੱਖਣਾ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਮੰਦਾ, ਮੋਹ ਅੰਤ ਨੂੰ ਕਰੇ ਖੁਆਰ ਆਪਾ
ਝੂਠਾ ਮੋਹ ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਆਂ ਦਾ, ਜੇਹੜੇ ਸਦਾ ਹੀ ਰੈਹਨ ਤਿਆਰ ਆਪਾ
ਕਾਹਨੂੰ ਪਾਵਣਾ ਫੇਰ ਪਸਾਰ ਆਪਾ ? ਜਦੋਂ ਰੈਹਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਇਤਬਾਰ ਆਪਾ
ਜਿਤਨਾ ਮੋਹ ਵਧਾਇਓਈ ਨਾਲ ਮੇਰੇ, ਬੈਹ ਕੇ ਸਿਮਰ ਖਾਂ ਓਸ ਕਰਤਾਰ ਆਪਾ
ਹੋਵੇ ਆਤਮਾ ਸਾਫ ਤੇ ਮੋਹ ਟੁੱਟੇ, ਹੋਵੇ ਅੰਤ ਵੇਲੇ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਆਪਾ
ਓਸ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਦਾ ਮੋਹ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਸਹਾਇ ਹੋਵੇ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਆਪਾ
ਅੰਤ ਛੁੱਟਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅੰਤ ਵੇਲੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਪਾਵੀਏ ਫੇਰ ਪਿਆਰ ਆਪਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨਿਹੁੰ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਵੀਂ, ਹੋਰ ਮਮਤਾ ਸਭ ਵਿਸਾਰ ਆਪਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਵੀਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਜਾਂਵਦਾ ਜਨਮ ਆਪੇ, ਘਰੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਦੁਖੀ ਦੀਨ ਅਧੀਨ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਂਦੋਂ, ਲੋੜਵੰਦ ਦਾ ਸੱਦ ਕੇ ਮਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਪੰਜ ਐਬ ਭੀ ਨੱਸਦੇ ਓਸ ਵੇਲੇ, ਜਦੋਂ ਬੈਠ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦੋਂ
ਹੀਰੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਮੀ ਕੋਈ, ਭਰ ਭਰ ਥਾਲ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਜਾ ਕੇ ਮੰਦ੍ਰੀਂ ਪੂਜਦੋਂ ਠਾਕਰਾਂ ਨੂੰ, ਗੰਗਾ ਨੀਰ ਮੰਗਵਾਇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਰੋਜ਼ ਸਦਾ ਸੌ ਗਊ ਦਾ ਦਾਨ ਕਰਦੋਂ, ਮਣਸ ਪੂਜ ਕੇ ਫੇਰ ਪਕਵਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਸਦਾ ਬ੍ਰੱਤ ਤੇ ਹੋਮ ਤੇ ਜੱਗ ਕਰਦੋਂ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਆਪ ਕਲਜਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਪੈਰੀਂ ਚੱਲ ਕੇ ਸੰਤ ਦਾ ਦਰਸ ਕਰਦੋਂ, ਜੀਉ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਤਾ ਗੁਮਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਗਊ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਕਰਦੋਂ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ, ਸੁਖੀ ਅਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਬੈਠ ਕੇ ਨਿੱਤ ਸੁਣਦੋਂ, ਅਮਲ ਮੰਨ ਕੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਗੀਤਾ ਭਾਗਵਤ ਬ੍ਰਹਮ ਪੁਰਾਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਅਪਨੇ ਆਪ ਦੀ ਫੇਰ ਪਛਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਰਹਿੰਦੋਂ ਵਿੱਚ ਅਰਾਧਨਾ ਸਦਾ ਰੁੱਝਾ, ਰਾਜ ਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸੁਖੀ ਜਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਘਰੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਕਰਦੋਂ, ਕਾਬੂ ਨਫਸ ਹੰਕਾਰ ਸ਼ੈਤਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਤੈਨੂੰ ਹਟਕਦਾ ਕੌਣ ਸੀ ਧਰਮ ਵੱਲੋਂ ? ਦਿਲ ਨੂੰ ਭਜਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤਾਨ ਕਰਦੋਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਐਪਰ ਰਾਜ ਨਾ ਛੱਡਦੋਂ ਜੁੱਗ ਜੀਵੇਂ, ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਬਾਊਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਦੋਂ
ਅਘੇ ਸਾਂਭਦਾ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਏ ਸਿਰ ਤੇ, ਤੂੰ ਭਗਵੰਤ ਦਾ ਭਜਨ ਹਰ ਆਨ ਕਰਦੋਂ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਏਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖੇਡ ਅਵੱਲੜੀਏ, ਏਥੇ ਕਾਟ ਨਾ ਕੱਟਦੇ ਜੋੜ ਭੈਣਾ
ਜੇਹੜੇ ਕਰਨ ਪ੍ਰਵਾਹ ਅਰਾਮ ਸੰਦੀ, ਕਦੇ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸੱਕਦੇ ਤੋੜ ਭੈਣਾ
ਵਾਰ ਸੁੱਟੀਏ ਓਸ ਤੋਂ ਸੁਖ ਸਾਰੇ, ਖ਼ੂਨ ਸੁੱਟੀਏ ਸਭ ਨਚੋੜ ਭੈਣਾ
ਫੇਰ ਮਾਨ ਨਾ ਰੱਖੀਏ ਕਰਨੀਆਂ ਦਾ, ਡੋਰ ਓਸ ਤੇ ਦੇਵੀਏ ਛੋੜ ਭੈਣਾ
ਲੱਗੇ ਲਗਨ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਜਿਹਨੂੰ ਆ ਕੇ, ਦੇਂਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹ ਭੈਣਾ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੇਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀ ਰਈਅਤਾਂ ਦੀ? ਜਾ ਕੇ ਢੂੰਢਦੇ ਬ੍ਰਿਛ ਦੀ ਖੋੜ ਭੈਣਾ
ਹਿਰਸ ਦੌਲਤਾਂ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹੀ ਨਾਂਹੀ, ਰੱਖਨ ਚੂਨ ਤੇ ਭੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਭੈਣਾ
ਸਾਨੂੰ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਮਿਲੀ ਬਖਸ਼ਸ਼, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਰਹੀ ਨਾ ਥੋੜ ਭੈਣਾ
ਸਾਂਭ ਰੱਖ ਵਲਾਇਤਾਂ ਦੇਸ ਸਾਰੇ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਬੋੜ ਭੈਣਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਗਤ ਨੂੰ ਭਗਤ ਹੀ ਜਿੱਤਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰੋਂ ਨਾ ਮੋੜ ਭੈਣਾ
ਮੁਕਤੀ ਗਯਾਨ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਕਰ ਲੈ ਆਪਣੇ ਜੀਉ ਪਹਿਚਾਨ ਭੈਣਾ
ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਬਗੈਰ ਨਾ ਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਮਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕੱਸ ਕੇ ਬਾਨ ਭੈਣਾ
ਗੁਰੂ ਢੂੰਢਿਆਂ ਬਾਝ ਨਾ ਕਦੇ ਮਿਲਦਾ, ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਂ ਬਨਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੈਣਾ
ਕਰਦਾ ਢੂੰਢ ਨਾ ਸਾਲਕਾਂ ਬਾਝ ਕੋਈ, ਭੁੱਲ ਜਾਂਵਦੇ ਪੀਨ ਤੇ ਖਾਨ ਭੈਣਾ
ਸਾਲਕ ਬਣੇ ਨਾ ਬਿਨਾ ਵੈਰਾਗ ਹੋਇਆਂ, ਠੇਸ ਖਾਇ ਕੇ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਭੈਣਾ
ਲੱਗੇ ਠੇਸ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਨਾ ਫੇਰ ਜਾਵੇ, ਮਹਿਲ ਮਾੜੀਆਂ ਪਏ ਡਰਾਨ ਭੈਣਾ
ਸਾਲਕ ਲੱਭਦੇ ਮੁਰਸ਼ਦਾਂ ਪੂਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਰ ਕੇ ਚੈਨ ਆਰਾਮ ਕੁਰਬਾਨ ਭੈਣਾ
ਬਿਨਾ ਇਸ ਕੁਰਬਾਨੀਓਂ ਮਿਲੇ ਨਾਹੀਂ, ਹੋਵੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਗੀਤਾ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਰਮਾਇਣਾਂ ਦੀ, ਅਤੇ ਵਾਚਣੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਭੈਣਾ
ਸੁਫਲ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਗੁੜ੍ਹੇ ਇਹ ਤਦੇ ਹੋਵਨ, ਹੋਵੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਭਾਨ ਭੈਣਾ
ਅੰਤ ਵੇਲੜੇ ਯਾਦ ਭਗਵਾਨ ਆਵੇ, ਹੋਵੇ ਜੀਉ ਦੀ ਤਦੋਂ ਕਲਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਆਵੇ ਯਾਦ ਨਾ ਬਿਨਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤੇ, ਸੋਹੰ ਜਾਪ ਬਗੈਰ ਅਲਾਨ ਭੈਣਾ
ਮਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਟੁੱਟਦਾ ਮੋਹ ਨਾਹੀਂ, ਰਹਿੰਦਾ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਜੇਹੜੇ ਕਰਨ ਮਜ਼ਦੂਰੀਆਂ ਤ੍ਰਾਣ ਹੁੰਦੇ, ਓਹ ਵੇਹਲੜੇ ਚੂਰੀਆਂ ਖਾਨ ਭੈਣਾ
ਵੇਲਾ ਓਹ ਨਜਿੱਠਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਬਿਨਾ ਕੀਤਿਆਂ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਭੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੰਤ ਮਤਾ ਸੋ ਗਤਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਇਕੋ ਲੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁਕ੍ਹਾਨ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਤਪ ਕਰੇਂ ਗਾ ਸੋਹਣਿਆ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ, ਜਾਸੀ ਘਟ ਸਰੀਰ ਦਾ ਬੱਲ ਵੀਰਾ
ਜਦੋਂ ਧੂਣੀਆਂ ਬਾਲ਼ ਕੇ ਬਹੇਂ ਗਾ ਤੂੰ, ਸੇਕ ਸੱਕੇਂ ਗਾ ਮੂਲ ਨਾ ਝੱਲ ਵੀਰਾ
ਸੁੱਕ ਜਾਵਸੀ ਰੱਤ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੀਕਰ ਸਕੇਂ ਗਾ ਹਿੱਲ ਤੇ ਚੱਲ ਵੀਰਾ
ਮਾਸ ਘਟੇ ਗਾ ਭੁੱਖਿਆਂ ਰੋਜ਼ ਰਹਿਕੇ, ਜੀਉ ਡੋਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲ ਵੀਰਾ
ਇਜ਼ਤ ਘਟੇਗੀ ਅੱਡਿਆਂ ਤਲੀ ਤੇਰੀ, ਚੱਲ ਪਏ ਗਾ ਅੱਖੀਓਂ ਜੱਲ ਵੀਰਾ
ਰੂਪ ਘਟੇਗਾ ਮਲੇਂ ਗਾ ਖਾਕ ਪਿੰਡੇ, ਹੋਸੀ ਸੰਢਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਖੱਲ ਵੀਰਾ
ਪਰਜਾ ਘਟੇਗੀ ਗਿਆਂ ਪਰਦੇਸ ਤੇਰੇ, ਮੂੰਹ ਧਰੇਗੀ ਜੰਗਲਾਂ ਵੱਲ ਵੀਰਾ
ਮੈਂ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇਸਾਂ ਵੀਰ ਭੋਲੜੇ ਨੂੰ, ਉੱਠ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੱਲ ਵੀਰਾ
ਨਾ ਦਲਗੀਰ ਹੋ ਟੱਪ ਲਕੀਰ ਨਾਹੀਂ, ਸਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਜਾਇ ਕੇ ਰੱਲ ਵੀਰਾ
ਬੀਆਬਾਨ ਨਾ ਰੱਖ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ, ਮੈਹਲ ਮਾੜੀਆਂ ਦੱਲ ਕੇ ਮੱਲ ਵੀਰਾ
ਮੇਰੇ ਸੁੱਕਦੇ ਨੈਨ ਪ੍ਰਾਣ ਵੀਰਾ, ਜਦੋਂ ਕਰੇਂ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀਰਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਹਾ ਨਾ ਮੋੜ ਨਿਮਾਨੜੀ ਦਾ, ਖੱਟ ਲਈਂ ਜਹਾਨ ਦੀ ਭੱਲ ਵੀਰਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਜਦੋਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਨ ਕੇ ਬਾਣ ਵੱਜਨ, ਭੁੱਲ ਜਾਂਵਦੇ ਸਭ ਧਿਆਨ ਆਪਾ
ਘਟ ਜਾਂਵਦੇ ਦੁਖ ਤੇ ਸੁਖ ਆਵਨ, ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਆਨ ਆਪਾ
ਤਾਪ ਤਪਿਆਂ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ਘਟਦੇ, ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ ਸਰੀਰ ਦੇ ਜਾਨ ਆਪਾ
ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਜਦੋਂ ਉਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਭੁੱਖ ਨਸਾਨ ਆਪਾ
ਜੋਗ ਸਾਧਿਆਂ ਇੱਛਿਆ ਘਟ ਜਾਵੇ, ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਨ ਫੇਰ ਅਕਾਨ ਆਪਾ
ਜੋਗੀ ਪੌਣ ਦਾ ਕਰਨ ਅਹਾਰ ਸਿੱਖਣ, ਨਾਲ ਇੱਛਿਆ ਅੰਨ ਨੂੰ ਖਾਨ ਆਪਾ
ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਘਟੇ ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਧਾਰ ਲਈਏ, ਫੇਰ ਮੋਹ ਤੇ ਲੋਭ ਨਾ ਪਾਨ ਆਪਾ
ਜਦੋਂ ਸਾਧੂਆਂ ਨਾਲ ਸਤਿਸੰਗ ਹੋਵੇ, ਸੰਸੇ ਭਰਮ ਓਹ ਸਭ ਚੁਕਾਨ ਆਪਾ
ਹਰੀ ਰਾਹ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ, ਨੇੜੇ ਆਂਵਦੀ ਨਹੀਂ ਥਕਾਨ ਆਪਾ
ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਕੀ ਦੱਸਨੀਏਂ ? ਅਸਾਂ ਲੱਭਿਆ ਲਾ ਮਕਾਨ ਆਪਾ
ਓਹਦੇ ਦਰੋਂ ਜੋ ਭੁੱਲ ਕੇ ਪਏ ਔਝੜ, ਅੰਤ ਜਾਂਵਦੇ ਬਾਝ ਈਮਾਨ ਆਪਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਓਸ ਦਰਵਾਜ਼ਿਓਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਮੁੜ ਨੂੰ ਕਰੇ ਹੈਰਾਨ ਆਪਾ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਵੀਰਾ ਕੱਢਿਆ ਥੱਕਿਆ ਦੁੱਧ ਦੇਂਦੀਂ, ਪੱਟੀ ਕਿਸੇ ਕੰਬਖਤ ਪੜ੍ਹਾਈਆ ਵੇ
ਐਵੇਂ ਸਮਝੀਓ ਕਾਰ ਸੁਖਾਲੜੀ ਏਹ, ਪ੍ਰੀਤ ਸਾਧੂਆਂ ਨਾਲ ਜਾ ਲਾਈਆ ਵੇ
ਅਜੇ ਸੱਜਰੇ ਕੰਨ ਤੇ ਰੋਗ ਥੋਹੜੇ, ਡਾਢੀ ਬਾਵਲੀ ਭੈਣ ਬਣਾਈਆ ਵੇ
ਵਿੱਥ ਪੈਣ ਦੇ ਥੋੜਿਆਂ ਦਿਨਾਂ ਸੰਦੀ, ਮੇਰੇ ਹਾਕਮਾ ਵੀਰ ਸਿਪਾਹੀਆ ਵੇ
ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਸਭੇ, ਜਦੋਂ ਯਾਦ ਦੁਕੰਨੜੀ ਆਈਆ ਵੇ
ਏਹੋ ਰਾਜਧਾਨੀ ਆਸੀ ਤਦੋਂ ਚੇਤੇ, ਜੇਹੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਲੱਤ ਤਰਾਹੀਆ ਵੇ
ਸਾਕ ਸੈਨ ਤੇ ਭੈਣ ਭੀ ਯਾਦ ਆਸੀ, ਜੇਹੜੇ ਜੀਉ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੂੰ ਲਾਹੀਆ ਵੇ
ਦੁੱਖ ਪਏ ਫਕੀਰੀਆਂ ਵਾਲੜੇ ਜਾਂ, ਤੇਰਾ ਹਿੱਲ ਕਲੇਜੜਾ ਜਾਈਆ ਵੇ
ਲੱਗੇ ਭੁੱਖ ਤੇ ਅੰਨ ਨਾ ਮਿਲੇ ਅੱਗੋਂ, ਹੁੱਸੜ ਜਾਵਸੇਂ ਵੀਰ ਗੁਮਰਾਹੀਆ ਵੇ
ਕੌਲ ਦਿਲੇ ਦਾ ਮੇਟਿਆ ਜਾਵੀਏ ਗਾ, ਸਾਰੇ ਰੱਜ ਨੂੰ ਭੱਜ ਨੇ ਰਾਹੀਆ ਵੇ
ਮੁਖ ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਆ, ਹੋਸੀ ਭੁੱਖ ਪਯਾਸ ਕੁਮਲਾਈਆ ਵੇ
ਧੁੱਪਾਂ ਪੈਣ ਅੰਧੇਰ ਦੀ ਲੋਅ ਗਰਮੀ, ਗੋਹਾ ਪਕੜਸੀ ਰੰਗ ਸਿਆਹੀਆ ਵੇ
ਪਿੰਡਾ ਝੁਲਸਿਆ ਜਾਵਸੀ ਨਗਨ ਤੇਰਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਗਲੇ ਬਲਾ ਏਹ ਪਾਈਆ ਵੇ
ਫਿਰਣ ਸੱਪ ਸਲੂਪੜੇ ਜ਼ਿਮੀਂ ਉੱਤੇ, ਭੁੱਖੇ ਸੌਂਦਿਆਂ ਡੰਗ ਚਲਾਈਆ ਵੇ
ਨਾ ਉਰਾਰ ਲੱਗੋਂ-ਨਾ ਤੂੰ ਪਾਰ ਲੱਗੋਂ, ਬੇੜੀ ਜੋਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡੁਬਾਈਆ ਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੋਗ ਦੀ ਖੇਡ ਅਲਾਹੀਆ ਵੇ, ਤੈਥੋਂ ਜਾਵਸੀ ਨਹੀਂ ਨਿਬਾਹੀਆ ਵੇ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਭੈਣਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਮੈਂ ਪਕੜ ਲੀਤੇ, ਮੋਹ ਹਟਦਿਆਂ ਹਟਦਿਆਂ ਹਟ ਜਾਸੀ
ਵੱਜੇ ਬਾਣ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਜਾਲੰਧਰੀ ਦੇ, ਦੁਖ ਘਟਦਿਆਂ ਘਟਦਿਆਂ ਘਟ ਜਾਸੀ
ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਵਾਂਗ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਨੇ ਨਾਦ ਵਾਹਿਆ, ਰੂਪ ਵਟਦਿਆਂ ਵਟਦਿਆਂ ਵਟ ਜਾਸੀ
ਚਾਕੂ ਗਯਾਨ ਦਾ ਫਿਰੇ ਗਾ ਜਿਸ ਵੇਲੇ, ਜਾਲ ਕਟਦਿਆਂ ਕਟਦਿਆਂ ਕਟ ਜਾਸੀ
ਵੱਗੇ ਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਵਿੱਚ ਦਰਯਾ, ਛੱਲ ਫਟਦਿਆਂ ਫਟਦਿਆਂ ਫਟ ਜਾਸੀ
ਲੱਗੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾ ਜਦ ਆਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਬੂਟਾ ਪਟਦਿਆਂ ਪਟਦਿਆਂ ਪਟ ਜਾਸੀ
ਸ਼ਰਧਾਪੀਰਮਨਾਇਕੋ ਢਕੇਪਰਬਤ, ਤਦੋਂ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਚੜ੍ਹਾਂਗਾ ਮੈਂ
ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਢਾਲ ਬੱਧੀ, ਸਬਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਤਕਵਾ ਰੱਖ ਕੇ ਇਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ, ਜੀਉ ਭਰਦਿਆਂ ਭਰਦਿਆਂ ਭਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਵਿੱਚਗਯਾਨਧਯਾਨਤੇਨਾਮਸਿਮਰਨ, ਦਿਲੋਂ ਠਰਦਿਆਂਠਰਦਿਆਂਠਰਾਂਗਾਮੈਂ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਵੱਜੇ ਬਾਣ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਗੁਰੂ ਵੱਲੋਂ, ਮੈਨੂੰ ਮਰਦਿਆਂ ਮਰਦਿਆਂ ਮਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਜੇਹੜਾ ਉੱਡਦਾ ਵਾਂਗ ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦੇ, ਜਗਾ ਫੜਦਿਆਂ ਫੜਦਿਆਂ ਫੜਾਂਗਾ ਮੈਂ
ਮੈਨੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਰਹੇ ਗਾ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ, ਸੀਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨ ਤੇ ਧਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਓਹੋ ਹੋਵਸੀ ਆਨ ਸਹਾਇ ਮੇਰਾ, ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਤਮਾਮ ਦਾ ਹਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦਾ ਖਾਸ ਦੀਦਾਰ ਹੋਸੀ, ਦਸਮਦ੍ਵਾਰ ਜਦ ਸ੍ਵਾਸ ਨੂੰ ਖੜਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਤੂੰ ਹੀਂ-ਤੂੰ ਹੀਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਮਤਵਾਲੜੇ ਨੂੰ, ਪੰਛੀ ਪਿੰਜਰੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਕੇ ਛੱਡਿਆ ਜੱਗ ਸਾਰਾ, ਮੁੜ ਕੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਆਨ ਕੇ ਵੜਾਂ ਗਾ ਮੈਂ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਉਜੈਨ ਦਾ ਚੀਜ਼ ਕੇਹੜੀ? ਤੀਨ ਲੋਕ ਨਾ ਜੀਉ ਤੇ ਧਰਾਂ ਗਾ ਮੈਂ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਜੋਗੀ ਹੋਇ ਕੇ ਚਾਲਣਾ ਦੁਖੀ ਹੋਸੇਂ, ਦਰ ਦਰ ਮੰਗਦਾ ਫਿਰੇਂ ਗਾ ਭੀਖ ਚੰਦਾ
ਰਾਜੇ ਵਾਸਤੇ ਅੱਡਣਾ ਹੱਥ ਜਾ ਕੇ, ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਠੀਕ ਚੰਦਾ
ਕੋਈ ਨੀਚ ਸੂਦਰ ਅੱਗੋਂ ਦੇ ਗਾਲੀ, ਕੱਢੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਰੀਕ ਚੰਦਾ
ਏਹ ਨਿਰਾਦਰੀ ਸਹੀ ਨਾ ਜਾਏ ਤੈਥੋਂ, ਨਿਕਲ ਜਾਵਸੀ ਦੁਖੀ ਦੀ ਚੀਕ ਚੰਦਾ
ਤੇਰੀ ਬੰਸ ਉਤੰਸ ਤੇ ਜ਼ਾਤ ਉੱਚੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਕੁਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਨਾਏਂ ਲੀਕ ਚੰਦਾ
ਬੈਠਾ ਰਹੀਂ ਤੂੰ ਭੈਣ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀਰਾ, ਜਿਚਰ ਜੀਊਨੀਆਂ ਉਚਰ ਤੀਕ ਚੰਦਾ
ਤੈਨੂੰ ਗਾਲ ਉਲਾਂਭੜਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ, ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਹਾਂ ਮਾਂਉ ਬਨੀਕ ਚੰਦਾ
ਮੰਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਨਵਾਨੀਆਂ ਮੈਂ, ਬੈਹ ਕੇ ਸਿਮਰੀਏ ਲਾਇ ਸ਼ਰੀਕ ਚੰਦਾ
ਬਹੁਤੀ ਲੋੜ ਕੀ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨੇ ਦੀ, ਬੈਹ ਕੇ ਲੱਭ ਲੈ ਰਮਜ਼ ਬਰੀਕ ਚੰਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤੱਤੜੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਠੰਢ ਪੈਸੀ, ਤੇਰੇ ਦਰਸ ਨੂੰ ਰਹੀ ਉਡੀਕ ਚੰਦਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਕਦੋਂ ਚਰਖ ਤੇ ਫਕਰ ਨੂੰ ਚੈਨ ਆਵੇ? ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਹੀ ਚੱਲਦੇ ਰੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਰਮਤੇ ਵਿਚਰਦੇ ਪੰਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿੰਦੇ, ਕਿਤੇ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਨਾ ਬੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਜਿਵੇਂ ਨਦੀ ਦਾ ਨੀਰ ਨਾ ਖੜਾ ਹੋਵੇ, ਅੱਠੇ ਪੈਹਰ ਹੀ ਵਗਦੇ ਵੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਦੇ ਰਥ ਨਾ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਲੱਗਦੇ ਲੱਖ ਗ੍ਰੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਦਾ ਰਹੇ ਭੰਡਾਰ ਖੁਲ੍ਹਾ, ਚੰਚਲ ਮਨ ਨਾ ਪਕੜਦਾ ਚੈਨ ਭੈਣਾ
ਕੀਕਰ ਫੜੇ ਕਰਾਰ ਸੀਮਾਬ ਆਪਾ, ਤੇਰਾ ਫੱਬਦਾ ਨਹੀਂ ਏਹ ਕੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਹੁੰਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਥਾਉਂ ਏਹ ਸਾਕ ਚਾਰੇ-ਭੂਆ, ਭਾਣਜੀ, ਧੀ ਤੇ ਭੈਣ ਭੈਣਾ
ਜੇਹੜੇ ਖਾਂਵਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਨ ਲੈਕੇ, ਘੋਰ ਨਰਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਪੈਨ ਭੈਣਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਲੂਣ ਵਾਂਗ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਗਾਲ ਦੇਵੇ, ਜੇਹੜੇ ਬੇਟੀਆਂ ਦਾ ਧਾਨ ਲੈਨ ਭੈਣਾ
ਏਹ ਪਾਪ ਨਾ ਬਖਸ਼ਿਆ ਕਦੀ ਜਾਏ, ਕਰੀਏ ਲੱਖ ਚਾ ਵੇਦ ਅਧੈਨ ਭੈਣਾ
ਜੱਗ ਸੈਂਕੜੇ ਪੁੰਨ ਕਮਾਏ ਕੋਈ, ਤਾਂ ਭੀ ਭਾਰ ਨਾ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਲੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਭਲੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਭਸਮ ਸਾਰੇ, ਓਹਨੂੰ ਨਰਕ ਭੀ ਰੱਖ ਨਾ ਸੈਹਨ ਭੈਣਾ
ਕੁੰਭੀ ਨਰਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਵਾਸ ਮਿਲਦਾ,ਵਾਚ ਗਰੁੜ ਪੁਰਾਨ ਦੇ ਬੈਨ ਭੈਣਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਾਣ ਦੇ ਭੈਣ ਜੀ ਜੋਗੀਏ ਨੂੰ,ਨਾ ਹੋ ਦੁਖੀ ਤੂੰ ਪਾਇ ਕੇ ਵੈਨ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਨਾਰ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸੱਠ ਮੁਟਿਆਰ ਤੇਰੀ,ਉੱਤੋਂ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਾਲ ਚਿਤਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਕਾਲੀ ਬੋਲੜੀ ਕਲੂ ਨੇ ਰਾੜ ਪਾਈ, ਕਿਹਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਧੂੰਧੂਕਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਧਰਮ ਉੱਡਿਆ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖੰਭ ਲਾਕੇ, ਵਿਰਲੇ ਸਿਮਰਦੇ ਨੇ ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਕੌਣ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ? ਲਾਗੂ ਨਾਰ ਦਾ ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਕੋਈ ਭਲੇ ਦੀ ਕੁੱਖ,ਨਹੀਂ ਗੋਣਣੀ ਵੀ,ਵੱਗੀ ਵਾ ਸਭਨੂੰ ਰੱਬ ਦੀ ਮਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਜਤ ਸਤ ਦਾ ਰੱਖਣਾ ਬੜਾ ਔਖਾ, ਰੱਖੇ ਜਿਨਾਂ ਦਾ ਆਪ ਕਰਤਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਸਹਿਸਾ ਚੌਗੁਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ,ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਂਵਦੀ ਸਾੜ ਜੀਵੇਂ
ਹੋਵੇ ਬੁੱਧ ਮਲੀਨ ਜਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ, ਊਚ ਨੀਚ ਨਾ ਕਰੇ ਵਿਚਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਲੱਜ,ਮਰਯਾਦਾ, ਧਰਮ ਸਭ ਡੋਬ ਦੇਵੇ, ਪਾਵੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਜੀਵੇਂ
ਉਤੋਂ ਸੱਚੀਆਂ-ਕੱਚੀਆਂ ਹੋਣ ਵਿੱਚੋਂ, ਮਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸੌ ਚਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਕੱਚੀ ਤੰਦ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਭਰੇ ਪਾਣੀ,ਨਹੀਂ ਓਸ ਦਾ ਕੁਝ ਇਤਬਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਤੇਰੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਕਿਸ ਤ੍ਰਾਂ ਉਮਰ ਕੱਟਣ, ਜੋਬਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਅਸਵਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਜਰਿਆ ਜਾਇ ਨਾ ਜੋਬਨਾ ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ, ਔਖੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜਰਨ ਦੀ ਕਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਦਰ ਦਰ ਰੁਲਦੀਆਂ ਫਿਰਨਗੀਆਂ ਤੁਧ ਬਾਝੋਂ ਬੇ ਮੁਹਾਰੀਆਂ ਬਿਨਾ ਸਰਦਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਲੀਕ ਕੁਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਸੀ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ, ਤੈਨੂੰ ਚੜ੍ਹੇਗਾ ਪਾਪ ਦਾ ਭਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਇਜ਼ਤ ਅਗਲਿਆਂ ਪਿਛਲਿਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਹੋਸੀ ਗ਼ਰਕ ਅੰਦ੍ਰ ਮੰਝਧਾਰ ਜੀਵੇਂ
ਗਤੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹੋਵਸੀ ਤੱਤੀਆਂ ਦੀ,ਬੇੜਾ ਹੋਵਸੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਪਾਰ ਜੀਵੇਂ?
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲੱਗ ਆਖੇ ਜਾ ਕੇ ਸਾਂਭ ਨਾਰਾਂ, ਆਖੇ ਭੈਣ ਪੁਕਾਰ ਪੁਕਾਰ ਜੀਵੇਂ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਜੇਹੜੇ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਹੋਣ ਪੈਦਾ, ਕੁਲਾਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਾਰਦੇ ਨੇ
ਨਾਲੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਸਵਾਰਦੇ ਨੇ, ਨਾਲੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜੀਉੜਾ ਠਾਰਦੇ ਨੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਜੋ ਆਨ ਕਲਿਆਣ ਹੋਵੇ, ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਮਾਰਦੇ ਨੇ
ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਾਸ ਹੋਵਨ, ਜਦੋਂ ਮੇਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਿਹਾਰਦੇ ਨੇ
ਕਿਉਂ ਨਾ ਗਤੀ ਹੋਸੀ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨਾਰੀਆਂ ਦੀ? ਪਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਗਤ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਨੇ
ਸੁਰਗਾਪੁਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਦ ਜਾਨ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਪਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੀਂਘ ਉਲਾਰਦੇ ਨੇ

ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ ਵਰ

ਮੇਰਾ ਵਰ ਹੋਯਾ ਓਨ੍ਹਾਂ ਨਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਤਾ ਨਾ ਕਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਨਾ ਉਹ ਦੁਖੀ ਹੋਸਨ ਮੇਰੀ ਯਾਦ ਕਰਕੇ, ਨਾ ਖਯਾਲ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦਾ ਖਾਮ ਰਹੇਗਾ
ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਕਲੇਜੜਾ ਨਿੱਤ ਰਹਿਸੀ, ਹਿਰਦੇ ਵੱਸਦੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਭਗਵੰਤ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਸਨ, ਹਰੀ ਵੱਸਦਾ ਉਨਾਂ ਦੇ ਧਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਜੇਹੜੀ ਅੱਗ ਸਤਾਂਵਦੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਉਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾ ਨਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਮਹਾਂਦੇਵ ਜੀ ਧਰਨ ਗੇ ਹੱਥ ਸਿਰ ਤੇ, ਕਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਉਮਰ ਤਮਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਨਾ ਕਲੇਸ਼ ਹੋਸੀ ਕੋਈ ਓਹਨਾਂ ਤਾਂਈ, ਸਮਾ ਲੰਘਦਾ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੰਤ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਦੁਆਰ ਖੁਲਾ, ਸਦਾ ਵਿੱਚ ਬੈਕੁੰਠ ਬਿਸ੍ਰਾਮ ਰਹੇ ਗਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਵੀਰਾ ਭੈਣ ਇਕੱਲੜੀ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵੇ? ਮੈਨੂੰ ਲਈ ਜਾਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਚੰਦਾ
ਮੇਰਾ ਜੀਉ ਨਾ ਲੱਗਸੀ ਤੁਧ ਬਾਝੋਂ, ਰਹਿਸੀ ਇਹੋ ਖਿਆਲ ਹਰ ਹਾਲ ਚੰਦਾ
ਰੋਂਦੀ ਮਰਾਂ ਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਜੋਗ ਤੇਰੇ, ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਊ ਵਬਾਲ ਚੰਦਾ
ਇਕੋ ਖੂਨ ਦੇ ਲੋਥੜੇ ਅਸੀ ਦੋਵੇਂ, ਇਕੋ ਮਾਉਂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਚੰਦਾ
ਇਕੋ ਦਾਈਆਂ ਖੇਡ ਖਿਡਾਇਆ ਵੇ, ਸਾਨੂੰ ਪਾਲਿਆ ਦੁੱਧ ਪਿਆਲ ਚੰਦਾ
ਇਕੋ ਕੁੱਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਜੂਦ ਪਾਇਆ, ਕੀਕਰ ਰਹੇ ਨਾ ਇਕ ਖਿਆਲ ਚੰਦਾ
ਤੇਰੀ ਜੋਗ ਦੀ ਨੀਯਤ-ਮੈਂ ਨਾਲ ਤੇਰੇ, ਸਾਰੇ ਤੋੜ ਕੇ ਮੋਹ ਜੰਜਾਲ ਚੰਦਾ
ਤੇਰੇ ਗਜਾਨ ਨੇ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਜੀਉ ਮੇਰਾ, ਮੈਹਲ ਦਿੱਸਦਾ ਵਾਂਗ ਅਸਰਾਲ ਚੰਦਾ
ਮੇਰੇ ਰੈਹਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਹੋਰ ਏਥੇ, ਮੈਨੂੰ ਸਾਧੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾਲ ਚੰਦਾ
ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਫਕੀਰਨੀ ਹੋਵਸਾਂ ਗੀ, ਪਈ ਸੇਕਸਾਂ ਧੂਣੀਆਂ ਬਾਲ ਚੰਦਾ
ਕਰ ਕੇ ਭਜਨ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਦਿਨੇ ਰਾਤੀ, ਜਿੱਤ ਲਵਾਂ ਗੀ ਆਪਣਾ ਕਾਲ ਚੰਦਾ
ਚੱਲ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲ ਵੈਰਾਗਨੀ ਨੂੰ, ਮੇਰਾ ਟੁੱਟਿਆ ਮੋਹ ਦਾ ਜਾਲ ਚੰਦਾ
ਜੇ ਨਾ ਲੈ ਗਿਓਂ ਸੋਹਣਿਆ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ, ਜਾ ਕੇ ਮਰਾਂ ਗੀ ਮਾਰ ਕੇ ਛਾਲ ਚੰਦਾ
ਖੂਨ ਭੈਣ ਦਾ ਚੜ੍ਹੇ ਗਾ ਸੀਸ ਤੇਰੇ, ਹੋਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਗਾਹ ਸਵਾਲ ਚੰਦਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹਰ ਹਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਹਿਸਾਂ, ਨਾ ਵਿਛੋੜ ਕੇ ਦੁੱਖ ਵਿਖਾਲ ਦੇਂਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਤਾਰ ਲੈ ਭੈਣ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇਂਦਾ, ਅੰਤ ਤੀਕ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਪਾਲ ਦੇਂਦਾ

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਤੈਨੂੰ ਲੋੜ ਕੀ ਹੋਰ ਰਿਆਜ਼ਤਾਂ ਦੀ? ਜਿਹਦੇ ਕੋਲ ਭਗਵਾਨ ਹੈ ਪਤੀ ਭੈਣਾ
ਪਤੀ ਰੂਪ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਸਮਝ ਰੱਖੀਂ, ਏਹੋ ਕਰੇ ਗਾ ਅੰਤ ਨੂੰ ਗਤੀ ਭੈਣਾ
ਪੂਜਾ ਕਰੀਂ ਤੂੰ ਠਾਕਰਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਦੀ, ਰੱਖੀਂ ਜੀਉ ਵਿਸ੍ਵਾਸ ਨਾ ਰਤੀ ਭੈਣਾ
ਏਹੋ ਮੁਕਤ ਦਾਤਾ! ਏਹੋ ਭੁਗਤ ਦਾਤਾ! ਏਹ ਧਰਮੱਗ ਰਾਜਾ ਤੇ ਤੂੰ ਸਤੀ ਭੈਣਾ
ਅਰਚਾ ਬੰਦਨਾ ਤਿਲਕ ਇਸ਼ਨਾਨ ਪੂਜਨ, ਏਹੋ ਨਾਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮਤੀ ਭੈਣਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੋਰ ਕੀ ਲੋੜ ਜੇ ਹੋਣ ਦੇਵੇਂ, ਨਾਰ ਧਰਮ ਵਾਲੀ ਪਤੀ ਜੰਤੀ ਭੈਣਾ
ਜੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੰਬਦੇ ਪਾਪ ਤੇਰੇ, ਕਰ ਤੂੰ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਵਹਿਮ ਗੁਮਾਨ ਭੈਣਾ
ਮੇਰੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਰਤਾ ਨਾ ਦੁੱਖ ਹੋਸੀ, ਭੋਲਾ ਨਾਥ ਹੋਸੀ ਮੇਹਰਬਾਨ ਭੈਣਾ
ਦਿੱਤੀ ਤੁਧ ਨੂੰ ਵੀਰ ਅਸੀਸ ਏਹੋ, ਤੈਨੂੰ ਹੋਵਸੀ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਮੋਹ ਰਹੇ ਗਾ ਮੂਲ ਨਾ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ, ਕਦੇ ਪਏ ਗਾ ਨਹੀਂ ਧਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਸਗੋਂ ਹੋਵਸੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਏਹ ਸੋਚ ਕੇ ਤੇ, ਬਣੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਭੈਣਾ
ਐਸੇ ਗਯਾਨ ਦੀ ਬਰਕਤ ਤੇ ਰਾਮ ਮਿਲਸੀ, ਤੇਰੀ ਹੋਵਸੀ ਤੁਰਤ ਕਲਿਆਨ ਭੈਣਾ
ਤੇਰੀ ਅੰਸ ਭੀ ਹੋਵਸੀ ਧਰਮ ਵਾਲੀ, ਸਾਰੇ ਚੈਨ ਅਰਾਮ ਭੁਲਾਨ ਭੈਣਾ
ਸਦਾ ਰਟਨ ਗੇ ਨਾਮ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ, ਛੱਡ ਅਸ਼ਰਤਾਂ ਜੰਗਲੀਂ ਜਾਨ ਭੈਣਾ
ਤੇਰਾ ਆਪ ਜੋ ਲੋਚਸੀ ਭੈਣ ਮੇਰੀ, ਕਰਾਂ ਆਖ ਕੇ ਸੰਤ ਸੰਤਾਨ ਭੈਣਾ
ਪੁਤ੍ਰ ਲਾਡਲਾ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਕਰਸੇਂ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੈਣਾ
ਓਹ ਨਾ ਜਾਵਸੀ ਕਰੇ ਗਾ ਅੜੀ ਅੱਗੋਂ, ਤੂੰ ਲਗਾਵਸੇਂ ਗਯਾਨ ਦੇ ਬਾਨ ਭੈਣਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਛੱਡ ਕੇ ਆਵਸੀ ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ, ਏਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚੱਲ ਸਥਾਨ ਭੈਣਾ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਬਦੋ ਬਦੀ ਤੂੰ ਵੀਰ ਜੇ ਜਾਵਣਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਸੋਹਣਿਆ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾ
ਏਹ ਭੀ ਅਰਜ਼ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕਰੇਂ ਜੇਕਰ, ਮੇਰੀ ਭਿੱਛਿਆ ਰਤੀ ਰਵਾਲ ਲੈ ਜਾ
ਹੀਰੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੋਟ ਨਾਹੀਂ, ਭਰ ਕੇ ਇਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੇਂਦਾ ਥਾਲ ਲੈ ਜਾ
ਜਾ ਕੇ ਕਰੀਂ ਭੰਡਾਰੜਾ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ, ਧੁੰਮਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਸ ਪਤਾਲ ਲੈ ਜਾ
ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦੇਨੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਮੈਂ, ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋ ਸਾਲ ਲੈ ਜਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰਹਾਂ ਨਿਮਾਨੜੀ ਮੈਂ, ਤੱਤੀ ਭੈਣ ਦੀ ਕੁਝ ਸੰਭਾਲ ਲੈ ਜਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜਵਾਬ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਭੈਣਾ ਗੁਰੂ ਨੇ ਮੱਤ ਸਿਖਾਲੜੀ ਏਹ, ਮਾਇਆ ਢੇਰੜੀ ਸਮਝਨੀ ਖਾਕ ਦੀ ਏ
ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਜਵਾਹਰਾਂ ਰੋੜ ਜਾਣੀ, ਕਰਨੀ ਹਿਰਸ ਨਾ ਏਸ ਨਾ ਪਾਕ ਦੀ ਏ
ਦੁਧ ਭਿੱਛਿਆ ਅੰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਖਾਣੀ, ਯਾਦ ਰੱਖਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਾਕ ਦੀ ਏ
ਜੇਹੜਾ ਦੇ ਲੈ ਖਾਵਣਾ ਅੰਨ ਚੰਗਾ, ਹੋਰ ਝਾਕ ਨਾ ਰੱਖਣੀ ਸਾਕ ਦੀ ਏ
ਦੌਲਤ ਸਾਧ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਰਕਾਰ ਨਾਹੀਂ, ਵਿੱਠ ਸਮਝਣੀ ਏਸ ਨੂੰ ਕਾਗ ਦੀ ਏ
ਕਰੀਂ ਹਿਰਸ ਨਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੱਖਣੇ ਦੀ, ਫਕਰ ਵਾਸਤੇ ਏਹ ਸ਼ਰਮ ਨਾਕ ਦੀ ਏ
ਲੋਕੀ ਬੜੇ ਭਰਮਾਨ ਗੇ ਦਰਜ਼ ਦੇ ਕੇ, ਖਾਈਂ ਸੱਟ ਨਾ ਕਿਸੇ ਚਾਲਾਕ ਦੀ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲੋੜ ਨਾ ਰੱਖਣੀ ਦੌਲਤਾਂ ਦੀ, ਇਕੋ ਮੇਹਰ ਚਾਹੀਏ ਜ਼ਾਤ ਪਾਕ ਦੀ ਏ

ਜਵਾਬ ਰਾਣੀ ਮੈਨਾਵੰਤੀ

ਮੇਰੇ ਗਿਆਨੀਆ ਮਾਨੀਆ ਦਾਨੀਆ ਵੇ, ਮੇਰੇ ਬਾਂਕਿਆ ਵੀਰ ਸਿਪਾਹੀਆ ਵੇ
ਮੇਰੇ ਹਾਕਮਾ, ਆਦਲਾ, ਧਰਮੀਆ ਵੇ, ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਮੁਸਾਫਰਾ ਰਾਹੀਆ ਵੇ
ਮੇਰੇ ਸੂੰਦਰਾਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਵਾਲਿਆ ਵੇ, ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਬਿਭੂਤ ਰਮਾਈਆ ਵੇ
ਤੈਨੂੰ ਕਰਨੀਆਂ ਰੱਬ ਹਵਾਲੜੇ ਵੇ, ਦੇ ਕੇ ਰਾਮ ਦੀ ਉਹ ਦੁਹਾਈਆ ਵੇ
ਕਦੋਂ ਫੇਰ ਦਿਖਾਵਸੇਂ ਮੁਖ ਆ ਕੇ, ਜੇ ਕਰ ਚੱਲਿਆ ਪਿੱਠ ਦਿਖਾਈਆ ਵੇ
ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਾ ਕਰਾਂ ਉਡੀਕ ਤੇਰੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵਣਾਂ ਕਦੇ ਕਦਾਂਈਆ ਵੇ
ਤੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੈਂ ਮਾਊਂ ਤੇ ਬਾਪ ਸੰਦਾ, ਇਕੋ ਭੈਣ ਦਾ ਵੀਰ ਹਮਰਾਹੀਆ ਵੇ
ਜੀਵੇਂ ਜੁਗ ਹਜ਼ਾਰ ਸੌ ਲੱਖ ਵਰਿਹਾਂ, ਚੰਦ ਵਰਗਿਆ ਸੋਹਣਿਆ ਮਾਹੀਆ ਵੇ
ਆਵੇ ਠੰਢੜੀ ਵਾਉ ਹਮੇਸ਼ ਤੇਰੀ, ਵਿੱਥ ਦੂਰ ਦੁਰੇਡੜੀ ਪਾਈਆ ਵੇ
ਹੋਵੇ ਆਤਮਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਨਾਰ ਤਿਨ ਸੈ ਸੱਠ ਵਿਆਹੀਆ ਵੇ
ਤੇਰੇ ਪੈਰ ਦੀ ਖੈਰ ਖਰਾਤ ਚੰਗਾ, ਹੋਵੇ ਭੈਣ ਨੂੰ ਚੈਨ ਉਮਾਹੀਆ ਵੇ
ਅੰਗ ਸੰਗ ਭਗਵਾਨ ਰਹੇ ਨਾਲ ਤੇਰੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਖਿਆ ਕਰੇ ਘਨਾਈਆ ਵੇ

ਅਸੀਸ ਦੇਣੀ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ

ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਦੀ ਦਯਾ ਦੇ ਨਾਲ ਭੈਣਾ, ਬਣਿਆ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਰਹੇ ਗਾ
ਵੱਸੇ ਨਗਰ ਖੇੜਾ ਹੋਵੇ ਮੇਹਰ ਮੇਲਾ, ਮੁਲਕ ਮਾਲ ਤੇਰਾ ਅਵਾਦਾਨ ਰਹੇ ਗਾ
ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਰਈਯਤਾਂ ਸੁਖੀ ਵੱਸਣ, ਸਦਾ ਰਾਮ ਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਗਾ
ਔੜ, ਦੁੱਖ, ਬੀਮਾਰੀਓਂ ਰੱਖ ਹੋਵੇ, ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਭੀ ਮੇਹਰਵਾਨ ਰਹੇ ਗਾ
ਲੈਹਰ ਬੈਹਰ ਹੋਸੀ ਸ਼ੈਹਰ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ, ਨੈਹਰ ਵਾਂਗ ਉਛੱਲਦਾ ਦਾਨ ਰਹੇ ਗਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਰਮਤਾ ਸਾਧ ਹੋ ਚਲਾ ਏਹ ਆਖ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਤੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਰਹੇ ਗਾ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਏਧਰ ਛੱਡ ਹੁਣ ਭਰਤ ਨੂੰ ਕਰੇ ਤੀਰਥ, ਆਪੇ ਬਹੇ ਗਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਜਾ ਕੇ
ਕਰ ਕੇ ਸੈਰ ਰਿਆਜ਼ਤਾਂ ਬੈਠ ਕਰਸੀ, ਹੋਸੀ ਮੁਕਤ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਗਜ਼ਾਨ ਪਾ ਕੇ
ਉੱਜੜ ਗਿਆਂ ਦਾ ਛੱਡ ਖਿਆਲ ਦੇਵੀਂ, ਵਲ ਵਸਦਿਆਂ ਮਾਰ ਧਯਾਨ ਆ ਕੇ
ਕੀਹ ਕੁਝ ਹਾਲ ਹਵਾਲ ਹੈ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਦਾ? ਕਿਥੇ ਗਿਆ ਓਹ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਬਾਨ ਖਾ ਕੇ
ਨਾਲੇ ਦੇਖ ਉਜੈਨ ਦਾ ਹਾਲ ਮੁੜ ਕੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਤਾ ਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਰਾਜ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਕਾਜ ਚੱਲੇ, ਕਰ ਬਯਾਨ ਸਭ ਹਾਲ ਧ੍ਯਾਨ ਲਾ ਕੇ

ਬਿਆਨ ਹਾਲਾਤ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ

ਬਿਕ੍ਰਮ ਜਦੋਂ ਉਜੈਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਓਦੋਂ ਵੱਲ ਆਸਾਮ ਦੇ ਆਯਾ ਸੀ
ਸੱਚਾ ਬੋਲ ਤੇ ਤੋਲ ਦਾ ਧਰਮਪਾਲਕ, ਰਾਮ ਭਗਤ ਵਿਚ ਜੀਉ ਪਰਚਾਯਾ ਸੀ
ਏਥੇ ਆਨ ਕੇ ਗੁਣਾਂ ਨੇ ਚਮਕ ਮਾਰੀ, ਸਾਰਾ ਮੁਲਕ ਆਸਾਮ ਚਮਕਾਯਾ ਸੀ
ਰਾਜੇ ਵੇਖ ਆਸਾਮ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਬਨਾਯਾ ਸੀ
ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੇਕ ਸੁਭਾਉ ਖਾਤਰ, ਵੱਡਾ ਮਰਤਬਾ ਆਨ ਕੇ ਪਾਯਾ ਸੀ
ਰਈਯਤ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਾਲਦਾ ਸੀ, ਚਾਲਾ ਨੇਕ ਦਾ ਚੱਲ ਵਿਖਾਯਾ ਸੀ
ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸਨ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾ ਬੁਰਾ ਕਮਾਯਾ ਸੀ
ਬੇਉਲਾਦ ਭੁਪਾਲ ਜਦ ਕਾਲ ਹੋਯਾ, ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਨੂੰ ਰਾਜ ਬਿਠਾਯਾ ਸੀ
ਪਿਛੋਂ ਛੱਡਿਆ ਰਾਜ ਤੇ ਆਨ ਪਾਯਾ, ਸਗੋਂ ਓਸ ਤੋਂ ਦੂਣ ਸਵਾਯਾ ਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਧਰਮ ਰਾਜਾ ਧਰਮ ਰਾਜ ਕਰਦਾ, ਅਮਨ ਚੈਨ ਦਾ ਸਾਯਾ ਛਾਯਾ ਸੀ

ਬਿਆਨ ਤਬਾਹੀ ਉਜੈਨ ਨਗਰ ਔਰ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਜ ਪਰ ਕਾਇਮ ਹੋਣਾ
ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਦਾ

ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਮਰੀ ਉਜੈਨ ਅੰਦਰ, ਸਾਰੀ ਖਲਕ ਦਾ ਆਸਰਾ ਟੁੱਟ ਗਿਆ
ਭਾਂਡਾ ਇੱਕ ਸੀ ਆਸ ਦਾ ਰਿਹਾ ਬਾਕੀ, ਏਹ ਭੀ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਇ ਕੇ ਫੁੱਟ ਗਿਆ
ਬਿੱਲਾ ਪਿਆ ਆ ਗ਼ੈਬ ਦਾ ਮੌਤ ਬਣਕੇ, ਧੌਣੋਂ ਪਕੜ ਮੁਰਗ਼ੀ ਤਾਂਈ ਘੁੱਟ ਗਿਆ
ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਸੀ ਵਾਲੀ ਦੇਸ ਸੰਦਾ, ਓਹ ਭੀ ਤੋੜ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਸੁੱਟ ਗਿਆ
ਨੌ ਨਿਹਾਲ ਅੰਧੇਰੀ ਦੇ ਲਾਲ ਛੋਟੇ, ਬਿਕ੍ਰਮਜੀਤ ਪਾਸੋਂ ਦੇਸ ਛੁੱਟ ਗਿਆ
ਮੈਨਾਵੰਤੀ ਸੀ ਸੋ ਸੋਹਰੇ ਜਾ ਵੱਸੀ, ਖਾਨਦਾਨ ਤਮਾਮ ਨਿਖੁੱਟ ਗਿਆ
ਹਾਏ ਹਾਏ ਕੁਦਰਤ ਤੇਰੀ ਅਜਬ ਮਾਯਾ, ਸਾਰਾ ਖੁੱਲ ਬੁਹਾਰੀ ਦਾ ਜੁੱਟ ਗਿਆ
ਕੋਈ ਮੌਤ ਸਾਂਭੇ, ਕੋਈ ਗਏ ਵਾਂਜੇ, ਕਾਲ ਖਿੜੀ ਬਹਾਰ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਗਿਆ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਟਿੰਘ ਖੜੀ ਸੀ ਇਕ ਕਿਨਾਰੜੇ ਤੇ, ਓਹ ਭੀ ਲਾਇ ਕੇ ਵਾਹ ਨੂੰ ਪੁੱਟ ਗਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਾਲ ਡਾਢਾ ਬੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਲੋਕੋ, ਕਰ ਕੇ ਬਾਜ਼ ਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਛੁੱਟ ਗਿਆ

ਬਿਆਨ ਤਬਾਹੀ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ—ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਬਿਨਾ ਮਾਲਕਾਂ ਤੁਰੇ ਨਾ ਤੋਰ ਘਰ ਦੀ, ਬਿਨਾ ਤੇਲ ਚਰਾਗ਼ ਦਾ ਬਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਹਾਹਿਕਾਂ ਉੱਜੜੇ ਖੇਤ ਸੁੰਞਾ, ਬਿਨਾ ਸਿੰਜਿਆਂ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਫਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਰਾਜਿਆਂ ਵੱਸਣਾ ਦੇਸ ਔਖਾ, ਬਿਨਾ ਮਾਊਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਲਗਨ ਦੀ ਸਾਰ ਔਖੀ ਬਿਨਾ ਲਗਨ ਵਿਚ ਆਸ਼ਕਾਂ ਰਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਦੁੱਖ਼ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਕਿਰਨ ਔਖਾ, ਬਿਨਾ ਤਾਊ ਦੇ ਭਾਂਬੜਾ ਬਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਝੱਲਣੇ ਦੁੱਖ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਸਤੀਆਂ ਬਾਝ ਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਪਾਵਣਾ ਮਾਨ ਔਖਾ, ਬਿਨਾ ਸੋਟਿਓਂ ਅੱੜਭ ਦਾ ਟਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੋਵਣੀ ਗਤਿ ਔਖੀ, ਬਿਨਾ ਗਰਮੀਓਂ ਮੋਮ ਦਾ ਢਲਨ ਔਖਾ
ਟੁੱਟੇ ਡੋਰ ਨਾ ਜ਼ੋਰ ਕੁਝ ਰਹੇ ਬਾਕੀ, ਗੁੱਡਾ ਵਿੱਚ ਆਕਾਸ਼ ਦੇ ਚਲਨ ਔਖਾ
ਬਿਨਾ ਤਾਲ ਦੇ ਰਾਗ ਦਾ ਰੰਗ ਔਖਾ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬਾਝ ਛਲਨ ਔਖਾ
ਨਾਰੀ ਖਸਮ ਬਾਝੋਂ ਮੁਲਕ ਰਸਮ ਬਾਝੋਂ, ਸੁਰਮਾ ਚਸ਼ਮ ਬਾਝੋਂ ਆਵੇ ਕਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਖੇਤੀ ਬਾਝ ਮਾਲਕ ਮਾਵਾਂ ਬਾਝ ਬਾਲਕ, ਸਿਦਕ ਬਾਝ ਸਾਲਕ ਪਾਵਨ ਯਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਮਰਦ ਘਰਾਂ ਬਾਝੋਂ, ਕੋਠੇ ਦਰਾਂ ਬਾਝੋਂ, ਧੀਆਂ ਵਰਾਂ ਬਾਝੋਂ ਵੱਸਨ ਹਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਰੋਣਾ ਦੁੱਖ ਬਾਝੋਂ, ਖਾਣਾ ਭੁੱਖ ਬਾਝੋਂ, ਪੁੱਤਰ ਕੁੱਖ ਬਾਝੋਂ ਆਵੇ ਪਯਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਗਊ ਦੁੱਧ ਬਾਝੋਂ, ਬੰਦਾ ਬੁੱਧ ਬਾਝੋਂ, ਜੋਧਾ ਜੁੱਧ ਬਾਝੋਂ ਬਰ ਕਰਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਜੂਆ ਜਿੱਤ ਬਾਝੋਂ, ਮਿੱਤ ਮਿਤ ਬਾਝੋਂ, ਔਰਤ ਹਿਤ ਬਾਝੋਂ ਲੈਂਦੀ ਸਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਗੁੱਡੀ ਡੋਰ ਬਾਝੋਂ, ਆਕੜ ਜ਼ੋਰ ਬਾਝੋਂ, ਵਾਹੀ ਢੋਰ ਬਾਝੋਂ ਲਾਵੇ ਪਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਗਾਨਾ ਗਲੇ ਬਾਝੋਂ, ਬੂਟਾ ਫਲੇ ਬਾਝੋਂ, ਦੀਵਾ ਬਲੇ ਬਾਝੋਂ ਕੁਛ ਦਰਕਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਸਾਮੀ ਬਾਝ ਸ਼ਾਹਾਂ ਭਾਈਆਂ ਬਾਝ ਬਾਹਾਂ, ਦਰਦਾਂ ਬਾਝ ਆਹਾਂ ਮਾਰਨਹਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਮਹਿੰਦੀ ਰੰਗ ਬਾਝੋਂ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅੰਗ ਬਾਝੋਂ, ਕੁਵਾਰੀ ਸੰਗ ਬਾਝੋਂ ਗੈਰਤਦਾਰ ਨਾਂਹੀ
ਸੁੰਞੀ ਰਾਜ ਧਾਨੀ ਮਛਲੀ ਬਾਝ ਪਾਨੀ, ਕੇਹੜਾ ਭਰਤ ਸਾਨੀ ਲਵੇ ਸਾਰ ਲੋਕੋ
ਪਈ ਤੜਫਦੀ ਖਲਕ ਸਰਦਾਰ ਬਾਝੋਂ, ਸੁਣਦੀ ਨਹੀਂ ਫਰਿਯਾਦ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕੋ
ਦਿਨ ਦੀਵੀਏਂ ਧਾੜਵੀ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ, ਡਰਦੇ ਮੂਲ ਨਾ ਦੋਰ੍ਹ ਚਕਾਰ ਲੋਕੋ
ਸਾਰੇ ਖਾਣ ਦੇ ਯਾਰ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ, ਪੈਹਰਾ ਦੇਣ ਨਾਂਹੀ ਐਹਲਕਾਰ ਲੋਕੋ
ਛੱਤਰ ਛਾਉਂ ਹੁੰਦੇ ਮਾਪੇ ਰਈਯਤਾਂ ਦੇ, ਰਾਜੇ ਪਾਲਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਹਾਰ ਲੋਕੋ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਅੱਜ ਕੌਣ ਆ ਕੇ ਲਵੈ ਸਾਰ ਇਸਦੀ ? ਸਾਂਈ ਬਾਝ ਲੁਟੀਂਦਦੀ ਬਾਰ ਲੋਕੋ
ਰਾਜਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਂਭ ਵਲੇਟ ਬੈਠੇ, ਹੱਥੇ ਨੱਥ ਜੇ ਹੋਵੇ ਸਰਦਾਰ ਲੋਕੋ
ਫੌਜ ਰਸਤ ਬਾਝੋਂ ਜਾਣੋ ਤੰਗ ਹੋ ਕੇ, ਲੱਗੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੋਕੋ
ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨਾ ਮੁਆਮਲਾ ਦੇਣ ਅੱਗੋਂ, ਗਏ ਸਭ ਨਿਖੁੱਟ ਭੰਡਾਰ ਲੋਕੋ
ਪਾਏ ਬਾਝ ਨਾ ਨਿਕਲੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਤੋਂ, ਐਵੇਂ ਚੱਲਦੀ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਕਾਰ ਲੋਕੋ
ਘਰੋਂ ਖਾ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ? ਕੇਹੜੀ ਆਸ ਤੇ ਕਰੇ ਉਧਾਰ ਲੋਕੋ
ਐਹਲਕਾਰ ਭੀ ਕਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੱਗੇ, ਹੋਯਾ ਲੱਗਣਾ ਬੰਦ ਦਰਬਾਰ ਲੋਕੋ
ਜਿਵੇਂ ਚੰਦ ਦੇ ਬਾਝ ਅੰਧੇਰ ਹੋਵੇ, ਰਾਤ ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਧੁੰਧੂਕਾਰ ਲੋਕੋ
ਪਈ ਆਪਣੇ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤਾਂਈ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਣੇ ਨਾ ਯਾਰ ਲੋਕੋ
ਲੱਗੀ ਖਲਕ ਮੁੰਦੀ ਉਜੜਨ ਮਲਕ ਬਾਝੋਂ, ਲਾਗੂ ਬਾਹਰੋਂ ਲਗੇ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕੋ
ਉਠੇ ਲਾਂਭਿਓਂ ਚਾਂਭਿਓਂ ਹੋਰ ਰਾਜੇ, ਲੱਗੇ ਮੁਫਤ ਦੇ ਕਰਨ ਤਕਰਾਰ ਲੋਕੋ
ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾ ਤੇਲ ਪਾਯਾ, ਦੁਖੀ ਹੋਈ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੁਖਯਾਰ ਲੋਕੋ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੁੱਤੀਆਂ ਕਲਾਂ ਜਗਾਨ ਲੱਗੇ, ਸੁੰਞੇ ਖੇਤ ਨੂੰ ਕਰਨ ਉਜਾੜ ਲੋਕੋ

ਘੇਰਾ ਘੱਤਣਾ ਬੈਤਾਲ ਦਾ ਉਜੈਨ ਸ਼ਹਿਰ ਉਤੇ

ਰਾਖਸ਼ ਇਕ ਬੈਤਾਲ ਬੈਤਾਲ ਹੈ ਸੀ, ਧਾਰ ਰੂਪ ਅਸਰਾਲ ਦਾ ਆਨ ਚੜ੍ਹਿਆ
ਜਾਣੋਂ ਕਾਲ ਦਾ ਰੂਪ ਬਿਕ੍ਰਾਲ ਸੂਰਤ, ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਹੱਥੀਂ ਗੁਰਜ ਫੜਿਆ
ਰਈਯਤ ਹਾਊ ਗਰੀਬਨੀ ਦੁਖੀ ਉਤੇ, ਚਾੜ੍ਹ ਕਟਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਨ ਵੜਿਆ
ਅਗੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਬਾਝ ਉਠ ਕੌਣ ਝਗੜੇ, ਅੰਦਰ ਖਲਕ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਿਆ
ਐਪਰ ਫੇਰ ਰਜਪੂਤ ਸਨ ਆਨ ਵਾਲੇ, ਹਰ ਇਕ ਹਿੰਮਤੋਂ ਵਧਕੇ ਆਨ ਲੜਿਆ
ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਹੋਵੇ ਖੂਨ ਰਾਜਪੂਤੀ, ਬਿਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਬੁਹਾਰ ਨਾ ਰਹੇ ਕੜਿਆ
ਓਧਰ ਲਾਂਉ ਲਸ਼ਕਰ ਏਧਰ ਬੇਮੁਹਾਰੀ, ਜੋੜ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਰਹੇ ਹਾਅੰਤ ਅੜਿਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਗਈ ਜਦ ਹੋਰ ਕੋਈ, ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿਲੇ ਨੂੰ ਕੁਫਲ ਜੜਿਆ
ਡੇਰਾ ਪਾ ਬੈਤਾਲ ਹੋ ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ, ਤੋਪਾਂ ਬੀੜ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਲਾਵੇ
ਘੇਰਾ ਘਤਿਆ ਕਿਲੇ ਦੇ ਗਿਰਦ ਐਸਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਆਨ ਪਾਵੇ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਨ ਪਾਵੇ
ਅੰਦਰ ਅੰਨ ਦਾਣੇ ਵਲੋਂ ਤੋਟ ਆਈ, ਭੁੱਖੀ ਖਲਕ ਟੁੱਕਰ ਬਾਝ ਲਏ ਹਾਵੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਾਫੀਆ ਤੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਅੰਦਰ, ਬੈਠਾ ਬਾਹਰ ਬੈਤਾਲ ਹੈ ਬੰਨ੍ਹ ਦਾਵੇ

ਸਲਾਹ ਕਰਨੀ ਉਜੈਨ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ

ਕਠੇ ਬੈਠ ਸਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਕਲਮੰਦਾਂ, ਲਾਯਾ ਪੱਤ੍ਰਾ ਤੇ ਕਰਨ ਵਿਚਾਰ ਮਿਲਕੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਕੀਕਰ ਹਟੇ ਏਹ ਨਿੱਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸਾਥੋਂ, ਕਰੋ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਸਰਦਾਰ ਮਿਲ ਕੇ
ਚਲੋ ਘੱਲੀਏ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਵੱਲੇ, ਸੁਣੀ ਜਾਏ ਜੇ ਭਲਾ ਪੁਕਾਰ ਮਿਲ ਕੇ
ਜਾ ਕੇ ਬਾਹੁੜੀ ਅਤੇ ਫਰਿਯਾਦ ਕਰੀਏ, ਕਰੇ ਦੂਰ ਜ਼ਾਲਮ ਬਾਹਰਵਾਰ ਮਿਲ ਕੇ
ਓਹ ਹੈ ਦਯਾਸਾਗਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਦੇਸੀ, ਕਰੀਏ ਬੇਨਤੀ ਓਸ ਦੇ ਦੁਆਰ ਮਿਲ ਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਭ ਨੇ ਗੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ, ਕਰੋ ਆਦਮੀ ਕੋਈ ਤਿਆਰ ਮਿਲ ਕੇ
ਹੋਈ ਏਹ ਸਲਾਹ ਮਿਲ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਪੰਡਤ ਘੱਲੀਏ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਵੱਲੇ
ਓੜਕ ਭੈਣੀਆਂ ਬਾਂਹੀਆਂ ਗਲੇ ਲੱਗਣ, ਕੜਾਂ ਪਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਆਨ ਠੱਲੇ
ਉਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਹ ਤੇ ਚਾਹ ਕੋਈ, ਅਗੇ ਮੁਲਕ ਆਸਾਮ ਸੁ ਹੁਕਮ ਥੱਲੇ
ਐਪਰ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਉਸ ਦਾ, ਨਹੀਂ ਮੋੜਸੀ ਭਿੱਛਕਾਂ ਦੇਖ ਥੱਲੇ
ਜਦੋਂ ਸੁਣੇ ਗਾ ਦੁੱਖ ਉਜੈਨ ਵਾਲੇ, ਮੋਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਢੱਲੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਲਾਜ ਹੈ ਓਸ ਨੂੰ ਪਾਲੀਆਂ ਦੀ, ਭੁੱਲੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਸੀ ਹੀ ਆਪ ਝੱਲੇ

ਰਵਾਨਾ ਕਰਨਾ ਪੰਡਤ ਵਰਾਹ ਨੂੰ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ

ਪੰਡਤ ਨਾਮ ਵਰਾਹ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸੀ ਅਕਲ ਦਾ ਕੋਟ ਦਾਨਾ ਭਾਰਾ
ਉਸ ਨੂੰ ਥਾਪ ਕੇ ਦੂਤ-ਸਨੇਹੁੜਾ ਦੇ, ਰਾਤੀ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਤੋਰਿਆ ਖੋਲ੍ਹ ਦੁਆਰਾ
ਆਖੀਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ ਕੋਈ, ਦੱਸੀਂ ਕਹਿਰ ਬੈਤਾਲ ਦਾ ਫੋਲ ਸਾਰਾ
ਖਲਕਤ ਤੰਗ ਆਈ ਇਸ ਨੇ ਅੱਤ ਚਾਈ, ਪਾਈ ਕਸ਼੍ਟਨੀ ਚਲੇ ਨਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ
ਐਪਰ ਕਿਲਾ ਅਮਾਨ ਹੈ ਅਜੇ ਕਾਇਮ, ਅਸਾਂ ਝੱਲ ਕੇ ਦੁੱਖ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹਾਰਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਾਂਭ ਲੈ ਦੇਸ ਵਲਾਇਤ ਆ ਕੇ, ਨਾਲੇ ਅਸਾਂ ਦਾ ਆਨ ਕੇ ਕਰੀਂ ਕਾਰਾ
ਤੇਰੀ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਤੁਧ ਹਵਾਲੜੇ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਤੂੰ ਹੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਤੇਰੇ
ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਉਖਿਆਈਆਂ ਦੇਣ ਦੂਤੀ, ਵਿਕੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਉਪਰੋਂ ਨਾਮ ਤੇਰੇ
ਤੇਰੀਆਂ ਨੇਕੀਆਂ ਭੁੱਲ ਨਾ ਜਾਣ ਸਾਨੂੰ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁਲਾਮ ਬੇਦਾਮ ਤੇਰੇ
ਆ ਕੇ ਦੇਖ-ਇਹ ਦੇਸ ਹੈ ਦਾਸ ਤੇਰਾ, ਦੂਰ ਹੋਣ ਗੇ ਭਰਮ ਤਮਾਮ ਤੇਰੇ
ਭਾਵੇਂ ਭਰਥਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਐਪਰ ਭੁੱਲਿਆ ਵਹਿਮ ਓਹ ਖਾਮ ਤੇਰੇ
ਗੱਲਾਂ ਦਿਲੋਂ ਭੁੱਲਾ ਦੇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਹੋਸੀ ਭਲਾ ਸਾਡਾ ਨਾਲੇ ਕਾਮ ਤੇਰੇ
ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਨਾ ਰਾਜ ਅਲਾਂਡੜੇ ਦੀ, ਝੰਡੇ ਝੂਲਦੇ ਵਿੱਚ ਆਸਾਮ ਤੇਰੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਫੇਰ ਭੀ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਹੈ, ਗੀਤ ਗਾਂਵਦੇ ਨੇ ਖਾਸੋ ਆਮ ਤੇਰੇ

ਪਹੁੰਚਣਾ ਪੰਡਤ ਵਰਾਹ ਦਾ ਮੁਲਕ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ

ਰਵਾਂ ਰਵੀਂ ਵਰਾਹ ਆਸਾਮ ਪਹੁੰਚਾ, ਦੁਆਰ ਪਾਲ ਨੂੰ ਜਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੱਤਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੈਂ ਹਾਂ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਤੋਂ ਚੱਲ ਆਯਾ, ਮਿਲਕੇ ਰਈਯਤਾਂ ਘੱਲ ਆਸਾਮ ਦਿੱਤਾ
ਸੁਣ ਕੇ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਤੁਰਤ ਬੁਲਵਾ ਅੰਦਰ, ਆਦਰ ਭਾਉ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ੍ਰਾਮ ਦਿੱਤਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਾਗ ਚੰਗੇ ਦਰਸ਼ਨ ਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਸੁਖ ਅਰਾਮ ਤਮਾਮ ਦਿੱਤਾ

ਉਸਤਤੀ ਕਰਨੀ ਵਰਾਹ ਪੰਡਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਦੀ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਚੰਦ੍ਰ ਬੰਸ, ਬੰਸ ਉੱਤਮ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਰਜਪੂਤ ਦੀ ਅੰਸ ਨੂੰ ਹੈ
ਧੰਨ ਸੈਨ ਗੰਧਰਬ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਉੱਚੀ, ਜਿਵੇਂ ਵਿੱਚ ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਹੰਸ ਨੂੰ ਹੈ
ਧੰਨ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਮਹਾਰਾਜ ਤਾਂਈ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਤੇਰੀ ਉੱਚੀ ਬੰਸ ਨੂੰ ਹੈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਾਪ ਕੱਟਣਹਾਰ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਕੰਸ ਨੂੰ ਹੈ
ਤੇਰੇ ਆਸਰੇ ਵੱਸਦਾ ਜਗਤ ਸਾਰਾ, ਤੂੰ ਹੈਂ ਧਰਮ ਦਾ ਸੱਚੜਾ ਥੰਮ ਰਾਜਾ
ਤੇਰੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਨਾ ਸੀ ਖੌਫ ਸਾਨੂੰ, ਨਾ ਸੀ ਚੋਰ ਚਕਾਰ ਦਾ ਗ਼ਮ ਰਾਜਾ
ਸਾਨੂੰ ਆਸਰਾ ਤੈਂਡੜੀ ਮੇਹਰ ਦਾ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਅਸੀ ਕੇਹੜੇ ਕੰਮ ਰਾਜਾ
ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਤੇ ਚੱਲ ਉਜੈਨ ਵੱਸੋ, ਕਰੋ ਦੂਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਤ੍ਰੰਮ ਰਾਜਾ
ਅਸੀ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਨਾ ਉਜ਼ਰ ਕੋਈ, ਤੇਰੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਾਡੜਾ ਚੰਮ ਰਾਜਾ
ਦਿਲੋਂ ਜਾਨ ਨਿਸਾਰ ਹੈ ਤੁਧ ਉੱਤੋਂ, ਚਲੋ ਦੇਸ ਅਪਣੇ ਜੰਮ ਜੰਮ ਰਾਜਾ
ਆਪ ਬਾਝ ਸਾਡਾ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੋਯਾ, ਅਖੋਂ ਵਗੇ ਅੱਥਰ ਛੰਮ ਛੰਮ ਰਾਜਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚੱਲ ਉਜੈਨ ਦੀ ਸਾਰ ਕਰੀਓ, ਤੁਸਾਂ ਬਾਝ ਔਖਾ ਦੰਮ ਦੰਮ ਰਾਜਾ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ

ਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਏਹ ਵਰਾਹ ਨੂੰ ਬਚਨ ਫੁਰਮਾਇਆ ਏ
ਤੁਸੀ ਬੜੇ ਉਦਾਸ ਨਿਰਾਸ ਦਿੱਸੋ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰਮ ਲਗਾਇਆ ਏ
ਮੇਰੇ ਔਣ ਦੀ ਕਾਸ ਤੇ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ? ਮੈਂ ਕੁਛ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਚੁਰਾਇਆ ਏ
ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਵੀਰ ਹੈ ਰਾਜ ਕਰਦਾ, ਸਿਰ ਤੇ ਤੁਸਾਂ ਹੁਮਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਏ
ਫੇਰ ਦੁੱਖ ਕੇਹੜਾ ਤੁਸੀ ਦੁਖੀ ਹੋਏ? ਸਫਰ ਦੂਰ ਆਸਾਮ ਦਾ ਚਾਇਆ ਏ
ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਦੱਸੋ ਕਰ ਬਿਆਨ ਮੈਨੂੰ, ਕੇਹੜੇ ਵੈਰੀਆਂ ਆਨ ਅਕਾਇਆ ਏ
ਹੁੰਦੇ ਭਰਥਰੀ ਦੇ ਤੁਸੀ ਆਏ ਏਥੇ, ਏਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭੇਤ ਨਾ ਪਾਇਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਖੋਲ ਕੇ ਸਭ ਹਵਾਲ ਦੱਸੋ, ਕੇਹੜਾ ਕਸ਼ਟ ਉਜੈਨ ਤੇ ਆਇਆ ਏ?

ਜਵਾਬ ਵਰਾਹ ਪੰਡਤ ਦਾ

ਕੁਝ ਪੁੱਛ ਨਾ ਰਾਜਿਆ ਗੱਲ ਵੱਡੀ, ਸਾਰੇ ਫੈਲਨੇ ਫੈਲਿਆਂ ਦੁੱਖ ਆਸੀ
ਸਾਡੀ ਆਂਦ੍ਰਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਭੁੱਜੀਆਂ ਨੇ, ਜੇਹੜਾ ਸੁਣੇ ਗਾ ਕਦੋਂ ਓਹ ਸੁਖਪਾਸੀ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਰੇ ਕੰਨੀਆਂ ਚੌੜ ਹੋ ਰੋਹੜ ਬੈਠੇ, ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਜੀਂਵਦੇ ਕਿਨੀਂ ਸਾਸੀ
ਸਾਡੇ ਦੁੱਖੜੇ ਵਧ ਪਹਾੜ ਹੋ ਗਏ, ਸੁਣ ਕੇ ਜੀਉ ਅਡੋਲ ਏਹ ਡੋਲ ਜਾਸੀ
ਐਪਰ ਦੱਸਣਾ ਫੇਰ ਭੀ ਪਿਆ ਏਥੇ, ਉੱਜੜ ਰਹੇ ਨੇ ਸਭ ਉਜੈਨ ਵਾਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਰਥਰੀ ਰਾਜ ਫਕੀਰ ਹੋ ਗਏ, ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਗਏ ਜੀਉਂਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਫਾਸੀ
ਰਹੇ ਵਰਜ ਬਤੇਰੜੇ ਲੋਕ ਸਾਰੇ, ਆਖੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਨਾ ਡੱਕਿਆ ਸੀ
ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਓਸ ਦਾ ਖਾ ਹਾਵਾ, ਰੋਂਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜਾਮ ਨੂੰ ਚੱਖਿਆ ਸੀ
ਖੇਤ ਵੱਸਦੇ ਨਾ ਬਾਝ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ, ਕੋਈ ਦੇਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਨਾ ਸੱਕਿਆ ਸੀ
ਹਾ ਹਾ ਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਜ਼ਾਰੋ ਜ਼ਾਰ ਰੋਂਦੇ, ਹਾਏ ਬਿਕ੍ਰਮੀ ਕਾਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖਿਆ ਸੀ
ਅਸਾਂ ਆਪ ਵਿਹਾਝ ਕੇ ਦੁੱਖ ਆਂਦੇ, ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਫੱਕਿਆ ਸੀ
ਓਦੋਂ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇਂਦੇ, ਕਦੀ ਓਸ ਨੇ ਬੁਰਾ ਨਾ ਤੱਕਿਆ ਸੀ
ਅੱਜ ਰਾਈ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਪਹਾੜ ਹੋ ਗਏ, ਕੌੜਾ ਹੱਥ ਦਾ ਬੀਜਿਆ ਪੱਕਿਆ ਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਨੇ ਘੇਰੇ ਘੱਤ ਰੱਖੇ, ਮੁਲਕ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਅੱਕਿਆ ਸੀ

ਚਿੰਤਾਵਾਨ ਹੋਣਾ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੇ

ਹੋਏ ਗ਼ਮ ਹਵਾਸ ਏਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ, ਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਛੱਡ ਫਕੀਰ ਹੋਇਆ
ਬਿਕ੍ਰਮ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਨਾ ਦੁੱਖ ਏਦੂੰ, ਕੰਬ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਰੀਰ ਹੋਇਆ
ਉਸਨੂੰ ਚੈਨਆਵੇਕੀਕਰਵਿੱਚਸੀਨੇ, ਲਾਇਕਮੰਦ ਫਕੀਰ ਜਿਸ ਵੀਰ ਹੋਇਆ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਉਠਿਆਖੂਨਦਾ ਜੋਸ਼ ਵਿਚੋਂ, ਫਰਨਫਰਨਚਸ਼ਮੋਂਜਾਰੀਨੀਰਹੋਇਆ
ਕੈਂਹਦਾ ਹਾਏ ਏਹ ਕੈਹਰ ਕੀ ਮਾਰਿਓ ਜੇ? ਕਿਉਂ ਨਾਬੈਠਕੇ ਪਾਸਸਮਝਾਇਓਜੇ
ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਬਜਾਇ ਸੀ ਵੀਰ ਵੱਡਾ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੀ ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਇਓ ਜੇ
ਉਹਦੀ ਹਿਰਸ ਤੇ ਉੱਡਦਾ ਮੈਂ ਫਿਰਦਾ, ਬਾਜ਼ੂ ਮੁਝ ਦਾ ਅੱਜ ਤੁੜਵਾਇਓ ਜੇ
ਪੈਰੀਂ ਪੈਂਦਿਓ ਲੈਂਦਿਓ ਘਾਹਮੂੰਹਵਿਚ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਬਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾਇਓ ਜੇ
ਓਹਦੀ ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਹੈਸੀ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੱਲ ਅਖਵਾਇਓ ਜੇ
ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਕੀਹ ਹੋਵਸੀ ਓਸ ਬਾਝੋਂ, ਕੇਹੜੇ ਜੁੱਗ ਦਾ ਵੈਰ ਕਮਾਇਓ ਜੇ
ਓਹਦਾ ਸੋਹਲ ਸਰੀਰ ਸੀ ਫੁੱਲ ਵਰਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੇਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੁਲਾਇਓ ਜੇ
ਫੇਰ ਰਾਣੀਆਂ ਐਨੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਹਾਏ ਤਰਸ ਨਾ ਜ਼ਾਲਮੋ! ਆਇਓ ਜੇ
ਖਬਰੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਨਾਚ ਨਚਾਇਓ ਜੇ? ਓਹਨੂੰ ਕੱਢ ਅੰਧੇਰ ਵਰਤਾਇਓ ਜੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਘਰੋਂ ਕਢਾਇਓ ਜੇ, ਜ਼ਰਾ ਖੋਹਲ ਕੇ ਹਾਲ ਸੁਣਾਇਓ ਜੇ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੋਸ਼ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਾਜਿਆ ਨਹੀਂ ਇਸ ਵਿਚ, ਅਸੀ ਲੱਖ ਹਜ਼ਾਰ ਸਮਝਾ ਥੱਕੇ
ਸੈਨਾਪਤੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਸਾਰਾ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਥੱਕੇ
ਖਲਕਤ ਦੇ ਦੁਹਾਈਆਂ ਹਾਰ ਥੱਕੀ, ਲੋਕੀ ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਥੱਕੇ
ਧਰੀ ਇੱਕ ਨਾ ਜੀਉ ਤੇ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ, ਗੱਲਾਂ ਅਸੀ ਬਤੇਰੀਆਂ ਲਾ ਥੱਕੇ
ਹੋਣੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ, ਦਾਨੇ ਕਈ ਤਦਬੀਰ ਚਲਾ ਥੱਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਰਖ ਦੇ ਫੇਰ ਨਾ ਜਾਣ ਠੱਲੇ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਉਪਾ ਕਰਵਾ ਥੱਕੇ
ਜਦੋਂ ਰਾਮ ਬਣਬਾਸ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੱਗੇ, ਲੋਕਾਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾਇਆ ਸੀ
ਜਦੋਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਵਖਤ ਪਾਏ, ਕਿੱਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੁੱਖ ਨਾ ਆਇਆ ਸੀ
ਰਾਜੇ ਨਲ* ਦੀ ਬੁੱਧ ਤੇ ਪਾ ਪੜਦਾ, ਭੌਜਲ ਕਿਹਾ ਕੁ ਇਸ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਰਖ ਨੇ ਲੱਖ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ, ਭੇਦ ਏਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪਾਇਆ ਸੀ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਗੱਲ ਸੀ ਰਤਾ ਜਿੰਨੀ, ਐਵੇਂ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵਧ ਗਲਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਹੋਣੀ ਰਾਈ ਦਾ ਚੁੱਕ ਪਹਾੜ ਕੀਤਾ, ਰਾਜੇ ਭਰਤ ਦੀ ਅਕਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਫਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਓਸੇ ਫਲ ਤੋਂ ਵਧ ਵਧਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਫਲਖਬਰਨਹੀਂਕਿਸਤਰਾਂਗਿਆਨਿਕਲ ਮਾਲਕਵੇਸ਼ਵਾਇੱਕਸ਼ੈਤਾਨਹੋਗਈ
ਉਸ ਨੇ ਮੋੜਕੇ ਭਰਥਰੀ ਪਾਸ ਆਂਦਾ, ਅੱਖੀਂ ਵੇਖ ਕੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਗਿਆ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ, ਤਬਾ ਓਸ ਵਲੋਂ ਬਦ ਗੁਮਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਹਾਥੀਵਾਨ ਦੇ ਕਹੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਜਾਤਾ, ਗੰਢ ਭਰਮ ਦੀ ਸਖਤ ਪੇਚਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਟੁੱਟਿਆ ਜੀ ਸੰਸਾਰ ਵੱਲੋਂ, ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡਨੀ ਫੇਰ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਈ
ਲੋਕਾਂ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਭਰਥਰੀ ਨੂੰ, ਏਸ ਗੱਲ ਦੇ ਸਿਰੇ ਸੁਵਾਹ ਪਾਓ
ਲੱਖ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲਾਨ ਸੋਖਤ, ਐਵੇਂ ਝੂਠ ਦੇ ਗਲੇ ਨਾ ਫਾਹ ਪਾਓ
ਤੇ ਜੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਅਕਲ ਤੇ ਪਿਆ ਪੜਦਾ, ਤਾਂ ਭੀ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਅਗਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਪਾਓ
ਬੰਦਾ ਧੁਰੋਂ ਹੀ ਭੁੱਲਦਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਨਾ ਫਸਾਦ ਏਹ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਪਾਓ
ਨਾਰਾਂ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ, ਸੀਨੇ ਠੰਢ-ਕਰ ਹੋਰ ਵਿਆਹ-ਪਾਓ
ਐਪਰ ਇਕ ਨਾ ਜੀਉ ਤੇ ਉਸ ਆਂਦੀ, ਆਖੇ ਕਾਸ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਫਾਹ ਪਾਓ
ਮੈਨੂੰ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਲੱਗੀ, ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ-ਪੰਜਾਲੀਆਂ ਲਾਹ-ਪਾਓ

*ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੜੀ ਹੀ ਮਨੋਹਰ ਤੇ ਸੁਆਦਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਕਵੀ ਜੀ ਦਾ ਬਨਾਇਆ ਹੋਯਾ—ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ, ਨੇ ਬੜਾ ਸੋਧ ਕੇ ਹੁਣੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਲਵੋ. ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧)

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੋਗ ਕਮਾਂਵਸਾਂ ਭੋਗ ਤਜ ਕੇ, ਕਾਹਨੂੰ ਵਾਸਤੇ ਦੇਂਦੀਆਂ ਡਾਹ ਪਾਓ
ਲੋਕਾਂ ਆਖਿਆ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਸਾਨੂੰ ਕਰੋ ਗੇ ਕਿਧੇ ਹਵਾਲੜੇ ਜੀ
ਰਾਜੇ ਬਾਝ ਰਈਯਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਸਣ, ਉੱਜੜ ਜਾਣ ਗੇ ਦੌਲਤਾਂ ਵਾਲੜੇ ਜੀ
ਕਿਸੇ ਨਹੀਂ ਮੁਹਤਾਜ ਦੀ ਖਬਰ ਲੈਣੀ, ਪੁੱਠੇ ਤੁਰਨ ਗੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਚਾਲੜੇ ਜੀ
ਲੁੱਟ ਲੈਨ ਗੇ ਦਿਨੇ ਹੀ ਚੋਰ ਸਾਨੂੰ, ਬਿਨਾ ਹਾਕਮਾਂ ਕੌਣ ਸੰਭਾਲੜੇ ਜੀ ?
ਲਾਗੂ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਤੰਗ ਕਰਸਨ, ਮਾਰ ਲੈਣ ਗੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੜੇ ਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਉੱਠ ਕੇ ਕੌਣ ਜਵਾਬ ਦੇਸੀ ? ਜਦੋਂ ਪੈ ਗਏ ਪੇਸ਼ ਮੂੰਹ ਕਾਲੜੇ ਜੀ
ਅੱਗੋਂ ਭਰਥਰੀ ਕੈਹ ਗਿਆ ਤੁਰਨ ਲੱਗਾ, ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ ਸੱਦ ਬਹਾਵਿਓ ਜੇ
ਅੱਗੋਂ ਖਰੇ ਗਾ ਜੇ ਇਨਕਾਰ ਜੇ ਕਰ, ਪੈਰੀਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਾਵਿਓ ਜੇ
ਸਖਤੀ ਮੁਝ ਤੋਂ ਹੋਈ ਜੋ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ, ਓਹ ਭੀ ਆਖਣਾ ਮਨੋਂ ਭੁਲਾਵਿਓ ਜੇ
ਮੇਰਾ ਬੋਲਿਆ ਚਾਲਿਆ ਮਾਫ ਕਰਕੇ, ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਾ ਜੀਉ ਤੇ ਲਿਆਵਿਓ ਜੇ
ਗੱਦੀ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਵਾਲੀ ਸਾਂਭ ਕੇ ਤੇ, ਰਈਯਤ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਵਸਾਵਿਓ ਜੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵੀਰ ਨੂੰ ਲੱਭ ਲਿਆਵਿਓ ਜੇ, ਵਾਗਾਂ ਓਸ ਦੇ ਹੱਥ ਫੜਾਵਿਓ ਜੇ

ਜਵਾਬ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ

ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਣੀ ਏਸ ਦੀ ਜੇ, ਓਹਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਝਟ ਲੰਘਾ ਲੈਂਦਾ
ਨਾ ਮੈਂ ਆਂਵਦਾ ਜਾਂਵਦਾ ਵੀਰ ਮੇਰਾ, ਮਿੰਨਤਾਂ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾ ਲੈਂਦਾ
ਜੇਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਅੱਕਿਆ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਸਿਰੇ ਤੇ ਝੱਲ ਭੁਗਤਾ ਲੈਂਦਾ
ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ ਮੁਝ ਉੱਤੇ, ਪੈ ਕੇ ਪੈਰ ਗੁਨਾਹ ਬਖਸ਼ਾ ਲੈਂਦਾ
ਸੱਕੇ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਕਾਸ ਦਾ ਵੈਰ ਹੁੰਦਾ ? ਰੁੱਸੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਆਪ ਮਨਾ ਲੈਂਦਾ
ਹਾਏ ਕਾਸ ਨੂੰ ਆਇਆ ਦੂਰ ਓਥੋਂ ? ਹੁੰਦਾ ਕੋਲ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਲੈਂਦਾ
ਓਦੋਂ ਘਲਦਿਓ ਕੋਈ ਪੈਗਾਮ ਮੈਨੂੰ, ਆਪ ਆ ਕੇ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਲੈਂਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੰਨਦਾ ਨਾ ਜੇ ਕਰ ਗੱਲ ਮੇਰੀ, ਕੋਲੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਖ ਵਰਜਾ ਲੈਂਦਾ
ਮੇਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੱਥਾ ਠਿਨਕਦਾ ਸੀ, ਏਹ ਨਾ ਸੁੱਖ ਦੀ ਢੋਲਕੀ ਖੜਕਦੀ ਏ
ਚੰਦ ਚੜ੍ਹੂ ਗਾ ਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕ ਦਿਨ, ਜੇਹੜੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਮਸਤ ਹੋ ਕੜਕਦੀ ਏ
ਸੋਈ ਗੱਲ ਹੋਈ ਜੇਹੜੀ ਹੋਵਣੀ ਸੀ, ਓੜਕ ਅੱਗ ਏਹ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਭੜਕਦੀ ਏ
ਮੇਰਾ ਹੋਇਆ ਕੁਸ਼ਗਨ ਏਹ ਸੱਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ, ਖੱਬੀ ਅੱਖ ਚਰੋਕਣੀ ਫੜਕਦੀ ਏ
ਡਾਢਾ ਕੈਹਰ ਹੋਯਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਏਹ ਤਾਂ, ਅਸਲੀ ਝੁੱਗੜਾ ਹੀ ਅੱਜ ਚੋੜ ਹੋਯਾ
ਵੀਰ ਸੋਹਣਾ ਬੀਰ ਦਾਨਾ ਵੱਡਾ, ਕਾਹਨੂੰ ਠੌਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਬੇ ਠੌਰ ਹੋਯਾ ?

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਜੇ ਕਰ ਓਹ ਨਾ ਜੋਗ ਤੇ ਸੁਖੀ ਰਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਸੁਖੀ ਵੱਸਣ ਕੇਹੜੇ ਤੌਰ ਹੋਯਾ
ਮੈਂ ਭੀ ਕਰਾਂ ਗਾ ਜੋਗ ਜਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜਦੋਂ ਫਕੀਰ ਸਿਰਮੌਰ ਹੋਯਾ
ਮੈਨੂੰ ਲੋੜ ਨਾ ਓਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਟੈਹਲ ਵਾਲਾ ਉਸਦੀ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦਾ
ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਰਾਮ ਹਰਾਮ ਸਾਰੇ, ਮੈਂ ਨਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨਸਲਾਂ ਕੁੱਤੀਆਂ ਦਾ
ਵੀਰ ਛੱਡ ਜਾਏ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਂਭ ਬੈਠਾਂ? ਏਹ ਨਾ ਵਸਫ ਹੁੰਦਾ ਜ਼ਾਤਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਦਾ
ਘੱਟਾ ਪਾਵਸੀ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਮੈਨੂੰ, ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਆਣ ਨਿਖੁੱਟੀਆਂ ਦਾ
ਕੱਢ ਭਰਥਰੀ ਦੇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ, ਫੇਰ ਗੰਢਿਆ ਸੂ ਗਾਂਢ ਟੁੱਟੀਆਂ ਦਾ
ਓਹਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪ ਜਾਗੀਰ ਸਾਂਭੀ, ਏਹ ਉਸਤਾਦ ਹੈ ਵੱਢਿਆਂ ਖੁੱਥੀਆਂ ਦਾ
ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ ਰਖੋ! ਮੇਰੀ ਵਾਹ ਨਾਹੀਂ! ਪਾਓ ਜੋਤਰਾ ਨਾ ਹਲਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਏਹ ਤੇ ਓਹ ਸੰਭਾਲ ਰੱਖੋ, ਮੈਥੋਂ ਲਓ ਸੰਕਲਪ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਦਾ

ਜਵਾਬ ਵਰਾਹ ਪੰਡਤ

ਰਾਜਾ ਗੱਲ ਕੀ ਤੁਸਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤੀ, ਰਾਮ ਰਾਮ ਦਾ ਕਰੋ ਧਯਾਨ ਰਾਜਨ
ਤੁਸੀ ਚਲੇ ਬੇਗਾਨੜੇ ਦੇਸ ਨਾਹੀਂ, ਤੇਰੇ ਬਾਪ ਦਾਦੇ ਦਾ ਓਹ ਥਾਨ ਰਾਜਨ
ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਆਪ ਫੁਰਮਾਯਾ ਸੀ, ਕਰੀਓ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜਵਾਨ ਰਾਜਨ
ਫੇਰ ਕੌਣ ਉਲਾਂਭੜਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਬਣਸੀ ਜਾਨ ਕੇ ਕੌਣ ਨਾਦਾਨ ਰਾਜਨ
ਫੇਰ ਤੁਸਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਤੁਸੀ ਸਾਂਭੋ, ਘਰੀਂ ਔਂਦਿਆਂ ਕਾਸਦੀ ਹਾਨ ਰਾਜਨ
ਬਾਪ ਦਾਦਿਓਂ ਰਾਜ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਦਾ ਜਾਨ ਰਾਜਨ
ਤੁਸੀ ਖਿੱਚ ਕਰਦੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰੀ ਕਰਦੇ, ਨਹੀਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਰਾਜਨ
ਪਿਛਲੇ ਦੁੱਖ ਭੁਲਾ ਕੇ ਰਾਜ ਸਾਂਭੋ, ਰਈਯਤ ਰੱਖਣੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸਾਨ ਰਾਜਨ
ਕਾਹਨੂੰ ਦਿਓ ਜਵਾਬ ਬੇਦੋਸਿਆਂ ਨੂੰ, ਰਈਯਤ ਅਸੀ ਤੇ ਤੁਸੀ ਸੁਲਤਾਨ ਰਾਜਨ
ਸਾਨੂੰ ਕੇਹੜੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਦੇ ਧੱਕਾ? ਆਪ ਮੱਲੋ ਗੇ ਸੁੰਨ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਰਾਜਨ
ਧਰਮ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਈਯਤ ਪਾਲਣੀ ਹੈ, ਦੁੱਖ ਝੱਲ ਕੇ ਸੁਖ ਪਹੁੰਚਾਨ ਰਾਜਨ
ਸੁਖ ਭੋਗਣੇ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਾਜਬ? ਸਾਡੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲਹੂ ਦੇ ਘਾਨ ਰਾਜਨ
ਆਵੇ ਤਰਸ ਨਾ ਖਲਕ ਅਨਾਥ ਉੱਤੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸਤਾਨ ਰਾਜਨ
ਰਾਖਸ਼ ਘੱਤਿਆ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗਿਰਦ ਘੇਰਾ, ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਸਦਾ ਵਾਂਗ ਸ਼ੈਤਾਨ ਰਾਜਨ
ਦੁੱਖਾਂ ਭੁੰਨ ਕੇ ਜਿਗਰ ਕਬਾਬ ਕੀਤਾ, ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਪੀਨ ਤੇ ਖਾਨ ਰਾਜਨ
ਤੁਸੀ ਧਰਮ ਅਵਤਾਰ ਧਰਮੱਗ ਰਾਜੇ, ਹਿੰਦੂ ਗੋਤ ਸੰਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ਰਾਜਨ
ਭਲੇ ਕਦੇ ਨਾ ਤਜਨ ਭਲਿ ਆਈਆਂ ਨੂੰ, ਔਖੇ ਹੋਇ ਕੇ ਕਾਰ ਨਿਭਾਨ ਰਾਜਨ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਨੇਕੀ ਅੰਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੱਚੜੇ ਦੀ, ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਹ ਜਗਤ ਜਹਾਨ ਰਾਜਨ
ਕਰੋ ਮੇਹਰ ਸਾਡੇ ਉਤੇ ਦਯਾ ਧਾਰੋ, ਦਯਾ ਪਾਲਣੀ ਰਾਜਿਆਂ ਮਾਨ ਰਾਜਨ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਕੱਢ ਬਾਹਰ, ਦਿਓ ਸੁਖ ਏਹ ਕਰੋ ਹਸਾਨ ਰਾਜਨ

ਕਵੀਓ ਵਾਚ

ਸੁਣਕੇ ਦੁੱਖ ਪਰਜਾ ਅਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀ ਦੇ, ਦਿਲ ਰਾਉ ਦਾ ਗਿਆ ਨ ਠੱਲਿਆ ਏ
ਥਰ ਥਰ ਕੰਬਿਆ ਅੱਥਰੂ ਵਗੇ ਅੱਖੋਂ, ਦੁੱਖ ਸੁਣਦਿਆਂ ਗਿਆ ਨ ਝੱਲਿਆ ਏ
ਆਈ ਯਾਦ ਸੁੰਦੀ ਵਾੜੀ ਦੇ ਪਾਣੀ, ਬਾਝ ਮਾਲਕਾਂ ਬੂਟੜਾ ਹਿੱਲਿਆ ਏ
ਖਾਧਾ ਤਰਸ ਨਿਮਾਨੜੀ ਖਲਕ ਉਤੇ, ਨਾਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਉੱਠ ਚੱਲਿਆ ਏ
ਆਖੇ ਤੁਸੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾ ਮੋੜ ਸੱਕਾਂ, ਦੁੱਖ ਸੁਣਦਿਆਂ ਕਾਲਜਾ ਸੱਲਿਆ ਏ
ਮੈਂ ਨਾ ਸੁਖਾਂ ਖਾਤਰ ਆਯਾ ਜਗਤ ਉਤੇ, ਖਾਤਰ ਟੈਹਲ ਦੀ ਰੱਬ ਨੇ ਘੱਲਿਆ ਏ
ਕਰਸਾਂ ਟੈਹਲ ਤੁਸਾਡੜੀ ਦਾਸ ਬਨ ਕੇ, ਹੋਵੇ ਭਲਾ ਜੇ ਤੁਸਾਂ ਦਾ ਭੱਲਿਆ ਏ
ਮੈਂ ਹਾਂ ਸਦਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸੇਵਾ ਲਿਓ ਮੈਥੋਂ, ਰਲਕੇ ਖਾਵਾਂਗਾਂ ਜਿਚਰ ਤਕ ਰੱਲਿਆ ਏ
ਜੇ ਕਰ ਦੁੱਖ ਆਏ ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਆਏ, ਆਵੇ ਤਰਸ ਕਲੇਜੜਾ ਜੱਲਿਆ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸੁਖੀ ਕਰਸਾਂ ਦੇਸੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਤੇ, ਜਿਸਨੇ ਨਗਰ ਉਜੈਨ ਨੂੰ ਮੱਲਿਆ ਏ

ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਮਹਾਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ ਉਜੈਨ ਵੱਲ ਤੇ ਅਮਨ ਚੈਨ ਹੋਣਾ ਪਰਜਾ ਨੂੰ

ਲਾਂਓ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਮੁਲਕ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚੋਂ, ਲੈ ਉਜੈਨ ਦੇ ਵੱਲ ਤਿਆਰ ਹੋਯਾ
ਪੀਨਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਵਰਾਹ ਤਾਈਂ, ਤਾਜ਼ੀ ਭੌਰ ਤੇ ਆਪ ਸਵਾਰ ਹੋਯਾ
ਆ ਕੇ ਲਈ ਬੈਤਾਲ ਦੀ ਖਬਰ ਚੰਗੀ, ਦੇਸੋਂ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਬੇਕਰਾਰ ਹੋਯਾ
ਅਮਨ ਚੈਨ ਵਰਤਾ ਉਜੈਨ ਅੰਦਰ, ਸਾਰਾ ਦੁੱਖ ਕਲੇਸ਼ ਫਰਾਰ ਹੋਯਾ
ਖਲਕਤ ਹੁੰਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਕਰੇ ਦਰਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੋਈ ਨਸਾਰ ਹੋਯਾ
ਫਰਜ਼ ਵੀਰ ਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਆਪ ਸਿਰ ਤੇ, ਖਲਕ ਸੁਖੀ ਤੇ ਆਪ ਸੁਖਸਾਰ ਹੋਯਾ
ਇਕ ਆਸਾਮ ਤੇ ਦੂਆ ਉਜੈਨ ਨਗਰੀ, ਤ੍ਰੀਜੀ ਧਾਰ ਦਾ ਆਨ ਸਰਦਾਰ ਹੋਯਾ
ਰਈਯਤ ਪਾਲਦਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਐਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਸਿਫਤ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋਯਾ
ਸੁਖ ਚੈਨ ਅਮਾਨਤੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ, ਗਾਇਬ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਚੋਰ ਚਕਾਰ ਹੋਯਾ
ਇਕ ਘਾਟ ਪੀਂਦੇ ਰਲ ਕੇ ਸ਼ੇਰ ਬਕਰੀ, ਆਪੋ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕਦੇ ਤਕਰਾਰ ਹੋਯਾ
ਰਾਖੀ ਇੱਜੜਾਂ ਕਰਨ ਬਘਿਆੜ ਆ ਕੇ, ਕੀ ਮਜਾਲ ਜੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵਾਰ ਹੋਯਾ
ਰਲ ਕੇ ਬਾਜ਼-ਬਟੇਰ ਪਰਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ, ਦੁੱਖ ਦੇਣ ਦਾ ਨਾ ਰਵਾਦਾਰ ਹੋਯਾ
ਧਨ ਧਨ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਹੱਸ ਬੋਲਣ, ਨਿੱਤ ਮੋਤੀਆਂ ਚੋਗ ਆਧਾਰ ਹੋਯਾ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਇਸ ਦੇ ਅਦਲ ਦੀ ਬਦਲ ਜਹਾਨ ਸਾਰਾ, ਕਦਮ ਚੁੰਮ ਕੇ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਹੋਯਾ
ਘੋੜਾ ਫਿਰ ਗਿਆ ਮੁਲਕ ਤਮਾਮ ਅੰਦਰ, ਕੁੱਲ ਰਾਜ ਆ ਬਾਜ ਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਯਾ
ਕਰਨ ਨਿਉਂ ਕੇ ਸਭ ਸਲਾਮ ਰਾਜੇ, ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੈਕਾਰ ਹੋਯਾ
ਸੰਮਤ ਚੱਲਿਆ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਸੰਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਾਰ ਹੋਯਾ
ਅੱਜ ਤੀਕ ਨਾਵਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਚਲਾ ਆਵੇ, ਸਦਾ ਤੀਕ ਰਹੇ ਗਾ ਚਮਕਦਾਰ ਹੋਯਾ
ਹੋਵੇ ਰਾਜ ਤਾਂ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੇਹਾ, ਜਿੱਸ ਦੇ ਜਿਹਾ ਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਹੋਯਾ
ਅਦਲ ਦੇਖ ਨੌਸ਼ੇਰਵਾਂ ਨਿਵੇਂ ਆ ਕੇ, ਦਇਆ ਵੇਖ ਹਰਿ ਚੰਦ ਨਸਾਰ ਹੋਯਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇਕੀਆਂ ਬੀਜੀਆਂ ਨਾਮ ਰੈਹ ਗਏ, ਪੁਰਦਰਗਾਹ ਅੰਦਰ ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੋਯਾ
ਨੇਕੀ ਜੇਹੀ ਨਾ ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ਼ ਕੋਈ, ਨੇਕੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਤਾਰ ਹੋਯਾ
ਨੇਕੀ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀ ਬਦੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ, ਨੇਕ ਜਗਤ ਉਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਪਾਪ ਦਾ ਹੌਲੜਾ ਭਾਰ ਹੋਯਾ, ਆਦਲ ਮਰਦ ਤੇ ਭਗਤ ਅਵਤਾਰ ਹੋਯਾ
ਪਈ ਠੰਢ ਕਲੇਜੜੇ ਖਲਕ ਦੇ ਵਿਚ, ਕਿਸਮਤ ਪਲਟਦੀ ਫੇਰ ਖਿਆਲ ਕੀਤੀ
ਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੇ ਅਦਲ ਕਰ ਕੇ, ਵਾਂਗ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਕੀਤੀ
ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਜੋ ਭਰਥਰੀ ਦੀ, ਮਾਉਂ ਆਪਣੀ ਵਾਂਗ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ
ਦਿੱਤਾ ਹੌਸਲਾ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਸਭ ਨੂੰ, ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ
ਘੱਲੇ ਆਦਮੀ ਸਭ ਵਲਾਇਤਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਈ ਭਰਥਰੀ ਦੀ ਬੜੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ
ਬਨੀਂ, ਪਰਬਤੀਂ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਭਾਲ ਥੱਕਾ, ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਭਾਲ ਪਾਮਾਲ ਕੀਤੀ
ਐਪਰ ਭਰਤ ਸ਼ਿਵਰਾਸ੍ਰਿਹ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ, ਤਪ ਸਾਧਣੇ ਨੂੰ ਧਰਮਸਾਲ ਕੀਤੀ
ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਸੱਕਿਆ ਓਸ ਤੀਕਰ, ਭਾਵੇਂ ਭਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਾਲ ਵਾਲ ਕੀਤੀ
ਓੜਕ ਥੱਕ ਕੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਕੀਤਾ, ਦੂਰ ਦਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰੰਜ ਮਲਾਲ ਕੀਤੀ
ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਸੱਠ ਨੂੰ ਭਰਥਰੀ ਨੇ, ਜੋ ਅਸੀਸ ਸੀ ਹੋਇ ਦਿਆਲ ਕੀਤੀ
ਉਸ ਦੇ ਆਸਰੇ ਮੋਹ ਨਾ ਜਾਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਤਕਲੀਫ ਕੋਈ ਕਲ੍ਹ ਕਾਲ ਕੀਤੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕਾਲ ਦਾ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇ ਚੱਕਰ, ਰਾਣੀ ਤਿੰਨ ਸੈ ਕਾਲ ਨੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ

ਹਾਲ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਜ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦਾ

ਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਦੀ ਸਿਫਤ ਔਖੀ, ਸਿਫਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੱਖ ਜ਼ਬਾਨ ਚਾਹੀਏ
ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਇਲਮ ਥੋਹੜਾ, ਏਥੇ ਬੜਾ ਕੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਚਾਹੀਏ
ਗੱਲ ਵੱਡੜੀ ਮੂੰਹ ਹੈ ਰਤਾ ਜਿੰਨਾ, ਜ਼ਰਾ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਰਮ ਸੰਗਾਨ ਚਾਹੀਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਜਾਇ ਏਥੇ, ਖਤਾ ਬਖਸ਼ਣੀ ਜਾਨ ਨਾਦਾਨ ਚਾਹੀਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਉਸਦਾ ਤੇਜ਼ ਇਕਬਾਲ ਸੀ ਐਡ ਭਾਰਾ, ਸਾਰੇ ਦੇਵਤੇ ਰੱਖਦੇ ਮਾਨ ਉਸਦਾ
ਚੰਦ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਜਾਇਕੇ ਲਿਆਏ ਮ੍ਰਿਤ, ਇੰਦ੍ਰਲੋਕ ਅੰਦਰ ਆਵਨ ਜਾਨ ਉਸਦਾ
ਚਾਰ ਬੀਰ ਸਨ ਤਖਤ ਉਠਾਨ ਵਾਲੇ, ਜੋ ਉਡੀਕਦੇ ਰੈਹਨ ਫੁਰਮਾਨ ਉਸਦਾ
ਜਦੋਂ ਚਿੱਤ ਦੇ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਧਾਰੇ, ਤਖਤ ਚੁੱਕ ਲੈਂਦੇ ਓਦੋਂ ਆਨ ਉਸਦਾ
ਮਾਤ ਲੋਕ ਆਕਾਸ਼ ਪਾਤਾਲ ਅੰਦਰ, ਤਖਤ ਉੱਡਦਾ ਦੇਵਤਿਆਂ ਸਾਨ ਉਸਦਾ
ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਹਾਨ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਦਾ, ਐਸਾ ਤੇਜ਼ ਸੀ ਪੁਸ਼ਪ ਬਿਬਾਨ ਉਸਦਾ
ਬਾਵਨ ਬੀਰ ਸਨ ਆਵਨ ਤੇ ਜਾਨ ਵਾਲੇ, ਜਿਥੇ ਕਹੇ ਪੈਗ਼ਾਮ ਪਹੁੰਚਾਨ ਉਸਦਾ
ਸੋਈ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਇਕੇ ਕਰਨ ਹਾਜ਼ਰ, ਜੇਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵੱਲ ਧਯਾਨ ਉਸਦਾ
ਚੁਣ ਕੇ ਵਿੱਚ ਦਰਬਾਰ ਨੌਂ ਰਤਨ ਰੱਖੇ, ਰਾਜ ਕਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਨ ਉਸਦਾ
ਕਾਲੀਦਾਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਨਵਾਂ ਵਿਚੋਂ, 'ਕਵੀਰਾਜ' ਹੈ ਲਕਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਸਦਾ
ਅਦਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸਦਾ ਤਖਤ ਐਸਾ, ਅੱਜ ਤੀਕ ਲੋਕੀ ਜਸ ਗਾਨ ਉਸਦਾ
ਬੱਤੀ ਪੁਤਲੀਆਂ ਥੰਮਿਆ ਸੀਸ ਉਤੇ, ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਜੋ ਜਸ ਅਲਾਨ ਉਸਦਾ
ਰਾਜੇ ਭੋਜ ਨੇ ਪੁੱਟਿਆ ਬੈਹਨ ਖਾਤਰ, ਮਾਰ ਅੱਡੀਆਂ ਹੋਸ਼ ਭੁਲਾਨ ਉਸਦਾ
ਪਰਉਪਕਾਰ ਤੇ ਦਯਾ ਦੀ ਨੈਹਰ ਵਗਦੀ, ਪੰਛੀ ਉਡਦੇ ਹਾਲ ਸੁਨਾਨ ਉਸਦਾ
ਜੇ ਕਰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਏ ਹਾਲ ਪੂਰਾ, ਜਸ ਗਾਂਵਦੇ ਵੇਦ ਪੁਰਾਨ ਉਸਦਾ
ਬੱਤੀ ਪੁਤਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੈਤਾਲ ਪੱਚੀ, ਅਕਲ ਇਲਮਦਾ ਕਰਨ ਬਯਾਨ ਉਸਦਾ
ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਤੇ ਓਸਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ, ਜਾਨਣ ਹਾਲ ਦਾਨਾ ਨਾਦਾਨ ਉਸਦਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਾਰ ਵਲਾਇਤੀਂ ਜਸ ਫੈਲੇ, ਬਾਕੀ ਰਹੇਗਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸਦਾ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰਜਾ ਦਾ ਹਾਲ

ਐਸੇ ਨੇਕ ਨੀਯਤ ਰਾਜ ਕਾਜ ਅੰਦਰ, ਪ੍ਰਜਾ ਵੱਸਦੀ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀਆਂ ਦੇ
ਰਾਜਾ ਬਾਪ ਤੇ ਪ੍ਰਜਾ ਔਲਾਦ ਵਾਂਗੂ, ਪ੍ਰਜਾ ਬਾਗ਼-ਰਾਜਾ ਵਾਂਗਰ ਮਾਲੀਆਂ ਦੇ
ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਨਾ ਦਿੱਸਦੇ ਸਨ, ਭੁੱਖ ਸੋਹਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਵਾਲੀਆਂ ਦੇ
ਨਾਂ ਸੀ ਕਾਲ ਦੁਰਭਿੱਖ ਦਾ ਨਾਉਂ ਕਿਧਰੇ, ਫਲਾਂ ਨਾਲ ਸਿਰ ਹੇਠ ਸਨ ਡਾਲੀਆਂ ਦੇ
ਜੈਸੇ ਧਰਮ ਵਾਲੇ ਤੀਵੀਂ ਮਰਦ ਸਨ ਹੇ, ਵੈਸੇ ਬਲੀ ਪਰਾਕ੍ਰਮੀ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ
ਰੰਗ ਸੇਉ ਵਰਗੇ-ਕੱਦ ਦੇਉ ਵਰਗੇ, ਤਾਕਤ ਹੌਸਲੇ ਸ਼ੇਰ ਸਮਾਨ ਵਾਲੇ
ਤੰਦਰੁਸਤ ਸੁਡੌਲ ਸਰੀਰ ਸੋਹਣੇ, ਵਾਹਵਾ ਸੋਹਣੀ ਬਲੀ ਸੰਤਾਨ ਵਾਲੇ
ਉਤੋਂ ਸ਼ੇਰ-ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ ਦੇਵਤੇ ਸਨ, ਸਤਬਚਨੀਏ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਭਾਨ ਵਾਲੇ
ਰਈਯਤ ਰੱਬ ਦੇ ਭਉ ਤੇ ਭਾਉ ਵਾਲੀ, ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਦੇਂਦੇ ਜਾਨ ਭਾਈ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸੂਰ ਬੀਰ, ਪਰਾਕ੍ਰਮੀ, ਤੇਜ ਵਾਲੇ, ਸੱਚੇ ਛੱਤਰੀ, ਬੀਰ ਬਲਵਾਨ ਭਾਈ
ਇਕ ਇਕ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜੁੱਧ ਵਿੱਚ ਭੀ ਧਰਮ ਨਿਭਾਨ ਭਾਈ
ਦਿਨੇ ਆਹਮਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੀਰ ਚੱਲਣ, ਇਕੋ ਥਾਲ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾਨ ਭਾਈ
ਮੁਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਆਚਰਣ ਦੀ ਛੀਣਤਾ ਦਾ, ਅੰਦਰ ਬਾਹਰੋਂ ਇਕ ਸਮਾਨ ਭਾਈ
ਧਰਮ ਸੱਤਿਆ ਅਦਬ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦਾ, ਭਰੀ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਤਾਨ ਭਾਈ
ਹੁਕਮ ਪਾਲਦੇ ਆਪ ਤੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ, ਰੱਖ ਤਲੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਭਾਈ
ਆਣ ਅਣਖ ਬਚਾਣ ਦਾ ਚਾਉ ਪੂਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਹੋਮਣੇ ਪੈਣ ਪਰਾਨ ਭਾਈ
ਬੋਲ ਤੋਲ ਪੂਰਾ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਇਕੋ, ਦਗੇ ਛਲਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਧਿਆਨ ਭਾਈ
ਚੱਲਣ ਨਿਯਮ ਮਰਯਾਦ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ, ਟਿਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਥਾਨ ਭਾਈ
ਚਾਰੇ ਆਸ਼ਰਮ ਚੱਲਦੇ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਆਹੇ ਕਲਾਵਾਨ ਭਾਈ
ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਇਕ ਦੂਏ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਤਾਨ ਭਾਈ
ਤੀਵੀਂ ਮਰਦ ਗ੍ਰਹਸਤ ਦੇ ਧਰਮ ਸੇਵਾ, ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਭਾਈ
ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤੇ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਵਾਲੇ, ਮਗਨ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਥਾਨ ਭਾਈ
ਹਾਲਾ ਵਾਜਬੀ ਲਏ ਰਈਯਤਾਂ ਤੋਂ, ਐਸਾ ਸੱਤਿਆਵਾਨ ਸੁਲਤਾਨ ਭਾਈ
ਅਦਲ ਕਰੇ ਬੇਬਦਲ ਬਹਿ ਤਖਤ ਉਤੇ, ਨਿਆਇ ਨਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਚਾਨ ਭਾਈ
ਰਾਜ ਮੰਤ੍ਰੀ ਧਰਮ ਦੇ ਸੱਚ ਪੁਤਲੇ, ਥਿੜਕਣ ਦੇਣ ਨਾ ਨਿਆਇ ਦੀ ਆਨ ਭਾਈ
ਅੰਨ ਧੰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਹ ਹੈਸੀ, ਗਊਆਂ ਦੁਧ ਦੀ ਨੈਹਰ ਵਗਾਨ ਭਾਈ
ਜੰਗਲ ਆਮ ਤੇ ਘਾਹ ਬੇਅੰਤ ਹੈਸੀ, ਪਸ਼ੂ ਝੁੰਡਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਚੁਗਾਨ ਭਾਈ
ਵਰਖਾ ਸਮੇਂ ਸੇਤੀ ਹੋ ਕੇ ਘਾਹ ਖੇਤੀ, ਕਦੇ ਤੋਟ ਨਾ ਦੇਂਵਦੇ ਆਨ ਭਾਈ
ਇਕ ਖੱਟ ਕੇ ਦਸਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦਾ ਸੀ, ਐਸਾ ਸਮਾ ਸੁਕਾਲ ਦਾ ਜਾਨ ਭਾਈ
ਦੁੱਧ, ਪੁੱਤ ਤੇ ਲੱਛਮੀ ਸ੍ਵਰਨ ਚਾਂਦੀ, ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਸੀ ਖਾਨ ਭਾਈ
ਰੋਗ ਸੋਗ ਨਾ ਲੰਘਦੇ ਲਾਗਿਓਂ ਦੀ, ਤੰਦਰੁਸਤ ਦਲੇਰ ਬਲਵਾਨ ਭਾਈ
ਮਨ ਬਚਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਇਸ ਤਰਾਂ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਸੀ ਝੂਠ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਭਾਈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਕੇ, ਦੈਵੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੇ ਸਾਰੇ ਖਾਨ ਭਾਈ
ਭਾਵ ਰਾਖਸ਼ੀ ਹੋਏ ਨਿਰਮੂਲ ਸਾਰੇ, ਨੇਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਹਰੇਕ ਅਸਥਾਨ ਭਾਈ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਸਮਾ ਸਤਜੁਗੀ ਸੀ ਕਲੂ ਅੰਦਰ, ਫੇਰ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ ਆਸਾਨ ਭਾਈ

ਬਿਆਨ ਹਾਲਾਤ ਜੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਜੀ ਦਾ

ਵਿਦਿਆ ਹੋਇ ਕੇ ਭੈਣ ਤੋਂ ਭਰਥਰੀ ਜੀ, ਜਗਾ ਜਗਾ ਦੇ ਤੀਰਥਾਂ ਦੇਖਦਾ ਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰਿਦੁਵਾਰ ਕਨਖਲ ਅਤੇ ਭੀਮ ਗੌੜਾ, ਤਪੋ ਬਣ ਨੂੰ ਜਾਇਕੇ ਪੇਖਦਾ ਏ
ਫੇਰ ਰਿਣ ਮੋਚਣ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਮੋਚਣ, ਕੁਰੂ ਖੇਤ੍ਰ ਜਾ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਏ
ਮਥੁਰਾ, ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨੋਂ, ਪ੍ਰਯਾਗ-ਰਾਜੇ, ਕਾਂਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਜੁਧਿਆ ਭੇਟਦਾ ਏ
ਗੰਗਾ, ਗਯਾ, ਗੋਦਾਵਰੀ, ਗੋਮਤੀ ਤੇ, ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਬੇਣੀ ਦੇ ਲੇਟਦਾ ਏ
ਜਗਨ ਨਾਥ, ਦੁਆਰਕਾ, ਬੱਦਰੀ ਜੀ, ਹਿੰਗ ਲਾਜ ਜਾ ਕੇ ਦੁਖ ਮੇਟਦਾ ਏ
ਜੁਆਲਾ, ਵੈਸ਼ਨੋ, ਕਾਲਕਾ, ਕਿਲਾ ਬਾਹੂ, ਤੇ ਪਰਮੰਡਲੇ ਚਿੱਤ ਸਮੇਟਦਾ ਏ
ਕਰ ਕੇ ਸੈਰ ਹਿਮੰਚਲੀ ਪਰਬਤਾਂ ਦਾ, ਧਰਦਾ ਧਯਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਏਕ ਦਾ ਏ
ਜਾ ਕੇ ਦੇਸ ਸ਼ਿਵਰਾਸ੍ਰਰ ਗੁਫਾ ਅੰਦਰ, ਲੱਭਾ ਰਾਹ ਮਾਹਬੂਬ ਦੇ ਭੇਤ ਦਾ ਏ
ਪੂਰਾ ਸਾਧਿਆ ਤਪ ਇਕੰਤ ਬੈਹ ਕੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਆਤਮਾ ਗਯਾਨ ਦੇ ਭੇਖਦਾ ਏ
ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ, ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਧਯਾਨ ਹੋਯਾ
ਪਾਈ ਮੋਖ ਪਦਵੀ ਮਨਜ਼ਲ ਹੋਈ ਪੂਰੀ, ਦੂਰ ਸਫਰ ਦਾ ਸਭ ਥਕਾਨ ਹੋਯਾ
ਪੈਂਡੇ ਤੁਰੇ ਪਾਂਧੀ ਮਿਲੇ ਜਾ ਹਰਿ ਨੂੰ, ਪਾਕੇ ਅਮਰ ਪਦਵੀ ਗਯਾਨਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਜਨਮਜਨਮਦੀ ਮੈਲ ਸਭ ਗਈ ਧੋਤੀ, ਖਤਮ ਜੂਨੀਆਂ ਦਾ ਆਵਨ ਜਾਨ ਹੋਯਾ
ਮਿਲਿਆ ਆਤਮਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ, ਸਾਰੀ ਖੁਦੀ ਤੇ ਮਾਨ ਦਾ ਹਾਨ ਹੋਯਾ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਜੀ, ਤਿੰਨ ਲੋਕ ਅੰਦਰ ਸੋਭਾਵਾਨ ਹੋਯਾ
ਭਾਵੇਂ ਭਰਥਰੀ ਚਿਰਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ, ਕਾਇਮ ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਰੈਹਨ ਯਾਦ ਭਲਿਆਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੀ, ਕਰਦਾ ਨੇਕੀਆਂ ਯਾਦ ਸੰਸਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਜੇਹੜੀ ਗੁਫਾ ਸ਼ਿਵਰਾਸ਼੍ਰਰ ਤਪ ਕੀਤਾ, ਅੱਜ ਤੀਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਓਹ ਗ਼ਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਮਿਰਜ਼ਾ ਪੁਰੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲੇ ਸਮਾਧ ਉੱਚੀ, ਬਣੀ ਓਸ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੁਨਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਹੋਰ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ, ਬਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਜੋਗੀਆਂ ਰਾਵਲਾਂ ਨੇ, ਸੋਹਣੀ ਜੋੜ ਬਣਾਈ ਏਹ ਵਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਵਡੀ ਬਖਸ਼ ਤਸਨੀਫ ਹੈ ਭਰਥਰੀ ਦੀ, ਜੇਹੜੀ ਸਿੱਖਯਾ ਭਰੀ ਭੰਡਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਕੀਤਾ ਬੜਾ ਐਹਸਾਨ ਇਸ ਦੇਸ ਉਤੇ, ਦੇ ਗਿਆ ਅਕਲ ਦਾ ਕੋਟ ਉਸਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਰਚੇ ਭਰਥਰੀ 'ਸ਼ਤਕ ਤ੍ਰੈ' ਆਪ ਹੱਥੀਂ, ਇਕ ਦੂਈ ਤੋਂ ਚੰਦ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਤਕ ਸਿੰਗਾਰ ਦਾ ਰਚ ਧਰਿਆ, ਕੀਕਰ ਜਾਲ ਫੈਲਾਂਵਦੀ ਨਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਦੂਜਾ ਸ਼ਤਕ ਰਚਿਆ ਰਾਜਨੀਤ ਵਾਲਾ, ਦੱਸੇ ਜੋਗ ਅਜੋਗ ਵਰਤਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਤੀਜਾ ਸ਼ਤਕ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਰੂਪ ਰਚਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਜਗਤ ਅਸਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਜੇਹੜਾ ਪੜ੍ਹੇ ਇਕ ਵਾਰ ਧਿਆਨ ਲਾ ਕੇ, ਕੂੜਾ ਟੁੱਟਦਾ ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜੀ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਦਿੱਤਾ ਗਯਾਨ ਦਾ ਵੋਲ੍ਹ ਖਜ਼ਾਨੜਾ ਹੈ, ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਪਵੇ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਉਸਦੀਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੋਸੀਨਹੀਂਵਾਨੀ,ਏਹਨਿਸ਼ਾਨੀਉਸਦੀਪਾਇਦਾਰ ਹੈ ਜੀ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦਾਤ ਅਨਮੁੱਲੜੀ ਬਖਸ਼ਗਿਆ, ਭਾਰਤ ਓਸਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ ਜੀ

ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਅੰਤ

ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਕਰ ਗਿਆ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ, ਤੁੱਛ ਜਾਣ ਕੇ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਏ
ਸੱਚੇ ਰਾਹ ਪੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਕੱਰ ਜਾਤੀ, ਨੇਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਤਾਲ ਦੇ ਗੱਡਿਆ ਏ
ਅੱਜ ਤੀਕ ਵਾਰਾਂ ਗਾਵਨ ਲੋਕ ਸਾਰੇ, ਜਿਸਨੇ ਨਫਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਏ
ਕੀਤੀ ਭਗਤ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਪਕੜੀ, ਹੋਰ ਸਭ ਧੰਧਾਲ ਨੂੰ ਵੱਢਿਆ ਏ
ਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਪਾਲਿਆ ਹਠ ਪੂਰਾ, ਹਠੀ ਤਪੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੇ ਕਾਰ ਕੀਤੀ
ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਓਹਲੇ ਹੋਯਾ ਅੱਖੀਆਂ ਤੋਂ, ਦਸਰਥ ਵਾਂਗ ਉਸ ਜਾਨ ਨਸਾਰ ਕੀਤੀ
ਭਾਵੇਂ ਲੱਖ ਬੁਰਿਆਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਤੋਬਾਤੋਬ ਐਪਰ ਜਾਂਦੀ ਵਾਰ ਕੀਤੀ
ਗਈ ਆਪ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਹੋ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਯਾਦਗਾਰ ਕੀਤੀ
ਰਾਜੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੇ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ, ਕੀਤਾ ਖਲਕ ਤੇ ਬੜਾ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਲਹੂ ਦੇ ਕੇ ਸਿੰਜਿਆ ਧਰਮ ਬੂਟਾ, ਖਲਕਤ ਰੱਖ ਲਈ ਜਾਨ ਨਸਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਅੱਜ ਨਾਮ ਉਸ ਦਾ ਜਗਤ ਲਏ ਮੂੰਹੋਂ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਦਾ ਨਾਲ ਉਚਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਨੱਕ ਕੱਢਿਆ ਆਪਣੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ, ਚੌਦਾਂ ਕੁਲਾਂ ਦਾ ਗਿਆ ਉਧਾਰ ਕਰ ਕੇ
ਏਥੇ ਜੱਸ ਹੋਵੇ ਅਗੇ ਮਿਲੇ ਢੋਈ, ਧਰਮ ਰਾਜ ਬਹਾਲਿਆ ਪਿਆਰ ਕਰ ਕੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਭਲੇ ਦੀਆਂ ਸਦਾ ਭਲਿਆਈਆਂ ਨੇ, ਕੋਈ ਦੇਖ ਲਏ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਕਰ ਕੇ

ਏਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਭੀ ਕੁਝ ਲਾਭ ਲੈ ਲਈਏ

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਅਸੀ ਭੀ ਲਾਭ ਲਈਏ, ਕੁਝ ਏਸ ਤੋਂ ਸਿੱਖਯਾ ਪਾਇ ਲਈਏ
ਨੇਕੀ ਯਾਦ ਰੈਂਹਦੀ ਅੱਗੇ ਮਿਲੇ ਢੋਈ, ਨੇਕੀ ਅਸੀ ਭੀ ਕੁਝ ਕਮਾਇ ਲਈਏ
ਕੀ ਵਿਸਾਹ ਨਿਰਾਸੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ, ਕੋਈ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਭਜਨ ਲੰਘਾਇ ਲਈਏ
ਏਥੇ ਬੀਜਿਆ ਹੀ ਅੱਗੇ ਫਲ ਮਿਲਸੀ, ਹੱਥੀਂ ਆਪਣੀਂ ਬੂਟੜਾ ਲਾਇ ਲਈਏ
ਬਿਨਾ ਕਾਰ ਤੋਂ ਮਿਲਨ ਮਜ਼ਦੂਰੀਆਂ ਨਾ, ਹਰੀ ਭਜਨ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਚਾਇ ਲਈਏ
ਮਿਲਨ ਚੂਰੀਆਂ ਇਵਜ਼ ਮਜ਼ਦੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਅੱਗੋ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਨਾਇ ਲਈਏ
ਕਰ ਕੇ ਫਿਕਰ ਤਿਆਰੀਆਂ ਭਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਮੰਜ਼ਲ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਬੰਨ੍ਹਾਇ ਲਈਏ
ਦਿੱਤਾ ਆਵਣਾ ਕੰਮ ਦਰਗਾਹ ਅੰਦਰ, ਹੱਥੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਰਾਹ ਪਹੁੰਚਾਇ ਲਈਏ
ਕਿਸੇ ਘੱਲਣੀ ਨਾ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਕੌਡੀ, ਕਾਹਨੂੰ ਕਾਰੂਆਂ ਗੰਜ ਵਧਾਇ ਲਈਏ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਫ਼ਜ਼ਲ ਰੱਬਦੀਵੀਆਸਧਾਰਦਿਲ ਵਿਚ ਦਿਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤੋੜਨਿਬਾਹਿ ਲਈਏ
ਘੜੀਘੜੀਘੜਿਆਲ ਘਟਾਇ ਉਮਰਾ, ਵਾਜਾ ਅੰਤ ਦਾ ਕੂਚਬਜਾਇ ਲਈਏ
ਦੇਖ ਪੂਰਨੇ ਪਏ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ, ਉਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਲਾਇਕ ਸਦਾਇ ਲਈਏ
ਗਿਆ ਵਕਤ ਨ ਆਵਣਾ ਹੱਥ ਮੁੜਕੇ, ਨਾਲ ਭਜਨ ਦੇ ਸੁਫਲਕਰਾਇ ਲਈਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਗਿਆਂਨਾਆਵਣਾਵਤਮੁੜਮੁੜ, ਜੂਏਵਿੱਚਨਾਜਨਮਗਵਾਇ ਲਈਏ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੌਲਤੀ ਜਾਣ ਸਰਾਂ ਬੰਦੇ, ਸਿਰ ਤੇ ਕਾਲ ਦੇ ਪੈਹਰੂਏ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਅਸੀ ਰੱਬ ਤੇ ਮੌਤ ਭੁਲਾਇ ਕੇ, ਹਾਂ-ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਐਸ਼ਾਂ ਅੰਦਰ ਵੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਬਦੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਤਿਆਰ ਰਹੀਏ, ਨੇਕੀ ਵੇਲੜੇ ਜੰਦਰੇ ਜੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਕਲੂ ਕਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਚੰਦ ਰੋਜ਼ਾ, ਕੇਹੜੀ ਗੱਲ ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਧੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡਣੀ ਬੜੀ ਮੁਹਾਲ ਦਿੱਸੇ, ਸਾਸ ਤੁਰਦਿਆਂ ਹਿੱਕ ਤੇ ਅੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਕਈ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਹਿਰਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੱਧੇ, ਸਦਾ ਕਾਮ ਦੀ ਅੱਗ ਦੇ ਸੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਬੱਚੇ ਪਾਲਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਖ਼ੁਦਾ ਕਰਨਾ, ਯਾਦ ਪਿਛਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਇੱਕ ਜਿੰਦ ਤੇ ਕੰਮ ਹਜ਼ਾਰ ਪੈ ਗਏ, ਕਈ ਨਿਬੜੇ ਤੇ ਕਈ ਪੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਸਚੋ ਸੱਚ ਏਹ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਲਿੱਖਿਆ ਏ, ਦੁਨੀਆਂ ਦਾਰ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਬਘਿਆੜ ਖਖਵਾੜ ਪਾਟੀ, ਵਾਂਗ ਬੱਕਰੀ ਸੰਘੀਓਂ ਫੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਘੜੀ ਘੜੀ ਘੜਿਆਲ ਘਟਾਂਵਦਾ ਏ, ਸਮਾ ਸਿੰਮਦੇ ਪਿੱਲੜੇ ਘੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਕਰਮ ਫਲ ਭੁਗਤਾਂਵਦਾ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੋਈ ਸੁੱਕਦਾ ਤੇ ਕੋਈ ਹਰੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਕਿਤੇ ਮੇਹਰ ਦਾ ਵੱਸਦਾ ਮੀਂਹ ਰਹਿੰਦਾ, ਕਿਤੇ ਕੈਹਰ ਦੇ ਵੱਸਦੇ ਗੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਜੇੜ੍ਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਏ ਸਾਂ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਸੈਆਂ ਕੋਹਾਂ ਉਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਨਾਲ ਨਾ ਤੁਰੇ ਦੌਲਤ, ਸਾਰੇ ਭਰੇ ਖਜ਼ਾਨੜੇ ਧਰੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇਕ ਕਮਾਈਆਂ ਨੇ, ਸੀਨੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਠਰੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਦੀ ਦਾ ਬੀਜਿਆ ਬੀਜ ਖੋਟਾ, ਨਾਗ ਦੁੱਖ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਨੇਕੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਨੇ, ਲੋਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਜਦੇ ਬੜੇ ਰਹਿੰਦੇ

ਧੰਨਵਾਦ—ਤ੍ਰੇਉਂਢ

ਹੇ ਪਰਮਾਤਮ! ਦਇਆ ਸਮੁੰਦਰ, ਦੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸੁਖਦਾਈ-ਸਦਾ ਸਹਾਈ
ਕੋਟਾਂ ਕੋਟ ਮੇਰੀ ਪਰਣਾਮਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਲਗਨ ਲਗਾਈ-ਤੋੜ ਪਹੁੰਚਾਈ
ਮੂਰਖ ਬਲ ਬੁਧਿ ਹੀਨ ਨੀਚ ਮੈਂ, ਆਪ ਕਲਾ ਵਰਤਾਈ-ਕਾਰ ਕਰਾਈ
ਭਰਥਰੀ ਜੀਵਨ ਹੋਯਾ ਸਮਾਪਤ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਹੈ ਇਕ ਰਾਈ-ਕੀਹ ਵਡਿਆਈ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ. [੧੯.੧]

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਧੰਨ ਵਾਦ ਪੂਰਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ, ਪ੍ਰੇਰਕ ਆਪ ਜੇਹੜਾ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕੁੱਲ ਦਾ ਏ
ਜਿਧੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਜ਼ਿਮੀਂ ਅਸਮਾਨ ਖਲੇ, ਪੱਤਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਝ ਨਾ ਝੁੱਲਦਾ ਏ
ਦੇਵੇ ਚਾਨਣਾ ਹੋਇ ਗਿਆਨ ਜਾਵੇ, ਮਾਇਆ ਪਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦਾ ਏ
ਚਾਤ੍ਰਿਕਦਯਾਉਸਦੀ ਹੋਯਾਭਰਤਪੂਰਨ,ਵਰਨਾਨੀਚਵੰਦਾਕੇਹੜੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਏ

ਦੋਃ-*ਨੈਨਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਖੰਡ ਪ੍ਰਭ, ਕਰਕ ਮਾਸ ਬੁਧਵਾਰ।
ਭਇਓ ਸਮਾਪਤ ਭਰਥਰੀ, ਬਿਕ੍ਰਮ ਸਾਲ ਮਝਾਰ ॥
ਕਵੀਅਨ ਪੈ ਕਰ ਜੋੜ ਕਰ, ਬਿਨੈ ਕਰੂੰ ਇਕ ਵਾਰ।
ਭੂਲ ਚੂਕ ਕੋ ਖਿਮਾ ਕਰ, ਲੀਜੋ ਆਪ ਸੁਧਾਰ ॥
ਮੈਂ ਅਲਪੱਗ ਅਜਾਨ ਨਰ, ਸਦ ਹੀ ਭੂਲਨਹਾਰ।
ਕਵਿ ਜਨ ਸਦ ਬਖਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ, ਰੋਸ ਨ ਲੀਜੇ ਧਾਰ ॥

* ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੰਗਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੈ—ਨੈਨਾਂ = ੨, ਦਰਸ਼ਨ = ੬ ਖੰਡ = ੯ ਪ੍ਰਭੂ = ੧, ਅਰਥਾਤ ੧੯੬੨, ਕਰਕ ਮਾਸ = ਸਾਵਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ.

ਯੋਗੀਰਾਜ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਤੇ ਰਾਜ ਰਾਜੇਸ਼ੂਰ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ—ਰਚਿਤ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" [ਇਤੀ]

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ! ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ !

ਕਈ ਬੇਈਮਾਨ, ਮਾਦਰਪਿਦਰ ਆਜ਼ਾਦ, ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਿਰ ਗੁੰਮ ਤੇ ਨੀਚਤਾ ਦੇ ਪੁੰਜ, ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸਲ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ੨ ਤੇ ਠੀਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਕਲੀ, ਅਸ਼ੁੱਧਿ ਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਘਟੀਆ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਕੇ ਨੀਚਤਾ ਨਾਲ ਲੱਧਾ ਸੋ ਬੱਧਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀ ਅਸਲ ਤੇ ਪੂਰੀ ੨ ਠੀਕ ਕਿਤਾਬ ਲੈਣੀ ਚਾਹੋ ਤਾਂ

ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ

ਤੇ ਕਵੀ "**ਚਾਤ੍ਰਿਕ**" ਦਾ ਨਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਤੇ ਛਪਿਆ ਵੇਖ ਲਿਆ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧੋਖਾ ਸਮਝ ਕੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਗਵਾਓ. ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਭੀ "ਚਾਤ੍ਰਿਕ" ਕਵੀ ਜੀ ਦੇ ਪੁਸਤਕ ਨਹੀਂ ਛਾਪ ਸਕਦਾ, **ਕਾਪੀ ਰਾਈਟ ਦਾ ਹੱਕ ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ** ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਛਾਪ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ, ਜੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਭੀ ਸੰਸਾ ਫੁਰੇ ਤਾਂ ਨਾ ਲਵੋ, ਸਾਨੂੰ ਲਿਖੋ ਅਸੀ ਫੌਰਨ ਠੀਕ ਅਸਲੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਭੇਜ ਦੇਵਾਂਗੇ ਪਤਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ.

ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,
੧ ਅਪਰੈਲ ੧੯੨੩. ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਯਾ ਦੇਣਵਾਲੀਆਂ ਅਦੁੱਤੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਮੈਹਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਸਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ ਬਹਾਦੁਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜ ਵਾਰੀ ੧੦੦੦) ਦੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਤੇ ਸਨਦਾਂ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਵਾਂਗ ਏਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਏਹ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਪ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਓ ਜੋ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ, ਕੌਮ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉੱਜਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਰੱਖੇ.

'ਘਰ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ' ਯਾਂ ਹਰੇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸਲਾਹਕਾਰ—ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ 'ਘਰ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ' ਸਭ ਤੋਂ ਇਕ ਉੱਚੀ ਦਾਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਧਰਮ ਤੇ ਕਰਮ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਤੁੱਕੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ੨ ਸਿੱਖਯਾ ਹੈ, ਕੁਆਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ 'ਘਰ ਦੇ ਨਿਰ-ਬਾਹ' ਤੋਂ ਵਧੀਕ, ਸ਼ੁਭ ਸਿੱਖਯਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਲਾਹ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, 'ਘਰ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ' ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਾ ਕਿ ਕੁਮਾਰੀ ਉਮਰਾ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਬਿਤੀਤ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਛੋਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਇਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਵੇਂ ਸੰਸਾਰ (ਘਰ) ਵਿੱਚ ਓਹਨਾਂ ਜਾਣਾ ਹੈ ਓਹਦੇ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ੨ ਔਕੜਾਂ ਅਗੇ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿੱਦਾਂ ਹਟ ਜਾਣ—ਸੱਸ, ਨਿਨਾਣ ਤੇ ਦਿਰਾਣੀ, ਜਿਠਾਣੀ ਆਦਿਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿੱਦਾਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ—ਗੱਲ ਕੀ ਆਵਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਡੇ ਹਟਾ ਕੇ ਸੁਖ ਅਮਾਨ ਉਚਤਾ ਦੇ ਸੁਵਾਦਲੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣਨ ਲਈ 'ਘਰ ਦੇ ਨਿਰ-ਬਾਹ' ਤੋਂ ਹੱਛਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ! ਵਿਆਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਈ ਟੱਬਰਦਾਰੀ ਘਰ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਆਦਿ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਵਧੀਕ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਓਹ ਕੇਵਲ 'ਘਰ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ' ਹੀ ਹੈ ਮੁੱਲ ਸੱਤ ਹਿੱਸੇ ੫॥) ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ ੬॥) ਏਹ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਸਰਕਾਰੋਂ ਸਫਾਰਸ਼ ਹੋਈ ੨ ਹੈ॥

ਧਰਮ ਬੀਰ—ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਬੇਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਬਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ, ਮਾਈ ਭਾਗੋ, ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ, ਸਿੱਖ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ, ਭਾਈ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤਾਬ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਭਾਈ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਸਾਕੇ ਬੜੀ ਹੀ ਅਨੂਪਮ ਤੇ ਅਦੁਤੀ ਉਤਸਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ. ਹਰੇਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੇ। ਵੱਡੇ ੨੨੫ ਪਤ੍ਰਿਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਅਦੁੱਤੀ ਸਵਾਦਲੀ ਰਚਨਾ. ਮੋਖ ੧) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।)

'ਲੱਛਮੀ' ਯਾਂ 'ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ'—ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਸਰ ਨੂੰ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ—ਜੇ ਗੁਣਵੰਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਖਯਾਤ ਲੱਛਮੀ ਹੈ! ਆਪ ਸੈਂਕੜੇ ਰੁਪਏ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਲਾਲਨ ਪਾਲਨ ਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਨਾਉਣ ਪਰ ਬੇ ਦਰੇਗ਼ ਖਰਚ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਜੇ ਏਸ 'ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ' ਲੱਛਮੀ ਨੂੰ ਜੋ ਸਿੱਖਯਾ ਰੂਪੀ ਅਮੋਲਕ ਜ਼ੇਵਰ ਪਾਕੇ ਆਪ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ੧)

ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹੀ ਖਰਚ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਾਵੇ ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਖ, ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਚਹਿਲ ਪਹਿਲ, ਕਲ੍ਹਾ ਲੜਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਦਾ ਸੋਮਾ ਕਿਹਾ ਸੁਖੱਲਾ ਚਲ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਫਲ ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਸੰਪਤੀ ਤੇ ਸੰਤਤੀ ਦਾ ਅਖੁੱਟ ਬੀਜ ਸਿੰਜਰਕੇ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿਛ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ. ੧) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।)

ਚਮਕਦਾ ਹੀਰਾ—ਜਾਂ ਸ੍ਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੱਚੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ੨ ਹਾਲਾਤ, ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦੁਰੀਆਂ ਤੇ ਬੀਰ ਰਸ ਦੇ ਅਨੂਪਮ ਕਾਰਨਾਮੇ ਬੜੇ ਖਰਚ ਤੇ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਲੱਭ ਲੱਭ ਕੇ ਅਜੇਹੀ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਮਨ ਮੋਹਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜੋ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੁਲਾਸ ਤੇ ਉਮੰਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਿੱਤ ਏਸ ਤਰਾਂ ਏਸ ਉਤਸਾਹੀ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਸਵਾਦ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਜਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾ ਮੁਕਾਏ ਛੱਡਣ ਤੇ ਜੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ—ਏਹ ਪੂਰਾ ੨ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਮਾਈ ਭਾਈ ਜ਼ਰੂਰ ਏਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ, ਏਸਦੇ ੬੯ ਪ੍ਰਕਰਣ ਹਨ. ਸ੍ਰਦਾਰ ਜੀ ਦੀ ਸੂਰਮਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰੋਪਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਕਰਾਓ ੧) ਜਿਲਦ ਦਾਰ ੧।)

'ਪ੍ਰੇਮ ਪਟਾਰੀ'—ਭਾਈ ਨੰਦਲਾਲ ਜੀ ਕਿਸ ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ, ਓਹ ਏਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਾਹਜ਼ਾਦੇ ਬਹਾਦੁਰ ਸ਼ਾਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਤਾਜ ਤੇ ਤਖਤ ਦੇ ਵਾਲੀ ਦਾ ਉਸਤਾਦ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਬੜੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ, ਅਦੁੱਤੀ ਵਿਦ੍ਵਾਨ, ਕਵੀ ਤੇ ਅਨਿੰਨਜ ਸਿੱਖ ਸੇ. ਏਹਨਾਂ ਨੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਚੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਏਹਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਵਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੇਰ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਮੋਤੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਸੇ। ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਬਾਬਾ ਬ੍ਰਿਜ ਬੱਲਭ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇ ਨਜ਼ੀਰ ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਗ ੨ ਕੇ ਬੜੀ ਨਿਪੁਣਤਾ ਭਰੀ ਵਿਦ੍ਵਤਾ ਨਾਲ ਪਰੋ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ ਭਾਰਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਅਸਲ ਬੈਂਤ ਦੇ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤਰਜਮਾ ਬੜੀ ਸੁਆਦਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪਲਟਾ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਕਾਗਜ਼, ਛਪਾਈ, ਲਿਖਾਈ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਮਨ ਮੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਏਸ ਅਦੁੱਤੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਬਾਲ-ਬ੍ਰਿਧ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਵੇ. ਭੇਟਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ੧) ਜਿਲਦ ਦਾਰ।) ਵਧੀਕ

'ਸੁਚੱਜੀ ਮਾਂ'—ਸੁਚੱਜੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ? ਮਾਂ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰ ਸੱਕਦੀ ਹੈ, ਮਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕੇਹਾ ਮੋਹ ਜਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਓਸ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਜਿੱਥੇ ਮਾਂ ਸਿੱਖਜਾ ਹੀਨ ਹੈ, ਸੋ ਜੇ ਆਪ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਸੁਪਾਤ੍ਰ ਤੇ ਆਗਜਾ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ, ਪ੍ਰੋਪਕਾਰੀ ਤੇ ਆਪਦਾ ਨਾਉਂ ਟੱਬਰ, ਕੌਮ, ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉੱਜਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਢਿੱਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਏਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਾਓ—ਜੋ ਮਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਵਰਤਣ ਤੇ ਸਿੱਖਜਾ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦ ਸਮਝ ਸਕੇ-ਪਾਰਸ ਦੇ ਛੋਹਣ ਨਾਲ ਮਨੂਰ ਕੰਚਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਦਾ ਯਾਦ ਰਖੋ ਮਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਜਾ ਬਾਲਪਨ ਵਿਚ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਓਸੇ ਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਅੱਗੇ ਫਲਦੀ ਹੈ ॥।)

'ਸੁਚੱਜੀ ਧੀ'—ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਘਾਤ ਨਾ ਕਰੋ ਮੂਰਖ ਮਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪੀ ਕੇ ਤੇ ਸਿੱਖਜਾਹੀਨ ਮਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਜਾ ਪਾ ਕੇ ਨੈਪੋਲੀਅਨ, ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ, ਅਰਜੁਨ, ਯੁਧਿਸ਼ਟਰ, ਬਾਬਾ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸ੍ਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੈਸੇ ਸਾਹਸੀ ਬਲੀ ਬੀਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ. ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਬੀਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪੁੰਜ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ, ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਿੱਖਯਾ ਰੂਪੀ ਉੱਚ ਬੀਜ ਸੰਚਾਰਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਬਾਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ. ਘੜੀ ਬਿਨਾ ਚਾਬੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਨਿਕੰਮੇ ਮਲਾਹ ਡੋਬ ਬੈਠਦੇ ਹਨ–ਸੋ ਇਹ ਉੱਤਮ ਉੱਤਮ ਗੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਾਲਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਰੇਕ ਬਾਲੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੋ. ।॥)

'ਸੁਚੱਜੀ ਨੂੰਹ'—ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਦੀ ਜੀਉਂਦਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀਆਂ, ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਆਪ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਪ੍ਰਣਾਈ ਹੋਈ ਮੂਰਖ ਨੂੰਹ ਆਪ ਦੇ ਟੱਬਰ ਲਈ ਵਬਾਲ ਤੇ ਘੋਰ ਰਸਾਤਲ ਦੀ ਪੌੜੀ ਹੈ. ਜੇ ਆਪ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਤੇ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਭਲਾਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿੱਲ ਦੇ ਇਸ ਸੁਚੱਜੀ ਨੂੰਹ 'ਗੁਣਵੰਤਕੌਰ' ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਯਾ ਲੈ ਦੇਵੋ, ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਸਿਆਣੇ ਕਪਤਾਨ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਟੋਟੇ ੨ ਹੋਣ ਕੋਲੋਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੀ ਮੰਜ਼ਲ ਤੇ ਯਕੀਨੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇ–ਓਹ ਘਰ ਕੇਹਾ ਸੁਭਾਗਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੁਲਾਂ ਦੇ ਨਾਮਣੇ ਉੱਚੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੁਵਾਣੀ 'ਗੁਣਵੰਤ ਕੌਰ' ਦੇ ਗੁਣ ਸੁਣ ਚੁਕੀ ਹੈ. ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਖਾਸ ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਗ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਦਾ ਮੋਖ ।॥)

ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾ ਨਲ ਤੇ ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ-ਰਚਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਜੀ–ਰਾਣੀ ਦਮਯੰਤੀ ਦੇ ਹੰਸਾਂ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ, ਸ੍ਵਯੰਬਰ ਵਿਚ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮਾਯਾ ਜਾਲ, ਰਾਜਾ ਨਲ ਦੀ ਬਚਨ ਪਾਲਣ ਲਈ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ, ਅੰਤ ਦਮਯੰਤੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪਾਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ, ਰਾਜੇ ਦਾ ਭਰਾ ਪਾਸ ਜੂਏ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪਾਟ ਹਾਰਨਾ, ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਰਾਣੀ ਦਾ ਪਤੀ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਤਸੀਹੇ ਝਾਗਣੇ, ਅਤਿ ਬਿਪਤਾ ਵੇਲੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਰਾਤੀ ਸੁਤੀ ਪਈ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਧੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕੱਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨੱਸ ਜਾਣਾ, ਕਰਕੋਟਕ ਨਾਗ ਦੇ ਡਸਣ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਦਾ ਕੁੰਦਨ ਜੇਹਾ ਚਮਕਦਾ ਚੇਹਰਾ ਕਾਲਾ ਕੂਟ ਹੋਣਾ, ਵਿਪਤਾ ਦੇ ਦਿਨ, ਓਧਰ ਰਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੀਰ, ਸ਼ੇਰ ਦੀ ਗਰਜਨਾ, ਸੌਦਾਗਰਾਂ ਦੀ ਵਿਪਤਾ ਤੇ ਵਿਰਲਾਪ, ਅੰਤ ਬੁਰੇ ਭੈੜੇ ਦੁੱਖੀਂ ਰਾਜੇ ਸੁਬਾਹੂ ਆਪਣੇ ਮਾਸੜ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣਾ, ਪਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਤੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਆਦਿਕ ਪੁਰਾਣੇ ਤ੍ਵਾਰੀਖੀ ਹਾਲ ਬੜੀ ਹੀ ਖੋਜ ਮੇਹਨਤ ਤੇ ਖਰਚਾ ਕਰ ਕੇ ਮਨ ਖਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਬੜੀ ਸੁਆਦਲੀ ਤੇ ਉਤਸਾਹੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ. ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਏ। ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ ਛਪਾਈ, ਮੁੱਲ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ॥।) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।) ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਡਿੱਠਾ ਬੜਾ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ। ਅਦੁਤੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਐਫ.ਏ. ਦਾ ਕੋਰਸ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਾਮ ਬਿਨਾ ਨਕਲੀ ਜਾਣੋ.

ਪ੍ਰਸੰਗ ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਤੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ—ਰਚਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ 'ਚਾਤ੍ਰਿਕ' ਜੀ–ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੰਧ੍ਰਬ ਸੈਨ ਦੇ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਤੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਦੇ ਅੰਤ ਹੋਣ ਤਕ ਦੇ ਹਾਲ–ਭਰਥਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਹੀ ਐਸ਼ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਣਾ, ਰਾਣੀ ਦੀ ਚੁਗਲੀ ਤੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਨੂੰ ਦੇਸ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਛੇਕੜ ਪਾਪ ਦਾ ਫੁੱਟਣਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਰਾਜੇ ਦਾ ਵੈਰਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਪਾਟ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੰਤ ਰੂਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਹੀ ਰਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਭਿੱਛਯਾ ਮੰਗਣੀ, ਤ੍ਰੈ ਸੌ ਸੱਠ ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਆਹੋਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਰੁਦਨ, ਮਹਾਰਾਣੀ ਪਿੰਗਲਾਂ ਦਾ ਤਤਕਾਲ ਜਾਨ ਦੇਣਾ, ਫੇਰ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਮੈਨਾਵੰਤੀ (ਗੋਪੀਚੰਦ ਦੀ ਮਾਤਾ) ਵੱਲ ਵਿਚਰਦੇ ੨ ਜਾਣਾ, ਰਾਣੀ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਵਾਰਤਾਲਾਪ, ਇਸ ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਦੁੱਖ ਭਰੀ ਖਬਰ ਦਾ ਆਸਾਮ ਦੇਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਬਿਕ੍ਰਮਾਜੀਤ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ । ਰਾਜੇ ਭਰਥਰੀ ਹਰੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਿੱਛਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ 'ਵੈਰਾਗ ਸ਼ਤਕ' 'ਸਿੰਗਾਰ ਸ਼ਤਕ' ਤੇ 'ਨੀਤੀਸ਼ਤਕ'

ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੨, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਆਦਿਕ ਅਨਮੁੱਲੇ ਫਲ ਜੋ ਸਦਾ ਹੀ ਸੁਰਜੀਤ ਹਨ ਦੇਣੇ। ਬੜੇ ੨ ਪੁਰਾਣੇ ਹਾਲ ਰੋਂਗਟੇ ਖੜੇ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੁਾਦਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਖੋਜ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ, ਕਾਗਜ਼ ਛਪਾਈ ਬੜੀ ਸੁੰਦਰ–ਮੋਖ ਗੁਰਮੁਖੀ ੧) ਉਰਦੂ ।।।) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।)

ਪ੍ਰੇਮ ਕੌਰ–ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਕਿਉਂ ਯੋਗ ਤੇ ਨਾਮਵਰ ਹੈ? ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਧਰਮ ਤੇ ਸਮ੍ਰਥਾ ਦੀ ਅਮੋਲਕ ਕਵਚ ਬਿਨਾ ਮੁੱਲੋਂ ਦੇਂਦੀ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਜ਼ੇਵਰ (ਗੁਣ) ਖੋਟੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਗਵਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਦਾਤਾਂ ਹਨ. ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਘਰਾਣੇ ਨੇ ਜੋ ਕਦੀ ਚੱਪਾ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਤਰਸਦਾ ਸੀ, ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਯਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਨਾ ਲਈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨੇਕੀ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਦੱਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਅਮੀਰ ਘਰ ਦੀ ਸੁਵਾਣੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਥੋਂ ਨੱਕ ਵੱਟਿਆ, ਆਪਣੀ ਅਮਿਤ ਜਾਇਦਾਤ ਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਈ ਖੂਨੀ ਵੈਰੀ ਬਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ–ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਨੇਕੀ ਤੇ ਨਾਮਵਰੀ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸ਼ੁਭ ਗੁਣ ਲਿਆ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਸਿੱਖ ਵੇਖੋ ਭੇਟਾ ੧) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।) ਫੌਰਨ ਮੰਗਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੋ।

ਦ੍ਰੋਪਤੀ (ਸੈਰੰਧਰੀ) ਸਤਿ ਧਰਮ–ਮਹਾਰਾਣੀ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਦੇ ਸਤਿ ਧਰਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਬੜੀ ਹੀ ਮਨ ਖਿੱਚਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾਟਕ ਵਾਂਗੂ ਲਿਖੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਅਦੁੱਤੀ ਸੁਵਾਦਲੀ ਤੇ ਸਿੱਖਯਾ ਭਰੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪੁਸਤਕ ਕੀ ਹੈ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਲੜੀ, ਵਿਰਾਟ ਰਾਜਾ ਦਾ ਦਰਬਾਰ–ਕੰਕ, ਮੈਤ੍ਰੇਯ, ਕੀਚਕ, ਸੁਦੇਸ਼ਨਾ, ਰਤਨਪ੍ਰਭਾ, ਸੈਰੰਧਰੀ, ਗੁਰੂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਹਿਤ, ਸੌਦਾਮਨੀ, ਮੰਦ ਹਾਸਨੀ ਆਦਿਕਾਂ ਦੇ ਮਨ ਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਿਰਤੰਤ, ਕਾਮਾਂਧ ਕੀਚਕ ਦੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਯਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ, ਬੜੀ ਹੀ ਸੁਾਦਲੀ ਤੇ ਸਿੱਖਯਾਭਰੀ ਪੋਥੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ੨ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਨਕਸ਼ਾ ਅੱਖੀਆਂ ਅਗੇ ਤਸਵੀਰ ਬਨ ਕੇ ਆ ਖੜੋਂਦਾ ਹੈ. ਕੰਕ ਤੇ ਮੈਤ੍ਰੇਯ, ਸੁਦੇਸ਼ਨਾ ਤੇ ਰਤਨ ਪ੍ਰਭਾ ਦੇ ਸਿਖਿੱਆ ਭਰੇ ਬਚਨ ਹਰੇਕ ਦੇ ਪੜਨ ਜੋਗ ਹਨ, ਦੋ ਸੌ ਸਫੇ ਵਡੇ ਮੋਖ ੧) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।)

ਨੀਤੀ ਰਤਨ–ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ–ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬ ਈਸਪਸਫੇਬਲ (ਲੁਕਮਾਨ)ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਹੈ. ਹਰੇਕ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਛੇਕੜ ਸਿੱਖਯਾ ਬੜੀ ਮਨੋਹਰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ. ਇਹ ਅਪੂਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਅਦੁੱਤੀ ਪੁਸਤਕ ਹਰੇਕ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਗ ਹੈ. ਬਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬ੍ਰਿਧ ਤਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਰਦ ਇਕ ਰਸ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਮੁੱਲ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ।।।) ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ।।।) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧।।।)

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਐਡਵਰਡ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ।।)

ਸੁਰਗ ਦੇ ਰਤਨ–ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਵਲੈਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਯਾਨੀ (Mr. JAMES ALLEN) ਜੇਮਸ ਐਲਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕ "AS A MAN THINKETH" ਦਾ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਉਲਥਾ ਹੈ. ਗੂੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਰਿੱਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਾਬੂ ਰਖਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬੜੀ ਹੱਛੀ ਤਰਾਂ ਖੋਹਲ ਕੇ ਦਸੇ ਹਨ. ਹਰੇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਰਦ, ਬਾਲ, ਬੁੱਢੇ ਤੇ ਜੁਵਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਨੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਵਾਂਗੂ ਬੜੀ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮੁਲ ਸਿਰਫ਼ । =) ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ. ਆਪਣੀ ਸੁਖ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਭਲਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਘਰ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ.

ਵੇਦਾਂ ਦਾ ਗਯਾਨ–ਵੇਦ ਕੀ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਯਾ ਕੀ ਹੈ ? ਜਿਸਦੇ ਜਾਨਣ ਲਈ

ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਪੋਸਟ ਬੋਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਸਾਰੇ ਮਤ ਮਤਾਂਤ੍ਰ ਬਾਉਲੇ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਗੋ ਮੇਧ, ਅਸ੍ਵਮੇਧ, ਨਰ ਮੇਧ ਯੱਗ, ਸ਼ਰਾਧ, ਯੋਗ, ਨਜੋਗ ਆਦਿਕ ਵੈਦਿਕ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿੱਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੇ ਬੜੀ ਹੀ ਮੇਹਨਤ ਤੇ ਖੋਜ ਭਾਲ ਨਾਲ ਇਕਤ੍ਰ ਕਰਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ, ੨੮੦ ਵਡਿਆਂ ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਪੋਥੀ, ਖਾਸ ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਗ ੧॥) ਜਿਲਦਦਾਰ ੧॥।)

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਟੋਕਰੀ—ਇਸ ਦੇ ਦਰਸ ਦੀ ਹੀ ਸੁਗੰਧੀ ਨਾਲ ਮਨ ਤੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਤਰੋਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਖਰਚ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਚਯ ਕੀਤਾ ਹੈ. ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਰਦ ਇਸਤ੍ਰੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਯੋਗ ਹੈ. ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਗੇ ਹੀ ਅਮੋਲਕ ਰਤਨ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਸਿੱਖਯਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸੀਆਂ ਹਨ, ਸੋ ਪੜ੍ਹਦੇ ੨ ਮਨ ਦੀ ਸਿਲ ਤੇ ਉੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਯਾ ਭਰੀ ਅਗੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰਬਰ ੨੯ ਤਾਰੀਖ ੧੭ ਅਕਤੂਬਰ ੧੯੧੦ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮੋਖ ੧)

ਤਖਤੇ ਤੋਂ ਤਖਤ-ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕ POVERTY TO POWER ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੜੇ ਮਨੋਹਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਥੋੜ ਰਾਜ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਦੀ ਸੇਜਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ? ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਲਖਾਂ ਹੀ ਵਿਕਦੇ ਹਨ, ਛਪਾਈ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਹੁਤ ਹਛੇ ਹਨ, ੧੦੬ ਸਫੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਮੁਲ ਸਿਰਫ ।=). ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਭੀ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰਬਰ ੧੯ ਤਾਰੀਖ ੯ ਮਈ ੧੯੧੧ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ.

ਬਾਲਾਂ ਦੀ ਸੁਗਾਤ—ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਬੜੇ ੨ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲੇਖ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ. ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਸਿੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।)

ਦੋ ਉੱਤਮ ਜੀਵਨ—ਆਹਾ ! ਹਾ !! ਕਿਆ ਦੋ ਉੱਤਮ ਜੀਵਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨੇ ਪਾ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨ ਦੀ ਸੜਕ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੁਭਾਗ ਪਤੀ ਤੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਣੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਸਾਥ ਸੱਚ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਸਹਿਨ ਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਲਾਭ ਤੇ ਯਤਨ ਦੇ ਫਲ, ਬੜੀ ਸਵਾਦਲੀ ਤੇ ਸਿੱਖਯਾ ਪੂਰਿਤ ਨਾਵਲ ਵਾਂਗੂ ਲਿਖੇ ਹਨ. ਇਸ ਅਦੁੱਤੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਮਹਿਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੀ ਮਾਰਚ ੧੯੦੯ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਵੀ ਖ੍ਰੀਦੀ ਹੈ ।=)

ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ—ਸੁਆਦਲੇ ਤੇ ਸਿੱਖਯਾ ਭਰੇ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਅਦਭੁਤਿ ਅਪੂਰਵ ਸੰਚਯ. ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੋ ੧ ਹਿਸਾ ॥) ਏਹ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਮੈਹਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੁਲਰ ਨੰ: ੧੯ ਤਰੀਕ ੯ ਮਈ ੧੯੧੧ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ.

ਸਦਾਚਾਰ—ਆਪਣੀ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੂਰਵ ਬਲ ਦੇਣ ਦੇ ਅਨੂਪਮ, ਸਹਿਲ ਤੇ ਅਨਮੁਲੇ ਉਪਾਉ, ਰਿੱਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਤਾਬਿਆ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਵਿਕਦੇ ਹਨ, ਅਨੂਪਮ ਹੈ ।=) ਏਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਹਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੁਲਰ ਨੰ: ੧੯ ਤਾਰੀਖ ੯ ਮਈ ਸੰਨ ੧੯੧੧ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ.

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭੋਗਣ ਦੀ ਜੁਗਤੀ—ਬੜੀ ਹੀ ਸੁਵਾਦਲੀ ਅਦਭੁਤ ਤੇ ਅਤਯੰਤ ਲਾਭ-ਕਾਰੀ ਪੁਸਤਕ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਏਹ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਵਿਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ

Digitized by Panjab Digital Library / www.panjabdigilib.org

ਕਤਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਹਕਮਾ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸਰਕੂਲਰ ਨੰਃ ੧੯ ਤਾਰੀਖ ੯ ਮਈ ੧੯੧੧ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ।=)

ਕੁਲਵੰਤ ਕੌਰ—ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਹਿਰਦ ਸੁਸ਼ੀਲ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਧਰਮ, ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ. ਅੰਤ ਵਿਚ ਲਖਪਤੀ ਖਾਵੰਦ ਦੇ ਕਪਟੀ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਪੋਲ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਜਯ. ਸਚ ਦੇ ਪੂਰਨੇ ਬੜੀ ਮਿਠੀ ਤੇ ਸਵਾਦਲੀ ਕਹਾਨੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਢੰਗ ਤੇ ਹੈ. ਹਰੇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਰਦ ਬਾਲ ਬੱਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੇ, ਪੜ੍ਹਦੇ ੨ ਛੱਡਣ ਤੇ ਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ. ॥)

ਗੁਰਮਤ ਦਰਪਨ—ਯਾਂ ਖਾਲਸਾ ਮਤ ਹੁਲਾਸ-ਦਸਾਂ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ, ਸਿਖੀ ਸਾਜਨੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਅਤਿ ਕਰੜੇ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਘਾਲਾਂ, ਬੜੀ ਉਤਸਾਹੀ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਕਵਿਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੈਂਤਾਂ ਤੇ ਕਵਿੱਤਾਂ ਵਿਚ. ਆਪ ਸਜਨ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਰੈਹਣ ਵਾਲੇ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਸਿੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੋ ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸਾਂ ਵੀ ਇਹ ਪੋਥੀ ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਬਣਾਕੇ ਛਾਪੀ ਹੈ. ਬੜੀ ਸੁੰਦ੍ਰ ਧਾਰਨਾ ਹਰੇਕ ਆਦਮੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹੇ ।–)

ਬਾਲ ਰੱਖਯਾ—ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰੇ ਅਨਜਾਨ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਹਥੋਂ ਮਰ ਮਿਟਦੇ ਹਨ. ਏਹ ਬੜੀ ਮੁਫੀਦ ਨਵੀਨ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਲਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਹਾਲ, ਸਬੱਬ ਤੇ ਸਹਿਲ ਇਲਾਜਾਂ ਦੇ ਟੋਟਕੇ ਲਿਖੇ ਹਨ. ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਰਖੋ. =)

ਅਰੋਗਤਾ ਦਾ ਬੀਮਾ—ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਅਸੀਂ ਅਰੋਗ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਰਚ ਦਾ ਬਚਾਉ ਤੇ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਇਕ ਤੇ ਆਤਮਕ ਬਲ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਅਰੋਗਤਾ ਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੱਛੀ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪੋਥੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੜੇ ੨ ਗੁਣੀਆਂ ਨੇ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਸਲਾਹਿਆ ਹ. ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ, ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਜੁਵਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਰੋਗਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਹੱਛੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣ ।)

ਹਾਸੇ ਦਾ ਸਮੁੰਦ੍ਰ—ਏਹ ਇਕ ਬੜਾ ਹੱਛਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਰਜ਼ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ੨ ਤੇ ਚੰਗੇ ੨ ਲਤੀਫੇ ਤੇ ਚੁਟਕਲੇ ਚੁਗ ੨ ਕੇ ਕਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਬਾਲਕ ਬ੍ਰਿਧ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਹਰੇਕ ਲਈ ਤਫਰੀਹ ਦਾ ਖੁਲ੍ਹਾ ਬਾਗ ਹੈ. ਤਬੀਅਤ ਕੈਸੀ ਮੁਰਝਾਈ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਫੌਰਨ ਖਿੜ ਪਵੇ ਗੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੇਵਲ ਤਬੀਅਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਕਰੇ ਗਾ ਬਲਕਿ ਅਨੰਤ ਸਿੱਖਯਾ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਯੁਕਤੀ ਤੇ ਬੁਧੀ ਨੂੰ ਬੜਾ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਸਲੀ ਤੇ ਵੱਡੀ ਇਹੋ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ।=)

ਜੀਵਨ ਬੂਟੀ—ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਹੀ ਖੂਬ ਸੂਰਤ ਕਿਤਾ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੜੇ ਚਿਕਨੇ ਮੋਟੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਦੋ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਵਲੈਤ ਦੇ ਬਣੇ ਬਲੌਕਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਖੂਬ ਸੂਰਤ ਛਾਪਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦ, ਬਾਬਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲੀ, ਮਹਾਰਾਜੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਖੜਗ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰਸਿੰਘ ਵਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਲੂਆ ਵਾ ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲਾ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ੧੨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹਨ. ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਤੇ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਏਹ ਬਲੌਕ ਵਲੈਤੋਂ ਬਨਵਾ ਕੇ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਏਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਪਾਈਆਂ ਹਨ, ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਥੋੜਾ ਸਿਰਫ ।)

ਸੰਪੂਰਣ ਅਰੋਗਤਾ—ਬਿਨਾ ਖਰਚ ਦੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਰੋਗ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਹਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਤੇ ਔਣ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਬਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਹਿਲ ਤਰੀਕੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਬੜੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ, ਮੁੱਲ ।)

☛ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਦੇਸ਼ ਦਿਮਨਾ ਤੇ ਉਥੇਲੋ—ਯੂਨਾਨ ਦੀ ਇਕ ਅਮੀਰ ਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਪਰ ਅਸੁਝ ਪਤੀ ਦਾ ਕਪਟੀ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰਨਾ, ਅੰਤ ਸੱਚ ਦਾ ਕੂੜ ਦੇ ਬੱਦਲ ਪਾੜ ਕੇ ਚਮਕਨਾ, ਪਾਪੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ, ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਸੁਆਦਲੀ ਕਹਾਣੀ-ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਇਕ ਸੁਆਦਲੇ ਡਰਾਮੇ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਹੈ ਜੋ ਬੜਾ ਹੀ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।)

ਜੇਬੀ ਹਕੀਮ—ਬੜੇ ੨ ਦੁਖਦਾਈ ਰੋਗਾਂ ਤੇ ਧਾਤਾਂ ਮਾਰਨ ਦੇ ਸੌਖੇ ਤੇ ਸਿੱਧ ਚੁਟਕਲੇ ਨੁਸਖੇ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਸਦਾ ਪਾਸ ਰਖੋ ।)

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼—ਮੁਦਤ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਕੋਈ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਖਾਲਾ, ਸੁਆਦਲਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਯਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲੋਪਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਬੜੀ ਮੇਹਨਤ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਚਯ ਬਨਾਇਆ ਹੈ, ਅਜ ਤਕ ਜਿੰਨੇ ਬਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਣੇ ਹਨ ਇਹ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਹੱਛਾ ਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਜੇ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅੱਠਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿੱਖ ਲਵੋ, ਹਰ ਘਰ ਤੇ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਇਹੋ ਪੜ੍ਹਾਓ—ਉਸਤਾਦ ਨੂੰ ਮੇਹਨਤ ਦਾ ਬਚਾਓ ਤੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਸੁਖੱਲਾ ਕੰਮ ਹੈ—) ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲਾ ।)

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੋਥੀ—ਅਜੇਹੀ ਉੱਤਮ ਤੇ ਸਿਖਯਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੁਖਲੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਬਾਲ ਦਾ ਜੀ ਵੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਤੇ ਮਨ ਦਾ ਭਾਵ ਵੀ ਬੇ ਮਲੂਮ ਹੀ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇ ਅਮੋਲਕ ਹੈ ਮੁਲ =) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ।) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪੋਥੀ ੧) ਪਹਾੜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ)॥ ਰੋਮਨ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪੋਥੀ ।) ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਭੇਦ ਸਹਿਲੇ ਸਿਖ ਲਵੋ —) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ੧॥) ਬਾਰਾਂਮਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ)॥ ਸਿੰਧੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ —) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਵੰਸ਼ ਕੁਲ)। ਜਿੰਦ ਤੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਚਰਚਾ)। ਸਿੱਖਯਾ ਪਤ੍ਰ ਸੁੰਦ੍ਰ ਕਿਤਾ —) ਇਸਤ੍ਰੀ ਹਿਤਕਾਰੀ ੧) ਦੰਪਤੀ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥।) ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੱਲੇ ਦੀ ਵਾਰ ।) ਚਾਲ ਰੀਤ ਗਈ ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾ —) ਚਿੱਠੀ ਪਤ੍ਰੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜਾਚ =) ਹਕੀਕਤ ਰਾਇ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ —) ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ-ਕੇਨ ਤੇ ਈਸਾਵਾਸ ਦਾ ਟੀਕਾ ।) ਵੈਰਾਗ ਦੀਆਂ ਲੈਹਰਾਂ =) ਮਹਾਂ ਮਾਰੀ ਦਮਨ ਪਲੇਗ ਦੇ ਸਬੱਬ ਤੇ ਇਲਾਜ ।—) ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕਵਿ ਸਾਧੂ ਸਦਾ ਰਾਮ ਅਸਲੀ ।) ਚੰਦ੍ਰ ਮੁਖੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ।=) ਫਤਹ ਸਿੰਘ ਖੁਫੀਆ ਨਾਵਲ ।=) ਕਾਰੀਗਰ-ਗਿਲਟ ਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ।) ਲਾਮ ਈਰਾਨ ਦਾ ਹਾਲ ।) ਪੰਜੇ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਾਰਤਾ)। ਸੌ ੧) ਦਯਾਨੰਦ ਮਤ ਦਰਪਣ)॥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਹਸ੍ਰ ਨਾਮਾ)॥ ਰਾਮੇਂਦ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ —) ਪੈਂਤੀ)॥ ਵਧਾਈ ਪਤ੍ਰ ਜੋ ਸ਼ਹਿਨ ਸ਼ਾਹ ਜਾਰਜ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਬੜੀ ਮਨੋਹਰ ਕਵਿਤਾ —) ਦਯਾਨੰਦੀ ਧਰਮ ਦਾ ਨਮੂਨਾ)। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜਸ ਪੰਚਾਸਕਾ ਅਨੂਪਮ ਕਵਿਤਾ)॥ ਸ਼ਰਾਧ ਪ੍ਰਬੋਧ —) ਸਦ ਦੇ ਅਰਥ =) ਬ੍ਰਿਧ ਬਿਵਾਹ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਨਾਟਕ —) ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਉੱਤਰ ।) ਰਾਜ ਲੀਲ੍ਹਾ ਯਾ ਜਲਸਾ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ —)। ਸੂਰਬੀਰਤਾ ਭਾਈ ਬਚਿਤ੍ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਕਿਤਾਬਾਂ (ਉਰਦੂ)

ਤਰਜਮਾ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰੌਡਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ੧) ਗ਼ਜ਼ਲ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ)॥ ਸੌ ੨॥) ਸ਼ਹੀਦਾਨ ਸਾਦਕ ੧ ਹਿੱਸਾ =) ਸ਼ਹੀਦਾਨ ਸਾਦਕ ੨ ਹਿੱਸਾ =) ਸ਼ਹੀਦਾਨਸਾਦਕ ੩ ਹਿੱਸਾ =)

☛ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੇਸ, ਪੋਸਟ ਬੌਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਤਾਲੀਮ ਵ ਸੂਾਨਹ ਉਮਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਬੜੀ ਸਾਫ ਤੇ ਸਿੱਖਜਾ ਭਰੀ ।) ਨਲ ਦਮਯੰਤੀ ੧) ਪਰਦੇ ਕੇ ਨੀਚੇ ਜ਼ਰਦਾ =) ਵੈਦਿਕ ਰੀਤੀ ਕੀ ਪੋਲ ਪਾਲ =) ਨਯੋਗ ਬੜੀ ਸੂਾਦਲੀ ਹੈ =) ਕੀਮਤੀ ਜਵਾਹਰਾਤ ਖੁਫੀਆ ਨਾਵਲ ।) ਰਾਜਾ ਭਰਥਰੀ ਤੇ ਬਿਕ੍ਰਮਾ ਜੀਤ ੧) ਬੈਰਿਸਟਰ ਕੀ ਬੀਵੀ ਸੁਆਦਲਾ ਨਾਵਲ ।) ਵਜ਼ੀਰ ਨੀਪਾਲ ।) ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਮਨ ਪਲੇਗ ਦੇ ਸਬੱਬ ਤੇ ਇਲਾਜ ਸਦਾ ਪਾਸ ਰਖੋ ॥) ਆਨੇ ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਂਵਾਲ ਕ੍ਰਿਤ ਕਵਿ ਸਾਧੂ ਸਦਾ ਰਾਮ ਮੁਲ ।) ਆਨੇ. ਚਿੱਠੀ ਤੇ ਪੋਸਟ ਬੋਕਸ ੪੩ ਲਾਹੌਰ, ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖਣਾ.

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ !

ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਬੜੀ ਹੱਛੀ ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਸਭ ਮਸਾਲੇ ਅੱਵਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹੀ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਛਪਾਈ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਏਸੇ ਲਈ ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੀਂ ਛਪਾਈ ਨੇੜੇ ਦੂਰ ਬੜੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ. ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਨਵੇਂ ੨ ਟੈਪ ਢਾਲਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਹੈ ! ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,

ਮੋਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸ੍ਟ ਬੋਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

BOOKS ON SIKH HISTORY (ENGLISH)

Highly absorbing and most interesting.

1. *Victory of Faith.* The martyrdom of the four sons of Sri Guru Gobind Singh ji, Soul-stirring. ANNAS SIX.

2. *The Life and Teachings of Sri Guru Teg Bahadurji*—with a free translation of his *Shabads* and *Shalokas* in English. ANNAS 12.

3. (a) *Heroism of Sikh Women,* (b) *Martyrdom of a Sikh Youth,* (c) *A Great ideal of service of Bhai Har Pal,* (d) *A noble service of Bhai Madho.* All these four naratives are exceedingly interesting and instructive. Must be read by one and all.—ANNAS 4.

4. *A paper on Maharaja Ranjit Singh,* with a brief account of the rise of the Sikhs.—ANNAS FOUR.

5. *Sketches from Sikh History* or the Lives of Bhai Mani Singh, Bhai Taru Singh, Bhai Mehtab Singh, Bhai Sabeg Singh and Bhai Sabaj Singh, etc. Well told narratives of the higher lives of Sikh Martyrs. Intensely absorbing. ANNAS 12.

6. *Bhagat Namdev ; Biography—Annas,* 7.

7. *A Poem on Guru Nanak Dev.—Annas,* 2.

Please address particularly. - **BHAI AMAR SINGH, MANAGER,**
Post Box 43, Lahore, **Khalsa Agency, Anarkali,**
Telegraphic Address : - **Post Box No. 43, LAHORE**
" Moderntype " Lahore.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਪੜ੍ਹੇ ਬਿਨਾ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਕੰਮ ਆਵੇ ਗਾ !

[illegible] ਦੂਰ ੨ ਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਹੋ, ਆਪ ਨੂੰ ਏਧਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੀ ਨਿੱਤ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ. ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕ ਸ਼ੁੱਧ ਤੇ ਸਹੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਟੈਪ ਦੇ, ਕੰਘੇ, ਕੜੇ, ਮਾਲਾ, ਚੱਕੂ, ਚੱਦਰਾਂ, ਲੋਈਆਂ, ਧੁੱਸੇ, ਟਸਰੀ ਸਾਫੇ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਸੂਤੀ ਨਾਲੇ, ਕੱਪੜੇ ਸੀਤੇ ਸਿਤਾਏ ਹਰ ਮੌਸਮ ਦੇ, ਘੜੀਆਂ, ਰਬੜ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ, ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਬਾਜੇ, ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਤੇਲ ਤੈ ਅਤਰ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਸੁਗਾਤਾਂ, ਕਸਤੂਰੀ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨ, ਫਰਸ਼ ਕਲਾਥ ਆਦਿਕ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਅਸੀ ਬੜੀ ਪਹਿਚਾਨ ਨਾਲ ਬੜੀ ਸੁਥਰੀ ਢੰਗੀ ਤੇ ਸਸਤੀ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਸਭ ਵਿਹਾਰ ਸਚਾਈ ਦਾ ਹੀ ਹੈ. ਏਹੋ ਸਬੱਬ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਾਡੀ ਸਚਾਈ ਤੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਨ, ਤੇ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਕੰਮ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਧਿਆਨ ਕਰ ਲਵੋ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਬਿਉ-ਪਾਰੀ ਨੇ ਭੀ ਸਾਡੇ ਜਿੰਨੇ ਖਾਲਸਾ ਮਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੌਢਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪੁਸਤਕ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਛਾਪੇ. ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਆਪਣੇ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਸਾਡੇ ਰਾਸਤੀ ਦੇ ਬਿਉਪਾਰ ਦੀ ਖਬਰ ਕਰ ਦੇਵੋ ਕਿ ਧੋਖੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿਣ ਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਬਚਾ ਲੈਣ, ਸਾਡੀ ਸੂਚੀ ਪੱਤ੍ਰ ਮੰਗਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਤੇ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਬਚੋ. ਝੂਠੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾ-ਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ ਅੰਦਰ ਇਕ ਪੈਸੇ ਦਾ ਮਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਤੇ ਐਵੇਂ ਲੰਮੇ ਚੌੜੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਕਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਸਾਡੇ ਨਿਰਖ ਭੀ ਬੜੇ ਸਸਤੇ ਹਨ, ਬੇਸ਼ਕ ਅਜ਼ਮਾ ਲਵੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚ ਹੀ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ, ਥੋੜਾ ਨਫਾ ਤੇ ਬਿਕਰੀ ਬਹੁਤੀ.

ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ! — ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ !

ਸਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਕਈ ਬੇਈਮਾਨ ਨੀਚ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਨਾਉਂ ਦੱਸ ਕੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਦਾ ਬਗਲੇ ਸੰਤ ਵਾਂਗੂ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੱਧਾ ਬੱਧਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਏਸ ਲਈ ਧੋਖੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ 'ਭਾਈ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ' ਦਾ ਨਾਮ ਹਰੇਕ ਕਿਤਾਬ ਤੇ ਛਪਿਆ ਹੋਯਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਕਰੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧੋਖਾ ਸਮਝਕੇ ਨਾ ਖ੍ਰੀਦੋ ! ਆਪਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ—ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬਕਸ ੪੩, ਲਾਹੌਰ.

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

ਹਰੇਕ ਵਪਾਰੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ—ਹੁਣੇ ਨੋਟ ਕਰ ਲਵੋ!

ਸਾਡੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਤੇ ਸਚਾਈ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ ਵਿੱਚ ਏਹ ਧਾਂਕ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਸਿਰਫ **ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰ-ਕਲੀ, ਲਾਹੌਰ** ਹੀ ਐਸਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੇ ਵੱਡਾ ਛਾਪਾਖਾਨਾ ਹੈ, ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਗੁਰਮੁਖੀ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ, ਨਾਗਰੀ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਛਪਾਈ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਹੋ ਸੱਕਦੀ ਹੈ. **ਸਾਡਾ ਵਰਤਣ ਸਦਾ ਸੱਚ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਹੈ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਜਬੀ ਤੇ ਮਾਲ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ—ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਛਪਾਈ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਏਸ ਲਈ ਨਿਹੈਤ ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਛਪਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਰਖ ਭੀ ਬੜੇ ਰਿਐਤੀ ਹਨ.**

ਏਹ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਰੱਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀ ਸਾਥੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਜਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹੀ ਹੋ, ਤੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਚਾਹੋ ਹੁਕਮ ਭੇਜ ਸੱਕਦੇ ਹੋ, ਅਸੀ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ.

ਨਿਰਖ ਅਜਾਣ ਜਾਂ ਸਿਆਣ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਇਕੋ ਹਨ, ਜੇ ਕਦੀ ਤੁਸੀ ਲਾਹੌਰ ਆਵੋ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੋ, ਚਾਹੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਛਪਵਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਯਾ ਨਹੀਂ, **ਅਸੀ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪ ਲਈ 'ਜੀ ਆਯਾਂ ਨੂੰ ਸੁਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਨੋਂ ਮਨੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ'** ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਣ ਯਾ ਛਪਾਈ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਰਿਐਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ—ਸੂਚੀ ਪੱਤ੍ਰ ਮੁਫਤ.

ਆਪ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ **ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੇਜਰ,**

ਮੌਡਲ ਪ੍ਰੈਸ, ਅਨਾਰਕਲੀ, ਪੋਸਟ ਬਕਸ ੪੩, **ਲਾਹੌਰ.**

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

B-9056

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org

Digitized by Panjab Digital Library | www.panjabdigilib.org